

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבוחר
עלוני השבוע

שונה שישית
גיליון מספר 608

כי תצא
תשפ"ה

שבת מיוחד

אתווקים

לזמנים ותוכן של הארץ אורחיים

חפשו את
חוברת העלוניים
לילדים
מבית דפוס
'ספיד'

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

לחצו כאן

זמני קיסת ויליאם השקט

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
08:14	07:34	06:22	ירושלים
08:11	07:36	06:38	בני ברק
08:13	07:36	06:29	חיפה
08:12	07:36	06:38	אשדוד
08:13	07:35	06:21	בית שמש
08:13	07:35	06:39	קרית גת
08:13	07:34	06:32	נוף הגליל

פנים מאירות 8 ירושלים

טל' 02-500-4569

So25004569@Gmail.com

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
פרשת כי-תצא תשפ"ה

אורח לרגע

תגובות הקוראים

תגובות על גליון שופטים בענין 'התועלת בחרדה'

אני רוצה להדגיש נקודה אחת חשובה שהזכרת בעקיפין: ההבחנה בין פחד לבין חרדה. פחד הוא רגש הסתגלותי - הוא מאותגל לאדם לעצור, להיזהר, להפעיל שיקול דעת. לעומת זאת, חרדה היא כאשר אותו מנגנון הגנה הופך למוגזם, משתלט, ומקבע את האדם במקום שבו הוא כבר לא פנוי לפעולה חופשית. במילים אחרות: הפחד נועד לשרת אותנו, ואילו החרדה מתחילה לשלוט בנו.

הדוגמאות שהבאת על "דוב" ו"ר" אברהם" ממחישות היטב את המורכבות הזו. לעיתים הפחדים מגלים מסר פנימי חשוב על חלקים בתוכנו שעוד לא עובדו דיים מה שאנחנו מכנים סימפטומים עם משמעות. במקרים אחרים, אותם פחדים הופכים להיות כמו "קביים" שהאדם כבר לא באמת זקוק להם, אך ממשיך להיאחז בהם. כאן בדיוק נכנס הטיפול לא כדי "לבטל" את החרדה, אלא כדי לברר האם היא נושאת מסר שעדיין לא הובן, או שהיא כבר חוסמת את הדרך.

*

כל כך יפה!

מאד התרגשתי מההדגש הזה שמוטל עלינו לבדור במעמקי הנפש ולמצוא האם אני עדיין 'שייך' לעבירה או לא, (זה תשובה בעצם...) וההבנה שהשייכות לעבירה יכולה אפילו להתבטא בפחד ממנה - זה ממש מטלטל אותי!

תגובות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: השבוע חזרו ללימודים, סוף כל סוף, גם הבנות. מצאתי את עצמי נושם אוויר צח. אך אז התחילה להציק לי מחשבה אחרת: מדוע אני רוצה להתפטר מהילדים? מדוע רע לי איתם?

תשובה: יש סיפור ידוע על 'אהבת ישראל' שהיה מרבה בשבחים על כל יהודי בישראל, גם על הפחותים שבהם. קרא להם "הצדיקים". עד שבא 'פחות' אחד וביקש להשתדך עמו. צדיק עם צדיק - מה יותר יפה מזה? אמר לו 'אהבת ישראל', כל אחד משתדך עם הצדיקים שלו. אני עם הצדיקים שלי ואתה עם הצדיקים שלך. לא היתה שום צנינות או זלזול בתשובה שלו, חלילה. הוא התכוון לזה לגמרי.

אנחנו יכולים מאוד לאהוב את הילדים, גם ליהנות איתם, גם להתענג על הקירבה שלהם. ועדיין זה דורש מאמץ והתגייסות. ואין לנו מהמשאב הזה בלי גבול. זה שהגיע הקץ ליכולת שלנו להיות איתם, זה לא מספר שום דבר על מידת האהבה שלנו או רמת הקירבה. זה רק מספר על היותנו אנשים מוגבלים בכוחותינו.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

יש לנו השפעה חזקה

מניסיון הקוראים, הגרש"ק שליט"א מקפיד להביא שאלות שכוחות. לא יטריח את הקוראים בגין בעל תפילה מוסף דראש השנה שאבא שלו נפטר בפתאומיות, ואין מישהו שיחליף אותו.

כן בהחלט, יש בינינו אנשים, שדעת ההורים הזקנים לשידוכים של נכדיהם, עדיין רלוונטית עבורם. ורק נזכור, הוא בן ארבעים וחמש. אבא שלו בן שישים ושמונה. והסבא בטוח לגמרי שהבן שלו (הזאטוט בעיניו) עדיין לא מבין בין ימינו לשמאלו, ועושה טעות חמורה שמסכים לשידוך המוצע. הוא חייב לעצור אותו.

לא נשאיר אתכם עם פה פעור. הגרש"ק אכן פוסק שבמקרה כזה לא צריך לשמוע בקול ההורים. וכמובן מומלץ לנהוג בהם בדרך כבוד, ולא להתעמת איתם.

ובינתיים, למדנו לעצמינו את גודל השפעת ההורים על חיי ילדיהם.

זה בטבע הבריאה כך. אנו לומדים בפרשת השבוע על 'בן סורר ומורה'. חז"ל מספרים לנו עד כמה נדיר המקרה הזה. שיטת ר' יהודה היא: "לא היה ולא נברא, ולמה נכתב? דרוש וקבל שכר".

נגדיר את זה במשפט הברור ביותר. אין מישהו בעולם שיש לו השפעה גדולה יותר על הבן, מאשר ההורים. הם הסמכות הגבוהה ביותר, והמקום שלהם פי עשר גבוה יותר, מאשר הסמכות הניצבת ברשימה אחרים.

החסידים בוודאי יאמרו, שההשפעה של האדמו"ר גדולה יותר מההורים. מסתבר שזה נכון, רק שההורים הם אלו שבכלל החליטו עבורו מי האדמו"ר שלו.

*

אז מה קורה לאברום-יעקב? מה שקורה להרבה הורים בינינו. אנחנו מתייחסים לעצמינו, במבט של עצמי על עצמי. אני יודע לעצמי את פחיתות ערכי, את ההתמודדויות הקשות שלי, את הנפילות, את החולשות, את הקטנוניות.

ואז אנחנו מתייבבים מול הבן. כאילו עומד 'אברום-יעקב' מול שמוליק.

וזו טעות. אצל שמוליק אין מושג של 'אברום-יעקב', הוא לא מכיר אותו בכלל משום מקום. הוא מכיר את "אבא".

אברום-יעקב מחזיק על הראש כתר מיוחד שניתן לו בפיקדון משמים. לכתר הזה יש מקום של השפעה עצומה על הילד. גם עכשיו, גם בעוד שנה, וגם בעוד עשרים שנה. לרגע צריך לזנוח את כל המחשבות על עצמי, את חוסר הביטחון, את ההלקאה העצמית, ולהצליח לראות איזה רגע גדול ומרשים באותו מיני טקס, שבו אני קורא לילד שלי הצידה, ומדריך אותו: "תדע לך בן יקר! התחלת כעת ישיבה גדולה. זו יכולה להיות תקופת צמיחה אדירה בשבילך. ולצערנו, עלולה גם להוות מדרון חלקלק. אתה צריך להיות זהיר. לתפוס את עצמך ברגע הנכון. אולי לבקש עיצה נכונה. שמור על עצמך! אתה תודה לעצמך כל השנים על כך".

הלואי שנצליח לרגע לפתח מין מבט מן הצד, להתבונן במעמד החשוב של מסירת המורשה קהילת יעקב' מאבא לבן, ולהכיר בהשפעה הגדולה שלנו עליו.

אברום-יעקב, אבא של שמוליק. בחור בן שש-עשרה. בן יקר, גם בכור. זה עתה התחיל ישיבה גדולה.

מעבר להתרגשות הגדולה ולאוויר האין-סופי, השתכנה לו עמוק בלב, דאגה מציקה שאינה נותנת לו מנוח. "כבר כמה לילות אינני ישן בראף. מתעורר מדי פעם מחלומות בעתה" - הוא מספר ואינו נזקק לעדות. העיגולים השחורים סביב לעיניו מספרים על כך.

מגלגלים עשרים שנה אחורה. אברום-יעקב בחור 'שפיץ' ישיבה קטנה. מחובר ללימוד מתוך שקיקה, ירא שמים מתוך תמימות. עלה לישיבה גדולה. נפתח עולם בפניו. פגש חברים מכל מיני מחוזות. באותו שלב בחייו של היפרדות מהבית ויצירת קשרים חברתיים חדשים, ביקש בכל מאודו למצוא חן בעיניהם. השתוקק לקירבתם. בהתחלה רק חיקה אותם. בהמשך, החל להרגיש ניתוק מהלימוד, ובתאונת שרשרת גם איבד את הרתיעה מחטאים, איבד ענין בכל דבר שבקדושה.

ומה שהתדרדר במהרה, לקח לו כמה שנים כדי לשקם בחזרה. כעת הבן שלו נמצא בשלב זהה אליו, והוא מודאג. "תגיד לי! - אני מתעניין אצלו - האם דיברת עם שמוליק משהו בענין הזה?"

אלו עיניים פתח עלי. "מה יש לי לדבר איתו? מה פתאום שיקשיב לי? מה יש לי לומר לו?"

*

הנה מפגש בלתי אמצעי עם חוסר הביטחון שלנו כהורים. מאפסים את ההשפעה שלנו ההורים על הילדים. הנימוקים שלנו מרובים:

מתחיל בענווה שגרתית, כאילו מדובר באמירת סליחות. "מה אני? מה מעשי? מה חיי? איזה זכות יש לי לומר לו משהו?"

בהמשך: "אתה מכיר את הדור של היום, הם חוצפנים! לא מעניין אותם דעות של אבות מהמילניום הקודם!" לא מסתפק בכך, וממשיך בנימת הייאוש: "אתה יודע כמה פעמים אני אומר משהו לילדים עד ששומעים בקולי. מתבייש להדגים לך".

והנה התוצאה לפנינו: בחור טמיר, ענק, יצוק, עמוד שידרה יציב, כבר בן-עשרה בלי עין הרע. ומולו ניצב, אבא כפוף. ידיים פכורות. ייאוש בעיניו. כמעט משתחוה מלוא קומתו לפני כבוד בנו.

אנחנו חייבים קצת לעשות סדר לעצמנו בענין הזה. הלואי שנצליח להחזיר לעצמינו מקצת מן הביטחון המגיע לנו ביושר.

*

את הגיליון הוותיק "עלים לתרופה" יצא לכם בוודאי להכיר. יש שם מדור קבוע שכבר רץ מיום הוצאת הגיליון הראשון לאור עולם. פינת ההלכה עם הגאון רבי שמאי גרוס שליט"א.

שאלה חשובה ונחוצה עלתה לפני שבועיים. הבת שלי הגיעה לפרקה. יש הצעה מצויינת על הפרק. כולם כבר הסכימו. דא עקא, הסבא שם 'טאבו'. אוסר לסגור את השידוך. והאבא-הבן נפשו בשאלתו, האם מותר לו לסגור שידוך בניגוד לדעת הוריו?

לקוטים וספורים נפלאים

פרשת כי תצא

"כי תצא למלחמה על אויבך" (כא, י)

זהו מלחמת היצר.

הגמרא במסכת סוכה אומרת "לעתיד לבוא מביאו הקב"ה ליצר הרע, ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים, צדיקים נדמה להם כהר גבוה, ורשעים נדמה להם כחוט השערה, הללו בוכים והללו בוכים וכו'.

נשאלת השאלה איך תיתכן "מחלוקת" כל כך גדולה בין

הצדיקים לבין הרשעים,

לצדיקים נדמה להם

כ"הר גבוה", ולרשעים

נדמה להם כ"חוט

השערה"? האם תיתכן

מחלוקת על דבר אם

גובהו מטר אחד או

קילומטר אחד?

אליבא דאמת, מהו באמת

היצר הרע, הר? איך יתכן

שהרשעים יראו אותו

כחוט? הוא חוט? איך

יתכן שהצדיקים יראו

אותו כהר?

ביאור נפלא מרבי שבתי

יודלביץ זצ"ל, נפלא

מאוד: לפני העבירה - יצר הרע נראה כמו הר גבוה,

התאוה עצומה, בלתי ניתנת לשליטה. אבל אחר

העבירה נוכחים לראות שהכל היה כלום, דמיונות

פורחים באויר, לא שווה שום דבר.

צדיקים הם "לפני עבירה", לכן נדמה להם יצר הרע כהר

גבוה, לעומתם הרשעים, הם "לאחר עבירה", הם נוכחו

כבר לדעת שהכל עורבא פרח, חוט השערה.

(יחי ראובן)

"כי יהיה לאיש בן סורר ומורה" (כא, יח)

יש להתבונן למה כתוב "מורה" מלאו' ואח"כ שאמרו אל

זקני עירו: "בנו זה סורר ומורה" כתוב חסר?

ביאר רבי חיים קנייבסקי (בטעמא דקרא), משום שדרך

ההורים להקטין תמיד חטא בניהם ולכן זה חסר.

בספר 'חינוך לישראל' כתב, שפעם ביקש אחד מאת

הגה"צ מסאטמאר זי"ע שיברך אותו שהוא יצליח עם

חינוך בנו.

אמר לו הרבי, להצליח בחינוך צריכים לקום באשמורת

הבוקר ולהזיז דמעות על ספר תהילים בתפילה להקב"ה

על כך.

בהזדמנות אחרת אמר הגה"ק מסאטמאר זי"ע: שגור בפי

העולם כי בנים אין יכולים לבחור, רק את מה שהקב"ה

הזמין לו; לעומת זאת,

חתנים טובים יכול כל

אחד לבחור לעצמו... אך

אני אומר להיפך - חתנים

אי אפשר לבחור, שכן

בהכרח יטול מה שהוכרז

מ' יום לפני יצירת הוולד

בת פלוני לפלוני, אבל

בנים טובים יכולים

לבחור על ידי שיוריד

דמעות לבקש מהקב"ה

בנים טובים.

פעם אמר הגה"ק

מסאטמאר זי"ע: אם

יהודי אינו מאמין

שפרנסה הוא מן השמים

הוא אפיקורס, אך אם

אינו מאמין ששידוכים מן השמים הרי הוא שוטה...

(ווי העמודים)

"ותפשו בו אביו ואמו" (כא, יט)

פעם נכנס ת"ח צעיר לפני הגה"ק רבי יחזקאל אברמסקי

וע"א ופתח עמו בדברים, במהלך השיחה סיפר לו כי הוא

עוסק עתה בלימוד פרק בן סורר ומורה שבמסכת

סנהדרין.

כששמע זאת בעל חזון יחזקאל אמר לו הבה ואספר לך

מעשה נורא שאירע עמי כאשר כיהנתי כרב ברוסיה.

הוא סיפר כי אל הרב היו פונים לא רק בשאלות בדבר

הלכה או כדי לשוחח בדברי תורה, אלא היו באים

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

"והשבותו לו... וכן תעשה לכל אבירת אחיך" (כב, ב)

דרשו חז"ל בגמרא (סנהדרין עג.) והשבותו לו - לרבות אבירת גופו [כגון רואה את חברו שהוא טובע בנהר, או חיה גוררתו, או לסטים באים עליו שהוא חייב להצילו]. וכתב הרמב"ם (פרק א' מהלכות רוצח הלכה יד): כל היכול להציל ולא הציל עובר על "לא תעמוד על דם רעך, וכן הרואה את חברו טובע בים או לסטים באים עליו, או חיה רעה באה עליו, ויכול להצילו הוא בעצמו, או ששכר אחרים להצילו ולא הציל, או ששמע עובדי כוכבים או מוסרים מחשבים עליו רעה... ולא גילה און חברו והודיע וכו', העושה אותם עובר על "לא תעמוד על דם רעך".

סיפר בעל המעשה: "פעם הוצרכנו להתקין חוט חשמל. משכתי למקום חוט חשמל, ותוך כדי התקנה שכחתי שהחשמל אינו מנותק,

וגזרתי חוט חשמל פעיל.

התחשמלתי בכל גופי,

ומצבי היה מסוכן ביותר.

לבסוף, ברחמי שמים

יצאתי מכלל סכנה.

באחד הימים, בא הגאון

רבי ניסים קרליץ לבקרני.

הוא שאל בשלומי בשקט

ובשלוח דרכו.

לפתע פנה אלי ואמר

בנחרצות: אתה פושע!

אתה אדם בלי אחריות

שהכנסת את עצמך

לסכנה! לכן אסור לך

לנהוג! זו גמרא מפורשת,

אם על עצמו לא חס, על

אחרים לא כל שכן. הבא

לי את רישיון הנהיגה

מיד!

לאחר אמירתו זו חזר רבי

ניסים לשלוותו

האופיינית ובירכני

בברכת רפואה שלמה.

[אמנם לאחר חצי שנה שהתחייבתי וחתמתי לרבי ניסים

על מסמך, השיב לי את הרישיון].

ופעם, בליל שבת, ניגש אל רבי ניסים, אדם שהיה צריך

להסיע יולדת שהייתה כורעת ללדת, ושאל היאך לעשות

כדי למעט בחילול שבת בנסיעה, ע"י שינוי בהילוכים,

בנורות וכו'.

רבי ניסים [שהיה מודע למצב היולדת] שאג עליו כארי

ואמר בהתרגשות: "רוצח! סע מהר ומיד!"

(חוט שני)

"השב תשיבם לאחריך..." (כב, ב)

המעשה המדהים אירע אצל בעל תשובה יקר

אליו גם יהודים רבים פשוטי עם כדי לבקש ברכה מהרב שיעתיר ויתפלל בעבורם, אם זה לרפואתו של חולה אנוש, לאשה עקרה וכו' או להצלחתו של אדם שכשל בעסקיו, או שגזירת המלכות עליו וכדומה.

יום אחד באה אלי אשה וביקשה, רבינו תתפלל נא בעדי שבני ימות.

נודעו עתי לשמוע את בקשתה הנוראה, סיפר רבי יחזקאל, ואז פתחה האם והסבירה את בקשתה התמוהה, בניחיד לה ועתה קיבל צו גיוס לצבא הרוסי, ביודעה את המכשולות והנסיונות שעמדו בפניו, חוששת היא פן יכשל וייצא לתרבות רעה ח"ו, ולכן מבקשת שהרב יתפלל שימות עכשיו כיהודי כשר וטהור בטרם תיטמא נפשו בעבירות.

רבי יחזקאל ביקש להרגיע את רוחה ותוך כדי שהיא משיחה את ליבה, התברר לו כי האשה באה בימים וזה

בנה יחידה. אך למרות

הכל החשש הנורא פן

יצא הבן לתרבות רעה

הביא אותה להחלטה, כי

העצה היחידה היא

לבקש מהרב שיתפלל

שבזרע העולם יטול את

נפשו של בנה מחמד

נפשה, אף שתישאר

עריירת ללא זרע של

קיימא, ובלבד שלא

יעמוד הבן בנסיונות

שעלולים להפילו לבאר

שחת.

האם הוזילה דמעות

כמים, רבי יחזקאל בכה

יחד עמה ובסופו של דבר

אמר במקום להתפלל

שימות הבן נתפלל כולנו

שיחיה ושיעמוד

בנסיונות ויישאר יהודי

כשר.

ואכן כך הווה, התפילה

ממעמקי הלב בקעה רקיעים, ואותו צעיר היה מהיחידים

שזכו שגם לאחר שהתגייסו לצבא והיטלטלו בין ארצות

ועמים ובין חיילים נכרים וגסי לב, שמרו על יהדותם

ונשארו יהודים נאמנים וכשרים.

סיים רבי יחזקאל אברמסקי את סיפורו ואמר, באותה

שעה חשתי כאילו עמדה לנגד עיני תמונה חיה ומוחשית

של מה שנאמר בתורה על בן סורר ומורה שנהרג על שם

סופו, ותפשו בו אביו ואמו והוציאו אותו אל זקני עירו,

ההורים בעצמם אשר מי כמוהם חשים אהבת אב ואם

לבנם מתגברים על האהבה הטבעית, ביודעם כי בנם

עתיד לצאת לתרבות רעה ולאבד חיי הנצח ומבקשים

לנהוג בו את הדין של ימות זכאי ואל ימות חייב.

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ובכן במוצאי שמחת תורה, מקבל היהודי שיחת טלפון ופקיד משטרה מודיע לו להגיע לתחנה.

משהגיע לתחנת המשטרה מבשרים לו: כי מכיון שהתברר שבעל האבידה מת (הוא היה נכרי גלמוד) והחוק במדינתו קובע שבמקרה כזה, זוכה המוצא באבידה אשר על כן קח בחזרה את החבילה. פלאי פלאים.

כאשר שמע על כך אותו שכן גוי הוא תבע את היהודי לבית המשפט וביקש את התכולה לעצמו.

התובע הגוי פנה אל השופט וטען: שאותו יהודי פלש לרשותו הפרטית וחטף את השקית, וכאן הגיעה ההפתעה לתדהמתו של הגוי: היהודי שלף את חוזה

השכירות שנעשה עם הגוי לשבועיים, והראה לשופט שאכן הוא שכר את המקום ולא פלש אליו, ועליו חתום עורך דין כבקשת הגוי, לאחר עיון קצר בחוזה קבע השופט: היהלומים שייכים לשוכר הגג שמצאם.

"ולא תשים דמים בביתך" (כב, ח)

אחד מחסידיו של רבי מנחם מנדל מרימינוב, בא פעם לביתו וכשראה שהשולחן שבבית רעוע ומט ליפול, הלך ורכש בדמים מרובים שולחן חזק ויפה.

בנו של הרבי, שהיה אז ילד קטן, נהנה מהשולחן החדש וכדרך הילדים הסתובב ורץ סביבו יחד עם חברו שהתגורר בשכונתם.

במהלך ריצתו, לא נזהר הילד השכן דיו ונחבט

רחל אמנו, בשנים שבה צפתה לזרע של קנמא, הנה לה הרבה זמן להתבונן במה שעברה בילדותה, בהאשמות שהפנו כלפיה. היא ידעה שאם לא תפנים את המסר האלוקי שנשלח אליה בחיי הילדות הקשים שלה - לא ירחק היום והיא עלולה להמשיך את ה'מנהג' הבעיתי גם לדור הבא, ולהאשים את הילד שלה בכל פשלו...
הבעל שם טוב הקדוש אומר: בשלושה דרכים הקדוש ברוך הוא מחזיר את האדם (הגאה) לשפלותו - בתחלה, הוא מראה לו אדם אחר שנכשל, כדי להראות לו עד כמה האדם לא יכול לבטח בעצמו.

אם האדם לא מבין את המסר, ומעדיף לעסוק ב'זעזוע' ושאינו נפשו של השם, במקום לקחת מוסר אישי - הקדוש ברוך הוא ממשיך לדרך הבאה: חסדות. פתאום אנשים מתחילים לרנן מאחורי גבו, מאשימים אותו בדברים חסרי שחר...
גם את זה הקדוש ברוך הוא עושה כדי להזכיר לאדם עד כמה הוא נזקק לרחמי שמים כדי לא לפל, ושאם לא היו מרחמים עליו משמים - הוא אכן היה נכשל בכל אותם דברים בהם הוא מאשים...
ואם גם כאן האדם לא מבין את המסר? אם גם בשלב השני האדם מעדיף לעסוק במלחמה על כבודו האבוד - במקום בלהבין את מקומו הטבעי, או אז מעביר אותו הקדוש ברוך הוא למסלול השלישי, והאדם מוצא את עצמו נכשל בפעל...
זאת אומרת, שדוקא חסדות השוא - הם קרש הצלה עבורי, להבין את המסר - מבלי שאצטרך לפל בפעל!

בראשו באחד מקצות השולחן. התחיל הילד לבכות מעט, אולם לאחר רגעים ספורים נרגע והמשיך במשחקו. כשראה זאת הצדיק, זימן מיד נגר לביתו, וביקש ממנו לחתוך ולעגל את קצות השולחן היקר. תמהו בני הבית על השחתת השולחן יקר הערך, אולם הרבי עמד בתוקף על דעתו, ואמר: אסור שיגרם חלילה צער לילד נוסף מילדי ישראל שיתקל בו, ואין לשים דמים בבית חלילה.

לע"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

ממנהטן שבניו יורק. האיש גר בקומה השנייה בבניין גורד שחקים בן שלושים קומות.

לאחר יום הכיפורים החליט לבנות לעצמו סוכה באחת מפניות חזית הבניין.

לאחר שטרח רבות והשלים את הקמת הסוכה, הופיעו פקחי העיריה, והורו לו לסלק לאלתר את המבנה המהווה מטרד לדיירי הבניין.

האיש פירק בדמעות את הסוכה, והחל לחפש אפשרות אחרת לבניית הסוכה. הוא פנה לגוי מהקומה השלושים וביקש את רשותו לבנות סוכה בגגו, שממילא לא נעשה בו שום שימוש.

משראה הגוי שאותו יהודי מתלהב לבניית סוכה, ניצל

את ההזדמנות וביקש אלף דולר להשכיר לו את המקום בגג לשבוע ימים. החליט היהודי בליבו עבור מצוה כה יקרה אעשה זאת בשמחה ואשלם את מלוא הסכום לגוי.

הוא הוציא את הסכום ע"מ למוסרו לגוי והנה הגיעה דרישה נוספת מצד המשכיר שביקש מהיהודי ואמר: אני מבקש לעשות איתך חוזה שכירות אצל עורך דין מוסמך.

היהודי ניסה לשכנעו כי לעסקה של שבוע ימים אין צורך לעורך דין ולבזבז כסף לריק, אבל הגוי בשלו - אינו מוכן להשכיר לך את המקום בגג ללא עורך דין.

בלית ברירה ניגשו אל עורך דין והלה ערך עבורם חוזה שכירות, והיהודי נאלץ לשלם סכום נוסף עבור חתימת

חוזה, תוך שהוא מחזק את עצמו ואומר: עבור מצוות סוכה היקרה לא אפסיד כלום.

לאחר שהחל לבנות את הסוכה על הגג, חשכו עיניו, המקום היה מלא בגרוטאות וחומרי בניין. הוא פינה את הגרוטאות ולפתע הבחין בשקית הטמונה בתוך החבית, ולאחר שפתחו את קשריה, גילה שבתוכה אבני יהלומים נוצצים.

מיודעו יהודי טוב ותמים, פנה מיד לתחנת המשטרה ומסר את תכולת השקית ושם נאמר לו שאכן התקבלה תלויה על גניבת יהלומים.

לע"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

"ולקחת לך לאשה" (כב, יא)

לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע (רש"י)
הרב אברמסקי זצ"ל סיפר לי, שכאשר נתמנה לאב בית
דין בלונדון, החל לפעול לקירוב הצעירים לחיי תורה.
הוא התחיל למסור שיעור בגמרא לסטודנטים יהודיים –
ומי ששמע את ההסברה הבהירה שלו, ומי שמכיר את
האבחנות המדויקות שלו, איך הגדיר וחילק, איך האיר
את הדברים באור יקרות, מבין ששבה את לב השומעים
וקרבם בנעמו לתורה ולמצוות.

עד.... עד שהגיעו לסוגית אשת יפת תואר, עד שהגיעו
לדברי הגמרא, שלא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע,
כשם שמוטב לשחוט בהמה גוססת מאשר לאכול
מבשרה כשתמות ללא שחיטה, כך אמרה התורה
שבהתלהטות הקרבות לא יוכלו לבלום התגרות היצרים
והתירה בדוחק ובקושי דבר שראוי להימנע ממנו.

איזו סערה וריגוש עוררו הדברים! אם התורה מתירה

איסורים מפני התגעשות
היצרים, אוהו, הותרה
הרצועה. אצל האחד אלו
מאכלות אסורות,
רחמנא ליצלן, אצל
האחר איסורי שבת,
השם ישמור.

נענה הרב אברמסקי
בפקחותו ואמר: זו שאלה
שהייתי מוכן לשמוע מפי
פשוטי עם, לא מפיכם.
אתם הרי אקדמאים,
אינטלקטואלים, אנשים
הוגים וחושבים – הלא
תבינו, שאם נתן לנו
הבורא יתברך תרי"ג
מצוות, ובאחת מהן,
אחת בלבד, קבע
שבסיטואציה מסוימת,
כיוצר האדם ומכיר את

טבעיו, יתקשה לעמוד כנגד יצרו הרע, ולכן מראש הוא
מתיר אותו באותו הקשר, אם כן מוכח שבכל שאר
הציוויים והאיסורים ידע יוצר האדם וכוחותיו ונותן
התורה, "קורא הדורות מראש", שביד האדם לעמוד מול
יצרו, להתמודד עם הקשיים ולנצח!

ואספר בעניין זה – פעם שאלני אדם: מדוע אינכם
מתאימים את התורה לזמן? שאלה טובה.

אמרתי לו: בוא ונסכים על דבר אחד, כשהילד גדל והנעל
לוחצת, יש שתי ברירות, או להרחיב את הנעל, (בזמני
היו פותחים פתח קדימה, להוציא את הבהון) או שקונים
נעליים חדשות.

יש עוד שתי ברירות, או שהולכים יחפים, או שזה לוחץ
וקשה ומכאיב.

למה לא חושבים על אפשרות חמישית, לקצוץ
את אצבעות הרגליים?

התשובה פשוטה, משום שהרגל היא העיקר, והנעל באה
לשרתה. מוסכם? הן. עליך ועלי.

כעת, תבין, שאנו חלוקים בינו מה הנעל ומה הרגל – אנו
יודעים שהתורה קדמה לעולם, והקדוש ברוך הוא
הסתכל בתורה וברא את העולם על פיה, ואחד היסודות
ביהדות שזאת התורה לא תהא מוחלפת, ולכן אין
מחשבה לפגוע חלילה בתורה, יש להתאים עצמנו אליה,
ואנו מותאמים לה, כי נבראנו על פיה.

אצלך, האדם עיקר והתורה כנעל. ואם היא לוחצת,
מחליפים אותה...

לא ולא, מחה האיש. אבל להקל פה ושם...

אמרתי לו: יתכן ואפשר, אבל לא אני נותן התורה, וגם לא
אתה, אם תמסור לי את שמך ושם אמך, אומר להקב"ה
שאתה רוצה לעלות אליו ולהציע הצעה – החליט שלא
למסור, והמצב נותר בעינו...

(והגדת)

"ואתה עיף ויגע ולא

ירא אלוקים" (כח, יח)

הגיע פעם אדם אחד אל
רבי בונים מפשיסחא,
והתאונן לפניו שזה שנים
רבות שהוא מענה את
גופו בסיגופים ותעניות
כדי להעפיל למדרגות
רמות ומשאות, אך
בינתיים אינו חש בעצמו
מאומה.

אמר לו רבי בונים: הבה
ואספר לך מעשה שהיה
עם הבעל שם טוב,
שצוה פעם לרתום את
סוסיו טרם צאתו לדרך.
מכיוון שנחוץ היה העניין
שנגע לכלל, עשה
הבעש"ט דרכו בקפיצת
הדרך והסוסים עפו כחץ

רחל אמנו הבינה את המסר האלוקי הנה, היא הבינה
שאכן, למרות שהיא לא באמת אשמה בכלים הנשברים –
הקדוש ברוך הוא מדבר איתה דרך ההאשמות והחשדות
של אביה! הוא אומר לה: בתי, ההצלחות שלך – הם מתנת
שמים! אם לא רחמי – אכן היית שוכרת את הכלים!

ואת המסר הנה היא מעבירה גם לבנה, ליוסף.

גם הוא עתיד לעבר חשדות קשים בימי חייו. עומדים לזרק
אותו לבית האסורים – רק בגלל חשד שווא.

מצב כזה – הוא הנורא ביותר. להזרק לבור תחתיות רק
בגלל האשמות חסרי שחר? אין תחושת עגל גדולה מזו!
במצב כזה, האדם יכול להשבר, להאשים בחזרה את כל
האשמה, להתכנס במסכנות אימה – הכל כדי לשמר על
כלון הגאונה ומעטה השלמות...

אבל יוסף הצדיק, הוא יקח את זה בצורה הנכונה! הוא
יבין את המסר, יתחבר דרכו עוד יותר אל בוראו, פי
היתה לו אמה שהעבירה אליו את הכוחות העצומים
הללו!

(נקודות של אור - ספינקא)

מקשת.

פרחו הסוסים במהירות וכאשר ראו שאינם עוצרים
באכסניות הרגילות, החלו לחשוב שמא כבר יצאו מגדר
סוסים והפכו להיות בני אדם.

לאחר זמן מה, כשראו שאינם נעצרים כלל למנוחה
ואכילה, החלו כבר לחשוב שמא הפכו להיות מלאכים
ממש, אולם כאשר הגיע הבעל שם טוב אל מחוז חפצו,
והכניס את הסוסים לאורווה, התנפלו הללו על השחת
והחציר והחלו לחטוף ולאכול כדרך הסוסים.

סיים רבי בונים ואמר: בצום ותענית בלבד, אין האדם
נעשה מלאך ואינו עולה למדרגות גבוהות, עיקר העבודה
לראות, כיצד נוהג האדם לאחר צומו ותעניתו, האם אז
הוא חוזר להיות סוס ושוכח את כל עבודתו, או שבאמת
התעלה לשמי רום.

כתיבה וחימה טובה

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לכוונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת פי תצא - אין לך חסינות

**"כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אִיְבֹכָךְ... וְרֵאִיתָ
בְּשִׁבְיָה אִשָּׁת יִפֹּת תֹּאֲרֶה"**
(דברים כ"א, י"א)

הגאון ר' אליהו לופיאן שואל: אם מדובר באנשים קדושים וטהורים שאפילו עבירה קטנה אין בידם- כולם קדושי עליון. אם כן איך כתוב בפרשה: "וְרֵאִיתָ בְּשִׁבְיָה אִשָּׁת יִפֹּת תֹּאֲרֶה וְחִשְׁקָתָּ בָּהּ וְלִקְחָתָּ לָךְ לְאִשָּׁה" (דברים כ"א, י"א)? וכי זה מתאים לצדיקים קדושי עליון שאין בידם שום עוון ולא יראים משום דבר בעולם?

הרב מתוך שהתורה מלמדת אותנו יסוד גדול וחשוב: **"אַל תִּאֱמָן בְּעֶצְמְךָ עַד יוֹם מוֹתְךָ"** (פרקי אבות ב', ד').

אין חסינות מהיצר הרע! לא יעזור שיהיה לו את הכובע הכי גדול ויהיה לו את המעיל הארוך ביותר והזקן הארוך ביותר- זה לא יקנה לו חסינות מהיצר!

מסופר על מרן רבי ישראל מאיר הכהן ה'חפץ חיים' מראדין (טובך יביעו ח"ב עמוד של"ב) שבזקנותו שמיעתו כבר כבדה עליו, וגם ראייתו החלה להיות לקויה.

בני ביתו רצו לרכוש עבורו מכשירי שמיעה ומשקפיים, אבל הרב סירב בכל תוקף מכיוון שלא רוצה להיכשל חלילה בשמיעת לשון הרע וכן חשש מראיות אסורות!

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחס שליט"א
ראש בד"ץ 'כשרות בישראל'

בפרשת שופטים ראינו שלפני שיוצאים למלחמה, הכהן היה מכריז שמי שבנה בית חדש ולא חנכו ילך וישוב לביתו וכן מי שנטע כרם ולא חיללו הולך הביתה וכן מי שאירס אישה ולא נשאה ילך וישוב לביתו ולבסוף אמר: **"מִי הָאִישׁ הַזֶּה וְרָא הֲלֵבַב יָלָךְ וַיָּשֶׁב לְבֵיתוֹ"** (דברים כ', ח').

בגמרא סוטה (דף מ"ד) שואלים: ממה הוא ירא? ותירצו, שירא מעבירות שבידו, כמו שכתוב בנביא: **"פִּתְחוּ בְּצִיּוֹן חֲטָאִים"** (ישעיהו ל"ג, י"ד). אם כן היה ירא מהעבירות שבידו ולא יוצא למלחמה מכיוון שהשטן מקטרג בשעת הסכנה.

הגמרא שואלת: מאיזה עבירות הוא ירא? ומתרצת, שהוא דיבר בין תפילין של יד לתפילין של ראש. אנחנו מברכים על תפילין של יד ופוטרים את של ראש ומי שדיבר באמצע שראה את חבירו ודיבר אתו קודם הנחת תפילין של ראש חייב לברך פעם נוספת. הוא גם גרם ברכה שאינה צריכה! על זה אומרת הגמרא שהוא ירא מעבירות שבידו.

הוא לא מחלל שבת. הוא לא עבר על גילוי עריות חלילה או עבד עבודה זרה. הוא לא אכל בלי ברכה אלא דיבר באמצע הנחת תפילין- זה כל הסיפור.

הוא חוזר לביתו ואסור לו לצאת לקרב. אם כך מדובר באנשים צדיקים גדולים שנזהרים בכל המצוות ואם בטעות דיבר בין תפילין של יד לתפילין של ראש הוא חוזר הביתה.

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה
שמואל אימן בן אסתר זרי
מאיר ישראל בן רחל ברכה-
ליאור יהושע סומך וב"ב
יהודה אריה בן רחל ברכה
רון אברהם וב"מ
רחל ברכה בת פדילה דליה
נעם יצחק בן רחל ברכה
יוסף ליאור בן דליה אפרת-
שלמה ודנה דוד וב"ב
י.מ.ש כדורי
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב
דני בן שושנה

דיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר
תרצה בתיה בת ימנה נינט
אילן בן ג'ולייט
אנאל חביבה בת שולמית
מיטל בת מלכה
טליה עדן אסתר בת שולמית
שירי ימנה בת שולמית
שושנה שירה בת סילביה
אברהם גורג' בן דליה אפרת
סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי
אילנה בת רוחמה
סיון בת אסתר
דניאל בן שרה
נעמה בת יפה
אסף בן סופיה
לימור בת פרידה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה
ימנה ניצרי בת סטה-
מרדכי ניצרי בן פרח-
סימית בת סוליקה
אורן בן אסתר
נעם יצחק בן רחל ברכה
שירה שילת בת אורי
לביא ישראל בן תמר חיה
מוריה בת רחל ברכה
יהודה אריה בן רחל ברכה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה
משה בן דנימה
רפאל משה בן רחל
רחל ברכה בת פדילה דליה
רונית בת סבירה
רפאל אבידן בן תקווה
בנימין בן ברכה
נעימה בת שרה
נעם אלימלך בן אושרית-
לימור בת פרידה
מאיה בת עדי
יהודית אסתר פראדל בת חיה-
ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת
משה בן גורג'יה ז"ל

לעילוי נשמת

אדי אדוניו מזרחי בן שרה סרח

לרפואה שלימה
לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
נועה בת אסתר
ולילד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה - סליחות - חלק ג'

על מה צריך להקפיד באמירת סליחות?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי ראש בד"ץ 'כשרות בישראל':

תשובה: !

אם אין זמן לומר גם תיקון חצות וגם סליחות- תיקון חצות קודם לסליחות ואפילו לתלמוד תורה. אדם שקם לפני עלות השחר, יקדים לומר תיקון חצות גם אם יפסיד בכך אמירת סליחות.

אין לומר וידוי יותר מפעם אחת אפילו לא בשני נוסחים שונים, לכן כשאומר תיקון חצות לפני סליחות, לא יאמר וידוי בתיקון חצות אלא רק בסליחות. כמו כן אם אומר סליחות או תיקון חצות אחרי חצות הלילה ואחר כך אומר 'קריאת שמע שעל המיטה', לא יאמר בשניהם וידוי, מכיוון שאדם שאומר וידוי פעמיים - הוא ככלב השב אל קיאו. מקורות: בא"ח וישלח י"ג, שער הכוונות דף נ"א.

תלמידי חכמים ומלמדים גם הם צריכים להתאמץ לומר סליחות עם הציבור. ראוי שילכו לישון מוקדם יותר מהרגלם כדי שלא יפגע לימוד התורה שלהם או בהעברת השיעור לתלמידים. מקורות: רמ"א יו"ד רמא סי' יז.

תלמידי חכמים ובחורי ישיבות שרגילים לעסוק בתורה עד שעה מאוחרת בלילה ואם ישכימו באשמורת הבוקר לומר סליחות יש חשש שיתבטלו מסדר לימודם ביום, ישתדלו לומר סליחות בציבור אחרי חצות הלילה. אם הם לא מוצאים מניין לאמירת סליחות אחרי חצות הלילה, ישתדלו לכל הפחות לקום לסליחות בימי שני וחמישי. בנוסף יתאזרו בכל עוז לקום ולהשתתף עם הציבור באמירת סליחות ותחנונים בעשרת ימי תשובה.

אדם המשכים לומר סליחות באשמורת הבוקר צריך להיזהר שלא ינמנם בתפילת שחרית ובפרט בקריאת שמע וברכותיה ובתפילת שמונה עשרה. במיוחד כאשר התפילין עליו אסור לישון בהם או להסיח דעתו מהם מפני קדושתם. מי שלא נזהר בזה- יצא שכרו בהפסדו. כלל גדול אמרו בעבודת ה': לשמור קודם את העיקר ורק אח"כ להוסיף בחסידות, ולא לזלזל בעיקר ולקיים רק את התוספת. אם הוא לא יכול להיזהר בזה, עדיף שיאמר סליחות לפני תפילת מנחה או בחצות הלילה, כדי שיוכל להתפלל שחרית עם תפילין כראוי.

החי ייתן אל ליבו בזמן אמירת הווידוי והסליחות, לבדוק ולפשפש במעשיו ולחזור בתשובה שלימה ולהוסיף מצוות ומעשים טובים בהתקרבו ליום הדין, שאז שוקלים זכויותיו ועוונותיו של כל אדם.

אחרי שסיימו לומר סליחות יאמרו קדיש 'תתקבל' אפילו אם מתפללים תפילת שחרית מיד אחרי הסליחות. אם היו עשרה שאמרו סליחות ואחד יצא מביה"כ לפני אמירת הקדיש, לא יאמרו קדיש תתקבל אם לא נותרו לפחות עשרה אנשים בביה"כ.

יש קונה שלושה עולמות בשעה אחת

להלן סיפור המעובד מתוך החוברת 'באר הפרשה'. סיפר המשפיע הרב אברהם אלימלך בידרמן סיפור מופלא ממנו ניתן ללמוד כי כאשר מבזים את האדם והוא שותק, הרי שבאותה השעה יש בכוחו להתפלל ולבקש מאת עולם וברכותיו יתקיימו. להלן הסיפור מפי בעל המעשה: אברך אחד שגר בניו-יורק בארה"ב היו לו שלושה ילדים. הבן הקטן ביניהם היה כבר בן אחד-עשרה שנים. האיש הלך לרופאים. הללו ניבאו לו שחורות ואמרו שאבדה תקוותו לזכות לעוד ילדים. בימות הקיץ אשתקד נכנס האברך למאפייה לקנות לכבוד שבת קודש.

שם נהגים שהקונים לובשים על הידיים כפפות כדי שלא יגעו בלחמים ובמאפים בידיים שלהם. אותו אברך באותה השעה לא לבש כפפות. כאשר הוא אחז בחלות, אחד מהקונים גער בו בקולי קולות: "וכי הכל צריכים לקנות ממה שנגעת בידך?!". הוא ביזה אותו נוראות. כל הסובבים שעמדו מנגד שתקו והוא הרגיש שהם מסכימים עם הדרך שביישו אותו. לא היה אפילו אחד שימחה כלפיהם ויאמר שזאת לא הדרך לפגוע באדם גם אם מעשיו אינם ראויים אלא ראוי להעיר לו בצד.

הוא נשא את עיניו למרום ולחש תפילה מעומק קירות לבבו: "אבא שבשמיים, יהי רצון ויעמדו הביזיונות הללו לזכות שתי אחיותי המחכות בכיליון עיניים להיוושע בפרי בטן. אחת עומדת וממתנה כבר ארבע שנים ואילו השניה מצפה כבר שש וחצי שנים". בורא עולם אכן את תפילתו. לא זו בלבד ששתי האחיות נפקדו בבנים, האחת בערב פורים והשניה בערב פסח אלא גם המתפלל על חברו נושע ונולד לו ילד לאחרונה למרות דברי הרופאים. בינו והתבוננו- שלושה ילדים שנולדו בזכות שתיקה שלאחר קבלת ביזיונות. על זאת יש לומר: "יש קונה שלושה עולמות בשעה אחת!".

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

יש לך תפילין ללא שימוש? אל תפספס הזדמנות לעשות בהם מצווה גדולה!!!

ארגון 'קשר של תפילין' ידאג לאסוף, לבדוק ולחדש את התפילין ולמסור למתחזקים ואנשי ביטחון שרוצים להניח. 0556773965

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה

מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - המקבל הרב יחיא שניאור זצ"ל

המקובל הרב יחיא שניאור זצ"ל - נולד בשנת תרס"ג (1903) בעיירה קסבי שבמרוקו. בנעוריו למד מפי חכם ר' מכלוף שרביט שהסמיך אותו כשוחט מומחה. רבינו קיבל את משרת שוחט העיירה. לאחר נישואיו עבר לבודיב. הסתופף עם משפחת אביחצירא והיה החברותא של המקובל הצדיק ה'בבא סאלי'. כל חייו נהג בקדושה ובפרישות מהנאות העולם הזה. אכל בשר בשבת בלבד. לאחר פטירת אביו מ'אן להתנחם והיה בצער גדול. ה'בבא סאלי' אמר לו: "מהיום אני כאביך וכל מחסורך עליי", ואכן רבינו גדל על ברכי הצדיק הבבא סאלי. מקובל עצום. עוד בצעירותו במרוקו סיפורי מופתים נקשרו אודותיו. רבים באו לקבל את ברכתו ועצותיו. תפילותיו היו עושות פרי. נהג לטבול בנהר גם בימי החורף הקשים.

בשנת ה'תש"י (1950) לערך עבר לגור בעיירה מישריה שבאלג'יריה, שם שימש כשנתיים כרב המקום. לאחר מכן ה'בבא סאלי' הורה לו לעבור לעיר הוראן ולייסד שם קהילה עבור יהודי מרוקו שהיגרו לשם באותו זמן. רבינו הקים שם בתי כנסת ומקוואות וכן מערכת כשרות.

בשנת ה'תשכ"א (1961) עלה לארץ. למרות שקיבל הצעות רבות לשמש כרב במקומות שונים בארץ רבינו לא הסכים לעזוב את ירושלים. שנה לאחר מכן התמנה לשמש כרב שכונת מוסררה שבירושלים. ביתו שימש מקום עליה לרבים שבאו לקבל ברכתו. ה'רבה לעשות צדקה עם נזקקים. רבים פנו אליו ונושעו. חולים חשוכי מרפא התרפאו בדרך פלא ועקרות שבאו אל הצדיק זכו להיפקד. בדרשותיו עורר את הרבים והשפיע עליהם רבות.

בליל שבת פרשת בהעלותך ה'תשכ"ה (1965) פרצה שריפה בבית שכניו והאש הגיעה גם לביתו של רבינו. כתוצאה מכך ביתו עלה באש יחד עם הספרייה המפוארת והענפה שהיתה לו. היו שם ספרים מימי מרן השו"ע ועוד ספרים עתיקים. גם ספר חידושים על התורה שחיבר והיה מוכן לדפוס, וכן ספר תורה חדש. רבינו בענוותנותו הרבה תלה זאת בעוונותיו והצדיק עליו את הדין.

כעבור זמן התחזק, וחזר לכתוב את חידושיו עד שזכה להוציא לאור את ספרו 'יש מאין'. רוב חידושי תורתו שכתב עלו באש. נפטר ב-ט"ז אלול ה'תשנ"ד (1994), חי כ-91 שנים. בהלווייתו השתתפו אלפים מכל שכבות האוכלוסיה. ציונו בגבעת שאול בירושלים. הספידו אותו הצדיקים ר' שלום משאש והראשונים לציון רבי מרדכי אליהו ורבי אליהו בקשי דורון.

אביו: ר' מסעוד (הרב של קסבי ובודיב. שימש כמשגיח הישיבה בראשות רבי משה תורג'מן-הבבא ס' ורבי ישראל אביחצירא-ה'בבא סאלי'). **אימו:** מרת אסתר. **אשתו:** מרת רוחמה. **בניו:** ר' פנחס (כיהן כרב בקהילות שבערים נוס', ליאון ומרסיי ובסוף ימיו עלה לירושלים), ר' שלמה (רב 'בית עדה' בפר"ז), ר' מאיר, ר' שמעון (נפטר בחי' רבינו), ר' משה נסים, ר' מסעוד (ממלא מקום אביו ברבנות שכונת 'מורשה'), ר' מכלוף. **מרביתו:** חכם ר' מכלוף שרביט, המקובל הרב ישראל אביחצירא (הבבא סאלי), המקובל הרב יחיא אדהאן (רבו בחסידות וקבלה, נכדו של רבי יעקב אביחצירא). **חברותא:** המקובל ר' מאיר אביחצירא (הבבא מאיר). **מספריו:** **יש מאין** - ג' חלקים: חלק א' - חידושים על התורה ומדרשי חז"ל, חלק ב' - דרשות וחידושים על תהילים. חלק ג' - שו"ת, דרשות על מאמרי חז"ל ופירושים על התנ"ך.

מעשה שהיה באחת השבתות הראשונות של רבינו בארץ. יהודי השכונה התלוננו בפני רבינו אודות יהודי אחד אשר בכל שבת קודש יוצא מביתו עם עגלה טעונה בסיגריות וגרעינים, ומוכר ברחובה המרכזי של השכונה. בצאת השבת הרב הלך יחד עם שני גבאים

להוכיחו על חילול השבת. אשתו ששכבה במיטה קראה לבעלה: "כנס מיד לבית ואל תשמע לרב!". הרב שאל אותה: "מדוע את מתערבת?". האישה ענתה בחוצפה: "לך מפה, אנחנו נמשיך למכור בכל שבת! אתה לא תקבע לנו מה לעשות!". הרב אמר לה: "תשכבי ולא תקומי". הגזירה יצאה מפי השליט. למחרת הודיעו לרב שאשתו של המוכר נפטרה בשנתה. מאז נודע עוצם גדולתו והכל היו זהירים בכבודו.

בערב ימיו הרופאים ציוו על רבינו ללכת כל יום מעט ברגליו כדי לחלץ את עצמותיו. פעם אחת הלך איתו יהודה. בעודם מהלכים, לפתע רבינו קפץ ממקומו מהמדרכה לכביש. האיש נבהל ורץ לראות מה קרה עם רבינו. הצדיק אמר לו: "איך אתה לא מבחין במאמר חז"ל: 'אחרי ארי ולא אחרי אישה'". כך היה כאשר רבינו כבר היה בגיל גבוהות, סגי נהור בעין אחת וראשו עטוף כדרך החכמים כדי שלא יביט לצדדים ועל עיניו משקפיים כהות. עם כל זאת חשש.

הראשל"צ מרן רבי מרדכי אליהו ציין את גדלותו של רבינו בתורה וביראה, ואת הענוה המופלגת שאפיינה אותו. הראשל"צ הביא דוגמא לדבר: כאשר סיפרו לרבינו כי ברכתיו עשו פרי, היה אומר בענוה שאין זה בזכותו אלא בזכות רבו ה'בבא סאלי'.

שְׁתִּיקָה וִישׁוּעָה

מהתפריט וסעדנו בנחת. לפתע שמענו צעקות רמות. כל הסועדים במסעדה הביטו למקור הרעש.

היתה זו מנהלת המלצרים שהתחילה לגעור ולהשפיל בקולי קולות את המלצר ששירת אותנו. היא זרקה לו ביטויים לא יפים ומשפילים מאוד.

היא גינתה אותו בביטויים מעליבים כאשר כל האנשים מביטים במנהלת ונדהמים. המלצר שמע את הדברים והשפיל את מבטו ושתק.

לא בכל יום רואים אפשר למצוא בחור צעיר שמקבל ביזיונות רבים ולא עונה ביחוד שיש רבים שרואים זאת. נדהמנו מהמחזה ומיד קראתי לו.

הבחור בקושי הגיב אבל הפציתי בו ואמרתי לו: "בבקשה, עכשיו מהר, תברך את החברה שלי". המלצר שלא היה שומר תורה ומצוות, כעס מאוד על הבקשה המוזרה ורצה ללכת.

אני לא ויתרתי וממש התחננתי: "בבקשה תגיד אחריי - **מרים בת גילה אורה בעז"ה תוך חודש כלה**". הוא הסכים וחזר אחריי מילה במילה.

"רגע, עוד ברכה אחת", התחננתי אליו, "תגיד אחריי- יעקב בן איטוי שיצא ויבריא בעז"ה מהמחלה". המלצר חזר אחריי שוב מילה במילה.

מדובר באבא שלי, אדם מבוגר בן 73 אשר חלה ל"ע במחלה הארורה בערמונית. כאשר גילו לו את המחלה, זה כבר היה בשלב שהמחלה התפרצה וברמה גבוהה.

הסיפור התרחש בג' בטבת. **בדיוק חודש מיום הברכה בג' שבט חברה שלי התארכה!!! כבר באותו ערב כאשר חזרנו לבית התקשרה השדכנית והיא קיבלה הצעת שידוך. לאחר חודש היא התארכה.**

אבל הסיפור לא נגמר בזה, אבא שלי, שהרופאים אמרו לו כי בגיל כזה לא שורדים את ההקרנות הקשות, הגיע לאחר חודשיים לבדיקות שגרתיות של מעקב אחר המחלה.

התלוותי לאבא שלי ונכנסתי איתו לחדר של הרופא. ראיתי את הפרופסור המום ומבולבל. "מעולם לא ראיתי דבר כזה", אמר הפרופסור.

"בתחילת הטיפול הסרטן היה ברמה של 15. כעת הוא עומד על 0.01, כלומר לפי התוצאות הכל נעלם. אבא שלכם הבריא מהמחלה לחלוטין".

צריך לזכור, המלצר שבירך אותנו היה רחוק מתורה ומצוות, אבל מכיוון שבאותו רגע שהוא הושפל והתבזה, הוא הבליג, שתק ולא השיב- **באותו רגע כל מה שיצא לו מהפה התקיים!**

להלן מעשה מדהים שמעובד מתוך '**יוצא עמו בששון**'. יש בסיפור זה כדי ללמד אותנו כי כאשר מבזים את האדם או פוגעים בו ואף על פי כן הוא שותק ומבליג, **הרי שבאותו הרגע הוא יכול לברך ולבקש מאת בורא עולם והדברים יתקיימו.**

הסיפור עצמו אירע בחודש שבט ה'תשע"ט. בעלת המעשה בעצמה שלחה ושיתפה: זה היה בחג החנוכה בשנת ה'תשע"ח.

אני ישבתי עם חברה קרובה. מדובר בחברה טובה מעוכבת שידוך שהתקרבה כבר לגיל שלושים ושתיים. החברה שפכה לפניי את ליבה בצער.

"מה יהיה איתי? שוב אני אחגוג את יום הולדתי כרווקה? מתי אני אזכה לבנות בית נאמן בישראל? כל כך הרבה ניסיונות היו לי למצוא את המיועד ולא הצלחתי. למה אני שונה מכל החברות שלי שהן כבר נשואות עם ילדים", כך סיפרה בצער.

"אל תדאגי", ניסיתי לנחם אותה, "יוסף הצדיק ישב בבור המצרי במשך שנים-עשרה שנים! פוטיפר הכניס אותו לכלא! הוא היה לבד שם, ללא משפחה או קרוב".

"הוא לא ידע מה יהיה איתו ואיך יראו חיייו בהמשך. יתכן והוא יישאר שם בכלא עד סוף חיייו. אבל ברגע שהגיע הזמן שבורא עולם קבע, מיד הריצו אותו מהבור".

"הוא עמד מול פרעה מלך מצרים ששלט על כל העולם. לאחר שיוסף פתר את החלום הוא גם התמנה להיות הסגן של מלך מצרים".

"גם אצלך כך בעז"ה תבוא ישועתך בין רגע, ובלי הכנה מוקדמת". החלטנו לעשות השתדלות וקבענו כי למחרת ביום 'זאת החנוכה', נצא להתפלל בקברי צדיקים על מנת לזכות בישועה וברכה.

היינו בבוקר אצל הציון של התנא האלוקי רבי שמעון בר-יוחאי זיע"א במירון. לאחר שקראנו שם תהילים והתפללנו משם המשכנו לציון הצדיק הרב אליעזר שלמה שיק זיע"א מיבניאל"

הצדיק כתב בצוואתו: "לא אנוח ולא אשקוט עד שיהיה למי שבא לקברי להתפלל וללמוד ישועה שלימה מן השמיים ובפרט בחור ובחורה שצריכים למצוא את זיווגם ויאמרו את כל ספר התהילים בלי להפסיק - אני מבטיח שימצאו את זיווגם מן השמיים ואני חזק בזה מאוד".

השעה היתה אחר בצהריים. משם ירדנו לאכול באחת המסעדות באיזור. ישבנו בשולחן, הזמנו משהו לאכול

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	ולד יחיא בן יוסף ז"ל
מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברוק דב ז"ל	יצחק בן ברוק דב ז"ל
זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
עמירם בן דבורה ז"ל	אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל	אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל
ר' שאול בן סילביה זצ"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל	דוד בר חסיבה ז"ל
מסודי בת חביבה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה
אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יצחק בן מישא אסתר ז"ל	יצחק בן מישא אסתר ז"ל
יוסף בר סעדה ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה	ברכה בת מרדכי ע"ה
שלום בן אסתר ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
אריה בן מרים ז"ל	דוד יצחק בן פרחיה ז"ל	דוד יצחק בן פרחיה ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה	גורג'יה בת נעימה ע"ה
אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה	אליאור בן פרידה ז"ל	אליאור בן פרידה ז"ל
מאיר בן נעמי ז"ל	שושנה בת נעמי ע"ה	שושנה בת נעמי ע"ה
שפרה בת פסיה ע"ה	בנימין בן דב ז"ל	בנימין בן דב ז"ל
שרה גבריאלית בת נאוה ע"ה	כל נשמות עם ישראל	כל נשמות עם ישראל

לע"נ

תנצב"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל
רחמים בן רחל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	רפאל בן אסתר ז"ל	עזרא בן אסתר ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	יצחק בן חביבה ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל
אביחי בן אסתר ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
יצחק בן פנינה ז"ל	קסאנס בת דגיטו ע"ה	קסאנס בת דגיטו ע"ה
חי יזי בן קלרה ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	סוליקה בת עישה ע"ה
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	שרה בת נרקיס ע"ה	שרה בת נרקיס ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה	יעקב בן סלימה ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל
ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
אורה בת נעימה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	יהודה בן סעידה ז"ל
מישא אסתר בת זהרה ע"ה	עפאת בת השמת ע"ה	עפאת בת השמת ע"ה
מסעוד בן יקוט ז"ל	חיים חמוטל בן רינה ז"ל	חיים חמוטל בן רינה ז"ל
רחמה בת מסעודה ע"ה	ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל	ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	נעימה בת שרה ע"ה	נעימה בת שרה ע"ה
אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל		

962 כי תצא

כניסת השבת: 18:40

יציאת השבת: 19:30

רבנו תם: 20:16

ע"פ אופק ת"א

יג' באלול התשפ"ה

טוב העלון השבועי להסות בה'

מעשה קטן שמשנה הכל!

משוקץ, ה' ישמור. גם אם לא שמרת על עיניך או צניעותך וגרמת לצער רב בשמיים ללא סוף, עד כדי כך שזה ציער את אבא בשמיים, שאם היית צועק לה' - הוא לא רוצה לענות, גם היית עושה מצוות - הוא לא היה רוצה להתקרב אליך. אך **ברגע אחד קטן, ששמו - תשובה:** "אבא, חשבתי על מעשי והגזמתי, אין לי מעצור לפה. רבנו של עולם, די לי במה שאני מצער

מספרים על מלך שהנהיג את בני עמו בחכמה ובתבונה. הוא דאג להורדת המחירים, העניק חינוך חנם לכל ילד, נתן מענק חודשי לכל אזרח במדינתו והיה מקבל קהל, על מנת למלא את בקשותיהם של בני עמו.

היתה לו רק צרה אחת - עבריו אחד במדינתו אשר הסב לו צער רב וכאב ראש. הוא השחית את הגינות והפרדסים היפים, ריסס בכל מקום דברים בגנות המלך, שרף מבנים ציבוריים ופגע באנשי המדינה. המלך ממש זעם וכעס עליו וניסה בכל כוחו לסלק אותו מארצו. פעם אחת, הוא ראה את המלך עובר בכרכרה וזרק עליו אבן גדולה. מיד תפסו אותו שיירת האבטחה ועמדו להכניסו לכלא, אלא שאז פנה הנער הבעייתי ואמר: "מה קרה? אז טעיתי ואני מבקש סליחה!"

אמרו אתם: האם הייתם חומלים על אדם שכזה? האם בן רגע הייתם מתמלאים אליו באהבה ואף נותנים לו מתנה יפה? - ממש לא! הרי הוא חצוף מחוצף שצריך לשלם על מעשיו הרעים והבלתי פוסקים.

אך בואו וראו כיצד עובד הדבר אצל ה' יתברך!... כותב רבנו הרמב"ם (הלכות תשובה פ"ז ה"ד): **"גדולה תשובה שמתקרב את האדם לשכינה... אמש היה זה שנאו לפני המקום, משוקץ ומרוחק ותועבה - והיום הוא אהוב ונחמד, קרוב וידיד... אמש היה זה מבדל מה' אלקי ישראל, צועק ואינו נענה, עושה מצוות וטורפין אותן בפניו - והיום הוא מדובק בשכינה, צועק ונענה מיד, ועושה מצוות ומקבלין אותן בנחת ושמחה."**

מבהיל ביותר: לא משנה כמה ציערת את אביך, המלך שבשמיים: כל לשון הרע החמור והשקול כ-ג' עבירות חמורות שבתורה - דיברת ונעשית מרוחק מה' ושנאו, משוקץ ומתועב. ה' היה נגעל ממך ומרגיש בך כדבר

אותך בדיבור שלי. אנא ה', תן לי כח ויכולת לשוב אליך ולהיות קרוב אליך. אני רוצה מהיום להשתדל שעה ביום לא לדבר לשון הרע, ללמוד 5 דקות הלכות לשון הרע" - 'באותו רגע', אומר רבנו הרמב"ם, 'נעשה הוא דבוק לבורא עולם, כל מצוה שהוא עושה מתקבלת למעלה בשמחה. כל מה שהוא מבקש מה' - המלאכים מזדרזים לקיים את דבריו. והכל ברגע אחד של רצון ומחשבה לשנות כיוון ולהיות מחובר לה'. רגע אחד שהחלטתי כי די לי לצער את אבי בשמיים בחוסר הקדושה שאני נוהג/ת, אני רוצה להיות בנך האהוב והטהור, הקרוב אליך... - המשך בעמוד 3

העלון מוקדש לעילוי נשמת

מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה

קלרה חתון בת סלחה

ולרי בן אירנה

ת.נ.צ.ב.ה

לרפואה, פריסה והצלחה: מ"א ציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. דניאל בן ציפורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. טליה רות בת מרים הי"ו. ינון בן רחל.

זש"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מויל. אליס בת פרידה. בתחן בת גילה רוחמה. הדר בת נחמה. זיווג הגון: אודליה וניר בני ציפורה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. גבריאל בן סמינה. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. יוסף בן תמו. טובה בת מרים. יצחק בן טובה. אסתר בת מויל. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. אבלין עדינה בת פרחיה. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרון אורי בן יוסף. סאן אמנון בן שרה הי"ד, משה כהן בן נוהה ויוסף. יעקב בן שמחה. מרים בת דינה וחיים.

סגולות וישועות

ישיבת "נהר שלום" בירושלים

כתב ראש ישיבת המקובלים, המקובל הרב בניהו שמואלי שליט"א: "אמרו רבותינו: 'כל המרחם על הבריות - מרחמין עליו מן השמים', ונמצא שכאשר אדם חס על חבריו, כל שכן על אשתו בבית, על בניו ובנותיו ומתנהג עמם בחסד וברחמים, לפנים משורת הדין, כך גם כשיבואו לדון אותו בבית דין של מעלה ינהגו עמו לפנים משורת הדין וירחמו עליו וימתיקו את דינו לחיים טובים".

עצה נפלאה מאוד לכל אדם העושה תשובה על כל מעשיו: לאמץ מצוה אחת שיקפיד ויהדר בה בכל כוחו, ומצוה זו תהיה לו לסניגור תמיד. וכמו שכתב בספר חרדים כי (ר"ה יז ע"ב) ארבעה דברים מקרעין גזר דינו של אדם ואחד מהם זה "שינוי מעשה", היינו שצריך לתפוס דבר מסוים ולהשתנות בו לטובה לגמרי, והביא שכך העידו על הרמב"ם שבכל שנה היה מוסיף לקבל עליו הנהגה מיוחדת וחדשה עיין שם.

וגם רבנו הרש"ש זיע"א במוסר שתיקן לפני תקיעת שופר (הובא גם בספר פלא יועץ) כתב במעלת דבר זה שאדם יקבל עליו דבר אחד בכל כוחו.

ואת זה קיבל הצדיק ושמע מגדולי עולם שלפניו - בורא עולם מעריך ומייקר כל רגע שאת מטפלת בילדים, והוא דורש ממך רק את המעט שאת יכולה, וזה מספיק.

דברים דומים כתב מרן הרב שטיינמן ("צדיק כתמר יפרח") ואמר לבנות ישראל: "דעו לכן, כי אמא המטפלת בילדיה ובקושי מצליחה לפתוח את המחזור בימי ראש השנה, אין לה מה לדאוג מזה ולחשוש, איזו שנה תהיה לה. אדרבה, בזכות המצווה הזאת שצריכה לעשות - לטפל בילדיה - תזכה לשנה טובה". והוסיף כי מרן החפץ חיים הק' אמר לאשתו בזמן שהילדים היו קטנים שפטורה להתפלל".

בשמיים מתחשבים ומעריכים את השקעתך, ואת קרובה ומיוחדת למלך. כל רגע שאתה ערוכת השולחן לכבוד סעודות החג, כל פעולה להרגעת הילדים ולהאכלת התינוקות - עד גורמת נחת רוח לבורא עולם ועושה את היעוד שהוא הציב לך ברגע זה. ובזמן הפנוי שנותר, שפכי ליבך כמים נוכח פני ה', וזיכרי שה' שומע אותך היום יותר מכל זמן אחר. וכדברי הגה"צ ר' שמשון פינקוס: "לא היה שום יום בשנה שבו שרה אמנו יכלה להיפקד, רק בראש השנה, שאז הכל מתחדש, אין גבול ואין שום מניעה, אפשר לחדש גם יש מאין".

הלכות והליכות

דינים ומנהגים לימי הרחמים והסליחות

שאלה: האם מועיל לעשות התרת נדרים בטלפון? האם אשה יכולה לשלוח את בעלה לעשות התרת נדרים בשבילה?

תשובה: נוהגים לעשות התרת נדרים בערב ראש השנה ובערב יום כיפור, כדי להינצל מעוון נדרים החמור לפי יום הדין הגדול והנורא. לאיזה נדר מועילה התרת הנדרים? - התרת הנדרים בערב ר"ה מועילה רק לנדרים שנשכחו ולא זוכרים בזמן ההתרה, אך לנדרים שנדר וזוכר באותה עת - אין מועילה ההתרה. בכדי להתיר נדר שזוכר - ילך לתלמיד חכם, או לפרט הנדר לאחד מהמתירים הנמצאים באותו מעמד שיתיר לו.

הנודר או הנשבע צריך לבוא בעצמו לפני המתירים לו, ואין להתיר לו הנדר על ידי שליח בשמו. מכל מקום, על מנהג טוב שנהג ולא אמר 'בלי נדר' - יכול לעשות לעצמו שליח, שכיוון שהתרה למנהג הינה מדרבנן שהקילו בה חכמים. ולפי זה, מי שאינו יכול לבוא להתרת נדרים ורוצה למנות שליח להתרת נדרים (באופן שידע שאין בידו נדרים מהתורה כמצוי ברוב העולם), יכול לעשות כן ויאמר השליח לפני המתירים, שיש משהו נוסף שמבקש התרה. וכן מותר לעשות התרה דרך הטלפון בשעת הדחק, ויאמר למתירים יש משהו על הקו.

מותר לבעל לבוא לבית הכנסת ולהיות שליח של אשתו להתרת נדרים (כמבואר בשו"ע רל"ד סע"נו): "הבעל נעשה שליח להישאל על נדרי אשתו, ובלבד שמצא שלשה מקובצים, אבל הוא לא יקבצם". משום שאשתו כגופו וכאילו היא שם (ט"ז). ויש חולקים שאינו יכול להיות שליח שלה, משום שאשתו כגופו ולא להיפך.

ברוך שעשני אשה

הנה מגיעים הימים הגדולים והקדושים בשנה: ימי ראש השנה, יום הכיפורים והושענא רבא. הכל מכינים עצמם לתפילות הקדושות ומנסים לבקוע שערי שמיים.

אלא, שבתוך הבית, ישנן כמה נשים צדקניות המרגישות תחושות מעורבות: מצד אחד, הן כה ממתינוות לשמוע את קול השופר, להשתתף באווירה המיוחדת של התפילות כפי שהיו בעודן רווקת, אך מצד שני, בביתן תינוקות וילדים רכים המצריכים טיפול, ובמקרים רבים, לא נותנים להתחבר בתפילות ובשאר מצוות היום.

הגאון הצדיק, רבי אליהו לופיאן זצ"ל, ביקש באותו זמן להעביר לכל בנות ישראל במצב זה את הדברים הבאים: "יש לי בקבלה (מרבתי), כי הנשים הנמצאות בביתן בימים הנוראים ומטפלות בילדים - אינן זקוקות כלל לתפילה בציבור ולרוממות שיש בבית - הכנסת, כדי שתפילותיהן יעלו למעלה.

לנשים אלו יש צינור ישיר עד כסא הכבוד, במעט שיש להן הזמן להתפלל, הן מתקרבות לעולמות העליונים יחד עם כל הציבור הקדוש, שעומד שעות ארוכות מכתיר ומבקש מאת המלך הקדוש היושב על כסא רם ונשא".

מעשה קטן שמשנה הכל!

לך: אם אלו החטאים והעוונות של עם ישראל - רוצים אנו שתביט בהם ותעמיק בהם, כי הם כל כך מתוקים וחביבים לפניך. ומיד כשסיים הצדיק את דבריו, אירע הפלא הגדול - **הים נרגע מזעפו, והגלים החלו אט אט לשקוט, כשכל יושבי האוניה ניצלו לחיים טובים ולשלום.**

נדהמו כל יושבי הספינה לראות כיצד ה' שומע ומאזין לכל תשובה, וידוי וחרטה שעושה כל יהודי לפני אביו שבשמיים. (בשם הגאון רבי שמואל שינקר זצ"ל)

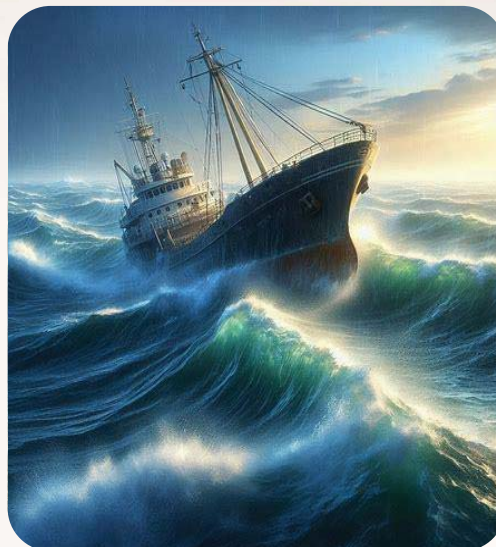
בערב יום הכיפורים, נעמד המִשְׁגִּיחַ של ישיבת 'ליקוד', רַבִּי נִתָּן מֵאִיר וְאֶכְסְטוֹיִגֶל זצ"ל, ומסר שיחה מרעידת לב לעשרות שומעי לקחו ואמר: "הרב מפוניבז' זצ"ל שָׁאַל אֶת מָרֹן הַחֶפֶץ חַיִּים קֹדֶם שֶׁנִּסָּע לִאֲפִרְיָקָה: מָה אֶפְשָׁר לְמַסֵּר לַיהוּדִים שֶׁם בְּשֵׁמוֹ שֶׁל ה' חֶפֶץ חַיִּים?", אָמַר לוֹ 'הַחֶפֶץ חַיִּים': "תִּגְדֵּי לָהֶם שֶׁזֶה קָל לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, עוֹשִׂים חֲרָטָה וּקְבָלָה! אֲלֹא שֶׁהֵיכָר מִפְתָּה אֶת הָאָדָם שֶׁקָּשָׁה לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה!"...

רַבִּי שְׁלום שֶׁכָּנָא זָאָהֶן שְׁלִיטָ"א הָיָה אוֹמֵר בְּשֵׁם ה' חֶפֶץ חַיִּים: "תְּשׁוּבָה אֵינָנָה דָּב וְאֵין לִפְחַד מִמֶּנָּה! אלא רק להתחרט לפני ה' על עברו שעשה, ולקבל על עצמו לרצות להשתנות בעתיד, הֵם עֲקָרֵי הַתְּשׁוּבָה."

מדוע כל כך עוצמתית מצוות התשובה? הרי מלך בשר ודם היה זורק את אותו עבריו לכלא! ומדוע אצל הקב"ה הוידוי והחרטה משנים את מצב האדם בשמיים לחלוטין, בגלל רגע של מחשבת תשובה ורצון להשתנות? ומה עם כל מה שעשה?...

התשובה היא כי מצוות התשובה אינה מצוה הגיונית, אלא יש בה פלא עצום ועוצמה עקב רחמיו האין סופיים של הבורא יתברך. אלא, שכיוון שאין הדבר מובן בשכלנו, מרבים אנו להתרחק ולהתייאש מלשוב אל ה' ולהתקרב, מפני שמשווים אנו זאת לבשר ודם...

מעשיו הרעים. אותו בחור, היה אברך בן תורה, שהחל בוידוי לעיני כולם, בעוד האוניה מיטלטלת: "חטאתי, טעיתי, במשך שנתיים שיקרתי לאבי ואמי", מירר בבכי והחל לפרט, "ואסביר מה היה השקר... המצב הכלכלי בביתנו היה קשה מאד, אבי בקושי הצליח לכלכל את משפחתנו, ובלית ברירה, הוא נתן לנו את מעט המזון שהיה משיג בכל יום, בעודו הולך בסוף יום למאפיה לחפש כמה שאריות לחם בכדי להשביע את נפשו שלו.

כשראיתי זאת, נכמרו רחמי על אבי המוסר נפשו למעננו, והחלטתי לוותר על מנת האוכל שלי, בכדי שהוא יהנה מהמנה שלי, ואני אסתדר ואחפש מזון בכוחות עצמי.

לכן, הייתי "משקר" להוריי כל יום כי אני שבע כיוון שאכלתי בישיבה, אך זו לא היתה האמת, כל תלמיד היה מגיע עם אוכל מעצמו, אך אני עשיתי זאת כדי שאבא יקבל את המנה שלי. לכן, מירר האברך ובכה, "אני עומד ומתוודה על מעשי הרעים, ומקבל על עצמי לשוב מהדבר הזה, וב"ה אשתדל שלא לשקר יותר, אלא לחפש דרך אחרת לגרום לאבי לקבל את המנה שלי".

כולם החלו לבכות עימו והתרגשו "מהחטא" הקשה. רבי ישראל משקלוב, בעל 'פאת השולחן' זצ"ל, האזין לכל מילה, והרים את עיניו לשמיים: "רבונו של עולם, אני אומר

מיד כששומע זאת בורא עולם - הוא מוחק את כל הלשון הרע שהיה עד כה, את כל חוסר הקדושה שהיתה - והאדם נעשה טהור לחלוטין! זו הבטחה של הרמב"ם הקדוש: "וְאֵל יִדְמָה הַבֶּעַל תְּשׁוּבָה שֶׁהוּא מְרַחֵק מִמַּעַלְת הַצְדִּיקִים מִפְּנֵי הָעוֹנוֹת וְהַחֲטָאוֹת שֶׁעָשָׂה. אֵין הַדָּבָר כֵּן, אֲלֹא אֱהוּב וְנִחְמָד הוּא לִפְנֵי הַבּוֹרָא כְּאֵלוֹ לֹא חָטָא מֵעוֹלָם." (שם)

לפני כ-180 שנה חי הצדיק רבי ישראל משקלוב, בעל 'פאת השולחן' זצ"ל, שהיה תלמידו של הגאון מוילנא. יום אחד, עלה רבי ישראל לאוניה שעשתה את דרכה אל ארץ ישראל, יחד עם אנשים רבים נוספים.

לפתע, באמצע הדרך, הגלים התחזקו, הספינה החלה להיטלטל, ורב החובל הודיע על מצב חירום! סערה גדולה פקדה את הים, נחשולי המים הסתערו על האוניה, עד שהיא חישה להישר. רב החובל כינס את כל באי האוניה והודיע להם כי אחר מאמצים כבירים, אפסו כוחותיו ויכולותיו. ואם לא יהיה נס גדול, האוניה וכל יושביה יטבעו במצולות ים. מיד פרצו כולם בבכיה.

המקרה התרחש ביום א' של הסליחות של חודש אלול, וכששמע זאת רבי ישראל משקלוב, הוא ניצל את המעמד ופנה לכל באי הספינה: "רבותיי, יודעים אנו כי הסערה אינה נעשית מעצמה על פי הטבע, אלא בורא עולם המנהל את עולמו, מייצר אותה, וכנראה שיש עלינו קיטרוג גדול. אך, אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם - אל יתייאש מן הרחמים, ולכן, אם כל אחד מאיתנו יעשה תשובה וחרטה על מעשיו הרעים - יחמול עלינו ה' ויצילנו מעל הטבע!".

קיבלו כולם את דברי הרב והחלו לעשות תשובה על מעשיהם הרעים. הרב ביקש מהבחור הצעיר שבאוניה להיות הראשון שיתוודה בקול על

מעשה קטן שמשנה הכל!

מאד וכעת אתה מרוחק ומתועב ואין לך תשובה על כך!"

"על כן", חותם ה'חפץ חיים' מבקשים אנו בכל ערב: "והסר שטן מלפנינו ומאחרינו". מה הכוונה? - לפני החטא, תעזור לנו בורא עולם שלא להקשיב ליצר המראה לנו שזה לא כזה חמור. ולאחר החטא, אנא ה' שלא יצליח לשכנע אותנו שאי אפשר לעשות תשובה על חטא עצום שכזה. כי התשובה איננה הגיונית והינה מעל הטבע וקלה, מפני אהבת ה' העצומה לבניו שחפץ להיטיב להם, אם רק ילכו בדרך הטובה."

כולנו מכירים את הר הזבל - החירייה הנמצא בקצה העיר תל אביב, אשר אליו מגיעות עשרות משאיות מידי יום ופורקות את שם כל האשפה והפסולת של כל אנשי איזור גוש דן. כל הנוסע בקרבת ההר מריח ריח נוראי של זבל וסוגר את החלון.

אלא שלאחרונה הפך המקום לפארק ירוק מלא פריחה יפייפיה, אגמים קטנים, ועצים מכל מיני סוגים, ללא ריח רע. כיצד זה קרה? - כאשר כמה אנשים החליטו להשקיע במקום: הוא הפך מהמקום הכי זנוח ונוראי, למקום היפה והנעים לשהות בו.

עם ישראל היקרים, תשובה זה קל, רק לשבת לבד עם ה', ולחשוב מה אני לא עושה נכון ולהודות בכך, להתוודות, להתחרט ולקחת דבר אחד מכל הדברים החלשים שלי, ולשפר אותו ולטפח אותו ע"י קבלה. כל החודש הזה מהותו תשובה, וכיום למדנו כמה התשובה אהובה, קלה ונעימה, ורק היצר הרע לא נותן לנו לעשותה ומוכר לנו שהיא קשה!"

נכנסת". "אין בעיה", אמר הליצן, "אתן לך כעת גם זכוכית מקטנת, ואבקש שתביט בתבואה הגדולה עם זכוכית מקטנת, ובפתח של המחסן עם זכוכית מגדלת - כך יגדל הפתח, ויהא ענק, והתבואה תיעשה קטנה, ובכך תוכל להכניסה פנימה".

התפקח הכפרי מטעותו ושאג על הליצן שניסה לרמותו.

"כך בדיוק", אומר ה'חפץ חיים', "פועל השטן: לפני שאדם עובר

עבירה, בא השטן ומנסה לשכנעו לעשותה. "איך אוכל לעשות עבירה?" נבהל היהודי, והשטן מקטין לו את חומרת המעשה ולוחש לו: "זאת עבירה? זה בקושי מנהג... כולם עושים זאת, וחוף מזה תוכל לעשות תשובה". זכוכית מקטנת.

אלא שלאחר שעבר האדם את העבירה, ובא לעשות תשובה עליה, מגיע אליו השטן עם זכוכית מגדלת ואומר: "על כזאת עבירה אתה רוצה לעשות תשובה? הלא חטאת בעוון כזה חמור שה' מקפיד עליו עד

לבשר ודם אשר לא ימחל לעבדו, אך דוקא האדם התמים בעבודת ה' המאמין שה' רחמן אין סופי - הוא מתרומם וקם אחר נפילה, ומתמלא בשמחה שנעשה אהוב וחביב בעיני ה', הגם שלפני כן היה משוקץ, מרוחק ומתועב.

ומה הסוד בדבר? התשובה היא: "על כָּל פְּשָׁעִים תִּכְסֶּה אֶהָבָה" - ככל שהאהבה גדולה יותר - כן תכסה על כל הפשעים!. ואהבת ה' לבניו נוראה ועצומה שאין לשער, שאם רק ישוב האדם - יתכסו וייעלמו כל פשעיו. רק חבל שהוא לא מאמין בכך ולא מנצל את מטה הקסמים הנקרא - **תשובה!**

ה'חפץ חיים' הביא משל להבהיר כמה יפה וקלה מצות התשובה: "משל לכפרי אחד, שבהגיע חג הסוכות בא אל המחסן להכניס את התבואה, אלא שהעגלה היתה עמוסה וגדולה ולא יכלה להיכנס ולעבור בפתחו של המחסן הקטן.

לפתע, ניגש אליו אדם קל דעת שאמר לו: "אם תתן לי 10 רובלים, אייעץ לך עצה שתצליח להכניס את כל התבואה של למחסן". שמח הכפרי ושילם את הסכום, כשהוא ממתין ל'עצת הזהב' של קל הדעת. לפתע, הוציא ה'קל דעת' זכוכית מגדלת והורה לכפרי להביט בה. לפתע, נראה הפתח בעדשת הזכוכית מגדלת, רחב וענק. "כעת, שהפתח נעשה רחב, תוכל להכניס את התבואה בקלות".

רדף אחריו הכפרי וזעק בגרון ניחר: "רמאי, הפתח אמנם גדול, אבל התבואה גם היא גדולה יותר ואינה

החידה ?!
השבועית

מהם ארבעת המקרים בהם יש מצוה לאדם לרוץ?

שטותא וזאבא לא -
ועסא דא שטותא וזאבא דא דא דא דא דא דא
סוטא דא דא דא דא דא דא דא דא דא דא
סוטא דא דא דא דא דא דא דא דא דא דא

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: שולה בת עיישה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, רימה בת רינה. יעקב בן עדיזה.

לעילוי נשמת: דבורה בת חנום יוכבד.

העלון מוקדש לע"י הסבתא הכשרה ברכה (שיכה) בת סאלם זכריה - רוח ה' תניחה בן עדן!

העלון מוקדש להצלחת החפץ בעילום שם

זכויות בחודש אלול!

תרמת לעלונים וזיכית אלפי יהודים להתחזק בשולחן השבת ולזכות ב"ה בשנה טובה!

חשבון בנק העלון טוב לחסות בה:
בנק פאני (52) סניף 188. חשבון 58-74-58
לכתוב בהערות: עבור עלון טוב לחסות בה!
ניתן לקבל החזר מס על כל תרומה ע"פ סעיף 46

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורגמת של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

גליון מס' 1231

שבת פרשת כי תצא - י"ג אלול תשפ"ה - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

תורה מלשון הוראה הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

הוראה למעשה

האדם צריך שלא לאכול אכילת זולל וסובא. המקור בפרשה: "ורגמוהו" לא תאכלו על הדם - אכילה המביאה לידי דם. טעם מצוה זו, לפי שהאכילה והשתיה של רשות - עיסת כוחו ואונו של יצר הרע, כמו שהמצוות והתורה - כוח עיסת יצר הטוב. וירדה תורה לסוף דעתו, ימות זכאי ואל ימות חייב (סנהדרין עא), ולא נעשה מעולם סורר ומורה מפני הדקדוקים הללו. (לשון הרב רבי מנחם הבבלי). ומכאן שהחכם מבין מדעתו ומקדש עצמו במותר לו.

הוראה למעשה

האדם צריך להתלבש כראוי, כי הלבוש יכול לעורר אותו להרהור עבירה שקשה מעבירה, המקור בפרשה: לא יהיה כלי גבר על אישה ולא ילבש גבר שמלת אישה.

הוראה למעשה

האדם מצווה שלא להכשיל ולהחטיא את הרבים,

שחטא הרבים תלוי בו, נמצאת מביא בביתך כל אותם העונשים ודמים.

המקור בפרשה: "לא תשים דמים בביתך".

הוראה למעשה

האדם צריך לזכור את השבועה שהשביעו את נשמתו קודם בואה לגוף - שיהיה צדיק כמו שאמרו רבותינו ז"ל (מסכת נידה ל) ועל זה בא הרמז שתמיד יזכור זאת. וישמור מוצא שפתיו.

המקור בפרשה: "מוצא שפתך תשמור ועשית כאשר דררת ל-ה' אלוהיך".

הוראה למעשה

האדם צריך קודם שיפטר מהעולם לתקן את אשר עיוות ושב ורפא לו.

המקור בפרשה: "שלא יחזיר המגרש את גרושתו משנישאת". יש בזה גם כן רמז לנשמה, שלפעמים מתלבשת בגוף גרוע בשביל עיון חמור ולכן צריך לתקן את חטאיו ואם לא יעשה זאת, לא יוכל בעלה הראשון לשוב לקחתה אחר שהוטמאה.

הוראה למעשה

נקי הדעת שבוירשלים

קשה סילוקם של צדיקים

ואף מחסירים פעימה מלבבם. בין ניגון לניגון, האדמו"ר משמיע דברי אלוהים שמעוררים לעבוד את ה' יתברך בשמחה ומפחים רוח חיים באזניהם של שומעי לקחו. כמו כן הוא מספר סיפורי צדיקים נפלאים שמהם ניתן ללמוד הוראות בעבודת ה'.

לי באופן אישי נתגלגלה הזכות הנפלאה להוסיף למכלול הניגונים את שירי הדביקות שמושמעם בדרך קבע בטיש, את הניגון החב"ד לפסוק בתהילים "וידעו כי אתה שמך ה' לבדך עליון על כל הארץ".

כשהניגון הזה מתנגן בטיש, טועמים כל המשתתפים את ההתרגשות העצומה שתינגע בעזרת ה' יתברך בכל עם ישראל כאשר בקרוב ממש יבוא המשיח וכולם אז ידעו "כי שמך ה' לבדך עליון על כל הארץ". וכפי שתמיד אירע, גם בליל שבת קודש זאת סיים האדמו"ר את הטיש ב-5 בבוקר ונפרד באופן אישי בברכת "גוט שבעס" מכל אחד מהמשתתפים. וכההרגלו בקודש, הוא עמד לאחר מכן על רגליו עוד שעה קלה ביציאה של בית המדרש והמשיך לשיר ולרקוד עם הקהל כמה ניגוני דביקות נוספים לפני שיצא לביתו.

ולנו לא נותר כעת אלא להתפלל שזכה לראותו שוב בתחיית המתים כשיבוא משיח צדקנו ויגאלנו בקרוב ממש.

כ"ק האדמו"ר מקרעטשניף סיגעט זיע"א נוטל חלק בהילולת הגה"צ המשפיע רבי משה וובר זיע"א לפני כארבע שנים. לצידו כותב השורות שיבדל"ח הרב עדי יצחק ובר שיחי

ומסורתיים באים מכל קצוות העיר (ולפעמים גם מחו"ל) ויושבים בצוותא חדא בכדי לספוג מהאדמו"ר את טעמה המתוק מדבש של השבת הקדושה. האדמו"ר מחדיר את השבת לעצמותיהם, כפשוטו. בחיובו כובש הלבבות הוא מקרב את כל אלה שבאים להסתופף בצילו. הניגונים הסוחפים שמושמעם על ידי האדמו"ר, מרטיטים את נפשות משתתפי הטיש

שבוע שעבר נסתלק לגנזי מרומים לדאבון הלב כ"ק האדמו"ר מקרעטשניף סיגעט זצוק"ל. חשתי קרבה גדולה אליו. שבתה את ליבי האהבה האינוסופית שלו לעם ישראל שהייתה מלווה בחיוך כובש לבבות, ניגונים, דברי תורה וחיוך לנפש הצמאה של כל אדם יהודי. זכיתי להשתתף בקביעות במשך שנים רבות בטיש המופלא של האדמו"ר אשר היה נמשך עד השעות הקטנות של הלילה. לפני כשנה העליתי את רשמיי מהמעמד המרגש הזה ואת רשמיי אלה העליתי על הכתב והרי הם לפניכם בשנית:

השבוע זכיתי להשתתף שוב ב"טיש" (שולחן השבת) של כ"ק האדמו"ר מקרעטשניף סיגעט. בכדי לתאר במקצת את האווירה ששוררת ב"טיש" של האדמו"ר, ניתן להשתמש במטבע של חז"ל אודות שמחת בית השואבה ולומר: מי שלא ראה טיש שלו, לא ראה טיש מימיו (וכמובן שאין במילים אלה להפחית בכהוא זה ממעלתם הנשגבה של כל הטישים של שאר האדמו"רים החשובים בארץ ובעולם). הטיש של האדמו"ר נפתח בחצות הלילה לערך ומסתיים בסביבות עמוד השחר. סביב השולחן של האדמו"ר מתאספים כל סוגי היהודים המרכיבים את הפסיפס שנקרא - עם ישראל. חסידים, ליטאים, ספרדים, אשכנזים, חרדים, דתיים

העלון יוצא לאור לעילוי נשמת 1400 הנרצחים, להשבת השבויים בשלום, לרפואת הפצועים ולשמירת עם ישראל מכל פגע

שאלות קצרות ותשובות בצידי:

1. מה הקשר בין סוף פרשת שופטים לתחילת פרשתנו כי תצא?

תשובה: א. הסוד לניצחון במלחמה הוא הקשר. פרשת שופטים מסתיימת במילים: "כי תעשה הישר בעיני ה'", ופרשתנו נפתחת במילים: "כי תצא למלחמה על אויבך". בספרים הקדושים מבואר שהמילה "על" מרמזת על תבוסת האויב. מכאן שבזכות שנעשה את הישר בעיני ה', נזכה לצאת על האויב ולנצחו.

ב. רש"י מסיים את הפרשה הקודמת במילים: "והוא הישר בעיני ה'". ואילו את פרשתנו פותח רש"י במילים: "במלחמת הרשות הכתוב מדבר". המסר משני משפטים אלה הוא: אם רוצים להצליח במלחמת הרשות שמטרתה לכבוש ארצות נוספות הקרובות לארץ ישראל בכדי להרחיב את גבולות הארץ, צריך לעשות קודם את "הישר בעיני ה'" ורק אז מובטח הניצחון.

2. מה הקשר בין תחילת פרשתנו לסופה?

תשובה: עמלק הוא החוט המקשר בין ההתחלה לסוף. פרשתנו פותחת במושג "אויב" מבלי להזכיר את שמו, ומסתיימת במצוות מחיית עמלק. מכאן שהאויב האמיתי של עם ישראל בכלל, ושל כל יהודי בפרט, הוא עמלק המבקש לצנן את ההתלהבות שלנו בעבודת ה'.

3. מדוע בפסוקים הראשונים של הפרשה מופיעה האות ו' חמש עשרה פעמים?

תשובה: פרשת כי תצא היא השישית בחומש דברים. וזה מרומז במספר הקטן של חמש עשרה שהוא 6 (5+1).

4. מדוע פרשת כי תצא נכתבה לפני פרשת כי תבוא? הרי קודם הנשמה באה לעולם ורק לאחר מכן יוצאת ממנו.

תשובה: בסדר הפרשיות הללו התורה מבקשת לרמוז על תחיית המתים. לאחר שהנשמה יוצאת מן הגוף, היא עתידה לבוא שוב בתחיית המתים.

בשולחן ערוך אורח חיים (סימן ס"ק ב) בשם האריז"ל לכוון לפני קריאת שמע בשעה שאומר "וקרבנו לשמך הגדול" בזכירת מעשה עמלק, שזהו "לשמך הגדול", כי אין השם שלם עד שימחה זרעו של עמלק. ובא להורות בזה, שבשעת קריאת שמע וברכותיה שאז הוא דבוק בקדוש ברוך הוא, דווקא מזה נתעורר אצלו שנאה להרע, וכנ"ל, 'תכלית שנאה שנאתים וגו' חקרני אל דע לבבי'.

ולכן כתבה התורה הטעם שלא קדמו אתכם בלחם ובמים.

ובזה יובן גם מה שנאמר כאן (פסוק ו) "ויהפוך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה", כי לכאורה אין הענין של פסוק זה – מה שהפך ה' בחסדו את הקללה לברכה שייך לכאן, אלא ודאי שגם בזה רמז על כך שהחטיאו את ישראל. כי כשבלעם ראה שלא הצליח בקללתו, יעץ לבלק עצה להחטיא את ישראל, כמו שכתב רש"י (במדבר כד, ד): "אלוקיהם של אלו שונא זימה" וכו'. וזהו שאמר הכתוב: "ולא אבה ה' אלוקיך לשמוע אל בלעם וגו', ולכן בלק החטיא את ישראל, ובשל כך אסור להתחתן עמהם. וכל זה כתבה התורה רק ברמז, מפני כבודן של ישראל.

זכור את אשר עשה לך עמלק (כה, ז)

במדרש (תנחומא ז): "כתוב אחד אומר 'זכור את אשר עשה לך עמלק', וכתוב אחד אומר (שמות ז, ז) 'זכור את יום השבת לקדשו', איך יתקיימו שניהם, משל למה הדבר דומה למלך שעשה סעודה וזימן את האורחים, ניכנס הקערה לפניו מלא כל טוב, אמר זכור פלוני אוהבי, משקנח את התמחו, אמר זכור פלוני שונאי, אמרו לו אוהבי זה הזכרת וזה הזכרת, אמר להם לזה הזכרתי על קערה מלא כל טוב ולזה הזכרתי על קערה ריקה. כך, השבת כתיב בה 'זכור את יום השבת לקדשו', ולכבודו במאכל ובמשתה ובכסות נקיה. ובעמלק כתיב 'זכור את אשר עשה לך עמלק', על מה אתה זוכרו על שולחן ריקם, שנאמר 'תמחה את זכר עמלק מתחת השמים'." אפשר לפרש כוונת המדרש, שהוקשה לו שלכאורה אי אפשר שיהיו שני הזכרונות ביחד, ובפרט על פי המובא בספר תולדות יעקב יוסף (פרשת נח), כמו שתפילין אסורים בהיסח הדעת, כמו כן צריך האדם להיזהר שלא יסיח דעתו מהשבת כל היום. ובספר התניא בסופו: "פנימיות השבת היא הכוונה כו' לדבקה בה' אחד כו', וזו היא בחינת זכור".

לזה בא המדרש לפרש שלא זו בלבד שאין סתירה בין שניהם אלא אף האחד משלים את השני, הזיכרון ואהבה לטוב, והזיכרון והשנאה להרע. והוא כמו שכתוב בתהילים (צז, י) "אוהבי ה' שנאו רע". וזה לשון ספר התניא (פרק י): "כל מה שהוא מהסירא אחרא, הצדיק גמור הוא שונא בתכלית השנאה מחמת גדל אהבתו לה' וקדשתו באהבה רבה בתענוגים וחייבה יתרה הנ"ל, כי הם זה לעמת זה, כדכתיב (תהלים קלט, כה) 'תכלית שנאה שנאתים לאויבים היו לי חקרני אל דע לבבי' וגו'. וכפי ערך גדול האהבה לה' כך ערך גדל השנאה לסטרא אחרא והמייאוס ברע בתכלית".

המורם מזה, שאדרבה, שני הזיכרונות האלו, אחד משלים את השני, זיכרון ואהבה להאהוב שכל הקערה מלא כל טוב באה ממנו, והוא השבת שממנה מתברכין כל יומין (זוהר ח"ב פח, א), ובו בזמן, שנאה להרע שהוא גורם מניעת ההשפעה והוא גורם ששולחנם ריקם.

ואפשר שמטעם זה תיקנו חכמינו ז"ל לקרוא זיכרון מעשה עמלק דווקא בשבת (שלפני פורים), שיהיו שני הזיכרונות ביחד, זיכרון שבת וזיכרון מעשה עמלק. ואפשר לומר עוד סמוכין לזה, דהנה כתב המגן אברהם

מאמרותיו - של הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיט"א

כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלקיך בידך (כא, י)

סמיכת פרשה זו לסוף פרשת שופטים, יש לבאר, פרשת שופטים מסתיימת בפסוק "כי תעשה הישר בעיני ה'", וסמך לה "כי תצא למלחמה", שכוונת יציאתך למלחמה (אפילו שבמלחמת הרשות הכתוב מדבר) תהיה להרבות כבוד שמים, "וכמו דמצינו במלחמת ה' אשר נלחם דוד המלך עליו השלום, לעמוד נגד כל מונע מלהיות כבוד ה' מלא את כל הארץ" (לשון איגרת הקדש טו בספר התניא), וזו כוונת המלחמה, שיתקדש שם שמים על ידי זה.

וכאשר הולך למלחמה בכוונה זו, נאמר עליו ה' אלקיך, שזה שבח גדול, וכמו שמבאר בספרנו (דברים כו, ג) וזה לשונו: "שזה לא יאמר זולתי לאנשי השם כמו למלכים ולנביאים".

שלח תשלח את האם וגו' והארכת ימים (כב, ז)

מובא במדרש תנחומא: "לא גילה הקדוש ברוך הוא מתן שכרן של מצוות חוץ מהשתיים, כיבוד אב ואם ושילוח הקן, ושניהם שכרן אריכות ימים".

יש להבין מדוע דווקא שתי מצוות אלו שכרן אריכות ימים, אפשר לפרש, דעל ידי מידות טובות בין אדם לחברו זוכין לאריכות ימים.

וזהו הענין בכבוד אב ואם. כמבואר באבן עזרא (שם) וזה לשונו: "הנה הבן לא יצא לעולם רק על ידי אבותיו, והם גמלוהו וטיפחוהו וריבוהו והישקוהו וכו', חייב לכבדם כי הם היו סיבה להיות חי על פני האדמה", מבואר דענין כבוד אב ואם הוא מידה טובה של הכרת תודה למי שטרח בו.

וכן שילוח הקן, כמו שכתב הרמב"ן, וזה לשונו: "שהוא ללמד אותנו מדת הרחמנות ולא נתאכזר". מבואר טעם המצוה שנתרגל במדות טובות. לכך גם בזה שכרו הוא אריכות ימים.

ובזה יובן מה שכתב רש"י (פסוק ח) על סמיכת הכתובים, שאם יקיים מצוות שילוח הקן סופו לבנות בית חדש ולעשות מעקה שמצווה גוררת מצווה וכו'. דכיוון שעל ידי מצוות שילוח הקן נקנה אצלו מדות טובות בנפשו, על ידי זה ממילא יקיים מצוות מעקה שהוא גם כן ענין מדות טובות, כדי שלא יפול הנופל ממנו וכו'.

לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ה' וגו' על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים וגו' ואשר שכר עליך את בלעם בן בעור וגו' לקללך (כג, ד-ה)

ופירש רש"י: "על העצה שיעצו עליכם להחטיאכם" ולהלן (פסוק ח) כתב רש"י וזה לשונו: "המחטיא לאדם קשה לו מן ההורגו וכו', ואילו (עמוני ומואב) שהחטיאום ניתעבו". ומשמע מרש"י שזה עיקר הטעם לכך שאסור לעמוני ומואב לבוא בקהל ה'. ולכאורה לא מובן כי בפסוק כתוב שהטעם לכך הוא – "אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים וגו'" ולא משום שהחטיאום?

ואפשר לתרץ שהתורה לא כתבה בפירוש הטעם משום שהחטיאו את ישראל, כי הרי זהו גנותם של ישראל,

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ח רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים – מרת יהודית רובינשטיין ז"ל – נפטרה ב' ניסן תשע"ג

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברג זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

הברכה שהתממשה

המשיך לחקור. הוא שאל על גורלו של ליב, הנער היתום שאימצו. "האם הוא עדיין חי בביתכם?" שאל. רבי דוד השיב בחיוב, והוסיף כי גם לאחר הגירושין הוא מתכוון להמשיך לגדל את הנער כאילו היה בנו.

רבי שמואל הושיט את ידו ואמר: "תן לי תקיעת כף על כך". רבי דוד, ללא היסוס, הושיט את ידו והבטיח להמשיך לדאוג לליב. המעשה הזה, שגילה את טוב לבו של רבי דוד, ריגש את רבי שמואל עמוקות. הוא הרגיש כי הזוג הזה, שמסוגל לחסד כה גדול, ראוי לברכה מיוחדת. הוא פנה אליהם ואמר בקול מלא ביטחון: "לכו לשלום לביתכם, ואני מבטיח לכם כי במועד הזה בשנה הבאה תחבקו בן".

דבריו של רבי שמואל הדהדו בלב הזוג. הם חזרו לביתם, מלאי תקווה ואמונה. ואכן, כעבור שנה, בשעה טובה ומוצלחת, ילדה אשתו של רבי דוד בן. השמחה בירושלים הייתה רבה, ורבי דוד מיהר לשלוח שליח אל רבי שמואל, לבשר לו את הבשורה ולבקשו לשמש כסנדק בברית המילה. רבי שמואל, שראה במימוש הברכה אות לאמונה ולאחריותו כמנהיג, הגיע לברית ושמח עם המשפחה.

בשמחת הברית, רבי דוד, מלא הכרת טובה, ביקש מרבי שמואל הבטחה נוספת: "רבי, הבטיח לי שתסדר את הקידושין של בני". רבי שמואל הנהן בחיוך ואמר: "אמן". רבי דוד, שלא הסתפק בכך, הוסיף: "וגם של בנו של בני!" רבי שמואל, שהופתע מהבקשה הנועזת, מלמל בשקט: "כן יהי רצון".

נתתי את מילתי לרבי דוד לפני יותר מיובל שנים, אמר, ואיני יכול להפר את דברי

חלפו למעלה מחמישים שנה. רבי שמואל, כעת זקן מופלג, עמד לפני החופה לסדר את קידושי הנכד של רבי דוד טוביה. כשמקורביו שאלו אותו מדוע הוא מתעקש להגיע למרות גילו, הוא סיפר להם את המעשה המלא. "נתתי את מילתי לרבי דוד לפני יותר מיובל שנים", אמר, "ואיני יכול להפר את דברי. כעת אני מסדר את קידושי נכדו, כפי שהבטחתי".

הסיפור הזה התפשט בירושלים והפך לאגדה. הוא הראה לא רק את חוכמתו של רבי שמואל כפוסק, אלא גם את לבו החם ואת מחויבותו להבטחותיו.

רבי שמואל סלנט, שנפטר בכ"ט באב תרס"ט, הותיר אחריו מורשת מדהימה של תורה, חסד ומנהיגות, וסיפור זה נותר כעדות לכוחה של אמונה ולהשפעתו של הרב סלנט על יהודי ירושלים לדורות.

רבה של ירושלים הגאון רבי שמואל סלנט זצוק"ל

מונעים על ידי אמונה עמוקה. כשהגיעו לירושלים, התיישבו בדירה צנועה בעיר העתיקה. גם כאן המשיך רבי דוד במעשי החסד שלו, פותח את ביתו לעניים ומסייע לכל נזקק. אך השנים חלפו, והזוג לא זכה לילדים.

בירושלים פגשו בני הזוג נער יתום בשם ליב מלאך, שהתייתם משני הוריו בגיל צעיר. לבם נקשר בנער, והם אימצו אותו כבן. הם לימדו אותו תורה, דאגו לכל מחסורו וגידלו אותו באהבה כאילו היה בנם הביולוגי. לייב הפך למקור שמחה עבורם, אך התשוקה לילד משלהם לא עזבה את ליבם. לאחר עשר שנים בירושלים, כשהתקווה החלה להתפוגג, החליטו בני הזוג לפנות לבית דינו של רבי שמואל סלנט, שהיה אז רב צעיר כבן 25, אך כבר זכה לשם של פוסק מבריק ומנהיג חכם.

הוא הבין את כאבם, אך לא מיהר לאשר את הגירושין. במקום זאת, ביקש מהם לשוב לביתם

הם ביקשו להתגרש, בתקווה שכל אחד מהם יוכל להקים משפחה חדשה עם בן זוג אחר ולזכות בילדים. רבי שמואל, שהיה ידוע בפיקחותו וביכולתו לפתור סכסוכים בדרכי שלום, הקשיב לסיפורם בכובד ראש. הוא הבין את כאבם, אך לא מיהר לאשר את הגירושין. במקום זאת, ביקש מהם לשוב לביתם ולהמתין שבועיים לפני שיחזרו להחלטה סופית.

כעבור שבועיים, הזוג לא חזר. חלפו שישה חודשים, וכשהופיעו שוב בבית הדין, שאל רבי שמואל לפשר העיכוב. רבי דוד הסביר כי במהלך אותם שבועיים אשתו חלתה במחלה קשה, והוא לא רצה לעזוב אותה במצב זה. רבי שמואל

בוקר חורפי קריר בירושלים העתיקה, כשהרוחות הקרות נשאו עימן לחש של היסטוריה וקדושה, פסע הגאון רבי שמואל סלנט, רבה הנערץ של עדת האשכנזים, בצעדים כבדים לעבר בית הכנסת שבו נערכה חתונה. הוא היה כבר זקן מאוד, בן למעלה מתשעים, וכל צעד דרש ממנו מאמץ עצום. עיניו, שראו את ירושלים משתנה במשך עשרות שנים, היו חלשות, וגופו נשען על מקל עץ ישן שהיה לו כחבר נאמן. אך למרות זאת, הוא התעקש להגיע ולערוך את סידור הקידושין.

מקורביו, שראו את קשיי ההליכה שלו, ניסו בעדינות לשכנעו להישאר בביתו הצנוע בחצר חורבת רבי יהודה החסיד. "רבי, מדוע תטריח את עצמך?" שאלו בדאגה. הוא חייך חיוך חכם, עיניו נצצו כמי ששומר סוד עתיק, ואמר: "אין לי ברירה. הבטחתי זאת לסבו של החתן לפני יותר מחמישים שנה".

מה סיפורו של רבי שמואל שקשר אותו בהבטחה כה עמוקה, שהוא מוכן לצאת ממקומו בגילו המופלג כדי לקיימה

דבריו עוררו תמיהה בקרב הנוכחים. מהי ההבטחה הזו? מה סיפורו של רבי שמואל שקשר אותו בהבטחה כה עמוקה, שהוא מוכן לצאת ממקומו בגילו המופלג כדי לקיימה? הסיפור, כפי שסופר בפי תלמידיו וצאצאיו, הוא מעשה של חסד, חוכמה ואמונה, שמגלם את רוחו של רבי שמואל סלנט כמנהיג רוחני ופוסק דגול.

הסיפור מתחיל הרחק מירושלים, בעיר לומז'ה שבליטא, שם התגורר יהודי תלמיד חכם ועשיר בשם רבי דוד טוביה. ביתו של רבי דוד היה מרכז של תורה וחסד. דלתותיו היו פתוחות לכל עני ונזקק, ושולחנו עמד תמיד ערוך לאורחים, בין אם היו תלמידי חכמים או פשוטי עם. הוא ורעייתו, אישה צדקת וחכמה, חיו חיים של עשייה ונתינה, אך צל כבד רבץ על ליבם. שנים רבות חלפו מאז נישואיהם, והם לא זכו לפרי בטן. התפילות, הסגולות והתרומות לא הועילו, והשניים נשאו בכאב את תשוקתם הבלתי ממומשת להפוך להורים.

יום אחד, לאחר התייעצות ארוכה, הציע רבי דוד לאשתו לעלות לארץ ישראל. "אולי בזכות מצוות ישוב ארץ ישראל נזכה לישועה", אמר. לבם התמלא תקווה, והם החליטו לעזוב את חייהם הנוחים בלומז'ה. הם מכרו את רכושם, ארזו את חפציהם הדלים ויצאו למסע ארוך ומפרך לארץ הקודש.

הדרך לארץ ישראל הייתה קשה. הים התריס בפניהם בסערות, והיבשה הציבה מכשולים של מחסור וסכנות. אך רבי דוד ואשתו התמידו,

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

בין הזמנים בטבריה

בכלל והגשמיים בפרט בחודש אלול של שנת תשפ"ה. **מספרים על אחד מגדולי ישראל שהעיד על עצמו שגם אם היה מבחין בשטר יקר ערך שמונה על הריצפה, הוא לא היה מתכופף להרימו כי אין לו את הפנאי לכך בחודש אלול.** ולדאבון הלב, הרדיפה אחר הגשמיים ואווירת הבחירות שאורבת לנו מכל עבר, משכיחה מאיתנו את מה שבאמת אנו צריכים להיות עסוקים בו - עבודת התשובה וההכנה לקראת יום הדין שבא עלינו לטובה. ויהי רצון שבזכות שורות אלה, הרהורי תשובה יציפו את ראשו (לפחות לשעה קלה) וה' יתברך שמצדד מחשבה טובה למעשה, יחשיב זאת כאילו שכבר עשינו תשובה נכונה ורצויה.

ע"פ ר' אברהם אביב

סיפור קטן על יהודי גדול

את המעשה הזה שמעתי לראשונה השבוע: הרב יוסף ריבלין זצ"ל שידך את אחד מבניו. בשל העובדה שהיתה לו משפחה ברוכת ילדים, לא היו לו אמצעים כספיים לחתן את בנו. והנה

בעוד הוא מאמץ את מוחו בכדי להגיע לפתרון למצוקתו, שמע דפיקה על דלת ביתו. כשפתח את הדלת הוא ראה יהודי הדור פנים שלא הכירו עד כה, ניצב לפניו. "האם אתה ר' יוסף ריבלין?" שאל אותו האיש.

כשהנהן לחיוב, מסר לו היהודי בעל הדרת הפנים מעטפה תוך כדי שאומר לו: "הנה לך הסכום הנדרש בכדי שתוכל לחתן את בנך בנקל", ועוד לפני שהצליח ר' יוסף להתעשת מהתדהמה שפקדה אותו, נעלם האיש. כשפתח את המעטפה, מצא בה סכום של כמה אלפי דולרים. מאוחר יותר נודע לו שאותו היהודי שהגיש לו את המעטפה היה לא אחר מאשר הגה"צ רבי משה ובר זי"ע.

בשורה טובה

בסייעתא דשמיא

ניתן להתייעץ עם עורך העלון הרב עדו ובר שליט"א תלמידו של הגה"צ רבי משה ובר זי"ע"א בנוגע לזיווגים, פרויות, שלום בית, פרנסה ועוד על פי תאריך הלידה והשם בטלפון 053-8356229

הודעה משמחת:

העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חינם במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

הכניסה לבית המדרש מותנית ברשות מהממונים. ביקשתי ממנו לפנות אליהם ולבקש אישור, ולאחר מכן יוכל לשוב וללמוד. האברך ניסה לשכנע אותי כי הוא מעוניין ללמוד במקום שקט, הרחק מההמולה שבחוץ, אך עמדתי על דעתי וביקשתי ממנו לפנות לממונים. בסופו של דבר, הוא סגר את הגמרא, לקח את בנו ויצא מבית המדרש. לא ראיתיו שוב.

למחרת, כשנזכרתי באירוע, תקפו אותי נקיפות מצפון עזות. הבנתי כי בשל רצוני האישי להקליט את השיעור בנוחות, מנעתי מאותו אברך ובנו ללמוד תורה. הרגשתי צער עמוק על כך שייתכן שביטלתי אותו מלימוד תורה.

אי לכך, ראשית, אני מבקש מחילה מבורא עולם על ביטול התורה שייתכן ונגרם על ידי. שנית, אני פונה בזאת לאותו אברך, שאיני מכיר את זהותו, ומבקש ממנו מחילה וכפרה על מעשה זה. לבסוף, אני מקווה כי הסיפור הזה ישמש לקח עבורי ועבור כל מי שקורא את דבריי: עלינו להשתדל תמיד לכבד את לימוד התורה של הזולת, ולא למנוע מיהודי לעסוק בתורה, גם אם הדבר כרוך באי-נוחות אישית.

* * *

הפנאי של חודש אלול

מספרים על רבי ישראל סלנטר שנכנס פעם בשעת בוקר מוקדמת לבית הכנסת בקובנה ומצא בחור שקוע בשניה עריבה על הריצפה.

כל אותו הלילה התמיד הבחור בתלמודו ולפנות בוקר שכב על ספסל בכדי להחליף כוח. בשינתו העמוקה, לא חש שהוא נפל מהספסל לארץ וכך המשיך לישון על הרצפה כאילו לא אירע דבר. מאוחר יותר, כאשר בעלי הבתים הגיעו לתפילה וראו את הבחור שרוע על הרצפה, נדו לעברו בראשיהם כשהבעת רחמנות נסוכה על פניהם. כשהבחין בכך רבי ישראל, נענה ואמר להם: "עליו אתם מרחמים?! הרי הרחמנות היא עליכם - שישנתם כל הלילה על מיטות מוצעות בסדינים צחורים, ואילו הבחור הזה לא רק שהוא לא מסכן כלל, אלא הוא המאושר בעולם. עליו חז"ל הק' אמרו: "כך היא דרכה של תורה... ועל הארץ תישן.. אם אתה עושה כן, אשריך וטוב לך.."

נזכרתי השבוע בסיפור הזה, כשהבחנתי בהתלהבות האנרגטית שאופפת את כל אלה שעסוקים בכל מאודם ברדיפה אחר הממון

תקופת בין הזמנים היא זמן מיוחד במינו בעולם הישיבות. זו תקופה שבה לומדי התורה נוטלים הפסקה קצרה מלימודם הקבוע בישיבות ובכוללים, ויוצאים לחזק את רוחם במקומות קדושים, תוך התבוננות והתחזקות לקראת הימים הנוראים. השנה, זכיתי לבלות את תקופת בין הזמנים בעיר הקודש טבריה, מקום ששמו הולך לפניו כעיר של קדושה, תורה וצדיקים. השהות בטבריה מילאה את לבי בהתעלות רוחנית, אך גם לימדה אותי לקח חשוב על ערך לימוד התורה ועל הצורך בתיקון המידות.

טבריה היא עיר שבה ההיסטוריה היהודית פוגשת את הקדושה בכל פינה. מקברי התנאים והאמוראים, דרך האווירה המיוחדת של חודש אלול, ועד לאגם הכנרת שמסמל את השפע הרוחני והגשמי - הכול בעיר זו משרה תחושת התעלות. במהלך שהותי, זכיתי להתפלל ולבקר בקברי צדיקים, ובהם קברו של התנא האלוקי רבי מאיר בעל הנס, מקום שמושך אליו רבבות יהודים מכל קצוות תבל. התפילה בציון זה, היא חוויה שקשה לתאר במילים. האווירה מלאה בכמיהה לתשובה, בתפילה מעומק הלב ובשמחה גדולה של מפגש עם אחים יהודים מכל העדות והחוגים.

בציון רבי מאיר בעל הנס, זכיתי לסייע ליהודים בהנחת תפילין, לשוחח עמם בענייני תורה ולהתחזק מהאחדות המופלאה של עם ישראל. המפגשים הללו, עם אנשים מכל קצוות הארץ והעולם, היו עבורי מקור השראה עצום. כל שיחה, כל חיוך וכל רגע של חיבור עם יהודי אחר חיזקו בי את ההבנה כי התורה היא המהות שמאחדת את כולנו.

התבונה והתשובה

לצד החוויות המרוממות, חוויתי גם מעידה שברצוני לשתף, מתוך תקווה שהיא תשמש לקח עבורי ועבור קוראי העלון. באחד הימים, בעת שהותי בציונו של רבי מאיר בעל הנס, קיבלתי רשות מהממונים להיכנס לבית מדרש פנימי כדי להקליט שיעור בדף היומי. בית המדרש הזה, מקום קטן, מיועד לשימוש מוגבל, ורק מי שקיבל אישור רשאי להיכנס. כשנכנסתי, שכחתי לנעול את הדלת מאחוריי, ובשל כך, כעבור זמן קצר, נכנס אברך צעיר עם בנו הקטן. בטבעיות רבה, הוא שלף גמרא ממדף הספרים והתיישב ללמוד עם בנו.

כשהבחנתי בו, ניגשתי אליו והסברתי כי

הודעה חשובה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגזי מרומים ב' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

בטחוני בצורה

גיליון שבועי לאמונה, בטחון, וכך מה שמקרב יהודי לאביו שבשמים

פרשת כי תצא תשפ"ה ~ 1 ~

לבקשת הצטרפות, שלחת סיפורים, תגובות והערות: מרדכי הכהן מלאכי ביתר עילית 5834817@gmail.com תא קולי 073-2490589

ההפגנה והנסיעה לדימונה

מספר הר"ר ש.ב. אליעזר דנציגר, ביתר:

בבעלותי דירה בדימונה, ואני מעוניין למכור אותה. לאחר שקיבלתי פניות משני מתווכים, קבעתי עימם להיפגש בדימונה ביום ראשון. במוצאי שבת, שמעתי שצפויות הפגנות סוערות בכל רחבי הארץ, וליבי נחמץ. למרות שהמשטרה אישרה הפגנות רק בתל אביב, חשש כבד ליווה אותי. הדרך מביתר לדימונה ארוכה, והחברה שמנהלת את הדירה סוגרת את שעריה בשעה 16:00.

עם בוקר, התברר שהמצב חמור בהרבה משציפיתי. ההפגנות פשטו בכל הארץ. תחושת התסכול גברה, שכן הבנתי שייתכן ואפילו אם אצא עכשיו, לא אגיע בזמן. למרות זאת, נחוש הייתי לצאת. הלב שלי הולם בחוזקה, ואני נושא תפילה בלחש.

בתוך האוטובוס לירושלים, הרגשתי את המתח עולה. הכבישים היו פקוקים, והפחד שלא אגיע בזמן התעצם.

כשהגעתי לירושלים, חשבתי על הדרך הקצרה ביותר לדימונה, אך ליבי נטה להתחמק מהתחנה המרכזית, שכן קיבלתי על עצמי בקבלה בלב להקפיד יותר על שמירת העינים, והתחנה המרכזית איננה המקום המסוגל לקיים קבלה זו... במקום זה, החלטתי לפנות לתחנה הבאה, בגשר המיתרים, וליבי ביקש יתד של אמונה, שהקב"ה יסייע לי.

התקשרתי שוב לוודא את המסלול, ונאמר לי שבעקבות ההפגנות כלל לא בטוח שהאוטובוס יגיע לגשר המיתרים, וכי סביר שהוא יצא מהתחנה הראשונה ישירות לדימונה.

חשבתי לעצמי, אולי חלום ההגעה לדימונה כבר התנפץ לרסיסים. אולם, לא הרפיתי. התפלה עדיין על שפתותי, והנהג פונה באמצע כביש בגין לדרך אחרת, ארוכה בהרבה, תוך כדי סיבובים ארוכים במבואות ירושלים, עד שהוא מגיע לכיוון התחנה האחרונה שלו בירושלים בהר חוצבים, והנהג מסביר שבעקבות ההפגנות הוא נוסע ישירות לשם ויעצור רק בתחנות שעל הדרך. בשמעי זאת חשכו עיני... איך אגיע במצב כזה לגשר המיתרים, כאשר הזמן העומד לרשותי קצר ביותר.

בין כך ובין כך הגיע האוטובוס לצומת הרטום בהר

נהג האוטובוס וכוונות המקווה

מספר הר"ר ישראל צבי שגור, ביתר:

בראש חודש אלול התחדשתי עם "כולל בוקר" חדש ברח' אבא שאול, ונטלתי עמי את נרתיק הטלית ותפילין שברוך כלל אני מותיר בבית הכנסת, תחת בית שחיי, כדי שיהיו עמי בתפלת שחרית, בכולל החדש אחרי הלימוד.

נסעתי לכולל באוטובוס, ועמדתי ליד הנהג. הנהג, יהודי מזרחי בעל זקן שיבה פונה אלי אלי בשאלה מפתיעה, כאילו חיפש אותי בדיוק כדי לשאול אותה:

- האם מוכרת לך הנהגה כזו, של "נטילת ידים ארבעים פעם" במקום שלא מתאפשרת טבילה במקוה?

- אכן, מקובלת הנהגה כזו בשם רבנו הבעל שם טוב זיע"א. ונהגנו כך בתקופת הקורונה.

- "ואיזו כוונות יש לכוון בעת הנטילה?"

- כאן חשתי מעט מבוכה. אינני זוכר. עניתי בכנות.

על פניו של הנהג נראו אותות אכזבה.

ואז נחו עיני על נרתיק התפילין שבידי. פתחתי את הנרתיק ושלפתי מתוכו את הספר הק' "ליקוטי תורה" של המגיד הק' מטשערנוביל זיע"א, שם מופיע הפירוט של כוונות המקווה הנ"ל סוף ליקוטים ישרים. הנהג ניצל הפוגה בתחנה שבה עלה ציבור גדול לאוטובוס, והעתיק לעצמו בחופזה את הכוונות כשפניו נוהרות משמחה.

ירדתי מהאוטובוס בתחושה עמוקה של השתאות, איך הקב"ה סיבב שדווקא ביום שבו נרתיק התפילין נמצא בידי באופן חריג ממש, הנהג מצא לנכון לשאול אותי שאלה כל כך לא שגרתית לגבי כוונות המקווה, שמופיעות בספר שנמצא היום בידי.

יש יד מכוונת המנהלת בדיוק את כל הפרטים הקטנים של חיינו!

א"ה: אילו סופר סיפור שכזה לפני שלושה עשורים, היו שולחים את המספר להסתכלות, מרוב שהוא מופרך... נהג אוטובוס תח"צ, כוונות של מקוה, תוך כדי נסיעה. מי כעמך ישראל!

• 2 נקודות הפצה נוספות לקונטרס "בטחון מהר":

• חיפה – 0548494514

• אלעד – 0527635671 רח' יונתן בן עזיאל 1

וכך הגעתי ב"ה לדימונה בזמן, כשהחברה היתה פתוחה עדיין, ופגשתי את המתווכים.

אף על פי שהעסקה טרם הושלמה, הרווח הרוחני שלי היה עצום. זכיתי לעמוד בנסיון ולהוכיח כי השי"ת דואג לי על כל צעד ושעל, רווח שהוא גדול יותר מכל רווח גשמי בעולם!

לטובת חברי - נשברה רגל פרת!

מספר ידי"נ הר"ר יהושע פאליק וייס שיחי, חיפה:

כידוע עירנו חיפה הומה בנופשים בתקופה זו של בין הזמנים. ביום שלישי בשעה מאוחרתבלילה מתקשר אלי ידיד חיפאי, שבימים אלו דירתו מושכרת, ובקשה בפיו.

קולו נשמע נרגש ומודאג. הוא שיתף אותי בשידוך חשוב שמתקדם, ושליו נדרש בדחיפות את הקוד של "דור ישרים", שנמצא בביתו... הוא ביקש את עזרתי בענין, ומיד עניתי "בשמחה רבה".

הוא ניסה לתאם עם השוכר, אך שוב ושוב הטלפון לא נענה. הרגשתי את הלחץ שלו, וניסיתי להרגיעו: "אני זמין עד מאוחר בלילה, וכשהשוכר יחזור אליך אמהר ואקפוץ לביתך". שעות חלפו, ונותרנו ללא מענה. הבטחתי לו שאעמוד לשירותו גם למחרת בבוקר, אך ציינתי שאני מתעתד לצאת לים עם ילדי, ויהיה לי קשה להיות זמין.

למחרת אכן יצאנו לים, ותוך כדי השהות בים הכה בנו גל גדול וכולנו יחד התהפכנו לתוך המים, ומשקפי נשטפו ונפלו לים... מאותו רגע, עולמי הפך מטושטש ולא ברור, המספר שלי גבוה מאוד... מספר 13.... ואני לא רואה כלום!!!

הילדים הציעו: "בואו נחפש כולנו יחד!" וילד נוסף אומר: זה ממש לחפש מחט בערימת שחת... ואז אחד מילדי מכריז: איך אומר מרדכי מלאכי: "לטובתי נשברה רגל פרת!"!!! התרגשתי מהתשובה הפשוטה של הילד. עניתי ואמרתי: אכן הצדק עמך! אני לא יודע איך, אבל זו האמת, ואולי עוד נזכה כולנו לראות איזה טובה תצמח מזה!

התייאשנו מלמצוא את המשקפים. נשארנו להשתעשע במים ובחול, ואחר חזרנו הביתה. ניסינו לחפש את המשקפיים החלופיות בבית, אך הן לא נמצאו במקום המיועד להן.

בערך בשעה 11:00 מתקשר אלי ידידי: "הצלחתי ב"ה לתפוס את השוכר! אתה יכול לגשת לבית עכשיו".

עשיתי כדבריו, ואז הוא אומר לי כמתבדח: "עכשיו אתה

חוצבים, וירדתי שם בערך בשעה 12:00 תוך כדי השלמה שאני אזדקק לניסים כדי להגיע היום לדימונה עד השעה 16:00

באותה נקודת משבר, כשירדתי בצומת הרטום, נשאתי בלבי תפלה. במחשבה מהירה, עלתה במוחי ההבנה שייתכן שבנגב אין הפגנות, ואם כך אוכל להתקדם לכיוון דרום בכל דרך אפשרית. התקשרתי למוקד התח"צ ונעניתי שיש אוטובוס לאופקים בעוד 20 דקות מתחנה מרכזית "הארזים" שבצפון ירושלים, שהיא מקום שמיועד ומשרת בעיקר את האוכלוסייה החרדית של צפון ירושלים.

פניתי לתחנת "הארזים", ואחרי דקות מועטות, לאחר שנחתי מעט אני רואה לפתע נכנס אוטובוס קו 358 לדימונה, ואנשים עולים... אני שואל מאן דהו "לאן זה?" והוא עונה לי בשיא הפשטות "לדימונה". ואני שואל אותו: בגלל ההפגנות הוא יוצא היום מפה? והוא עונה לי "לא, זוהי התחנה הראשונה הקבועה שלו" ואני מוסיף ומקשה: אבל בכלל לא אמור להיות כעת אוטובוס לדימונה... והוא עונה לי: נכון, זה הקו של 11:30 ובגלל ההפגנות רק כעת הוא הצליח להגיע באיחור של 50 דקות...

הבנתי שזהו אותו אוטובוס שקיוויתי לתפוס מלכתחילה, אך הוא התעכב בגלל ההפגנות. עכשיו, כל החלקים התחברו.

כשהאוטובוס עבר בגשר המיתרים ראיתי שהדרך פנויה לחלוטין, אין הפגנות ואין פקקים... הקב"ה סיבב שהנהג יחליט שיש הפגנות בגשר המיתרים ולכן יסע בדרכים חלופיות ויוריד אותי בצומת הרטום הקרוב יחסית לצומת הארזים - בלי שאני אצטרך לגלות זאת בשלב מאוחר יותר ולנסוע בעוד אוטובוס או לרדת ברגל, ועוד חצי שעה אחרי זמן היציאה הרשמי של האוטובוס, רק כדי לגלות שבדיוק ברציף ממולי מופיע בדיוק הרגע האוטובוס לדימונה של השעה 11:30 - זה שרציתי להספיקו מלכתחילה.

תחושת ההתרגשות וההודיה מילאה אותי. הבנתי שהקב"ה כיוון את דרכי בדיוק מושלם, כדי שאגיע לתחנה המתאימה בזמן הנכון. הוא מנע ממני להיכנס לתחנה המרכזית, וחסך ממני המתנה ארוכה בגשר המיתרים.

סבור הייתי שהתחנה המרכזית זוהי התחנה הראשונה, אם הייתי נכנס לתחנה המרכזית ונכווה בעיניים ובנוסף גם מגלה שהאוטובוס כלל לא יוצא משם, נקל לתאר את האכזבה... ואם האוטובוס מביתר היה מוריד אותי בגשר המיתרים אזי או שהייתי נכשל ונכנס לתחנה המרכזית, או שהייתי עומד בגשר המיתרים כשעה בחום היוקד ללא כל עדכון אם האוטובוס בכלל אמור לבוא.

פרשת כי תצא תשפ"ה ~ 3 ~

בחובות המכבידים... חלום באספמיה... והנה מתברר שאכן יש אחד כזה, והוא נמצא פה בסמוך! רק צריך לפנות אליו והוא נענה, להאמין בו והוא עוזר.

בנוסף לכל, הגיליון הנוכחי, הוא "ספר מוסר" כפשוטו! והגיע ממש בעת הנכון בחודש אלול, כאשר כל יהודי מחפש איך להתקרב לאבא שבשמים, המלך בשדה! מה יותר מתאים להתקרב לאבא שבשמים מלחיות באמונה וביטחון ולהתעצם בזה! שנים של לימוד בעיניי אמונה לא גרמו ללבי להתהפך כמו מאמר בודד זה! כל שבוע אני מסיים לקרוא ואז מעביר את הגיליון לאבי מורי, שמעביר אותו לאחי, וכך שרשרת שלמה... השבוע אני לא מעביר לאף אחד... עטפתי את הדף וטמנתי אותו בחיקי כקמיע של הצלה. אולי היה כדאי שתמונע מלכתוב גליונות חדשים כמה שבועות, כדי לאפשר להפנים את המסרים העוצמתיים של פר' שופטים!

ולסיום: מסופקני אם אתה בעצמך שמת לבך לעובדה המאלפת הבאה: בדיקה פשוטה מעלה, כי "שתי התביעות המפורסמות" שהגשת והסתיימו בהצלחה כלכלית מדהימה, הוגשו בשנת תשע"ו - תשע"ז, ממש אותה שנה שאחרי אותו "מעמד כבוד התורה" המתואר באותה אגרת מרגשת! כמה לא מפתיע!

~~~

את תגובה דלהן בחרתי להביא בגלל המתקנות הנוטפת מקולמוסו של הכותב.

אליך ידידי וידיד כל בית ישראל כל הנקא בשמי"...

הן אמת, שרבים רבים מידידי מכירים לי בשמי" וחתימת דברי - מרדכי בן שולמית, ואף המה ביקשוני לכתוב יותר בתכיפות, כפעם בפעם.

ואף אני אענה כנגד המברכים הן עסקיני בבמת יחיד ולא בבמת ציבור.

אך במחשבה שניה, הן קרבן תודה נחשב מקורבנות נדבה שמקריבים אף בבמת יחיד,

ועל כן אציגה נא עמך מן דברי אשר אתי, בבחינת ישלח דברו ויפאם, נא'שלקה להגיד לאדני למצא חן בעיניך, ואתה עשה בהם כטוב בעיניך, ואתה אמתך ידעתיך ב'ש"ם ואולי גם מצאת חן בעיני.

בראשית מילי, אבטא רחשי, מעמקי נשמתא אשר בליבי, על כך כי האת, האח, הגיליון האחרון/ראשון היה מופלא ביותר, וכאחד שזכה להחזיק מעט בקולמוס הלב - ותמידין כסדרן הנני מתענג על תוכן גליונותיך המוגשים בחן ובחסד, כלית חן הינם מטבעות הלשון השזורים ביני לביני.

אך הפעם, כל כך הרבית להביא ממתנת ה' בידך ובעטך, עד שדומני שהתפספס לך להדגיש משפט / הגדרה כל כך מדויקת ומושלמת בגדרי הביטחון. ודברי מכווני על דברייך - "כשהאמונה חזקה דייה עד שהיא הופכת לרגש - זהו ביטחון".

וז הגדרה מושלמת כל כך. להביט בכל עבר ולחיות מתוך רגש באמונת אומן. כשהרגש של ביטחון הופך לחלק מאיתנו, אז גם אם אתה ישן שבת שלימה כשעל מיטתך בחדר משכנך קערה לקבל נזילה מן הגג מהקורות עמי בשבת האחרונה אתה מקבל את זה ברוגע ובשלווה באמת.

וכשהרגש של ביטחון הופך לחלק מהאדם, אני ואתה, בן האנוש, בכל תהלוכותיך צופה ומביט ורואה פי קל העמים ילכו איש ב'ש"ם אלקי, ונאנקנו גלף ב'ש"ם ה'.

אציין אנקדוטה, נוספת, מושבת האחרונה.

אני הנני ממתפללי בית ה' גדול בעיר הקודש והמקדש, ומטבע הדברים ישנם בו בתכיפות אחת לכמה שבתות שמחות עליה לתורה לחתני הקהילה, ופעמים אף שניים ושלושה בשבת אחת.

עומד לצפות בכל הסודות האישיים שלי"... הרגשתי שמאחורי האמירה המבודחת מסתתרת תחושת אי נעימות אמיתית מצדו. טבעי שהוא היה מוטרד מהחדירה המאולצת לפרטיות שלו, במקום הכי אישי בבית. אמרתי לו: "לטובת חברי נשברה רגל פרתי!!!" סיפרתי לו את סיפור המשקפים, ואמרתי שאני יכול כרגע רק למשש ולחפש את הנילונית הספציפית בתוך המגירה, הכרטיס של דור ישרים מגיע בצורה מוכרת, בניילונית קטנה עם פס-גור אדום, כך שאפשר לשים לב ולאתר אותו גם ללא משקפים, אך לראות ולקרוא את שאר המסמכים האישיים, גם אם אני ארצה - אינני יכול!!!

באותו רגע, הבנתי את השלמות שבתמונה. כדי למנוע משכני וגם ממני אי נעימות, הקדוש ברוך הוא דאג לעכב את השוכר, לגרום לי לאבד את משקפי, ובכך, להבטיח את פרטיותו של חברי בצורה הטובה ביותר, וכך הבאתי לו את הקוד המבוקש ללא חשיפה של שאר הדברים האישיים. ובדיוק ברגע הנכון.

ב"ה השידוך נגמר בשעה טובה ומוצלחת.

ביום שישי מצאתי את המשקפים החלופיות סמוך למקום שבו חיפשתי אותם... ברור, עכשיו הם כבר לא מפריעות לפרטיות של אף אחד!

עקבות הנכת, - תוצאות n6e2:

נ.ב. מטבע הדברים, לגיליון האחרון, הגיע צונאמי של תגובות. מפאת קוצר היריעה אצטט כאן שתיים: התגובה הכי נפוצה: "איך ידעת לשלוח את זה בדיוק השבוע"...

כותב מרביץ תורה נכבד מירושלים עיר הקדש:

זכיתי להיות מאלו שקיבלו את האיגרת המאלפת הזאת לפני שבוע שנים. זה לא גרם לי לוותר על הקריאה פעם נוספת. להיפך.

אני קורא את האותיות הזעירות והמאתגרות, ואתה מרטש את ליבי.

שובר אותו לרסיסים. משלים מחדש, מדביק. ועושה בליבי ככתון שלך.

קראתי בנשימה אחת, עובר על זה שוב ושוב בעיון רב מאוד מאוד.

כבר שנים שאני קורא כל שבוע בלי להחסיר, אבל השבוע מצאתי את לחיי רטובות. קראתי ודמעתי, דמעתי וקראתי.

ר' מרדכי היקר, נפחת בי רוח חדשה, החייתיני!

כל מילה פנינה זוהרת! הענקת לי מתנה של מליון דולר!

באחת מהפינות החבויות שבסיפור מצאתי גם את התפקיד הקטן שמלאתי בשעתו...

בביתי שלושה צאצאים מאורסים ב"ה, אני מצוי כעת בתוך גלגל ענק של חובות, והתקשיתי להרדם. נטלתי את הגיליון לידי והתאמצתי לקרוא את האותיות הקטנטנות... כשסיימתי לקרוא קפצתי מהמיטה ופצחתי בריקוד חרישי... מה לך דאגה? מי לך דואג! הלא יש לנו אב זקן ואוהב המטפל בכל.

זה שנים שאני שואף חולם שיבוא מישהו, איזה מלאך לבן, ויטפל

עמוק שנוצר ברגל בצבע מדאיג.

כאשר הרוחות נרגעו הרהרתי לעצמי מה התחולל כאן.

הרי אם הרגל היתה תפוסה כמה דקות נוספות, כאשר במשך כל הזמן מנסים לחלץ אותה וע"י כך הלחץ על הרגל מתגבר, הנזק והכאב היו גוברים בהרבה.

מתברר שהקב"ה כיוון את זה כך שפתיחת החלון היתה ברגע המדויק, שכן בלי זה לא הייתי שומע דבר!

כמו כן הימצאותו של האיזמל במרפסת, לאחר כמה שנים שהוא שכב במנוחה מוחלטת על הגג. ובדיוק בשבוע זה החליט מי שהחליט להורידו! גם היא מורגשת כמכוונת משמים. כשניסיתי לחשוב אם היה לי משהו חילופי בבית להציע לשכן כדי לטפל בסורג, לא מצאתי כזה.

ואחרון חביב: לולי היה קיים העלון היקר אותו אתם קוראים עכשיו, לא הייתי מעלה בדעתי שיש כאן מאורע מיוחד של השגחה... רק ההרגל בהתבוננות איך ה' משגיח ומסובב את מקרי החיים לטובתנו, מעוררת את תשומת הלב לפרטים אלו!

שליחת ההשגחה - טעות הקלדה

מספר הר"ר חנוך העניך אירנשטיין שיחי', בני ברק:

שלום וברכה למזכה הרבים שסיפורי והגיגיו הם יסוד ומעלה לעובד ה' המעונין לשרוד את העולם ואת הטבע ההעלם שסביבנו בלי לרדת מהדבקות והקרבה לאבא היקר שלנו!

אני מתגורר במרכז בבני ברק ושולח את ילדיי לחיידר של הקהילה שלנו. השנה בני אפרים שיחי' נכנס ללמוד בכיתת הפעוטון. עקב הכירות אישית רבת הערכה עם המלמד ר' עזריאל, מאוד חפצתי שבני ילמד בכיתה שלו, ולא באחד מהכיתות המקבילות.

שאלתי את האחראי על הכיתות בגן והוא ענה לי שלפי הגיל של הילד הוא אכן יהיה בעז"ה בכיתה של הרבי עזריאל, ואכן הוא נכנס לכיתה זו וכולם היו מרוצים.

בחלוף שני ימי לימוד נודע לי שהסיפור הוא יותר פלאי. היו ברשימה זו 40 ילדים שנכנסים בתחילת השנה, ולכן חילקו אותם לשתי כיתות של 20 לפי הגילאים שלהם.

אפרים שלי היה במקום ה-21 ולפי זה הוא היה רשום אצל הכיתה השנייה, שלא כרצוני, אבל באופן "לא הגיוני ולא מוסבר" האחראי על הזנת הנתונים למחשבי הת"ת "טעה", והקליד את תאריך הלידה של ילד אחר שקדם לאפרים בצורה מוטעית, וכך גרם שגילו של הילד "צנח" בכמה חודשים, מה שהביא ישירות לכך שבני היקר אפרים נכנס במקומו לכיתה הרצויה בעיני.

תודה רבה לה' יתברך!

מנהג ישראל תורה, ואף אצלנו כבכל תפוצות ישראל, זורקים נשים צדקניות על החתן הפקלעך לששון ולשמחה.

אגב, שגור על לשוני, שזהו להרגיל החתן שזורקים עליו חבילות מלמעלה, והם מלאים כל טוב, גם אם זה ממש כואב לפעמים, וגם אם זה "צולף" לו על פניו, או על רכושו הנאה, לעולם זה מלא בכל מיני טוב, והוא פשוט.

והאמת, זה פשוט מדהים להביט על ילדי ישראל הטהורים, היאך שמתחילת קריאת הפרשה מתמקמים להם, מי זה שמנסה לתפוס מקום טוב באמצע, ומי זה שמגיע מצויד בשקית מוכנה מראש לקלוט הפקלעך ישירות, למען ידיו יהיו פנויות לקלוט ולתפוס עוד ועוד.

זר לא יבין זאת...

וכמעט כבכל פעם מחדש עולה התמונה שהתרחשה השבוע במיוחד: במרכז הבימה, עמד ילד, שממש שמר על מקומו בחוזקה, הגיע מצויד בשקית מרשרשת גדולה, מיקמה על ידיו באופן המיטבי. וכולו אומר "אני הולך היום לעשות כאן קופה". - ובמבחן המציאות, בקושי נפלו לידי שניים... כאשר לידו רעהו, במיקום 'פחות טוב', תפס כמות נכבדה למדי לא ספרתי....

והרי כך אנחנו נראים, אולי לא עם הפקלעך של שקל וחצי אלא של מיליון וחצי. אבל זה בדיוק אותו דבר. לא משנה היכן נתמקם, לא משנה מה נעשה.

מה שכתוב למי שכתוב!

בברכה, בהערכה, ובידידות, מרדכי בן שולמית.

החלון נפתח ברגע הנכון

מספר אחי הר"ר חיים עוזר מלאכי שיחי', ירושלים:

באחד הימים החמים של השבוע לקראת ערב, מזג האוויר הלילי איפשר סוף סוף לתת הפוגה למזגן העייף, ולהנות מאוויר הרים ירושלמי צלול. ברגע שפתחתי את החלון אני שומע את השכן צועק לעזרה, נדרכת להבין מה קרה, שכן במשך שנים רבות שאנו מתגוררים בשכנות לא זכור לי ששמעתי אותו צועק אי פעם.

ניסיתי להבין על מה המהומה, ומהקולות שהגיעו אלי הבנתי שהרגל של הילדה נתקעה בין הסורג לגדר האבן. הילדה צורחת מכאב, וההורים מנסים לשחרר את רגלה, ללא הצלחה.

בהבזק של רגע הבנתי שמה שנדרש כאן הוא איזשהו מוט ברזל ארוך שאפשר להשחילו בין המעקה לגדר, ובעזרתו להרחיב מעט את הרווח של המעקה, כדי לשחרר את הרגל הלכודה. עם כל רגע שחולף צעקותיה של הילדה מתגברות, והלחץ גובר. בתחושה של בהילות אני מנסה לחשוב אם יש לי משהו כזה בבית ואני נזכר באיזמל שזרוק על רצפת המרפסת בימים האחרונים. אחד הילדים הוריד אותו מהגג שם הוא היה זרוק מאז שהקבלן שבנה את המרפסת סיים את עבודתו. רצתי להציע את עזרתי, ואכן בעזרת האיזמל הרגל השתחררה, ואז נחשפנו לשקע

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: חודש אלול

פרשת כי תצא

בס"ד | גליון מס' 547

כיצד ארוחת בוקר הצילה חיים?

אני לדודי ודודי לי!

הפותח שער לדופקי בתשובה! אבא שבשמים יוצא אלינו, בא לקראתנו. הוא מחפש את הרטט הקל ביותר בליבנו, את התזוזה הכי קטנה לכיוונו - כדי לקרב אותנו אליו, לקשר אותנו עמו באהבה אין קץ. אם בכל ימות השנה אנו זקוקים למאמץ מיוחד - הרי שבחודש הזה אין צורך בו, ה' יתברך בעצמו פותח את השער לקראתנו, רק ניתן לו יד!

הבה נכיר בכך שאבא בא אלינו, ונפתח לו את הדלת, נקבל אותו בליבנו. נחפש את הצעד הקטן, הקפיצה שלנו לקראת אבא. המלך יוצא אלינו, אבא שבשמים מושיט לנו יד, כל שעלינו לעשות היא להושיט יד בחזרה: לקבל על עצמנו קבלה טובה, להוסיף כמה דקות לימוד, להתחזק בשמירת הפה והעיניים, לחזק את כח התפילה. משהו קטן שלנו - קפיצה לעבר אבא - - -

וכבר נחוש את ה'דודי לי'. את האהבתו של בורא עולם, את הקשר שלנו עמו. קרוב אלינו הדבר מאוד, עכשיו הזמן!

השמש הקיצית מתחילה כבר לאסוף את קרניה, ושוב מתכסה לו היקום בשמיכת קטיפה מרוממת, בענני נוצה אלוליים. תקיעת השופר נשמעת ברמה מדי בוקר, ההכנות לקראת החגים לובשות צורה מעשית ופעילה, כל יהודי מתחיל לחוש את אותו רעד מרטיט חולף בלב. רק נשמע קול הקורא אלול, ולבו של כל יהודי מנתר בהתרגשות, התחושה היא שאנו מצויים בזמן מיוחד, בעידן אחר, בחודש שהוא פלנטה אחרת מעל כל היתר, בזמן מיוחס, יקר ונדיר.

ואת החודש הזה כולנו מנצלים, הכי טוב שאפשר. כל יהודי מחפש להתחזק, להתעורר. יהודים מתחזקים בלימוד התורה, מוסיפים שיעור, ספר מוסר, דרשה מעוררת. בני תורה לומדים שעות רצופות, ספרי התהלים בלים מרוב שימוש, אנשים מוסיפים מעשי חסד, כל יהודי 'עוסק' 'ועסוק' בחודש אלול בכל כוחו, מחפש את ההתחזקות שלו, את השיפור הרוחני שלו.

מהי באמת הייחודיות של החודש הזה? מה נשתנה חודש זה מכל החודשים, איזו הזדמנות אדירה טמונה בחיקו?

כדי להשיב על השאלה הזו, נצטרך להעמיק מבט אל תוכו ופנימיותו של כל יהודי. בעומק הלב פנימה, שוכנת לה שאיפה גדולה, כיסופין שאין להם גבול. כל יהודי רוצה ושוואף לחיות מתוך קירבת ה', לחוש בכל עת ורגע בידי הבורא יתברך, להרגיש כי יד ה' עמו, מיישרת את דרכיו וחובקת את צעדיו.

אנו יודעים כי כשיהודי חי מתוך קירבת ה' - נפשו מרוממת, נשמתו עורגת. זה לא שאין לו קשיים ונסיונות, יש ויש - אך קל הרבה יותר לעבור אותם, קל הרבה יותר להתמודד עימם. כי כשאדם חש שרוח גדולה ותמה מלווה אותו, כשיהודי מרגיש שהשערים פתוחים בפניו, כשבן תוקע את ידו ביד אביו - הוא מסוגל להתגבר על כל מכשול, לדלג על כל מהמורה.

במשך כל השנה, מסתובב היהודי בעולם, ומחפש. מחפש את ה', מחפש להתקרב, משתוקק לפתוח את הלב, כוסף לחוש שבורא עולם עמו. זה לא קל, הנסיונות גדולים, היצר מתעתע, הדאגות מטרידות, המוח מבולבל. בשערי שמים עומדים כוחות אימתניים, להפריע, להרעיש, לא לתת לרגשותיו של היהודי להגיע עד כסא הכבוד. לבסוף, לא מעט פעמים מרים היהודי ידיים, מפסיק לחפש, מאבד את השאיפה, נכנע למציאות...

יום ועוד יום חולף, לב יודע מרת נפשו, כולנו באותו סטטוס. רוצים ושואפים - אך המרחק גדול. כוספים לאבא, משתוקקים לקרבתו - אך יש כל כך הרבה הפרעות. הלב מושך, הנשמה מתגעגעת, אך קשה כל כך להקדיש זמן וכוחות, להתגבר על כל המפריעים, ובאמת להתקרב ולהרגיש את יד ה' עימנו, את ההסתופפות בצילו של אבא...

ואז מגיע חודש אלול. ובחודש הזה קורה מהפך, משהו שלא קרה ב-11 החודשים שחלפו. הרה"ק בעל ה'פנים יפות' בפרשת 'אחרי' מגלה, כי חודש אלול מיוחד בכך שבו אבא בא אלינו, אלינו. הוא יורד מכסא כבודו, ומושיט לנו יד. הוא עומד בכבודו ובעצמו בשערי שמים, מחזיק את השערים פתוחים ומזמין אותנו להיכנס. חודש אלול הוא חודש של רחמים, רחמים בארמית זו אהבה. חודש בו אהבתו של ה' משתפכת אלינו, קוראת לנו, חושקת שנבוא ונתקרב...

המירוץ ללבנו של הגביר...

היה זה לפני כ-30 שנים, בשעת ערב אביבית ונעימה, בממפים שבטנסי, דרום ארצות הברית. הרחוב התוסס פועל כשיגרה, אנשים ממהרים, נהגים מצפצפים. על אם הדרך, עומד הרה"ג רבי סיני מושקוביץ שליט"א - שכיחן אז כראש ישיבת 'פני משה' בבית מאיר, והוא ששיתף אותנו בסיפורו האישי לפרטיו.

לפתע, יד חמה טופחת על כתפו של הרב מושקוביץ. 'שלום עליכם!' - קורא לעברו הגאון רבי אפרים גרינבלט זצ"ל - שהיה מגדולי הרבנים בממפים - טנסי, ותלמיד מובהק של פוסק הדור - הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל. 'אוהה, שלום עליכם!' - משיב הרב מושקוביץ בחיוך רחב, מופתע מהמפגש המרגש עם אחד מחשובי הרבנים בעיר, עמו היה לו קשר בעבר.

השניים באו בשיחה, סביב תפקידו של הרב מושקוביץ כראש ישיבה, והגעתו לחול לגיוס כספים - לצורך בניית בניין חדש לישיבה. הרב מושקוביץ תינה את צערו על הקושי הגדול במלאכת גיוס הכספים, ונאנח באכזבה כשסיפר שבקושי הצליח לגייס את דמי כרטיס הטיסה.

'הולך קשה, קשה מאוד' - אמר הרב מושקוביץ, ורבי אפרים נזעק לעזרתו.

'יש לי רעיון בשבילך', אמר לפתע כשבעיניו ניצת זיק של התלהבות. 'תשמע, ישנו יהודי יקר ובעל לב חם ופתוח לצדקה, בשם מיסטר בלז. מיסטר בלז זכה בצעירותו לקבל ברכה לעשירות מופלגת מהרה"ק רבי אהרן מבעלזא זצ"ל, אשר הבטיחו כי אם ישמור תורה ומצוות יתקן לעשיר גדול. ואכן, מיסטר בלז עמד בתנאי, והפך לאחד המיליארדרים הגדולים כאן, בבעלותו מרכזי עסקים, דירות להשכרה, מלונות ובתי אבות, ומה לא...

'גו', התלהב הרב מושקוביץ, 'נראה הרב נשלח משמים לסייע במלאכת גיוס התרומות... איך אני מגיע למיסטר בלז?'

'זו בעיה', - נאנח רבי אפרים, 'זה לא כל כך פשוט. מיסטר בלז זה, סיגל לעצמו מנהג יפה, לעזור לכל פניה ובקשה, להיענות בחיוב וברוח לב לכל מבקש עזרתו. לאור זאת, הוא היה כתובת לאלפי פניות, שממש הטרידו את מנחתו ולא נתנו לו לעבוד, מה עוד - שהוא נהג לחלק לצדקה בלי לחשוב, עד שמקורביו חששו שהוא פזרן מדי.'

ההכנה הטובה ביותר!

היה זה בתקופה בה התגורר הגאון רבי דוב בעריש איינהורן זצ"ל - אב"ד אמסטוב, בעיירה גור, סמוך למקום מגוריו של דודו - הרה"ק בעל השפת אמת' מגור זצ"ל. באשמורת הבוקר של יום ראש חודש אלול, נכנס רבי דוב בעריש לחדרו של הרב, וביקש לדעת באיזה ספר כדאי ללמוד בחודש אלול, איזה ספר הוא הטוב ביותר לעסוק בו לקראת יום הדין?

'כל ספר הוא טוב' - נענה השפת אמת' ואמר, 'אך הטוב מכולם הוא דף גמרא... פשוט לשבת ולהתעמק בלימוד הגמרא - זה מה שמוביל ליום המעלות, זו ההכנה הטובה ביותר לקראת יום הדין!'

כי הדרך הטובה ביותר - קרובה וזמינה. להוסיף עוד כמה דקות לימוד, עוד דף גמרא. זו ההכנה הטובה ביותר ליום הדין, זה מה שיעניק לנו בס"ד שנה טובה ומבורכת!

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקרה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אראלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

לכן, היום מיסטר בלז מתגורר בטירה שמורה, מוקפת גדרות, לא ניתן להגיע אליו. כדי לשלוח אליו בקשה, צריך לעבור מערכת מזכירות מסועפת, המטפלת בכל הבקשות המופנות אליו. זה יקח הרבה זמן, מה גם שלא תצליח להיכנס אליו, אלא תקבל משהו לפי קריטריון קבוע, ובכל זאת, אנסה למצוא דרך להגיע לפגישה עם מיסטר בלז בעצמו! - אמר רבי אפרים, והשקיע שעות ארוכות בנסיון להצליח במשימה...

אך המאמץ לא נשא פרי, ורבי אפרים נאלץ להודיע לרב מושקוביץ שזה בלתי אפשרי. 'במקום פגישה אתו - אנסה לסדר לך פגישה עם מזכירו האישי. אולי זה יצליח...' - אמר, והתקשר למזכירו האישי...

למרבה ההפתעה, המזכיר של מיסטר בלז התרצה מיד, וניאות לקבוע פגישה ליום המחר, בשעה תשע בבוקר. 'אבל בתשע אפס אפס, נדבר חמש דקות, ונראה מה מתוך השיחה יוכל להגיע לידי מיסטר בלז, ומתי זה יקרה...' - קבע המזכיר.

רבי אפרים התרגש, והודיע מיד לרב מושקוביץ על הסייעתא דשמיא המופלאה. 'תהיה מחר, בתשע בבוקר בדיוק, במשרדו של מיסטר בלז - בבניין המשרדים המפואר 'Belz Towers' - מגדלי בלז. תתארגן מראש עם נהג מקומי שיקח אותך, כדי שלא תאחר ותחמיץ את הפגישה חלילה!' - אמר רבי אפרים...

כל אותו לילה לא הצליח הרב מושקוביץ להירדם, הן מי מילל ומי פילל כי יצליח להגיע לפגישה עם מזכירו האישי של מיסטר בלז. והנה, הרגע הגדול קורה! הרב מושקוביץ סיכם עם אחיו - ר' יעקב - המתגורר במקום, כי הוא יסיע אותו אל היעד, כך יוכל לוודא שלא יחמיץ את השעה...

למחרת, בשעה 7:28 דקות בבוקר, כבר המתין הרב מושקוביץ, לאחר תפילת שחרית מעומק הלב להצלחת הפגישה המיועדת עם מזכירו של מיסטר בלז. ב-7:30 בדיוק יצאה המכונית לדרכה, אך נתקלה בפקקי תנועה, שהעלו את מפלס המתח ברכב לנוכח העיכוב הלא צפוי...

בסופו של דבר, לאחר מאמץ לא פשוט על הכביש, בעשרה לתשע היה הרכב בשער החניה של מגדל המשרדים המפואר. 'תרו כאן, ליד המעליות. תזמין מעלית לקומה ארבעים ושתיים. אני מחנה את הרכב ומצטרף אליך...' אמר האח, 'אבל תנסה להזדרז, מאחוריי יש רכב שרוצה להתקדם, אני לא יכול לעצור את התנועה...'!

הרב מושקוביץ חשב את כובעו, ובזריזות יצא מהרכב. בינתיים, גם מהרכב שמאחוריו כבר יצא הנוסע, אדם מבוגר ולא מוכר, שהתקדם אף הוא לכיוון המעליות, מושיט לרב מושקוביץ יד לשלום. 'א' היימשיע ייד? כאן?' שאל הזר באידיש רצוצה מתובלת באנגלית, תמיה על הימצאות יהודי של צורה בטבורה של ממפיס החומרית...

'כן כן, השיב הרב מושקוביץ, מנסה לקצר את השיחה, הן נותרו דקות בודדות עד לפגישה הנכספת. 'אני מאריך ישראל, וצריך כאן משהו מקומה 42. היכן המעליות?' שאל בענייניות. 'המעליות שם' הצביע האישי, 'גם אני הולך לכיוונן...'!

בינתיים, שומע הרב מושקוביץ כי אחיו צופר בחוזקה מאחוריו. הוא בטוח כי הצפירות נועדו לסמן לו את הכיוון למעליות, והוא מגיב בתנועה כאומר 'הסתדרתי, אני יודע היכן המעליות'. אך אחיו ממשיך לצפור, ומסמן באצבעו על האיש הזר המהלך לצידו של הרב מושקוביץ.

הרב מושקוביץ שוב מסתובב, ומשיב לאחיו: 'כן, הוא צועק לעברו, 'הבנתי שכדאי לשאול אותו, שאלתי אותו, ואני הולך אחריו לכיוון המעליות...'!

אך האח ממשיך לצפור, עד שגם האיש הזר מסתובב אחורנית. הרב מושקוביץ לא רוצה שהאיש יתעכב מלהורות לו היכן המעליות, ומרגיע אותו: 'הוא רוצה שתסביר לי היכן המעליות. סימנתי לו שהסברתי לי אך הוא כנראה לא הבין. עזוב, בוא תראה לי היכן המעליות...' - אומר הרב מושקוביץ, ומוסיף ללכת יחד עם האיש הזר לכיוונן...

פגישה ששווה מיליונים...

בינתיים, התרחקו השניים ממקום החניה, והמשיכו בדרכם. 'ומה מעשיך כאן, יהודי מ'ישראל?' שאל הזר בנחמדות. הרב מושקוביץ כבר היה חסר סבלנות, והביט בשעון ברציפות. חמישה לתשע. תוך חמש דקות הוא חייב להיות בתוככי המשרד של מיסטר בלז, אצל מזכירו הראשי. במקום לענות, הוא שואל את היהודי שלצידו בנימוס: 'אני קצת ממנהר. תגיד, כל כמה זמן מגיעה המעלית?'

'אה, שניות ספורות', השיב האיש בקצרה, וממשיך לנסות לתהות על קנקנו של הרב מושקוביץ. 'הודי כמון כאן, בוודאי מחזיק איזה מוסד תורני או ארגון צדקה. הלא כן?'

'אכן, עונה הרב מושקוביץ את התשובה הכי קצרה שאפשר, ושבו לנושא המטריד אותו באמת: 'אבל למה המעלית לא מגיעה? אני חייב להיות בתשע בקומה הארבעים ושתיים!'

'היא עוד תבוא, יהיה בסיידר', מרגיעו היהודי המבוגר. ואכן - באותה רגע הגיעה המעלית והשניים נבלעו בקרבה. 'מה אתה מחזיק בארץ? האם המצב הכספי של מוסדות התורה בארץ כפי רע? האם אתה מרגיש בכך?'

'אני יכול לענות לך באריכות', משיב הרב מושקוביץ בחיוך מאולץ, 'אבל באמת שאין לי זמן. יש לי פגישה בתשע, וכבר שלוש דקות לתשע. הנה הגענו לקומה הארבעים ושתיים', הוא אומר ומשתחרר אנהת רוחה...

היהודי שעמו יוצא מהמעלית, ונעלם במסדרונות הארוכים. הרב מושקוביץ מתחיל

לחפש את דרכו למשרדו של מיסטר בלז, ובאותו רגע מגיעה מעלית נוספת. מתוכה, מתנשם ומתנשף, נרגש ונסער, יוצא אחיו, שכבר הספיק להחנות את רכבו.

'מה דיברת אתו?' - שואל האח במתח.

'עם מי?' - שואל הרב מושקוביץ.

'מה זאת אומרת עם מי? - עם מיסטר בלז! מה דיברת אתו?'

'לא דיברתי אתו, ואני גם לא אדבר אתו. אני אמור לדבר עם המזכיר שלו, וגם זה - רק בעוד שתי דקות, כי עכשיו רק 8:58. היכן המשרד שלו?' - שב הרב מושקוביץ ושואל.

'מה זאת אומרת לא דיברת אתו?' - אחיו המום. 'הרי מהרכב שמאחורינו יצא מיסטר בלז. הלכת את הדרך למעלית - יחד עם מיסטר בלז. מי שהראה לך היכן המעליות - הוא מיסטר בלז. מי שבילה איתך את זמן הנסיעה במעלית - הוא מיסטר בלז, יצאת מהמעלית יד ביד עם מיסטר בלז! מה הוא שאל אותך?'

הרב מושקוביץ מושך בכתפיו, שותק, שתיקת אכזבה צורבת. 'אוי ואבוי' - השיב לאחר התאוששות מההלם הראשוני - 'ביקשתי ממנו להראות לי איך מגיעים לקומה ארבעים ושתיים, והוא התחיל לנדנד לי בשאלות על מוסדות התורה, המצב הכספי וכולי וכולי... הייתי חסר סבלנות, לא ידעתי מי הוא, ופטרתי אותו ממני. באמת! זה היה מיסטר בלז!'

אחיו התקשה להגיב. מבטו אמר הכל, העיד על ההחמצה הנוראית. 'אתה לא מכיר את מיסטר בלז, אבל אני כן. אם הייתי עונה לו - היה לך בנין חדש ביד, וגם אחזקת הישיבה לכמה שנים קדימה. מיסטר בלז מנחית צ'קים במיליוני דולרים בלי למצמץ. אני לא מאמין שהפסדת, לא מאמין שלא דיברת אתו!' - קרא האח בצעק רב...

רק עתה החל הרב מושקוביץ לעכל: 'אוי, איזו החמצה נוראה! הרי מיסטר בלז דיבר אתי, כמעט התחנן שאספר לו מה קורה אתי, מה מעשיי ולמה אני כאן. יכולתי - בפגישת מעלית פשוטה אחת - לצאת עם צ'ק נדיב במיוחד, ובמו ידיי איבדתי את ההזדמנות הזו! מיסטר בלז היה איתי, לצדי, בלובי, במעלית, ביציאה - ולא התייחסתי אליו! איך החמצתי כזו הזדמנות היסטורית?!?!'

הרב מושקוביץ אסף את שברי לבו, ופנה לחדרו של המזכיר, שקיבל אותו לשיחה עניינית קצרה, והבטיח לבסוף לשלוח שיק על סכום כלשהו... מאוכזב וכאוב שב הרב מושקוביץ ארצה, ואמר לתלמידיו: 'צ'ק גדול לא קיבלתי, אבל קיבלתי משהו הרבה יותר גדול. פתאום הבנתי מה זה אלול!'

בימים אלה, בחודש אלול, העולם כולו נע וזע. בעוד זמן קצר, שנה חדשה תעמוד על כף המאזניים, הכל יידון, ייחתך ויקבע לשנה שלימה. החיים, הבריאות, הילדים, הפרנסה, האושר, השמחה - הכל ייקבע לשנה!

זה באמת מטריד, לא פחות מפגישה חשובה לשעה תשע בבוקר כשהשעה כבר חמישה לתשע... זה תופס את הראש, אנחנו נעשים סהרוריים, כמעט אובדי עצות... הראש תפוס, אולי עצבני, בוודאי לחוץ. מה יהיה? איך תיראה השנה הבאה? מה יהיה עם הילדים ואיך יצליחו בלימודים, האם יגיעו תשובות משמחות מהמרפאה או חלילה אחרות, ואיך תיראה הפרנסה?

התקיעות של השופר שאנו שומעים עתה מדי יום, אלה הן הצפירות שבאות לבשר לנו 'אבא כאן!' הן באות לעורר בנו את הנימים החבויים, להשמיע מבפנים את צלילי הנשמה העורגת ומתגעגעת לאבא. יום אחר יום הן משמיעות את הקול מעומק לבנו, שאלול כאן, ואבא לידינו, מחכה לנו. אבא שלנו - בורא עולם - אומר לנו 'הנה לכם חודש שלם, אני בא עד אליכם, רוצה לשמוע, מבקש להקשיב, רוצה את קרבנתכם, תדברו אתי, אני כאן כדי לעזור לכם!'

חודש אלול הוא זמן שהקדוש ברוך הוא מתקרב אלינו, ומבקש שנתקרב אליו בחזרה, כדי שנגיע מוכנים ליום הדין, כדי שאכן נזכה לקבל שנה טובה, מתוקה, מצליחה ומאושרת... בחודש אלול, 'מיסטר בלז' (-להבדיל-) בורא עולם בכבודו ובעצמו, נמצא איתנו. מגיע אלינו, מושיט את ידו לכל אחד, ומבקש 'ספר לי בני, איך היתה השנה, איפה לא הלך לך, מה במצבך הרוחני אתה רוצה לשנות, ומה אתה רוצה שאני אשנה עבורך במצבך הגשמי...'!

אבל היצר עובד - מטריד את הראש, מבלבל את המחשבות, וממלא בדאגות ולחץ. 'עוד מעט ראש השנה', הוא אומר לנו, 'זה לחץ שצריך לעבור, תקופה מוטרדת שעוד יגיעו טובות ממנה. למי יש זמן לשים לב לצפירות של השופר, שמרמזות לנו שמיסטר בלז כאן. הרי עוד מעט יום הדין, תיכף הפגישה הקריטית...'!

לא חבל? בורא עולם, אבינו האוהב, נמצא לידינו, עומד לצידנו, מחכה לשמוע, מחכה שנתחבר אליו, שנספר לו, שנחלוק עמו את החוויות הקשות שלנו. כל אחד מאיתנו, בכל מצב, ולא משנה מה עברו, גילו ותחושותיו - אבא מחכה לו, אבא מחכה לנו. הבה נדבר אתו, הבה נקדיש כל יום עוד כמה דקות לשוחח עם בורא עולם, לנצל את ההזדמנות הייחודית הזו שהוא עומד לידינו ומקשיב, ומחכה לשמוע אותנו!

אם נעשה כך - נגלה שתפסנו את 'מיסטר בלז' במעלית (-להבדיל-)... שעוד לפני רגע הפגישה, עוד לפני יום הדין, התחברנו לאבא. נערכנו כיאות, הגענו מוכנים לימי הדין אשר ייראו אחרת לגמרי, וגם הצ'ק - בהתאם...

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

"גול על השם דרךך - ובטח עלי - והוא יעשה" (תהלים לז, ה)

מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

מייל המערכת

(לתגובות, הערות, הארות וסיפורים):

alon7148454@gmail.com

■ ■ ■

פלאפון: 052-7148454

■ ■ ■

פקס: 08-9941870

מידות טובות לשולחן השבת

משולחנם של גדולי ישראל

אמונת חכמים

אימתי ישנה ברכת ה' רק כאשר מתייעצים עם גדולי ישראל ועושים על פיהם

בתפילת הלל אומרים אנו: "יברך יראי ה' הקטנים עם הגדולים". ופירש מרן הגאון רבי חיים קניבסקי זצוק"ל: אימתי ישנה ברכת ה' רק כאשר "הקטנים עם הגדולים" - כשהולכים הקטנים עם הגדולים, ומתייעצים עמם ועושים על פיהם. אבל אם הקטנים לא שואלים את פי הגדולים ועושים על דעת עצמם, עליהם לא נאמרה הברכה. (איש לרעהו פרשת בשלח)

בזכות אמונה זו תיושעו

סיפר מרן הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל: בתקופת מלחמת העולם הראשונה גויסו רוב הבעלים לצבא והפרנסה התערערה, והיו באות נשים אומללות לבכות באזני רבה של סלוצק - מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, ולבקש את ברכתו שהבעלים יחזרו בשלום, ויהיה לחם לפי הטף. והיה מרן הגאון עונה להם בזו הלשון: "בזכות האמונה שאני תלמיד חכם, והאמונה שברכתי של תלמיד חכם מועלת ותורתו פועלת ישועות, בזכות אמונה זו תיושעו". (ע"פ לולי תורתך פרשת בשלח בעריכת הרב אשר ברגמן)

הרבי אמר משחה הרבי לא אמר איזה משחה

מספרים על הרה"צ רבי דוד לייב שוורץ זצ"ל, שפעם כאשר נכנס לרבו האמרי חיים מויזניץ זצ"ל, הבחין האמרי חיים שיש לו פצעים בפניו. אמר לו האמרי חיים שימרח משחה על פניו. הלך רבי דוד לייב זצ"ל לפנימייה של ישיבת ויזניץ, וביקש משחה נתנו לו משחת שיניים ומרח על פניו, כי הרי הרבי לא אמר איזה משחה ואכן הפצעים חלפו. (מפי השמועה)

הנני מוכן ומזומן לקיים מצוות חכמים

סיפר מרן הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל, שפעם אחת בא אל מרן החפץ חיים זצ"ל בחור שנקרא להתגייס לצבא. שלח החפץ חיים שליח אל מרן הגאון רבי חיים מבריסק זצ"ל שיכנס ללשכת הצבא וישתדל שם למען שחרורו של הבחור.

כשהגיע השליח אל רבי חיים ישבו אצלו כמה אנשים אבל מיד כאשר שמע את בקשת החפץ חיים, קם ואמר: "הנני מוכן ומזומן לקיים מצוות חכמים", והלך ללשכת הגיוס ומיד שיחררו את הבחור.

כאשר נפגש רבי אלחנן עם רבי חיים, אמר לו: הרי זה מחוץ לדרך הטבע ששיחררו אותו. (ע"פ שאל אביך ויגדך ח"ג עמוד ק"ט)

ציצה לדרך •

ציפור העומדת על ענף איננה חוששת שתיפול למטה - וזה לא מהסיבה שהענף לא ישבר, אלא היא סומכת על הכנפיים שלה. יהודי צריך להאמין שלעולם הוא לא יפול מהסיבה שבורא עולם נתן לו כנפיים חזקות לעמוד בכל הנפילות ("יש לך כנפי רוח"...). (מעובד ע"פ 'בשבילי')

• מבט לחיים •

השב תשיבם - לבורא עולם

מי שיצא לו לבקר בימים האחרונים בכותל המערבי בשעת חצות הלילה, ספק אם היה יכול להתגבר על התחושה המרגשת שמתפרצת מאלוהי - מהכניסה לכותל ועד לאבנים הקדושות. יהודים, שרואים על חזותם, שהם ציפו ליום הזה במשך שנה שלימה. הם יודעים גם - שהיום הזה, הוא יום שהם מרגישים את הקרבה לאבא שבשמיים. יום של סליחות - זה יום של אמירה, יום של אהבה וחיבור לבורא עולם. והם לא מוותרים על זה. הם עוזבים את מקומות הבילוי, עוזבים את הדברים אליהם היו מורגלים ומגיעים בהמוניהם לבקש סליחה מאבא. להתקרב לאבא. זה המהות של חודש אלול, חודש של אהבה. אלול ראשי תיבות: אהבה לאבא, ואהבה לבניו. זה חודש שבו אנו מגלים את אהבה הדו צדדית שיש בינינו לבין בורא עולם. והשיא מגיע, שאפילו הבנים שטעו בדרך, עדיין יודעים: אבא אוהב ורחמן יש רק אחד, וגם שנמצאים במקומות הכי נמוכים, הוא מצפה לסליחה, הוא מצפה להתקרבות, לאהבה. הוא ממתיך לזה בכליון עיניים - הוא אבא, ולא משנה איך ומתי!

התורה אומרת בפרשתנו (כ"ב, א-ג): "לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם לאחיה. ואם לא קרוב אחיך אליך ולא ידעתו ואספתו אל תוך ביתך, והיה עמך עד דרוש אחיך אותו והשב אותו לו".

בעל ה'אור החיים' הקדוש מבאר את הפסוק בצורה עמוקה יותר: כל יהודי צריך לעשות קל וחומר לעצמו. אם על בהמות ודברים שווי כסף צריך להשיבם לבעליהם, כל שכן שנפש של יהודי שטועה בדרך המלך, יש מצווה להשיב אותה לכור מחצבתה, להחזיר אותה בחזרה אל המקורות. וכך מסביר ה'אור החיים': "כי תראה נידחים" - אותם אנשים שטועים נידחים בדרך לא מוצאים את הכיוון והדרך, הם נקראים נידחים. ואין נידח כלפי השמיים. אומרת התורה עליך להחזיר אותם! להשיב אותם לאביהם שבשמיים! תשיב אותם לעצמם! תשיב אותם אל הדרך הנכונה! ואומר: "אם לא קרוב אחיך אליך", כלומר אם אחיך הוא לא קרוב אליך כלל, הוא רחוק בדעותיו ממך כרחוק מזרח ממערב, או אז "ואספתו אל תוך ביתך" - זה בית המדרש! זה בית ה' שהרי יהודי הוא בנו, ושם ילמד הוא מוסר ואורחות חיים, ואז יזכה בזכות התורה למצוא את הדרך העולה בית א-ל.

הדברים שמתגלים לנו בפרשה, מרגשים עד מאוד. לכל יהודי צריכה להיות את תחושת הערבות ההדדית, תחושת הגורל המשותף, שיוקדן לעבר כל יהודי שהתרחק מבורא עולם, וזקוק לקרבה, זקוק לחיבור. ויותר מזה, שאתה עושה מצוות השבת אבידה - אתה מקיים אותה אל מול אדם בשר ודם שאתה מחזיר לו את האבידה שאבדה לו. ואילו שאתה דואג להחזיר יהודי אל דרך הבורא יתברך, במעשים הללו אתה פועל להחזיר אבידה לבורא עולם. איזה זכות עצומה זאת.

ובימים אלו של חודש אלול, אפשר לעבוד על הזכות הגדולה הזאת עם כל העוצמות. לכל אחד יש מישהו שהוא מכיר, לאו דווקא יהודי שירד מדרך התורה - אלא אפילו יהודי שנמצא בקושי, נמצא בצרה, נמצא בזמן חשוך - תדאגו להרים אותו. תדאגו להאיר לו את החיים באור של אמונה ובטחון. תעודדו אותו, תעזרו לו למצוא את האור של התקווה והאמונה בבורא עולם. וכן, גם אם גרמתם ליהודי להתחבר ולאהוב את בורא עולם קיימתם את מצוות השבת תשיבם - להשיב ולחבר את הנשמה למקור הטבעי שלה - האמונה והבטחון בבורא עולם.

דוד המלך ע"ה אומר בתהילים (פרק ק"ט, פסוק קע"ו): "תעיתי כשה אובד בקש עבדך". אומר דוד מלך ישראל: בורא עולם לפעמים אני נמצא במצבים שאני מרגיש אבידה. ללא בעלים, ללא דורש. אבל את התחושה הזאת אני מנתק אך ורק בדרך אחת: בקש עבדך. ברגע שאתה איתי, ברגע שאתה מבקש אותי אליך, או אז אני ירגיש הכי טוב בעולם. אני ירגיש עם תקווה ומרפא, אני ירגיש שיש משמעות אמיתית לחיי, ולא סתם להיות בצורה של אבידה, חסרת משמעות.

ועם אווירת פתיחת המאמר נחתום את הדברים. בזמן שיש הזדמנות לחבר ולהחזיר את הבנים האובדים של בורא עולם חזרה, צריך לנצל אותה עד תום. והדברים אמורים, על ימי הרחמים והסליחות, שיהודים מצפים שמישהו יבוא ויראה להם את הצדדים הטובים שנמצאים בעבודת השם, את המשמעות האמיתית לחיים שמגלים רק בזמן שחיים לצד בורא עולם. אחים יקרים, מצוות השבת אבידה לקב"ה זמינה לכם כעת, יותר מתמיד. תעשו הכל להשיב כמה שיותר!

אין מקרה בעולם

השידוך שנסגר בקביעה שהבירורים הם אלה שהביאו לתנאים, והסבב אצל הסבתות שהוליד את הרעיון המדהים: ההשתדלות בחיים קיימת אך ורק בשביל ההרגשה הטובה | מקרה - רק מה! | מחזק!

הנערה המדוברת, וגם היא זוכרת את הימים שבהם הן שיחקו יחד שהם ילדות קטנות. הסבתא רבה האריכה בדבריה, ואף טרחה בעצמה לברר על אותה נערה. "אם אתם שומעים בקולי", אמרה להם בקול סמכותי, "תסגרו את השידוך הזה בעיניים עצומות ובידיים פתוחות. ואני מאוד אשמח אם תתקשרו עוד היום ותעדכנו אותי שאתם אכן מתכוונים לשבור צלחת", חתמה הסבתא רבה את דבריה.

ההורים יצאו מהבית מרוגשים משהו. "איזה נס גדול עשה איתנו בורא עולם, ששניהם עודדו אותנו לסגור את השידוך הזה ומהר...", אמר הבעל לאישה. "ועוד נס גדול, שאין לנו עוד סבתות נוספות, כי אם כן לא היינו מסיימים את כל הסבב הזה, כי לכל אחת יש סיפור משלה על המשפחה של הלה". בראשו של האבא גם עברו המחשבות הללו שהרי אנחנו בדקנו ו'חרשנו' היטב עולם ומלואו עד שהגענו להחלטה הזו, וכאילו שהם מחליטים בדבר...

לא עברו כמה דקות, והאבא התחיל להתעורר במחשבתו, שאכן אין הדבר נתון בכלל להחלטתו. שהרי ממילא ארבעים יום קודם יצירת הוולד כבר החליט בורא עולם, שהזיווג הזה יעלה יפה, וגם אם הם לא היו חוקרים ובודקים ומכניסים את האף שלהם לכל סדק וחור הרי הקב"ה היה מזווגם יחד.

"ומה קרה כאן באמת?", אמר האבא, "הקב"ה ברוב רחמיו, ריחם עלינו כמו שאנחנו ריחמנו על הסבתות שלנו, והוא נתן לנו להרגיש הרגשה טובה כאילו אנחנו הבאנו לידי סגירת השידוך. אבל האמת היא לא כאן ולא כאן. שהרי גם הסבתא חושבת בעצמה שהיא הביאה את הסגירה של השידוך באופן מידי, והיא לא יודעת שכל מה שהיינו אצלה זה היה בסך הכל 'סיבוב' של הרגשה טובה..."

מהדברים הללו, למד אחד מצדיקי הדור שליט"א, הבנה חדשה במילים שאנחנו אומרים: "מה הוא רחום אף אתה רחום" (שבת קלא) - שבא לומר לנו את גודל רחמיו של בורא עולם. שאף אתה רחום - הוא נתן לך את ההרגשה שכאילו אתה הוא הרחום, ובאמת אתה רחמנות שאתה מרחם על אחרים, באותה מידה ויותר מזה בורא עולם מרחם עליך.

והדברים אמורים לא רק בענייני שידוכים, אלא לכל עניין שנעשה עם האדם בעולם הזה. שמן השמיים מסובבים לאדם, שיראה שכאילו ההשתדלות שלו הביאה את הפרנסה, את הזיווג או כל דבר אחר אליו הוא היה נצרך. אבל באמת, הכל זה בשה"כ "סיבוב" שהרי הכל נעשה לאדם הישר מידי האוהבות של בורא עולם, והכל נעשה ללא שינוי - לא יותר ולא פחות, אלא בדיוק כפי שרוצה בורא עולם לעשות.

ואם כן, אין שום מקום בעולם להיבהל או להילחץ, ולעשות השתדלויות מיותרות יתר על המידה. ההתאמצות הזאת היא לשווא! יהודי מאמין צריך לעשות הכל בישוב הדעת וברוגע, ולדעת שבורא עולם כבר יעשה את שלו, וייתן את השפע ברכה והצלחה.

בפרשתנו אנו נפגשים עם הציווי של מחיית זכר עמלק. "אשר קרך בדרך" (כ"ח, י"ח) - מבארים הספרים הקדושים שעיקר עבודתו ופעולתו של עמלק היה לעקור את האמונה בבורא עולם, את האמונה בהשגחה הפרטית שבורא עולם דואג לכל יהודי כבנו. ובמקום זה, הם החלו לקרר את האמבטיה ולהכניס להם ספקות באמונה. "אשר קרך בדרך" - עמלק דאג להראות לעם ישראל שכל מה שמתרחש איתם, זה בדרך של מקרה, ולא בדרך של

השגחה פרטית של בורא עולם. וזה העבודה המוטלת עלינו, לעקור את 'העמלק' שבתוכנו, את אותו קול שוכנע בנו ספקות, את אותו קול שאומר לנו: "זה בסך הכל מקרה..." ולהעצים בתוכנו את הקול המאמין באמונה שלמה שאנו מושגחים בהשגחה פרטית על ידי מי שאמר והיה עולם - הקב"ה. וכידוע מקרה אותיות - רק מה!

את הסיפור הבא סיפר המשפיע הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, ויש בו כדי לחזק את האמונה בבורא עולם, ובהשגחתו לעם ישראל.

את הסיפור הבא שמעתי מצדיק אחד שליט"א, שהוא מכיר את בעל המעשה בכבודו ובעצמו. וכך מתגלגל לו הסיפור:

היה אברך תלמיד חכם, שבנו הגיע לעת שידוכים. ההצעות לבנו הלכו וגברו, ובכל הצעה הוא היה דורש וחוקר עד שהיה מגיע לישוב הדעת וכך הוא היה מפגיש את בנו עם אותה הצעה. באחד הימים הוא קיבל הצעה, והוא עשה כמנהגו לברר ולחקור. ואכן לאחר בירורים ופגישות, החליטו שני הצדדים להתקדם לשבירת צלחת.

רגע לפני, נזכר אבי החתן שהוא כלל וכלל לא התיעץ עם חמותו - שהייתה אלמנה - בנוגע לשידוך, והוא הבין שאין זה נכון להתעלם ממנה לחלוטין. ההורים החליטו לעלות לבית החמות, למרות שהחלטה הייתה בידם שהכל גמור וחתום, אך בשביל לתת לה את התחושה הטובה הם החליטו שלא לוותר על זה. הם הגיעו לבית הסבתא. הסבתא קיבלה אותם בסבר פנים יפות, הושיבה אותם והם החלו לדבר על דא ועל הא. תוך כדי הדברים עם השחילו לה על כך שהגיעה הצעה לבנם, וכי מדובר בנערה מהוללה וצדיקה.

הסבתא התרגשה מאוד מההצעה הזו, מהסיבה שהיא מכירה היטב את המשפחה המדוברת. ולא רק זה, היא לקחה את העניין עם כל הרצינות והחלה לברר בקרובותיה. לאחר ששמעה שבחים רבים על הנערה הזו, אמרה להורים המרוגשים: "אם אתם שומעים בקולי, היום! תסגרו את השידוך על הצד הטוב ביותר! דבר נוסף, חמותי אוהבת שמעריבים אותה בעניינים הללו, ולכן מצווה גדולה אם תעשו מעשה ותעלו גם אליה בשביל ביקור, ובדרך אגב תזכירו את השידוך, ותשאלו אותה מה דעתה בעניין".

ואכן, כפי שהם עשו 'הצגה' עם הסבתא, הם המשיכו להציג גם אצל הסבתא רבה. ואכן גם הסבתא רבה אמרה שהיא מכירה היטב את המשפחה. והוסיפה לומר להם, שעדיין היא זוכרת את כל הסבתות של

הנאה על חטא

אחת הסיבות שיש לאדם הערכה עצמית נמוכה, היא מחשבת היצר הרע המכניסה ארס בלבו של אדם שהוא חוטא שפל, ואינו ראוי לשום הערכה...

אך כבר אמר הרה"ק מלובלין (וכך מקובל גם בשם הבעש"ט), שהרהורי עבירה שמהרהר אדם לאחר שעשה עבירה - קשים מהעבירה עצמה, שכן ביהודי שוכנת נשמה התצובה מתחת כיסא הכבוד, ואין בכח שום עבירה להורידה ממדרגתה. כל יהודי הוא כמו יהלום יקר שכל ללוקק שבעולם לא מוריד מערכו. זאת, כיוון שהוא בן של מלך מלכי המלכים, שנאמר "בנים אתם לה' אלוהיכם" (דברים יד, א), והיות שאין בעולם מצב שישלול את מעמדו ומהותו של בן כבן - זוהי המציאות, כך תמיד יהודי יישאר בן לאביו שבשמים.

וכך מובא במדרש תהלים, שהקב"ה אומר לישראל: "אפילו אחד מכם, חביב לפניי יותר מכל האומות" - תנסה לחשוב, אתה מסתובב באמריקה, מיליוני גויים סביבך - והקב"ה לוחש לך, "אתה חביב לפניי יותר מכל אלו!"

ותדיר היה אומר רבי מיכל מזלאטשוב: "אם יאספו למקום אחד את כל כמות האהבה של כל האבות שבעולם - לבנים שלהם, היא לא תגיע למידת האהבה שהקב"ה אוהב כל יהודי ויהודי באשר הוא".

ולכן כתב הרה"ק מסלונים זיע"א: "מי שאינו מסוגל לעמוד בתפילה גם אחר שעבר ונכשל בעבירות החמורות בתורה - ולשפוך שיחו כבן המתחטא על אביו, לא דרך על מפתן החסידות" (תורת אבות אות נ).

כיום, בדור האחרון, מכנים את מי שעוזב את עולם הישיבות ל"ע בתואר 'נושר'. בזמן חז"ל היה זה אלישע בן אביה שהיה גדול בתורה ורבו של רבי מאיר, והכול היו משחרים לפתחו, ולפתע עזב את עולם התורה והלך אחר ההבל. והנה אם נלמד את דברי חז"ל עליו, נוכל לקבל תובנות חדשות על נפש 'הנושר', וכיצד ניתן להתמודד עם תופעה קשה זו.

הגמרא (חגיגה יז, א) מספרת שרבי מאיר היה הולך אחרי אלישע בן אביה ביום השבת כדי להחכים ממנו בתורה, ולפתע אמר לו אלישע: "חזור בך! כי שיערתי בפרסותיו של הסוס שעברנו אלפיים אמה". אמר לו רבי מאיר: "אף אתה חוזר בך!" אמר לו: "שמעתי מאחורי הפרגוד, שובו בנים שובבים חוץ מאחרי".

רבי מאיר לחץ עליו והציע לו ללכת לבית המדרש שם יבקש מאיזשהו ינוקא שסיים לפי תומא איזה פסוק, ואכן כך עשו. והנה הילד אמר להם את הפסוק בירמיה (ב, כב) "כי אם תכבסי בנתר ותרכי לך בורית נכתם עוונך לפניי..."

ועם זאת, רבי מאיר לא התייאש ממנו והלך עימו לעוד ינוקא בתלמוד תורה אחר, וגם הוא אמר פסוק דומה, ושוב ניסה עוד ילדים, עד שעברו שנים עשר תלמודי תורה ובכולם התשובה הייתה זהה... אמר לו אלישע, "זהו אני הולך איתך למקום אחרון ותו לא מידי", אלא שהילד האחרון היה מגמגם, ובמקום לומר את הפסוק בתהלים (נ, טז): "ולרשע אמר אלוהים מה לך לספר חוקי", אמר: "ולאלישע אמר אלוהים מה לך לספר חוקי...", וכמוכן, גם ניסיון זה כשל, ואלישע המשיך בדרכו הסוררת, והגמרא שם ממשיכה ומתארת איך שנים רבות נענש על כך בשמים.

וכאן הבן שואל: מה רוצים מאלישע, הרי הוא שמע בת קול, ובנוסף - שלושה עשר ילדים שכולם אמרו לו שאין לו שום דרך לשוב?

ושמעתי מבארים שכשחטא אלישע, הוא לא הסתפק בזה אלא הוא שם לעצמו את הכותרת - 'אחר'! וכאן מונחת הבעיה, כי גם בזמן שיש מעידה, אל לך 'לקבע' אותה, אתה יכול מייד לשוב... אך אם אתה מתחיל להגדיר את עצמך כ'אחר', אז אתה כבר נמצא במקום 'אחר', ולכן בכל מקום שרק תלך תשמע שאתה רשע, ושאתה לא יכול לשוב, כי זה בעצם מה שאתה מחפש לשמוע - שאתה 'אחר'!

ואלו הם בעצם דברי הבעש"ט הקדוש, שיותר מהעונש על העבירה עצמה, העונש חמור יותר אחר העבירה; למה אתה לא ממשיך כרגיל? למה אתה מתפתה לשים על עצמך חותמת של רשע ובעל עבירה. זה גרוע מהכול!

<< מתוך ספרו החדש של כותב המדור, שעתידי לראות אור א"ה בקרוב. הדברים היו למראה עיני גדולי ישראל שליט"א ועודדו את פרסומם >>

ניסיונות = ישועות

רגע אחד שמישהו איבד את העשתונות, הובילו להיווצרות נס גדול; נפגעתם ממישהו? תתגברו, ותאמינו שמישהו גדול בדרך אליכם!

האמנתי

חיים של שמחה וסיפוק
בדרך אמונה וביטחון בקב"ה

הדרך אל החתונה

תקופת ההמתנה היא תקופה שיכולה להוריד עבורכם ישועות גדולות. אם כן, כיצד ניתן להפוך תקופות קשות, לתקופה של הצלחה וישועה מבורא עולם?

מספרים על שני נערות שהגיעו לגיל 28, ועדיין לא מצאו את זיווגם. למרות שהם תרו וחפשו אחר המיועד להם - הם לא הצליחו להעלות מאומה בידיהם. בצר להם הם החליטו לנסוע לקברו של התנא הקדוש רבי יהונתן בן עוזיאל זיע"א, הקבור בעמוקה. בדרך לשם, הם סיכמו שיעברו דרך בית אבות כדי לשמח זקנים, ולקיים מצווה בדרך אל הקבר הקדוש.

הם נכנסו לתוך בית האבות ופגשו זקנה מבוגרת, שגם היא עדיין לא מצאה את זיווגה. רווקה בגיל 70. לאחר שישבו ושוחחו איתה, היא שאלה בנימוס האם היא יכולה לבוא איתן לקבר להתפלל גם כן. הבנות שצחקו בליבן, השיבו לה שכן, וכבר מיהרו לצאת לדרך. הם ישבו שם במשך שלוש שעות, קראו את כל ספר התהילים עם דמעות ותחנונות. לאחר שסיימו כל אחת חזרה לבית. לאחר שנה, הבנות נותרו עדיין רווקות ולא מצאו את הזיווג שלהן. הם החליטו לנסוע שוב לעמוקה להתפלל, וסיכמו שהם יעברו לפני כן דרך הבית אבות לראות מה עם אותה זקנה.

כשהגיעו לבית אבות, הם שאלו את הפקידה בכניסה היכן החדר של אותה זקנה. הפקידה הרימה גבה למשמע השאלה שהם שאלו. "לא שמעתם?", שאלה. "מה היא נפטרה?", הם ניסו להשחיל משפט. הפקידה חייכה, והשיבה להם שלפני כחודש בדיוק אותה אישה לא פחות ולא יותר... התחתנה! והחתונה הייתה כאן, בבית אבות.

הנערות לא ידעו את עצמם מרוב הלב. ובדקו היכן מתגוררת אותה זקנה. לאחר שקיבלו את הכתובת שהייתה באזור, הם שמו את פעמיהם לעבר הבית שלה. שהם הגיעו, הם דפקו על הדלת, והנה הזקנה בכבודה ובעצמה פותחת את הדלת. כשהיא ראתה אותם היא התרגשה עד מאוד. "התפללתי שתבואו לכאן. היה לי משהו חשוב למסור לכם", אמרה לנערות שעמדו מולה.

הנערות ישבו מולה, והקשיבו למוצא פיה. וכך מספרת להם הזקנה: "כשאני הגעתי לקבר, אמרתי לבורא עולם: 'הרי אני זקנה, אין לי יופי ואין לי דרך להרשים אנשים. ואני יודעת שהכל בידיים שלך, אני בטוחה שרק אתה הוא זה שיכול לחתן אותי ולדאוג לי לבעל - גם מעל לדרך הטבע. אני שחררתי את זה אליך - מעתה והילך אתה הוא זה שתסדר לי את החתן גם בגיל הזה'."

ואילו אתן, אני בטוחה שבאתם לקבר בהרגשה שהרי אנחנו צעירות, יש לנו איך להרשים, ואם כן איך יכול להיות שלא התחתננו? ובקשתם ממני, שיושיע אתכם בתור דבר שמובן מאליי, ולא בתור משהו שמעל הטבע וזה רק בכוח שלו, ואתן, אתן עפר ואפר, אילולא חסדיו של הבורא - גם שידוך לא תמצאו. זה הגישה שאתם צריכות להגיע אליו ולבקש.

המדהים בזה, שאכן באותו יום הם המשיכו לעמוקה, ולאחר חודשים ספורים שניהם סגרו ווארט בשעה טובה ומוצלחת, ברוב נחת ושמחה.

***

שאנו באים, לפתוח כאן בס"ד בשבועות הקרובים את נושא השידוכים, חשוב להדגיש את הנקודה החשובה הזאת: בורא עולם רוצה לראות אתכם שמחים! למרות המצב שאתם מצויים בו. נכון יש קושי, מחפשים ולא מוצאים - אין יותר מצער מזה. אבל בורא עולם רוצה ממכם משהו אחר. הוא לא מחפש את הייאוש, את הדאון. הוא מחפש את התקווה, את ההישענות עליו, את התפילה הזאת שלא מגיע לנו כלום, והוא היחיד שיכול להושיע אותנו ברחמייו ואהבתו הגדולה. או אז - הישועה תגיע מהר מהצפוי. בשבועות הקרובים, בס"ד בל"ג, נצא למסע אישי כיצד ניתן לפגוש את בורא עולם בצורה נכונה בזמן השידוכים. וליחייב את בורא עולם לתת לכם! ממש ככה! ואין חכם כבעל ניסיון...

יש לכם שאלה? אל תהססו לפנות, ובס"ד נפתור הכל!
לתגובות ולשאלות בדוא"ל: alon089945291@gmail.com

מהם אחים והשלישי חבר ושכן בבניין שבידיו כוס ברד. שני האחים נכנסו לרגע הביתה ואילו הצלע השלישית לחבורה העליזה, נותר להמתין להם ליד דלת ביתם. בינתיים יצא אבי המשפחה, אדם שתויו פניו כמו זועקים 'אני מנהל את העולם'. הוא מתבונן בילד וכוס הברד שבידיו ומתעניין "כמה עלה לך? שתי שקל?" - "כן", משיב לו הילד, "אבל לא אמורים שתי שקל אלא שני שקלים".

הלה, חרה אפו ובלי שמץ מחשבה הנחת סטירה על פניו של הילד הקטן כשהוא צועק עליו "אתה לא תגיד לי איך לדבר!". הילד פרץ בבכי ועלה הביתה כדי לספר לאביו, ואני שעמדתי מהצד וראיתי את כל המחזה בלי שהשכן המכה יבחין בי, ירדתי למטה כאוב על הילד הפגוע. כשהגעתי לכניסה לבנין פגש אותי אחד השכנים והנה אורו פניו. "הרב זאיד, איזו זכות יש לנו שאתה בבנין, אני מחפש שידוך לילד שלי, בבקשה ממך ברח אותי".

ובעודנו מדברים מגיע לכניסה לבנין הילד הפגוע. מתברר שהשכן שמדבר איתי קעת הוא אביו. הילד חיפשו בבית ומשלא מצאו שם ירד לכניסה לבנין.

הילד עומד, בוכה בדמעות שליש ומספר לאביו שאותו שכן הכה אותו, ואני שתיארתי לעצמי מה עומד לקרות אמרתי לו מיד, כדאי שתעצור לפני שהכל התחיל. סיפרתי לו שבמו עיניי ראיתי את שקרה ושהשכן נפגע מהערות של הילד. והוספתי לומר לו כי קעת יש לו הזדמנות לאהבת חנם, שהרי אהבת חנם לא מתקיימת במישהו שקל לנו לאהוב אותו, אלא דווקא כאשר אדם מכעיס אותנו מאוד, ובכל זאת אנו מתגברים ומכבדים ואפילו אוהבים אותו. הקב"ה שולח לך קעת ניסיון קשה מאוד, אמרתי לאותו יהודי, אתה רוצה לחולל מהומה, לצעוק ולהתרגז ואפילו בצדק. אבל כדאי יותר שתבין שזה ניסיון ותתגבר.

הלה שמע בקשב רב ואז שאל "ואם אתגבר תהיה לי ישועה?" - אני לא מקובל, אמרתי לו, אבל אין לי ספק שאדם שמעניק אהבת חנם לחברו, יראה ישועות. הלה קיבל את דבריי, הרגיע את הילד והם עלו הביתה מבלי לומר מילה לשכן הפגוע.

משם יצאתי לכיוון תחנת האוטובוסים בדרכי לנתניה. אלא שבדרך עצר אותי יהודי וביקש שאקשיב לו כמה רגעים. מיהרתי מאוד אך בכל זאת שמעתי את דבריו והלה מספר לי על בתו הסובלת מסכרת נעורים ובשל כך מתעכבת מאוד בשידוכים. שמעתי, ולאחר שנפרדנו ועליתי לאוטובוס התחלתי לחשוב שלא לחינם אינה ה' לידי בתוך זמן קצר, מצד אחד את אבי הבן המעוכב בשידוכיו ומצד שני את אבי הבת.

ניצלתי אפוא את זמן הנסיעה כדי להתחיל ולקדם את השידוך - המספחות מתאימות מאוד ולא ארך זמן רב עד שהחתן והכלה באו בקשרי שידוכים. זה אפוא כוחה הגדול של אהבת חנם ואותו עלינו להעמיד מול עינינו בימים גדולים וקדושים אלה.

סוחר טוב חי תמיד בחשבון. בסוף כל יום הוא סופר את הפדיון היומי, מדי חודש מחשב את ההוצאות. מוחו מחשב תמיד כמה עליו להשקיע יותר וכמה פחות, באילו הוצאות עליו לחסוך וכמה לא, כמה חייבים לו, כמה הוא חייב, וכן הלאה והלאה. אולם החשבון הגדול ביותר מגיע בסוף השנה, בעת עריכת המאזן השנתי. המאזן השנתי נותן מבט כולל ורחב יותר על העסק, וזהו הזמן האידיאלי להסיק מסקנות טובות יותר, לשפר לייצעל את העסק בצורה משמעותית. שום סוחר לא יוותר על החשבונות הסוף שנתיים.

אך עלינו לזכור שכולנו סוחרים! העולם הזה - הוא יריד ענק, שבו אנו הסוחרים, המחליטים מה לקנות ומה לא, מאילו הפסדים ונזקים צריך להיזהר, כמה שווה להשקיע וכמה לא. "על פן יאקרו המושלים - באו חשבון!" (במדבר כא, כז) - המושלים על יצרם חיים תמיד בחשבון. יהודים יראים ושלמים עושים לעצמם חשבון נפש בכל יום ויום. והימים הללו ימי חודש אלול הם ימי החשבון ועריכת המאזן. זהו הזמן לערוך חשבון נפש אמיתי ורחב, לבלוש ולהתבונן היטב בבני הלב, ובכך להגיע מוכנים אל יום ראש השנה - יום הדין. כמאמר הפסוק (איכה ג, מ): "נִחְפְּשֶׁה דְרָכֵינוּ וְנִחְקְרֶה - וְנִשְׁכָּחַ עַד ה'".

הימים הללו הם ימי חסד - הקב"ה נתן לנו ארבעים יום כדי לתקן את הטעויות שלנו, את הפגיעות בבין אדם לחברו ובין אדם למקום שצריך לתקן בכל השנה ובפרט בעת הזאת של הימים נוראים וכל יום שווה זהב.

אומרים חז"ל: "השבועי אתכם בנות ירושלים אם תמצאו את דודי" - "תמצאו" - זה לשון מציאה. בחודש אלול העבודה שלנו זה למצוא את בורא עולם. בחודש אלול - המלך נמצא בשדה. וממשיך הפסוק: "מה תגידו לו? שחולת אהבה אני" - ברגע שאנו מגיעים ומחפשים את בורא עולם, אנו צריכים להתמקד בנקודה עיקרית: להראות לו את אהבה שיש לנו כלפיו.

קוראים יקרים! בכל השנה בורא עולם מראה לנו אהבה. הוא נותן לנו שפע של מתנות, שפע של אהבה וטוב וכל זה אך ורק מגודל אהבתו שהוא אוהב אותנו אהבה שאינה תלויה בדבר. וכעת, בחודש אלול יש לנו את ההזדמנות להחזיר לו מעט הכרת הטוב על כל אהבה שהוא מרעף אלינו, ואין מחזירים את אותה אהבה? על ידי שאנו נפיץ בחזרה אליו אהבה. ואהבה כיצד נמדדת? על ידי מסירות נפש לבורא עולם. הבה ונבחר איזה משהו קטן, הטעון תיקון אצלנו, וכשנגיע בראש השנה נאמר לבורא עולם: זה מוקדש לך, מגודל אהבתנו אליך.

מספר מגיד המישרים הרב חיים זאיד, רבה של שכונת פרדס כ"ץ, את הסיפור המדהים הבא: ביקרתי יום אחד בבניין מגורים בשיכון ה' בבני ברק והנה מולי נכנסת בצהלה שלישיית ילדים - שניים

// בני, אתה בידיים טובות //

מספר על יחזי עולה אלמים לאחר פטירתו, והנה הוא מציג בפני הכית דין שבראש אומד בורא עולם.

הרגלים הראשונים, הקטן נאמר. אין דיבורים.

ואז הפעול או אנד ציוני, את כל הרגלים שגברו עליו בחייו חילתו. זה סרט מרגש ביותר. מאז שהוא נולד, ונד הרגל בו הוא עולה השמינה.

ואז היהודי שם לב אברהם מיוחד.

כשהוא החזין הפסיונות שלו שהוא חלק בחיים, הוא ראה שיש פסיונות המצויות על שנים שצוברים יחד.

חיד הוא הבין שהיה משהו שצד יחד איתו, וגם הוא הבין מה שצד יחד איתו היה זה בורא עולם.

מכאן ואילך.

אבל משה מוזר נוסף נראה לו אנד ציוני.

התקופות הכי מיוחדות בחייו הוא ראה שני פסיונות טבעיים על הקרקע. אבל הרגלים הקשים שהיו לו בחיים הוא שם לב לא היו שם שני פסיונות, אלא פסיונה אחת בלבד.

בזר או חיד הוא פנה לאבא ששנים, ואמר לו:

"בורא עולם, במחנך הכי טובים אלמים שלי, במחנך שבהם כפיכול הכל היה לי קל - ראיתי שני פסיונות, והפנתי מאחד שייך אליי, ואחד זה היה אתה.

אבל - - -

במחנך הכי קשים שלי בחיים, היה בקרקע רק פסיונה אחת, על יחיד.

"נדיב", הוא שאל את בורא עולם, "דוקא במחנך הקשים שלי. שהייתי צריך אותך, השארת אותי לבדי מהלך בדרכי ולא מוצא מנהל אנד ציוני. הרי אתה אבא שלי, אבא שאלה אותי ודאג לי?"

בורא עולם חייך אותו, ואמר לו:

"בני אחאבי! כל מה שבראתי באומי - לטובתך ולהנאתך בלבד.

וכל הסיבה שגללה בראתי אותך - זה הגיון

מסיבה אחת ויחידה -

רק כדי להיטיב לך.

בני אחאבי! בכל רגע ורגע, הייתי מולדא אתה

מסודר, אתה נח, אתה בסדר.

אהבת עולם

גודל האהבה הגדולה שבורא עולם אוהב את עם ישראל מיוחד לחודש אלול

ניצוד אוהבים?

"הבוחר בעמו ישראל באהבה" - האר"י הקדוש מבאר, שרק על ידי שיהודי יחשוב ויעורר במחשבתו ובידיעתו על גודל חסדיו ורחמיו של השם יתברך - הוא יוכל לעורר אצלו את האהבה כלפי בורא עולם, שבלי הדרך הזאת לא יוכל להגיע לאהבת השם יתברך.

אהבה של אבא

"אורייתא וקודשא בריך הוא וישראל חד" - כשם שבטבע שהאבא אוהב את בנו, ואינו יכול בלעדיהם, אך הקב"ה אינו יכול להפרד מעם ישראל. (אמרי יהושע, פרשת נח)

בורא עולם בודק כל רגע מה איתך

בפרשת בהעלותך (ח, י"ט), התורה מציינת בפסוק חמש פעמים את עם ישראל. את הסיבה לכך מבאר התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א שזה מסביר את אהבתו של בורא עולם לבניו.

ומשל למה הדבר דומה? למלך שהעביר את בנו למחנך שילמד, יחנך ויגדל אותו בצורה טובה, ולמרות שהילד עבר לרשות המחנך, המלך מדבר באופן קבוע עם המחנך ושואל אותו: האם בני מרגיש טוב? האם הוא אכל? האם הוא שתה? האם הוא לומד טובה ועושה את שיעוריו כמו שצריך?

כך גם אהבתו של בורא עולם אלינו, שבמספר אין סוף, הוא פונה ומברר ובודק שאכן הכל הולך כשורה והכל בסדר.

אהבה שאינה תלויה בדבר

דרכם של חברים ומכרים שחוששים שאם עשו מעשה לא טוב חברים יתרחקו מהם ויאהבו אותם פחות, כי זה כוח ההרגל, שיש מצבים שבהם ידידים החברות עולה ולעיתים יורדת. חשוב לבורא עולם שנדע שהוא לא כן! הוא אוהב אותנו בכל מצב ובכל זמן, וכל מה שלא נעשה - הוא מעריך אותנו ואנחנו חשובים לו, והוא רוצה שנרגיש ונדע את זה, שהקשר המיוחד של האהבה הזו ימשך וישאר לעולם. (ע"פ פירוש הרב מברטנורא ע"ד רש"י ויקרא כ"ו, יא)

ירידת הדורות בהרגשת האהבה של בורא עולם

כשם שאי אפשר להסביר את האהבה הגדולה בין אבא לבן, כך אי אפשר להסביר את האהבה הגדולה של בורא עולם לבניו. וזה עיקר ירידת הדורות שהיא נמדדת בהרגשת הקרבה והאהבה של בורא עולם. (בשם הגה"צ רבי שמשון פינקוס זצ"ל).

על אבא אין שאלות

היציבות האמיתית של האדם, זה ברגע שהוא מאמין שהכל מאהבת השם יתברך. לא רק שזה לטובה, אלא בעיקר שזה מגיע מידיים של אבא שאוהב ומרחם. וכפי שמסבירים זאת במשפט: מי שמחשיב את השם כאוהב - אין שאלות. ומי שמחשיב אותו חלילה כאויב - אין תשובות. (ע"פ הרה"צ רבי יעקב ישראל לוגאסי שליט"א)

מחשבות נכונות על בורא עולם

שיהודי מגיע להתפלל לפני בורא עולם הוא צריך להסיר מעליו את כל המחשבות והאמירות שאמרו לו, שהוא רחוק מהשם ושחלילה הוא לא רצוי אצל בורא עולם. ויבוא עם מחשבות אחרות ונכונות - שהוא כן קרוב לאבא שבשמיים, ושהוא רצוי ואהוב אצל בורא עולם, ולא משנה היכן האדם נמצא בורא עולם אוהב אותו בכל מצב. (מתוך מדבש, ויקרא עמוד 180).

אהבה גם לרחוקים

אפשר לבאר את מה שאנו חותמים בתפילה: "אוהב את עמו ישראל" - שאת בא לרבות גם את אלו הנטפלים שבעם ישראל, שהם הפשוטים והרחוקים, שגם אותם אוהב בורא עולם אהבת אמת. (ע"פ ברוב יועץ, עמוד 165)

לע"נ הגה"צ רבי עזריאל בן כוכבה זצ"ל

לרגע לא הוצגתי את הציונים מנח. השגחתי עליך בהשגחה אישית ופרטית בכל רגע בחייך.

בני אחאבי! אכן הרגלים שהכל היה לך טוב, והיית

נחמה הלכתי איתך יד בידי, צדד אחד צדד. וזה כדי

שהחילה לא יאונה לך כל רע. ואלו היו שני הפסיונות

שראית בחול, אחד היה שלי ואחד היה שלך.

תצד לך, בני אחאבי! שאת הפסיונה היחידה שראית

התקופות הקשות שגברת בחיים - זה לא היה

הפסיונה שלך! בגלל אהבתי אליך, ראיתי שהדבר

קשה לך. ראיתי שאתה מתקשה להלך לבדך.

הרגשתי את הקשים שאתה עובר, ולכן החלטתי

לעשות את הדבר הטוב ביותר עבורך,

והוא - - -

להרים אותך בידיים שלי וכך להחליק אותך בדרכך. והפסיונה היחידה שהיית שם - זו הייתה הפסיונה שלי...

בני אחאבי! תצד לך לעולם אבל לעולם - לא עצבתי

אותך ואפילו לא לפניך. מנחם לא היית לבד, ולעולם

לא תשאר לבד. תמיד אבל תמיד אני הולך איתך יד

בידי, מוצד אותך שאתה צריך עזרה, ולא ניתן לך

איפול.

בני אחאבי! גם אם הגעתי למצב שאתה לא יכול ללכת,

קשה לך להמשיך בדרכך - אני לא אתן לך איפול!

להיפול! אני רבים אותך אליו! אני יעלה אותך! ואני

הוא זה שצדד לך לעבור את כל התקופות הקשות,

על ידי זה שאני הוא זה שרים אותך.

כעת אתה מבין, בני היקר, שאכן ישנן תקופות

טובות בחיים, ולפעמים יש תקופות קשות יותר,

מאתגרות. אבל תבטח לי, שכל החיים שלך תבטח

דבר אחד: לעולם אבא פה איתך, ולעולם אבא לא

יעזב אותך. וכן, אני כאן רק כדי להרים אותך,

להחליף אותך, לעשות לך טוב.

בני אחאבי, תהיה רגוע.

אתה בידיים טובות ואוהבות.

בידיים שהכי דאגות לך באומי!

בידיים שלי אבא."

חודש אלול הגיע - זה הזמן הנכון לצבור זכויות...

לפרטים, חייגו:

052-7148454
ניתן לתרום
מכספי מעשרות

ניתן לקבל את העלון בדוא"ל
אתם רק תצטרכו להדפיס, ולהפיץ
אותו בבית הכנסת שלכם!

במייל: alon7148454@gmail.com

מחיר הדפסת 300 עלונים:
100 ₪ בלבד!

בזכותך מאות משפחות יזכו להתחבר לבורא
עולם וזה ירשם על שמך הבלעדי לצמצם נצחיים!

הצטרפו למשפחת
מחיי הרבים!

בואו נעשה יחד נחת
רוח לבורא עולם!

דיבורים טובים // שומרים על הלשון - ורואים ישועות!

באחד מספריו, כותב הבן איש חי זיע"א, שהמלאכים אינם מלווים את היהודי רק בליל שבת בשעה שחוזר מביהכ"ס לביתו. אלא אף במשך ימי השבוע, כאשר צועד היהודי הוא מלווה במלאכים. אמנם המלאכים אינם מלווים כל אחד ואחד! התנאי שילוו אותו, הוא שדיבורו על הזולת יהיה נקי מלשון הרע וזלזול. וכשם שאדם אוהב שידברו עליו תמיד רק דברים טובים כך יעשה גם לחבירו. ואם ח"ו אינו נזהר מכך, גם כאשר היצר הרע אומר לו שזה לא לשון הרע, או שאר היתרים ותירוצים מדומים המלאכים בורחים ממנו ח"ו.

אור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל ואסתר, זמאיר בן אליהו זמכיל ז"ל

ז"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל ואסתר זצ"ל
ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

780

ניתן לתרום פדיון

כפרות באשראי בנדריים

פלוס: כולל ערב המרכזי גילה,

עבור כולל דרכי חזקיה.

ניתן לקבל קבלה

להחזר מס סעיף 46

סיפור לשבת קודש

מסליחה לא מפסידים

אף אחד לא הבין למה הייתי תקועה כל כך הרבה זמן בשידוכים, למה לא הולך לי, ואיך אני עדיין רווקה. כולם חשבו משהו מסוים, אבל אני ידעתי עוד כמה דברים...

מאז שאני זוכרת את עצמי הייתי אהובה בכיתה, מצחיקה, שנונה, אחת שאוהבת את כולם וכולם רוצים את חברתה. הייתי 'מלכת כיתה' מהזן הטוב, כביכול, נתתי מקום לכולם והנהגתי תמיד בדרך טובה ומכבדת. ככה הייתי כל חיי. חברה לא חסרה לי, ברוך ה', וגם הכישרונות הרבים בהם בורכתי - פתחו לי שערים. ההישגים גם הם לא איחרו להגיע, הם היו מדהימים וגרמו לכל מי שהכיר אותי להעריר ואולי אף להעריץ.

בשכנותי גרה בת ששמה היה כשמי, כולל שם המשפחה, אבל לא היה בינינו שום קשר משפחתי. יתירה מכך, גם שמי הפרטי וגם שם משפחתי לא היו נדירים אבל גם לא שכיחים מידי, והמדהים הוא ששתינו גרנו באותו רחוב, אני בקצה אחד והיא בקצה השני. שתינו באותו מיקום במשפחה, כמעט תאומות. אבל ההבדלים בינינו היו גדולים. בעוד אני הגעתי ממשפחה מיוחסת ונחשבת, היא הגיעה ממשפחה 'פשוטה' ושקטה. גם באופי, אני הייתי בעלת טמפרמנט סוער ומוחצן, והיא הייתה ביישנית, עדינה ונחבאת אל הכלים. כישרונות לא היו הצד החזק שלה, בעוד אני קטפתי ציונים טובים בקלות, היא עבדה ועמלה כדי להצליח במבחנים. שתינו היינו בהקבצות הגבוהות בסופו של יום, היא בזכות עמלה ואני בזכות על-מה...

כך או כך, אותה חברה המשיכה יחד איתי גם לתיכון ולאחר מסייג בלימודים העל-תיכוניים. דרכנו לא התפצלה, ותמיד היו המורות שהתבלבלו שוב ושוב, לא חסרו תקלות מבימות ומצחיקות גם יחד.

כאשר הייתי כבר מועמדת לשידוכים, שמי הטוב הלך לפני. הרבה שדכנים ושדכניות ניסו להציע להוריי שידוכים מעולים. אבא שלי שם עין על בחור אחד אותו גילה באחת הישיבות בעת לימודו. הוא בירר עליו ומצא רק דברים טובים, הוא רצה אותו מאוד. העניין היה שהבחור עצמו עדיין לא החליט שהוא כעת רוצה לבנות את ביתו, ורצה עוד קצת זמן עד שישמע להצעות השידוכים. בינתיים הוריי המשיכו לשמוע הצעות, תוך כדי שאבא שלי פוקח עין על הבחור. ואכן, מיד כשאבי שמע שהבחור מוכן לשמוע הצעות שידוך, הוא ביקש מאחד הרבנים בישיבה שיפנה אל הבחור הזה וידבר עמו על כך.

עובר זמן ואין תשובה מהצד השני. אבי הרים טלפון אל אותו הרב ושאל מה התקדם. הרב לא הבין, "מה זאת אומרת?" שאל, "הולך מצוין". מפה לשם התברר שאכן הצעת השידוך התקדמה באופן מעולה - אבל לא איתי, אלא עם אותה חברה, בעלת שם זהה לשלי. את התשובה על ההצעה ענו ב'טעות' ל... חברה שלי.

כאשר התבררה הטעות האיומה (מבחינתי) - זה היה מאוחר מידי. אפילו ההורים כבר נפגשו ביניהם, הכל התקדם והגיע לשלבים

הסופיים. זה היה עבורי הלם. הבחור שאבי חלם עליו, בחיר הישיבה, יתארס עם מישהי אחרת. וגרוע יותר היה, מבחינתי, זה שהיא כביכול השתמשה ב'שם שלי', כדי לזכות בשידוך. ככה הרגשתי, כעס איום. באותם רגעים לא זכרתי את כל שיעורי המוסר והלכות לשון הרע, כלום. זעמתי.

הקב"ה גלגל זאת בצורה מדהימה, שכל הברורים בשבילה נסובו עלי, ובעצם זו היתה היא. וכל זה כי הרב שלו לא ידע שיש עוד אחת כמוני באותו רחוב, ובאותה הכיתה. באירוסים שלה לא הסכמתי לבוא ולומר לה מזל טוב. כעסתי כל כך. איבדתי את כל האדם שהיה בי. שיתפתי את כל מי שרק הסכים לשמוע על הטעות האיומה, ושהה בעצם השידוך 'שלי'. לא חשבתי לרגע על חברתי ומשפחתה, על הבושות, על התרת דמה ברבים. אבל לא חשבתי על כלום, כאמור. חשבתי על צדק כשהארס מפעפע בי, מתעתעת את כל חושיי.

וכך כולם דיברו על השידוך שקם 'בטעות'. במקום לשמוח עם חברתי - זה היה נושא השיחה, בגלל.

וכמו כל דבר בחיים, גם זה עבר, או כך לפחות חשבתי. ואז הגיע הפיגוע, עכשיו לקחתי חלק בסטטיסטיקה.

זה היה יום גדול (תרתי משמע), לפני יותר מעשור. לא הייתי אמורה כלל לעלות אל האוטובוס, אבל ההשגחה גלגלה אותי בדיוק לאוטובוס הזה, באותה השעה. וכן, לאותו המיקום. בדרך כלל אני אוהבת לשבת בספסל שמאחורי הדלת האחורית, מאחורי הזוגית. הפעם, אף על פי שהמקום היה פנוי, המשכתי עד מאחורי האקורדיון, מאחורי לוח מתכת קטן שהיה שם. כבר בתחנות הבאות האוטובוס העמים נוסעים. היה צפוף וחונק, עדיין לא ידעתי איזה ריח אני עוד הולכת להריח... ואז, באבחה אחת, הגיע הפיצוץ, הוא היה חזק כל כך שלא שמעתי כלום. גם השקט שהיה אחר כך היה מחריש אוזניים. שאף אחד לא יידע מכך לעולם. זו הייתה זוועת עולמים, השקט הזה, המוות. רק לאחר מספר דקות התחילו הצרחות, הקולות, המראות, הריחות וחרדת אלוקים. ואני הייתי שם, מביטה על עצמי ורואה דם, יוצאת בכוחות עצמי, ומבינה לאט לאט שהייתי כרגע חלק מפיגוע שהתרחש ממש בסמוך לאוטובוס, זה הגיע גם אלי. הדם שעלי היה שייך לאנשים אחרים. נתקפתי בהלם. רציתי לרוץ אבל לא הצלחתי. נפגעת חרדה. הבטתי בעיניים חלולות, עד שניגשה אלי מתנדבת מד"א והתחילה לבדוק אותי.

הייתי כבובה ממש. לא הרגשתי כאב, הכל היה חלול, לא הרגשתי קיימת. פינו אותי לבית חולים, נחשבת לפצועה קל, רסיסים בודדים חדרו אלי. רק בבית חולים הבינו את האסון, אכן, לא דיממתי משמעותית כלל, ולכאורה הכל היה חיצוני מלבד רסיס אחד שפגע בי באופן קריטי, בצורה שאולי לא ידועה כלפי חוץ, אבל נדמה כי כל מי שיבין את הנזק הבריאותי יימנע מלהקים איתי את ביתו.

לא פשוט, לא קל, בטח לא לנערה בשנים הכי קריטיות שלה. הוטסתי כמה פעמים לכמה מדינות כדי לנסות ולפתור את זה, טובי המומחים היו בעניין 1 - אפס, לא נראתה הצלחה. היה רק רופא אחד שנתן עוד תקווה, אבל זה הותנה בכל כך הרבה תנאים ופרוצדורות, שהסיכוי היה קלוש. לא יהיה. אבל עדיין היתה חשובה לי הדיסקרטיות. ביקשתי ממשפחתי הקרובה לא לומר דבר, ואכן, רק הוריי ומספר מועט של אנשים ידעו את האמת. רציתי להמשיך ולהציג כאילו אני כמו כולן, לא שונה ואחרת. לא רציתי אצבע שתצביע

נזעקתי, "עוד נכונו לך חיים עד מאה ועשרים". אבל היא רק חייכה חיוך קלוש ומיוסר, ולחצה לי את היד. עיניה נעצמו, היא היתה מותשת. הבנתי שפגישתנו הסתיימה.

יצאתי משם אדם אחר לגמרי. שבועיים אחרי היא נפרדה מאתנו לנצח.

וכן, בתוך שנה מפטירתה נישאתי לבחור ההוא. השידוך 'שלי' חזר אלי עם ריבית והצמדה. טוב לי. יש לי משפחה, ואני משתדלת לתת לה את כולי, נוצרת לחברתי בגאמנות את הבטחתי. היא תמיד תהיה חלק מאתנו, היא האם, אני הגעתי להמשיך את מה שביקשה. ואני למדתי דבר נוסף: מלבקש סליחה לעולם לא מפסידים, ההיפך. (ע. עידן)

(בך בטחנו)

כניעה הוא דבר חשוב בעיני אלקים ואדם, שהרי מצינו שנצול אהאב מהיות הרעה בימינו על ידי הכניעה, כדכתיב (מלכים א, כא כט): הראית כי נכנע אהאב וכו'. ולפי מה שכתבו המקבילים, עקר קבול תפלות תלוי בהכניעה. וארע מעשה פעם אחת, שהתפללו כת של צדיקים בכונות נפלאות, ונגלה להם מן השמים שהתפלה שאמרו היא נפלאה, רק מפני שלא היה להם הכניעה היו מוכנים לענש, לולא אחד מהם שהיה לו הכניעה, וביכותו נצולו כלם. וגדולים נמוכי הרוח לפני הקדוש ברוך הוא, ואין תפלתם חוזרת ריקם. הנה כי כן לו בכח יגבר איש כדי שיהא לו לב נשבר ונדכה, ובפרט בשעה שאומר כל תפלה, כל תחנון, יכנע מאוד כתולעת קטנה עלי אדמה וכאין להבל דמה. וזה נקל לנו לפי שבהתבוננות מעט נכיר מעוט ערכנו ועצם חטאתינו, ומה אנו ומה חיינו נגד גדלת אדוננו. כל אשר נשפיל עצמנו לא נצא ידי חובתנו, ומכלל שפלותנו שלא נכיר אחד מני אלף מחסרוננו ושפלותנו נגד גדלת אדוננו, ודי בזה למי שיש לו לב, רק כי ישים אל לבו כדברים האלה בכל עת, ובפרט בשעה שהוא מדבר עם קונו, וזאת תהיה מחשבתו ומוזה ימצא כדי גאלתו:

וגם נגד בני אדם הוא מטבע חריף מאד הכניעה, שאם יחטא איש לחברו ויעשה עמו רעות רבות, אם יכנע לו ויאמר, אמנם אנכי חטאתי לך וישר העויתי, מחל לי, תכף יתפסו חברו ויתרצה לו, ואפלו אם היה חברו כעוס עליו ולבו בוער באש, בא זה ונתן מים באש וכבהו. ולכן זהו דרך ישרה, שאפלו אם יש לו תואנות ותשובות על אשר פעל ועשה, אם רואה שחברו כעוס, והוא אוהב שלום ורודף שלום, אל יבקש אל התואנות ואל התשובות, אלא תכף יאמר, אמת שטעיתי וחטאתי, סלח נא אנכי מבקש. וכן מי שחברו או אפלו גוי מכהו או מחרפו ומגדפו והוא נכנע לפניו ומקבל הכל כאלו הדין עמו ושותק, אז המכה יכלם, וישוב חרוץ אפו, והאויב יהיה אוהב. וזה פירש המפרש יתן למכהו לחי (איכה ג, ה) כלומר שנכנע לפניו ואומר תכה, אז המכה ישבע בחרפה, והיה עליו לתרופה. דוק במדה זו ותמצא שהיא מדה יפה כסלת מנפה בשלש עשרה נפה:

(פלא יועץ)

עלי ברחוב, הספיק לי שדיברו על ההצלה שהיתה לי וביקשו ממני לבוא ולדבר בכל כנס של ימים נוראים וכאלה. היה לי הרבה על מה לדבר, כי רק מי שהיה שם וראה את "זה קלי" כחוט השערה בין המוות לחיים ללא הסבר, כביכול מישוהו עבר בין כולם ובחר לו את מי הוא רוצה אליו, ואת מי הוא משאיר לחשבון נפש.

אז עדיין לא הבנתי את הרמזים, ניסיתי לחזור לשגרה, להתרפא. אציין שכל חברותי הגיעו לבקר אותי, לעודד ולשיר. הייתי מוקפת אהבה, כן, גם חברתי ש'גנבה' לי את השידוך. התביישתי ממנה כל כך, שלמרות הכל היא הגיעה כאילו כלום לא קרה, אבל עדיין לא היה בי העוז לקום ולבקש ממנה סליחה ומחילה. חשבתי על זה שאילו השידוך היה ממשיך כמו בתכנון המקורי, הרי שחלילה יכול להיות שהבית היה נותר ריק מילדים לעולם.

המשכתי בחיי, נלחמת כמו שרק אני יודעת, לא נותנת לעצבות לשלוט בי. אנשים לא הבינו למה אנחנו מורידים שידוכים ובכלל לא מוכנים לשמוע, גם כשכבר עבר זמן רב מהפגוע. במקביל, התקדמתי בעבודה וקיבלתי תפקיד נחשק שמעטים בגילי זכו להגיע אליו. היתה לי סייעתא דשמיא והצלחה מסחררת. ככל ששקעתי בעבודה, הרגשתי כמה חסרים לי בית משלי ומשפחה. ואז החלטתי לשמוע שידוכים שוב ולומר את האמת. עכשיו כבר היה קל יותר, כי ההצעות הרגילות שינו כיוון, והתחילו לזרום ההצעות של כאלה שהם בפרק ב' של חיים, עם ילדים ובל.

אבל גם כאן נראה היה שהכל שמם וחרב. שום דבר לא התקדם, עד שהרגשתי ש'די', משהו קורה, ואני חייבת להבין על מה ולמה. או אז נזכרתי בחברתי, ההיא עם השידוך שלי. נזכרתי בבשוות שגרמתי לה, בעוגמת הנפש, ובעיקר בכך שעדיין למרות הכל לא ביקשתי ממנה סליחה. עשיתי בירור קצר ושמעתי שבשנים שחלפו היא מנהלת משפחה יפה עם ארבעה ילדים. החלטתי להתקשר אליה.

לא היה מענה. בנוסף, נישאתי להוריה בפנים נפולות, מתביישת עוד מאז. אבל אז גיליתי אמת אחרת, הוריה סיפרו לי בדמעות שהבת שלהם חולה, חולה מאוד. היא בבית חולים. זה היה מהיר כל כך. מרגע הגילוי ועד עכשיו היא מוטלת תלויה בחסדי שמים ובתפילות. שיתפתי אותם ברצון שלי למחילה, ביקשתי חמלה, לא ידעתי אם זה אפשרי אבל הם היו אנושיים כל כך. למחרת הגעתי אליה, למחלקה הנוראית הזו, נזכרת שוב מי קוצב חיים לכל חי, מצטמררת מהעיתו.

ראיתי אותה חיוורת וחלשה, חצי מלאך. היא חיכתה לי, ראיתי את השמחה על פניה. נצבט לי הלב למה לא עשיתי זאת עוד קודם. פתחתי את הדברים. היא כבר ידעה למה באתי, ומחלה לי מיד. שפכתי שם דמעות, סיפרתי לה על חיי, שיתפתי אותה בסוד חיי, בכינו יחד. זה היה רגע של חרדת אלוקים, יום כיפור קטן. היא לקחה לי את היד ואמרה: "אני לא יודעת כמה עוד נשאר לי, אבל אחרי, אני מחזירה לך את השידוך שלך. יודעת שילדי יהיו בידיים טובות". הדעזעתי. לא לך התכוונתי. "חלילה",

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקין וכדו'. תבורכו מפי עליון!		
לע"נ נעימה בת ככב לע"נ ככב בת גוהר העלון לע"נ: עזרא בן מזל, אברהם בן רחל, דבורה בת אסתר, אירן בת בלור נא להתפלל על רבקה בת רחל לרפ"ש חזוה הגון שדכנית (לבוחרים מגיל 30+): א-ה: 21:00 - 22:30 טל: 03-6766049 שידוכי "חסדי שרה" בימים א', ד' ה' בשעה: 21:00-22:00 058-3297225 שידוכים לשם שמים למגורו התרדילנשים: 053-4110655 ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אורז החכמה ועוד c9595@okmail.co.il	לע"נ האשה החשובה שולמית בת נעמי והלל נא לבקש רחמים על יעקב בן מיכל לרפ"ש! נא לבקש רחמים על ליליאן בת פאני לרפ"ש! נא להתפלל על הרב ישראל בן אסתר לרפ"ש! נא להתפלל על יהודה שלום בן תהילה שרה מרסל לרפ"ש נא להתפלל על רפאל שלמה בן מאיר לרפ"ש! לע"נ רחל בת מסעודה להצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'סמילה נא להתפלל לחזוה הגון: איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, משה נחמן בן אורנית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, שרה בת לאה, משה בן רשל, יוחאי בן רשל, לאה בת רחל, רבקה בת רחל, בתיה בת רחל, סיוון בת רחל, מרים חדווה בת רחל חיה, נחמה בת שבע בת רחל חיה	לע"נ שכיול ללמוד או להתפלל לע"נ מיכאל בן שרה שהיה אדם יר"ש ולא השאיר זרע אחריו אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא! יחזקאל בן מהין ורעיתו, כרמסית בת שרה, מנשה בן טובה ורעיתו, הרצל בן נתן ורעיתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעיתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, וירון מנשה בן פנינה ורעיתו. ענבל ג'סמילה בת מרגלית לבנים זכרים, דיאל בן מהין ורעיתו, יוסף חיים בן שרה ורעיתו. יעקב אליהו בן רחל חיה ורעיתו נא להתפלל לרפואת דוד בן פרלה נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה
העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולחזוה הגון ליוסף בן שולה		

גליון

603

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

פרשת כי תצא תשפ"ה

כִּי יִהְיֶה לְאִישׁ בֶּן סוֹרֵר וּבִזְרוֹרָה (כא, יז)

בן סורר ומורה נהרג על שם סופו, הגיעה תורה לסוף דעתו, סוף שמכלה ממון אביו ומבקש לימודו ואינו מוצא, ועומד בפרשת דרכים ומלסטם את הבריות, אמרה תורה ימות זכאי ואל ימות חייב (רש"י)

ומכירה אני היטב את המכשולים הרוחניים הקשים העתידיים לעמוד בפניו, ניסיונות שכמעט אין בכוח בן תמותה לעמוד בהם - קל וחומר לא נער צעיר ומפונק שעד עתה דאגה אמו במסירות לכל מחסורו, חוששת אני מאוד פן יאבד את אמונתו בכור ההיתוך הנורא של הצבא. לפיכך חשבתי והחלטתי, שהעצה היחידה היא לבקש מהרב להתפלל שבורא העולם ייטול את נפש בני כעת, בעודו בתומו, כיהודי כשר וטהור, בטרם תיטמא נפשו בעברות ובחטאים ויאבד חלילה את חלקו לעולם הבא!.

ביקשתי להרגיע את רוחה ולנסות לפייסה, אך היא הייתה נחושה בהחלטתה, אוהבת היא את בנה יחידה אהבת נפש, מודעת היא שאם ימות לא ייוותר לה שם ושארית בעולם, אולם למרות הכול, החשש הנורא פן יצא הבן לתרבות רעה, הביא אותה להחלטה כי העצה היחידה לכך היא לבקש מהרב להתפלל לפני בורא העולם שייטול את נפשו של בנה, מחמל נפשה, ובלבד שלא יעמוד הבן בניסיונות הקשים, שעלולים להפילו לבאר שחת. האם עמדה מולי והזילה דמעות כמים, ואף אני לא יכולתי לעצור בעד שטף דמעותי. כיצד ניתן שלא להתפלץ מול צער נורא שכזה?!

בסופו של דבר אמרתי לה: 'אמא יקרה, הלא מאמינה את בכוח התפילה, אם כן, במקום להתפלל על בןך שימות, הבה נתפלל יחדיו שיחיה ושיצליח לעמוד בניסיונות ושישאר תמים באמונתו!'. התחלנו אפוא להתפלל מעומק הלב, הייתה זו תפילה רוויית רגש ודמעות, ובסיומה הרגשתי, שהיא הגיעה היישר אל כיסא הכבוד...

את סופו של המעשה שמעתי רק לאחר שנים מספר, כאשר השתחרר אותו צעיר מן הצבא, אחר שנים של טלטלות ונדודים בין ארצות ועמים שונים, ושל חיים בצוותא עם חיילים נכרים וגסי לב, כשהוא שלם באמונתו ותמים ביהדותו. צעיר זה, היה מהיהודים היחידים בצבא האדום, שגם לאחר שעבר את כל מסלול הגיוס, שירת כלוחם ואף עלה לדרגת קצין, נותר יהודי כשר ונאמן לאביו שבשמים. אין ספק כי אותן דמעות ששפכה אמו בתפילתה הנרגשת, עמדו לזכותו וסייעו לו לדבוק באלוקיו וביהדותו!.

"שנים רבות עברו מאז", סיים רבי יחזקאל את סיפורו המרטיט, "אולם בכל פעם שאני קורא בפרשת 'בן סורר ומורה', כיצד מתגברים אביו ואמו על רגשי אהבתם הטבעית כלפי בנם, ומובילים אותו בידיהם לבית הדין כדי

הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל סיפר סיפור מדהים על אמונה תמימה ותפילתה של אם. היה זה כאשר נכנס לבקרו תלמיד חכם צעיר ממקורביו. הם שוחחו בלימוד, ובמהלך השיחה, סיפר לו האברך כי זה עתה עוסק הוא בלימוד בפרק 'בן סורר ומורה' שבמסכת סנהדרין. כאשר שמע זאת בעל ה'חזון יחזקאל' אמר לו: "הבה ואספר לך מעשה מופלא שאירע עמי בעת שביהנתי כרב בעיירה סמאליאן שבמדינת רוסיה. באותם ימים רחוקים, לא היו באים לרב רק כדי לשאול שאלות בדבר הלכה או לשוחח בדברי תורה, אל פתחו של הרב היו משרכים רגליהם בכל יום ויום זקנים עם נערים, עקרות בית ושישיות ולא פעם גם גויים מהסביבה. חלקם כדי לשמוע דבר הלכה, אולם רבים מהם הגיעו כדי לבקש מהרב שיברכם ושיתפלל לישועתם - אם לרפואתו של חולה אנוש, אם לאישה עקרה או מקשה ללדת ואם למי שנכסיו בסכנה או שגזרת המלכות מאיימת עליו. כהנה וכהנה היו הבקשות שנערמו בכל יום על שולחנו של הרב, בקשות שיצאו מפיהם של יהודים, שתלו את יהבם ברבם והמתינו בדריכות למוצא פיו.

"היה זה בוקר שגרתי ככל הבקרים", סיפר הרב, "כשעל דלתי התדפקה אישה שסבר פניה הסגיר את סערת נפשה. 'רבינו! פנתה אליי ישירות בקול בוכים, 'אנא, התפלל על בני שימות!!!'. הזדעזעתי עד עמקי נשמת, מעולם לא שמעתי בקשה מוזרה שכזו, ועוד מפי אם בישראל. להתפלל על בנה שימות?! על מה ולמה?. הייתי המום עוד יותר כאשר המשיכה האישה וסיפרה, כי בן זה יחיד הוא לה, ונולד לאחר שנים רבות של ציפיה. בדרך הטבע לא יהיו לה ילדים אחרים מלבדו, אולם היא מבקשת שימות! 'מה מביאך לבקש ממני בקשה קשה שכזו?' שאלתי, והאישה הסבירה: 'בני יקירי זה קיבל עתה צו גיוס לצבא האדום הנודע לשמצה. ימים ולילות ניסיתי לפעול אצל כל השתדלנים והעסקנים לביטול הצו הנורא, אולם לא עלה הדבר בידי. כעת לא נותרה בידי כל ברירה, ומתוך שידועת

שיסקלוהו - רק כדי שלא יגדל וימות כגזלן ושופך דמים ויאבד חיי נצח, נזכר אני באותה אם צדקנית שהתגברה אף היא בלב שלם על אהבתה לבנה כדי שימות זכאי ולא ימות חייב...".

[מתוך קובץ 'למעלה מן השמש']

כִּי ה' אֶלְקֵינוּ בְּתַהֲלֵנוּ בְּקֶרֶב מִוְלָדָה (כג, טו)

במשך כל השנה, מסתובב לו היהודי בעולם, ומחפש מחפש את ה', מחפש להתקרב, משתוקק לפתוח את הלב, כוסף לחוש שבורא עולם עימו. זה לא קל, הנסיונות גדולים, היצר מתעתע, הדאגות מטרידות, המוח מבולבל, בשערי שמים עומדים כוחות אימתניים, להפריע, להרעיש, לא לתת לרגשותיו של היהודי להגיע עד כסא הכבוד. לבסוף, לא מעט פעמים מרים היהודי ידיים, מפסיק לחפש, מאבד את השאיפה, נכנע למציאות... יום ועוד יום חולף, לב יודע מרת נפשו, כולנו באותו סטטוס. רוצים ושואפים - אך המרחק גדול. ואז מגיע חודש אלול. ובחודש הזה קורה מהפך, משהו שלא קרה ב-11 החודשים שחלפו. בעל ה'פנים יפות' בפרשת 'אחרי מות' מגלה, כי חודש אלול מיוחד בכך שבו אבא בא אלינו. הוא יורד מכסא כבודו, ומושיט לנו יד. הוא עומד בכבודו ובעצמו בשערי שמים, מחזיק את השערים פתוחים ומזמין אותנו להיכנס. חודש אלול הוא חודש של רחמים, 'רחמים' בארמית זו 'אהבה'. חודש בו אהבתו של ה' משתפכת אלינו, קוראת לנו, חושקת שנבוא ונתקרב... הפותח שער לדופקי בתשובה! אם בכל ימות השנה אנו זקוקים למאמץ מיוחד - הרי שבחודש הזה אין צורך בו, ה' יתברך בעצמו פותח את השער לקראתנו. הבה נכיר בכך שאבא בא אלינו, ונפתח לו את הדלת, נקבל אותו בליבנו. נחפש את הצעד הקטן, הקפיצה שלנו לקראת אבא. עכשיו הזמן!.

* * *

היה זה לפני כ-28 שנה, בשעת ערב אביבית ונאה, בממפיס שבטנסי, דרום ארצות הברית. הרחוב התוסס פועל כשיגרה, אנשים ממהרים, נהגים מצפצפים. על אם הדרך עומד הרה"ג רבי סיני מושקוביץ שליט"א [שכיהן אז כראש ישיבת 'פני משה' בבית מאיר, והוא ששיתף אותנו בסיפורו האישי לפרטיו]. לפתע, יד חמה טופחת על כתפו של הרב מושקוביץ. "שלום עליכם!" - קורא לעברו הגאון רבי אפרים גרינבלט זצ"ל - שהיה מגדולי הרבנים בממפיס - טנסי, ותלמיד מובהק של פוסק הדור - הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל. "אוהה, שלום עליכם!" - משיב הרב מושקוביץ בחיוך רחב, מופתע מהמפגש המרגש עם אחד מחשובי הרבנים בעיר, עמו היה לו קשר בעבר. השניים באו בשיחה, סביב תפקידו של הרב מושקוביץ כראש ישיבה, והגעתו לחו"ל לגיוס כספים - לצורך בניית בניין חדש לישיבה. הרב מושקוביץ תינה את צערו על הקושי הגדול במלאכת גיוס הכספים, ונאנח

באכזבה כשסיפר שבקושי הצליח לגייס את דמי כרטיס הטיסה.

"הולך קשה, קשה מאוד" - אמר הרב מושקוביץ, ורבי אפרים נזעק לעזרתו. "יש לי רעיון בשבילך", אמר לפתע כשבעיניו ניצת זיק של התלהבות. "תשמע, ישנו יהודי יקר ובעל לב חם ופתוח לצדקה, בשם מיסטר בלז. מיסטר בלז זכה בצעירותו לקבל ברכה לעשירות מופלגת מהרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע, אשר הבטיחו כי אם ישמור תורה ומצוות יהפוך לעשיר גדול. ואכן, מיסטר בלז עמד בתנאי, והפך לאחד המיליארדרים הגדולים כאן, בבעלותו מרכזי עסקים, דירות להשכרה, מלונות ובתי אבות, ומה לא..."

"נו", התלהב הרב מושקוביץ, "כנראה הרב נשלח משמים לסייע במלאכת גיוס התרומות... איך אני מגיע למיסטר בלז?"

"זו בעיה", - נאנח רבי אפרים, "זה לא כל כך פשוט. מיסטר בלז זה, סיגל לעצמו מנהג יפה, לעזור לכל פניה ובקשה, להיענות בחיוב וברוחב לב לכל מבקש עזרתו. לאור זאת, הוא היה כתובת לאלפי פניות, שממש הטרידו את מנוחתו ולא נתנו לו לעבוד, מה עוד - שהוא נהג לחלק לצדקה בלי לחשוב, עד שמקורביו חששו שהוא פזרן מדי. לכן, היום מיסטר בלז מתגורר בטירה שמורה, מוקפת גדרות, לא ניתן להגיע אליו. כדי לשלוח אליו בקשה, צריך לעבור מערכת מזכירות מסועפת, המטפלת בכל הבקשות המופנות אליו. זה יקח הרבה זמן, מה גם שלא תצליח להיכנס אליו, אלא תקבל משהו לפי קריטריון קבוע. ובכל זאת, אנסה למצוא דרך להגיע לפגישה עם מיסטר בלז בעצמו" - אמר רבי אפרים, והשקיע שעות ארוכות בנסיון להצליח במשימה...

אך המאמץ לא נשא פרי, ורבי אפרים נאלץ להודיע לרב מושקוביץ שזה בלתי אפשרי. "במקום פגישה אתו - אנסה לסדר לך פגישה עם מזכירו האישי. אולי זה יצליח..." - אמר, והתקשר למזכירו האישי... למרבה ההפתעה, המזכיר של מיסטר בלז התרצה מיד, וניאות לקבוע פגישה ליום המחר, בשעה תשע בבוקר. "אבל בתשע אפס אפס, נדבר חמש דקות, ונראה מה מתוך השיחה יוכל להגיע לידי מיסטר בלז, ומתי זה יקרה..." - קבע המזכיר.

רבי אפרים התרגש, והודיע מיד לרב מושקוביץ על הסייעתא דשמיא המופלאה. 'תהיה מחר, בתשע בבוקר בדיוק, במשרדו של מיסטר בלז - בבניין המשרדים המפואר 'Belz Towers' - 'מגדלי בלז'. תתארגן מראש עם נהג מקומי שיקח אותך, כדי שלא תאחר ותחמיץ את הפגישה חלילה!' - אמר רבי אפרים...

כל אותו לילה לא הצליח הרב מושקוביץ להירדם, הן מי מילל ומי פילל כי יצליח להגיע לפגישה עם מזכירו האישי של מיסטר בלז. והנה, הרגע הגדול קורה! הרב מושקוביץ סיכם עם אחיו - ר' יעקב - המתגורר במקום, כי הוא יסיע אותו אל היעד, כך יוכל לוודא שלא יחמיץ את השעה...

למחרת, בשעה 7:28 בבוקר כבר המתין הרב מושקוביץ, לאחר תפילת שחרית מעומק הלב להצלחת הפגישה המיועדת עם מזכירו של מיסטר בלז. בשעה 7:30 יצאה המכונית לדרכה, אך נתקלה בפקקי תנועה, שהעלו את מפלס המתח ברכב לנוכח העיכוב הלא צפוי... בסופו של דבר, לאחר מאמץ לא פשוט על הכביש, בעשרה לתשע היה הרכב בשער החניה של מגדל המשרדים המפואר.

"תרד כאן, ליד המעליות. תזמין מעלית לקומה ארבעים ושתיים. אני מחנה את הרכב ומצטרף אליך..." אמר האח, "אבל תנסה להזדרז, מאחורי יש רכב שרוצה להתקדם, אני לא יכול לעצור את התנועה..."

הרב מושקוביץ חבש את כובעו, ובזריזות יצא מהרכב. בינתיים, גם מהרכב שמאחוריו כבר יצא הנוסע, אדם מבוגר ולא מוכר, שהתקדם אף הוא לכיוון המעליות, מושיט לרב מושקוביץ יד לשלום. "א היימישע ייד? כאן?" שאל הזר באדיש רצוצה מתובלת באנגלית, תמה על הימצאות יהודי של צורה בטבורה של ממפיס החומרית...

"כן כן", השיב הרב מושקוביץ, מנסה לקצר את השיחה, הן נותרו דקות בודדות עד לפגישה הנכספת. "אני מארץ ישראל, וצריך כאן מישהו בקומה 42, היכן המעליות?" שאל בענייניות.

"המעליות שם" הצביע האיש, "גם אני הולך לכיוון..."

בינתיים, שומע הרב מושקוביץ כי אחיו צופר בחוזקה מאחוריו. הוא בטוח כי הצפירות נועדו לסמן לו את הכיוון למעליות, והוא מגיב בתנועה כאומר "הסתדרתי, אני יודע היכן המעליות". אך אחיו ממשיך לצפור, ומסמן באצבעו על האיש הזר המהלך לצידו של הרב מושקוביץ.

הרב מושקוביץ שוב מסתובב, ומשיב לאחיו: "כן", הוא צועק לעברו, "הבנתי שכדאי לשאול אותו, שאלתי אותו, ואני הולך אחריו לכיוון המעליות..."

אך האח ממשיך לצפור, עד שגם האיש הזר מסתובב אחורנית. הרב מושקוביץ לא רוצה שהאיש יתעכב מלהורות לו היכן המעליות, ומרגיע אותו: "הוא רוצה שתסביר לי היכן המעליות. סימנתי לו שהסברתי לי אך הוא כנראה לא הבין. עזוב, בוא תראה לי היכן המעליות..." - אומר הרב מושקוביץ, ומוסיף ללכת יחד עם האיש הזר לכיוון... בינתיים, התרחקו השניים ממקום החניה, והמשיכו בדרכם.

"ומה מעשיך כאן, יהודי מישראל?" שאל הזר בנחמדות. הרב מושקוביץ כבר היה חסר סבלנות, והביט בשעון ברציפות. חמישה לתשע. תוך חמש דקות הוא חייב להיות בתוככי המשרד של מיסטר בלז, אצל מזכירו הראשי. במקום לענות, הוא שואל את היהודי שלצידו בנימוס: "אני קצת ממהר. תגיד, כל כמה זמן מגיעה המעלית?"

"אה, שניות ספורות", השיב האיש בקצרה, וממשיך לנסות לתהות על קנקנו של הרב מושקוביץ. "יהודי כמוך כאן, בוודאי מחזיק איזה מוסד תורני או ארגון צדקה. הלא כן?"

"אכן", עונה הרב מושקוביץ את התשובה הכי קצרה שאפשר, ושב לנושא המטריד אותו באמת: "אבל למה המעלית לא מגיעה? אני חייב להיות בתשע בקומה הארבעים ושתיים!"

"היא עוד תבוא, יהיה בסיידר", מרגיעו היהודי המבוגר. ואכן – באותה רגע הגיעה המעלית והשניים נבלעו בקרבה. "מה אתה מחזיק בארץ? האם המצב הכספי של מוסדות התורה בארץ כפי רע? האם אתה מרגיש בכך?"

"אני יכול לענות לך באריכות", משיב הרב מושקוביץ בחיוך מאולץ, "אבל באמת שאין לי זמן. יש לי פגישה בתשע, וכבר שלוש דקות לתשע. הנה הגענו לקומה הארבעים ושתיים", הוא אומר ומשחרר אנחת רווחה...

היהודי שעמו יוצא מהמעלית, ונעלם במסדרונות הארוכים. הרב מושקוביץ מתחיל לחפש את דרכו למשרדו של מיסטר בלז, ובאותו רגע מגיעה מעלית נוספת. מתוכה, מתנשם ומתנשף, נרגש ונסער, יוצא אחיו, שכבר הספיק להחנות את רכבו. "מה דיברת אותו?" – שואל האח במתח.

"עם מי?" - שואל הרב מושקוביץ.

"מה זאת אומרת עם מי? - עם מיסטר בלז! מה דיברת אותו?"

"לא דיברתי אותו, ואני גם לא מדבר אותו. אני אמור לדבר עם המזכיר שלו, וגם זה - רק בעוד שתי דקות כי עכשיו רק 8:58. היכן המשרד שלו?" - שב הרב מושקוביץ ושואל.

"מה זאת אומרת לא דיברת אותו?" - אחיו המום. "הרי מהרכב שמאחורינו יצא מיסטר בלז. הלכת את הדרך למעלית - יחד עם מיסטר בלז. מי שהראה לך היכן המעליות - הוא מיסטר בלז. מי שבילה איתך את זמן הנסיעה במעלית - הוא מיסטר בלז, יצאת מהמעלית יד ביד עם מיסטר בלז! מה הוא שאל אותך?" הרב מושקוביץ מושך בכתפיו, שותק, שתיקת אכזבה צורבת.

"אוי ואבוי" - השיב לאחר התאוששות מההלם הראשוני – "ביקשתי ממנו להראות לי איך מגיעים לקומה ארבעים ושתיים, והוא התחיל לנדנד לי בשאלות על מוסדות התורה, המצב הכספי וכולי וכולי... הייתי חסר סבלנות, לא ידעתי מי הוא, ופטרתי אותו ממני. באמת?! זה היה מיסטר בלז?!"

אחיו התקשה להגיב. מבטו אמר הכל, העיד על ההחמצה הנוראית. "אתה לא מכיר את מיסטר בלז, אבל אני כן. אם היית עונה לו - היה לך בנין חדש ביד, וגם אחזקת הישיבה לכמה שנים קדימה. מיסטר בלז מנחית צ'קים במיליוני

דולרים בלי למצמץ. אני לא מאמין שהפסדת, לא מאמין שלא דיברת אתו!" - קרא האח בצער רב...

רק עתה החל הרב מושקוביץ לעכל: "אוי, איזו החמצה נוראה! הרי מיסטר בלז דיבר אתי, כמעט התחנן שאספר לו מה קורה אתי, מה מעשי ולמה אני כאן. יכולתי - בפגישת מעלית פשוטה אחת - לצאת עם צ'ק נדיב במיוחד, ובמו ידיי איבדתי את ההזדמנות הזו! מיסטר בלז היה איתי, לצידי, בלובי, במעלית, ביציאה - ולא התייחסתי אליו? איך החמצתי כזו הזדמנות היסטורית!?!?!".

הרב מושקוביץ אסף את שברי לבו, ופנה לחדרו של המזכיר, שקיבל אותו לשיחה עניינית קצרה, והבטיח לבסוף לשלוח שיק על סכום כלשהו... מאוכזב וכאוב שב הרב מושקוביץ ארצה, ואמר לתלמידיו: "צ'ק גדול לא קיבלתי, אבל קיבלתי משהו הרבה יותר גדול. פתאום הבנתי מה זה 'אלול'!" - - - בימים אלה, בחודש אלול, העולם כולו נע וזע. בעוד זמן קצר, שנה חדשה תעמוד על כף המאזניים, הכל יידון, ייחתך ויקבע לשנה שלימה. החיים, הבריאות, הילדים, הפרנסה, האושר, השמחה - הכל ייקבע לשנה! זה באמת מטריד, לא פחות מפגישה חשובה לשעה תשע בבוקר כשהשעה כבר חמישה לתשע... זה תופס את הראש, אנחנו נעשים סהרוריים, כמעט אובדי עצות... הראש תפוס, אולי אפילו עצבני, אבל בוודאי לחוץ. מה יהיה? איך תיראה השנה הבאה? מה יהיה עם הילדים ואיך יצליחו בלימודים, האם יגיעו תשובות משמחות מהמרפאה או חלילה אחרות, ואיך תיראה הפרנסה? וכו' וכו'.

אבל אסור לנו לשכוח שתקיעות השופר שאנו שומעים עתה מדי יום, אלו הן הצפירות שגם באות לבשר לנו ש-'אבא כאן!' הן באות לעורר בנו את הנימים החבויים, להשמיע מבפנים את צלילי הנשמה העורגת ומתגעגעת לאבא. אבא שלנו - בורא עולם - אומר לנו: "הנה לכם חודש שלם, אני בא עד אליכם, רוצה לשמוע ולהקשיב, רוצה את קרבתכם, תדברו אתי, אני כאן כדי לעזור לכם!".

חודש אלול הוא זמן שהקדוש ברוך הוא מתקרב אלינו, ומבקש שנתקרב אליו בחזרה, כדי שנגיע מוכנים ליום הדין, כדי שאכן נזכה לקבל שנה טובה, מתוקה, מצליחה ומאושרת... בחודש אלול, 'מיסטר בלז' [להבדיל] בורא עולם בכבודו ובעצמו, נמצא אתנו. מגיע אלינו, מושיט את ידו לכל אחד, ומבקש: "ספר לי בני, איך היתה השנה, איפה לא הלך לך, מה במצבך הרוחני אתה רוצה לשנות, ומה אתה רוצה שאני אשנה עבורך במצבך הגשמי...". אבל היצר עובד - מטריד את הראש, מבלבל את המחשבות, וממלא בדאגות ולחץ... "עוד מעט ראש השנה", הוא אומר לנו, "זה לחץ שצריך לעבור, תקופה מוטרדת שעוד יגיעו טובות ממנה. למי יש זמן לשים לב לצפירות של השופר, שמרמזות לנו ש'בורא עולם' כאן. הרי עוד מעט יום הדין, תיכף הפגישה הקריטית...". לא חבל? בורא עולם, אבינו האוהב, נמצא לידינו, עומד לצידינו, מחכה לשמוע, מחכה שנתחבר אליו,

שנספר לו, שנחלוק עמו את החוויות הקשות שלנו. כל אחד מאתנו, בכל מצב, ולא משנה מה עברו, גילו ותחושתו - אבא מחכה לו, אבא מחכה לנו. הבה נדבר אתו, הבה נקדיש כל יום עוד כמה דקות לשוחח עם בורא עולם, לנצל את ההזדמנות הייחודית הזו שהוא עומד לידינו ומקשיב, ומחכה לשמוע אותנו! אם נעשה כך - נגלה שתפסנו את 'מיסטר בלז' [כביכול] במעלית... שעוד לפני רגע הפגישה, עוד לפני יום הדין, התחברנו לאבא. נערכנו כיאות, הגענו מוכנים לימי הדין אשר ייראו אחרת לגמרי, וגם הצ'ק - בהתאם...

וְלֹא תִזְכָּרְךָ בְּיָד אֱלֹהֶיךָ (כד, י)

לפי שדמעתה מצויה ונפשה שפלה והתורה הזהירה עליה בכמה מקומות (רבינו בחיי)

סיפר המגיד המפורסם הרב פסח קראהן שליט"א שפעם אחת התארח אצלו לליל הסדר המגיד הירושלמי המפורסם הגאון הצדיק רבי שלום שבדרון זצ"ל, וכמובן שרבי שלום ניהל את הסדר ביד רמה. באותו סדר השתתפה גם אמו של רבי פסח, לאחר שאביו כבר לא היה בין החיים - ר"ל - וכן בניו ובנותיו של רבי פסח.

רבי שלום שבדרון כל השנים היה מקפיד מאוד לאכול את האפיקומן קודם חצות, ומעולם לא איחר לאכול לאחר חצות, ולכן ר' פסח שידע על מנהגו זה האיץ בבניו ובנותיו שרצו לומר דברי תורה שימהרו מאוד כדי שיוכלו לאכול את האפיקומן בזמן. ברם רבי שלום עצר בעדו כל הזמן, ואמר לו "למה אתה ממחר, תן להם לומר את מה שרוצים, ולשיר כמה שרוצים...". כשקרב זמן חצות התחילו שולחן עורך, ור' פסח שהבין שנשאר רק זמן קצר מאוד לחצות, האיץ בבניו ביתו שיביאו הכל לסעודה מיד ויזדרזו מאוד כדי שיוכלו להספיק לאכול את האפיקומן קודם חצות, אך רבי שלום עצר בעדו שוב ושוב, ושאל את הבני בית מי יש לו עוד איזה סיפור או איזה שיר, וכך שמע בנועם ובניחותא את כל התורות של הילדים, ואת האפיקומן כבר אכלו זמן רב לאחר חצות...

כשגמרו את הסדר ובני הבית עלו על יצועם, נשארו רק ר' פסח ורבי שלום לבדם, אז שאל ר' פסח את רבי שלום שאינו מבין את הנהגתו, והלא כל השנים הוא מחמיר מאוד להקדים לאכול את האפיקומן לפני חצות, ולמה לא הניח לו לזרז את בני הבית כדי שיוכלו לאכול את האפיקומן קודם חצות.

השיב לו רבי שלום: "הלא אמך האלמנה השתתפה כאן בליל הסדר וכל הנחת שלה הוא לשמוע את נכדיה מספרים ומזמרים. והנה מצות אכילת אפיקומן לפני חצות הוא דרבנן, ואילו לצער אלמנה זהו איסור מדאורייתא..."

[מתוך 'נועם שיח']

**נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!**

בס"ד גיליון: 1176

הדלקת הנר: 18:37 צאת השבת: 19:36 רבינו תם: 20:13 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: רוני עקרה (ישעיה נד).

אוֹצְרוֹת הַפָּרָשָׁה

פרשת "כי תצא"

"לא תראה את שור אחיך או את שני נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם לאחריך" [כב, א].

פשוטו של מקרא עוסק באבדה גשמית. התורה מצווה את המוצא אותה לבעליה, ובכך למנוע ממנו הפסד ממון.

אולם, רבותינו אומרים שהוא הדין באבדה רוחנית: אם אדם רואה את חברו "נופל" ברוחניותו, נכשל בעוונות – אסור לו להתעלם ממנו! כל ישראל ערבים זה לזה. מוטלת על כל יהודי חובה לדאוג גם לרוחניותו של רעהו, ולהשתדל להשיבו למוטב.

באמת, מי מאתנו ראה לאחרונה שור או שני נדחים בדרך? אבל בהחלט אנו רואים הרבה יהודים שהם בבחינת "שור", תקיפים, אלימים, מופקעים לחלוטין מרוחניות. גם כאלו שהם בבחינת "שה", מסכנים, עמי הארץ, שלא זכו ללמוד תורה, לא יודעים מה זה שבת, מה זה תפילין. כלפיהם אומרת התורה: "לא תוכל להתעלם", אלא "השב תשיבם לאחריך"! מי הוא אחיך? זה הקב"ה! שנאמר: "רעד ורע אביך אל תעזוב" (משלי). פרש רש"י: "הקדוש ברוך הוא שנקרא רע לישראל, ורע אביך, שחיבב את אבותיך". וכן הוא אומר: "למען אחי ורעי", הקב"ה קורא לנו "אחים ורעים". אומרת התורה הקדושה, שיש לדאוג להשיב את אותם רחוקים לאביהם שבשמים, ולקרבם אליו בעבותות של אהבה.

מוסיפה התורה ואומרת: "וכן תעשה לחמורו וכן תעשה לשמלתו". "חמורו" – הם אותם אלו העסוקים בחומריות, אוהבים את תענוגי העולם הזה, "ושמלתו" – הם אלו שראשם נתון בבגדים, משקיעים ביופי, בדברים חיצוניים, "וכן תעשה לכל אבדת אחיך" – כל סוגי האנשים שאבודים מהקב"ה, איש באשר הוא, על כולם מזהיר הכתוב: "לא תוכל להתעלם".

כך הייתה דרכם של גדולי ישראל בכל הדורות, לקבץ את הנדחים, לאסוף את הנשמות השבורות, ולקרב את פשוטי העם לאביהם שבשמים. שלושה מהם – שחיו בשלוש מאות השנים האחרונות – נקראו בשם חיים: רבי חיים דוד יוסף אזולאי, החיד"א זצ"ל, שלימד תורה בליורנו שבאיטליה ונפטר בשנת תקס"ו. עוד בימיו נולד רבי חיים פלאגי ע"ה, שהיה ראש רבני איזמיר שבטורקיה, שם לימד תורה, ונפטר בשנת תרכ"ח. עוד בימיו נולד רבי יוסף חיים זצ"ל, שנולד בבגדד שבבבל ונפטר בשנת תרס"ט. כל אחד מהם כתב עשרות חיבורים בכל מקצועות התורה, בהלכה ובאגדה, במוסר ובקבלה, כולם דבקו בשיטתו של רבנו האר"י ז"ל ולא זזו מדבריו.

דמותו של ה"בן איש חי" זיע"א יום פטירתו של רבנו יוסף חיים חל ביי"ג אלול. הרבה פעמים קוראים באותו השבוע את פרשת כי תצא. משום כך נתעכב קצת ללמוד על דמותו הגדולה: כשנולד קראו לו בשני השמות – יוסף חיים. יוסף – על שם סבו, אבי אימו, שנפטר באותה שנה. וחיים – על שם ראש המשפחה, הסבא רבא שלו מצד אביו, שנקרא חיים. לאביו קראו רבי אליהו, לאביו אביו רבי משה, ולסבא רבי חיים.

בצעירותו אמר עליו רבי עבדאללה סומך זצ"ל שהוא ניצוץ של יוסף הצדיק, ויש דמיון ביניהם: ראשית הוא קרוי על שמו. ועוד, כשהיה בן שש, אחותו שיחקה איתו בחצר, והוא נפל לתוך בור בעומק חמישים מטר, וכפסע היה בינו לבין המוות. היא צעקה בקול רעש גדול. הגיעו כמה אנשים, הורידו חבל לתוך הבור והעלוהו ממנו. כמו יוסף הצדיק שנפל לבור על ידי אחיו, כן גם הוא נפל לבור על ידי אחותו.

זאת ועוד, הוא ישב בבית הסוהר כמו יוסף הצדיק. המעשה היה שאביו, שנפטר בגיל חמישים ושמונה, היה צדיק וחסיד, וגם עשיר גדול, והוריש לבניו רכוש רב, היו למשפחה כל מיני עסקי נדל"ן, קרקעות, בתים ושטחים בצפון עיראק. הערבים קנאו בהם והלשינו עליהם לשלטונות. האחים כתבו את העסק על שמו, כדי שתהיה להם ברכה בו. לכן כשהלשינו עליהם – הכניסוהו לבית הסוהר, לקראת המשפט הצפוי לו. אחרי תשעה חדשים השתחרר, ואז הסתגר בביתו למשך ארבע שנים.

בהיותו כבן ארבע-עשרה, שלח רבי חיים פלאגי שאלה לאביו, שהיה עסוק באותה עת. רבי יוסף חיים הסתקן לראות מה השאלה. הוא קרא את המכתב, ישב כל הלילה ועיין בפוסקים. בבוקר כתב מכתב תשובה ארוך ומפורט ושלח אותו לאיזמיר, לרבי חיים פלאגי.

למחרת אותו היום בו קיבל רבי חיים פלאגי את המכתב תשובתו של הנער יוסף חיים – קיבל מכתב נוסף מאביו, שהתפנה מאוחר יותר וכתב גם הוא מכתב תשובה, ושלח אותו לאיזמיר.

במכתב תשובה שכתב רבי חיים פלאגי לרבי אליהו, אביו של רבי יוסף חיים הוא כתב: "כבר קיבלתי תשובה מבנך, ושניכם הגעתם לאותה מסקנה, ויפה כוח הבן מכוח האב".

הוא היה מחבר בממוצע שני ספרים לשנה, ומדפיס אותם בארץ ישראל. גם כדי שתהיה קדושה בספר, וגם כדי לתת פרנסה לפועלים היהודים שם.

היה שולח את הכתבים על גמלים מבגדד לירושלים. כיוון שחשש שבדרך עלול לקרות להם איזשהו נזק, שכר תלמיד חכם שיעתיק לו כל מחברת, מילה במילה, כדי שישמור אצלו העתק.

לרפואת יוסף בן תמר הי"ו, יוסף בן זולכיה הי"ו, אמיר בן דורית הי"ו, מרדכי בן שרה הי"ו, דניאל בן רותם הי"ו, מיכל אפרת בת דיאנה הי"ו, נדב חיים בן אירית הי"ו.

כל ספר שהיה יוצא, היה מחלק ממנו לתלמידי חכמים, רבי שלמה אליעזר אלפנדר זצ"ל, שהיה גר בירושלים, ביום שהיה מקבל ממנו ספר, היה לובש בגדי שבת, מזמין את כל הרבנים ועושה להם סעודה, מחלק יין, פותח את הספר ואומר חידוש מדבריו.

בצפת חי הרידב"י, רבי יעקב דוד וילובסקי זצ"ל, בעל הפרוש הידוע על הירושלמי, שאמר: "מספריו של רבנו יוסף חיים אני מריח ריח של גן עדן, כי כל תורתו תורת אמת".

היה כאן בירושלים, הראשון לציון, רבי יעקב שאול אלישר זצ"ל, שנקרא יש"א ברכה, שהיה גאון אדיר ונפטר בשנת תרמ"ו, שלוש שנים קודם פטירת רבנו יוסף חיים.

בשנת תרס"ד עלו מבבל לארץ ישראל קבוצה של שלושים חכמים, ביניהם רבי יעקב חיים סופר זצ"ל בעל ה"קף החיים", רבי יחזקאל עזרא רחמים זצ"ל בעל "עצי היער", רבי יחזקאל עזרא הלוי זצ"ל, רבי יהושע שהרבני זצ"ל, רבי אפרים הכהן זצ"ל ועוד.

לפני שעלו, אמר להם רבנו יוסף חיים: "ביום שתגיעו לירושלים, עוד לפני שתלוננו, תבקרו אצל רבי יעקב שאול אלישר, כי הוא גדול הדור, והתברכו מפיו".

כשהגיעו לירושלים, נכנסו אליו ואמרו לו: "רבנו יוסף חיים אמר שתברך אותנו".

אמר להם: "שאני אברך אתכם? אתם תברכו אותי! אתם זכיתם לראות את זיו פניו הטהורים של רבנו יוסף חיים! עוד הוסיף ואמר: "דעו שבאמת אין כמותו בכל העולם".

רבי שאול דויק זצ"ל, ראש המקובלים בירושלים של אותם ימים, היה שולח אליו שאלות בקבלה. רבי יוסף חיים כותב לו בעונותנותו: "מדוע אתה שואל אותי? הרי אני לא כל כך מבין בעניינים אלו! אבל לבסוף היה עונה לו תשובה כהוגן.

מנהגו היה לדרוש בכל שבת. כל דרשה הייתה נמשכת כשעתיים: חצי שעה ראשונה הלכות, חצי שעה פלפולים, חצי שעה רמזים מהפסוקים וחצי שעה אחרונה קבלה, כל דרשה מתובלת מפשט, רמז, דרש וסוד.

בכל שבת היו מגיעים כשלושת אלפים איש, ואילו ב"ארבע שבתות השנה", שהן: שובה, זכור, שבת הגדול, וכלה, היו באים לדרשה שלושים אלף איש, גברים נשים וטף, כל בתי הכנסת בעיר היו סגורים לכבוד הדרשה.

בדרשה היה לובש טלית, והיו שישב אנשים עם כדי מים מוזגים לכולם לשות. בבגד החום כבד מאוד, והגיע בקיץ עד לארבעים וחמש מעלות. אותם אנשים היו "מוחזקים" במצווה זו.

הוא נפטר, כאמור, ב"ג אלול תרס"ט, בהיותו בקבר יחזקאל הנביא, מרחק יומיים מבגד, לשם נסע כדי להתפלל. בהלווייתו השתתפו חמישים אלף יהודים. גם הערבים הלכו אחרי מיטתו כי ידעו עד כמה הוא קדוש.

בזמנו, ערבי שהיה מלווה כסף ליהודי, היה אומר לו: "תישבע לי ברבי יוסף חיים שתחזיר את הכסף". אם היהודי היה אומר 'כן' – היה מלווה לו! כי ידעו שיהודי לא ישבע לשקר בהזכרת שמו של רבי יוסף חיים.

בשבת שובה הסמוכה, בנו רבי יעקב חיים זצ"ל עלה לדרוש במקומו. כשהתחיל לדבר, צעקו לו: "לא שומעים". אמר להם: "אתם חושבים שאבא שהיתם שומעים אותו היטב היה המדבר? שכינה הייתה בוקעת מתוך גרונו! כולם התחילו לבכות, וגם הוא בכה אתם. זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל (דורש ציון).

"כי יקרה קן ציפור לפניך" [כב, ו].

הגאון רבי עזרא עטיה זצ"ל אמר שיעור בפני שומעיו: פקידים, סוחרים ותעשיינים. הגיעו בלימודיהם במסכת חולין לדף קל"ט, לסוגיית מצוות שילוח הקן, הכתובה בפרשתנו: "כי יקרה קן ציפור לפניך בדרך בכל עץ או על הארץ" – והגמרא שואלת: "מצא קן בראשו של אדם, מהו?" מה דינו?

הגיב אחד השומעים: "איזו שאלה לא מציאותית! מדוע עוסקת הגמרא בכזו שאלה היפותטית?"

ענה רבי עזרא בנועם, אך בתקיפות: "דברי הגמרא הם קודש קודשים, אין להרהר אחריהם!"

אבל הלה לא ויתר, והמשיך בעקשנות להתווכח עם הרב. ייחל רבי עזרא לסיום הוויכוח, מחשש שיערער חלילה את אמונת החכמים בלב השומעים. והתפלל בליבו: ריבונו של עולם, הוכח את אמיתות תורתך הקדושה!

לפתע נכנס אדם, שנעדר מן השיעור זמן רב. שמח רבי עזרא להזדמנות להסיח את הדעת מהוויכוח העיקש, ושאל את הבא: "היכן היית כל העת?"

ענה ואמר: "הייתי במסע עסקים בהודו – ארץ מוזרה, ואורחותיה מוזרים! תארו לכם: יושב לו פאקיר ברגליים משולבות יום, יומיים, שלושה – מבהיל הדבר. ראיתי פאקיר כזה שישב כמאובן, בלא לזוז, וציפור בנתה על ראשו קן – והוא אפילו לא הזיז את ידו לגרשה! מה אתם אומרים על כך?"

"מה אנו אומרים?" אמר רבי עזרא, "אומרים אנו: משה אמת ותורתו אמת..." והאדם שהתווכח בכל עוז כבש עיניו בקרקע...

ורבינו ה"בן איש חי" זצ"ל כתב, שבמשך דורות היו חוקרי האומות מבטלים – עפר לפיהם – את הכתוב: "לעשות לרוח משקל" (איוב), ואת דברי רבינו חיים ויטאל זצ"ל, שכתב על פיו שיש משקל לאוויר.

ואמרו: "איך תאמרו כן, והלא כל חלל העולם מלא אוויר. ואילו היה לרוח משקל, היינו נמחצים תחתיו!"

ומה ענו להם היהודים? שהשאלה שאלה, ואין להם תשובה. אבל סמוכים ובטוחים הם שהתורה אמת והעובדה נכונה. ובגלל קושיה שאין עליה תשובה, לא מתערערת האמונה!!!

עברו דורות, והמדע גילה שיש לאוויר משקל. ולא זו בלבד, אלא שלכל סוג אוויר משקל משלו. אוויר חם קל מאוויר קר, וזו סיבת תנועת הרוחות העולם. מימן קל מחמצן, וכך המציאו את הכדור הפורח וספינת האוויר.

ומה עם הקושיה הניצחת? אהה, כעת המדענים עצמם לועגים לה. הרי הכול מודים שיש למים משקל, ואיך חיים הדגים במצולות ואינם נמחצים תחתיו? בנויים הם לכך. ואף אנו, בנויים לעמוד במעמסת לחץ האוויר שמעלינו.

הנה כי כן, נמצאה התשובה... לשאלה זו, נמצאה תשובה ולשאלות אחרות, תשובות אחרות. ומשה אמת ותורתו אמת. תורת נצח שניתנה מידי בורא עולם במעמד כל ישראל! (מעין השבוע).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוראל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזלה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלה ז"ל, לע"נ אליהו בן אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ברוך בן כאדה ז"ל, לע"נ חבה מרים בת פרחיה ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרחיה ז"ל, לע"נ אלחם בת שנה ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ ענת בת אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ מרים בת שמה ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

כניסת שבת: 18:22

יציאת שבת: 19:34

רבנו תם: 20:14

לקבלת העלון במייל:

sagifrenkel@gmail.com

לתגובות והערות:

שגיא 054-6868199

זה השער לה' צדיקים

יבואו בו

פרשת – פי תצא

אנחנו נמצאים בחודש אלול ומחפשים זכויות. אנשים רצים לחפש דברים גדולים, ורבותינו לימדו אותנו: אל תרוצו לדברים גדולים, תחפשו דברים קטנים, מצוות שאדם דש בעקבו. שנבין: מתגלגלים לידינו, מתחתינו, מסביבנו, מיליוני מצוות בכל יום. בכלום אפשר לגרוף מיליונים. ניתן דוגמא. שנינו במשנה באבות (ד, טו): "הוי מקדים בשלום כל אדם".

כמה כסף עולה להקדים שלום לשני? בכמה מאמץ זה כרוך? בכלום! סך הכל כשאתה עובר לידו, תקדים לו שלום, וגם תחייך לעברו, וכך קיימת מצוה נוספת: "והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות" (שם א, טו). הרווחת שתי מצוות! הנעמת לזולת, עשית לו טוב על הנשמה, והוא יצא מרוצה.

מי יודע כמה עודדת אותו, והמפלס של הזכויות עולה ועולה. כל זה באמירת שלום, בחיוך. כמה אפשר להרוויח! באה התורה ואומרת: כן! אני נותנת לך מצוה פשוטה, שווה פרוטה, שאדם לא שם לב אליה. המאבד אמנם לא שם לב שנאבד לו חפץ ששווה פרוטה – אבל המוצא יכול לקחת את שווה הפרוטה הזה ולהפוך אותו למיליארדים.

יהודי יקר ממושב יסודות, הרב חנוך הרשקוביץ, יצא לארצות הברית בהתנדבות כדי לעזור בגיוס כספים לכולל י"ב שעות של "אגודת בן תורה", כולל יחודי בו גדלים תלמידי חכמים הלומדים במסגרת הכולל 12 שעות ביום. כשחזר, עצרתי אותו ברחובה של עיר טפחתי לו על גבו ואמרתי לו: "ישר כוח גדול, עזבת את עבודתך במשך שבועיים והתנדבת להיות שנורר". הוא נעמד ואמר בארשת חשיבות: "אני לא שנורר. אני יבואן!".

כשחשבתי על המשפט שלו, אמרתי: "אח, כמה נפלא! איזה מוסר הוא נתן לי. אין מילה יותר מתאימה יותר מ'יבואן'. מה עושה יבואן? נוסע לסין, קונה סחורה בזיל הזול, מביא אותה לארץ ומוכרה במחיר גבוה פי מאה.

אומר אותו יהודי: אני נוסע לאמריקה, לוקח מבן אדם עלים ירוקים, כמה דולרים, והופך אותם לתורה, נותן אותם לתלמידי חכמים. אני לוקח פרוטות והופך אותם למיליארדים. קצת התבוננות, קצת תשומת לב, והמיליונים בידינו. חבל להפסיד! (הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מתוך 'לקראת שבת מלכתא')

כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אִיבֶיךָ וְנָתַנוּ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּיָדְךָ וְשָׁבִיתָ שְׁבִי (כא, י)

הקושי הגדול ביותר הניצב בפני יהודי כאשר הוא מגלה כי התורה אמת, הוא חוסר היכולת להשלים עם כך שכל החיים שחי עד כה היו לריק. הקושי הזה גובר, ככל שהאדם מבוגר יותר. אם הוא בן חמישים, למשל, הרי בהכירו את האמת, הוא מגלה כי איבד את כל השנים שחלפו עד כה. הם נותרו ריקים, ללא תפילין, ללא ציצית, ללא ברכת המזון, ללא שבת וללא לימוד תורה. זהו קושי שאין כמוהו, להגיע להכרה זו שכל שנותיו עד כה בוזבוז לריק ולהבל. כיצד יוכל לכבוש ולנצח את היצר, המונע ממנו לשוב לדרך האמת בטענה זו?

אומרת התורה בתחילת הפרשה (כא, י): "כי תצא למלחמה על איביך ונתנו ה' אלוקיך בידך ושבית שבי". התורה מדברת כאן על מלחמת היצר, ואומרת: "ושבית שבי". האם אפשר לקחת את היצר הרע בשבי? מדוע לא אמרה התורה "ושבית אותו אלא "ושבית שבי"? אלא, שאין מציאות כזו לקחת את היצר הרע בשבי, הוא תמיד יישאר בתפקידו כימים ימימה. אבל אפשר ליטול ממנו חזרה את מה שהוא לקח מאיתנו בשבי. הוא לקח בשבי ימים ושנים, שבתות וחגים, את מצוות התורה הרבות, כל זה נמצא בשבי אצל היצר הרע.

אומר הקב"ה לאדם: אם רצונך להחזיר לעצמך את כל מה שהיצר הרע לקח ממך בשבי, יש ביכולתך לעשות זאת. אם תילחם ביצר הרע ותיאבק בו, לא רק שאתה בך את הכוחות לנצחו ולהכריעו, אלא גם את כל מה ששבה ממך – תוכל להשיב לעצמך בחזרה!

יתירה מזו, כאשר יהודי זוכה להכיר את בוראו על ידך – כל מצווה שהוא מקיים נזקפת גם לזכותך. וכך אתה משיב לעצמך את השבי ששבה ממך היצר הרע. אם אדם שבעצמו היה רחוק וזכה להתעורר ולהתקרב ולקבל עליו עול תורה ומצוות, פונה למכריו מן העבר או ליהודים רחוקים אחרים ומטעים גם אותם מן הדרך החדשה שהוא הולך בה, ואותם יהודים מתקרבים גם הם בזכותו ומתחילים לשמור תורה ומצוות – על ידי המצוות שהם מקיימים מתמלא חסרונו האישי, והשנים הבאות עליהם לטובה שבהן הם חיים כיהודים יראי שמים – משלימות את שנות העבר שלו, הריקניות ממצוות ומעשים טובים.

יש בצפון קיבוץ בשם "מזרע". בקיבוץ הזה מגדלים, רחמנא ליצלן, 'דבר אחר'. והנה, אחד מבני הקיבוץ הזה, הגיע אלינו בדרך-לא-דרך לשבת, ולאחר מכן שהה כאן תקופה ושב בתשובה שלמה, אך נותר לגור בקיבוץ, כאדם שומר מצוות. בתחילה ניסו לומר לו שאין מקומו בקיבוץ, אבל הוא התעקש להמשיך לגור שם. הוא אמר לבני הקיבוץ: "הרי אתם מגדירים עצמכם כ"בני תרבות, אנשים ליברלים, מדוע לא תזמינו לקיבוץ דמות רבנית ותשמעו את מה שיש ליהדות לומר? ממה אתם מפחדים?".

הם השיבו לו שהם אינם מפחדים מכלום, ואין להם כל התנגדות שיגיע רב לקיבוץ. התקשר אליי אותו צעיר וביקש ממני לבוא ולדבר בקיבוץ, ולאחר מכן להשיב על שאלות. הגעתי לקיבוץ ודיברתי שם. אני יכול לומר בפה מלא כי מהשאלות

שלהם שמעתי את זעקת הנשמה היהודית שלהם. עד כדי כך הגיעו הדברים, שהייתה שם קבוצת צעירים, שהסכימו להגיע לישיבה לשמוע עוד על יהדות. מעומק הטומאה של הקיבוץ הזה, המגדל ומפיץ בשר פגלים, הגיעו אלינו נשמות שבויות. האין אנו שומעים את קול זעקת הנשמות? ('משכני אחרים')

הָקֵם תְּקִים עִמּוֹ (כב, ד)

כפי מה שאדם מסייע לרעהו ונושא בעולו של חברו, כך זוכה הוא לתקן עצמו וליישר אורחותיו. דבר זה נרמז בלשון הכתוב: "הָקֵם תְּקִים עִמּוֹ" תקומתו של האדם תהיה עִמּוֹ – עם הסיוע לזולתו. וכך אמרו חכמינו זיכרונם לברכה: יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעל הבית (ויקרא רבה לד, י) ('שפת אמת')

בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ (כד,טו)

והנה לנו, דווקא בפרשה שלנו שחלה תמיד בתחילת חודש אלול, יש הרבה מצוות שנוגעות בזהירות בעניינים של בין אדם לחבירו. למשל, יש את המצוה של 'בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ', ויש במצוה היקרה והשכיחה הזו כמה פרטים שרבים לא יודעים, וכך מפסידים את המצוה הזו בידיים.

כל כך המצוה הזו שכיחה. הנה דוגמא. אחד הלך לאיזה חתונה בשעות הערב, לקיים מצוה גדולה של שמחת חתן וכלה, וגם אכל שם שני עופות, אחד כנגד החתן והשני כנגד הכלה... מי נשאר בינתיים לשמור בבית על הילדים? הוא הביא לשם מישהי שתשמור עליהם, מה שקוראים 'בייביסיטר'. בחצות הלילה נגמרה החתונה, והאיש מגיע לבית כשהוא כולו שמח וטוב לב. בכל אופן, הרי אכל שני עופות...

כשהוא מגיע לבית ויש שם את הילדה ששמרה, הוא מוציא לה שטר של מאה שקל מהכיס ושואל 'יש לך לפרוט?'... 'אין לך'. אז תלכי עכשיו ותבואי ביום אחר ואתן לך את התשלום'. הנה אם עשית כך, הפסדת עכשיו מצות עשה יקרה של 'בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ'. זה מלבד מה שאולי גרמת לה עגמת נפש, שכן היא יושבת ומחכה אולי היא תקבל הערב את שכרה ותוכל לקנות משהו שהיא צריכה, ולבסוף אתה שולח אותה ואומר לה, 'לא חשוב, אני כבר אעשה את החשבון עם אבא שלך ואעביר לו את הכסף בהזדמנות'. וכל זה למה קורה? כי אין את שימת הלב ואת הרגישות לזולת.

אדם יראה בעצמו, איך הוא מרגיש כשהוא הפועל וכששוכרים אותו לאיזה דבר. האם הוא לא מצפה ומחכה שיביאו לו את שכרו מיד, ואם לא מביאים לו מיד את הכסף ודוחים אותו ואומרים לו לא נורא, 'אם לא נתן לא עיכב...' תבוא פעם אחרת וכשיוצא בזה, האם אין הלב שלו מתמרמר? אבל לאחרים הוא עושה את אותו הדבר ואומר להם, אני אתן לכם פעם אחרת. כך זה שאדם לא מתבונן, ולא מנסה להרגיש את צער הזולת.

אנחנו לא מדברים באחד כזה שבאמת אין לו לשלם עכשיו, ואנחנו לא מבקשים מאחד כזה שילך וימכור את מטלטליו ויפרע לפועל מיד, כדרך שהיו עושים חסידים הראשונים. על אלו שיש להם ורק לא רוצים לתת מיד, עליהם אנו מדברים. למה להפסיד מצוות עשה דאורייתא, בידיים? הרי ממילא אתה תשלם בסוף, אז לא כדאי לך לשלם כבר עכשיו ולקיים מצוה? אין זה אלא כי קשה לאנשים להיפרד מהכסף שלהם ובפרט כשצריכים לתת אותו לאחרים, אבל זהו מדה שמצוה לשרש אותה מן היסוד. (הגאון רבי יעקב חיים סופר שליט"א מתוך 'לקראת שבת מלכתא')

כִּי יִהְיֶה לְאִישׁ בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה אִינְנוּ שְׁמַע בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ וַיִּסְרוּ אוֹתוֹ וְלֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם (כא,יח)
ביאור על פסוק זה בדרך הדרש אמר האדמו"ר מקלויזנבורג, לפעמים יש להורים ילד כשרוני ומצוין, אבל הם דורשים מהבן שלהם להיות מושלם, ילד רגיל לא מספיק להם. הם יורדים לחייו ודורשים ממנו להתנהג ברמה שהם עצמם לא מגיעים אליה, ולעמוד בדרישות שהם עצמם לא עומדים בהן.

אדם דורש מהילד שלו דברים שאינו דורש מעצמו, למה? כי אין אדם חוטא ולא לו, אדם רוצה שבנו יהיה מושלם, ומדוע אתה עצמך אינך מושלם? כי את עצמי אני מכיר, ואני מודע לחולשות שלי, אני כבר "מקרה אבוד", אבל לפחות שהילד שלי יהיה צדיק!

לא זו הדרך, בדוק את עצמך, אם מעצמך אינך דורש את אותם דברים, איך אתה מעז לדרוש זאת מהילד הקטן שעדיין אין לו שכל להבין, והשגותיו הינן מעטות. יש ללמדו ולחנכו שלב אחר שלב, לאט, לאט, לא בכח ולא בכפיה. וראשית כל, עליכם לתת לילד דוגמא אישית, כי אם אתם עצמכם אינכם מתנהגים כראוי, הבן ילמד מכם וילך בדרך עקלקלה, ולבסוף יבעט בכם לגמרי.

דבר זה נדרש מן הפסוק אשר מפוסק שלא כפשוטו, "כִּי יִהְיֶה לְאִישׁ בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה אִינְנוּ", אלא הוא ילד טוב, אשר "שְׁמַע בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ", ובכל זאת "וַיִּסְרוּ אוֹתוֹ", הם יורדים לחייו, סופו "וְלֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם" (מדשן ביתך)

אמר החיד"א בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ ר"ת שבת, לרמוז על תוספת שבת שצריך מבעוד יומו להוסיף על קדושת שבת, ושכרו הרבה מאוד (שבת טיש).

וחשבתי לרמוז, כתוב (זוהר ח"ג כט, א): **"נפש של תלמידי חכמים נקראת שבת מלכה, שהיא נפש יתירה של שבת"**. ועוד כתוב: (זוהר ח"ג קכה, ב): **"כמו שהשבתות אין להם משל עצמם אלא מה שמכנינים להם מימות החול, כך תלמידי חכמים אין להם אלא מה שעמי הארץ תומכים אותם"**. לכן כמו שצריך מבעוד יום לקבל שבת ולהוסיף על קדושת שבת, כך צריך מבעוד יום, לדאוג להחזיק אברכים על מנת למלא להם את כל צרכיהם. (עורך העלון)

מוֹצָא שְׁפָתַיךָ תִּשְׁמֹר וְעֲשִׂיתָ (כג,כד)

כאשר צעד פעם הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל ברחובה של עיר בלווי בנו רבי ברוך זצ"ל, ביקש ממנו שיפנה אל הקיוסק הסמוך ויקנה חפיסת שוקולד. רבי ברוך מיהר כמובן לעשות את בקשת אביו. אך משהביא את השוקולד והביט בו רבי שלמה זלמן, ביקש מבנו שיחזור שוב לקיוסק ויחליף את השוקולד לשוקולד אחר יותר משובח... לפליאתו של רבי ברוך מה ראה על ככה? השיב רבי שלמה זלמן וסיפר: **"ישנו ילד אחד שנחלש בלימודים, ואביו בא לפני וביקש שאשים עיני עליו ולעודד אותו. הבטחתי לילד שאם ישפר לימודיו אקנה לו שוקולד טוב... צריך, אם כן, לקיים את הבטחתי ולראות שהשוקולד יהיה באמת שוקולד טוב..." (חכו ממתקים – מח)**

מעשה בתלמיד שביקש מרבו הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל שיסדר לו קידושין בעיר מרוחקת. התנצל רבי בן ציון שהדבר קשה עבורו. אמר התלמיד: "אם כן לא אפציר ברב, אך ברצות ה' כאשר יוולד לי בן בעתיד, ימול הרב את בני..." חייך רבי בן ציון ורצה להפיס את דעתו של התלמיד, על כן הנהן בראשו לאות הסכמה ונאולי גם אמר הן והנה כעבור שנה הגיע התלמיד לרבי בן ציון לבשר לו על הולדת בנו, הוא התנצל על שביקש בשעתו מהרב שימול את בנו שהרי עדיין לא היה רבי בן ציון מוהל, והוסיף התלמיד: **אולי אסדר עבור הרב "התרת נדרים" ואזמינו להיות סנדק במקום למול?! אמר לו רבי בן ציון: "מדוע לערוך התרת נדרים? כפי שאמרת והוסכם, ברצות השם אמול את בנך!" והייתה זו הברית הראשונה שערך רבי בן ציון! (יגילו במלכם')**

בתקופה שבה חלה רבי אברהם, בנו יחידו של הגאון רבי ישעיה מקרעסטיר זי"ע, גילו בני הבית שרבי ישעיה מתייפח בבכי תמרורים. נכנסו אליו כמה יהודים והתחילו לנחמו ולעודדו שאין החולי קשה ונורא כל כך, ובעזרת ה' בנו יקום ויתהלך בחוץ על משענתו. ענה להם הרב הקדוש בענוות קדשו: **אין אתם מבינים לנפשי, לא על בני אני בוכה, אלא כי עד היום סברתי לתומי שיש בי מידת אהבת ישראל ואני מצטער בצרתם של ישראל, אולם עכשיו כאשר בדקתי את עצמי וגיליתי שכאשר אברהמל' שלי חולה, אני חש צער גדול יותר מהצער שיש לי כאשר מזכירים לפניי חולה אחר – על כך אני בוכה, מדוע אני לא מצטער בצער של השני כמו בצערי שלי? (משכן שילה)**

זכות דברי התורה בעלון יעמוד:

ה' ישמור את כל עם ישראל, וכל חייל ישראל וכוחות הבטחון.

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, נועה בת יעל, קרן בת רחל, אלינה בת אירנה, מאי בת מאירה, מילנה בת סבינה, ספיר שמחה בת חנה, שירה דניאל בת ציונה.

לזרע בר קיימא: מורן בת רותי, לירז בת מרים. עדן שירה בת גילה.

לפרנסה בשפע: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.

לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, שמואל בן דבורה, לרפואת כל הפצועים.

לעילוי נשמות: ציפורה בת מורדוך ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורדוך ז"ל, מיכאל בן מורדוך ז"ל, רחמים בן מורדוך ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, לעילוי נשמת חיילנו והנרצחים ב7 לאוקטובר.

קוראים וקוראות נכבדים, נפתח אצלנו בשכונה כולל אברכים, על מנת לסייע להחזיק אותם מי שרוצה לקנות ברכה בעלון, ולהחזיק תורה על הדרך, כל שם לברכה 250 ₪ למשך שנה. ניתן להעביר בביט למספר 054-6868199. מי שרוצה לתרום לכולל גם בלי קשר לברכה, מצורף לינק:

<https://paypage.takbull.co.il/212sH>

פי תצא - תוכן ענייני הפרשה

- א. דין הרוצה לקחת שבוית מלחמה לאשה (כא, י-יד).
- ב. דיני הירושה והבכורה, דין בן סורר ומורה (כא, טו-כא).
- ג. הרוגי בית דין - נתלים, ומצות הקבורה בכבוד בו ביום.
- ד. מצות השבת אבדה ועזרה במשא לאיש ולבהמתו (כב, ד).
- ה. איסור לא ילבש גבר שמלת אשה, ולהיפך (כב, ה).
- ו. מצות שלוח הקן ומצות מעקה - הסרת סכנה (כב, ח).
- ז. איסור כלאי הכרם וכלאי זרעים, איסור עבודה בשני מיני בעלי חיים יחד, וכלאי בגדים - שעטנז (כב, ט-יא).
- ח. מצות הטלת חוטי ציצית בכנפות הבגד המרובע (כב, יב).
- ט. מצות קדושין, ודיני המוציא שם רע על כלתו (כב, יג-כב).
- י. דיני זנות באשת איש ופנויה.
- יא. ציווי לא להעניש האנוס במעשיו (כב, כו-כז).
- יב. אנשים האסורים להתחתן עם קהל ישראל (כג, ב-ט).
- יג. איסור לתעב גר אדומי (קרוי) ומצרי (הכרת הטוב) בדור ג'.
- יד. הלכות נקיון וטהרה, בכך השכינה שורה בישראל (כג, יט-ו).
- טו. איסור הסגרת עבד שברח לארץ ישראל, ואיסור הונאתו.
- טז. איסור זנות, ואיסור הקרבת חילופי כלב, ואתנן (כג, יח-יט).
- יז. איסור (על הלווה) לתת ריבית, ואיסור (על המלווה) קבלת ריבית מיהודי (כג, כ-כא).
- יח. החיוב לקיים נדרים, מוצא שפתיך תשמר-בל תאחר (כג, כב-כד).
- יט. זכויות ואיסורי הפועל בעבודתו בשדה ובכרם (כג, כה-כו).
- כ. מצוה שלא יגרש אשתו אלא בגט. ולא יחזיר גרושתו לאחר שנישאה לאחר, ומצוה לשמח אשתו בשנה ראשונה.
- כא. האיסור לקחת כמשכון - חפץ המשמש להכנת אוכל נפש.
- כב. דין גונב נפש (כד, ז).
- כג. אזהרה שלא לתלוש סימני צרעת (כד, ח-ט).
- כד. מצוה לזכור מעשה מרים - איסור לשון הרע.
- כה. דיני משכון בהלוואה, ומצות השבתו בעת הצורך (כד, י-יג).
- כו. איסור הלנת שכר שכיר (כד, יד-טו).
- כז. איסור קבלת עדות קרובים בב"ד, ואיסור הטיית משפט.
- כח. דיני שכחה בשדה ובכרם - לעניים, וכן פָּרַט ועוללות.
- כט. דיני מלקות, ואיסור הכאת יהודי - לא יוסיף (כה, א-ג).
- ל. איסור חסימת שור בדישו (כה, יט-כב).
- לא. דיני יבום וחליצה (כה, ה-י).
- לב. (סכנה במריבה) מצות הצלת הנרדף, ותשלומי בושת.
- לג. איסור עוול במסחר - רמאות במשקל ובמידה (כה, יג-טז).
- לד. זכירת מעשה עמלק, ומצות מחייתו (כה, יז).

דבר העורך

בפרשתינו יש את כמות הגדולה ביותר של מצוות עשה ולא תעשה סה"כ - 75, מסך תר"ג המצוות.
כתוב בפרשה (כ"ג, כ"ד): **"מוצא שפתיך תשמר ועשית פאשר נדרת לה"** אלו קין נדרה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ בְּפִיךָ. פסוק זה הוא יסוד לכל אחד מאיתנו לשמור על מוצא הפה ולהזהר בנדרים במיוחד במהלך חודש אלול - חודש ההכנה לקראת הימים הנוראים.

בעלון נרחיב בעניין שמירת מוצא פיו של האדם.
ואומר ה'אור החיים' (שם): **"תמתין מלהוציא הנדר מפיק עד שתוכל לעשות, פירוש לקיים הנדר, אז תדור ותקיים הנדר סמוך לנדרך והוא אומר 'ועשית פאשר נדרת'."**

ומובא **בשולחן ערוך** (יורה דעה סי' ר"ג ס"ד): **"צריך להיזהר שלא ידור שום דבר, ואפילו צדקה אין טוב לנדור אלא אם כן ישנו בידו ייתן מיד, ואם לאו לא ידור עד שיהיה לו."**

היוצא מזה מה שכתוב **'מוצא שפתיך תשמור'** אין הכוונה רק שיקיים את הנדר הבא ע"י פיו, וכפי שכתב **הרמב"ם** (הלכות נדרים פ"א ה"ד), אלא זו הקדמה: תשמור את שפתיך מלנדור נדר אם אתה לא בטוח שתוכל לקיים את הנדר. והנה מצינו בחז"ל שהקפידו לקיים אפילו מה שחשבו בלבם מצד 'ודובר אמת בלבבו', כפי שמצינו בגמרא (מכות כ"ד) שלרב ספרא היה חפץ שרצה למכרו, ובא אדם לקנותו כשהיה באמצע קריאת שמע, ואמר לו: **'תמכור לי החפץ בכך וכך דמים'**, ולא ענה לו, וחשב הקונה שאינו רוצה למכור לו במחיר שנקב, ולכן הוסיף שרוצה לקנותו במחיר גבוה יותר, ולאחר שסיים רב ספרא לקרוא קריאת שמע אמר לאיש שייטול את החפץ במחיר הראשון שנקב, לפי שבפעם הראשונה שנקב במחיר - החליט רב ספרא למכור לו (והיא מידת חסידות שנהג, ולא מעיקר הדין).

ודבר חשוב לדעת הוא: **ברית כרותה לשפתיים - בכוח הדיבור לפעול גם אם לא התכוון האדם.** בגמרא (מועד קטן י"ח). מובא מעשה בפנחס, אחיו של שמואל, שאירע לו דבר של אבלות. נכנס שמואל לדבר על לבו ולנחמו, ראה את ציפורניו של פנחס שהיו גדולות, ואמר לו שמואל: **מדוע אינך נוטל אותן?** אמר לו פנחס: **אם אצלך היה קורה אבלות, גם היית מזלזל באבלות ונוטל ציפורניך?!**

וממשיכה הגמרא, שהדבר שאמר פנחס היה **'כְּשֶׁנֶּגְהָ שְׂיָצָא מִלְּפִי הַשְּׁלִיט'** (קהלת י', ה). כיוון שהוציא דבר זה מפיו, נתקיים ואירעה אבלות לשמואל. נכנס פנחס לנחם את שמואל, לקח שמואל את ציפורניו שחתך אותן וזרק אותן בפניו, (ופרשי': שזרק אותם מרוב כעס, ואח"כ אסף את ציפורניו, שהרי מי שזורקן נקרא 'רשע'). אמר לו שמואל: **האם אינך יודע שברית כרותה לשפתיים - שדבר שאדם מוציא מפיו גורם שזה יבוא?!** וכפי שכתב המהרש"א (כתובות ח): **גם אם אדם לא מתכוון, הדיבור מעורר מידת דין עד שהשטן מקטר להיותו ראוי לכך.**

והנה בגמרא (כתובות ס"ב): מובא מעשה ביהודה, בנו של רב חייא וחתנו של ר' ינאי, שהיה נוהג שכל השבוע למד בישיבה ובערב שבת היה בא לביתו, וכשהיה בא נראה היה לפניו עמוד אש. שבוע אחד נמשך בלימודו ואיחר מלהגיע, וכשחמיו לא ראה את עמוד האש, אמר ברמז: **מי יודע אם הוא עוד בחיים, וכן היה שיצא הדיבור מפיו התקיים הפסוק (קהלת) 'כְּשֶׁנֶּגְהָ שְׂיָצָא מִלְּפִי הַשְּׁלִיט'**, ומת.

מכאן, עלינו להיזהר בדיבור, ועל כך נאמר: שומר פיו ולשונו שומר מצוות נפשו. וישמע החכם ויוסיף לקח.

כתוב במדרש (ב"ר לך לך, פרשה מד סימן יב): **ר' יודן בשם ר' אלעזר אמר, שלושה דברים מבטלים גזירות רעות, ואלו הם: תפילה וצדקה ותשובה.**

“לא תחרש בשור ובחמור יחדיו” (כ"ב, י) - צער

בעלי חיים - סיפורים

כתב ה'דעת זקנים': לפי שהשור מעלה גרה והחמור אינו מעלה גרה, כשיראה החמור שהשור מעלה גרה, יהיה סבור שהוא אוכל ויצטער. לכן משום צער בעלי חיים אסרה התורה לחרוש בשור ובחמור יחדיו.

שנינו בגמרא (בבא מציעא פה): רבי יהודה הנשיא חותם המשנה: 'חביבין ייסורין', וקבל עליו ייסורין 'לג שנים'. עשיר היה רבנו הקדוש, ואורוות כה רבות היו לו, עד ששומר האורוות שלו היה עשיר יותר מהמלך הפרסי. וכשהיו מניחים לפני בעלי החיים מאכלם, היו קוראים ונוהמים וקולם הולך למרחוק, ואף על פי כן, היה קול זעקותיו של רבי מפני הייסוריו מתנשא מעל לקולם, עד שמלחי הספינות שבים היו שומעים אותן! וייסוריו של רבי ע"י מעשה באו וע"י מעשה הלכו. ע"י מעשה באו - מהו? שהיה הטבח רודף אחרי עגל לשוחטו, וברח העגל והחביא ראשו בכנף בגדו של רבנו הקדוש וגעה בבכי. אמר לו רבי: 'לך, לך נוצרת!...' הקפידו בשמים, שכן לפי רום מדרגתו, לא גילה רגישות מספקת לצער בעל חיים, ובאו עליו ייסורים, רחמנה ליצלן. וע"י מעשה הלכו ייסוריו - שיום אחד ניקתה שפחתו של רבי את הבית ומצאה שחולדה המליטה צאצאים בפינת הטרקלין. ביקשה השפחה לאסוף אותם ולהשליכם לחצר, ואמר לה רבי: "הניחי להם, שכתוב: 'ורחמיו על כל מעשיו'!" אמרו בשמים: הואיל ומרחם הוא על הברואים - נרחם עליו, ונרפא מייסוריו!

כיוצא בכך מובא ב'ספר חרדים' מעשה באדם חשוב, איש תם וישר, שאירח בביתו את האר"י ועשה לו כבוד גדול, כראוי לרוממותו. לפני נסיעתו משם, שאלו האר"י: "במה אוכל לגמול לך על הכנסת האורחים המופלגת שנהגת בי"? סיפר האיש: בחסד ה' עליי יש לי בנים, אך כבר תקופה ארוכה שעצרה אשתי מלדת, אולי יוכל האר"י להמציא לה מזור ותרופה.

אמר לו האר"י: "הנה משוטטים בחצר תרנגולים, מלקטים זרעונים. השמש קופחת על ראשיהם והם צמאים למים. הזכר אתה, שבפינת החדר עמד כלי ובו מים, והתרנגולים שהיו עולים לשתות, הרוו צימאונם והרבו לכלוך והמולה? קצה נפש אשתך בכללך שעשו, והורתה לסלק הסולם הקטן. והיה להם לתרנגולים צער רב, וסבלו צימאון נורא. עלה צצופם לפני הקב"ה המרחם על כל מעשיו, ונגזר על אשתך להיות עקרה!" נרעש המארח החזיר הסולם למקומו, ואשתו נפקדה!

מעשה נוסף בעניין זה ארע לאברך בן תורה, שבמשך שנים לא נפקד בזרע של קיימא, והיה מגיע מדי פעם לגר"ח קניבסקי זצ"ל כדי לבקש עצה וברכה. יום אחד נקש האברך על דלת ביתו של הגר"ח ונהרה גדולה על פניו, וכה סיפר: חבריי ודורשי טובתי הראו לי את דברי 'ספר החרדים', הכותב שמי שמתנכל לחיות ומציק להן - לא יתברך בילדים, ונזכרתי במעשה שאירע בביתי: יונים רבות התקבצו להן במרפסת הבית והציקו מאד לי ולרעייתי. כאשר החלו היונים להביא גם את ה'חברות' שלהן, ולא היה באפשרותנו לנוח לא בצהרים ולא בלילה, החלטתי לשפוך זפת על מעקה המרפסת כדי להרחיק אחת ולתמיד את היונים הטורדניות. כששמעתי את דברי ה'חרדים', חשבתי בלבי שאולי זו הסיבה שאין הקב"ה פוקד אותנו בילדים, וקבלתי על עצמי לעשות תשובת המשקל ע"י שנחזיר את היונים לביתנו. התחלנו להניח פירורי לחם במרפסת הבית, ובתוך יום-יומיים הוצפנו ביונים רבות, וזמן קצר לאחר מכן התברכנו בברכת ה'! אפשר ללמוד מכך, שאם הקב"ה תובע בצורה כזו את עלבון בעל חיים, על אחת כמה וכמה יש להיזהר שלא לפגוע ביהודי, בנו של מלך מלכי המלכים, וישמע החכם יוסיף לקח.

“כי תהיין לאיש שתי נשים האחת אהובה

והאחת שנואה...” (כ"א, ט"ו) - אשתו יותר מגופו

כתב רבינו חיים ויטאל (ב'ספר הליקוטים' פרשת עקב ד"ה ויענק): כל המקיים מאמרם (יבמות סב:) פרשת והמכבדה יותר מגופו, מקיים מצות 'ואהבת לרעך כמוך'.

וב'שער המצוות' (פרשת עקב) כתב שראה אצל רבו, האר"י, שלעצמו לא לבש מלבושים נאים מדאי, וגם מאכלו היה מעט מאוד, אך במלבושי אשתו היה זהיר מאוד לכבדה ולהלבישה, והיה מפיק כל רצונה אף בעת שלא הייתה ידו משגת כל כך. [אוצר פלאות התורה]

“כי יקרא קן צפור לפניך בדרך... לא תקח

האם על הבנים: שלח תשלח את האם ואת

הבנים תקח לך למען ייטב לך והארכת ימים”

(כ"ב, ו) - שילוח הקן - השכר בעולם הבא

מסופר על אלישע בן אבויה (המכונה 'אחר') שחי בזמן התנאים והיה חכם וגאון בתורה, שבאחד מהימים פרש מדרך התורה ויצא לתרבות רעה.

ובמדרש (רות רבה פ"ו, ד') מובא ששאלו חז"ל מה גרם לאלישע בן אבויה, שהיה חכם גדול, לעזוב הכל ולצאת לתרבות רעה, ומספר המדרש שפעם ישב ולמד תורה בבקעת גינוסר, ותוך כדי לימודו הבחין באדם שהיה מטפס ועולה לראש הדקל ונוטל האם בעודה על הבנים - מה שהתורה אוסרת לעשות, ואותו אדם ירד מראש העץ בשלום והלך לו לדרכו בריא ללא שום פגע. כעבור ימים ספורים, במוצאי שבת, שוב ראה אדם שעלה לראש הדקל, ועשה אדם זה כפי מצות התורה - שילח האם ואת הבנים לקח, ואיך שירד מהעץ - בא נחש והכישו, ותוך רגעים ספורים מת אותו אדם.

כשראה כן אלישע בן אבויה, אמר לעצמו: הרי כתוב 'שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך והארכת ימים', ואדם זה שלקח את האם על הבנים ועבר על מה שאמרה התורה 'לא תקח האם על הבנים' - ירד בשלום ולא קרה לו שום דבר. ואילו אדם זה שקיים את המצווה ועשה מצות שילוח הקן כפי שאמרה התורה, ירד מהעץ ומת ולא נתקיימה בו הבטחת הפסוק 'והארכת ימים' אלא בדיוק ההיפך.

ומשראה כן פקפק בדברי רבותינו, ופרש מדרך ויצא לתרבות רעה. הטעות שלו הייתה, שלא ידע שדרש ר' עקיבא את כוונת הפסוק 'למען ייטב לך' - 'לעולם שכולו טוב'. 'והארכת ימים' - 'לעולם שכולו ארוך'. דהיינו, שכוונת הפסוק היא לא אריכות ימים 'גשמיים' בעולם הזה, אלא על אריכות ימים 'רוחניים' שיזכה להם בעולם הבא, ששם מקום העונג האמיתי.

ונמצא שבגלל שלא היתה לו 'אמונת חכמים', כשראה דבר שסותר את הנאמר בדברי רבותינו - מיד פקפק בדברי חז"ל, ופרש לדרך שאינה טובה. לו הייתה לו אמונה שלמה בדברי רבותינו, היה תולה את המקרה שלכאורה 'סת' לו את דברי חז"ל בחוסר הבנתו, והיה הולך ומברר ולבסוף מגלה שרבי עקיבא כבר פירש שהפסוק לא מדבר על אריכות ימים בעולם הזה, אלא על העולם הבא, ובכך לא היו נותרות לו סתירות וקושיות על תורתנו הקדושה.

מכאן עלינו להתבונן ולקחת מוסר השכל, פעמים רבות אדם רואה דברים שלא מסתדרים לו עם התורה ודברי חז"ל, והוא בא בטרוניה וטוען: 'מה שכתוב לא מסתדר עם המציאות'. אולם יהודי בעל אמונה תולה מיד את מה שלא מובן לו בעצמו, ומנסה לשאול ולברר, וכשעושה כן נוכח לראות בסופו של דבר כמה צדקו דברי רבותינו.

מוצא שפתיך תשמר ועשית פאשר נדרת לה' אלוקיך נדבה אשר דברת בפיה (כ"ג, כ"ד)

ברית כרותה לשפתיים

והנה בגמרא (כתובות ס"ב:) מובא מעשה ביהודה, בנו של רב חייא וחתנו של ר' ינאי, שהיה נוהג שכל השבוע למד בישיבה ובערב שבת היה בא לביתו, וכשהיה בא נראה היה לפניו עמוד אש. שבוע אחד נמשך בלימודו ואיחר מלהגיע, וכשחמיו לא ראה את עמוד האש, אמר ברמז: מי יודע אם הוא עוד בחיים, וכן היה שיצא הדיבור מפיו התקיים הפסוק (קהלת) 'כְּשֶׁגָּהָ שְׁיִצָּא מִלְּפִי הַשְּׁלִיט', ומת.

בירושלמי (שבת פ"ה ד') מובא בנכדו של רבי יהושע בן לוי שבלע עצם, בא אדם ולחש לו מילה מסוימת ונתרפא.

שאלו רבי יהושע בן לוי: מה לחשת לו? אמר לו דבר מסוים, והוא דבר של טומאה. אמר לו רבי יהושע בן לוי: נוח היה לו שימות מלהתרפא בלחש כזה, וליהנות משם זה של טומאה. מסיים הירושלמי, שלבסוף התקיים הפסוק 'כְּשֶׁגָּהָ שְׁיִצָּא מִלְּפִי הַשְּׁלִיט' - מפי רבי יהושע בן לוי, ומת הנכד.

בספר ה'חינוך' (מצוה ר"א) כתב: 'אמרו חז"ל ברית כרותה לשפתיים', שיש כח בדברי פי אדם, כי בהיות הנפש המדברת שבאדם חלק עליוני, וכמו שכתוב 'וַיִּפֹּחַ בָּאָפוּי נְשִׁמַת חַיִּים' (בראשית ב, ז), ותרגם אונקלוס 'לרוח ממללא', ניתן בה כוח רב לפעול אפילו במה שהוא חוץ ממנה. ועל כן לפי חשיבות נפש האדם ודבקוה בעליונים כנפש הצדיקים והחסידים, ימהרו דבריהם לפעול בכל מה שידברו עליו, וזה דבר ידוע ומפורסם בין יודעי דעת ומביני מדע'.

כתב הגר"א (באדרת אליהו בראשית ב' ז'): עיקרו של אדם הוא ברוח, כי כוחות הנפש החיונית הם גם ביתר בעלי החיים. וכן כתב שהתורה היא ברוח, ועניין הדיבור תלוי ברוח, כמפורש באונקלוס לרוח ממללא, ולכן חטאי הדיבור עולה על כולנה. וכתבו האחרונים שלפי זה מובן מה שכתב המגן אברהם (א"ח סי' ר"ג) שעל כל דבר שקונה יאמר 'זה לכבוד שבת'.

וכתב ה'מחצית השקל' לפרש שע"י הדיבור יחול קדושת שבת על אותו דבר, כי הדיבור באדם לא ריק הוא.

הרדב"ז (ח"א סי' קנ"ד) כתב, כל דבר שבקדושה כגון ספר תורה תפילין ומזוזה שהצריכו לשמה, אין הקדושה חלה במחשבה לבד אלא בדיבור, שהדיבור עושה רושם גדול.

בתשובות המיוחסות לרמב"ן (סי' רפ"ו) כתב, מה שכן 'ברית כרותה לשפתיים', ואל יפתח אדם פיו לשטן, אין בזה טעם על פי הטבע, אלא בדרך סגולה דברים נעלמים מאתנו.

והנה מובא ב'מעם לועז' על הפסוק (קהלת י, ה) 'יֵשׁ רָעָה רְאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמַשׁ כְּשֶׁגָּהָ שְׁיִצָּא מִלְּפִי הַשְּׁלִיט', בשם האחרונים לפרש שדיבור אחד שלו יכול לגרום נזק שאינו ניתן לתיקון, ולכן יזהר מאוד המושל בכל דבריו שלא יבוא להטיל עונש שלא בצדק ולא יוכל לחזור בו. כן הכתוב בא להזהיר שאם כועס הרב על תלמידו יזהר שלא יקלל אותו שיש רעה שהיא בשגגה היוצאת מלפני השליט, אף על פי שאין המושל מתכוון אלא לאיים, איומו מתקיים. וכן בקללת חכם, אף על פי שלא היה בדעתו שתחול הקללה על התלמיד, מתקיימת קללתו.

ו'בקובץ שיעורים' (כתובות ס"ב) כתב על הגמרא (שם), שרב ינאי קילל את חתנו בטעות ומת, 'הנה בכל מקום שמצינו כי ברכותיהן וקללותיהם של צדיקים מתקיימות, הטעם - כי רצון יראיו יעשה, אך במקרה של רב ינאי אי אפשר לומר כן, שהרי לא היה רצונו כלל שימות, ומוכח שדיבור של פה קדוש פועל בטבע אפילו בלי כוונה. והוא כגרזן החוצב גם בלי כוונה, רק מטבעו, כן הוא דיבור האדם. אלא שאם טימא שפתיו בדיבורים אסורים הוחלש כוחו, כסכין שעלתה עליו חלודה עד שאין בכוחו לחתוך עד שיסירו החלודה'.

אל יפתח אדם פיו לשטן

מובא בגמרא (ברכות ט"ט): 'תנו רבנן העוסקים בהספד וכו' והוא עומד ומצדיק עליו את הדין ואומר 'ריבון העולמים, הרבה חטאתי לפניך ולא נפרעת ממני אחד מני אלף', אמר אביי לא צריך אדם לומר כך (לא נפרעת ממני, שמשמע - הפרע - רש"י) שאמר ר' שמעון בן לוי 'לעולם אל יפתח אדם פיו לשטן'.

ה'עין יעקב' (שם) כתב הטעם שלא ייתן פתחון פה לשטן לקטרג ולומר: 'הודאת בעל דין הוא כמאה עדים', ולא נשאר מקום למידת רחמים להאריך אפיים בדרך השלילה. וזה מה שאמרו 'לעולם אל יפתח אדם פיו לשטן', אפילו כשאינו אומר בדרך חיוב ובאופן מוחלט אלא בדרך שלילה, מכל מקום אל יעשה כן, שסוף-סוף פותח פיו לשטן לקטרג עליו.

וכמו כן המהרש"א (מועד קטן י"ח.) והשל"ה (בפרשת בלק על הפסוק "לֹכֶה זָא אֶרֶה לִי") כתב: 'יזהר אדם מאד שלא יפתח פיו לשטן, ואפילו אם מדבר שלא בכוונה ממשיך הדבר על עצמו.

והמהרש"א (גיטין נ"ז:) מבאר הגמרא 'כי עליך הורגנו כל היום' - אלו תלמידי חכמים שמראין הלכות שחיטה בעצמן, ופירש"י שמא יתחבנו בגרון, וכתב המהרש"א יותר נראה לפרש שמריעים מזלם כעניין אל יפתח אדם פיו לשטן, ואם הדיבור מביא לכך, כל שכן המעשה.

וה'דרכי תשובה' (י"ד ס') כתב, לדברי המהרש"א אפילו להראות בידו בלי סכין אסור. והנה, כתוב אצל יעקב אבינו, שבשביל שאמר ללבן כשגנבו התרפים ממנו 'עַם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת אֱלֹהֶיךָ לֹא יִחְיֶה' (בראשית ל"א, לב) - כתוצאה מכך מתה רחל.

וכן מפורש בזהר הקדוש (פרשת וישלח), מה שיצא מפיו לוקח את זה היצר הרע ומקטרג בה בשעת הסכנה, ולכן כשאמר יעקב 'עַם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת אֱלֹהֶיךָ לֹא יִחְיֶה', מתה רחל בשעה שכרעה ללדת. וזה מה שאמרנו לא יפתח אדם פיו לשטן, שבאותו זמן השטן לוקח אותה מילה ומקטרג בה.

מבואר מהזהר שאף אם בשעה שאומר אינו שעת סכנה, אל יפתח פיו, שהשטן נוטל ומקטרג בהן לעתיד בעת סכנה.

מובא ב'חתם סופר' (ח"ו ליקוטים סי' ס"ד) מעשה בתינוק חולה שהרב מפרגא הורה לא למולו שהיה חולה, ואם ימולו אותו לא יוכל לחיות יותר מ-ג' חודשים. ובאמת לאחר ט' שבועות מת אותו הילד. וכתב ה'חתם סופר': 'הנה מיתת הילד לא נפלות ולא רחוקה, כי היה ראוי למות מפאת דבריו ששפטו לבן מוות, והוא כשגגה היוצא מהשליט ולא היו לו מספיק זכויות כדי להצילו'.

מעשה שהיה ברבי אליקום דבורקס זצ"ל (סבו של הרב אליקום דבורקס שליט"א) שנפטר ביום ו' לקראת שבת. הספידו אחד מראשי ישיבת פרשבורג חברותא שלו, ואמר 'אני מקנא ברבי אליקום שנכנס לעולם האמת נקי ביום שישי, וזה זכות גדולה היות ולאחר חצות ביום ו' לא שולט על הנפטר חיבוט הקבר', לאחר כמה דקות התמוטט ליד בית הגרש"ז אויערבאך זצ"ל ונפטר באותו יום, ממעשה זה אנו למדים עד כמה יש לאדם להיזהר שלא יפתח פיו לשטן.

ה'שאגת אריה' (סוף סי' י"ז) נשאל האם כדאי לאדם לקנות קבר לפני שימות, ושגור בפי העולם שאין לעשות כן שאל יפתח פה לשטן, והשיב כי אין לדון זה שום מקור, ודברי הבל הם ואין לחוש לזה. ושגור בפי העולם כי קניית קרקע לקבורה היא סגולה לאריכות ימים.

האם מותר לאדם בריא או חולה לבטח את עצמו בפוליסת ביטוח שאם יחלה חלילה יקבל פיצויים מחברת ביטוח, ואין בכך משום פתיחת פה לשטן, ה'לחם שלמה' (ח"ב י"ד סי' ס"ז) כתב שאין בכך שום חסרון שהרי כתב הריב"ש (סי' קנ"ד) שמותר לאדם בריא להכין קבר ותכריכין ואין בזה חשש (וכן כתב ה'אגרות משה' אר"ח ח"ד סי' ק"א).

"קדוש אלול" - למנף את חודש אלול

לאחת השכונות הגיעו כמה משאיות ואוטובוס שהריק מקרבו עשרות פועלים. הם התמקמו עם חלקי מנוף בשטח ריק, במטרה להקים שם מנוף. הפועלים עבדו במרץ במשך חודש שלם כדי להקים את המנוף. כל בר-דעת מבין שאם מקימים מנוף גדול כל כך, בוודאי שהולכים להקים כאן בניין ענק, שאם לא כך, בשביל מה השקיעו כאן עבודה רבה כל כך רק כדי להקים את המנוף?!... ביום שהושלמה בניית המנוף, והמנוף התחיל בפעולה, התאספו תושבי השכונה, גדולים כקטנים, סקרנים לראות מה ירים המנוף ולשם מה הוקם. לפתע, הם רואים משאית מתקרבת, עוצרת ומריקה מקרבה שקית עם מעט ממתקים, קצת חד פעמי ועוד כמה צעצועים. המנוף מרים את החבילה בתנופה מרשימה ומניח את השקיות בחלון הבית הסמוך, וזהו! סיים את הפעולה. שוב הגיעו לשטח המשאיות והפועלים, פירקו את המנוף הרם והכל חזר למקומו כמו שהיה. צחוק גדול פרץ בשכונה, בשביל זה טרח בעל הבית כל כך והשקיע סכומי כסף גבוהים ואנרגיות מרובות כל כך?! בשביל להרים שקיות נבובות?! אבל יותר ממה שצחקו עליו, ריחמו עליו: 'לבטח יצא בעל הבית מדעתו'...

נו, זה משל שלא היה ולא נברא. כל אחד מבין שהדבר לא יכול לקרות, אבל הבה ניהרר לבל נגיע אנו למצב הזה... הימים הנוראים הבאים עלינו לטובה, הם 'נוראים' כפשוטם, לא רק נוראים מלשון מורא, אם כי גם זה נכון, הם ימים שיש בהם פחד הדין, אבל הם נוראים בעיקר במובן של 'נורא גדול', 'נורא מפחיד'. כשרוצים לתאר משהו גדול במיוחד, משתמשים בביטוי 'נורא'. ימים אלו הינם ימים נוראים בגדלותם. הימים אלו הם מנוף גדול, שכל אחד יכול לבנות בעזרתו בניין חדש לעצמו. הוא יכול פשוט לבנות את עצמו מחדש! אך יש להיזהר שלאחר שיפרקו את המנוף הגדול הזה, לא נישאר עם שקית עלובה, אלא באמת נצלם כדי לבנות את הבניין הרוחני שלנו לקראת השנה החדשה העומדת בפתח.

ברכת התורה**"לְאֶדֶם מַעֲרָכִי לֵב וְחָה' מַעֲנָה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]****לעילוי נשמת**

מו"ר אבי: יעקב בן רחל ודודק
מרת אומי: שרה-סרח בת שמחה יוסף: הרב מאיר נסים בן כמסאנה
מרכוס מרדכי בן רבקה יוסף: דינה בת שרה: הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל
נפתלי בן רחל: אברהם בן שמחה: גורג'י בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית
רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין
שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל
אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו
אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רוג'ה) בן שמחה
משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו
שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעמה: רחל בת שמשון: דליה בת חיים
הגר בת אהרן והרטת: כותן בת חביבה: אהובה (דייזי) בת טובה
רחל בת חנה: חנינה בת כמסיה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן
שושנה נוואל בת שדרה.

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה
גילי בלומברג (יוצרת תמונות AI). אלעזר בן שמחה

יוזג הגון: ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה
רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זהבה בת אטו
נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לרפואת:

אהרון בן רחל: משה בן רחל
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
עודד בן הר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה
אורסל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוריס בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קין בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה
רחל בת נארה: רות בת לינה: נורית בת רחל
לימור הודיה, ושרונה בנות תורן יפה: תהילה בת סיון

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: לאור בן דינה
שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס
ויקטוריה תקוה בת רינה: דינאלה בת עופרה
רחל בן רחל: הילה בת ישראלה
אשר בת אורנה: מיר בת סוזן

להזמנות, להקדשות ולתרומות במייל:

Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים**מוצא שפתיה תשמר ועשיה פאשר נדרת לה' אלוקין נדבה אשר דברת בפיה" (כ"ג, כ"ד)**

אומר המדרש (ילקוט שמעוני כי תצא כ"ג, כ"ד): "וכי תחדל לנדר".
אמר שמואל, הנודר אף על פי שמקימו נקרא רשע. אמר רבי אבהו מאי קרא וכי תחדל לנדר אתיא חדלה חדלה, דכתיב "שם רשעים חדלו רגז". אמר רבי יוסף, אף אנו נמי תנינו כנדר רשעים נדר בנזיר בקרבן ובשבועה.

רבי מאיר אומר, (קהלת ה, ד): "טוב אשר לא תדור" וגו'. טוב מזה ומזה שלא תדור כל עקר. רבי יהודה אומר, "טוב אשר לא תדור", טוב מזה ומזה שנודר ומשלים.

על האדם לשמור את פיו ולעשות מה שהוא התחייב שנאמר (במדבר ל, ג): "לא יחל דברו ככל היצא מפיו ועשה". דהיינו לשמור על מוצא פיו, ולא יעשה אותו חולין! וכשאדם שומר את פיו ולא עושה אותו חולין, עליו נאמר ככל היוצא מפיו הקב"ה יעשה.

הפנייה לצדיק בעת צרה נהוגה מימי קדם, שתפילת צדיק מתקבלת ביותר. כפי שמובא (בגמרא יומא כ"ט): 'צדיקים כל זמן שמרביין בתפילה תפילתן נשמעת'. כן מובא במדרש רבה (שמות כ"א, ג) על הפסוק 'והיה טרם יקראו ואני אענה' (ישעיהו ס"ה, כ"ד), אמר הקב"ה: אם שמעת למצוותי אף אני שומע תפילתך, שכל מי שעושה רצון המקום ומכוון לבו בתפילה, (הקב"ה) שומע לו. בגמרא (בבא בתרא קט"ז): 'דרש רבי פנחס בר חמא כל שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים, (שנאמר) 'חַמַּת מִלֶּךְ מְלָאכִי מוֹת וְאִישׁ חָכֵם יִכְפְּרֶנָּה' (משלי ט"ז). וכן מובא בגמרא (ברכות ל"ד): 'מִשְׁחָלָה בְּנוֹ שֶׁל רַבִּין גְּמִילָא, שִׁיגַר שְׁנֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים אֲצֵל רַבִּי חֲנִינָא בֶן דּוּסַא לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים. וּבְגִמְרָא (תענית ח') מובא 'ילך אצל חסיד שבורד וירבה עליו בתפילה'.

והרשב"א (ח"ה סי' נ) כתב 'חייבה חכמתו יתברך ע"י תפילת חסידיו וברכותיהם יתרצה ויתרבה טובו למברכיו ומכירי טובו'.
כתב הרמב"ן (שמות י"ח, ט"ו) על הפסוק: "וְזָאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בָּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ, הַתּוֹאֵר 'אִישׁ הָאֱלֹהִים' שהוצמד למשה בפסוק זה בא לגלות לנו את הסיבה לכך שהתקיימו ברכותיו - משום היותו 'איש האלוקים'.
וכתב הרמב"ן: מה שאמר משה רבינו 'כִּי יָבֹא אֵלַי הָעָם לְדַרְשׁ אֱלֹהִים' - כי לדברים רבים באים לפניי להתפלל על חוליים ולהודיעם מה שיאבד להם.

סיפר רבי הלל כגן זצ"ל על הצדיק הגדול רבי זונדל הוטנר מאיששוק זצ"ל, שבתקופה אחת החל ה'חפץ חיים' זצ"ל לשלוח אליו אנשים שיקבלו ממנו ברכה.

לימים פגש את ה'חפץ חיים' ושאלו: 'וכי צדיק אני?! וענה לו: מובא בר"ן (נדרים ב.) ששואל על אחד מהראשונים בלשון 'פה קדוש איך יאמר דבר כזה', ולכאורה אינו מובן מה עניין 'פה קדוש' לעניין של סברא בתורה, שסברא זה עניין של דעת ולא של פה. וצריך לומר, שכשאדם שומר פיו מכל דיבור ואיסור, הקב"ה שומרו שלא ייכשל אף בשוגג. ואם הדין שאמר אינו נכון - יוצא שאמר דבר שקר, ועל זה כתב הר"ן שהוא פה קדוש, ואיך ייכשל באיסור שקר. ואתה צדיק ושומר פיד, ממילא הקב"ה לא יכשילך בשקר, ולכן תברך את מי שזקוק לישועה.

מובא במדרש רבה (רות פ"ו, ס"ב) על הפסוק: 'וַיֹּאמֶר בְּרוּכָה אַתְּ לֵה' בְּתֵי הַיִּטְבָּת חֲסִידָךְ', רבי יוחנן אמר: לעולם אל ימנע אדם עצמו מליילך אצל זקן לברכו. בועז היה בן 80 שנה ולא נפקד, כיון שהתפללה עליו אותה צדקת (נעמי) מיד נפקד, שנאמר "וַתֹּאמֶר נְעָמִי לְכָלֶּתָה בְּרוּךְ הוּא לֵה'". ריש לקיש אמר: רות בת 40 שנה הייתה, ולא נפקדה, מכיוון שהתפלל עליה אותו צדיק - בועז - 'ברוכה את לה' בת' - נפקדה, ורבנן אמרו: שניהם לא נפקדו אלא מברכותיהם של הצדיקים, שנא' 'ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים יתן ה' את האשה'. והביאור לר' יוחנן - רק בועז היה עקר, ונושע מברכתה של נעמי, ולריש לקיש רק רות הייתה עקרה, ונושעה מברכת בועז. ולרבנן גם בועז וגם רות היו עקרים, ונושעו מברכות הזקנים.

ב'ארחות יושר' (לרבי חיים קניבסקי זצ"ל פכ"ו) כתב: יסוד ברכות צדיק בנוי על הפסוק (איוב כ"ב, כ"ח): 'וְתִגְזַר אֱוֹמֶר וְיָקֵם לָךְ, שֶׁהַקֵּב"ה מַסְכִּים לְדַבְרֵי הַצַּדִּיק (הצדיק גוזר והקב"ה מקיים).

עשה למען תינוקות של בית רבן

"כִּי יִקְרָא קֵן צִפּוֹר לְפָנָיו בְּדֶרֶךְ כָּל עֵץ אֵל עַל הָאָרֶץ, אֲפֻרָּהִים אֵל בִּיצִים, וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל הָאֲפֻרָּהִים אֵל עַל הַבִּיצִים לֹא תִקֶּה הָאֵם עַל הַבָּיִם" (כב ו).

בספר הזוהר הקדוש במאמר 'קן צפור' הנודע (ריש פרשת שמות), המגלה צפונות וגנוזות מרזי סוד הגאולה והתגלות מלך המשיח במהרה בימינו, דורש את פסוקי פרשתו הללו כמין חומר. ובתוך הדברים מפליג בשבח מעלת תינוקות של בית רבן, ומבאר שכל סגולת השראת השכינה לקיום בית ישראל בתוקף מר הגלות וכל התנוצצות הגאולה אינה אלא בזכות התורה, ובהיות שהתלמידי חכמים מתמעטים בעקבתה דמשיחא העיקר הוא זכות תינוקות של בית רבן, וזכות יונקי שדים שלא חטאו וגמולי חלב שלא פשעו.

וזה לשונו הטורח (ח"ב ט. בתורה"ד): "בזכות יונקי דבי רב יתחקר חיליה לאתגברא ורזא דא 'אפורחים'. ואי לא ישתקחון אלין, הא ינקי דיתבין בתוקפא דאמחון וינקי, כמה דאת אמר, (ישעיה כה ט) 'גמולי מחלב עתיקי משדים'. והיינו 'או ביצים', דבגין אלין שריא שכניהא עמהון ד'שיראל בגלותא דהא חכימין ועיריין אינון ד'שתקחון בההוא זמנא. – והיינו 'והאם רובצת על האפורחים' או על הביצים".

ופירש בפירוש מתוק מדבש: "צירף הקב"ה זכות התינוקות של בית רבן שהבל פיהם אין בו חטא, ובזכותם יתחזק כוחו של משיח להתגבר, והוא הסוד של 'אפורחים', שהם סוד התינוקות של בית רבן".

"ואם לא ימצאו התשבו", אז יתגבר כחוח התינוקות היושבים בחיק אמותם ויונקים שהם עתידים עוד להתגבר בתורה. כמו שהנביא אומר 'את מי יורה דעה וגו' גמולי מחלב, אלו הילדים שנגמלו מתוקת החלב 'עתיקי משדים', הנעתקים משדי אימותיהם".

"והיינו מ"ש 'או ביצים', שהם אותם שעתידיים לפרוח בתורה. כי בשביל אלו שהם התלמידי חכמים והתינוקות של בית רבן והיונקים שזורה שכינה עם ישראל בגלות, כי אלו הם מושיבי השכינה בתחתונים".

"ומפרש, כי לא די שתשרה השכינה בין ישראל רק בזכות התלמידי חכמים לומדי תורה, שחרי החכמים מעטים הם שימצאו בזמן ההוא [של סוף הגלות לפני הגאולה ע"ש], ואין בהם כוח להכריע כף המשקל".

"והיינו שכתוב 'והאם רובצת' היא השכינה השורה על ישראל בגלות, 'על האפורחים' בזכות תינוקות של בית רבן, שהם עדיין אינם גמר פרי אלא כאפורחים 'או על הביצים', שהם הגמולי מחלב, ע"כ".

נמצינו למדין כאן, שכל עיקר השראת השכינה עלינו כיום בגלות הקשה של עקבתא דמשיחא היא רק בזכות תינוקות של בית רבן.

כדמסיק בפרק כל כחלב (שבת קט"ז): "מאי דכתיב (דה"ט טז, כב) 'אל תגעו במשיח' אלו תינוקות של בית רבן וכו'. אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל תינוקות של בית רבן וכו'. אין מבטלין תינוקות של בית רבן אפילו לבגין בית המקדש. ואמר ריש לקיש לרבי יהודה נשיאה כך מקובלני מאבותי, ואמרי לה מאבותיך, כל עיר שאין בה תינוקות של בית רבן – מחריבין אותה. רבינא אמר, מחרימין אותה" ע"כ.

ומבואר בסוגיא זו עד היכן מגעת חשיבות תורת הבל פיהם של תינוקות של בית רבן, שכל העולם מתקיים בשבילה והיא הנותנת לנו את זכות קיומנו בעולם הזה, וזכות קיום העולם. ומתא טעמא כל עיר שאין בה תינוקות של בית רבן מחריבין או מחרימין אותה, מחמת שהיא חסרה את עצם יסוד זכות קיומה בעולם.

ובזכות תורתם הטהורה ותפלתם הטהרה של תינוקות של בית רבן נזכה גם אנו לקיום בית ישראל ברוחניות ובגשמיות ולכתיבה וחתומה טובה, אמן.

- > < -

בספר "סדר הדורות" (חלק ימות עולם האלף החמישי, ד"א רמ"ה) מביא מעשה נורא בנער קטן אחד מתינוקות של בית רבן, הנקרא 'נחמן קטופא'. אשר זכה לנשמה עלינה טהורה וקדושה ונשגבה מאוד מאחורי הפרגוד שמתחת כיסא הכבוד, וזכה לגלות בעולם סודות ורזין נפלאים מתוקים מדבש ונופת צופים. ובכללם גם את סוד הגאולה העתידה, שגילה הזוהר הקדוש ה"ל שותא מכותם ובזכותם של תינוקות של בית רבן.

באתח המסעות שנסע מורנו ורבינו הרה"צ שליט"א לקברות הצדיקים, ערך מעמד תפילה ברוב עם על קברו הקדוש. והנה לערוך כאן בפניכם קוראים נאמנים וחביבים מעט מתוך הדברים הנפלאים שנאמרו שם על ציון קדשו של היונקא שבגליל העליון, אשר נודע כמקום המסוגל לקבלת התפילות ובפרט לפקודת עקרות. [על פי קובץ 'טיב מקומות הקדושים' קבר היונקא רבי נחמן קטופא (חטופא) ועיין שם עוד].

וזה החל, כתב בספר "סדר הדורות" שם בזה הלשון: "נחמן קטופא נולד ד' אלפים רמ"ה. [וכתב] בשלשלת הקבלה (דף מו). זה לשונו, ראיתי בקונטרס כל ואלו דבריו, רבים ונכבדים מחכמי ברצלונה כתבו אל הרב הגדול רבינו דוד בן בנו של הרמב"ם לחלות פניו, להודיעם אם נמצא אצלו איזה דבר בסוד הקץ". "וישא את פניהם וישלח להם המעשה, מלידת הנער הנעים ילד שעשועים והנבואות אשר נביא, ובסוף כל נבואה קצת פירוש".

"ולפי מה שנראה, הרב רבי דוד היה שקילל והחרים לכל מי שיגלה רז

זה לנכר, וראוי להיזהר מנחלתו שלא יכזה, ולשמור סוד במה שיש בו. כאשר היא קללת חכם מוסף אל רוב חסידותו וגודל יהדותו ותפארת גדולתו. וכאשר היה [רבינו דוד בן רבי אברהם בן הרמב"ם] נגיד ומצוה לאומים מזרע קדושים מבני בניו של אותו הצדיק, הרב המורה צדק [הוא הרמב"ם] אשר בשערים מעשיו יללולוהו, ולתורתו איים ייחלו".

"והטעם שאמר לגלות לפי שיש בקצת עניינים ההם סכנות הרבה ובקצתם השתיקה יפה". "וראוי שתדע, שזה המעשה היה בקיצור, כי בשנת כמו ד' אלפים רמ"ה, וכמו ת"כ לחורבן בית שני, היה רבי פנחס חסיד גדול וקדוש, והיתה לו רחל לאשה גם היא חסידה, ורחי עקרה, ויתפללו להשם יתברך, ונעתר לקולם ותר".

"ובחדש השביעי להריונה בחמישי בשבת כעלות השחר, שהיה עולה [כוכב] צדק ומאזנים לצד מזרח, ביום ראש השנה, שיש לשמיטה, בשנה הנזכרת נולד זה הנער, ויקראו [שמו] 'נחמן'".

"ותיכף שנולד התחיל לדבר פלאות ומעשה מרכבה, והעולם קראוהו 'נחמן קטופא דמן ברעם', ומת בן י"ב שנים. ואני ראיתי בגלילות ארץ ישראל, 'נחמן קטופא' נקבר בכפר ברעם. ובשארית יוסף (ריש אות נ"ן) כתב זה לשונו, נבואת נחמן קטופא בר פנחס כ' חיבר אותו רבי אברהם הלוי הזקן בירושלים (שנת ה' אלפים רע"ו), שלשלת הקבלה (מו). עם פירוש רבי שמואל הנגיד עכ"ל. ובסוף ימיו התנבא נבואות גדולות על הישועה, והדברים ההם נכתבו, והם סתומים ונסתרים ועמוקים בהרבה לשונות, ירושלמי בבלי ארמי והגרי מעורבים ונחלפים, עמוקים מאד בסליצה וחיזה, ונלאו המפרשים להבין חלק קטן מהם".

"וזה רבי אברהם [הלוי] המפרש אומר, שבשנת ה' אלפים רפ"ט היתה מחברת 'בין דלי לדגים', כאשר היה כשנכנסו ישראל לארץ בימי יהושע, וכן כשעלה עזרא עם הגולה לירושלים. וזה המפרש אמר ששאל בחלום מתי קץ הפלאות והשיבו לו (שמות כב) 'מישאל אלצפן וסתר' [מי שאל – אל צפן והסתר]. גם בנבחרותו שאל בחלום זה, והשיבו לו (דברים לב ד) 'הלא הוא כחם עמדי'. ואומר שנבואות אלו נמצאו בתורה אחת בגליל התחתון בעיר טבריה, כתובים בטוילים ישינים ובלויים בתוך כלי עופרת, ועיין שם הרבה עניינים מזמן הגאולה. ואני הכותב יחיאל, בידי העתק מנבואות הנער נחמן קטופא ולא רציתי להעתיקו פה בחיבורי זה מכוח אזהרת החסיד הרב רבי דוד הל"ל ע"כ העתקת לשון ספר סדר הדורות. ומצינו בכתבי מורנו הרב רבי חיים ויטאל 'צוקל' שמזכיר אותו ינוקא קדישא בסילודין, בספרו 'עץ חיים' (הקדמה על שער ההקדמות) וזה לשון קדשו [בתורה"ד]: 'מקום אש אוכלת הם רזי התורה, דבריהם כנחלי אש להבת שלהבת כל, כענין ההוא ינוקא דהוה דריש בחשמל ונפק אשא מיניה ואכלתיה, ומה טוב ומה נעים חלקם וכו' ע"ש".

וכתב בספר הקדוש שומר אמונים ז"ע (מאמר הגאולה שלהי פרק ח) וזה"ש: "מובא גם כן בגבולות ה"לד מר' נחמן קטופא אשר כל דבריו דגרי נביאות קדש הקדשים. וזה לשונו, אי אתון חסון רישין אלין באלין קיימין, מן תמן תדעון דקרבין יומין, ברא מנבל אבא וחתנו לחמא ברתא קיימא באמא וכלה בחמותה, מזו צומין ובעי רחמין דלא יתקרבו יומין דתשטפון באומין עד כאן. ותראה אחי אהובי, שיתעורר בזמן הזה בהעליונים ותחתונים מהומות רבות ומלחמות עצומות, שרי מעלה עם שרי מטה וכל זה להודיע לישראל מה שנגעשה בשמים ממעל, שנגיע הזמן לפקוד האילה הרחימא החביבה להביאה ולקרבא לדודה".

"וזה שאומרים בקידוש הלכנה 'עטרת תפארת לעמוסי בשן שהם עתידים להתחדש כמותה', כי כמו הלכנה כשהיא בתכלית המיעוט מתחדשת תיכף, ככה ישראל הקדושים כשיהיו בתכלית המיעוט, אז יתחדשו ויתעלו בפעם אחת מאפילה לאור גדול, כי צריכים כנסת ישראל לירד בגלות האחרון עד עומק האחרון שבקליפות להוציא בלעם ספיהם ועיין בסוף מאמר האמונה" עכ"ל"ק בספר שומר אמונים שם.

טיב הלך מוסר הנלמד לנו מזה המעשה, שלעולם אי אפשר לדעת מה יגדל ומה יצמח מילד קטן 'נוקא'. וכשם שנחמן דגן נודע ששוכנת בקרבו נשמה טהורה מוזכרת ונשגבה עד מאוד, עד שבגיל שנים עשרה שנים כבר התנבא ברוח הקודש. – כן כל נער וכל נשמה קדושה וטהורה של תינוקות של בית רבן, יכולה ומסוגלת להתגדל מאוד, כמו רבים מגדולי הדורות שהיו בילדותם ובנעורם ילדים ונערים רגילים... עלינו אפוא להעריך ולחוקר עד מאוד כל ילד וכל בחור שה תמים מצאן קדשים הערבים על קיום בית ישראל. לשמור עליהם מכל משמר, לעודד כל נער ולרוממו בהשפעת אהבה וקרבת לב ור"ו שלא לזלזל או לבטל שום 'נוקא', פיקדון קדוש ויקר שהפקיד הש"ת בידינו, רק להתפלל ולהעתיק מקרב לב ונפש תמיד להצלחתם ושיזכו לשמירה מעליא מן השמים בדור פרוץ כזה של עקבתא דמשיחא מלא בניסיונות קשים האורבים לנוער שלנו בכל פינה מבית ומחוץ. ויהיה לב אבות ואימהות הומה בתפילות נרגשות ובמסתרים תכבה נפשים

< | הפשע בעפוד הבא >

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו למערכת ע"י הקוראים

דירה למסירה

כל החיים שואלים בביתי מה יהיה? איך נחתן את הילדים? ואני עונה, שיש לנו שותף שלישי שזו הדאגה שלו. אני עובד ולומד תורה ועושה מה שביכולתי. כמוכן שאם היתה לי אפשרות לשים משהו בצד הייתי עושה זאת, אבל החיים לא אפשרו לי זאת.

והיה היום והדוד החליט לרכוש דירה עבור ביתי הקטנה שנשאה חן בפניה. הדודה מצאה פרויקט שנראה לה מתאים וסגרה חוזה. התבקשתי לעזור בהליכים ולעמוד מול החברה בכל הטופסולוגיה הכרוכה ברכישת דירה. עצם ההצעה והרצון של הדוד גרמה לנו להפתעה מוחלטת.

באחד הימים, התקשרו אל הדוד ממשרד המכירות כדי להודיע שהיום זה היום האחרון לתשלום השובר שקבלנו. הדוד התקשר להודיע לי ולא ידעתי מה לעשות, הרי זה לא משהו שאני מכיר והייתה אי הבנה בין משרד המכירות לדוד אודות התשלום הראשוני. סיימתי את הלימוד בסדר הקבוע למרות המתח הנפשי וניגשתי לבנק בעיר מגורי על מנת לשלם את השובר.

אבל אז נתקלתי בבעיה. הדוד לא יכול לשלם עבור הבת שלי שאינה קרבה ראשונה. עוד לא הספקתי להיות מתוסכל, ויהודי נחמד פונה אלי ושואל אותי אם יש לי את השובר ביד ואת כרטיס הבנק? השבתי בחיוב ואז הפתיע אותי והסביר לי שדרך המכונה ניתן להפקיד ולשלם את השובר ללא כל העיכובים החוקיים של הבנק... הוא עזר לי למלא את מה שצריך ואף עזר לי לשלם בכספומט. הייתי בהלם מטיב ההשגחה. הקב"ה סידר לי אדם שמסתבר שהוא יועץ משכנתאות בכיר ובדיק היה בבנק עבור לקוח וה' שם בליבו לעזור לי עם חיוך...

היה זה שיעור מאלף שמי שמקבל עליו עול תורה מעבירים ממנו עול דרך ארץ כפשוטו. אילולי היועץ החביב הזה לא הייתי מצליח לשלם באותו יום, מה שהיה גורר קנסות וכאן היה לי ניסיון לא קל לסיים את חוק לימודי לפני שאתפנה לדברי חולין וראיתי את הברכה בעיני בשר...

בתאריך: 8.10.20

הפענוח לדבות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזנן שלוחה אל 'ר' שנהא סטואלס
בפקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

— > ♦ < —

וללמד על הכלל כולו יצא שנלמד מטיב עובדא זו, כמה חשובה היא ההערכה שאנו מוקירים ומרוממים את ילדי התלמוד תורה, תינוקות של בית רבן, אם ב'חומש סעודה' או

רבי אפרים נכנס אל משרד ההנהלה, שם הסדיר את ענין יציאתו והממלא מקום המחליף, ויצא היישר אל נסיעתו, כשהאברך החשוב שנענה לו ברצון נכנס למלא את מקומו בלימודים עד

עֲשֵׂה לְמַעַן יִזְכְּרִי שְׂדֵים שְׂלֵא חֲמָא, עֲשֵׂה לְמַעַן גְּמֹלִי חֶלֶב שְׂלֵא פִשְׁעִי,
עֲשֵׂה לְמַעַן תִּיטַקוֹת שֶׁל בֵּית רַבִּי!

מאוצרות הפרשה

הפחות טוב- עליו יש לו עולם הבא, כי הוא ראשית אוננו, לו משפט הבכורה - עליו הוא מקבל את העולם הבא, עליו עיקר השכר!!

לא תחרש בשור ובחמר יחדו (כב, י) כתב האבן עזרא בטעם מצווה זו, וז"ל: "השם חמל על כל מעשיו. כי אין כח החמור כח השור", עכ"ל. והיינו שזה גורם לחמור שיצטרך לעמול מעבר לכוחותיו.

אומר הגר"א דיסקין: ומכאן יש מוסר השכל לאותם ההורים המשתדלים בכח להכניס את בנם לישיבה "חשובה", שיש בה תלמידים "בעלי כשרונות" והבן שלהם יצטרך להתאמץ מעבר לכוחותיו, כדי שלא ירגיש נחות מחבריו, ובסוף הוא עלול חלילה להשבר ולהתרוסק, רח"ל. והרי הקב"ה חמל אפילו על החמור, שלא להטיל עליו להתמודד עם השור שכוחו רב משלו. ק"ו על אחת כמה וכמה, שאנו צריכים לחוס על בנינו היקרים, שלא להכניס אותם לצער הזה בשנים היקרות ביותר שלהם, להתמודד עם חברים שעולים עליהם בכשרונותיהם, ואם ההורים היו חושבים באמת ובתמים על טובותיו ועתידו של בנם, היו דואגים שילמד בישיבה שמתאימה לו לפי כוחותיו וכישרונותיו, ושם יעשה חיל בלימודו, וילמד בס"ד ברוגע ובשמחה.

וכסית את צאתך (כג, יד) בשלמא אם הדברים אמורים בסתם מחנה נחא, אבל להמפרשים שהדברים מסובים אל מחנה ישראל במדבר, קשה הלא המן היה נבלע באבריהם? וז"ל שזה היה במדבר ממה שהיו קונים מתגרי או"ה. ובעירובין נ"ה אמרו חז"ל, שב"ל לא היו נפנים לא לפני המחנה ולא מן הצדדים, אלא מאחוריו, ומה נראה שהיו נפנים גם במדבר, אבל מכיון שמצות "וכסית את צאתך" היתה נוהגת גם במדבר, למה המתין משה להודיע לישראל מזה רק בסוף ימיו? וז"ל שבני ישראל התחילו לקנות אצל תגרי או"ה רק כשנתקרבו לשוב, היינו בסוף ימיו של משה, ואז צוה אותם על זה. (אזנים לתורה)

כי יקח איש אשה חדשה (כד, ה) שח המשגיח הגר"ח מיישקובסקי שליט"א: סיפר לי רבי אלעזר ברונר איש החינוך ורב פעלים לחסד הוא זכה להסיע הרבה את הרבנית קניבסקי ע"ה. פעם הוא נסע עמה לבית אביה מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, ושם בבית - סיפר לו אחד האחים שעל המיטה הזו ישבה האחות הגדולה בת שבע בשעת בוקר מוקדמת, ולפני שהיא הלכה לעבודה [היא הייתה מאד כשרונית והיא עבדה אצל רואה חשבון], היא אמרה תהילים בבכיות, ורק אחר כך היא הלכה לעבודה. בחזור - הוא סיפר לה מה שאומרים עליה... היא לא הבינה מה הוא עושה מזה עסק... ואמרה לו, אם אחד יש לו חולה בבית והוא בוכה בתפילה ב"רפאנו" זה אומר שהוא צדיק?... זה טבעי! גם אני, הלכתי לעבוד אצל רואה חשבון שהוא לא בן תורה, באו לשמה כל הגבירים, אם אני רואה ככה זה עלול להשפיע, למה שאני ארצה להינשא לבן תורה כמו רבי חיים?... אם כן זו סכנת חיים!!! אז בכיתי כל יום שאני ח"ו לא אהיה חולה, שאחזיק מעמד וארצה רק את רבי חיים, זה טבעי.

כי תקצר קצירך בשדך ושכחת עמר בשדה לא תשוב לקחתו (כד, יט) הרב חיד"א שאל פעם את תלמידיו: איזוהי המצוה היחידה בתורה, שאם אמר עליה "לשם יחוד" קודם המצוה - לא זכה לקיימה? תמיהו התלמידים ולא ידעו מהי המצוה הזאת, שהרי על כל המצוות ראוי לומר תחילה "לשם יחוד". אמר להם הרב חיד"א: זאת מצוות שכחה, שהרי רק על ידי השכחה יכול אדם לזכות לקימה, ואי אפשר לקימה בכונה תחלה.

רבותי יש לי שתי בשורות לומר לכם האחת פחות טובה, והשניה בשורה טובה

לא ישכח אותו היום בו סימן הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי זצ"ל לקראת סיום תפילת ערבית, כי הוא רוצה לומר דבר מה לבחורים. עיצומו של חודש אלול היה, ורבי ברוך מרדכי סימן כי הוא חפץ לומר דבר מה, בני הישיבה הצטופפו במעגל סביב מקומו, והוא אמר: רבותי יש לי שתי בשורות לומר לכם, האחת פחות טובה, והשניה בשורה טובה, ולאחר שתיקה משמעותית, אמר, **הבשורה הפחות טובה היא, וכאן הרעים בקולו - כבר חלפו עברו עלינו שבועיים של אלול!!!, והבשורה היותר טובה היא - עדיין נשארו לנו שבועיים של אלול, תנצלו אותם..**

בספר היראה (סוף הספר) כותב רבינו יונה, משנכנס אלול עד מוצאי יום הכיפורים יהא חרד וירא מאימת הדין. בתקופה זו על האדם להיות ירא וחרד מאימת הדין, וזו עבודת חודש אלול - היראה. "הימים הנוראים" - במורא שמים.

ובמשנה ברורה ר"ס תקפ"ד הביא שעל ידי שאדם מתעורר ליראה ופחד מהדין, גורם שהקב"ה ידון אותו ברחמים. חז"ל אמרו (ע"ז ג:) שהקב"ה מתיישב על כסא דין ואחר כך עובר לכסא רחמים. הקשה ר' איצל (כוכבי אור נח), אם עתיד לעבור לכסא רחמים, מדוע מתיישב תחילה על כסא דין? אלא שבאמת יש גם דין - כמה רחמים יהיו במשפט של כל אחד ואחד. והדין הזה נקבע לפי הפחד והחרדה שיש לאדם מהמשפט. ומדמה את הדבר למי שיש לו נער ועשה מעשה שאינו הגון, אם יבוא אביו וימצא כי הנער נתמלא פחד וחרדה מאימת אביו שלא יענשו קשה, ירחם עליו, מה שאין כן אם יראה כי אין לבן שום פחד, יתמלא עליו חימה וכעס יותר. וכן הדבר, אם האדם יכניע שכלו לצייר לפניו אימת הדין, ולהיות מלא פחד ורעדה, יפיק רצון מבעל הרחמים שישפוט אותו בשיעור מרובה של רחמים.

ולקחת לך לאשה (כא, י) וברש"י לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע. מקשים העולם שלכאורה תבת 'לא' ותבת 'אלא' מיותר, כי ניתן לכתוב: דברה תורה כנגד יצר הרע. וכתב החנוכה התורה לפרש על פי הגמרא ביבמות (סג.) שרב חייל למרות שאשתו היתה מצערת אותו היה קונה לה מתנות, והשיב לדודו רב ששאלו על כך, ואמר: וכי לא די שמגדלת את בנינו אלא גם מצלת אותנו מן החטא. נמצא שהאשה מועלת לנו לשני דברים: לגדל הבנים, וגם להציל מן החטא. והנה בפת תאר שסופה שתלד בן סורר ומורה אם כן יפת תואר אינה מועלת אלא לדבר אחד דהינו להציל מן החטא, וזה שפירש"י לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע, כי יפת תאר אינה מועלת לגדל בנים הגונים, רק כנגד יצר הרע לחוד.

כי את... בן השנואה יכיר לתת לו פי שנים (כא, יז) שח אחד המחנכים: בכל כיתה יש ילד שהוא בגדר 'בן השנואה' ועליו אומרת לנו התורה שיש להעדיף אותו ולפרגן לו, "כי את... בן השנואה יכיר, לתת לו פי שנים" וכיצד עושים את זה? "בכל אשר ימצא לו" בכל מידה ודבר הכי קטן שהוא עושה תפרגן לו עליו - **פי שנים**. ולמה להעדיף אותו כל כך? "כי הוא ראשית אוננו, לו משפט הבכורה". מרן הגר"א"ל שטיינמן צוק"ל היה אומר שיש ג' סוגי תלמידים בכיתה: **המוצלח** - העולם הזה של הרביה. **הבינוני** - עליו הוא מקבל משכורת.

איזה דבר עושים לא בעמידה ולא בישיבה?

חידה בפר"ש

'לאחת השכונות הגיעו כמה משאיות ואוטובוס שהריק מקרבו עשרות פועלים. הם התמקמו עם חלקי מנוף בשטח ריק, במטרה להקים שם מנוף. הפועלים עבדו במרץ במשך חודש שלם כדי להקים את המנוף. כל בר דעת מבין שאם מקימים מנוף גדול כל כך, בוודאי שהולכים להקים כאן בניין ענק, שאם לא כך, בשביל מה השקיעו כאן עבודה רבה כל כך רק כדי להקים את המנוף?!'. 'ביום שהושלמה בניית המנוף, והמנוף התחיל בפעולה, התאספו תושבי השכונה, גדולים כקטנים, סקרנים לראות מה ירים המנוף ולשם מה הוקם. לפתע, הם רואים משאית מתקרבת, עוצרת ומריקה מקרבה שקית עם מעט ממתקים, קצת חד פעמי ועוד כמה צעצועים. המנוף מרים את החבילה בתנופה מרשימה ו - מניח את השקיות בחלון הבית הסמוך, וזהו! סיים את הפעולה. שוב הגיעו לשטח המשאיות והפועלים, פירקו את המנוף הרים והכל חזר למקומו כמו שהיה. צחוק גדול פרץ בשכונה, בשביל זה טרח בעל הבית כל כך והשקיע סכומי כסף גבוהים ואנרגיות מרובות כל כך?! בשביל להרים שקיות נבובות?! אבל יותר ממה שצחקו עליו, ריחמו עליו: לבטח יצא בעל הבית מדעתו..."

נו, זה משל שלא היה ולא נברא. כל אחד מבין שהדבר לא יכול לקרות, אבל הבה ניזהר לבל נגיע אנו למצב הזה... הימים הנוראים הבאים עלינו לטובה, הם 'נוראים' כפשוטם, לא רק נוראים מלשון מורא, אם כי גם זה נכון, הם ימים שיש בהם פחד הדין, אבל הם נוראים בעיקר במובן של 'נורא גדול', 'נורא מפחיד'. כשרוצים לתאר משהו גדול במיוחד, משתמשים בביטוי 'נורא'. ימים אלו הנם ימים נוראים בגדלותם. הימים אלו הם מנוף גדול, שכל אחד יכול לבנות בעזרתו בנין חדש לעצמו. הוא יכול פשוט לבנות את עצמו מחדש! אך יש להיזהר שלאחר שיפרקו את המנוף הגדול הזה, לא נישאר עם שקית עלובה, אלא באמת ננצלם כדי לבנות את הבניין.

וממנוף למנוף - נזכיר את שסיפר הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל: באחד הימים הובא קרוואן חדש לעיר אופקים. הקרוואן גדול הממדים, אשר נועד לשמש כבית כנסת, הובא על גבי משאית ענקית. מנוף ענק הובא למקום כדי להוריד את הקרוואן מהמשאית ולהניחו במקום המיועד. כשזרוע המנוף היתה באוויר בעוד הקרוואן תלוי עליה, עמדו כל הילדים מסביב והסתכלו איך המנוף מרים כזה קרוואן גדול. לפתע, הבחין אחד הפועלים כי יש צורך ליישר מעט את הקרוואן. אחד הפועלים אחז בזווית הקרוואן, סובב אותו ויישר אותו, וכך נחת הקרוואן על הקרקע בצורה ישרה ובזווית המדויקת. באחד הימים שח אחד מתושבי השכונה ואמר לחברו: אולי עדיף היה שהקרוואן יעמוד בזווית קצת אחרת? כשבנו, שעמד בסמוך, שמע את השיחה, אמר לאביו 'מה הבעיה, אבא?! בוא נסובב את הקרוואן!' - 'מה אתה שח', אמר לו אביו, 'הקרוואן שוקל טון, אפילו אם כל המתפללים ידחפו יחד את הקרוואן - הוא לא יזוז ממקומו'. השיב לו הבן: 'אבא, בעיניי ראיתי איך אחד הפועלים לבדו סובב את הקרוואן!' 'בני', אמר לו האב, 'כל זמן שהקרוואן עמד על מנוף, כל אחד יכול היה לסובבו וליישר אותו, לשנות זווית, אבל ברגע שהקרוואן הורד על הקרקע והמנוף ניתק עצמו ממנו, זהו, אי אפשר להזיזו...' היה אומר רבי שמשון: "כל השנה אפשר לשנות דברים, ללמוד טוב יותר, להתפלל טוב יותר, עצלן יוכל להזדרז קצת, אבל מהפכות, שינוי מן הקצה לקצה, מאד קשה! אך ימים אלו, ימי חודש אלול, הם כמו מנוף. כמו שכאשר המנוף הרים את הקרוואן - כל אחד יכול ליישר אותו, גם אם הוא שוקל טון, כך גם בימים אלו 'המנוף נמצא בשטח', הקב"ה מרומם כל אחד למעלה ואפשר לעשות מהפכות, אפשר לשנות את הטבע לגמרי! בחור חלש יכול להפוך פתאום למתמיד עצום, עצלן יכול להפוך לזריז, אפשר להזיז דברים שאי אפשר להזיזם בכל השנה. ברגע שימים אלו יעברו, זהו. זה הבניין שבנית. מעתה תצטרך לעמול רבות כדי לשנות דברים'. חשוב לדעת שלא להיות 'מסתפק במועט', לא לבקש לצאת מימים אלו עם שקיות ריקות של צעצועים מדומים, אלא ללכת בגדול, לבקש דברים גדולים, עם כל המושגים של גדלות! (הרב א. הכהן - יתד נאמן)

פינת ההלכה

להחליף נורה בחדר מדרגות ביום שישי, כשיש שכנים שעדיין אינם שומרים תורה ומצוות

שאלה: אני ועד בית בבנין שלנו, בבנין שלנו יש גם שכנים שעדיין אינם שומרי תורה ומצוות, ביום שישי אחת הנורות שבחדר המדרגות נשרפה ואני צריך להחליפה. שאלתי היא, האם ראוי להחליף את הנורה בערב שבת, כי זה תפקידי, או שמא עדיף שלא אחליף את הנורה כעת, אלא אמתין למוצאי שבת, שהרי אם אחליף כעת את הנורה, אני גורם שהשכן שאינו שומר תורה ומצוות ומדליק את הנורות ידליק נורה נוספת בשבת? תשובה: בוודאי שהחשבון צודק, ולא יחליף את הנורה ביום שישי, וגדולה מזו מבואר בשו"ע (או"ח סי' שכח ס"ט) שאם צריך לקטוף לחולה שיש בו סכנה שני תאנים בשבת, ויש שני תאנים בעוקץ אחד, או שלשה תאנים בעוקץ אחד, לא יכרתו אלא העוקץ שיש בו שנים. והטעם שבה שקוטף את העוקץ שיש בו שלשה תאנים, מרבה בשיעורים, ואסור להרבות בשיעורים בשבת שלא לצורך, וכל שכן בענייננו, שבהדלקת המתג בשבת, גורם לו להדיק עוד נורה, שבמעשה אחד עובר על כמה איסורים, וזה אפילו יותר מריבוי שיעורים, אלא עושה כמה מלאכות במעשה אחד. (הגר"י זילברשטיין שליט"א, קובץ ווי העמודים)

תשובה לחידה פר"ש: בעריפת העגלה.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת שטיין לנשואי הבת משפחת גרודקה להולדת הבת

משפחות שוורץ - גולדמן להולדת הבן הנכד משפחת יהודה בלומנטל להכנס הבן לעול תורה ומצוות

גני הדר: משפחת רייכנברג לנשואי הבת משפחות שטרנברג-קוט (מרכז העיר) לאירוסי הבן הנכד משפחת גינזבורג לאירוסי הבן משפחת קרישבסקי לאירוסי הבן

הודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

"כי תצא למלחמה על אויבך!"

מעשה שהיה, בא בעל תשובה לפני הגאון רבי נסים קרליץ וטען לפניו, שאין זה הוגן שהקב"ה חילק את יצר הרע שלא בשווה בין בני האדם, כי לו יש יצר הרע גדול מאד ולרב אין יצר הרע גדול, אין זה צודק... היה זה בלילה, אמר לו רבי נסים: "תבוא אלי מחר אחרי התפילה ונדבר בדרך לבית".

למחרת הוא הגיע לבית הכנסת. בסיום התפילה מיד היה תור ארוך לשאול את רבי נסים. נעמד אותו בעל תשובה בסמוך והמתין. חיכה וחיכה. עד שרבי נסים החל ללכת לכיוון ביתו ועימו השואלים והוא אחריהם.

כשהגיעו לבית פנה אליו רבי נסים: "אני אוכל עתה פת שחרית, תכנס עימי ונדבר". נטל את ידיו, עד שרצו להתחיל לדבר צלצל הטלפון, שאלה בהלכה וטלפון רודף טלפון... עד שהוא התפנה. או אז אמר לו הרב: "הנה ראית מה שקורה כאן, כמו שאתה הוצרכת לחכות בתור כך גם היצר הרע, הוא לא יכול להכנס אלי כי הוא צריך לחכות בתור. אנשים אחרים כיון שהם פנויים, הוא היצר הרע מגיע אליהם בלי תור, מיד כשהוא מגיע הוא מתקבל..."

(דומת עבד ה')

פעם הלכו הגה"צ רבי שמואל שפירא עם ידידו ותלמידו הרה"ח מרדכי אלעזר רובינשטיין להתבודדות אחר חצות לילה בהרי מירון, בהר מול קבר הרשב"י. כשחזרו, היתה הלבנה מאירה וזורחת עד שהנוף הנשקף היה יפה עד מאד. התפעל רבי מרדכי אלעזר ופנה אל רבי שמואל שהיה הולך ומצמצם עיניו ומביט על הארץ ואמר לו: "רבי שמואל, שא נא עיניך, הבט וראה יופי הבריאה מסביבנו". אך ר' שמואל לא אבה ולא הרים עיניו.

המשיך להפציר בו: "רבי שמואל אני מבטיחך שצד מזרח ומערב, צפון ודרום, מעלה ומטה, בדוק לגמרי שאין בכל האופק שום נברא..." ושוב ר' שמואל לא אבה להרים עיניו בהפטירו: "וכי איך אדע מהיכן זה היצר-הבעל דבר יקום ויבוא עלי!" כאומר לו, כאן העולם הזה מקום מסוכן הוא, אדם אינו יודע היכן טומן לו היצר מלכודת להפילו...

בואו וראו, כל זה היה באמצע יער, הרי מירון, באמצע הלילה, לפני תשעים שנה, שום נפש לא היתה אז בנמצא, מכאן נוכל ללמוד מהי קדושה!

(שיח שרפי קדוש - אנשי שלומנו חלק ז')

"והיה הבכור אשר תלד יקום על שם אחיו המת ולא ימחה שמו מישראל".

רבי אורי שטרן בן המושב תפרח נפטר לפני מספר חודשים, אף שעסק למחייתו היתה התורה משוש חייו. בגיל שבעים ושנים, כאשר סיים לשלם את חובותיו יצא לפנסיה. החליט ללמוד סוגיה אחת בש"ס, לדעת אותה היטב, ישר והפוך שכאשר יגיע לשמי מרומים, לפני בית דין של מעלה וישאלו אותו "יש לך מה להגיד" תהיה בידו תשובה! בחר את סוגיית רבי חנינא סגן הכהנים במסכת פסחים, סוגיה שהיא מהקשות בש"ס.

הוא הסתער עליה בצורה מיוחדת, למד אותה בעיון מופלג, היה שקוע בה כל כולו, בצורה שהיה קשה לו להכנס לשירותים, מרוב שכל מחשבותיו היו שקועות בה. בלילות היו שומעים אותו ממלמל מתוך שינה את דברי הגמרא. שבעה חודשים למד עם חתנו שליט"א את הסוגיה הזו, למעלה ממאה ושבע פעמים חזרו עליה!

חתנו הוציא קונטרס הערות וביאורים שיצאו להם מתוך לימודם. כל מכיריו ידעו 'ר' אורי שטרן זה רבי חנינא סגן הכהנים! היו שאמרו לו 'תמשיך הלאה...' אך הוא הרגיש שצריך לחזור עוד ועוד. עד שהגאון רבי אביעזר פילץ הכריע לו שהם יכולים לעבור לסוגיה אחרת.

היה זה שבוע וחצי לאחר פטירתו של ר' אורי. בנו, הרה"ג ר' ברוך, אברך יקר ב"כולל חזון איש" ישב בסדר ב' ולמד לבדו, ניגש אליו הרה"ג רבי אהרן, חברו לשעבר מהישיבה, אברך אף הוא בכולל ושאלו, אם הוא רוצה לקבוע עימו חברותא. ר' ברוך דחה אותו באומרו שיש לו סדרים על פיהם הוא לומד. בכל זאת התעניין לשמוע איזו סוגיה התכוון ללמוד איתו. ר' אהרן השיב שהוא לומד עכשיו מסכת פסחים, והיה מאד רוצה ללמוד את סוגיית רבי חנינא סגן הכהנים עם חברותא.

ר' אהרן חזר למקומו ולתלמודו, אך לא עברו דקות ספורות ור' ברוך הגיע אליו כשהוא נסער ונרגש.

"מה פתאום הצעת לי ללמוד את הסוגיה הזו? אתה מכיר את הסיפור עם אבי, את השקיעות שלו בסוגיה הזו?" ר' אהרן השיב בשלילה. ר' ברוך תמה: "לא סיפרתי לך ב"שבעה" על אבא שלי וסוגיית רבי חנינא סגן הכהנים?"

סיפר הבן: "צמרמורת אחזה בי, הרגשתי השגחה פרטית מופלאה, שזהו גילוי מן השמים, ללמוד ולעסוק לעילוי נשמותו של אבי בסוגיה אותה רצה להגיד שם למעלה!!!" (נר לשולחן שבת)

השבוע יחול יום פטירת הגאון רבי משה אלשקר-מהר"ם אלשקר ספרד, מרוקו, תוניס, לוב, יון, מצרים וארץ ישראל - ט"ו אלול שנת ש"ב

"ושם לה עלילות דברים והוציא עליה שם רע". (כ"ב י"ד)

מעשה בנערה שהמירה בשעת השמד, היא ובית אביה, כשמצאו מנוס חזרו ליהדותם. אותה נערה נישאה לכהן. יורנו המורה מה משפטה, האם יכולה להנשא לכהן, ואם אינה יכולה, עתה שכבר נישאה תצא או לא?

גם אחד מבני משפחת אביה הוציא עליה לעז, שהיתה מקודשת לגוי. אכן חכמי אותו מחוז חקרו והוברר להם על פי עדים שלא היה ביניהם שום קידושין, אלא רק דיבור כדרכם של גויים, אדרבה, לבסוף נפלה קטטה גדולה ביניהם והלכו הוא לדרכו והיא לדרכה.

השיב מהר"ם אלשקר: ודאי האי מילתא בעי צילותא! והנראה שהיא מותרת לכהן. לא נשתמדו היא ובית אביה אלא מתוך האונס הגדול ולא להפקיר עצמם ולעבור על התורה, סופם יעיד על תחילתם. ואינו דומה לאישה שהשתמדה לבדה, שדעתה להפקיר עצמה. ואם משום שישבה בין הגויים, אין חוששים אלא בנחבשה בעל כרחיה.

ובענין הלעז שהוציא עליה אותו איש, אם הוברר הדבר על פי עדים כשרים שלא היה כדבריו, אין כלל לחשוש.

אחרי שכבר כתבתי להיתר, בא אבי הנערה והעיד שמעולם לא נתייחדה בתו עם אותו בחור, ופשוט שהקרובים נאמנים להעיד. (שו"ת מהר"ם אלשקר א' ועיי"ש)

לסלונקי - שאלה: קהילה אחת מהקהילות הקדושות עם החכם שלהם הסכימו ותיקנו שלא תהיה רשות לקדש אישה אלא בפני עשרה והחכם בתוכם, וכל מי שיעבור על תקנה זו יהיו קידושי בטלים ומופקעים והאישה לא תהיה מקודשת כלל ותוכל להנשא בלא גט. ואתה תמחה על דבר זה ורצית לשמוע דעת, אם יכולים לעשות כן להפקיע קידושי תורה.

השיב מהר"ם אלשקר: אל תתמה, בוודאי בכל דור יכולים בני העיר ובית דינם לתקן תקנות וגדרים ואפילו להסיע ממידת דין תורה וכן יכולים להפקיע ממון ולהפקירו. לפיכך, אם הסכימו בני העיר שכל המקדש אישה שלא כתקנתם שיהיו המעות מופקעים. הרי הם כגזל בידו ובידה והקידושין אינם קידושין, דהוי כקידשה בגזל ובמעות שאינם שלו, כפי שמצינו 'כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש' גם כאן על דעת הקהל מקדש.

כן נראה לי להלכה, אבל למעשה אני חוכך להחמיר לחומר הענין להוציאה בלא גט אם לא בהסכמת כל גלילות המדינה. רק אם נמנו וגמרו אותה מדינה ורבניה עם הסכמת כל הקהילות או רובן לגדור ולקנוס את המקדש שלא בהסכמתם ולהפקיע הקידושין גם אני אענה אמן אחריהם ואכנס בעובי הקורה. אבל בהסכמת קהל אחד מקהילות המדינה לא תבוא נפשי בסודם, שאין להקל כל כך בקידושי תורה, ואע"ג שכל קהל נתייחד לעצמו ויכול לתקן תקנות, יכול להפקיע רק את ממון קהילתו ולא את ממון שאר הקהילות ויכול הדבר לבוא לידי קלקול. כללו של דבר תקנה זו אינה תקנה וצריכה גט. (שם מ"ח)

הרמ"א פסק שחיישין לקידושין וצריכה גט כדברי המהר"ק, ומהר"ם אלשין ומהר"י בירב פסקו שאין כאן קידושין. (אהע"ז כ"ח כ"א) החת"ס כתב שלמעשה כל הראשונים היה קשה להם לעשות מעשה בזה חוץ מהרשב"א שפעם אחת עשה כן. מצינו בו ב' תשובות סותרות והאריכו בדבריו. (אהע"ז ק"ח) הראשונים נשאלו בזה הרבה פעמים ולא מצאנו שעשו מעשה. (תשב"ץ א' קל"ג)

"כי יהיה ריב בין אנשים". (כ"ה א')

אדם שהיה מתקוטט עם חברו ובאמצע המריבה אמר לו "אני איני ממזר - איני משומד - איני עבד" וכיוצא בזה, האם הוא כאילו פירש ואמר 'כמוך'.

תשובה: נראה לי כאילו פירש ואמר לו כמוך, כמו שאמר לו בפירוש שהוא ממזר משומד או עברין, דאם לא כן לאיזה ענין אמר לו אני איני כך וכך. (שו"ת מהר"ם אלשקר פ"א וכן מוכח מרב הונא ב"מ לג.)

"והיה אם לא תמצא חן בעיניו ... וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה".

לבית הדין הספרדי בירושלים הגיע גט שציפו לו זמן רב. האישה בגט היתה עגונה שנים רבות. הבעל ברח לדרום אמריקה ולא הותיר עקבות. כאשר נודע מקום מגוריו החלה התכתבות עם בית הדין בעירו. שנים חלפו, עד שסוף סוף סוכם בעירו שהוא יתן גט לאשתו. הימים היו בין כסה לעשור והגט הנכסף הגיע לירושלים.

המכתב נפתח אלא שהתברר שמספר אותיות בגט לא היו ברורות, מטושטשות. האישה חיתכה מחוץ לבית הדין במתח רב, היא ביקשה להגאל אחרי שנים של עגיונות. ידעה שהגט שלה נתון בידי הדיינים ועוד מעט יבוא הקץ לצרותיה.

יתכן שבהתאם להלכה יכלו לתת את הגט, אך הגאון רבי עזרא עטיה אמר לדיינים: "אתם יודעים, עכשיו עשרת ימי תשובה ואני פוחד. הבה נמתין עם הגט". שמעו וקיבלו. בית הדין הודיע לאישה שמתן הגט נדחה. אכזבה קשה נגרמה לאישה, אך לא לשווא.

כאשר הגיע חכם עזרא לביתו סיפר הפעם לאשתו הרבנית בוליסה את שהתרחש, דבר שלא היה נוהג לעשות. "את זוכרת את השכנה שלנו, פלונית, משכונת הבוכרים? היא עומדת סוף כל סוף לקבל גט בקרוב".

"בוודאי שאני זוכרת - אמרה אשתו - אך שמה אינו כמו שאתה אומר, רק בעלה היה קורא כך, אך שמה האמיתי הוא שריה!"

אורו עיניו של רבי עזרא. אם כך הגט פסול. שוב נשלח מכתב לבית הדין בדרום אמריקה, בו נתבקשו לכתוב גט חדש עם השם המדויק של האישה. כאשר הגיע - ניתן במהרה לאישה ובא הקץ לעגיונותה לשמחת כולם. ("המורה")

לא היה זה מקרה יחיד. פעם הגיע גט מיוחל מאד אל רבה של ירושלים, הגאון רבי צבי פסח פרנק. גט שהאישה המתניה לו זמן ממושך. הטיפול בעניינו הועבר לבית דינו של רבי עזרא מסיבה פשוטה, אחד מבני הזוג השתייך לעדה הספרדית. רבי עזרא התבונן בגט יחד עם הדיינים, אך איש לא הגיב כמוהו, הוא אמר: "לבי לא נותן לי לתת את הגט לאישה".

לכאורה היה נראה שהוא חששן ומחמיר... אך כל מי שהכירו ידע שאם רבי עזרא אומר כך סימן שיש דברים בגו, ומי שהכיר אותו ממש מקרוב ידע שיש לרבינו סייעתא דשמיא מיוחדת. בבית הדין לא התווכחו עימו ומתן הגט נדחה.

ימים מספר אחר כך נכנסה אישה זקנה לבקר את אשת רבינו. השתיים דיברו על הבעל הזה. הזקנה קראה לו פלוני בן פלוני. רבי עזרא ששמע את שיחתן, בירר ומצא שהכוונה לאותו אדם, אלא שהוא הכיר ששם אביו היה שונה.

"סליחה חכם" אמרה הזקנה "אני מכירה אותו מאז שהיה ילד. האיש הזה התייתם בגיל צעיר. מי שאתה הזכרת את שמו כאביו לקחו לביתו וגידלו אותו. אך אביו האמיתי הוא פלוני".

עתה הבין רבי עזרא מדוע נקפו לבו ביום שנועד למתן הגט. הכל תוקן כראוי וכתבו גט חדש... ("המורה")

סיפור איש החינוך הנודע רבי שלמה הופמן: להורי אמי לא היו ילדים במשך שנים עשרה שנים אחרי חתונתם, עד שהחליטו להתגרש!

לפני הגירושין ביקשה האישה, אם אמי שילכו לאדמו"ר רבי מרדכי מנדבורנה להתברך. והנה כשבאו לפני הרבי, ציווה אותם הרבי לא להתגרש והוסיף ואמר: "ילדיכם עוד יחרישו לכם את האזניים..."

אכן נולדה להם בת, היא אמי ואחריה עוד בת ושלושה בנים. תמיד כשהיו הילדים מרעישים בבית היה הסבא קורא בקול: "גיוואלד! הרב'ה אמר שהם עוד יחרישו לי את האזניים..."

סבי, רבי דוד הרש אייליש היה מתגורר בנדבורנה ואף שלא היה מעדת החסידים זכה להערכה וקריבה מרבי מרדכי מנדבורנה. ("המחונן המוחנן")

פרשת כי תצא

מצוות עשה לזכור מעשה מרים הנביאה

"זָכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה ה' אֶל-לוֹקֶיךָ לְמִרְיָם בְּדֶרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם"

התורה מספרת על מרים הנביאה [ואהרן הכהן] בסוף פרשת בהעלותך שדברו על משה רבנו מדוע פירש מאשתו הרי אנו גם נביאים ולא פרשנו והשוו את עצמם למשה רבנו לכן נענשה בצרעת. אומר האבן עזרא שם מסביר שמרים פתחה בדיבור תחילה ואהרן הכהן הסכים או שהחריש ולא מחה ולכן גם אהרן נענש אהרן והתרפא מיד. מרים היתה שבוע שלם מצורעת ובפרשתנו ישנה מצוות עשה לזכור את מעשה מרים על דיבור כזה שהשוותה את עצמה לאחיה נענשה קל וחומר כל אדם. וכשזכור מצווה זו מקיים מצוות עשה.

כותב הרמב"ם סוף הלכות טומאת צרעת... ועל עניין זה מזהיר בתורה ואומר השמר בנגע הצרעת זכור את אשר עשה יי' א-להיך למרים בדרך, הרי הוא אומר התבוננו מה אירע למרים הנביאה שדיברה באחיה שהיתה גדולה ממנו בשנים וגדלתו על ברכיה וסכנה בעצמה להצילו מן הים והיא לא דברה בגנותו אלא טעתה שהשוותו לשאר נביאים והוא לא הקפיד על כל הדברים האלו שנאמר 'והאיש משה ענו מאד' ואף על פי כן מיד נענשה בצרעת קל וחומר לבני אדם הרשעים הטפשים שמרבים לדבר גדולות ונפלאות. עכ"ל

אחד מהסיבות שנגאלו ממצרים בזכות שלה דברו לשון הרע כתוב במדרש שיר השירים רבה פרשה ד' עם ישראל נגאלו ממצרים בזכות ארבעה דברים אחד מהם לא דברו לשון הרע. רבי הונא בשם בר קפרא אמר בזכות ארבעה דברים נגאלו... ולא אמרו לשון הרע, שט"א (שמות י"א) "דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו", את מוצא זה הדבר היה מופקד אצלם שנים עשר חדש, ולא נמצא בהן אחד שהלשין על חברו.

כתוב במשלי פרק כ' פסוק כג "שומר פיו ולשונו שומר מצוות נפשו" וכידוע רוב הבעיות בזמן משום שמירת ברית קודש. **וכל מי ששומר את פיו הקב"ה שומר לבריתו** כמוכא בעוד יוסף חי דרשות פרשת תזריע (בד"ה ובאופן אחר) וז"ל: "ואם יחטא אדם בברית הלשון יגנום בברית המעור ולכן הם מכוונים זה כנגד זה וזה רמז בפסוק "ותשא בריתי עלי פיך" כלומר שאם הנך רוצה לנשא, להרים את בריתי שתהיה שמורה, תלוי ב'עלי פיך'- בשמירת פיך וכן יסוד זה רמז במילה "לשון" האות ל' רמז ללשון והאות ו' סופית של המילה לשון **רמז לברית** לומר שזה קשור בזה ו**כותב שם** שסברה לומר בבעל תשובה שיתחיל לעשות תיקון הלשון שישמור פיו מאד ואז ממילא יתוקן ברית קודש כיוון שלא העכבר הוא הגנב אלא החור שדרכו נכנס העכבר הוא הגנב כלומר על ידי שלא שומר את לשונו יש רשות ליצה"ר להכשילו ח"ו בגסם הברית ויש צד לומר שתיקון לבעל תשובה כיון שכבר נתן רשות ליצרו להכשילו צריך קודם תעניות וסיגופים ולימוד תורה השייך לתיקון הנ"ל (ותולה הבן איש חי מחלוקת זאת בביאור הגמרא ב"מ קי"ז ע"ש) ומביא שיוסף הע"ה נתגבר ולא נכשל בברית בגלל שנוהר בברית הלשון.

כדאית כל הטרחה

מסופר על רבי ישראל מסלנט ש"החפץ חיים" פנה אליו בצער, באומרו לו שרבים מאוד רוצים לקנות את כל ספריו, אבל את הספר "חפץ חיים" על שמירת הלשון מעטים מאוד קונים, כיון שכתוב בספר שאסור לדבר לשון הרע ומי שמדבר אין לו חלק לעולם הבא, אמר לו רבי ישראל מסלנט אפילו אם כל טרחתך היתה רק בשביל להוציא אנחה מלבו של יהודי בזה שאינו שומר את פיו, כדאית כל הטרחה. והנה אותו אדם יוציא מלבו אנחה על שאינו שומר פיו, ואפילו שמחר הוא ידבר לשון הרע, כדאית כל הטרחה של החפץ חיים. **הגאון מוילנא זצ"ל באגרתו "עלים לתרופה" כתב וז"ל:** "והעיקר לזכות לעולם הבא בשמירת פיו!"

החפץ חיים - הוצאה פרנסה טובה ישמור את הפה

כתב בספר שמירת הלשון חלק ב פרק ט קטע ו ז"ל: "ודע עוד דכשם שהנחש נענש בענין מזונו, כדכתיב ועפר תאכל כל ימי חיך. כן הוא מי ששואב בעל לשון הרע נענש בעוני, כמו שכתב בספר הקנה וז"ל: 'ראה והבן שכל המוציא לשון הרע מפיו נידון בצרעת'. ומסיים שם בסוף דבריו, שמי שאינו נעשה מצורע נידון בעניות, ושקולה העניות כצרעת, והרי הוא עני הנמסר בידי אדם". ע"ש. **ובאמת לפלא הוא בעיני, שטבע בני האדם לחפש סגולות וברכות מאנשים גדולים להצלחה על פרנסה,**

מה יועילו להם כל הסגולות והברכות, אם ח"ו הוא מורגל בזה החטא של לשון הרע ורכילות, הרי יש על זה ארור מפורש בתורה- 'ארור מכה רעהו בסתר' שהוא קאי על לשון הרע כמו שפירש"י. ואחז"ל ארור בו, קללה בו, נידוי בו, וזה לא יצא מפי איש אחד כי אם בהסכם כל ישראל בצירוף הכהנים והלוים כדכתיב בקרא, והרי הוא מכלה השפעתו.

ואם היו שומעים לדברי, הייתי מיינץ להם יותר שישמרו עצמם בזהירות יתירה מזה החטא, [לשון הרע] ובפרט מלעשות בפועל ממש רע לחבירו מענין גזל וחמס ואונאה וכיו"ב [שזה בודאי גורם גדול שיבזבזו נכסיו ע"י וירדו לטמיון] שאז בוודאי יתברכו נכסיהם יותר מכל הסגולות, וכמו שידוע שכל הארורים פתחו מתחילה בברכה, ואמרו ברוך אשר לא יכה את רעהו, וכל ישראל ענו על זה אמן, ובוודאי תתקיים הברכה הזו.

המשיח אילמים - סיפור

מספר יהודי יקר: הבת שלי, ילדה קטנה ומלאת חיים, שיחקה כמו שילדים משחקים, ונפלה. זה קורה כל כך הרבה פעמים, בדרך ה', כמו שנופלים ככה קמים. אבל, הפעם זה היה שונה. היא נפלה באופן מסוכן מאוד, ואיבדה את ההכרה. כשהגענו איתה לבית החולים בלייקווד, אזור מגורינו, הכניסו אותה מיד לטיפול נמרץ. התברר שהמצב שלה ממש לא ברור התגלו הפרעות בתפקוד של הכבד והלב, וצריכים רחמים מרובים. בינתיים היא ישנה. וישנה. ואנחנו לא יודעים את נפשנו מרוב פחד ודאגה. באחד הימים, כשחזרתי מבית החולים אחרי שהייה שם לצד בתי, הייתי כאוב מאוד. זה לא היה רק המצב הקשה של הילדה, ולא רק ההתמודדות הקשה שה' שלח לנו; באותו יום היה שם מישור, שהיחס שלו אליי היה ממש משפיל. הוא דיבר אליי באופן מתנשא, צעק עליי ועל חוסר אחריותי כאבא, כאילו אני אשם במצב, שרוב עוד כמה פנינים, וכך עזב אותי לאנחות. הייתי צריך לאסוף את עצמי ואת שברי כבודי האבוד, כדי לנסוע הביתה. בלב כבד נסעתי, והתפללתי לה' שישמור עליי בדרך. ואכן שלח לי ה' שליח טוב: חבר התקשר אליי, ושאל לשלומי ולשלום הילדה. הוא דיבר בנחמדות, והפיח חיים בעצמותיי היבשות. רציתי לספר לו על התקרית המכאיבה, אבל אז אמרתי לעצמי: זה לשון הרע! חשקתי את שפתיי בחזקה, והמשכתי רק בפטפוטים קלילים. אמרתי בלבי: ריבוננו של עולם, אתה יודע כמה קשה לי לסתום את הפה עכשיו. אנא, חוס ורחם, ועשה מידה כנגד מידה: אני סוגר את הפה ונוהר מלשון הרע, ואתה תפתח את פיה של בתי היקרה, והיא תשוב לדבר, תבריא, ותחזור לחיות חיים תקינים. כשהשיחה הסתיימה, הרגשתי רוממות. זכיתי לעמוד בניסיון. כעבור רבע שעה התקשרה אשתי מבית החולים, ומה היא אומרת לי? – "הילדה פרצה בבכי!" כן כן. היא התעוררה והיא בוכה, וזה נס גלוי. ברוך ה', מאז היא עברה תהליך שיקום לא פשוט, אבל היום היא בריאה. כוחה של התגברות בשמירת הלשון!

מספרת משפחת חזד ברמת אלחנן מב"ב. פרטי הדברים התפרסמו בגליל וגרמו לחיזוק רב בענייני שמירת הלשון. המעשה אירע לאחד האחיינים שלהם המתגורר בטבריה. הילד בן העשר שיחק להנאתו בחצר מאחורי ביתו. החצר ממוקמת במדרון, ובאחת ה"גלישות" שעשה מלמעלה למטה, פגע באבן גדולה, ומעוצמת ההתדרדרות הוסטה האבן ממקומה, ואף אחד לא שם לב שבאותו רגע הגיח מן החור נחש ארסי ענק, באורך כשני מטרים והכיש את הילד. אחיו הקטן אמר לאחר מכן שהבחין ב"איזה חבל יפה המתגלגל על הרצפה". הילד החל להקיא, מאוחר יותר התעלף, ומצבו "החמיר" מרגע לרגע. המשפחה שלא ידעה שמדובר בהכשה, לא ייחסה משמעות חמורה לשניינים הבריאותיים הללו. רק אחרי שמצבו התדרדר ביותר, הובא מומחה שקבע שהילד הוכש, וצריך להביילו "בדחפיות" לבית החולים. בחדר המיון התלחשו כבר הרופאים שלא מדובר בהכשה סתמית, אלא בנחש ארסי מאוד. במשך היללה הראשון היה הילד חסר הכרה והרופאים הביעו דאגה ממצב בריאותו. והנה, מיד לאחרת בבוקר, עם האור הראשון, פקח החולה את עיניו וקרא בקול לכל הנוכחים שעמדו סביב המיטה: "אני מבטיח שלא אדבר יותר לשון הרע", וסגר שוב את העיניים. מיד לאחר מכן חל שיפור ניכר במצב הילד, עד שבתוך ימים ספורים שב לתפקד כאחד האדם. הרופאים הביעו פליאה על השיפור המהיר והצהירו, שלא נתקלו מעודם בתופעה דומה של הכשת נחש החולפת לאחר זמן כה קצר. כל מילה מיותרת. (טובד יביעו חלק ב' עמוד צ"ו)

בא בחלום: 'כל צרות בגלל לשון הרע'

מבהיל ביותר! העיון שגורם הכי קלקול וקטרוג יותר מכל העוונות – הוא לשון הרע, עד שאמרו חז"ל (ערכין טו): המספר לשון הרע מגדיל עוונות עד השמים! את המעשה המדהים הבא סיפר הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א: "היה זה לפני כמה שנים. בחור ישיבה צעיר וטוהר, נעים הליכות ובעל מידות, היה שוקד על תלמודו בישיבה ועושה נחת רוח עצומה להוריו. הוא עבד את ה' בהתלהבות, כשכל רואיו העידו כי עדין לגדולות. אלא, בשום בהיר אחד, כל החיים השתנו מקצה לקצה והתהפכו לחלוטין באופן טראגי ופתאומי חש הבחור שלא בטוב, ולאחר כמה שעות הוא נפטר לבית עולמו. בני משפחתו היו המומים ומרוסקים, כשהם לא מאמינים למשמע הבשורה – הנער המתוק והצדיק נקטף בטרם עת לבית עולמו, היתכן?! רבני הישיבה היו המומים ושבירים ולא ידעו כיצד לעכל את הבשורה המרה. יותר מכל, השפיע האסון הנורא על אמו של הבחור. הנער שהיה קרוב לליבה, ובו היא השקיעה את מיטב תפילותיה ודמעותיה על מנת שגדל בתורה ויראת שמיים, נעלם לפתע. היא התקשתה להתאושש מהאסון. מדי יום היתה ממררת בבכי על בנה, לא פסקה מלדבר בשבחו ולקונן על לכתו, וככל שנקף הזמן – הזיכרון והצער לא פסקו, אלא רק הוסיפו לה צער וכאב. חודשים חלפו כשהיא מדוכאת ושרויה בצער עמוק, עד שהגיע אותו לילה מרגש ומרטיט. לילה אחד, בעודה עולה על יצועה, היא חולמת בפעם הראשונה את בנה האהוב. הוא צעד לעברה, כשהוא מאיר ושמוח עם שלוה גדולה על פניו. בעודה בחלום, היא חשה התרגשות ופחד, שמחה ורטט ששימשו יחדיו בערבוביא. שלום אמא", הוא פנה אליה בחיוך רחב. באותה רגע, היא הרגישה פרץ של דמעות ובכי. זה היה מורגש כחוויה אמיתית – זה רק נעשה בחלום, אך היא ידעה בוודאות כי זה הוא. הוא הגיע אליה לתת אות וקשר – סוף סוף, אחר הרבה זמן". אני יודע כמה את בצער מאז הבשורה, אך אני מבקש ממך – אל תצטערי עוד על לכתו. דעי לך, כי זכיתי להיות במקום גבוה מאד בשמיים וטוב לי שם מאד. מנעי קולך מבכי ועייניך מדמעה". היא היתה המומה בחלום, ואז הוא המשיך ואמר: "אמא יקרה, קיבלתי אישור מיוחד משמיים לבוא אליך כעת, כיוון שראו את צערך הרב". בעודה נסערת ונרגשת, היא פנתה אליו ואמרה לו בחלום: "בני היקר והאהוב, אם טוב לך ואתה במקום טוב – אני מאד שמחה ומאושרת. אך גלה לי בבקשה, מה ראית שם בשמיים כשעלית בפטירתך?". ובאותו רגע, פנה אליה הנער האהוב שלה ואמר לה: "אמא, דעי לך, כי בישיבה של זמן – מעלה – בעולם האמת, יושב החפץ חיים! כל העת, וכל יהודי שלומד בספרו 'חפץ חיים' ושמירת הלשון, וכן מי שמשדל ומעודד אחרים ללמוד בספריו, ומשקיע בכוח ומאמץ להתחזק ולחזק את שמירת הפה מכל לשון הרע – החפץ חיים יבכבודו ובעצמו עומד להמליץ עליו טוב, לבקש מבורא עולם למענו – להרעף עליו משמים שפע טובה וברכה". נשימתה כמעט נעתקה, ואז הוסיף הנער ואמר לה: "ולא זו בלבד, אמא, אלא שכל האסונות בעולם הזה, כל הטרדיות, המחלות, כאבי הלב – הכל נובע מחטא הלשון, הכל נגזר בגלל לשון הרע. החטא הנוראי הזה מביא לעולם את כל הרעות, בעטיו מתרחשים אסונות קורעי לב וטרדיות נוראיות. רק ההימנעות המוחלטת מלשון הרע – היא המבטיחה לעצור את האסונות ולהרעף על העולם טובה וברכה. ואז סיים הנער ואמר לה: "אמא, את ראית כמה השתדלתי בכל כוחי שלא לדבר לשון הרע בחיי, והייתי לומד בספרי 'חפץ חיים', ואני מבקש ממך שתפרסמי זאת – כי בשמיים מקפידים מאד על דיבורים אסורים, רכילות ולשון הרע, ואשרי אדם הולמד בספריו של 'חפץ חיים' את שמירת הלשון". סיים את דבריו ונעלם מאחורי וילון תכול. האם התעוררה באותו רגע עם זיעה קרה, כשהיא רוטטת ומבוהלת. עיניה דמעו, היא זכרה את דבר החלום היטב, כל מילה ממנו עמדה חיה, צלולה ובהירה לגד עיניה. כפי שבקש, היא פרסמה את מה ששמעה מעולם האמת, וכששמע זאת הגאון הצדיק רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א, הוא ביקש לפרסמו בכל עוז. כמה הדבר נעשה קל בימינו כשכל אחד יכול לכתוב ולפרסם את דעתו על השני בראש כל חוצות, האחד מרכל עם בני ביתו וקרוביו על שטנו הבעייתי ומעשיו המקולקלים, והוא אינו יודע שבדיבורו זה הוא גורם לקלקול הגדול ביותר, המרחיק את השכינה מחייו, וגורם לכל הצרות והגלויות שבעולם.. **כמה לשון הרע יכול להרוס במילה אחת.** [באר הפרשה]

סיפר הגאון הגדול הצדיק הרב בידרמאן שליט"א: "שמעו נא רבותי מה שראו עיני ולא זר בהיותי באת"ק מירון על ציון התנא האלוקי רשב"י, והנה הראני יהודי חשוב מבני עיה "ק ירושלים על יהודי בא בימים (כבן שבעים) היושב שם ושותה לשכרה, ואין בין שתיה לשתיה אפילו כמלוא נימא... ברם הכרת פניו מעידה עליו כי ממקור חשוב מוצאו. הלה מספר בעצמו את קורות ימיו, וכך הווה, בשנות בחרותו למד בישיבת פוניבז' בעי"ת בני ברק, ובהגיעו לפרק 'האיש מקדש' נתעכבו הדברים עידן ועידנים עד שלבסוף בא בקשרי שידוכיו בשעטומ"צ בגיל מבוגר ביותר. והנה כב' שבועות לפני זמן החתונה, דיבר איש אחד מבני משפחת הכלה עמה, ובקור רוח שאל אותה בביתו, **נו, וכי על בחור זה חכיות זמן רב כל כך...** בכמה מילים ספורות חללו זרוע הלה 'אסר' בלב הכלה, עד שהחליטה לבטל את השידוך... לגודל צערו של החתן נשבר לבו בקרבו לשברי שברים, ארז את מטלטליו, נסע למירון, ומני אז הרי הוא שותה לשכרה זה כחמישים שנה במספר... הביטו וראו כוחו של דיבור רע אחד. **כוחה של מילה של לשון הרע.**"

סיפר הרה"ח ר' בנימין קאמינער שליט"א על אביו ר' ברוך ז"ל, ר' ברוך היה מקורב מאד אל הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע ושימש בתפקידים רבים הנוגעים להנהגת הציבור וכיו"ב, פעם אחת נקרא אל הקודש פנימה, ואותו הלילה ליל ערב ראש השנה היה – לפני מאמרת 'זכור ברית' (הפעם הזאת הייתה הפעם היחידה שהבית ישראל איחר לזכור ברית) פתח הציבור לספר לר"ב שבקרב אני"ש יש אברך שבלידתו לא נקצב לו מן השמים שכל ודעת ככל אחיו

מבני ישראל רק פחות מזה הן ב'כמות' הן ב'איכות', על כן, בהגיעו לפרק 'האיש מקדש' הוכרח ג"כ לקחת מי שלא נתברכה בשני רב ודעת רחבה ... ואכן, חקיהם צמחו על מי מנוחות, ואף נולדו להם שני בנים בעזה"ש. כל זה עד לפני כמה ימים, כי הוצרך הישוער' (החותן) לשלוח איזו חבילה לבית האיידעס' (החתן), מה עשה השווער, ירד ל'תחנת האוטובוסים' וחפש אחר הנוסע לעיר מגוריו של חתנו, משמצא ביקש ממנו להעביר חבילתו לחתנו, ולהעמיד דברים על דיוקם שאל את ה'שליח' האם הוא מכיר 'אברך פלוני'... וישאלוהו האיש... מ... אותו המשוגענער... (פלניו המשוגענער), והסכים לקחת הדחילה... אחר הדברים האלה, החל השווער לחשוב וכי זה שמי וזה זכרי - 'חותנו של משוגענער'... לא ולא, בשום פנים ואופן לא אתן להיות כן, כי חרפה היא לנו... (מן הנראה שאף שכלו של החותן לא היה ירחיב כל כך), 'זה היום עשה ה' – היום הזה יתן החתן יג' פטורין' וישחרר את בתי מלהיות כפותה בידי משוגענער ל"ע... ובזה ביקש הרבי מר"ב שיארה להשכיך שלום ולחבר בין הנציים. משיצא את פני הקודש מיהר ר"ב לטפל בענין, ולא עלה בידו, שהרי 'שלושה שותפים' היו נתונים תחת 'טיפולו' הבת - 'אשת המשוגענער', אביה ואמה... על שנים מהם הצליח ועל אחד לא הצליח, לא ארכו הימים ואותו האיש נתן גט פטורין ואיגרת שבוקין לעולמי עד, מה עלה בגורל הבנים – שניהם יצאו לתרבות רעה. עתה בו והתבונן נוראות, עמד לו יהודי בתחנת אוטובוס ולתוומו שאל מ... אותו המשוגענער... ובזה גרם לחורבן הבית, האיש והאשה הושלכו ליגון ואנחה עולמית על שהוכרחו להתגרש זה מזה, שתי 'נשמות קדושות' והם הבנים של אותו ה'משוגענער' ירדו לעמקי שאול ... ועד היום הזה לא ידע זה האיש מה גרם במאמר פיו.

מובא בזוהר הקדוש (פרשת בשלח ח"ג קסא): "על הכל מוחל הקב"ה חוץ מלשון הרע.

לדון לכף זכות גם אם שמע שמוציאים שם רע

כולנו מכירים את ה"אלטעזאכען" (אלטע זה ישן, וזאכען זה דברים – חפצים) מי שמעוניין להיפטר ממזגרים שונים וישנים תמורת סכום סימלי, כאשר ישמע מהרחוב למטה בשעות היום אדם העובר מבנין לבנין וזועק לשמים "אלטע זאכען" קראו לו הוא גיגע, תתפשרו על מחיר והוא יפנה את המזג (מכונה כביסה, מייבש, ריהוט במצב טוב וכו') לרכבו, זה עבדוהו ואף נקרא בשם "אלטע זאכען". יום אחד בהיר שמעה סבתא זלדה שהיתה אשה מבוגרת, את קריאת ה"אלטע זאכען". היא קראה לו שיעלה, בהגיעו הצביעה לו על ארונית מאד יפה שעמדה בפניה, וזה מכבר החליטה להיפטר ממנה. "מאה שקלים" דרשה. הוא התמקח על המחיר, ולבסוף הגיעו לעמק השווה. הוא שילם והחל לאט אט מוריד את הארונית למטה אל הרב.

לפתע נזכרה סבתא זלדה כי בארונית ישנה מגירה נסתרת ששם היא שמרה חמישים אלף שקלים שחסכה במשך שלושים שנה! מה ניתן לעשות, הרי ברור שהוא לא יסכים להחזיר את הארונית אחר שרכש אותה ממנה כדת וכדין, במר לה רצה מיד לשכנה לה היקרה גב' רחל, אולי תוכל לעזור לה. היא סיפרה לשכנה את מה שקרה לה וסיימה שבאם תגיד לו משהו על הכסף הרי הוא יברח עם הכסף...מה עושים להציל את הכסף? בעוד דקותיים הוא יעמיס את הארונית על רכבו ויעלם... "חכי בביתך, יש לי רעיון ואני כבר חוזרת"...היא ירדה אל הערבי וראתה כיצד הוא מהדק את החבל הקושר את הארונית לדופן הרב. פנתה אליו הגב' רחל ושאלה אותו "תגיד לי בבקשה, הארונית הזו הרב האם קנית אותה מאשה מבוגרת מהקומה השלישית?" "כן" השיב, "יש איזה בעיה?"

"כן, נראה לי שהאשה שממנה קנית את הארונית תסבך אותך, היא באה אלי עכשיו כולה נסערת: "ערבי בא לדירה שלי וגנב לי את הארונית!"... תבין, מדובר באישה מבוגרת שסובלת קשות מבעיות זכרון, יש לה בעיות נפשיות, והיא פשוט לא יודעת מה היא עושה, היא משושבת בדעתה, והיא תחיל עכשיו לצעוק, היא תזמין משטרה ותסבך אותך עד הסוף! אני מציעה לך לא להתעסק איתה, לך תחזיר לה את הארונית ואני אשכנע אותה ואדאג שתחזיר לך את הכסף!" לשמע דברים אלו, נכנס הערבי ללחץ והסכים להחזיר את הארונית בתנאי שהשכנה תבוא איתו ושהזקנה לא תאשים אותו בעוד עניינים נוספים...הם עלו לאישה בקומה השלישית, והערבי שואל את הזקנה האם היא מוכנה לקבל בחזרה את הארונית?

"כמובן", השיבה, היא נתנה לו את כספו בחזרה והוא המשיך בעבודתו. הגב' זלדה היתה כל כך מאושרת, ובירכה את שכנתה המסורה הגב' רחל בכל הברכות הכתובות בתורה...למחרת בבוקר בשעה 8 נשמעה נקישה על דלתה של סבתא זלדה, בפתח עמדה גב' לאה מקומה ראשונה. "אפשר להיכנס?" שאלה, "בבקשה" השיבה הסבתא. כשהתיישבה אמרה הגב' לאה "מה שאני רוצה להגיד לך זה משהו חשוב מאד, זה לא לשון הרע, וחשוב שתדעי מזה, כי זה לתועלת..."אתמול שמעתי את הגב' רחל, זו שתמיד מחייכת אליך עם פנים מלאי אור, אך מאחורי הגב את לא מתארת לעצמך מה היא מדברת עליך... היא ליכלכה עליך שאת משוגעת, סנילית, ושכל השכונה מכירה אותך, שאת עושה בלגנים ומזמינה משטרה... את לא יכולה לתאר לעצמך איזה דיבורים היא דיברה עליך, אני מאד מצטערת שהייתי צריכה לספר לך על כך, אל תתקן את זה קשה, תדעי שיש אנשים שהם פשוט רעים, נחשים דו פרצופיים... אני מציעה לך לא להתקרב אליה, כך תוכלי להיזהר ממנה!". חייכה סבתא זלדה ואמרה "נדמה לי שיש לך טעות נוראה!". "מה פתאום? שמעתי הכל כמו אוזני אין מקום לשום טעות!" תירגעי בבקשה" המשיכה סבתא זלדה, "אני אספר לך את כל מה שהתרחש, ואז תגיד לי אם טעית או לא". וסבתא זלדה סיפרה לה את כל אשר התרחש עם הערבי וכיצד שכנתה הגב' רחל הצילה את כספה.

לאחר ששמעה הגב' לאה את סבתא זלדה הרגישה בושה נוראית, ולא ידעה היכן לקבור עצמה, שהיתה עלולה להביא מחלוקת בין שכנות אוהבות ויקרות... גם בשעה שאנו שומעים כמו אוזנינו ורואים כמו עינינו, עדיין מחויבים אנו לבדוק היטב היטב ולבחון הדברים אם הם אמת מדויקים, ושלא יתגלה חלילה בדיעבד גודל הטעות, ואז כבר לא יהיה ניתן להחזיר את המצב לקדמותו! - - - **השומר פיו ולשונו** שומר מצוות נפשו וזוכה לאור הגנוז שאין מלאך ובריה יכולים לשער. צריך להרגיל עצמו לדבר על כל נושא שהוא רוצה אבל לא לדבר על בני ברית. בשום פנים ואופן.

ומספרים על גאון עוזנו רבנו יוסף חיים זיע"א בעל הבן איש חי, שיום אחד היה יושב ואוכל, ובפתע באו לבקש קמיע לרפואה עבור חולה מסוכן, לקח הרב נייר, סגר אותו והביא להם, וציוה שלא יפתחוהו, וכך היה, עבר הקמיע מאחד לאחד ופעל ישועות. לאחר ימים רבים לא עמדו ביצר הסקרנות, ואיוותה נפשם לפתוח את הקמיע, כדי ללמוד לעשות עוד קמיעים כאלו. להפתעתם הרבה, פתחו ומצאו פירורי עוגה שהיה אוכל הרב באותה שנה שפנו אליו בתחילה. אך מאז שעברו על דברי הרב, פגה לה הסגולה ולא הועילה.

ילדים קטנים מקשיבים לדרשתו של מרן הבן איש חי ארבע שעות

הבן איש חי דרש כל שבת לשלושת אלפי איש בעת הדרשות, היו יושבים למרגלות הבן איש חי ילדים רבים שהוריהם הביאו אותם עמם לבית הכנסת. הצפיפות פעמים היתה רבה, אך אף ילד לא ויתר על הזכות שנפלה בחלקו לשבת במרחק נגיעה מרבו הדגול של הוריו. ומספרים, כי על אף שהיו הילדים קטנים כל כך, ועל אף הצפיפות, אף אחד מהם לא פצה פיו במשך כל הדרשה, שהגיעה פעמים עד לארבע שעות. וכנפטר בנו החליפו לדרוש אבל לא שמעו אותו אמר להם בנו אבי שכניה בקעה מגרוננו ולכן כולם שמעו

סדר יומו של מרן הבן איש חי

סדר יומו היה קבוע, ובמשך חמישים שנה לא השתנה כלל עד לפטירתו. ראשית היה מתעורר כל לילה בחצות, ומיד מיהר לטהר את עצמו במקוה. ברכות השחר ומיד נפנה לקונן על חורבן בית המקדש. לאחר מכן פייט שבחים לבורא, ולמד תורה עד הגיע זמן תפילת שחרית כמנהג הויתקין, אותה התפלל בבית הכנסת-הקטנה. לאחר התפילה, בעודו עטוף בטלית ומעוטר בתפילין, נתן שיעור במשך כשעה וחצי למאות המתפללים ב"שולחן ערוך" - 'אורח חיים' ו'יורה דעה'. לאחר מכן המשיכו ב"עין יעקב" ו'בחי' ל'ישראל', וכשסיימו - נטו כולם לביתם לסעודת פת שחרית. אחר כך היה יושב הבן איש חי כמה שעות להכין רשימותיו, תשובותיו לשאלות שהופנו אליו וכן לכתיבת ספריו. אחר כך סעד את סעודת הצהריים ולאחריה היה נח זמן מועט. אחר כך החל לקבל קהל בשאלות וברפיקים הלכות, בוררות, שלום בית ועצות בעניינים שונים. לאחר מכן התפלל תפילת מנחה ולאחריה נתן שיעור במשך קרוב לשעה בענייני פרשת השבוע. אחר כך התפלל וערבית, ולאחריה קיים את סעודת הערב שבסיומה היה יושב להמשך כתיבת ספריו. משם פנה לומר קריאת שמע על המיטה ולנום את שנתו. וכך חזר לחילה בכל יום.

סיום כל שולחן ערוך כל ארבע שנים בשיעור לאחר תפילת שחרית

מספרים, כי כל ארבע שנים היה גומר הבן איש חי זיע"א את סדר הלימוד ב"שולחן ערוך" - 'אורח חיים' ו'יורה דעה' עם צאן מרעייתו, וקודם שהיה חוזר עליהם חלילה מחדש, היה עורך ביום הסיום - סעודה גדולה, שאותה מימן מכיסו וממונו, והיה מזמין אליה את כל חכמי העיר. ובסעודה זו נהג לומר חידושי-תורה שעוד לא שמעה אוזן מעולם

רבי עבדאללה סומך קם לתלמידיו הבן איש איש במלא קומתו

מספרים, כי רבינו עבדאללה סומך זיע"א, היה בא לדרשות של תלמידו- הוא הבן איש חי זיע"א, וממנהגו זה, היו לומדים הרבה אנשים לבוא לדרשה, והיו ממלאים את בית-הכנסת מפה לפה. כשהיה נכנס הבן איש חי לבית-הכנסת, היו קמים הקהל לכבודו קצת ומיד היו יושבים. ראה כך רבינו עבדאללה ואמר בלבו שאין זה כבוד התורה שכן עושים. על כן, החליט להתחיל ולבוא מוקדם לדרשה, קודם הבן איש חי, ואז כשהיה מבחין בבן איש חי נכנס לבית-הכנסת - היה רבינו עבדאללה קם לפניו במלא קומתו עד שהיה הבן איש חי מתוושב במקומו. ראו הקהל שכן מעשהו של הרב הגדול, עשו כן גם הם, ולא היו יושבים, עד שהיה הבן איש חי יושב במקומו. התבשר הבן איש חי ברוב ענוותנותו ופנה אל מורו ורבו בבקשה שלא יקום לכבודו. ענה לו רבינו עבדאללה כי צר לו כי כבר זקן הוא, אך אם היה לו הכוח - היה אף מרכיב את הבן איש חי על כתפיו.

מדוע סדר ההבדלה הוא כך

מספרים, כי כשהיה הבן איש חי זיע"א כבן שמונה, התמודד מול אחותו הקטנה על החזקת נר ההבדלה. כשאביהם, רבינו אליהו זיע"א חש בכך, פנה אל בנו בכורו ואמר לו כי אם הוא רוצה להחזיק את הנר למען הנאתו - הרי אחותו קודמת - משום שהיא קטנה וקודמת לענייני הנאה, אך אם הוא מבין בעניין ההבדלה יותר מאחותו ועל כן רוצה בהחזקת הנר - הרי הוא קודם לה. אמר הילד, כי ההבדלה נעשית מתוך דעת דווקא, כפי שזכרנו בנוסח ההבדלה - "בין שראש העמים ובין יום השבעי לששת ימי המעשה" - ואילו עניינים שבהבנה, ובחבנה בוודאי הוא עולה על אחותו הקטנה. רבינו אליהו לא הסתפק בזאת והבטיח לבנו שאם יענה על עוד שאלה קטנה - אכן יזכה בהחזקת נר ההבדלה. רבינו אליהו ביקש לדעת ולהבין מדוע חכמינו ז"ל יתקנו את סדר ההבדלה דוקא בברכה ראשונה על היין, בברכה שנייה על הבשמים, בברכה שלישית על הנר ורק לבסוף את ברכת 'המבדיל', מדוע לא קבעו את ברכת 'המבדיל' שהיא העיקרית - מיד אחרי ברכת היין? אחרי רגע קט של מחשבה, ענה הילד לאביו - שהוא עצמו לימד אותו שתפקיד היהודי הוא לשאוף תמיד לעלייה תמידית, ומכיון שכל מצוות ההבדלה נעשות באיברי הראש - אנו צריכים לעשותם בסדר עולה - ראשית ביין ששותים בפה, שנית בבשמים שמריחים באף, שלישית בנר שרואים בעיניים, ורק לבסוף את ברכת ההבדלה שהיא מתייחסת לדעת שנמצא במוח - הגבוה מכולם. נדהם רבינו אליהו מתשובת בנוהקטן החכם, וזיכה אותו בזכות הגדולה של החזקת נר ההבדלה.

ויעלו את יוסף מהבור

מספרים, כי נס קרה לבן איש חי זיע"א בהיותו בן שבע שנים, כשנפל לפתע פתאום לבאר עמוקה, וכפשע היה בינו ובין המות. אחותו הקטנה שנכחה שם, צעקה לעזרה. מיד מיהרו כמה אנשים וחשו לעזרתו, הוציאוהו וטיפלו בו במסירות עד אשר השיבו רוחו אליו, ויהי לנס. ככה שמרה ההשגחה על נר ישראל שלא יכבה בעודו באיבו. מאז הוא קיבל עליו כהודיה לבורא עולם, נדר גדול למסור עצמו על התורה ועל העבודה כל

במימו. ומספרים, כי רק אז הוסיפו לו שמו את השם 'חיים' - לשמירה.

באר המשאלות

מספרים, כי פעם אחת בעת דרשת השבת של הבן איש חי זיע"א, החלה לפתע רצפת בית הכנסת לשקוע באדמה. המוני העם שבאו לשמוע את הדרשה החלו בורחים על נפשם, ואילו הבן איש חי לא זז ממקומו, כאילו כלום לא קרה. בשלב כל שהוא, פסקה הרצפה לשקוע, וממש ליד המקום בו עמד הבן איש חי נתלטה באר מים בקרקע בית הכנסת. ומספרים, כי עוד באותו שבוע, כל הקהילה געשה ורעשה על המקרה המופלא, החלה להסתובב שמועה כי מי הבאר מסוגלים לרפאות חולים ולפקוד עקרות, ורבים החלו פוקדים את המקום. אך השמועה על דבר הבאר הפלאית הגיעה חיש מהר לאוזני השלטונות שהחלו 'לשים עין' על שטח המקום, בו עמד בית הכנסת. טיכסו רבני בית הכנסת עצה והחליטו לסתום את הבאר מבלי שאיש יידע על כך, שמא יקחו השלטונות לידם את בית הכנסת ויחללו את הקודש. ואכן, כבר באותו הלילה, בשקט בשקט סתמו את פי הבאר. למחרת התפשטה לה שמועה חדשה כי הבאר התייבשה, אך בסתר ליבם ידעו כולם כי טוב שכן - כי על כן ניצל בית הכנסת העתיק.

פוסק בגיל שש עשרה

שנה אחת היה מחזור רב באתרוגים ולא היה בבגדאד כולה ביום הראשון של חג הסוכות, שאם רק אתרוג אחד כשר הראוי לברכה. אמנם גם על אתרוג זה נתעורר ספק אם בכלל יהיה ניתן לברך עליו אף ביום הראשון של החג. השאלה הוגשה לגדולי החכמים ובראשם רבינו עבדאללה סומך זיע"א וחברו חכם אליהו עובדיה זיע"א, ושניהם לא מצאו תשובה לעניין. בערב החג הפנו את השאלה לאביו של הבן איש חי זיע"א, רבינו אליהו חיים זיע"א, והוא הבטיח להם שבקומו בלילה יעניין בדבר. הבן איש חי היה אז נער צעיר בגיל 16 שנה, וכששמע את השאלה החליט מיד להיות לעוזר לאביו, וכי לא יתן תנומה לעניין עד שיברר את ההלכה, כדי שידעו

ישראל מה לעשות למחרת בחג. באותו ליל יום טוב, סיים הבן איש חי את סעודת יום טוב בחיפזון גדולשלא כמנהגו, שכן תמיד נהג להאריך על השולחן כמה שעות בשיריונות שבחות ובאמירת חידושי תורה. ותיכף עלה לחדר הספרים ששם הכין מבעוד יום אור דולק והחל בבירור השאלה. סמוך לאשמורת הבוקר, נכנס אביו הגאון לחדרו והחל גם הוא בבירור ההלכה בעניין זה. כשעלה השחר החלו חכמי העיר ובראשם רבינו עבדאללה זיע"א, לבוא ולשאלו מה מצא החכם רבי אליהו בהלכה. כשנכנסו לחדר, מצאו אותו ואת בנו שקועים בעיון אחר ההלכה, כשמות ספרים מונחים מסביבם. כשהרגיש הבן איש חי בחכמים, אמר להם כי לפי עיונו הגיע למסקנה כי האתרוג לא כשר לברך עליו היום, והודיעם שגם אביו הסכים על כך, וכן הראה להם את כל ממצאיו בספרים, וביקש מהם שיענינו גם הם, אולי יכריעו להיפך. אך אחרי עיונם, הוכרחו גם הם להסכים לדעתו ובאותה השנה לא זכו להקהל לברך על האתרוג ביום הראשון של חג הסוכות

שכר אמן בעוה"ז הוא עשרה זהובים

מעשה שהיה: "בבגדאד" בימי הרב בו איש חי זצ"ל. היו שני אנשים שמלאכתם היה לקנות בגדים ודברים ישינים. פעם אחת שמעו שיש אצל משפחה אחת מן הגוים לקנות כמה חפצים ישינים, התוועדו ביניהם והלכו יחד כדי לקנות שמה.

בהיותם בדרך עברו ע"י קהל מתפללים שהיה חסר להם עשירי למנין עבור קדיש, והנה אחד מהם השיב שהוא אין לו זמן וממהר ללכת למקום המיועד, ונפרד מחברו. השני שם בטחונו בה, ואמר "מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה", ונכנס להשלים את המנין, ענה אמנים לקדיש ויצא גם הוא לאותו מקום. בהגיעו שמה ראה שחברו כבר קנה את כל החפצים וזולת כמה סמרטוטים פחותי ערך, ומרוב שהיו בלויים לא חפץ חברו לקנותם בשום אופן, מפני טורח משא. בראותו כך, בכדי שלא ילך בידים ריקניות, קנה את כל הסמרטוטים ונשא אותם על שכמו לביתו. בהיותו ממין את הסמרטוטים, מצא בתוכם כר אחד בלוי, פתח את הכר כדי להציל את הנוצות, מצא בתוכם מרגלית אחת, הלך אצל סוחר מרגליות, קרא על העריך את המרגלית בחמישים זהובים, ונתן לו את הסכום במזומן, קרא עד עצמו את הפסוק "לא העדיף המרבה והמחזיר לא החסיר" (שמות ט"ז י"ח).

בבואו לביתו, אשתו כששמעה שהסוחר נתן עבור המרגלית חמישים זהובים במזומן, התחילה לבלבל את מוח בעלה שילך לערער ויקח את המרגלית בחזרה. החסיד לא ידע מה לעשות, היה בין הפטיש של אשתו ובין הסדן של מצפונו, באומרו מה שעשה עשוי ואינו חפץ לשנות בדיבורי. אבל מרוב הפצרותיה של אשתו החליט לשאול בעצת "הרב בן איש חי" ע"ה זיע"א, הרב כששמע את כל המעשה ענה ואמר: "אתה ענית אמן על חצי קדיש שהם חמשה אמנים, וחז"ל אמרו שכר אמן בעוה"ז הוא עשרה זהובים חמש פעמים עשר, הרי נתנו לך חמישים זהובים במזומן בעוה"ז, והקדן קיימת לך לעוה"ב. החסיד יצא שמח ומרוצה. למדנו מכאן העונה אמו שירד לו "השפע ברכה בלי טורח".

ובספר הקדמת ליקוטי תורה ושי"ס הביא בשם מהר"ם מפשעוורסק דהנה כאשר היצר הרע עולה למעלה ומסטיין חס ושלום על האיש הישראלי אינו נחשב כל כך כי הוא רק עד אחד והתורה אמרה על פי שנים עדים יקום דבר על כן ממתין היצר הרע עד שהוא מוצא עוד איזה איש אשר הוא מלשין ומדבר לשון הרע על חברו ואז הוא מצטרף עצמו עם האיש הזה להעיד עליו, וזהו שהזהיר הכתוב אל תשת ידך עם רשע להיות עד חמס היינו עם היצר הרע כנ"ל עד כאן לשונו, וסתמו כפירושו שזה נאמר בשם הבעש"ט זי"עו. ***בילקוט שמעוני (פרשת כי תצא סימן תתקלג) וז"ל: אמר הקב"ה: מכל הצרות הבאות עליכם אני יכול להציל אתכם, חוץ מלשון הרע. משל, לעשיר שהיה אוהב בן כפרי, הלך לשאול בשלומו והיה שם כלב שוטה שנושך את הבריות, אמר אותו עשיר לאוהבו: בני! אם אתה חייב לאדם, אני פורע לך ואל תחבא ממנו. אבל אם ראית כלב שוטה, ממנה תחבא, שאם נושך איני יכול לעזור לך. עכ"ל***

[illegible]

גליון מס' 203

שבת פרשת כי תצא תשפ"ה

אומ שני"ה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור ולכל דורש ברבים
לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זיע"א

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

עניין של חינוך

בעלי המוסר מדברים על מעלת חודש אלול, חודש הרחמים וסליחות ומדגישים שהקב"ה שופט את האדם ע"פ מצבו כעת, ועל ידי שמקבלים קבלה בחודש זה, ועושים אותה במסירות נפש, מהשמיים מתייחסים לאדם בחמלה, כיוון שמשדל בכל כוחו. נשאל מרן הרב שטיינמאן: מה כדאי לקבל לקראת ימים נוראים? והשיב: "להתחזק בשמירת הדיבור וכגון ליצנות, ולשון הרע". שמקבל על עצמו להשתדל בחודש זה, ובפרט כשלוקח שעה או שעתיים שבהם לא ידבר דיבורים אסורים במסירות נפש. שאלו לרבינו עצה לזכות ליום הדין ער"ה תשס"ז. וענה: "שכל אחד יקבל על עצמו כי אם מישהו יעליב אותו או יאמר לו דבר מרגיז שישתוק ולא יגיב לו, בכל בוקר בחודש אלול עד הצהריים. וכבר אמר הרב שך זצ"ל כי מוטב לקחת קבלה אחת קטנה שתחזיק מעמד זמן רב, מאשר קבלות גדולות שלא יחזיקו זמן רב.

(סידור תקבל)

בברכת שבת שלום

מערכת לב ארי

פנינים משלחן מלכים

"כי תצא למלחמה על אויבך" (כא, י)

כתבו הראשונים שהתורה מרמזת כאן על מלחמת האדם עם אויבו הגדול - הוא יצרו הרע, ולכן נאמר "כי תצא" בלשון יחיד ולא "כי תצאו" בלשון רבים, כיוון שבמלחמת יחיד הכתוב מדבר. מוסיף החתם סופר לבאר עפ"י זה את המשך הפסוק: "ושבית שביו" - למד מדרכי היצר הרע את דרכי המלחמה שלו, ובאותה מידה של זריזות ועקשנות שהוא משתמש נגדך, תשתמש נגדו. וכמו שאין היצר מסיתך בפעם אחת להטותך מדרך הטוב לדרך הרע, כי אם היום אומר לך עשה כך, ומחר אומר לך עשה כך, עד שמטה אותך לדרכו, אף אתה, אם הינך חפץ לנצחו אל תעשה קפיצות, אלא עלה ממדרגה למדרגה עד שתגיע לתכליתך. מסופר על רבינו מרן החפץ חיים זצ"ל שלעת זקנותו בבוקר סגריר אחד, כשהתכוון לקום ממיטתו כדי להתפלל בהשכמה כדרכו, בא אליו היצר הרע לפתותו שלא ילך להתפלל, כי הקור עז בחוץ והוא זקן ועלול להתקרר, לחלות ולמות ח"ו, ועליו לקיים את הפסוק "ונשמרתם לנפשותיכם", ואונס התורה פוטרת וכו'... סיפר החפץ חיים שכמעט ששמע לו, אבל מיד הרגיש מי הוא זה המפתה אותו - היצר הרע, ואז התגבר כארי ואמר לו: "ממך אני לומד, אף שהינך זקן הרבה יותר ממני... וכמו שאתה לא התעצלת אפילו בקור עז זה לקום ממשכבך ולבוא ממרחקים לפתות אותי, ולא המשכת לישון ולא עזבת את תפקידך, על כן דווקא ממך הנני לומד, וגם אני לא אעזוב את תפקידי!" התגבר וקם והלך להתפלל כדרכו.

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד וזהבה הי"ו

מערכת שיעורי לב ארי - שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

מעשה שהיה...

ולא תגורו מפני איש! \ ספור על רבנו מרן הגאון
המקובל הרב חכם מנחם משה זצ"ל זיע"א

הילולא דצדיקייא

הילולת מרן הגה"צ

הצדיק הנסתר

הרב מנחם משה

זצ"ל זיע"א

(יב' אלול תשכ"ח)

הצדיק הנסתר חכם מנחם משה
זצ"ל: נולד בטורקיה ועלה לארץ
ישראל. צדיק נסתר אשר כל מעשיו
נעשו בסתר. ענוותן שאין כדוגמתו.

מעשה נסים רבים מסופרים
אודותיו. בעל רוח-הקודש. רבים
נושעו על ידו. גמל חסדים עם הכול
בצנעה. אחת מיוזמותיו הייתה
לאסוף את כל הילדים העניים,
שנאלצו בשל קשיי פרנסה בבית,
לצאת לעבודה, ולספק להם מורים
ושיעורים בלילה. למרות שהוא
בעצמו בקושי היה לו למחייתו,
הצליח למצוא מימון למורים. איש
קדוש שהאמת נר לרגליו. זמן מה
לפני פטירתו אמר לאחד מבניו כי
קיבל על עצמו ללכת כפרה על עם
ישראל לביטול גזרה ואף ידע את
מועד פטירתו. גם לאחר פטירתו
הופיע פעמים רבות הן בהקיץ והן
בחלום לאנשים, והודיעם על גזרות
ועוררם להרעיש עולמות. ואכן
לאחר מכן ראו, כיצד התבטלו
הגזרות בדיוק בזמן החלום. ייסד
את ביה"כ "אהבת חיים" בשכונת
בית-ישראל. וכן נמנה עם מייסדי
הארגון "יד לאחים". המקובל הרב
מרדכי שרעבי זצ"ל היה עומד
לכבודו ואמר, שרואה הוא עמוד
אש מעל ראשו ואף העיד עליו, כי
הוא מגדולי ל"ו הצדיקים שבדור.
רבנו נלב"ע ב-י"ב אלול ה'תשכ"ח.
ציונו בהר-המנוחות בירושלים.
ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!

להלן סיפור אחד, מני רבים, המובא בספר 'חכם מנחם משה' המלמד אותנו,
עד כמה האמת הייתה נר לרגליו: באחד הימים התאספו חכמי ישיבת פורת
יוסף בירושלים לדיון מיוחד כיצד לגייס כספים עבור הוצאות חתונה לחתן
יתום. לאחר שהוחלט על מספר דרכי פעולה, החליטו החכמים להטיל גם על
רבנו מנחם להשיג סכום נכבד בסך חמש מאות לירות. ביוזםם שאיש חסד
גדול הוא המשתדל רבות לעזור למשפחות ואנשים הזקוקים לתמיכה. חכמי
הישיבה הודיעו לרבנו על החלטתם, רבינו מצידו שמח מאוד על המצווה
הגדולה שנפלה בחלקו לעזור לחתן יתום, ועל אף שידע, שאין כרגע בכיסו
אף לא מעט מסכום עתק זה הסכים למלא את בקשתם. לצורך כך החליט
לנסוע לתל-אביב, כדי לדבר על לב נדיבים לסייע במצווה נשגבה זו. כשהגיע
לתל-אביב פנה להתאכסן בבית בנו המתגורר במקום, ולאחר מנוחה קלה
פנה לצאת לעבר בתי הנדיבים, על אף שלא חש כל כך בטוב עקב הנסיעה.
בצאתו לרחוב פגש ביהודי שהכיר אותו מכבר. הלה ביקש מרבנו היות ואחד
ממכריו מכניס את בנו בבריתו של אאע"ה, חפץ הוא מאוד שרבינו יהיה נוכח
בשעת הברית. הצדיק הסכים להתלוות עימו למקום בו מתקיים הברית
לשמחת הרבה הידיד. כשהגיע הרב למקום עריכת הברית, הבחין, שהאישה
העומדת למסור את התינוק למוהל, לבושה בלבוש שאינו צנוע. הדבר כאב
לו מאוד והוא החל לזעוק: "הלא אסור על פי התורה לאישה ללכת בלבוש
כזה, ודבר זה פוגם את נפשו הטהורה של הרך הנולד!". צעקותיו של הרב
גרמו לרעש גדול במקום. חלק מהאנשים שלא הכירו את הרב, כעסו על
צעקותיו של זקן לא מוכר, וביניהם היו אף שניסו להכות אותו. אולם רבינו
עמד והתריע בעקשנות, כי הוא מוחה נמרצות על כך, וצריכים לתת את
התינוק לאישה אחרת, הלבושה בצניעות. משראו הנוכחים את גודל
עקשנותו של הרב, השתדלו להביא בזריזות בגד צנוע כדי לכסות את האישה,
ולאחר מכן שקט הרעש וערכו את הברית מסימן טוב ובמזל טוב. לאחר סיום
עריכת הברית, ניגש יהודי טורקי עשיר, שהיה רחוק משמירת המצוות ונמנה
על אותם שחפצו להכות את רבינו ושאל: "אינני יודע, אם הנך רב גדול או
רב קטן, אך רצייתי שתסביר לי, איך זה שהרסת בצעקות שלך את שמחת
הברית? הלא בכלל אינך נמנה על בני המשפחה". הרב השיב ברגיעה: "שמע
נא ידידי, אם לדוגמא היית בחתונה, ולפתע אתה רואה ילד שהתעלף חלילה.
וכי לא היית זועק בקול גדול, אפילו שאינך נמנה על בני המשפחה?". וכך
הסביר: "כשיש אישה הלובשת לא צנוע, גם זה פיקוח נפש ממש, כי יסוד
קיומו של עם ישראל הוא על הקדושה והטהרה. על כן, אישה שאינה נזהרת
בכך היא פוגמת ממש בנפש הילד". והוסיף שיש הלכות טהרה וצניעות.
שמירת שבת וכו', וכל יהודי חייב לשומרם ולהיות קדוש וטהור. עמד הלה
רתוק למשמע מתק שפתיו של הרב. אולם לאחר כעשר דקות של שיחה,
התנצל רבנו, שצריך הוא לסיים מפני שצריך הוא למלא את שליחותו בגיוס
כספים עבור חתן יתום. הלה הפציר ברב, שימשיך לשוחח עמו. אף רבנו
הסביר לו שוב בלשון רכה, שהזמן העומד לרשותו הוא מועט מאוד וצריך
לסובב על פתחים של נדיבים רבים. הלה פנה בהפתעה אל רבינו בשאלה
ישירה: "כמה זקוק הנך בסך הכול עבור החתן היתום?". ענה הצדיק: "חמש
מאות לירות". הלה הזדרז ושלף פנקס צ'קים מכיסו וכתב במקום צ'ק על
סך אלף ושמונה מאות לירות והפטיר: "כעת יתאפשר לך לשבת ולשוחח עמי
ברגיעה. אני שומע ממך דברים שלא שמעתי מעולם!". רבינו המשיך לשוחח
עמו בדברי תורה והדרכה ביהדות ושמירת הקדושה והטהרה, תוך כדי שהוא
מודה לו על התרומה הנכבדה. לאחר ששוחחו כשעתיים, נפרדו איש מאחיו
לשלום. כשעזב הרב את המקום, פנה העשיר ושאל את האדם, שהביא את
רבינו לברית: "מה שמו של הרב?". "חכם מנחם משה מירושלים". השיב
העשיר: "אם היו עוד כמה רבנים אמיתיים כאלו- היה בוודאי כבר מגיע
המשיח". היהודי העשיר הנזכר התחיל מאותו יום להתקרב יותר ויותר
לדרך היהדות. ונעשה בעל תשובה גמור עם יראת שמים טהורה. דיבוריו של
רבנו פעפעו בו כל חייו. הלה המשיך להיות בקשר מתמיד עם הצדיק ותרם
הרבה לפעולותיו הנשגבות של רבינו בזיכוי הרבים והמשיך לשמור תורה
ומצוות כל ימי חייו וזכה שאף בניו הלכו אחריו בדרך התורה והמצוות.

(מלוקט בשינוי לשון קלים מתוך 'פניני הצדיקים')

"לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים ואשר שכר עליך את בלעם בן בעור מפתור ארם נהרים לקללך" (כג, ד-ה)

מסופר על ה"מגיד מדובנא" זי"ע שאמר: שעל כל פסוק שיצביעו לפניו יש ביכולתו להקשות קושיה בדרך משל ולתרצה במשל. תמהו המסובים, פתחו חומש ונפלה עיניהם על הפסוק: "לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה'". הרהר המגיד רגע קט ופתח ואמר: גביר אחד שידך את ביתו, ומאחר שהורי החתן ישבו במקום רחוק, קבעו שהתנאים יערכו באמצע הדרך, באכסניה. הקדים אבי הכלה לצאת, כדי לקבל את המחותנים, והאם עמדה לבוא לאחר מכן עם שאר בני הבית, ועם המטעמים שהכינה מכל טוב וביד רחבה. והנה, בשעה שישב אבי הכלה עם מחותנו באכסניה, בא אחד מבניו בריצה כל עוד נפשו בו וקרא: "אבוי, אבא! בדרכנו נתהפכה העגלה על כל אשר בה, על המאכלים והדגים והבשר, כל דברי המאפה הושחתו, ובקבוקי היין והי"ש נשברו, ונוסף על כך גם אמא נהרגה!" בעיניו של הבן הטיפש היה זה עיקרו של האסון, הנזק שנגרם לדגים ולבשר, במותה של האם לא נזכר אלא בסוף, כאילו בדרך אגב... וכך הוא גם בענייננו: הפסוק בא ומספר לנו על התנהגותם האכזרית של בני עמון ומואב, והוא הולך ומונה תחילה, "על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים", ורק בסוף הוא מסיים ואומר "ואשר שכר עליך את בלעם בן בעור מפתור ארם נהרים לקללך", ששכר את בלעם שיעביר בקללותיו את ישראל מן העולם. ומשמע שעיקר הרשע היה בכך, שלא קידמו את ישראל בלחם ובמים, ואילו מה שאמרו להביא כליה על ישראל אינו אלא דבר שבדרך אגב, טפל. היאך זה? הבה נתרץ זאת – אמר המגיד – במשל: יום אחד בא חוכר יהודי לישיבה, ואמר לראש הישיבה: "ברצוני להשיא את בתי. יבחר נא הרב בשבילי אברך מהוגן נעים הליכות ויודע תורה, והריני מתחייב לשמור עליו כעל אבן טובה ולספק לו צרכיו כל ימיו." שמע זאת ראש הישיבה ואכן בחר לו את אחד מהאריות שבחבורה, בחור שעמל כל ימיו בישיבה בעומקה של תורה, ובוודאי, הודות להבטחת החוכר, יוכל להמשיך הלאה גם אחרי החתונה בלימוד התורה ללא שום טרדה. למחרת החתונה, בשעת ארוחת שחרית, הגישו לחתן כיכר לחם שחור וחמיצה. התאמץ החתן לנגוס בלחם, ובקושי הצליח להביא אל פיו פרוסה כדי בליעה. בארוחת הערב – שוב אותו המאכל, לחם קשה וחמיצה. וכך היה מידי יום... האברך העדין, שנתקשה לעכל מאכלים אלה, היה פוחד ואוכל, וכל יום הלך ורזה ונפלו פניו. כשראה המחותן, שכוחותיו של החתן כלים והולכים, בא עליו בקולות ובצעקות, מפני מה אינו אוכל. משלא הועילו צעקותיו, שכר שני גויים מן הכפר בשני זהובים ליום, שיהיו עומדים על גבו של החתן ומקפידים שיאכל. עשו כך שני הגויים, ובכל סעודה וסעודה עמדו על גבו ושוט בידיהם, וכל אימת שדחה החתן מעל פניו את הלחם, היו מצליפים בו וכופים אותו לאכול. לילה אחד חמק החתן מן הכפר, מוכה ומלא חבורות, וחזר לישיבה וסיפר לרבו את אשר קרהו. למחרת בא המחותן, החוכר, בזעקה, וכשטען לפניו ראש הישיבה, שהוא מענה את החתן ואינו מכלכלו כהלכה, השיב החוכר, שאין ידו משגת אלא כדי לחם וחמיצה. שמע זאת ראש הישיבה ובא עליו בצעקה: "מחוצף שכמותך! לשכור שני גויים, שיהיו עומדים יום יום וכופים אותו לאכול לחם קשה – זאת ידך משגת, לשם כך ישנו הכסף בידך, אבל לספק לו מעט מזון הגון יותר, קצרה ידך!"! הוא שאמר הפסוק – סיים המגיד: "על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים", ואם תאמר, שמא מחמת עניותם נהגו כך, שמא לא השיגה ידם לכבד את בני ישראל בלחם ובמים? מיד אנו רואים: "ואשר שכר עליך את בלעם בן בעור לקללך" – ללכת ולשכור גוי מרחוק בשביל להביא קללות על ישראל – לכך היה להם כסף די והותר, ורק מעט לחם ומים לא השיגה ידם?... (אמונה שלמה)

גליון מס' 25

סבולתי

מגזין הבטאון **המשנה**

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

שבת פרשת כי תצא תשפ"ה

נבהיר כי הסגולות נלקטו ממקורות שונים והדברים מוגשים למעיינים הנכבדים ואין המערכת אחראית על תוכנם וואו אמיתותם כלל (טל"ח)

סגולות חודש אלול

סגולת הזהירות מלדבר שיחת חולין בבית הכנסת!

כתב אביו של השל"ה הקדוש בצוואתו לבניו: "אל תדברו שיחת חולין בבית הכנסת ואפילו לצורך גדול, כי עוון גדול הוא מי שמדבר בבית הכנסת וגורם רעה לעצמו. עשו עצמיכם כאילמים כשתעמדו בבית הכנסת". מבהיל! יותר מכך, כתב רבנו החיד"א ('פתח עיניים'): "המדבר בבית הכנסת שיחת חולין - טוב לו שלא יבוא כל עיקר, כי הוא חוטא ומחטיא והשטן מקטרג".

כשרבנו התוספות יום טוב זצ"ל ערך שאילת חלום בשמיים: מדוע הגיעו פרעות ת"ח – ות"ט הנוראיות שגרמו למותם של אלפים בעיננו קשים. ענו לו מהשמיים כי עוון דיבור בשעת התפילה – גרם לחורבן ולקטרוג הנורא. על כן, עמד הצדיק ותיקן ברכה מיוחדת לכל מי שיקבל על עצמו שלא לדבר בבית הכנסת ואמר: "כל שישמור פיו ולשונו שלא לדבר בשעת התפילה וקריאת התורה - הקב"ה ישמרהו מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה, ויחולו עליו כל הברכות הכתובה בתורה.

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד ושרה הי"ו

מערכת שיעורי לב ארי – שיעורים שבועיים לאה הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

בנביאים ובכתובים, ויזכה לראות בנים חיים וקיימים
ויגדלם לתורה ולחופה ולמעשים טובים ויעבוד את ה'
אלוהינו תמיד באמת ובתמים".

רבנו חיים פלאג'י ('תוכחת חיים', תרומה) הוסיף:
"השומר פיו מלדבר בבית הכנסת בשעת התפילה - יראה
זרע ויאריך ימים, וחפץ ה' ידו, יצליח, ולא ימות לשחת,
ולא יחסר לחמו, ולאחר אריכות ימים תנוח נפשו לבטח,
ולא ירקבו עצמותיו, חוץ מאשר זוכה שהקב"ה שומע
תפילותיו".

נחתום בדבריו המבהילים של הצדיק בעל ה'יסוד יוסף'
(פ' סג'): "אשרי למי שעושה גדרים וקבלות בעבודת
בוראו, שאותם קבלות וסייגים הופכים להיות מלאכים
המגינים על נשמת האדם ומלווים אותה בשעת יציאתה מן
הגוף שלא יתקרב אליה הסטרא אחרא (השטן)", וחותם
הצדיק באוצר יקר ואומר: "וכשרואה הקב"ה שהאדם
חושב ומתכנן כיצד לעשות גדר וסייג לעבירה ומכשול
שהוא רגיל בה, ונאנח בשברון לב ברצותו לקיים את הגדר
והסייג – נעשה נחת רוח גדול לה' יתברך, והוא חשוב לפני
ה' יותר מכל הקורבנות שבעולם. ופותח לו ה' פתחים
וחלונות של ממונים להתיש כוחו של היצר שלא יתגבר
עליו להכשילו באותו מכשול, בוודאי יצליח להתגבר אם
יתחזק בכך". זה הזמן לקבלות וחיזוק!

(הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א)

הגליון להיוזק הסגולה לשמחת השבת: להזכיר בכל ליל שישי את זכות רבינו שלום מפראהבישט

סגולה לשלום

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שְׁכָנָא מְפָרָאבִישְט ויזענע"א

שנה ה'

ליל שישי
פרשת כי תצא
תשפ"ה

גליון
250

אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

הנהגות ישרות

תורת שלום

תורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

המלחמה מכוונת כלפי הצדיקים

מצד השני, ויאבו להִחָרִיב אֶת כָּל הָעִיר, וְהָיָה אִזְּ בֵּין יוֹשְׁבֵי הָעִיר שְׁלֹשׁ כְּתוּת, הִכָּת הָאֶחָת בְּרָחוּ מִן הָעִיר אֶל כָּל מָקוֹם אֲשֶׁר יָכֹל, וְהַכָּת הַשְּׂנִית לֹא פָּחַדוּ מֵאֻמָּה, וְהַכָּת הַשְּׁלִישִׁית בָּאוּ לְשָׂאוֹל אֶת פִּי אָבִי, יַעֲזֹר לָהֶם אָבִי אֶל תִּפְחָדוּ (ויאמר בְּנֵה הַלְשׁוֹן: דָּאס מיינט מִן מִן גִּישׁ - אין מִתְפַּנֵּים בָּהּ אֵלֶּי, וַיֹּאמֶר (הרה"ק מרוז'ין) הִלָּא 'יען אָבִי הִיָּה מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד וְהָרַב ר' שְׁלֹמֶה הִיָּה מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, לָכֵן נִהְרַג הוּא מִהַחֲלֵי אֲשֶׁר סָבְבוּ אֶת הָעִיר לְאֶדְמִיר³.

ישועות ישראל, חלק ב' סיפור ה'

"כִּי תֵצֵא מִחֲנֶה עַל אִבְיָה וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דְּבַר רָע" (דברים יז, יח).

פֶּתַח הַצִּדִּיק הַקָּדוֹשׁ [מרוז'ין] וַיֹּאמֶר 'אֲנִי יוֹדֵעַ גַּם בֶּן מַה שֶּׁהִי' אֲזַי [בְּעֵת שֶׁנֶּהְרַג הַרְה"ק רַבִּי שְׁלֹמֶה קֶאֱרִילֵינְעֶר זי"ע], הֵינִי מֵאֲסָקְאוּיִטְעֶר [- צָבָא רוֹסְיָא] וְדָפּוּ אַחֲרַי הַפְּאֵלֵאקִים [- צָבָא פּוֹלִין] וְיִסָּבּוּ אֶת הָעִיר לְאֶדְמִיר וְיִהְיֶהוּהוּ שֵׁם. בְּעֵת הַזֹּאת הִיָּה בְּפָרָאבִישְט בְּעִיר מְגוּרִי אָבִי הַצִּדִּיק מוֹה"ר שְׁלֹמֶה זַצְקֵלֶה"ה גַּם בֶּן פְּזָאָת מֵאֲסָקְאוּיִטְעֶר עֲמִידוּ מִצַּד אֶחָד שֶׁל הָעִיר, וּפְאֵלֵאקִים עֲמִידוּ

השלמות וצינונים

והמשיך וסיפר: הריגתו היה ביד מאסקאוויטער [- חייל רוסי] אחד. 'איך האב אפילו דעם הרב ר' שמעלקי' 'היום נכתוב קוויטלעך ובקשות להרב הקדוש'... וכאשר באנו עם הפתקאות עד פתח חדר הרה"ק אמר לי הרב ה"ר שמעלקי 'המתני לי פה מעט ואני אכנסו קודם לדבר מעסקים שלי ואחרי כן תכנסו אתם עם הקוויטל. וכן עשיתי ועמדתי אצל הפתח להמתין שם עד צאתו ובראותי אשר ה"ר שמעלקי יתמהמה שם עד בוש תמהות מאד על דופקתי על הפתח להבאי ה"ר שמואל לפתוח לי הפתח, והוא לא אחר למלאת שאלתי, ונכנסתי להחדר וראיתי כי ה"ר שמעלקי עודנו עומד נשען על הכותל והקויטל בידו, עומד ושוחק בפחד גדול, והצדיק הקדוש הולך כה וכה, מכותל מזרח לכותל מערב, ופניו מבהיקים ומאירים בעתים כאש אוכלת. לכן גם אנכי השתוממתי מאד ורעדתי אחזנתי, ואעמוד בכותל מערב ה"ר שמעלקי עומד נגדי בכותל מזרח. לאחר כמחצית השעה דחלק מקיר לקיר, פתח הצדיק פיו ואמר בזה הלשון: הצדיק רבי שלמה קארלינער קנה שלימות אצל אבי זקני המגיד מו"ה דוב בער ממעורט, כי היה מלמד בכפר אחד ותמיד הלך רגלי למעורט ושם קנה שלימות, לאחר הסתלקות המגיד ממעורט נסע לצדיק הרב המגיד מו"ה מיכלי מאלטשוב, וסדר נסיעתו היה כך: איהו אברכים צעירי ימים שכרו עגלה מסוככת לזלטשוב, הם ישובו בראש והוא ישב ממום, וכאשר באו יחד להמגיד מאלטשוב נתן לה"ר שלמה קארלינער שלום ולהם לא נתן, ויאמר לה"ר שלמה 'עד מתי תסתירו עצמכם, כבר בא מועד אשר תתגלו לעיני כל, הן אתם יכולים לעבוד את ה' גם בהתגלות, ויהי כאשר שמעו האנשים את הדברים האלה, בחזרתם לביתם 'האבין זיי איהם געזעצט אויבן אן, און זיי האבין זיך געשטעלט אויף די שטאגים בלשון זו אמר בפיו הקדוש, ומאז והלאה נתגלה לכל העולם. וכאשר הפסיק מעט המשיך הרה"ק מרוז'ין ואמר: רבי שלמה קארלינער היה משיח בן יוסף, לכן נהרג.

נתיבותיה שלום

תולדות רבינו הרה"ק רבי שלום הגדול מפראהבישט זי"ע
דביקותו של רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע - ב - פרק ג

הוא מביא את מה שכבר תיקן אל הדיבור. ואכן העמיד רבינו זי"ע משמש מיוחד להעירו משנתו, כיון שהיה קשה מאד להעיר אותו, באמרו שקשה לו להיפרד מהדביקות שיש לו בעת שינתו, והטעם שאף על פי כן העמיד משמש שיקיץ אותו הוא משום שאין זו התכלית.

מקורות: התעודות התפלה, אות ג; מאמר מרדכי - סלאנים, עמ' קעה

מסכת נפלאה היא דביקותו הנפלא של רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע אשר מרוב אהבת הש"ת הובערת בקרבו פעמים רבות היו פורץ קולו בפולנית מעמקי לבו 'מויע קאכאנא' שתרגומו הוא 'ה' אהוב'. אף בעת שינתו לא פסק לרגע מהדביקות בהש"ת, וכמו שאמר פעם בעצמו כאשר ביאר את ענין התפילה, שעיקר מה שצריך לפעול ישועות בתפילה הוא מתקן בעודו שוכב על מטתו, אך אחר כך בעומדו בתפילה

לעילוי נשמת הרה"ח יצחק זאב בהרה"ח מאיר צבי סלמון ז"ל

כשהולך רבי ישראל מרוז'ין לחופה את בנו רבי אברהם יעקב מסאדיגורא אמר, אבי רבי שלום מפראהבישט זי"ע רגיל היה לומר 'מבני ידעו מי אני', ואני אומר 'מבני ידעו מיהו האלקים'.

יוצא לאור ע"י מכון תורת אמת שטפניט | טלפון: 03-579-03-03 | פקס: 03-616-5110 | להצטרפות, למנויים ולתגובות - דוא"ל: 6160303@gmail.com

העלון נכתב על ידי: מנחם ריביץ

שמע ישראל!

מהנזירים לכנס את כל הילדים בחצר, ואז החל לקרוא: "שמע ישראל השם אלוקינו השם אחד", ועוד לפני שסיים באחד, החלו הילדים לבכות: "טאטע! מאמע!" הרב כהנמן הביט בילדים הרכים הללו, כשעיניו זולגות דמעות התרגשות.

לא הייתה הוכחה ניצחת יותר מהבכי של אותם ילדים, כל אלה שזעקו וחיפשו פתאום את הוריהם, כל אלה שזיהו את אותה זעקה נצחית, הוכיחו כי נשמה יהודית פועמת בהם.

הרב כהנמן אסף אותם, וחיבבם בחום.

בפרשתנו כתוב "כי יהיה לאיש בן סורר ומורה, איננו שומע בקול אביו ואמו" (כא, יח), ישנם מספר תנאים שנער בחצי שנה לאחר שהגיע לגיל מצוות צריך לקיים כדי שיוכל "לזכות" בתואר המפוקפק של בן סורר ומורה, שכידוע דינו הוא מיתה כיוון שעתיד לעמוד בפרשת דרכים וללסטם את הבריות.

כבר שאלו המפרשים, וצריך להבין, מהי הסיבה שבן סורר ומורה נידון על שם סופו ונהרג, כי למרות שסופו ללסטם את הבריות, אבל עכשיו הוא זכאי ועדיין לא עשה דבר שיחייבו מיתה, אם כן למה הוא נהרג על שם העתיד?

במהלך השואה הנוראה שפקדה את יהדות אירופה, הועלו על המוקד מיליוני יהודים באכזריות גדולה, משפחות וקהילות שלמות נכחדו מן העולם כלא היו. חלק מאותן משפחות הצליחו לפני שליחתם למחנות המוות להסתיר את ילדיהן במנזרים ובכנסיות נוצריות על מנת להציל את חייהם.

עם תום המלחמה, לאחר שלרוב הילדים הללו לא נשארו הורים שיבואו לבקשם חזרה מהכנסייה, יצא הרב מפוניבז' הגאון רב יוסף שלמה כהנמן צוק"ל לחצר אחרי הילדים ולהחזירם לחיק העם היהודי. כאשר הגיע הרב אל המנזרים, היו הנזירים מושכים בכתפיהם ומצהירים כי אין כאן ילדים יהודים.

גם כאשר ניסה לדבר עם הילדים ולהבין מהם מיהו יהודי, שיחתו העלתה חרס, כי רובם ככולם לא זכרו את יהדותם, ולא ידעו עליה דבר. מה רבה היתה אכזבתו, כאשר למרות הרצון הטוב והידיעה הברורה כי בתוככי המנזרים שוכנים מאות ילדים יהודים, כל הנסיונות לאתרם ולהצילים לא צלחו.

עד שבסייעתא דשמיא באחד מהערבים עלה במוחו רעיון, וממחשבה למעשה השכים קום בבוקר ומיד לאחר התפילה התייצב בפתח המנזר. הוא ביקש

המשך בעמוד הבא

בא גם אתה להיות שותף
בהפצת העלון ותזכה את
יקירך:
4663MR@GMAIL.COM

לעילוי נשמת: בנימין בן שמעון ז"ל, שרה בת אנשל ז"ל
אסתר הינדא בת יהודה לייב ז"ל, עיישה בת גמרה ז"ל.

לרפואת: אברהם צבי בן שרה, בנימין בן אלישבע, מתן בן טלי.

לזיווג הגון: יעקב ישראל בן מרים.

לקדושה וטהרה: יהונתן בן לאה.

ולשפע ברכה והצלחה: ברוך ברכני בן רחל, חוה
בת עיישה, ולחפץ בעילום שמו.

העלון השבוע
הוקדש:

כי אם היה הרב כהנמן שואל את אותם ילדים שבהתחשב בגילם היו רוב שנותיהם במנזר, למהותה ועומקה של קריאת שמע, סביר להניח שכלל לא היו יודעים.

כי גם אם חונכו לקרוא קריאת שמע ערבית ושחרית, כבר נשתכח מהם הדבר ואבד במרתפי זכרונם. רק אותו זיכרון מתוק, אותו צליל פלאי של שמע ישראל, הוא שתפס את נפשם כבר בהיותם ילדים רכים, והשיבם לצור מחצבתם שנים רבות אחר כך, כח השמיעה שנטוע בילד מטבעו הוא שמשך אותם חזרה לחיק היהדות.

אבל בבן סורר ומורה היות שאיבד את כח השמיעה, חסר לו אותו הכח שדרכו היה יכול להציל את נפשו מני שחת. ולכן הוא נידון עתה על שם סופו, כי מבחינה רוחנית הוא נחשב למי שיש לו "סימני טריפה", שממשיך ללכת כאחד האדם אבל נושא הוא מום שלא נותן לו להמשיך לחיות.

ואילו רק היה בו כח השמיעה, עוד היה יכול לרפא עצמו, אבל בהעדרו אין לו סיכוי להציל את נפשו מלרדת לפי שחת, ומשום כך הוא נידון על שם סופו, היות שאיננו שומע, הוחלט דינו ואין התורה רואה שום אפשרות הצלה.

ולכן מדגיש שלמה המלך במשלי (א,ח): "שמע בני מוסר אביך ואל תיטוש תורת אמך", כי עיקר החינוך של הילדים תחילתו נעוצה בשמיעה, ילד ששומע הוא מתחנך טוב בכל מידה נכונה, אבל ילד שאיננו שומע עלול להדרדר עד שיהיה בסופו של דבר כבן סורר ומורה.

כמה מוטל עלינו כיהודים להשאיר את אוזננו קשובות תמיד למוסר ולדרך שמתווים גדולי דור שהם הם "האבא והאמא" של העם, וכמה מוטל עלינו בתור הורים לדעת להנחיל נכון את הדברים לילדינו כדי שחלילה לא נהרוס להם את כוח השמיעה.

מסביר ראש ישיבת פוניבז' לצעירים הגאון רבי צבי שרגא גרוסברד זצוק"ל, שסוף הפסוק בא לבאר את טעם הדבר, איך תיתכן מציאות שילד שזה עתה מלאו לו יג שנה, מדרדר עד לשפל המדרגה ונעשה בן סורר ומורה, כזה שסופו לעמוד בפרשת דרכים וללסטם את הבריות כדי למלא תאוותיו?

התשובה היא כפי שמדגישה התורה, שהגורם העיקרי הוא "איננו שומע בקול אביו ואמו", העובדה שהילד לא שומע בקול ההורים, היא הסיבה שעתידה להובילו עד לתחתית.

כי מי ששומע בקול ההורים, שומע את מוסר החכמים שיוצא מפיהם, אף על פי שחוטא, ולמרות שהולך אחר התאוות, עוד יש לו תקווה. עדיין יש סיכוי שדברי החכמים והמוסר ששמע מהוריו, ובאותה מידה מרביתו, יכנסו בסופו של דבר אל ליבו ויחזירוהו למוטב. אבל מי שלא שומע, אין לו סיכוי לחזור בתשובה.

למה דומה האדם שאין לו את כח השמיעה? או יותר נכון, לא פיתח את היכולת הזאת של לשמוע ולהקשיב לדעת חכמים? אומר הרב גרוסברד זצוק"ל, שמבחינה רוחנית הוא דומה לבהמה עם סימני טריפה.

אם נסתכל על עדר של פרות או כבשים, נראה את כולם הולכים בשלווה באחו מלככים עשב ולוגמים מים בנחת. שוחטים ידעו לספר לנו שמתוך אותן פרות או כבשים יש בממוצע אחוז מסויים שאמנם נראה חי כמו האחרים, אך בפועל יש בו מום שאיתו לא ניתן להמשיך לחיות. בעצם אותן פרות או כבשים בעלי המום, הן מתות מהלכות.

ככה אומר הרב גרוסברד הוא מצבו של היהודי שאין בו את כח השמיעה. הוא פגום בחייו הרוחניים בצורה בלתי ניתנת לתיקון. שמיעת האוזן היא זאת שמובילה את האדם לדרך הטוב, והיא זו שבכוחה להוציא אפילו את החוטא ממעמקי שאול לדרך תשובה.

לקראת ימי הדין - מסע חשיפה!

בואו לגלות:

מה המשמעות של ראש השנה
ומה התפקיד האישי שלנו בעולם?

להזמנה כשיחה או בחוברת: 4663MR@GMAIL.COM

מ
ה
א
נ
י
ע
ו
ש
ה
פ
ה
?

הורינו

פרשת כי תצא תשפ"ה | שנה ב' 90

הורים נאמן הלא

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע עפ"י 'המאורות הגדולים',
הגאון רבי שמשון קורלנדסקי שליט"א

וְשַׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ לְמַעַן יִיטֵב לָךְ וְהָאֶרֶץ יָמִים (כ"ב, ז')

המשנה' אומרת, האומר על קן ציפור יגיעו רחמיו - משתקים אותו. כלומר, הוא מייחס לציווי של שילוח הקן אופי של מידות מסוימות, משתיקים אותו כי זו טעות לחשוב כך. והטעם המבואר שם "מפני שעושה מידותיו של הקב"ה רחמים ואין אלא גזירות".

ישנן שתי מצוות שהוזכר שכן אריכות ימים, כיבוד אב ואם ושילוח הקן. שתיהן הפוכות אחת מהשנייה באופי המיוחס להן. כיבוד אב ואם זו הנהגה רחמנית כי הלב לא נותן להתעלם מצרכיהם של הורינו הקשורים אלינו בדמנו ובעצם חיותינו, ושילוח הקן זו לכאורה הנהגה אכזרית מאין כמותה, שמפרידים אם מגוזליה.

1. ברכות ה' ג' 2. משלי ל' י"ז

על הפסוק² עין תלעג לאב ותבזז ליקהת אב, שלדברי חז"ל עוסק במצוות כיבוד אב ושילוח הקן, כותב הגר"א לבאר, שאם רואים לאדם שהוא רחמן באופן מיוחד ונעלה ביותר, עדיין אין ראייה מכך שעושה מצוות כיבוד אב מצד ציווי ה' כי שמא הוא עושה כך מצד רחמנותו ואופיו. אבל אם רואים אדם שמצד אחד הוא מכבד את הוריו בכל מה שניתן, ומצד שני הוא מקיים גם שילוח הקן, שזו "אכזריות" לכאורה, זאת אומרת שהאדם הזה - כשיש ציווי של רחמים, הוא מרחם, וכשיש ציווי על אכזריות הוא עושה את זה, הוא מראה שכל מה שעושה זה לא בגלל תכונותיו אלא שהוא משעבד את כל טבעו לקיום רצון ה' ולכן חיברה התורה בין שתי המצוות האלו בשכר של אריכות ימים. וכן זה מה שכתוב אצל אברהם אבינו אחרי העקידה "עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה", היינו כי דווקא עכשיו, שאברהם אבינו - איש החסד המופלא ביותר שכל ימים גמל חסדים וריחם על כל הבריות, הוא זה שעשה עכשיו את ההיפך הגמור כביכול, ועקד את בנו יחידו על מנת לשחטו ולהקריבו קרבן לה', זו הראייה הגדולה ביותר על היראת שמים - גם בכל מעשי החסד שעשה עד היום, שעשה אותם כי זה רצון ה' ולא בגלל תכונותיו ואישיותו

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם
בהלכה ומנהג

לציית לדברי אביו כשאין לאבא טובת הנאה מקיום הצייון - חלק א'

נחלקו הפוסקים האם חייב הבן לציית לאב ולאם כשמבקשים ממנו לעשות משהו, שלהם אין שום טובת הנאה ישירה או צורך במעשה. בקונטרס הביאורים (סי' י"א) להגאון רבי משה שמואל שפירא זצוק"ל דן בזה ומביא שיש אומרים שחובת הצייון למצוות האב או האם היא רק בדברים שיש בהם לאביו ואימו הנאה ישירה, כגון מאכילו ומשקהו ושאר צרכים אישיים של האב או האם. ומאידך יש אומרים שחייב לציית להוריו בכל דבר שיצווהו.

וההוראה הנהוגה למעשה היא שיש להחמיר ולציית לאביו ולאימו ובפרט בפניהם, כאשר תהיה פגיעה בכבודם אם לא ישמע להם. (ואם אין פגיעה בכבודם, כגון שלא יידעו לעולם שלא עשה כבקשתם, הרי זה רק מצווה קיומית של כיבוד אב ואם, ולא חיוב) הוראה זו להחמיר היא בגדר נוהג מחמת הספק, ולכן בהצטרף ספק נוסף רשאי להקל כדין ספק ספיקא. גם כאשר הבן פטור מלציית להוריו, אם הוא בכל אופן שומע ומציית להם, הוא מקיים מצווה.

וכל מה שאמרנו עד עתה הוא בגדר הכלל, ועתה נבוא לבאר בנוגע לפרט באופנים השונים, וההלכות המצויות באופנים כאלו.

כאשר הילד מתגורר בבית הוריו, כמעט כל הבקשות של הוריו הם דברים שנוגעים ישירות אליהם, והדבר נחשב שיש להם הנאה ישירה, ולפיכך חובה גמורה על הילד לשמוע לציווי הוריו, בין אם מדובר בדברים הנוגעים לסדרי הבית וניהולו השוטף, ובין אם דברים הנוגעים לחינוך הילד, המוטל על הוריו.

אמר הקב"ה: אף על פי שאמרתי לך שלא תכבד ותעבוד כי אם אותי, אביך ואימך כבד, ולא תשכח כל גמוליו כי הם הביאוך לעולם, וגמולך עד שנעשית גדול, ועליך מצטערים, וכל טרחם אינו רק לך. ואם תכבד אותם ותשלם להם גמולם, ידעתי כי תכבד אותי על כל החסד שעשיתי לך להביאך לעולם הזה ולעולם הבא. (רבי יוסף בכור שור, שמות כ' י"א)

העמקה ביסוד חיוב הכרת הטוב ומהי "הודאה" הרה"ג זאב רוט שליט"א, ב"ב.

אצל לאה אמנו נאמר: "ותהר עוד ותלד בן ותאמר הפעם אודה ה' על כן קראה שמו יהודה" (בראשית כ"ט, ל"ה) לאה תפסה פלך הודיה, ויצאו ממנה בעלי הודיה. מי הם בעלי ההודאה שיצאו מלאה? על יהודה בנה נאמר: 'ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני' (בראשית ל"ח, כ"ו). דוד אמר, 'הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו' (תהלים קי"ח, א'), דניאל אמר, 'לך אלק אבהתי מהודא ומשבח אנה' (דניאל ב', כ"ג).

כידוע, האימהות הקדושות אף הן היו שותפות לאבות הקדושים, בבניין כנסת ישראל לדורותיה. לאה אמנו, שהתייחדה ב"פלך הודיה", זכתה להטביע תכונה עמוקה זו, בזרעה אחריה. ביהודה, ואחריו דוד המלך ע"ה ששאב את ההשראה לספר תהלים כולו, על שלל אורותיו, מתכונת ההודיה התורשתית, ששאב מ'בארה' של לאה אימו.

נתברר כאן במדרש, שכח ההודאה המופלג שניחנו בו דוד המלך ודניאל, אותו נחלו ממורשת אימם, לאה, עבר אליהם מבעד לצינור ההודיה של יהודה זקנם. יהודה ירש ופיתח את סגולת ההודיה של אימו, והביאה לכדי יישום, ב"ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני". ומכאן הושרשה תכונה זו בתלדותיו, והפכה קו של היכר בולט בזרעו אחריו.

ולכאורה הדברים תמוהים, מדוע נזדמנו לפונדק מילולי אחד, שני מושגים חלוקים לגמרי: מחד, האמתת דברי אחרים (אצל יהודה). ומאידך, הבעת והחזקת טובה (אצל דוד ודניאל). כאשר לשני המושגים הוטבע מונח משותף: "הודאה". **הודאת בעל-דין, פירוש, האמתת דברי התובע.**

הודאה על העבר, משמעה, החזקת טובה על מעשה חסד.

דוד ודניאל, נתייחדו בהודאה מהמין השני. הם ניחנו בכח המופלא של נתינת ביטוי מלא, לרגשות התודה לבורא עולם. בדומה לאמא לאה, שגם היא "תפסה בפלך הודיה". אבל ה"הודיה" האמורה אצל יהודה במעשה תמר, חלוקה ביסודה. כאן מדובר בגילוי אחריות עמוק, בהכרה בעובדות הבלתי נעימות במעשה תמר, והודאה עליהם קבל עם.

מה פשר ההיקש שגזרו חכמים בין העובדות השונות. וכיצד מתקשרות שתי התכונות החלוקות הללו, עד שנעשו למקשה אחת של "הודיה".

את הסבר שיתוף המושגים הזה, פירש הגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל בעל ה"פחד יצחק" לעומקו. והוא נעוץ בעומק תכונות אנוש. כי בתכונות נפשו של אדם נטועה שאיפה עזה לעצמאות ושליטה. טמון בו בעוצמה הרצון שלא להיזקק לטובתם של אחרים. שלא להיות סמוך על שולחן זולתו. שלא להצטרך לעזרתו. כי הגאווה האנושית, מכתיבה לאדם את הצורך וההכרח, שלא להיות כפוף ונזקק לחברו. ההסתפקות משל רעהו, פוגעת-פוצעת עמוקות, את תחושת ה'אני' הפרטית.

ובשעה שאדם מביע את הערכתו להענקת חברו, את הכרתו בטובתו, ונותן לו תודה - הוא מביע בו-זמנית הודאת בעל-דין, כי בפעם הזאת, אמנם לא עלתה בידו, והיה עליו בהכרח, להשתמש בטובתו של חברו. ונמצאנו למדים, שהשורש הנפשי של כל הבעת תודה לזולת, יש בו מעשה עמוק של הודאה והכרה באמת.

ועל אחת כמה שכן הדבר, ביחס שבין אדם למקום. "עיר פרא אדם יולד (איוב י"א, י"ב). בטבעו הפראי של כל אדם, גנוזה בעוז, ההנחה של "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה" (דברים ח', י"ז). ובשעה שהוא מקריב את תודתו למקום ב"ה, הרי זו הודאה חד-משמעית, שהוא מעצמו אין לו כלום.

יתר על כן, אדם המודה בליבו בטובתו של חברו, ובחובתו כלפיו, שוב אין לו קושי מיוחד לתת לתחושה הפנימית הזו הבעה של דיבור כלפי חוץ. הקושי הנפשי נעוץ בנכונות להכיר בטובה, בהודאה בנחיצותה. ואמירת התודה, הינה פועל יוצא מההכרה בעובדה זו. ולא בכדי טבעו חכמים לאמור: "ה'מודה' בטובתו של חברו, לעומת ה'כופר' בטובתו'.

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com
או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לפרשת שופטים

לאחר פטירת ההורים אין איסור לשבת במקומם, אולם מובא בספרים שיש שנוהגים עד י"ב חודש, ויש שמהדרים לעולם, וכן נהג מרן הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל שלא לשבת במקום אביו.

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

ראשית רציתי לומר תודה! בכל שבוע אני קוראת את הגיליון החשוב שלכם ומבינה כמה עלי לייקר את המצווה החשובה של כיבוד הורים.

יש לי זוג הורים מקסימים, כך חושבים גם מרבית אחי ואחיותי, חוץ מאחי הבכור שניתק קשר עם הורינו היקרים, דבר שמצער אותם מאוד, הם לא רואים את הנכדים וכו' אם תשאלו אותי מה הסיבה שהוא ניתק, אני לא מבינה, וזה באמת לא ברור. אחי לא מדבר איתם לטענתו "זה הכיבוד הורים הכי טוב בשבילם".

אני מסתפקת ורוצה לשאול, האם אני אמורה להתקשר אליו ולהעמידו על טעותו או שאין זה מתפקידי כאחות. ושאלה נוספת האם בזה שאני ואחיותי ואחיי לא מוחים באחי זה סוג של זלזול בהורי.

לגבי חובת תוכחה, כבר כתבנו בעבר במספר הזדמנויות, שיש כללים למצוות תוכחה. מספר הפעמים, שיהיו הדברים נשמעים וכו' בדומה למצוות תוכחה על כל מצוות שבתורה, ורצוי לשאול מורה הוראה בכל מקרה לגופו וכשיכיר את נשוא התוכחה.

בנוגע לחלק השני, האם יש בכך פגיעה בהורים כששותקים, וודאי שיש צער להורים כשהם רואים שלילדים לא אכפת, אבל אפשר לתקן זאת בטלפון אחד להורים, שמבהירים להם שהתנהגות האח הזה לא מקובלת עליכם, אתם לא מסכימים איתה, אתם יודעים כמה היא מכאיבה, ולחזק אותם. כלומר, שיחה עם ההורים, תפתור את החשש מזלזול בכבודם. בהצלחה רבה.

שלום וברכה. ראשית, אנו מודים על המשוב, זה מחזק אותנו לשמוע שהדברים נכנסים אל הלבבות ואנשים ב"ה מתחזקים ולוקחים חלק בהתעוררות הגדולה לחיזוק וליקרת המצווה הגדולה של כיבוד הורים.

לגופו של עניין, אין צורך להאריך כמה אח שלך טועה, שהרי לא הילדים מחליטים מה מכבד את הוריהם, אלא ההורים הם ורצונם ושאיתם לקשר עם ילדיהם, הם הקובעים מה מכבדם ומה מצערם. ואם הם רוצים ושואפים לקשר עם ילדיהם, גם במקום שילד חושב שעל ידי שיהיה איתם בקשר הם ייחשפו להחלטות שלו שלא יהיה קל להם לקבל, עדיין זה רצונם וזה כבודם.

תורת אמן

עיון והתבוננות

שכר אריכות ימים ומשמעותו הייחודית הרב זאב יוספי שליט"א, 'הורינו' ב"ב

עוד מובא בספרים¹, שהלא אמרו חז"ל: "שלושה שותפים יש באדם: הקב"ה, אביו ואימו. אביו ואימו נותנים בו אברים וגידים, בשר ודם, והקב"ה נותן בו נשמה" (קידושין ל:). והנה, אדם שאינו מכבד את שני השותפים שהם הוריו, אף הקב"ה "מפרק את השותפות" ונוטל את חלקו שהיא הנשמה, ונותר הגוף מוטל ללא רוח חיים. אבל כאשר האדם מכבד את השותפות, גם הקב"ה ממשיך להיות שותף, וזוכה אדם זה לאריכות ימים ושנים...

מין הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל באר, כי השכר הוא בסוף ימיו, כדי להשלים את השעות שהחסיר בגלל כבוד אב ואם! לכן לא יחוס אדם על הזמן הרב, שפעמים מצוה זו דורשת ממנו, ועל "ביטול תורה" שכביכול נגרם לו, מאחר והקב"ה יחזיר לו את הזמן הזה, וכבר אמר הקב"ה (דברים רבה ד'): "שמעו לי, שאין אדם שומע לי - ומפסיד", וה' לא ימנע טוב להולכים בתמים. (עלינו לשבח)

אמרו חז"ל: יוסף הצדיק - מתוך שעמד והתחזק בכבוד אביו במצרים, זכה לעטרת שיבה, שנאמר: "וירא יוסף לאפרים בני שלישים..."²

התורה אומרת ומבטיחה: "כִּבְדָּה אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ... לְמַעַן יֵאָרֶיךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ" (דברים ה' ט"ו) רבינו סעדיה גאון מחדש חידוש נפלא, המלמד אותנו כמה הילדים לומדים מההורים דוגמה אישית כיצד להתנהג. שואל הרס"ג, מדוע ראתה התורה לנכון להבטיח שכר "למען יאריכון ימך", מה שלא אמרה בכל המצוות? אלא, שאם אדם יתרשל במצווה זו, בדין הוא שגם בניו לא יכבדוהו. ואז לא כדאי שיאריך ימים, כי בזקנותו בהכרח יצטרך לעזרת בניו והם לא ימהרו לסייע לו. אבל אם יכבד את הוריו, אזי בבוא העת יכבדוהו בניו, ותהא זקנותו טובה ומאושרת!

ויש שאמרו, שיש כאן מידה כנגד מידה - שכר של כבוד כנגד כבוד. דהיינו שכאשר אדם מאריך ימים ומגיע לגיל זקנה ושיבה, אזי מכבדים אותו יותר. לכן אדם זה, שכבד את הוריו, זוכה שיכבדו אף אותו בהיותו בעל הדרת שיבה וזוכה בכבוד השמור במיוחד לשנים אלו.

1. מאסף שבספר מדרש תלפיות אות א' ענף 'אב ואם' 2. מדרש שוחר טוב משלי ט"ז

מעשה אבות סיפור מהחיים

הורינו
הורים נאמן הול

חד לא פאן

על המקום

סדרת ריטריטים לחשיבה מעצימה לאור מצוות כיבוד הורים

פרק ראשון במסע

חווייה מרגשת של התבוננות ברוח הימים הנעלים,
שתוביל אותנו אל מקום של חיבור ושייכות
ושל שורשים חזקים לצמיחה חדשה

שיח וכלים מקצועיים.
גב' נ. טופרוביץ,
פסיכולוגית ומנחה
משפחתית

על הדרך: מצפה יריחו.
עצירה ראשונה.

אל המקום: נסיעה
מודרכת עם ר. שפירא
אל מקומות התפילה
בצפון.

סגירת מעגל
וארוחת ערב בשרית
בצפת, עם חווייה מוזיקלית
משיבת לב.

רב ושיח: העמקה במדרש
רחל אשת רבי עקיבא.
הרב ש. קורלנדסקי
שליט"א

יום שלישי ט"ז אלול 9/9/25

10:00-24:00

מוקדי יציאה וחזרה מירושלים

עלות: 280 ש"ח

להרשמה חייגי:

0548402567 יעל 0527141170 תמר

שימו ♥ המסע מיועד לרזוקות 30+

כשנתמנה הרה"ק בעל אמרי חיים מויד'ניץ זע"א לרבה של העיר ווילחוביץ, באו אליו בני משפחה וביקשו להכריע בסכסוך שפרץ ביניהם בדבר ירושת אביהם. התברר, כי בערוב ימיו החתימוהו הנים על צוואות שונות, וכך נוצרה המהומה.

הרבי הורה לבני המשפחה לבוא אליו בסעודה שלישית בשבת פרשת 'ואתחנן', בסעודה דיבר הרבי על הפסוק "כבד את אביך ואת אימך למען יאריך ימך", והסביר, שכאשר אדם מגיע לימי הזקנה, יש בנים הדואגים לבריאותו ומביאים אליו רופאים טובים, ובכך מאריכים את חייו, ויש בנים הממהרים להחתיים את הוריהם על צוואות ומסמכי ירושה, ובכך הם מקצרים את חייהם של הוריהם. התורה אומרת, שאם תכבדו את הוריהם, תאריך את ימיהם, ואז כך גם יתנהגו בנים איתכם כאשר תזקינו. ולהיפך, גם ילדיכם יראו בכם רק היכי תימצי לירושא.

דברי הרבי עוררו את בני המשפחה, ואחר השבת הגיעו לעמק השווה.

הרה"ח הישיש ר' חיים מאיר פוקס ז"ל ממאמי, שהיה חבר ילדות של הרה"ק בעל ישועות משה מויד'ניץ זע"א בוילחוביץ, סיפר פרט מעניין על זהירותו של הרבי זע"א כבר בשנות ילדותו המוקדמות במצוות כיבוד אב. שלא היה מעולם קורא לחברו רח"מ פוקס בשמו - חיים מאיר, שהרי היה זה שם אביו ה"אמרי חיים", (ולמרות שלפי ההלכה אין חשש משום שמדובר בשם שהוא לא נדיר) אלא היה קורא לו בכינוי ברומנית שהיה נפוץ באותה העת "טשעסקו" - ידידי, ומעולם לא הזכיר את שמו.

הגאון העצום רבי יעקב רזנטל זצ"ל היה אב"ד בחיפה, ומשום כך התגורר שם רוב שנותיו עד לפטירתו. התמדתו העצומה הייתה לשם דבר. מידי פעם היה רבי יעקב סוגר את הגמרא ועולה מחיפה לירושלים לבקר את אביו הגאון רבי אברהם דוד רזנטל רבה של שכונת שערי חסד, שזכה להאריך ימים הרבה על ממלכתו, כאשר בשאר הימים הוא משוחח מידי פעם עם אביו בטלפון.

באחד הביקורים שיתף רבי יעקב את אביו בשמחה השרויה במעונם בהולדת הנכד - נין לרבי אברהם דוד, בן לחתנו המתגורר באנגליה, ובתוך הדברים סיפר לאביו שהברית תתקיים אי"ה בשבת, והוא מוזמן לשמש כסנדק והוא מתעתד לנסוע לאנגליה לקראת שבת.

למשמע הדברים פתח הגרא"ד זוג עיניים תמהות וגער בבנו: אין לך מה לעשות? לא חבל לך על הזמן? בשביל סנדקאות נוסעים עד אנגליה? והרי זה כרוך בביטול תורה! כך הוכיח הגרא"ד שהיה אף הוא מתמיד עצום בפני עצמו, את בנו תוכחה מאהבה.

חשוב לציין, שרבי יעקב כבר לא היה אברך צעיר באותה עת, ובוודאי התכונן ללמוד גם בזמן הטיסה, ובכל זאת הוא קיבל את תוכחת אביו, וללא אומר ודברים ביטל מיד את הנסיעה המתוכננת לאנגליה.

ביום שישי התקשר רבי יעקב לאביו כמדי ערב שבת לאחל לו "שבת שלום", ואז סיפר לו שהוא קיבל את דבריו ולא נסע לאנגליה להשתתף בברית..

והנה, מיד בצאת השבת מתקשר שוב רבי יעקב לאביו ושוב אומר לו: אבא, אתה יודע שעשיתי כעצתך ולא נסעתי לאנגליה בסוף, רבי אברהם דוד התפלל מאד: הרי אמרת לי את זה כבר ביום שישי ולמה אתה מתקשר שוב? ענה לו רבי יעקב: נכון אבל חששתי שתחשוב שבאמת כן נסעתי, ורק מפני השלום אני משנה בדיבורי ומספר לך שלא נסעתי, ולכן התקשרתי שוב במוצאי שבת, בזמן שבאנגליה עדיין שבת כדי שתיווכח שבאמת לא נסעתי.

לעילוי נשמת

מנחם מנדל בן יהושע דב

לרפואה שלמה

בעלום שם

לזרע של קיימא

פייגא בלומה ציפורה בת שרה
מרדכי בנימין בן נאווה

לזיווג

חיים יצחק בן אורלי דבורה

להצלחה וס"ד

שרה חנה בת אסתר מלכה

הורינו
הורים נאמן הול

יו"ל ע"י ארגון הורינו לחיזוק מצוות כיבוד אב ואם
בנשיאות מרן הגה"צ רבי אורי וייסבלום שליט"א ובהכוונת גדולי ישראל
ע"ר 580780617 | רח' יוסלה רוזנבלט 2 ירושלים.

תרומות יתקבלו בברכה. אפשרויות הנצחה בעלון ובכלל פעולות הארגון לע"נ הוריהם או יקיריהם ולזכות פרנסה והצלחה, זש"ק וזיווג - למען ייטב לך!

לקבלת גיליון הורינו השבועי במייל כתבו לנו "צרפו אותי" לכתובת המייל, וכן לפניות בנושאי תוכן, פתרון חידת 'רב הנסתר' ולפרסום סיפורים אישיים
בנושאי כיבוד הורים: horeinuorg@gmail.com או בפקס: 077-6021640 | dedications@horeinu.org

זרע שמשון

רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מירבא נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בני
ובני בנים כשתלי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין זצ"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני גזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי.
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודיגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמכם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזומרי תהלים
ג"כ אשתחווה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמכם
לטוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהיאלי שלעניגער זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבשו בי תומכי.

מלליצי יושר

אתוון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייסיע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

צדקת הצדיק

רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו בהבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני גזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רענגה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר
פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' פאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

וראית בשביה אשת יפת תואר וחשקת בה ולקחת לך לאשה. ברש"י במלחמת הרשות הכתוב מדבר, שבמלחמת ארץ ישראל אין לומר 'ושבית שבי', שהרי כבר נאמר
'לא תחיה כל נשמה'. עוד כתב רש"י: ולקחת לך לאשה, לא דברה תורה אלא כנגד יצה"ר, שאם אין הקב"ה מתירה, ישאנה באיסור. יש מקשים דאם כל הדין הזה דאשת
יפת תואר לא הותרה אלא כנגד יצה"ר, א"כ מדוע יש חילוק בין מלחמת הרשות למלחמת חובה, ולכאורה גם במלחמת חובה היה צריך להתיר כדי שלא ישאנה באיסור.
ויל"ל דבמלחמת ארץ ישראל, יש חובה על כל אחד מישראל להרוג את כולם, וא"כ אין בידו להחיותה וליקח אותה בדין יפת תואר, שהרי האחרים יהרגו אותה. משא"כ
בשאר מלחמות שאין חובה להרוג אותם, אלא רשות ביד כל אחד ליקח שבי ומלקוח כפי רצונו, אם רוצה יקח ואם אינו רוצה לא יקח, וכן אין חובה להרוג אותם, וממילא
יכול לקחתה ולפשר עם האחרים שלא יהרגו אותה, ובזה חידשה תורה דין דאשת יפת תואר שיכול לקחתה לאשה, מכיון שמעיקר הדין אין מחוייבים להורגה. אולם
במלחמת ארץ ישראל לא יועיל מה שתתיר התורה לישא אותה למי שיחפץ בה, שהרי כולם נצטוו להורגה וממילא לא יוכל לישא אותה. (זרע שמשון אות א').

כי יקרא קן צפור לפניך בדרך בכל עץ או על הארץ אפרוחים או ביצים, והאם רובצת על האפרוחים או על הביצים, לא תקח האם על הבנים. במדרש (דב"ר ו:א): יש
מצוה שמתן שכרה כבוד, ויש מצוה שמתן שכרה עושר, ומה מתן שכרה של מצוה זו, שאם אין לך בנים אני נותן לך בנים, שנאמר 'ואת הבנים תקח לך'. ויש להבין
מדוע שכרה של מצוה זו היא בנים. ויש לבאר עפ"י מה שאמרו שם במדרש 'אם קיימת מצות שילוח את ממחר לבוא מלך המשיח שכתוב בו שילוח, שנאמר 'הנה
אני שולח לכם'. והנה אמרו (יבמות סב.) אמרינן אין בן דוד בא עד שיכלו כל נשמות שבגוף, והיינו עד שיגמרו כל הנשמות שנמצאים בשמים באוצר שנקרא 'גוף'.

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה'ק כהדרכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

אריינברענגען דאס חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קבדי צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- א ת"ח יורש וואס טוהט עס שוין אסאך יארן צו העלפן אידן, וועט עס טון פאר אייער ישועה פרוואט, באמנות, קאנפידענשל.
- יערע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט, אלעס ווערט געטון מיט גרויס איבערגעבענקייט, מיט כוונה, במחית, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- משייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות די שטיין בלייבט אין דעם אויזען פאר 2 וואכן.
- מזאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטן.

דוקא איך דעם מקובלעדיג אופן פון מכן דורות ישרים וועט מען ווי עס ווערט מקיים די ווערטער פון אריה'ק אויפן הארץ: **יבד'ה חלב - אבניצער זיין הארץ צו אריינשייטן, שיתקן לב לשמים לטובה - שטייט די גאנצע מענטש, וואסא מלאים - וועט זיין וואונדער.** מקען עס געבן פון מענער.

פאר פרטים רופט-טקסט מכן דורות ישרים

917-635-3883 dorosyesharim@gmail.com

צופרידענע עלטערען פון מכן דורות ישרים זאגן:

מיין קינד איז געווארען א אנדערע מענטש, ער לערנט מוסר, ער וויל ענדיגען א מסכתא.

מיין זון בעהט מיין זונען מיין אויף 5 מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע.

מיין יצחק האט אריינגעלייגט א פילטער.

איך האב נישט געהאט קיין געזאגטע גענוג וויסענדיג וואס מיין בחור טוהט.

כדאב גענוג'דיג זען געלחץ מיט מיין קינדער נאכעם מנדב זיין פאר מיין חברים קינד.

וכתב האבנו"ז (י"ד סי' תס"ו אות י"ז - כ'), וז"ל: הנה טעם טומאת מת כתב הרמב"ן (פ' חקת), משום דאדם מת בעטיו של נחש. וכמ"ש רבי חיים ויטאל ז"ל שג' טיפי מרה שזורק מלאך המות מטמאים הגוף, ואינה מוצאת הגשמה מנוח לכף רגלה ויוצאת, ומכאן טומאת מת. אך זה במוח, אך בנהרג שאינו מת ע"י מלאך המות, כמ"ש בזוה"ק (ח"א קיד). בטעם עגלה ערופה, על כרחך צריכין לבוא לטעם הזוה"ק (ח"ג דף פח): משום דבמאנא דקודשא בעיין לאתחברא. ובטעם הזוהר הוא שמחלקים שבצדיקים אין טעם זה, יען הם קדשי הגוף בקדושת עצמו, ואינו מאנא דקודשא לבד, רק הגוף עצמו קודש מקודש, ואין החיצונים יכולים להתאחז בהם. אבל מת מעצמו, כל שאינו מהמתים בנשיקה ומת ע"י מלאך המות (כמפורש במו"ק כח), שאפי' האמוראים הגדולים הי' מיתתו ע"י מלאך המות, מטמא ע"י הג' טיפין. וע"כ דוקא ר' עקיבא שנהרג בידי אדם הוא שאמר אליהו שאין טומאה בצדיקים, אבל יוסף שמת מעצמו, שפיר קאמר הגמ' נושאי ארונו של יוסף היה.

וביבמות (דף סא.) תני רשב"י קברי נכרים אין מטמאין באוהל, ומקשה מדכתיב במלחמת מדין 'כל הורג נפש וכל הנוגע בחלל תתחטא', משום דלמא איקטל חד מישראל. ורבנן לא נפקד ממנו איש, ורשב"י לא נפקד לדבר עבירה, רבינא אמר נהי דאמעט מאהל, במגע ומשא מי אימעט, ע"כ. וקשה לסוגיא דמוקים רבינא דלרשב"י גם במגע ומשא לא מטמא, א"כ למה אמר רשב"י 'אין מטמאין באוהל', כיון שגם במגע ומשא נמי לא מטמא.

אך לפי האמור יתיישב, דהנה בזוה"ק בפסוק 'לנפש לא יטמא', איתא: כמה דאוקימנא דגופא בלא רוח מסאבא הוא, ושריא עליה רוח מסאבא, דהא תיאובתא דרוח מסאבא לגבי גופיהן דישראל בגין דאתרחק מינייהו רוח קדישא, ובמנא דקודשא אתיין לאיתחברא, ע"כ. משמעות הדברים דוקא בישראל יש טעם שהחיצונים מתאווים להדבק בקדושה, ולפ"ז צ"ל הא דגוים מטמאים אף דאזיל טעם זה, מ"מ מטמאים הג' טיפין של מלאך המות כטעם הרבי חיים ויטאל, דבזה אין הבדל בין גוי לישראל. אך

שמטעם זה אינו מטמא באהל, רק משום שחפצים להדבק בכל קודש, כמ"ש באוה"ח (פ' חקת), וז"ל: אדם מישראל שמת להיותו מלא קדושה המתוקה והעריבה יתקבצו הקליפות לאין קץ, ולזה יטמא באהל, ואפי' אלף בתים כו' ואחת פתוחה לחברתה וכו', עכ"ל. וע"כ טעם דברי רשב"י שאין נכרי מטמא באוהל,

שמטעם זה אינו מטמא באהל, רק משום שחפצים להדבק בכל קודש, כמ"ש באוה"ח (פ' חקת), וז"ל: אדם מישראל שמת להיותו מלא קדושה המתוקה והעריבה יתקבצו הקליפות לאין קץ, ולזה יטמא באהל, ואפי' אלף בתים כו' ואחת פתוחה לחברתה וכו', עכ"ל. וע"כ טעם דברי רשב"י שאין נכרי מטמא באוהל,

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושבשל פה כולה'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (-זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחיד סגולה מקיימים אותה, וקל מאד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובזה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקרן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ת. לנחת דקדושה מכל יו"ח

יום ג' כי תצא ט' אלול

יומא דהילולא של הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע

אם לא עכשיו אימתי?

עכשיו הזמן לזכות לברכתו והבטחתו!

"אהיה מליץ יושר למי שידפיס דברי"!!

ממהרים להביא את מלך המשיח, ודאי שגורם ג"כ שיפקדו את מקיים המצוה בבנים, כדי שע"י כך יכלו הנשמות שבגוף, ומשיח יוכל לבוא.

ועדיין צריך להבין מדוע ביאת המשיח תלוי בקיום מצוה זו. אך הענין יובן עפ"י דברי הזוה"ק (זו"ח עז). דכשהאדם מקיים מצות שילוח הקן ומשלח את האם, הרי היא הולכת ודואגת ומצטערת על קנה ועל בניה, והולכת נעה ונדה ורוצה להרוג את עצמה, ומרוב צערה השר הממונה על העופות מבקש רחמים מאת הקב"ה עליה, ואז הקב"ה מתמלא רחמים ואומר, אם זה השר מבקש רחמים על העוף שהוא ממונה עליו, אני שאני רחמן וממני הרחמים בודאי שארחת על בני, אוי שהחברתי את ביתי וכו', מי גרם לעורר כל הרחמים האלו, זה שקיים מצות שילוח הקן ע"ש. ועפ"י הדברים האלו מבואר היטב איך במצוה זו מקרבים את ביאת המשיח והגאולה, כי ע"י קיום מצוה זו נגרם שיתעורר הרחמים לפני הקב"ה לגאול את ישראל ולהוציאם מהגלות. (דער שמשון אות ד').

לע"נ הגר"י נחום ב"ר יוסף הסופר מטאחוב זצ"ל יא"צ א"י

כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלהיך בידך ושבית שבי. פתח ברבים 'אויביך', וסיים ביחיד 'ונתנו' 'שבי'. ויראה, כי האר"י ז"ל כתב שכל יניקת הכנענים היה מחמת ניצוץ קדושה שנבלע, ומזה היו ממשיכין החיות וההשפעה, ואם פעלו ישראל להוציא הקדושה, ממילא נשארו פגרים מתים, כי הקליפה מסיטרא דמותא. והנה עיקר נצחון ישראל היה באחדות, כמו שכתוב 'חבור עצבים אפרים הנח לו', וזהו אמרו 'כי תצא למלחמה' שאתם תהיו בלב אחד כולם כאיש אחד, וזה יפעלו אם 'ונתנו' בלשון יחיד, [והיינו שיהיה באחדות], 'ה' אלהיך בידך', הוא ניצוץ הקדוש הנבלע, ואז 'ושבית שבי', כי הניצוץ הקדושה היא כשבויה ביד הקליפה, אחר כך אתה תשבה את שבי, [כלומר הקליפה שבתה את הניצוץ הקדוש מידך, ומזה היה חיותה והשפעתה, ואתה תשבה את הניצוץ בחזרה].

או יאמר 'כי תצא למלחמה', כי אם היה להם אחדות כולם כאיש אחד, [זהו 'תצא' בלשון יחיד], היו חשובים, כמו שפירשתי לעיל, וכמו שנאמר (שופטים וטז) 'והכית את מדין כאיש אחד', ואם אתה תהיה באחדות אז 'ונתנו' כאיש אחד.

לע"נ הר"ר יעקב קופיל ב"ר יודא אריה ז"ל יא"צ י"א אלול

קברי צדיקים. איתא בזוה"ק (ח"ג דף פח): גופא בלא רוח מסאבא הוא, ושארי עליה רוח מסאבא, דהא תיאובתא דרוחי מסאבא לגבי גופיהון דישראל איהו, בגין דאתקן מנייהו רוחא קדישא, ובמנא דקודשא אתיין לאתחברא. (תרגום: גוף בלי רוח הוא טמא, ושורה עליו רוח הטומאה, כי תשוקות רוחות הטומאה הוא לגופיהם של ישראל, משום שהורק מהם רוח הקדושה, ובאים להתחבר בכלי של הקדושה).

צוואת הגה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע

בשנתו אחרונה, הלכו כחותיו ודלו מיום ליום, וידע כי קרוב קצו לבא, הוא השתדל לאסוף ולכנס את כל כתביו בנגלה ובנסתר שהיה שומרם בארגו נעול כל ימי חייו, ועין איש לא ראתם, רק סמוך לפטירתו גילה ברמז לבנו וחתנו החורגים שנתחנכו וגדלו אצלו מילדותם, את רצונו שלאחר פטירתו יתעסקו בכתביו וידיפסו ויפיצו, והוא יהיה למליץ טוב עבור המסייעים והמתעסקים בו.

הוא הזכיר את צוואת הגה"ק רבי לייבוש חרין אב"ד פלאצק בעל 'מלא העומר' שצוה להוציא ספריו לאחר פטירתו, והבטיח בשכר זה לעשות טובה לכל המסייעים בהדפסת ספריו, והעיד עליו הרה"ק רבי צדוק, שהרב מפלאצק קיים את הבטחתו.

וכן הבטיח הרה"ק ר' צדוק שאף הוא ימליץ טוב עבור כל המביאים לדפוס והמסייעים בהדפסת ספריו.

בנים אמנם לא השאיר אחריו, אולם דבריו הם הם זכרונותיו, ונתקיימו בו דברי המדרש תנחומא (פ' נח): בשעה שהאדם מסתלק מן העולם בלא בנים הוא מיצר ובוכה, אמר לו הקב"ה למה אתה בוכה, מפני שלא העמדת פרי בעוה"ז, יש לך פרי יפה מן הבנים וגו' התורה שכתוב בה 'פרי צדיק עץ חיים', 'בנים' אינו אומר, אלא 'פרי צדיק'.

היתום הזה, אף דבר קטן שישראל עושה בכוונה לשם שמים, חשוב אצל השי"ת הרבה יותר ממה שהיו עושים גדולות בדורות הראשונים. וזה הפירוש 'רני עקרה', אף שנראה שהוא כעקרה, שהדור הלך וחסר, מ"מ 'רבים בני שוממה', אף שהם באמת דלים במעלתם, אבל הם חשובים אצל השי"ת כ'רבים' וגדולים, מפני שהם 'בני שוממה' שהם בדור הזה, דור יתום, ודבר קטן חשוב אצל השי"ת יותר 'מבני בעולה' ממה שהיה חשוב אצל השי"ת בדורות הראשונים הגדולים.

ואמר אח"כ 'ברגע קטן עזבתך וברחמים גדולים אקבצך, בשצף קצף הסתרתני פני רגע ממך, ובחסד עולם רחמתני'. מקודם אמר 'אקבצך' לשון עתיד, ואח"כ אמר 'רחמתני' לשון עבר. אך הענין, דאיתא (ברכות ז.) וכמה רגע, אחד מחמשת ריבוא ושמונה אלפים ושמונה מאות ושמונים ושמונה בשעה וכו', ואח"כ אמרו שם: וכמה רגע, רגע כמימריה. ושיעור דהרגע שאמר קודם הוא פחות הרבה יותר שאי אפשר לומר בו כלום, ולזה נקרא רגע קטן. והוא על פי שאמרנו ליישב קושיית הריטב"א על הגמרא (יומא נד:) בשעה שנכנסו אויבים להיכל ראו כרובים מעורין זה בזה, הלא אמרו (ב"ב צט.) שבזמן שאין עושין רצונו של מקום פניהם לבית, ואז הלא היו אין עושין רצונו של מקום. ואמרנו שכל זמן שלא נכנסו האויבים, לא האמינו שיחרב, וברגע שראו שנכנסו, תיכף הרהרו כל ישראל תשובה בלבם, ונקראו תיכף 'עושין רצונו של מקום', ולכן היו הכרובים מעורין. ומהרהר תשובה זו נולד אז רוחו של משיח, כמו שאמרנו (ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד) שבתשעה באב נולד משיח. וזהו 'ברגע קטן עזבתך', שברגע קטן הזו שהוא אחד מחמשת ריבוא ושמונה אלפים ושמונה מאות ושמונים ושמונה בשעה היה עזובה ממש, אבל גם זה היה לטובה כדי שיסתעף מזה שיהיה 'וברחמים גדולים אקבצך', שהקיבוץ יהיה ברחמים גדולים היינו רחמים פשוטים בלא טעם.

ואחר כך אמר 'בשצף קצף', פירוש במעט קצף כפירש"י, הסתרתני פני רגע ממך, וכאן לא נאמר 'רגע קטן', שהמעט קצף והסתרת פנים היה רגע כמימריה, ואז באמת היה אף בהווה 'ובחסד עולם רחמתני' שהיה המכוון שיהיה חסד עולם, לא כמו שהיה בקיבוץ עזרא בבית שני שהיה לפי שעה, ואח"כ שלט בהם האויב שנית, אבל כאן יהיה 'חסד עולם', וזה היה המכוון בה'שצף קצף'. וזה הוא התנחומין בגלות שאף שאנחנו בגלות כבר יותר משמונה עשרה מאות שנה, וכי זה הוא רגע קטן. אך התנחומין הם שהעזיבה היה רק רגע קטן, והשצף קצף והסתרת פנים רגע כמימריה, אבל הוא בחסד עולם שהוא לטובה כדי שיהיה הגאולה לעולם

בישראל במאני קדישא בעי לאתחברא מתקבצים לאין קץ ומתמלא מהם כל האהל, אבל גוי שאין בו טעם זה, משום הטיפין של מה"מ אינו מטמא רק במגע ומשא.

וממוצא הדבר נשמע דגוי שנהרג בידי אדם, אינו מטמא כלל, דבזה ליכא טיפי מלאך המות. דבשלמא ישראל הרוג מטמא, משום דבמאנא דקדושה בעיין לאתחברא. וכן הרוג לרבנן דמטמא באוהל, גם הגוי חשיב מאנא דקדושה שמחויב בשבע מצות, ואף אם אינו מקיים, דומה לישראל מומר שמטמא באהל. אבל לרשב"י דס"ל אינו מטמא באהל, דלא חשיב מאנא דקדושה, ואין גוי מטמא רק משום הטיפין, ממילא גוי הרוג אינו מטמא כלל. וזה הוקשה להגמ' דהא כתיב 'וכל נוגע בחלל תתחטא' דבמלחמת מדין דהרוגים היו אף במגע ומשא לא יטמא לרשב"י. והוצרך לתרץ דלמא איקטל חד מישאל. ורבינא חידש ואמר דממגע ומשא לא אמעטו כלל, ויש בהם טעם דבמאנא דקדושה אתיין לאתחברא ג"כ ומתחברים בגופו ממש, אבל לא שיתקבצו בכל

האהל, ודוקא בישראל שרב הקדושה מתקבצים באהל ג"כ, אבל בגוי שמעט הקדושה שה' בו מתאחזים רק בגופו ממש, וזה ברור בפירוש הסוגיא, עכ"ל.

היוצא מדברי האבנ"ז, דיש ב' סיבות לטומאת מת: א) ע"י טפות מלאך המות, וטעם זה קיים גם בצדיקים, ולהבדיל בגוים. אבל לאידך גיסא, טעם זה הוא רק כשמת ולא כשנהרג, ועוד שאין טעם זה מועיל לטומאת אהל רק למגע ומשא. (ב) סברת הזהוה"ק והאזה"ח הק' שהחיצונים רוצים להאחז בהקדושה שנשאר בהגוף, וזה ליכא בצדיקים ולהבדיל בגוים, ולאידך גיסא טעם זה מועיל גם כשנהרג, וגם לטומאת אהל.

לע"נ הג"ר יעקב ב"ר יצחק זצ"ל בעל 'תפארת יעקב', יא"צ י"ג אלול

רני עקרה לא ילדה וגו' כי רבים בני שוממה מבני בעולה. בפסיקתא החדשה (כה): הרבה צדיקים שהעמידה לי בבניה, יותר מצדיקים שהעמידה לי בבניה, ע"כ. אבל א"כ למה נקראה 'עקרה', ובגמרא (ברכות י.): אמר לה ההוא מינא לברוריא, כתיב 'רני עקרה לא ילדה', משום דלא ילדה - רני? אמרה ליה: רני כנסת ישראל שדומה לאשה עקרה שלא ילדה בנים לגיהנם כותיכו, ע"כ. ולפי הפשט נראה שרני עקרה מה שנראה ודומה לעקרה בגלות, שעיד"ז הרויחה שלא ילדה בנים לגיהנם כהצדוקים שכפרו בתורה שבעל פה שהיו בזמן הבית.

אך נראה על פי דאיתא בכתבי האר"י ז"ל שאמר לתלמידו ה"ר חיים ויטאל, שבדור

חדש מבית מכון מליצי יושר

הגדרות אבני נזר - על ענייני מילה

ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilyonmy@gmail.com 732.510.0560

טפח, וכן היה גריל בכל מקום לדחות כמו שמצינו כשהיה קובר ר' עקיבא, ואמר ליה לאו כהן ניהו מר, אמר ליה צדיקים אינם מטמאים, ועיקר טעמא לפי שהיה מת מצוה שהיה מרוגי מלכות והיו יראים לקברו, עכ"ל. והקשו המפרשים דסו"ס איך אמר טעם שאינו אמת. אבל להנ"ל נראה, דאחרי סברא דצדיקים אינם מטמאים לענין דליכא טעם ב' של טומאה, וגם לא הי' טעם א' כיון שנהרג.

* ובשו"ת מקדשי ה' (הוספות סימן ה', בהערה) יישב לפ"י איך הרג פנחס את בלעם, הא נטמא בשעת הריגתו, אבל להנ"ל נראה, דגוי שנהרג אין לו ב' הסיבות לטומאה, ודו"ק. ועוד ביאר עפ"י מש"כ תוס' (יבמות סא.), וז"ל: ובב"מ (קיד:) בעובדא דאליהו דהשיב לרבה בר אבוא ר' שמעון בן יוחי, דהכא דחייב קא מדחי לה, ועיקר טעמא שהיה סומך על רוב ארונות שיש בהן פותח

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפסא זי"ע אמר: כל מי שידליק נר לעילוי נשמתו - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - אעשה לו טובה.

"הופיע ויצא לאור"

הגדרות חזון יחזקאל

על התורה ומועדים עם ביאורים הארות והערות

מלוקט מתוך גליונות
"מליצי יושר"
שיוצא לאור עולם מדי שבוע
בשבוע

הג'ר שלום איוון זצ"ל
בעת הספרו בשעת הלוי
של מרן בעל החזון
יחזקאל, הכריז:
"נצטויתי מאת רבינו
לפרסם שהבטיח שימליץ
טוב למי שילמוד בספריו.
וכן למי שימליץ את חידושי
תורתו"

(רכבות אפרים א"ח ח"ב עמ'
רמ"ח)

אפשר להשיג הספר בחנויות
הספרים המובחרות
המסדה ראשית: גרינפעלד
718.633.8103

ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilyonmy@gmail.com 732.510.0560

פדת שאמר לו הקב"ה אי נחא לך להחריב
עלמא, אולי אבראך בשעתא דמזוני. ופי'
המהרש"א דלהחריב עולם היינו להמיתו
ולהחזירו בגלגול. כן אם דוחק ביותר, כמה
פעמים שמעתי כי נתעשר והלך מן העולם,
כעין 'עושה עושר ולא במשפט בחצי ימיו
יעזבונו', ועל דרך זה 'לא יחבל' עצמו על
דבר 'רחים ורכב', הוא כלי הכנה לפרנסה,
שלא יהיה ח"ו חובל נפש, כי הקב"ה בזה
כמה פעמים יחלץ עני בעניו. על כן
להתפלל טוב, אמנם ביותר לדחוק את
השעה לא יעשה, כי אם השלך על ה' יהבך
והוא ילכלך ברחמי הגדולים בחסד עליון.
וע"כ סמוך להפסוק 'פותח את ידך', כתיב
'צדיק ה' בכל דרכיו', שלא תקשה לך ע"י
'קרב ה' וגו' ורצון יראיו יעשה', א"כ למה זה
צדיק ורע לו בפרנסה ר"ל, כי זה משום
ד'שומר ה' את כל אוהביו'.

כי יהיה ריב בין אנשים. פירש"י: אמור
מעתה אין שלום יוצא מתוך מריבה. וצ"ב
פשיטא, כיון שיש מריבה אין שלום, והול'
אין טוב יוצא. וי"ל דהרי זה פירוד של לוט
טוב היה, וכפירש"י (בראשית יג:ד), דכל
זמן שלא פירש אברהם מלוט לא דיבר אליו
הקב"ה, ואין שלום אמר אלהים לרשעים, על כן נקט רק
מריבה, ולא נקט 'אין טוב יוצא'.
ולפי פשוטו י"ל דאפילו יעשו שלום, אינו שלום של אמת אח"כ, כי נשאר טינא
בלב ע"י זלזול ומחלוקת הראשונים, וזה שאמר 'אין שלום יוצא מתוך מריבה'.

לע"נ הג'ר אבדהם יחזאל ב"ד יוסף חיים פיש זצ"ל י"א צ"ג אלול

והיה אם בן הכות הרשע והפילוסוף והכונה לפניו כדי רשעתו במספר. אמרו
בסנהדרין (דף צא:): נשמה אימתי ניתנה באדם, משעת פקידה, משעה שהמלאך
פוקד הטיפה היינו מתחילת העיבור, או משעת
יצירה, והיינו יצירת הולד שנקרם כולו בבשר
גידין ועצמות, ורבי אמר משעת יצירה,
ואנטונינוס אמר משעת פקידה. וא"כ לדעת רבי
משעת יצירה הוא איקרי אדם, ולדעת אנטונינוס
מתחלת העיבור מיד מיקרי אדם, ובגמ' שם אמרו
דברי קיבל סברת אנטונינוס.
אולם בגור אריה כאן כתב, וז"ל: נראה כי ודאי
היה ראוי ללקות ארבעים כנגד ארבעים יום של
יצירת הולד, וביום האחרון מקבל הולד הנשמה,
ובכל ל"ט הוא בריאת הגוף וכו' עכ"ל. והקשה
הגר"י ענגיל (בית האוצר מערכת א-ד כלל י' אות
ג'), וז"ל: וצ"ע דזהו כסברת רבי מתחילתו, והרי
מוכח מגמ' סנהדרין הנ"ל דקיבל רבי סברת
אנטונינוס מכי שמעה ממנו.

ועכ"פ לדברי הגור אריה הנ"ל דביום מ' הוא
שניתנה הנשמה, א"כ קודם יום המ' לא מיקרי
'אדם', ועיין אלהות (פ"ח מ"ז) דקודם מ' יום אינו
מטמא באהל, וי"ל דהוא מטמא הנ"ל.
והנה אמרו (נדה ל:): למה הוולד דומה במעי אמו
לפנס שמקופל ונר דלוק על ראשו וצופה
ומביט מסוף העולם ועד סופו וכו', ואל תתמה
שהרי אדם ישן כאן ורואה חלום באספמיה, ואין
לך ימים שאדם שרוי בטובה יותר מאותן הימים
שנאמר מי יתנני כירחי קדם, איזהו ימים שיש
בהם ירחים ואין בהם שנים, הוי אומר אלו ירחי
לידה, ע"כ. וק"ק דלמ"ד (יבמות פ:): דאמרינן דהוי

חסד עולם, ואף כשהם בגלות,
באמת השי"ת מנהג את ישראל.

לע"נ הג'ר יונתן שטייף ב"ר צבי זצ"ל י"א צ"ט
אלול

שלח תשלח את האם ואת הבנים
תקח לך למען ייטב לך והארכת
ימים. איתא במדרש: מה מתן שכרה
של מצוה זו, שאם אין לך בנים, אני
נותן לך בנים, שנאמר 'שלח תשלח
את האם', ומה שכר אתה נוטל, 'ואת
הבנים תקח לך'. וכן איתא במדרש
(פכ"ב רמז תתק"ל): העושה מצוה
אחת מטיבין לו ומאריכין לו את
ימיו, אמר הקב"ה אם קיימתם מצות
שלוח הקן, אפילו היית עקר ולא
מוליד, חייך שאני פוקדך בבנים,
שנאמר 'שלח תשלח', אם עשית כן
'ואת הבנים תקח לך'.

ויש לבאר הכוונה לפי מה דאיתא
במדרש רבה: שלח תשלח את האם,
אמר ר"א לא היה צריך לומר כן,

אלא אמר הקב"ה הואיל ונתעסק בכבודו של עולם ובתיקונו של עולם, כדאי
שתיצל. וביאר בייטב לב על פי מה שכתב בישמח משה שפירש מאמר הגמרא
(ברכות י') גבי חזקיה המלך, דבא אליו ישעיה הנביא ואמר לו 'מת אתה בעוה"ז,
ולא תחיה בעוה"ב', א"ל מאי כולי האי, א"ל משום דלא עסקת בפריה ורביה. וקשה
שהרי חזקיה לא שאל מפני מה שהגיע לו עונש, דודאי אין אדם צדיק בארץ, רק
עיקר שאלתו היה על מה מגיע לו עונש גדול כולי האי, ועל זה לא השיב לו תשובה
נכונה, וכי בשביל שלא קיים פו"ר יהיה לו עונש כולי האי, אתממה. ופירש על פי
העקרים (מאמר ד' פל"ו), כי לפי שורת הדין היה ראוי שיהיה השכר זמני לפי ערך
העובד, והעונש נצחי לפי ערך הנעבד ית"ש בעל בלתי תכלית, רק מכח חסדו
יתברך ישוב השכר נצחי, והעונש זמני. ואמרו חז"ל בראשית ברא במדת הדין,

וראה שאין העולם מתקיים בדיון, שיתן
עמו מדת הרחמים, נמצא עולם בחסד
יבנה בשביל קיום העולם. והיינו רק למי
שעוסק בפו"ר וחש לקיום העולם, אבל
למי שאינו עוסק בפו"ר, הרי אינו חש
שיהיה ממנו קיום העולם, לכן הקב"ה
משלם לו כמדתו להתנהג עמו במדת הדין
כפי שהיה במחשבה, ובמלא מגיע לו
עונש נצחי כפי מדת הדין, ויפה השיב
ישעיה מענה נכונה, דבשביל שלא עסקת
בפו"ר מגיע לו עונש נצחי כולי האי, עכ"ד.
ולפיכך רחמנות השי"ת על האם כיון
שעסקה בתיקון העולם כדי לקיים המין,
א"כ ראוי לרחם עליה כמדתה ולהצילה,
עכ"ד הייטב לב. ומובן הכוונה שזה
שמקיים מצות ה' ומרחם על בריותיו,
ראוי והגון הוא שירחם ה' עליו לפקדה
בבנים כרצונו לחוש לקיום העולם.

ליכות והצלחה שב.ש.ה.

לא יחבול רחים ורכב. ע"ד רמז כי אין
לדחוק ביותר את השעה להתריץ כלפי
מעלה בשביל הפרנסה, כי בלי ספק הלא
אבינו אב הרחמים, בידו להטיב וליתן, א"כ
בעל כרחך שאין ראוי לפי מזלו ליתן לו,
כעין שמצינו (תענית כה.) גבי ר' אלעזר בן

מכון מליצי יושר

הופיע ויצא לאור

הגדרות אבני נזר - מהדורת לאנדא

על פרשיות התורה ומועדים
עם ביאורים הארות והערות

ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilyonmy@gmail.com

"הגיד אדמו"ר
זצוקלה"ה קודם
פטירתו שאם ילמוד
בספרים שלו, יהיה
למנו ולעור גם אחר
פטירתו ממש כמו
בחים"

(אורן צבי עזרת עמ' רמ"ב)

מלוקט מתוך גליונות
"מליצי יושר"
שיוצא לאור עולם
מדי שבוע בשבוע

אפשר למסור נדבות להוצאות הגליון בקנדה להרח"ג ר' יאיר כהן שליט"א 438-875-5478
אימעיל 2792034@gmail.com

גבאים ושומשים בקנדה, שרוצים לקנות זכותים בלי שיעור ע"י הפצת הגליון בבתי מדרשהם, יתקשרו להרח"ג ר' יאיר כהן שליט"א

תולדות הגה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע

כשבא רבי צדוק ללובלין, מצא לו רע וידיד את הרב ר' שלום לייזר אב"ד טשחוב, ובביתו התאכסן בזמן הראשון, הרב חבב מאד את האברך העילוי והיה משתעשע עמו בדברי תורה, ושדכו עם שכנו הגביר ר' ישראל יעקב לבתו מרת חנה דבורה, השידוך עלה יפה. רבי צדוק מצא סוף סוף מנוחה לנפשו הנסערת אחרי עגמת הנפש שהיתה לו מאשתו הראשונה, ואחרי נדודיו מצא לו רעיה נאמנה שהבינה לרוחו, וחי אתה באהבה ובשלום, אולם בנים לא היו לו ממנה, הוא השקיע עצמו בלימוד, והיה רגיל לעמוד כל הלילה על רגליו על מקום אחד וללמוד מבלי לתת תנומה לפעפיו, כמנהג בני התורה בליטא היה רגיל ללמוד בקול רם, ובלילות הקיץ כשהחלונות פתוחים היה קולו נשמע למרחוק עד קצה העיר, והיו אנשי העיר מתאוננים שמיום בואו לשם לא עצם איש מהם עין בלילות, כי תמיד עמד על יד החלון ולמד בקול גדול, כך ישב בשלוח ובמנוחה סמוך על שלחן חותנו הגביר, והיה שקוע ראשו ורובו בלימוד ועיון.

אולם כאן חל מפנה חדש בחייו הרוחניים, מאז שהכיר את האדמו"ר מאיזביצא הלך והתקרב יותר ויותר אל חברת החסידים, ועתה הרגיש צורך נפשי להתקשר קשר יותר אמיץ עם החסידות, והתחיל לנסוע מפעם לפעם אל האדמו"ר מאיזביצא, האדמו"ר מאיזביצא השאיר עליו מאז בקורו הראשון אצלו לרגל ההיתר מאה רבנים, רודם עז בנועם דבריו בפשטותו ולבביותו, ורבי צדוק נמשך אחריו בעבודות אהבה והערצה.

וכגודל הערצת התלמיד לרבו, כן גדלה גם הערצת הרב לתלמידו, חיבבו מאד וכיבד וקבע לו מקום ישיבתו ליד השלחן סמוך אליו, אחרי תלמידו הקשיש מרבי צדוק בשבע שנים הרה"ק רבי יהודה לייב אייגר בעל 'תורת אמת', רבי צדוק התחבר עם הבעל תורת אמת שמצא אותו כאח וידיד נאמן לו בגלל מוצאם המשותף, כמוהו היה גם נכדו של רבי עקיבא אייגר שבא מתוך עצמו אל החסידות ממשפחת גאונים מתנגדים. גם עם בני רבו ונכדיו התרועע רבי צדוק, ואע"פ שלפעמים נפלו דברי ריב ביניהם, בכל זאת חבבונה והוקירוהו מאד.

עם כניסתו לחוג חסידי איזביצא, מתחילה תקופה חדשה בחייו, תקופה של התעמקות בתורת החסידות ולימוד קבלה לפי הפרשנות והדגשים שנתנה לה החסידות, מעתה הוא שקוע יותר ויותר בספרי חסידות, ונוסע לעיתים קרובות אל רבו לאיזביצא.

על גודל התקשורתו לרבו מסופר, כי פעם אחת בהיות אצלו אחדים ממקורביו ודברו מהרבי מאיזביצא, והוא היה עומד אצל ארון הספרים בחפשו אחר ספר, אמר רבי צדוק בזה הלשון: 'אלמלי היה בזמן הגאונים היה גאון, בזמן האמוראים היה אמורא, בזמן התנאים היה תנא, ומה אומר לכם, יותר הוא חשוב ויקר אצלי יותר מכל הספרים האלה'.

אף בחייו היום יומים ובהרגליו ובכל הליכותיו חל שינוי ניכר, הוא מנמיך קולו, עד עתה היה רגיל ללמוד בקולי קולות עד שהיה מעיר את אנשי העיר משנתם בלילות, ומעתה הוא לומד בחדרי חדרים מבלי להשמיע קול, אף אינו מתפלפל עם איש בהלכה, הוא עוסק בהשתלמות נפשו, ועושה לילות כימים, לומד הוגה וכותב, הוא מתנהג ביתר חסידות ופרישות, חדל מלאכול בשר חוץ מאשר בשבת ובסעודת מצוה, ולאט לאט הדייר את עצמו מכל אוכל ולא טעם דבר מלבד מסעודת מצוה, עד שנודע הדבר לרבו וגזר עליו שישעך בכל לילה ארוחת ערב, ואת פקודת רבו שמר, והיה סועד את סעודת הערב ויחשבה לסעודת מצוה מפני גזרת רבו. והיה נוהג לומר קדם הסעודה 'הריני הולך לקיים מצוה לשמוע דברי חכמים'. בכל יום היה מסיים מסכת ועושה סעודת סיום, ולא אכל עד שלא סיים את המסכת, דבר זה עשה לו לחוק בל יעבור לסיים בכל יום מסכת. ובשבת היה לומד שתי מסכתות: שבת ועירובין.

תולדות בעל החזון יחזקאל זי"ע

הוא היה אומר: 'אני לא ת"ח, יש לי ג' דברים שאני עושה לא כת"ח, אני בא לביהמ"ד לקבלת שבת, אני אומר שנים מקרא ואחד תרגום, ואני אומר תהילים'.

שעות בקביעות הוא הקדיש לאמירת תהילים, לא פעם יכלו לראות אותו יושב באמצע הלימוד רכון על ספריו ויושב ואומר תהילים, והסביר: בכל פעם שאני מבין את התוספתא, אני מתפלל לה' שאבין. בשבת לפנות בוקר היתה לו קביעות לומר תהילים, ישב בחדר הספרים החשוך ובוכה ומשתפך באמירת תהילים בעל פה, כשהוא מוסיף ביאורים ופשטים באידיש, היה רגיל לומר שמשדל כל שבת לחדש איזה משהו בקפיטל קי"ט בתהילים.

האמונה שלו היתה מופלאה מספר הרב לאנג: פעם קרא לי לשולחן והראה לי האצבע, ושאל אותי מה המרחק בין הציפורן לבשר, ולא עניתי, והוא שאל כמה פעמים וצחק: 'אני שואל, למה אתה לא עונה לי? כמה שהיניו קרובים, היה לנו יראת הרוממות בפניו, לא הבטנו בפניו, אמרתי לו 'אני לא רואה מרחק' ואז אמר לי: 'דע לך שהמרחק ביני לבין הקב"ה יותר קרוב מהציפורן לבשר'.

אח"כ שמעתי שהגאון הגדול רבי חיים ברים זצ"ל היה אצלו, ואמר לו כך, והוסיף לו 'אם יפרידו אותי מרבש"ע, זה יהיה כזה כאב, כמו שמפרידים הציפורן מהבשר'.

באחד השנים האחרונות חזרתי איתו בסוף זמן חורף מהשיעור בסלבודקה, ואז היו נוסעים דרך רמלה, לפתע כבשה הלכה על הכביש, הוא התרגש ואמר לי: תזכור טוב את הכתובת, אם יצטרכו השנה קרבן פסח שנדע מהיכן לקחת.

עובדא ואישתהי הולד עד תריסר ירחי שתא, א"כ גם עיבור משכחת שיהיה שנה, ומדוע חשיב רק ימים שיש בהם ירחים.

ואולם לדעת הגור אריה הנ"ל דהנשמה ניתנה רק ביום המ', י"ל דכיון דמצינו רק דאישתהי תריסר ירחי שתא, א"כ י"ל דיותר מזה לא מישתהי, ואם הוא שווה י"ב חודש, יוצאין מהם מ' יום דלא קאי עלהו קרא ד'מ' יתנני', דודאי ימים שלא היה לו נפשו, עדיין לא חפץ להיות כאותם הימים, ועל כרחק קאי שפיר רק אימים שאין בהם רק ירחים, ולא משכחת בהו שנה.

ליכות אלעזר חיים בן הינדא להצלחה בכ"ע

כי תצא למלחמה. ר"ת 'כתל', על דרך הכתוב 'כי עונותיכם היו מבדילים', דע"י ששומעים ליצא"ר האויב לכל בני ישראל, נעשה מחיצה מפסקת בינם לאביהם שבשמים, אך כשחוזרים בתשובה ועורכים מלחמה נגד פיתויו, אז נהפכה הכותל על אויבך, כמו שכתבו בספה"ק דע"י תשובה מתעורר דין על הסט"א ואומות העולם שהם גרמו לזה, כדכתיב 'ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם', ועל כן 'ונתנה' אלקיך בידך ושבית שביך, ר"ת גימטריא 'ושב טוב', החוזר בתשובה, מביא טובה לעולם שמכריע עצמו וכל העולם לכף זכות.

כי תצא למלחמה. הנה פרשת שופטים מסיימת 'כי תעשה הישר בעיני ה', ופרשתינו מתחלת 'כי תצא למלחמה על אויבך'. ויש לומר הכוונה על פי אומרים 'לעולם ירגיז אדם יצר הטוב על יצא"ר', היינו שלא ימתין עד

שיצא"ר יסיתנו והוא יתחזק בלבתי שמוע לו, כי יצא"ר הוא בעל תחבולות גדול, ובונה בראשונה מצודים וחרמים על האדם שלא יוכל בנקל להנצל ממנו, ועל כן יעצונו רז"ל להקדים מלחמתנו עליו עד שלא ילחם הוא בנו, ואם עשית כן זהו 'הישר בעיני ה'.

ליכות ולרפ"ש י.ע.ב.י.

אתנן זונה ומחיר כלב. הרב"ז על הרמב"ם (פ"ד מהלכות איסורי מזבח הט"ז) כתב, וז"ל: קא מבעיא לי, אם אמר לו 'תחליף הכלב בטלה', ואח"כ שלח לו שני טלאים, מי אמרינן דומיא דאתנן דקתני (תמורה כט). אפילו הן מאה כולן אסורין, כיון דכולהו מכח אתנן קאתי, וא"כ הכא נמי הוי כולהו מחיר כלב. או דלמא התם אגב חיבת ביאה, עביד כולהו אתנן ולא מתנה, אבל גבי מחיר, חד הוי מחיר הכלב, ואידך מתנה וכו', עכ"ל.

אולם החזון יחזקאל (תוספתא פ"ד ה"א, חידושים ד"ה החליף עמו) כתב, וז"ל: הרמב"ם

העתיק האי דינא [דאפילו הן מאה כולן אסורין] רק באתנן, ואילו במחיר כלב כתב (שם הט"ז): וכן אם החליף כלב בכמה בהמות או עופות וכיוצא בהן כולן אסורות למזבח, ע"כ. ומשמע דוקא בכה"ג שמתחילה קצב חליפי הכלב בכמה בהמות, אז כולן אסורות וכו', אבל אם קצב בתחילה חלופי הכלב בהמה אחת כנגד דמי הכלב, ואח"כ הוסיף לבעל הכלב עוד בהמות אחרות מנפשו, לא אמרינן דכולהו מכח מחיר כלב קאתי, אך אמרינן מתנה הוא דיהיב ליה ולא נאסרו משום מחיר כלב, ואינו דומה לאתנן דשקלה אגרא חדא ויהיב לה מאה דכולהו מכח אתנן קאתי, דשאני התם דאין דמים קצובים לאתנן.

ואין להקשות על זה (ר"ל על מה שכתב הרמב"ם דאם החליף כלב בכמה בהמות כולן אסורות), דפשיטא, מה לי חד מה לי הרבה, כמו דמקשה הגמ' (תמורה כט). גבי אתנן זונה פשיטא מה לי חד מה לי מאה. דשאני אתנן זונה שאין דמיה קצובים, אבל מחיר כלב שדמי כלב ושיויו ידועים, הו"א דאם נתן לו הרבה יותר מדמיו אין העודף מחיר כלב, קמ"ל שכל מה שפסק לו במחיר הכלב אסור למזבח.

ליכות מ.ב.ה. להצלחה בכל מעשי ידי, ושמירה עליונה

כי תצא. מבואר שמי שלוקח יפת תואר יצא ממנו בן סורר ומורה. ובזה"ק מבואר סיבה לזה. ולענ"ד אמרתי גם טעם לזה, דהנה כתיב 'כי אתה תשלם לאיש כמעשהו', והקושיא ידועה, מהי הרבותא בזה שהקב"ה משלם לאיש כמעשהו. וראיתי שמביאים שפעם אמר הבעש"ט הק', כי אפשר להבין את הדבר, דהנה פעם אחת היה קיטרוג גדול על ישראל ביה"כ משום שהשטן אמר שאין הוא מקטרג כעת על האפיקורסים, אלא על היהודים מאמינים יראים ושלמים ההולכים מדי יום ביומו להתפלל בבית הכנסת, אלא שבהליכתם הם פוגשים נכרים עם עגלות מלאות עצים למכירה, והם עומדים לשאול את פי הנכרי כמה הוא רוצה בעד עצים ועומדים אתו על המקח, ובשביל כמה פרוטות שמוזיל להם הנכרי, הם מתאחרים לתפילה ובאים לבית הכנסת אחרי ברכו וקדושה. וכששמעו המלאכים מליצי היושר את הקטרוג הזה, לא היה להם מה להשיב, כי

'רבינו בחיי' לרבינו בחיי ב"ר אשר ז"ע

הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב ז"ע היה אומר:

סגולה גדולה לפרנסה ללמוד הספר 'רבינו בחיי'. וסימנך: מאן דיהיב 'חיי', יהיב מזוני

ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים. על דרך הפשט, הזמן שנתן לה הכתוב יש בו כמה תועלות: האחד שהטילה עליה תורה משפט אבלות שהיא שלשים יום, כדי שתעשה חיובה באביה ואמה אם שמעה בהם שנהרגו בעודנה שבויה, כי האדם יתחייב לכבד אביו ואמו בחיים גם לאחר מיתה. והשני, כי אולי תוך הזמן הזה יתנחם החושק ויעבור חשקו מעליה בראותו אותה מתנוולת בגלוח הראש ובגדול צפרניה ובלבישת בגדים של שבויה, כי כבר הסירה הבגדים הנאים שעליה אשר באה עממה, ובראותו אותה בוכה ומצטערת ילחנה לנפשה. והשלישי שיעקר זכרון עבודה זרה מפיה שהיתה מזכרת אותו תמיד וישתכח מלבה בתוך הזמן, וכן תתיאש ממשפחתה ומבית אביה ותדבק עם האיש הזה שהיא עתידה להיות לו לעולם, ואז תתגייר ותטבול ותהיה לו לאשה וכו'.

ועל דרך השכל, יש בפרשה זו התעוררות ורמז על יצה"ר, כי היצה"ר משטין האדם ומחטיאו תמיד, ובא אליו בדמיון אשת יפת תאר להטעותו ולהכשילו בכל תאוות העולם, וזהו לשון רז"ל שאמר: 'לא דברה תורה אלא כנגד יצה"ר', ביארו לנו כי ענין פרשה זו של יפת תואר רמז הוא אל יצה"ר, ומה תקנתו של אדם שינצל מזקו, שיסיר כחו הקשה מעליו הסרה גמורה, זהו "וגלחה את ראשה", ששערותיו של אדם הם כחו, וכענין שכתוב (שופטים טז:ז): "אם גלחתי וסר ממני כחי", ולכך הזכיר לשון גלוח, כלומר שלא ימשך אחריו כלל אלא שיסירנו לגמרי מעליו. ומה יעשה עוד, שיחשב במעלתו של אדם הראשון קודם שחטא שהיה מלבושו צפוף, זהו "ועשתה את צפרניה", כלומר שתהיה אותה מעלה גדולה בעיניו, ובזה יסיר "שמלת שביה" שהם בגדים נאים, כלומר יסיר התאוות הגשמיות וימאס בהן, ולא יקח מהן אלא מה שהוא מותר, זהו "וישבה בביתך", כלומר תעכבם אצלך להשתמש בהם, וכיצד, שתחליש כחותיו תחלה, זהו "ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים" כל הזמן הזה שהוא כולל כל ההקפים וכל כחות עבודה זרה ויצה"ר, "ואחר כן תבא אליה", ואחרי כן תוכל להשתמש בה בכל מה שתצטרך בדרכי התורה.

ודאי זה בזיון התפילה. והמליץ הבעש"ט על היהודים היראים והשלמים הללו, ודבריו נתקבלו באמרו, כי אמנם אמת הדבר שלפני עשיית המצוה קל להם להפסיד את המצוה בשביל סכום קטן, אולם לאחר עשיית המצוה לא ימכרו אותה אפילו באלף אלפים דינרי זהב. וזהו מה שאומר הכתוב 'כי אתה תשלם לאיש כמעשהו', דאינך משלם לאיש לפי שהוא מתנהג לפני המעשה המצוה, אלא לאחר המעשה שהוא אוהב המצוה מאוד, ולא יקח בה הון כל חללי דעלמא, עכ"ד.

ולענ"ד שבפסוק הזה 'כי אתה תשלם לאיש כמעשהו', גם מרומז הענין של מי שלקח יפת תואר ושיהיה לו מזה בן סורר ומורה, דהא מבואר בחז"ל וכן פסק הרמב"ם (הלכות דעות), וז"ל: כל הנוהג מנהג זה, לא די לו שקדש נפשו וטהר עצמו ותקן דעותיו, אלא שאם היו לו בנים, יהיו נאים וביישינים ראויין לחכמה ולחסידות, וכל הנוהג במנהגות שאר העם, יהיו לו בנים כמו אותם העם, עכ"ד. א"כ מבואר שאם מתנהגים במנהגות שאר העם, יהיו לו בנים כמו אותו שאר העם, וא"כ נראה לי שאם לקח יפת תואר שזהו התנהגות כשאר העם, אפילו שהתורה התירה לו כנגד יצה"ר, אבל בכל זאת הרי לא קידש עצמו וטהר עצמו ותקן דעותיו, ולכך יצא ממנו בן סורר ומורה. וזהו מה שאומר הפסוק 'כי אתה תשלם לאיש כמעשהו', שיהיה לו בן סורר ומורה כמעשהו.

דגל מחנה אפרים

להרה"ק רבי משה מחנה אפרים ב"ר יחיאל מיכל ז"ע

בעל 'אהבת ישראל' מויזניץ ז"ע היה אומר:

ללמוד 'דגל מחנה אפרים', מסוגל לבנים טובים

אפרוחים או ביצים. היינו שצריך לרחם על נשמות ישראל שיש בהם שתי בחינות אלו, והיינו שהתחילו להשתדל בעבודת השי"ת, ונעזב מהם מחמת מניעה של כל אחד ואחד, ויש שעושים מעשי ה' כמצות אנשים מלומדה בלא דחילו ורחימו, וזהו בחינת 'אפרוחים' שאין להם גדפין, כי תורה ותפילה בלא דחילו ורחימו לא פרכת לעילא.

גם יש בהם עוד מדרגה פחותה מזו, שלא התחילו כלל בשום השתדלות בעבודת השי"ת, רק שיש בהם כח היולי, וזהו 'ביצים', שנמשלו לביצה שיש בה כח היולי שיתהוו ממנה אפרוח, אך צריך טירחא לחמם אותה שיצא מכח אל הפועל ולעשות בריה, וזה הכח אין לו שיעור, כי מכל בריה יכול להיות כמה בריות אין מספר, ולהחיות כמה נפשות, זה הכח הוא בכל ביצה. וכן הענין ג"כ בבני אדם שהוא רק ניצוץ מישראל שיש בו כח היולי שיתפשט בו הניצוץ ההוא, ויזכה להשראת השכינה עליו בכל עניינו, רק שצריך לעוררם ולחממם ולהבעיר הניצוץ הקדוש שיש בתוכם שיתלהבו לעבודתו יתברך.

'פנים יפות' לבעל הפלא"ה

בעל הפלא"ה בהקדמה לספרו כתב, וז"ל:

'כל המעיין ועוסק בספרי, יתברך מקל עיילא, בברכת ה' הרחבה והמלאה, וינצל מכל עמל ותלאה'

למען ייטב לך והארכת ימים. הנה כתבה תורה [לשון זה] במצוה קלה [של שילוח הקן], ובמצוה חמורה כגון כיבוד אב ואם שהוקש כבודם לכבוד המקום. לפי פשוטו [אין צריך לכתוב זאת במצוה חמורה של כיבוד אב], כי כתבה התורה גבי מצוה קלה קרן קיימת לעוה"ב ופירות לעוה"ז, ומזה נילף בק"ו בכל שאר מצות. אלא דלא נימא כענין שכתוב מהרש"א (סנהדרין סד: ד"ה ומזערך) בטעם דאין עונשין מן הדין, משום ד"ל דעבירה חמורה ביותר אינה מתכפר בעונש זה. וא"כ הכי נמי יש לומר איפכא, דגבי מצות חמורות גם הפירות שמורים להם לעוה"ב, כמו שאמרו 'פה שעה אחת בעוה"ב', לכך כתבה התורה גבי מצות כיבוד אב ואם שאוכלים הפירות בעוה"ז, ממילא נלמד כן בכל המצות, וק"ו בשילוח הקן.

'שמן רוקח' להרה"ק רבי אלעזר לעוו ז"ע

כתב בצוואתו, וז"ל:

"כל מי שיזכה אותי וישים עין עיונו בחיבורים שלי יתברך מן השמים וכו', ואם ירצה אחד להדפיס ספרים שלי, הנני להחזיק לו כל ימי מלא חפנא טיבואת ויבורך בברכת השמים ממעל, ויחולו עליו כל הברכות הכתובים בתורה".

על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים, ואשר שכר עליך את בלעם. שמעתי על פי הלצה, דהנה להקמץ יש מעלה וחסרון, וחסרון היא הקמצנות בעצם, והמעלה הוא כי אינו מוציא הוצאות למחלוקת. והפזרן הוא להיפך, המעלה מדת הפזרנות, וחסרון כי הוא מתיר פס ידו לנצח את חבירו. וזה שאמר 'על דבר' וגו', כלומר שהיו בהם השני מדות הרעות הסותרים זה את זה, כי 'לא קדמו אתכם בלחם ובמים' כמדה הגרועה שבקמצנים, ו'שכר עליך את בלעם' כמדה הגרועה שבפזרנים. ואילו לא שכרו את בלעם, אזי היה מקום לדונם קצת לזכות, כי מדת הקמצנות שבהם גרם להם שלא קדמו אתכם בלחם ובמים. אבל כיון ששכרו את בלעם, א"כ גם 'אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים', לא עשו מחמת קמצנות, רק משנאתם עליכם.

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יוסף מרימנוב ז"ע אמר:

בעודי בחיים אני מנענע עם כל העולמות, ולאחר פטירתי אחזיק טובה למי שידליק נר לטובת נשמותי (ספר מנחם ציון). תפרסם ע"י הרה"ח המפורסם ר' מרדכי יצחק סאמעט שליט"א

בבין הזמנים ירבתי במוסד חינוכי מכובד, בו התקיים דיון ער בישיבת ההנהלה:

המנהל הוותיק מוביל את החיידר ביד רמה זה שנים, בסגנון ייחודי - לבבי, שופע ומאפשר, חבר של כל אחד, הן הילדים והן המהנכים מרגישים נוח מאוד בקרבתו. התוצאות מדברות בעד עצמן: אווירה חמה, מוטיבציה גבוהה, חיבור אמיתי ללימוד, למידה מתוך הנאה ושמחה.

אולם קולות בהנהלה טענו: "זה לא מספיק! צריך משמעת ברזל, סמכותיות חדה, סגנון ניהול שונה לחלוטין!" הפתרון שהוצע: להכניס 'מפקח' חדש שיאזן את סגנון המנהל הקיים - דמות קשוחה שתיקח את התפקידים הסמכותיים. ואז נזכרתי בחכמת התורה.

למנות אנשים דומים בלבד

כתוב בתורה בפרשתנו "לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו" (דברים כב, י')

ספר החינוך (מצווה תקנ) מבאר את הטעם:

"ידוע שיש למיני הבהמות ולעופות דאגה גדולה לשכון עם שאינם מיין וכל שכן לעשות עממן מלאכה... וכל חכם לב מזה יקח מוסר שלא למנות שני אנשים לעולם בדבר מכל הדברים שיהיו רחוקים בטבעם ומשונים בהנהגתם כמו צדיק ורשע והנקלה בנכבד".

התורה מגלה לנו עקרון יסודי: אפילו בעלי חיים חווים מצוקה כאשר נאלצים לעבוד עם מיין שונה מהם. כל שכן בני אדם - ובמיוחד כאשר מדובר בהנהגת תלמידים!

המחיר הכבד של הניהול הסותר

כשילד פונה אל המנהל המאפשר ומקבל תגובה אחת, ואחר כך פונה אל המפקח הקשוח ומקבל תגובה הפוכה לגמרי - מה קורה בנפשו הרכה? בלבול, מה מותר ומה אסור. הבטחון הבסיסי שלו נסדק.

הפילוג בצוות החינוכי

המהנכים נאלצים לבחור - עם מי הם? עם המנהל החם או עם המפקח הקשוח? במקום לעבוד כצוות אחד עם מטרה אחת, נוצרות קבוצות ויריבויות פנימיות. האנרגיה שהייתה אמורה לזרום לחינוך הילדים, מתבזזת על מלחמות פנימיות.

שחיקת הסמכות

כשיש שני "ראשים" סותרים, בסופו של דבר סמכות של שניהם נפגעת. הילדים לומדים להשתמש בסתירות, להכשיל את השיטה, ובסופו של דבר - לא מכבדים אף אחד מהם באמת.

החלופה החכמה - שלמות הסגנון

התורה לא מתנגדת לשינוי או לשיפור, אלא למהלכים שיוצרים סתירה פנימית הרסנית. במקום להכניס כוח סותר, כדאי וראוי יותר:

לחזק את המנהל הקיים

אם הסגנון שלו מצליח ומביא תוצאות חיוביות, למה לא לתת לו כלים נוספים להתמודד עם האתגרים? הדרכה, פיתוח אישי, הרחבת הכלים.

לשפר מבלי להרוס

אולי צריך לחזק מעט את המשמעת, אבל לא על ידי הכנסת כוח זר וסותר. אלא על ידי בניית נהלים ברורים יותר, יצירת מסגרות מובנות, הכשרת הצוות החינוכי.

לכבד את הייחודיות

כל מנהל מצליח יש לו סגנון ייחודי שמתאים לאישיות ולכישוריו. במקום לנסות לשנות אותו בכוח, כדאי לעזור לו להעמיק ולשכלל את מה שהוא כבר עושה טוב.

הכוח הוא באחדות של המטרה, לא בסתירות ומלחמות פנימיות שרק פוגעות במי שאנחנו באים לחנך - ונסיים בדברי בעל החינוך "אם הקפידה התורה על הצער שיש בזה לבעלי חיים שאינם בני שכל, כל שכן בבני אדם אשר להם נפש משכלת לדעת יוצרים".

בית שמש ומבוא

פרה אלמל רייטן

הנפש והחינוך

ע"פ התורה

התבודדות? או חבדות?

זוהי הפתרון: התשובה האמיתית מגיעה דרך אהבת חברים ודיבוק חברים! כאשר אדם מתקרב לחברים יראי שמים ולצדיקי הדור, הוא רואה את עבודתם הקדושה, את להט לבבם, את התלהבותם לעבודת הבורא. וכשהוא רואה זאת - נפשו מתעוררת, הוא לומד לעשות כמותם, מכיר בחסרונותיו, ובא לתשובה שלימה.

למה חבדות עדיפה על התבודדות?

1. **השראה חיה:** במקום להתמודד לבד עם המחשבות והרגשות, האדם רואה דוגמה חיה של עבודת השם
2. **הכנעה טבעית:** כשרואים את גדולת החברים, ההכנעה באה מעצמה ללא כפיות
3. **למידה מעשית:** במקום תיאוריות ומחשבות, יש כאן למידה של עבודה מעשית
4. **זיהוי חסרונות:** דרך השוואה בריאה, האדם מבין איפה הוא צריך להשתפר

התנגדות הנפש לדרך החדשה

"והגם כי ידמה בנפשו אשר בעת התבודדותו יעורר לבבו יותר לשוב בתשובה ולהדבק בה' מאשר יהיה בחברת אוהבים וחברים מקשיבים, כי על ידי חברת בני אדם יפרד מדביקותו".

הנפש טועה ואומרת: "רק כשאני לבד, אני יכול באמת להתרכז בעבודת השם. חברת אנשים מסיחה את דעתי ומפרידה אותי מהדביקות". זו טעות נפוצה וטבעית - נדמה שבבדידות יש יותר עמקות רוחנית.

התשובה לטעות הנפש

"עם כל זה יותר ראוי ונכון להחזיק במעוז אהבת חברים ולקרב אותם לדרך ה' כי על ידי זה יוכל להמשיך הארה לאורך ימים על ידי מה שמקרבם לעבודת הבורא ובהתבודדות אינו פועל כי אם לשעתו".

האמת היא הפוכה! דרך אהבת חברים וקירובם לעבודת השם, האדם זוכה להמשיך הארה רוחנית לאורך זמן. ההשפעה מתמשכת ומתרחבת. לעומת זאת, התבודדות נותנת השראה רק לשעתה - היא זמנית ועוברת.

המסר החינוכי העמוק: התבודדות מנתקת את האדם מהקן הרוחני הזה, ממקום שבו השכינה שורה. החברות הקדושה היא המקום הטבעי שבו הנפש יכולה לצמוח ולהתפתח.

זמן התעוררות

חודש אלול הוא זמן גדול ומיוחד, שבו נפתחות בפני כל יהודי שערי התחדשות ושערי תשובה באופן שלא קיים בשאר ימות השנה.

אולם השאלה המתבקשת היא: מהי הדרך הנכונה והיעילה ביותר לניצול הזמן המבורך הזה? כיצד אדם יכול להגיע להתחדשות ולתשובה אמיתית.

וכה מבאר ה'מאור ושמש' בפרשתו:

הדרך הישנה - התבודדות ופרישות

"והנה ראינו בדורות שלפנינו טרם נתפשט בעולם נוגה אור דרך הבעל שם טוב צוק"ל אשר בעת הזאת מראש חודש אלול ואילך כל איש אשר נגע יראת ה' בלבבו והיה ירא וחרד מאימת הימים הנוראים הממששים ובאים, היו נסגרים חדר בחדר להתבודד בלי חברת האדם בבתי כנסיות או בביתם, ומהם אשר התענו תעניות ועשו סיגופים ופרישות מבני אדם".

בדורות שקדמו להופעת האור של תורת החסידות היתה הדרך המקובלת בעבודת התשובה התבודדות מוחלטת. הגישה הייתה שרק בבדידות מוחלטת אפשר להגיע לעומק הנפש ולתשובה אמיתית.

הערכה והכרה בדרך הקודמת

"והגם כי רחמנא לבא בעי וכל מעשה אשר יהיה כוונת עושהו בלתי לה' לבדו הוא טוב לפני אלקים, חשוב לציין שאין כאן ביטול מוחלט של הדרך הקודמת. כי הרי הקדוש ברוך הוא בוחן לבבות, וכל מעשה שנעשה בכוונה טהורה לשם שמים - גם הוא טוב ומקובל לפני ה' יתברך. ולכן אין להקל ראש בעבודתם הקדושה של הדורות הקודמים.

ואולם, אומר המאור ושמש

ואולם לא זו הדרך העיקרי בעבודת השם יתברך". החסידות מגלה לנו שלא זו הדרך המרכזית והיעילה ביותר לעבודת השם. יש דרך טובה יותר, עמוקה יותר ומועילה יותר.

חברות ודיבוק חברים

"רק העיקר והיתד שהכל תלוי בו ותוכן דרכי התשובה הנכונה המצא תמצא על ידי אהבת חברים ודיבוק חברים והתקרבות לצדיקי הדור, ועל ידי זה יבא לתכלית ההכנעה כי יראה עבודת חבריו וגדל תבערת יקוד לבבם והתלהבותם לעבודת הבורא ברוך הוא ועל ידי זה ילמד לעשות גם הוא כמותם, וכיד עוותו וישוב בתשובה שלימה".

התבוננות

במשנת האירה

השקעה חכמה, גם וגם.

ישראל הוא בחור מיוחד ביותר - כישרונות מבורכים, טוב ומטיב לכל, אהוב לשמים ולבריות, מתמיד, ממש כללי המעלות. ברור שבכל תחילת שנה רבים קופצים עליו ומבקשים ממנו להיות חברותא איתם בסדרים.

מחד גיסא, הוא רוצה חברותות חזקים וטובים כמותו, שיוכל להתקדם איתם באופן חזק ביותר. מאידך גיסא, ישנם בחורים בינוניים וחלשים רבים שצריכים את עזרתו בכדי שגם הם יבינו היטב ויצליחו בתלמודם.

בבין הזמנים פגשתי אותו והוא פרס בפני את הדילמה הזאת - והיא דילמה אמיתית של כל בחור מצוין ושל כל אברך מוכשר: האם להקדיש את הזמן הטוב ביותר לקידום עצמי מקסימלי, או לחלוק את הזמן עם עזרה לאחרים?

העזרה לאחר מיטיבה עם העוזר

לעיתים האדם מתלבט מדוע להשקיע

מזמנו בעזרה לזולת כאשר ביכולתו להקדיש את הזמן הזה לקידומו האישי. אולם, התורה מלמדת שעזרה לאחרים אינה פוגעת באדם, אלא אדרבה מיטיבה עמו ואף מביאה ברכה לחייו.

כפי שנאמר: "הקם תקים עמו" (דברים כב, ד) - מצוות התורה על עזרה לזולת, כגון להרים משאו של חבר.

השפת אמת (שנת תרל"ו) מבאר את העיקרון הזה בצורה עמוקה יותר:

"הקם תקים עמו. כפי מה שאחד עוזר לחבירו כענין אמרם הוי נושא בעול עם חבירו. כמו כן זוכה לתקן עצמו ליישר אורחותיו להיות לו תקומה. וזה הקם תקים עמו. והוא ענין יותר משבועה"ב עושה עם העני העני עושה עמו".

קשר הדדי

כאן מעמיקים את התובנה שאדם המסייע לאחרים בעצם מסייע לעצמו. זהו קשר הדדי עמוק, כאשר העוזר מקבל תקומה

רוחנית, והעזרה לזולת מתבררת כפעולה שגם מזכה את העוזר ביישור דרכיו.

דברי השפת אמת מתחברים ליסוד מוסרי עמוק: החסד והעזרה לזולת אינם רק מעשה של נתינה חיצונית, אלא הם גם דרך לבניית האישיות הפנימית של העוזר. דרך העזרה לאחרים, האדם מתקן את עצמו, מישר את דרכיו, וזוכה לתקומה רוחנית.

הבטחת התורה

התורה מדגישה את ערך העזרה לזולת גם במקומות אחרים:

"כי בגלל הדבר הזה יברך ה' אלקיך בכל מעשיך ובכל משלח ידך" (דברים טו, י) - כאשר אתה תורם ועוזר, הברכה מגיעה גם אליך.

המסר העולה מהתורה הק' ומדברי השפת אמת הוא ברור: העזרה לזולת אינה רק חובה מוסרית, אלא גם הזדמנות להתפתחות אישית ולברכה בחיי האדם.

דוגמה חיה מהמציאות

סיפרתי לישראל על אחד מגדולי הרבנים בדורנו שלמדתי איתו בשיבה. חצי מהיום הוא למד עם חברותות חזקים כמותו, וחצי מהיום למד עם בחורים

שהיו זקוקים לעזרתו. ואכן זכה לברכה עצומה והתורה האירה לו פנים.

אמרת לישראל שלא נראה שהרב הזה הפסיד, אלא להיפך - הוא הצליח מאוד בזכות זה. זו הדוגמה החיה למשנת השפת אמת: "הקם תקים עמו" - בעזרה לאחרים, האדם מקים גם את עצמו.

המסר ליישום מעשי

הדילמה של ישראל בחור המצוין היא דילמה של רבים. התשובה עולה מדברי השפת אמת הקדוש:

אין זה "או-או" אלא "וגם-וגם". אפשר ונכון לחלק את הזמן:

- חלק מהזמן עם חברותות חזקים לקידום עצמי מקסימלי
- חלק מהזמן לעזרה לחברים החלשים יותר

התוצאה: לא רק שלא יפסיד, אלא יזכה ל"תקומה" - התקדמות רוחנית ופנימית שלא הייתה מגיעה אליו בדרך אחרת.

השקעה חכמה

בעל השפת אמת, מגלה לנו סוד עמוק: העזרה לזולת אינה "הקרבה עצמית" אלא "השקעה חכמה". כשאדם עוזר לאחר, הוא לא רק נותן - הוא גם מקבל, ומתרום.

מאידים

תשעת מאידי חינוך

שיטת ה-'סמכות הרגשית'

בשורה משמחת לעולם החינוך, הסדנא של שיטת 'הסמכות הרגשית' יוצאת לדרך.

הסמכות הרגשית מהווה גישה חינוכית מוכחת הנשענת על יסודות תורניים עמוקים, פותחה על ידי המחנך הרב אלחנן רייזמן שליט"א אחרי הרבה שנות ניסיון, מחקר ופיתוח.

הגישה מבוססת על יסודות תורניים עמוקים ומלווה בחוברת תורנית.

העיקרון המרכזי "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם" - ההבנה שהשפעה אמיתית נוצרת דרך חיבור רגשי אותנטי, לא דרך כוח או לחץ חיצוני.

הכוחות - כשמגיעים ללב, כל הכוחות שלו מתגייסים לטובה.

השיטה מזהה שלושה טיפוסים תלמידים

התלמיד ה"טוב" - הצריך לעידוד ואהבה לא מותנית.

התלמיד ה"מתמודד" - הזועק בעצם לעזרה.

התלמיד ה"שקוף" - הזקוק להכרה ולראיית חשיבותו.

הכלים המעשיים

השיטה מציעה ארבעה כלים בסיסיים לעבודה יומיומית:

שפת הלב - דיבור רגשי המתמקד ברגש ולא בהתנהגות ("אני רואה שאתה נסער" במקום "אתה מפריע").

משוב מחזק - מבנה תלת-שלבי של תיאור התנהגות, השפעתה וחיזוק הערך האישי.

שיח פתוח - שיח פתוח ובריא ושאלות שאלות הפותחות ומעוררות חשיבה.

זמן איכות מתוכנן - רגעי קשר אישי ופרטני עם כל ילד.

ההשפעה והתוצאות

יישום השיטה מביא לשינויים מהותיים: פחות עימותים, שיפור באווירה הכיתתית, עלייה במוטיבציה של הילדים לשיתוף פעולה, וחיזוק הקשר בין המחנך לתלמידים.

ההבנה היא, שהשפעה אמיתית נוצרת דרך חיבור רגשי אותנטי, לא

בכוח, המחנך מכי באנרגיה ("איה אנרגיה יש כאן!") ומכוון אותה ללמידה.

גם במצבי התחצפות, השיטה מלמדת להכיל את הרגש מאחורי ההתנהגות ולטפל במקור המצוקה.

סמכות רגשית אינה ויתור על גבולות - היא הצבת גבולות מתוך אהבה, שהיא הדרך האמיתית לחינוך יהודי משמעותי עם השפעה לכל החיים.

להזמנת הסדנא לצוותות חינוך ניתן לפנות:

02-5667066

או לשלוח מייל

למשרדי האירה

m025667066@gmail.com

יד למנהל - היד הימין לכל צרכי המנהל והמערכת, בניית תוכניות חינוכיות, וכו' | ייעוץ ארגוני חינוכי | מערך קידום אישי 20 שנות ניסיון בשבילך. לפרטים פל' - 058-3274859 053-3101081 מייל m025667066@gmail.com

י"ל ע"י 'מפעל האירה' בראשות המחנך הרב אלחנן רייזמן - לקבלת העלון, תגובות, הארות נא לשלוח מייל: m025667066@gmail.com

פד' 058-3274859

אתר: ahira.org

טלפון: 02-566-7066 דוא"ל: info@ahira.org

האירה
להאיר לכל אחד

טעם בפרשה

ר"ס

ט תצא

ועל דעתי [לפי דעתי] אין הפנאי [הסבה] לחמול עליה [לא] עושים את כל זה בשביל לרחם עליה כמו שביאר הרמב"ם אלא: רק [בשביל] שיעקר שם עבודה זרה מפיה ומלבה, ולכבות עוד [את] גחלת הנדוד והפרוד [- הקשר הדק שנשאר] מאביה ומאמה ומעמה, ש[הרי] אין הגון להתחתן עם אשה אנוסה ומתאבלת וכו' וכל שכן זאת [היפת תואר] הצועקת בלבה לאלהיה [העבודה זרה] שלה [להצילה ולהשיבה אל עמה ואל אלהיה]

והנה כאשר יודיעוה [ליפת תואר] שנכריחנה לעזוב את עמה ומולדתה ותתייחד [ותהיה יהודייה], [אנו] נאמר לה: 'תתנחמי על אביך ועל אמך ועל ארץ מולדתך כי לא תוסיפי לראותם עוד עד עולם', אבל [מעכשיו] 'תהי אשה לאדוניך כדת משה ויהודית', והנה אז ניתן לה זמן שתבכה ותתאבל כמשפט המתאבלים להשקיט ממנה צערה ותשוקתה וכו' והנה בזמן הזה לקחה עצה בנפשה [היא] תחשוב עם עצמה [על הגירות ונעקר קצת מלבה ע"ז שלה ועמה ומולדתה כי נחמה עליהם] [היא] תחליט לעזוב את העבודה זרה [דבקה באיש הזה שידעה כי תהיה אליו והורגלה עמו]

אומר לך הרמב"ן: לא שייך להתחתן עם אישה שהיא עוד קשורה לעבודה זרה שלה ולהורים הגויים ולעולם הגויי שלה, לכן התורה אמרה לה להתאבל ולבכות על הוריה, ולאט לאט היא תיפרד מהם ומעולמה הגויי, ואז היא תפנים שהיא נוסעת לכיוון עולם יהודי אחר, ויהיה אפשר להתחתן איתה. ובקיצור: היא צריכה לעבור 'תהליך'!! היא צריכה לצאת מעולם הגויי לעולם היהודי ולכן היא צריכה לעשות את כל מה שהיא עושה [והרמב"ן מוסיף שלכן היא גם יושבת בבית שלו כל השלושים יום הללו - 'והבאתה אל תוך ביתך' שתתחיל להתרגל אליו וכו']

הטעם הרביעי - 'הכלי יקר' הנה לשונו:

ועיקר תחבולה זו היא... כי על ידי זה יזכור יום המיתה ואז ודאי אזיל [יילך] היצ"ר, וכשהיא בוכה ומתאבלת על אביה ואמה הרי הוא יושב 'בבית אב' תמיד, וע"ז זה יזכור ליצרו יום המיתה ואז ודאי אזיל [יילך היצר הרע] ואז תשקוט תאוותו ועל ידי זה ישנאה,

כן כן! כשאתה רואה יום יום מולך אדם שמתאבל על הוריו ובוכה וצועק על עולמו שחבר, לאט לאט אתה מפנים שהעולם הזה לא נשאר לנצח, הכול נגמר מהר... נו מה אתה עושה??

אתה אומר לה: גברת!! את יכולה לחזור לבית שלך!! אני הבנתי את טעותי!! את לא מתאימה לי!! זה הטכניקה של הקב"ה להציל אותך מיפת תואר!! תכניס אותה לבית שלך, אבל תקשיב לי בדיוק איך לעשות את זה ואז תינצל!!!

אם אתה הולך עם התורה אתה תמיד תנצל!!!

לבת אלון ומאיר

כי תצא למלחמה על איביך וכו' וראית בשביה אשת יפת תואר וחשקת בה ולקחת לך לאשה: והבאתה אל תוך ביתך וגלחת את ראשה ועשתה את צפרניה: והסירה את שמלת שביה מעליה וישבה בביתך ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים

אם אדם הולך למלחמה ורואה 'אשת יפת תואר' והוא רוצה להתחתן איתה, התורה מתירה לו, אבל יש כמה תנאים לכך, מהם?

והסירה שמלת שביה! וגלחת את ראשה! ובכתה את אביה ואת אמה!

למה? למה צריך לעשות את כל הדברים הללו? למה אי אפשר מיד להתחתן איתה?

אז רש"י אומר לנו: "כדי שתהא בת ישראל שמחה וזו עצבה, בת ישראל מתקשטת וזו מתנוולת" וזה יגרום לו לא לרצות אותה, והוא יעזוב אותה!

אבל אני רוצה להראות לכם עוד ארבע פירושים יפים שמובאים במפרשים, ומכל פירוש יש הרבה הרבה מה ללמוד!!

פירוש ראשון, האבן עזרא אומר: "ולפי דעתי שחייב כל אדם בשקול הדעת לכבד את אביו ואת אמו בחיים ובמות"

האבן עזרא אומר לך שהתורה אמרה ליפת תואר להתאבל על הוריה, בגלל שכל אדם [גם גוי]

צריך לכבד את הוריו ולהתאבל עליהם - זה דבר שהשכל מחייב אותו!!! ולכן אפילו שהיא גויה והוריה היו גויים התורה רוצה שהיא תתאבל עליהם ותתכבד אותם, כי קודם כל אתה צריך להיות 'בן אדם', ו'בן אדם' אמור לתת לגויה להתאבל על הוריה ולכבדם!! תהיה בן אדם!!

פירוש שני הוא הרמב"ם בספרו מורה נבוכים. [האמת שאני לא ראיתי את זה בתוכו, אבל הרמב"ן מביא את זה בפירושו, וזה לשונו של הרמב"ן]:

"והרב [הרמב"ם ז"ל] אמר במורה הנבוכים (ג מא) לחמלה עליה שתמצא מנוח לנפשה כי יש לעצבים מנוח והשקט בבכיותם ואבלם"

אומר לך הרמב"ם: שכשאתה בוכה זה מרגיע אותך, ולכן התורה אומרת ליפת תואר לבכות על הוריה, כי אחרי הכול היא עברה טראומה ומלחמה והיא צריכה להירפאות ממנה, לכן קודם כל שתבכה ותתאבל ואז היא תשתחרר.

זאת אומרת שהתורה דאגה למצב הרגשי של היפת תואר... בכי משחרר כאב!!

פירוש שלישי הוא הרמב"ן, הנה לשונו:

כל הזכויות שמורות למכון 'טעם בפרשה'

להערות, הארות ותגובות וכן להרשמה לקבלת ה'טעם' במייל מידי שבוע פנו למייל: GTB100200@gmail.com

להנצחות ולתרומות ניתן לפנות לטל' 052-719-2760 או במייל ה'טל'

שימו לב! בשלב זה העלון מופץ בחפוצת מייל בלבד + לזיכוי הרבים ברצוננו להדפיס ולהפיץ את ה'טעם' בבתי הכנסיות ובתי המדרשות! לתרומות ניתן ליצור קשר עם המכון! זכות זיכוי הרבים יגן על התורם ועל כל בני משפחתו

הדלקת-נרות

י-ם-----6:22

ב"ב-----6:37

צאת שבת

י-ם-----7:33

ב"ב-----7:35

ר "ת-----8:14

—פניני משה—**דברי תורה לפרשת כי תצא**

א { **כי תצא למלחמה על איביך ונתנו ה' אלקיך** הכתוב מרמז על המאבק הנצחי בין האדם ובין היצר הרע. חז"ל אומרים יצרו של האדם מתגבר עליו בכל יום ואם הקב"ה אינו עוזר לו אינו יכול לו, משמע שבדרך הטבע קשה לכבוש את היצר הרע, ואם כן איך אדם מרפה את עצמו מלהלחם בו, על כך אומרת התורה "כי תצא למלחמה על איביך" רק תתחיל אזי "ונתנו ה' אלקיך" מן השמים יסייעו לך שכן "הבא לטהר מסייעין אותו." }

ב { **וישכבתי שיכורי** בשעה שאתה לוחם את מלחמתך התמידית נגד היצר הרע "ושכבתי שיכורי" תלמד מהיצר הרע כיצד לנהל את המלחמה ובאותה מידה של זריזות ועקשנות שהוא משתמש כדי לשבותך תשתמש אתה כדי לשבותו. {הבעש"ט} בדומה לכך מתפרש הפסוק בתהלים "מאויבי תחכמני מצוותיך כי לעולם היא לי" "מאויבי", זה היצר הרע לומד אני איך לשמור תורה ומצוות. כשאני מתבונן באיזו מידה של זריזות הולך אדם לעשות עבירה, שהיא רק הנאה של רגע לומד אני קל וחומר בכמה זריזות והתלהבות צריך אדם לרוץ למצוה, אשר "לעולם היא לי" שהמצוות היא דבר שאדם "אוכל פירותיה בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא." }

ג { **ובערת הרע מקרבך וכל ישראל ישמעו ויראו** אם חלילה מתרגשות צרות על עם ישראל, אל תבקש עצות כדי לבער את הרע ע"י סיבות חיצוניות, אלא "מקרבך" הדבר תלוי בך עצמך, שבני ישראל יחזרו בתשובה ויפנו את לבם לאביהם שבשמים אזי ממילא יתבער כל הרע. {שערי חיים}

ד { **כי תבא בכרם רעך ואכלת** מובא בחז"ל {גמ' ברכות דף ז.} שרעך נקרא הקב"ה, כי תבא בכרם רעך ואכלת ר"ת ברכות ר"ל שלא תשכח לברך לפני האכילה, ואם תעשה כן ישפיע הקב"ה עליך ברכות. {אבי מורי שליט"א} }

גוט שבת, שבת שלום

ידידכם

משה יוסף סערן

תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

יו"ל ליומי רבבות אלפי ישראל ע"י קרן תר"ג לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד הרה"ח ר' אריה (לייבל) ברה"ח ר' יונה רובין ז"ל

פרשת כי תצא

אלול תשפ"ה | גיליון פ"ה (שנה ב')

שבת של תורה פנינים מאירים לשולחן השבת

הכרת הטוב – סוד הברכה!

בפרשת השבוע אנו לומדים (כד, יב-יג): **וְאִם אִישׁ עָנִי הוּא וְגו' הַשֵּׁב תְּשִׁיב לוֹ אֶת הַעֲבוֹט וְגו' וּבִרְכָּךְ וּלְךָ תִּהְיֶה צְדָקָה לְפָנֶי ה'** אֱלֹהֶיךָ. ורש"י מפרש: 'וברכך' - ואם אינו מברכך, מכל מקום ולך תהיה צדקה' ע"כ.

מבואר ברש"י, שלכתחילה יקבל העשיר את ברכת העני, ורק בליט ברירה, אם העני לא ישכיל לברך את העשיר, אזי יקבל העשיר ברכה מאת ה'. והוא פלא עצום! שהרי בוודאי ברכת ה' עדיפה מברכת אדם, ואם כן, כל מלווה היה מעדיף שהעני לא יברך אותו כלל, כי אז יזכה לברכת ה', ולמה זה יזכה לברכת ה' רק בעדיפות שניה, רק במקרה שהעני לא יברך, אתמהא!

השיב על כך מרן המשגיח הגה"צ רבי דן סגל שליט"א, ברעיון עצום ויסודי: ידועים דברי הוזהר הק' (תרומה קסא, א): 'קודשא בריך הוא אסתכל בה באורייתא וברא עלמא' ע"כ. פירוש: הקב"ה הסתכל בתורה, ועל פיה ברא את העולם, והיינו שכל טבע הבראה, וטבע האדם, מיוסדים ומבוססים על מצוות התורה.

הנה כי כן, אחרי שמצד התורה יש דין של 'הכרת הטוב', הרי בהתאם לכך קבע ה' בטבע הבראה, שאדם המחויב בהכרת הטוב לחברו, יש בכוחו לברך למיטיב עמו וברכתו תתקיים. כך שכאשר העני חייב הכרת הטוב לעשיר, יש לעני באמת כח לברך! אין זו סתם ברכת הדיוט, אלא ברכה אלקית הנובעת מכח עליון הטמון בתורה. כך שאכן ברכה זו עומדת בעדיפות ראשונה! לא פחות מברכה שאדם מקבל מהקב"ה בכבודו ובעצמו!

בשההורים לא מתייאשים

בפרשתנו (כא, יח) אנו לומדים על דין בן סורר ומורה, והגמרא אומרת (סנהדרין פח, א) שבן סורר ומורה שרצו אביו ואמו למחול לו - מוחלים לו, ואינו נהרג.

ותמוה: הרי בן סורר אינו נהרג בגלל הפגיעה בכבוד הוריו, אלא כמבואר ברש"י, שסופו ללסטים את הבריות. ואם כן, מה תועיל מחילת ההורים? וכי אם ימחלו לו אין סופו ללסטים את הבריות?!

רעיון יסודי כותב בספה"ק **שם משמאל'**: לכל יהודי יש נשמה המחוברת בשלשלת הדורות עד האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב, ולכן גם אם בחיצוניות הוא התלכלך בעבירות, הוא יכול תמיד לשוב בתשובה. אמנם בן סורר ומורה נהרג, כי כשהוא מרד בהוריו, הוא קטע את החוט המקשר עם אבותיו, וגדע את השלשלת המחברת את נשמתו אל האבות הקדושים, ולכן סופו שילסטים את הבריות ולא ישוב בתשובה. אבל כשההורים מוחלים לו, בכך הם מקשרים אותו שוב אל שלשלת הדורות! בן כזה יש לו תקווה ועתיד לשוב בתשובה!

אוצר התורה והלומים מתוך הפרשה

הקם תקים עמו (כב, ד)

הקם - את חברו, וכפי מה שתקים אותו, כך **תקים עמו** - תקים ותרומום את עצמך יחד עמו.

(הגה"ק בעל שפת אמת מגור ז"ע)

פי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך פי יפל הנפל ממנו (כב, ח)

המילה 'בית' עולה בגימטריא 412, אם תסיר ממספר את זה את חשבון המילים 'מעקה גגך', שהם בגימטריא 241, יישאר סך 171 - בגימטריא 'הנופל'. כאן רמזה התורה שאם יחסר מהבית מעקה-גגך, אזי יהיה 'הנופל'.

(הגה"ק בעל בן איש חי ז"ע)

תמקה את זכר עמלק מתחת השמים (כה, יט)

הנהגת נס למעלה מדרך הטבע נקראת 'מעל השמים', ואילו הנהגת הטבע נקראת 'מתחת השמים'. יהודי צריך למחות את העמלק של 'מתחת השמים', העמלק שאומר על כל דבר שהוא טבע.

(הגה"ק בעל חתן סופר ז"ע)

שערי תורה קבט מסכם ומבוא לפרשת השבוע

הרבה גופי תורה תלויים בפרשת כי-תצא. ספר החינוך מונה לא פחות מ-73 מצוות בפרשה, רובן - בעניינים שבין אדם לחברו. כן מופיעות בפרשה הרבה הלכות הנוגעות לשלחן ערוך אבן-העזר, כמו קידושין וייבום וכדו'.

ירושת הבכור • בן סורר • הלכות לחייבי מלקות ומיתה • השבת אבידה וסיוע לזולת בדרך • התנהגות ביושר במסחר ועם הפועלים • דיני גנב • תשלומי בושת • מעקה • ציצית • כלאי בגדים וזכרם ובהמות • לא תלבש • קידושין וגירושין • ייבום וחליצה • מוציא שם רע.

מה בפרשה:

נרשאי הפרשה:

א. מלחמה

בשעת מלחמת-הרשות מותר ללחום לקחת אשה מהשבי. בהמשך הפרשה מוזכר שחתן בשנה הראשונה לנישואיו, צריך להיות פנוי לביתו ואינו יוצא כלל למלחמה.

ב. בכור

חובה להעניק לבכור שני חלקים בירושה, גם אם הוא בנה של אשה שנואה.

ג. בן-סורר

בן הגונב ממון אביו במטרה לזלול ולסבוא, נהרג בסקילה בבית דין.

ד. בית-דין

בפרשה זו נלמד כמה דינים הנוגעים לבית דין: מצוה לתלות על עץ את המחויב סקילה, ולהורידו מהעץ בו ביום; המחויב מלקות - לוקה 39 מלקות; האב או הבן פסולים להעיד זה על זה; וחל איסור להטות משפט יתום ואלמנה.

ה. אדם-לחברו

במרחבי הפרשה נלמד הרבה הלכות, מצוות ואיסורים, הנוגעות בין אדם לחברו: להשיב אבידה; לטעון חבילות על בהמה שנפלה בדרך; לבנות מעקה על הגג; לתת לפועל רשות לאכול בעת בציר הענבים; לשלם לפועל עני את השכר בו ביום; להשאיר לעני בשדה שכחה ועוללות ופאה; להתנהג ביושר במידה ובמשקל.

לא ליטול משכון מאלמנה; לא ללוות בריבית; להחזיר משכון לעני כשהוא זקוק להשתמש בו; לא להסגיר עבד שברח מאדוני; עונש

המוציא שם רע; עונש הגונב נפש ומכור; אשה המביישת איש אחר משלמת דמי בושת.

ו. אדם-למקום

במהלך הפרשה נלמד גם כמה מצוות ואיסורים בין אדם למקום: שילוח הקן; ציצית; איסור לא תלבש; איסור כלאיים בכרם ובבהמות ובצמר-ופשתן; איסור חסימת בהמה בעבודתה; איסור תלישת צרעת; זכירת מעשה מרים; איסור איחור תשלום נדר לה'; איסור הקרבת בהמה שניתנה מתנה לעבירה; הרחקת טמא מהמחנה עד שייטרה; זכירת מעשה עמלק ומחיתו.

ז. אבן-העזר

הפרשה גם מלאה בהלכות אישות, קידושין וגירושין: רשימת הפסולים לבוא בקהל ולהתחתן עם ישראלית; האיסור להתחתן עם גרושתו לאחר שנישאה לאיש אחר והתאלמנה או התגרשה ממנו; דיני נערה המאורסה; איסור אשת איש ואשת אב; דיני ייבום וחליצה.

מבט על פרשת כי תצא הבע"ט:

מה בפרשה: רוב פרשת 'כי-תצא' עוסקת בברכות וקללות בהר גריזים והר עיבל, ובדברי הברית שכתב משה עם ישראל לשמור את המצוות. חלק ממדינת הברית מרחיב משה בברכות שיבוא כשישמעו בקול ה', ומנגד, 98 קללות אם יתנהגו להיפך.

נושאי הפרשה: ביכורים • ביעור מעשרות • ודוי מעשר • מעשר עני • חשיבותם של ישראל • הקמת אבנים • הר גריזים והר עיבל • כריתת ברית בברכות וקללות • הניסים ביציאת מצרים ובמדבר.

חיים של תורה קעלת והשיבות לימוד חומש ורש"י

אותיות של רש"י מבהיקות על פניו

הרה"ק רבי **זושא מאניפולי** זי"ע ראה פעם יהודי שפניו קורנות וזורחות, אמר הרה"ק: 'בוודאי הוא לומד חומש ורש"י דבר יום ביומו. כי מקובל בדיניו שהאותיות של רש"י מבהיקות את פניו של האדם!'.

(ספר וירא משה)

לא יהיה לך בְּבִיתָהּ אִיפֹה וְאִיפֹה גְדוּלָה וְקִטְנֻתָהּ, אֲבָן שְׁלֵמָה וְצֶדֶק יִהְיֶה לָּךְ אִיפֹה שְׁלֵמָה וְצֶדֶק יִהְיֶה לָּךְ (דברים כה, יד-טו). לא יִהְיֶה לָּךְ - אִם עֲשִׂיתָ כֵן, לא יִהְיֶה לָּךְ כָּלוּם. אֲבָן שְׁלֵמָה וְצֶדֶק יִהְיֶה לָּךְ - אִם עֲשִׂיתָ כֵן, יִהְיֶה לָּךְ הַרְבֵּה (רש"י).

נושא השבוע:
הסגולה לשפע

כל אחד מתפלל ומייחל ל'חיים של פרנסה', רבים מחפשים אחר סגולות לשפע ועושר. רש"י הקדוש מגלה לנו את הסגולה וההבטחה: אם תתנהל במסחר ביושר, אם תהיה נושא ונותן באמונה, וזכה אתה להבטחת התורה - 'יִהְיֶה לָּךְ הַרְבֵּה'!

מהסיפורים הנפלאים שלפנינו נשאב תוספת עידוד וחיזוק על הסגולה הטמונה במשא ומתן באמונה, לזכות להצלחה בפרנסה ולברכה בממון.

להיכן נעלם הרווח?

אברך צעיר התייעץ עם הגה"ק רבי אברהם מסוכטשוב זי"ע, בעל אבני-נזר, אם לפתוח בעירו חנות מזון. הרבי השיב בחיוב ובירכו רוב הצלחה. האברך אכן פתח את חנות המזון בסמוך למפעל גדול בו התעסקו פועלים רבים, שפקדו בהמוניהם את החנות, כך שמדי יום התמלאה קופת החנות על גדותיה והפדיון היה רב.

כעבור זמן מה החליט האברך לבדוק את מאזן ההוצאות מול ההכנסות, אך מה גדולה היתה תמיהתו כשהתגלה שלמעשה לא הרוויח מאומה. הדבר היה לפלא בעיניו, להיכן נעלם הרווח? כיון שלא מצא תשובה מניחה את הדעת, נסע שוב אל הרבי לסוכטשוב. במקום תשובה זכה לשאלה מצד הרבי: 'האם המידות והמשקולות שלך מדויקים הם?' והאברך השיב והצטדק: 'אודה על האמת, אינני מדקדק כל כך במידות ובמשקולות, אך כל הלקוחות הינם גויים'.

'כעת ברורה הסיבה לכך שחנותך אינה נותנת רווחים' - השיב לו הרבי - 'הרי מפורש בתורה 'לא יִהְיֶה לָּךְ בְּבִיתָהּ אִיפֹה וְאִיפֹה גְדוּלָה וְקִטְנֻתָהּ' - ורש"י מפרש 'אם עשית כן, לא יהיה לך כלום!'. קבל על עצמך לקיים 'אֲבָן שְׁלֵמָה וְצֶדֶק יִהְיֶה לָּךְ אִיפֹה שְׁלֵמָה וְצֶדֶק יִהְיֶה לָּךְ' ויתקיימו בך דברי רש"י 'אם עשית כן - יהיה לך הרבה'!

מדוע נגנבה הפרווה?

באחת מנסיעותיו של רבינו החפץ חיים זי"ע על פני הארץ, שפך העגלון את לבו לפניו, וסיפר שסוסו נפל וזמ, ובני עירו אספו עבורו כסף לרכישת סוס חדש, אך עדיין פרנסתו אינה מצויה, 'למה מגיע לי גורל מר כזה? בכה העגלון'.

הרגיעו החפץ חיים ואמר: 'אסור שיהיה ליהודי קושיות על

לב לדעת

הכרת והבנת מושג בתורה

מחיר כלב

בפרשת השבוע (כג, יט) אנו לומדים שאין להקריב על המזבח 'מחיר כלב', והכוונה: אדם הנותן לחברו שה תמורת הכלב, הרי השה פסול להקרבה. גם הנותן לחברו חטים כחליפין תמורת כלב, אסור להקריב מהחטים קרבן מנחה, וכן המחליף כלב בעופות, העופות אסורים בהקרבה. רש"י כאן מביא את שיטת בית שמאי שאיסור זה עומד בעינו אף אם השתנו החיטים ונעשו קמח. אך להלכה פסק הרמב"ם (הל' איסורי מזבח ד, יח) כשיטת בית הלל שהקמח מותר להקרבה. הטעם שאין להקריב 'מחיר כלב' כתב האבן עזרא משום שהוא דרך ביזיון, וכפי שהכתוב אכן מסיים 'כי תועבת ה' אלקיך גם שניהם'. ויש שכתבו (ביאורי מהרא"י; רש"י הירש) משום שהכלב הוא עז וחצוף, ולכן נפסל לפני ה' כל מה שיש לו שייכות עם הכלב.

עניינים לראות הבנת מילה אחת בתורה

עֵיף

"חם בחוץ, אם לא תשתה מים תהיה מאד עייף" - אומרת האמא לדניאל בצאתו לשחק בגינה. "הדרך ארוכה, אתה חייב לאכול, אם לא תאכל תהיה מאד עייף" - אומר האב לבנו נפתלי בצאתו לדרך.

סביר להניח שאף אחד מאתנו לא שמע משפטים כאלו בחייו. שכן בימינו אומרים על מי שאינו שותה שהוא 'צמא', ומי שאינו אוכל שהוא 'רעב'.

אבל בלשון התורה הקדושה אנו מוצאים את המילה 'עֵיף' כתיאור מצב בו אדם רעב וצמא. כך מפרש רש"י בפרשתנו על הפסוק (דברים כה, יח) וְאִתָּה עֵיף וְיָגַע וְז': 'עֵיף בצמא'. התוספות במסכת מועד קטן (ב, א) מסמיכים לכך את הפסוק בירמיהו (לא, כד) כִּי הָיוּ יְנִי נֶפֶשׁ עֵיפָה. במצודות ציון (תהלים קמג, ו) ביאר, לפי שהעייף הוא צמא למים, לכן נקרא הצמא בשם 'עייף'.

גם בפסוק (בראשית כה, כט) וַיָּבֹא עֵשָׂו מִן הַשָּׂדֶה וְהוּא עֵיף, מפרש האבן עזרא: עייף - רעב וצמא.

ואנשים לשמוע בללי רש"י הק' בדקדוק הרשון

יָרָא או יָרָא?

בחידון שנערך בתלמוד-תורה על חמשה חומשי תורה, שאל המנהל את התלמידים היכן מוזכר בתורה הביטוי 'ירא-אלקים'? כמה מהילדים המזוהגים ידעו לענות שביטוי זה מוזכר פעמיים בתורה, פעם אחת בפרשת העקידה (בראשית כב, יב) כִּי עָתָה יִדְעִימִי כִּי יָרָא אֱלֹהִים. והפעם הנוספת בפרשת כי תצא (דברים כה, יח) וְאִתָּה עֵיף וְיָגַע וְלֹא יָרָא אֱלֹהִים.

אולם, המנהל הפנה את תשומת לבם לשינוי הניקוד בין הפסוקים, בראשון כתוב 'ירא', ובשני כתוב 'ירא'.

הדברים התבארו על פי דברי רש"י בפרשתנו המפרש: 'לא ירא - עמלק, אלקים, מלהרע לך'. מסבירים המפרשים (קיצור מזורח; שפתי חכמים) מניין הוכיח רש"י שהכוונה על עמלק שלא היה ירא אלקים, ואין הכוונה על ישראל. כי אם היה זה תואר על ישראל, כמו עיף ויגע, היתה האות 'י' צריכה להיות נקודה בניקוד שהוא 'ירא אלקים' [שפירוש אתה הית צמא ומוותש וגם לא היית איש בעל יראת-שמים], אבל מאחר שהניקוד הוא בקמץ 'ירא אלקים, הרי זה משמש כסיפור על פועל העבר, כמו (בראשית כז, א) כִּי יָקָן יַעֲקֹב [שפירוש: עמלק בא לזנוב כך והוא לא התיירא אז מאלקים].

חכמת התורה

אמרות חכמה ופניני שפר מגדולי הדורות על פרשת השבוע

בפסוקים (עיי"ש מה שתיריך לדרכו).

באחת השנים, בשבת קודש פרשת כי תצא, פנה אחד הנכדים אל הגר"ח, והציע לתרץ: אולי עדיין קיים הבדל בין צירוף האותיות ג"ט לשאר הצירופים, כי אולי שאר הצירופים אמנם לא מופיעים בסמיכות בתוך מילה אחת, אך הם יכולים להופיע בסמיכות של סוף מילה ותחילת המילה שלאחריה, משא"כ צירוף ג"ט לא מופיע כלל בסמיכות, גם לא בסוף מילה אחת ובתחילת המילה שלאחריה. נענה על אתר הגר"ח באונותו ואמר לנכד: לא אמרת שנים-מקרא השבוע? הרי כתוב בפרשה 'לא תטה משפט גר', הרי האות ט' האחרונה שבתית משפט, צמודה לאות ג' הראשונה שבמילה גר'!!!

'והברו' מבה חזורת...

וְהִפָּהוּ לַפָּנִי (דברים כה, ב)

אל מעונו של כ"ק האדמו"ר בעל 'פני מנחם' מגור זי"ע נכנס מחנך להתייעץ מה לעשות עם ילד שחבריו מציקים לו ומכים אותו. אמר לו הרבי: המלמים צריכים להסביר לתלמידים, שכשם שכל אחד יודע מה שאומר בעל הטורים (שמות ל, ב) רמז במילה 'ונתנו', שאפשר לקרוא אותה ישר והפוך, לרמז שהנותן צדקה מקבל בחזרה בכפל כפליים, כך יידעו שגם את המילה 'והכהו' אפשר לקרוא ישר והפוך, כי המכה את חבריו, עלולות המכות לחזור אליו משמים בכפל כפליים...

הדבר הטוב ביותר

וְהָיָה בַּיּוֹם הַנִּחְיָלוֹ אֶת בְּנֵי (דברים כא, טו)

מעשה באדם שכתב בצוואתו שאחרי מותו יעשו עם כספו את 'הדבר הטוב ביותר שאפשר לעשות'. התלבטו הדיינים מה לעשות בכסף, אולי לחלק לעניים? או שמא להקים בית מדרש? או לתרום ספר תורה? וכדו'. השאלה הובאה לפתחו של ה'מרדכי', מגדולי הראשונים, ותשובתו המפתיעה מובאת להלכה ברמ"א בשלחן ערוך (ח"מ סי' רפב, א). ה'מרדכי', הכריע: 'את כל הכסף יתנו ל...יורשים של המת, כי זה הדבר הטוב ביותר שאפשר לעשות בכסף!'. אחרי שהתורה אמרה שכל אדם מוריש את נכסיו לבניו, הרי התורה יודעת מה טוב באמת, ובוודאי שזהו הדבר הטוב ביותר שאפשר לעשות עם כספי הירושה...

בקיות נאנית

לא תטה משפט גר (דברים כד, יז)

בשם הגר"א מוויילנא זי"ע מובא, שהטעם ששטר פירוד בין איש לאשתו נקרא 'גט', משום שבכל התורה לא מצאנו את אותיות ג.ט. סמוכות זו לזו, כך שהם מהווים סימן לפירוד. הקשה על כך מור הגר"ח קנייבסקי זי"ע בספרו 'טעמא דקרא' (בפרשתנו): שהרי גם האותיות ג"ק ז"ט ו"ז ו"ס ס"ן לא מצאנו סמוכים

דכא' או דכה'? עשרת הסינויים בספרי התורה וגם:

כמנהג האשכנזים, אבל את המילה 'דכה' בפרשת השבוע, הם כותבים 'דכא' עם אל"ף כמנהג תימן.

כן כתב בספר 'שארית יהודה' בקבלה מאחזי הרה"ק בעל התניא ז"ע. וכך כתב בספר משנת אברהם (סי' לב ס"ב) שראה בספרי התורה של רבי שבתי מראשקוב ז"ע, ושל רבי אפרים סופר הבעל שם טוב ז"ע שכתבו 'דכא' (וראה בספר 'שור' הרב' סימן פח, שהביא עוד כמה מקורות לנוסח זה ממקורות קדומים לנוסח זה).

מן הענין להביא את דבריו של הערוך-השולחן (יר"ד סי' ער"ה, כב) שכתב: 'במדינת רייסין' עמד אחד מן הגדולים המיוחדים בדורות שלפנינו והאר"ץ לבאר לכתוב דווקא באל"ף, וכן נהגו אחריי רוב סופרי רייסין עד היום הזה, ועיקר טעמו דדכה בה"א הוא לשון נקבה, כמו רכה, דקה, לבונה-זכה, וגם באו כן בלשון רבים כמו רכות דקות, אבל באל"ף הוא שם דבר, כמו ואת דכא ושפל רוח, תשב אנוש עד דכא, ואינו בא בלשון רבים'.

אסור לקרוא?

מהר"י צאלח, מגדולי פוסקי תימן, בשו"ת פעולת צדיק (ח"א סי' ט"ו) נקט והחמיר שאסור לתימנים לברך על ספר תורה העשוי כפי מסורת אחרת, כי לדעתו הספרים שלהם הם המוגהים והנכונים ביותר.

לעומתו, בעל כף החיים (או"ח סי' קמ"ג סקל"ד) החמיר וכתב דווקא להיפך, שאין לאשכנזים וספרדים לקרות בס"ת של תימנים, עד שיתקנו את השינויים.

יתקצו ידיו

אך למעשה, הכריעו האחרונים שכל ספרי התורה כשרים, בין לתימנים ובין לאשכנזים ולספרדים, ולכל הקהילות, כפי שהאר"ץ בשו"ת יחזק דעת (ח"ו סימן נו) אודות כל השינויים שבין ספרי התורה, שלכל הגירסאות יש מסורת קדומה, ולכן אין לפסול שום ספר, ומותר לבני ספרד ואשכנז לקרוא בספרי תורה של התימנים או של ליובאוויטש.

גם הגה"ק מקאמרנא ז"ע כתב בספרו אוצר החיים (בפרשתנו): 'דכה - בספרים שלנו בה"א, ואם נמצא באל"ף כשר לכתחלה, ואסור לתקן ולמחוק, והמוחק יתקצו ידיו'.

האמת והשלום

גם מורן פוה"ד הגר"מ שטרנבוך שליט"א בספרו סת"ם כהלכתו (פרק ח) חולק על דברי הכף החיים וכותב עליו: 'במחילת כבוד תורתו הקים בדבריו מחיצה של אש לחלק בין בניו של המקום ית"ש, והיינו בין התימנים לשאר כל ישראל וכו', ובית ישראל ייעשו בזה ח"ו כאגודות אגודות עם שתי תורות, זה פוסל את של זה ואינו יוצא בו וכו', ולכן נראה שאין לקבל את פסק דינו בענין זה, ואנו יוצאין חובת קריאת התורה בלי פקפוק אצל התימנים, והם יוצאים אצלנו, והאמת והשלום אהבו'.

ספר התורה השוכן בארון הקודש בכל בית כנסת, מהווה עדות להבטחת התורה 'כי לא תשכח מפי זרעו'. בראותנו את העובדה המופלאה שגם אחרי יותר משלשת אלפי מאו ניתנה התורה בסיני, וגם אחר שבני ישראל נפוצו בגלויותיהם בארבע כנפות הארץ, ולמרות כל השינויים במנהגים ואורחות החיים בין כל קהילות ישראל, ספרדים אשכנזים ותימנים, הרי מסורת כתיבת ספר התורה נשארה אחידה.

מלבד כמה שינויים ועזרים - שעליהם נתמקד להלן - הרי כל ספרי התורה בכל הקהילות והארצות, שווים באותן מילים ואותיות בדיוק רב. על אף שספרי התורה הועתקו זה מזה במשך אלפי פעמים באין ספור העתקות, בכל זאת הקפידו לשמור על דקדוק המסורת, והוא פלא עצום למתבונן.

ספרי תורה התימנים

כידוע, יהודי תימן, נחשבים כבעלי מסורת קדומה ושמורה זה אלפי דור, עד לתקופת המקדש בימי עזרא הסופר. והנה, למרבה הפלא, אנו מוצאים כמה שינויים במסורת כתיבת ספרי התורה, בין ספרי התימנים, לספרי שאר קהילות ישראל. אחד מהם היא בפרשתנו, בפסוק (דברים כג, ב) לא יבא פצוע דפה', שבספרי תורה התימנים כתוב: 'דכא', עם אל"ף.

מלבד זאת קיימים עוד עשרה שינויים בחסרות ויתירות:

- בראשית ד, יג: גדול עוני מנשוא. בספרי התימנים: 'מנשא'.
- בראשית ז, יא: נבקעו כל מעינות. בספרי התימנים: 'מענית'.
- בראשית ט, כט: ויהי כל ימי נח, בספרי תורה התימנים: 'יחיה'. זהו השינוי הבולט ביותר הנוגע לאופן קריאת התיבה.
- בראשית מא (שלוש פעמים): פוטי פרע, בספרי תורה התימנים: 'פוטפרע' במילה אחת.
- שמות כה, לא: תיעשה המנוחה, בספרי התימנים: 'מעשה המנוחה'.
- שמות כח, כו: אל עבר האפוד, בספרי התימנים: 'האפד'.
- במדבר א, יז: אשר נקבו בשמות. בספרי התימנים: 'בשמות'.
- במדבר י, י: ובראשי חדשכם. בספרי התימנים: 'חדשיכם'.
- במדבר כב, ה: בלעם בן בעור. בספרי התימנים: בעור.
- דברים לב, ו: ה' לה' תגמלו זאת. בספרי התימנים: במילה אחת ה'לה' תגמלו זאת. בנוסף על כך קיימים כמה שינויים בפרשיות ותחנות וסתומות, וכן באותיות רבתיות ועזירות, ובאופן כתיבת שירת הים ושירת האזינו.

מנהג ליובאוויטש

מעניין לציין את מנהג ליובאוויטש, שאמנם את כל ספר התורה הם כותבים

צעיף חייב בציצית?

בפרשת השבוע אנו לומדים על מצות ציצית כאמור (כב, יב) גדלים תעשה לך על ארבע פנות פסותך אשר תכסה בה. ודרשו חז"ל ב'ספרי' שחייב ציצית חל רק על כסות העשוי לכיסוי הגוף, ולא העשוי לכיסוי הראש.

על הצוואר

להלכה נפסק בשלחן ערוך (או"ח סי' י, יא): 'סודר שנותנין על הצוואר במלכות ארץ ישראל, שנקרא בערבי שי"ד, וכן בוק"א שהיו נותנין בספרד על כתפיהם, פטורים'.

מנהג מצרים

במקור הלכה זו, כתב הבית יוסף, שיש מבני ארץ ישראל המדקדקים להטיל ציצית בסודר של הצוואר כשיש בו שיעור טלית, אבל במצרים לא נהגו להטיל ציצית בצעיף, וטעם הדבר, משום שאינו נעשה לכסות הגוף, אלא לכסות ולהגן על הראש בלבד. ועוד טעם, משום שאינו נעשה ללבישה, אלא להשתמש בהם לצרור בהם מעות, להביא בהם פירות, ולקנח הזיעה וכדו'.

צעיף בימינו

הצעיפים בימינו אמנם משמשים ללבישה

וחימום, אבל בדרך כלל אין בהם שיעור טלית (בערך כשישים ס"מ רוחב, על 120 ס"מ אורך).

אולם גם אם יש צעיף שיש בו שיעור טלית, הריהו פטור מציצית, כפי שכותבים האחרונים (ערוך השלחן סעיף כב; מהרש"ם ח"ג סי' רעב) כי כשם שכסות הנעשה רק לראש פטור, כך יש לפטור כסות הנעשה רק לצוואר. ועוד טעם, שאין דרך ללבוש אותו שתי קרנות לפניו ושתי קרנות לאחוריו, אלא כל ארבע הקרנות לצד אחד (שואל ומשיב מהדו"ג ח"א סי' קצו; מהרש"ם שם)

לעגל קרן

ברם, אם אכן יש בצעיף שיעור טלית, והאדם רגיל ללבוש את הצעיף כדרך כיסוי, על גבו ומלפניו, ראוי להחמיר לעגל את אחת הקצוות (פסקי תשובות; ילקוט יוסף).

גם אם יש בצעיף שיעור של טלית, בדרך כלל הוא פטור מציצית. אך אם יש בו שיעור טלית, והאדם לובשו בדרך כיסוי, ראוי להחמיר לעגל את אחת הקצוות.

הלכה למעשה

התורה וההפטרה ביאור שייכות ההפטרה לפרשת השבוע

הנחמה החמישית: 'דני עקרה'

בבושה, אלא ירוננו וישמחו כאשר עקרה שנפקדה בבנים רבים.

יש לציין שגם בפרשת נח מפטירים את ההפטרה הזו של 'דני עקרה' (כיון שמוזכר בה הפסוק 'כי מי נח זאת לי'). אלא שבפרשתנו מסיימים את ההפטרה אחרי פסוק י', במילים 'אמר מרחמך ה''. ואילו בפרשת נח נוהגים האשכנזים להמשיך עד סוף פרק נ"ד, וכן פרק נ"ה מפסוק א' עד פסוק ה' (והתימנים-בלדי עד אחרי פסוק ג').

השבת אנו מפטירים את הפטרת 'דני עקרה' (ישעיהו פרק נ"ד פסוק א' עד אחרי פסוק י'), שהיא ההפטרה החמישית מסדרת ההפטרות של 'שבעה דנחמא'.

בהפטרה זו מובאים דברי ישעיהו הנביא, אשר התנבא עוד בטרם חורבן הבית, והודיע לבני ישראל את הנחמה שתבוא עליהם לאחר שנות הגלות, כאשר הקב"ה יקבץ אותם מהגלות ברחמים גדולים, ירושלים תהיה בתפארתה, בני ישראל יתרבו לאין מספר, ושוב לא יהיו שרויים במורא ולא יהיו עטופים

עומקה של תורה עומק ועיון בדברי רש"י בפרשת השבוע

'לגמרי' או 'מכל וכל'?

לפיכך, לגבי אדום דקדק רש"י וכתב לא תתעב אותם 'לגמרי', כמו שהיית סבור לתעב אותם עד דור עשירי (אלא תתעב אותם רק עד דור שלישי), אבל במצרים שהיה מקום לומר שהם אסורים לעולם מכל וכל, הוצרך רש"י להדגיש שלא לתעב אותם מכל וכל כפי שסברת (אלא עד דור שלישי).

זכרים ונקבות

ואילו המהרש"ל מבאר, שאצל אדומי הוזהיר הכתוב שלא לתעבו לגמרי יותר מג' דורות, אבל מכל מקום הנקבות לא נאסרו כלל, כי אין דרך נשים לצאת בחבר. אבל גבי מצרי הוזהיר שלא לתעב 'מכל וכל' - לרבות הזכרים והנקבות, שעד דור שלישי שניהם אסורים, שכולם היו משעבדים בישראל במצרים (אך להלכה ע' בשו"ע אבהע"ז סי' ד' שגם נקבות של אדומי אסורות).

על הכתוב (כג, ח) לא תתעב אדמי פי אחיך הוא לא תתעב מצרי פי גר היית בארצו, כותב רש"י: לא תתעב אדומי - לגמרי וכו', לא תתעב מצרי - מכל וכל וכו'.

מה פשר שינוי הלשון? מדוע לגבי אדומי כתב רש"י 'לגמרי', ולגבי מצרי כתב רש"י 'מכל וכל'? הלא דבר הוא!

המצרים עשו מעשה

הט"ז ב'דברי דוד' מסב את תשומת לבנו לדיוק נפלא זה, והוא מסביר, שבאמת ראוי לתעב יותר את מצרים, שהם הרגו בפועל הרבה מישראל, מה שאין כן באדום שלא עשה מעשה, אלא שלא הניח את ישראל לילך בארצו. אם כן, באדום היה מקום לחשוב שהם אסורים רק עד עשרה דורות בלבד, אבל במצרים היה מקום לחשוב שהם אסורים לעולם, מכל וכל.

דברים שנתחדשו

תוספת חידושים בחומש דברים על הכתוב בחומשים הקודמים

"כל פרשה שנאמרה ונשנית, לא נשנית אלא בשביל דבר שנתחדש בה" (סוטה ג, א)

מפרשת שלח - פרשת כי תצא

מצוות ציצית

פרשת ציצית מופיעה, כידוע, בסוף פרשת שלח, אבל פסוק אחד בו 10 מילים הכתוב בפרשת השבוע, פרשת כי תצא, טומן בחובו תלי תלים של הלכות מרכזיות וחשובות במצוות ציצית המופיעות כאן לראשונה, ואינו מוזכרות בפרשת שלח.

טוויה לשמה

בכל יום ויום אנו קוראים בקריאת שמע גם את 'פרשת ציצית', הכתובה בפרשת שלח, שם נאמר (במדבר טו, לח-לט) **דָּבָר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל פְּנֵפֵי בְגָדֵיהֶם לְדֵרֶתָם וְנָתַנוּ עַל צִיצִית הַכֶּנֶף פִּתִּיל תְּכֵלֶת וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וְגו'.** אולם בפרשת השבוע, כי תצא, אנו לומדים שוב את מצוות ציצית כאמור (דברים כב, יב) **וְגָדְלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אַרְבַּע פְּנֵפוֹת כְּסוּתֶךָ אֲשֶׁר תִּכְסֶּה בָּהּ.**

בפסוק קצר זה התחדשו הרבה הלכות ודינים במצוות ציצית, ונציין כאן את חלקם, כפי שיכיל הגיליון.

א. בפרשת שלח אין מוזכר אם טווית החוטים צריכה להיות לשמה, אולם מלשון הכתוב כאן **וְגָדְלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ** דרשו (מנחות מב, א; שו"ע או"ח סי' יא, א) לך - לשם חובך, שיש לטוות את חוטי הציצית - 'לשמן', דהיינו שיאמר בתחלת הטוויה שהוא עושה כן לשם ציצית.

שמונה החוטים

ב. מלשון הכתוב כאן **וְגָדְלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ**, דרשו חז"ל (מנחות לט, ב) את מנין החוטים, כי אם היה כתוב 'גדיל' בלשון יחיד היה משמע שני חוטים, כי אין גדיל פחות משתיים, ועכשיו שנאמר 'גדילים' בלשון רבים, משמע שני גדילים, דהיינו ארבעה חוטים. ומאחר שנאמר בפרשת שלח (במדבר טו, לח) **פִּתִּיל -** משמע שיש לכפול את החוטים לשנים, כמו פתילה שהיא כפולה, ונמצא שיש בסך הכל שמונה חוטים.

גדיל ופתיל

ג. החוטים התלויים על הטלית, מחולקים לשני חלקים האחד נקרא 'גדיל' - הוא המקום שבו יש חוט כרוך על גבי שאר החוטים, ודין זה למדו חז"ל (בספרי פרשת שלח) מלשון הכתוב כאן **וְגָדְלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ**, שחלק מהציצית צריך להיות כרוך כמו גדיל. והחלק השני - בו תלויים החוטים הנפרדים שאין עליהם חוט כרוך, וזאת למדו מהכתוב פרשת שלח (במדבר טו, לח) **וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית**, שפירושו חוטים נפרדים, כמו (יחזקאל ח, ג) בציצית ראשי.

סומא

ד. למרות שבפרשת שלח נאמר **וְרָאִיתָם אֹתוֹ**, שמשמע שאיש עיוור שאינו רואה פטור מציצית, בכל זאת דרשו חז"ל (שבת כז, ב; שו"ע סי' יז, א) מלשון הכתוב בפרשתנו **אֲשֶׁר תִּכְסֶּה בָּהּ** - לרבות כסות סומא, והכתוב וראיתם אותו בא למעט כסות לילה.

חובת נברא

עוד מובא בפוסקים (משנ"ב סי' יט סק"ב) שמלשון הכתוב **אֲשֶׁר תִּכְסֶּה בָּהּ** - דורשים שחוב ציצית חל על האדם רק בשעה שהוא מתכסה בבגד, אבל כל זמן שהטלית מונחת בארון אין חיוב להטיל בו ציצית.

צמר ופישתים

היות ונסמכה בפרשתנו מצוות ציצית לאיסור שעטנז הכתוב בפסוק הכתוב (פסוק יא) **לֹא תִלְבַּשׁ שְׂעִטָּנָה צִמָּר וּפִשְׁתִּים יִחדוּ**, יש דעה אחת (ראה מנחות לט, ב) שמן התורה אין חיוב ציצית רק בבגד של צמר ופשתן, וכן פסק המחבר להלכה בשלחן ערוך (סי' ט, א), אך הרמ"א פסק כפי השיטה שכל הבגדים חייבים מדאורייתא, עיי"ש באריכות כל הפרטי ההלכות בזה.

דברים המסורים ללב

שימו לב: אלו דוגמאות ספורות, מני רבות, של הוספות וחידושים, ביאורים והסברים, על החומשים הקודמים, אשר יתגלו לעיני כל הלומד חומש דברים בהבנה נכונה | קחו עמכם דברים ושובו!

מסלול 'שינון התורה'

ספר דברים נקרא בפי חז"ל 'משנה תורה', בשל היותו - בין היתר - אף חזרה על רבים מהמצוות והמאורעות שהיו בשאר חומשי התורה

במטרה לעודד את השינון והחזרה של כל חמשה חומשי תורה עורכים אנו במסגרת המסלול החדש מדי שבוע מבחן מסכם של פרשת השבוע בראי הפרשה המקשרת מרחבי שאר חומשי התורה השונים שימו לב: המבחן הינו מבחן מעמיק (לא תשובות אמריקאיות) ומיועד למשגנים ויודעי התורה שבכתב!

שימו לב המבחן מופיע בקטגוריית 'מבחנים מיוחדים' מדי שבוע מיום שלישי בבוקר, עד יום שני בלילה, התשובות הנבונות כמו גם שם הויכח יופיעו בשבוע שלאחריו

השבוע - פרשת כי תצא

ייערך המבחן על הנושאים כדלהלן:

מגדף

א. על הפסוק (כא, כב) כי קללת אלקים תלוי, פירש רש"י: 'כל הנסקלין נתלין והמבורך ה' בסקילה'.

רש"י בשני מקומות בחמשה חומשי תורה מזכיר מהו העונש למבורך ה' במזיד בלא התראה? מהו העונש, והיכן הם דברי רש"י אלו?

שעטנז

ב. בפרשתנו אנו לומדים את המצוה של (כב, יא) לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו.

היכן מצאנו עוד את איסור שעטנז, בחומשים הקודמים, קודם חזרת משנה תורה? ומה למדנו משם מה שלא ראינו כאן?

עוללות

ג. בפרשתנו נצטוונו במצות הנחת 'עוללות' לעניים בכרם, כאמור (דברים כד, כא) כי תבצור כרמך לא תעולל וגו', ורש"י כאן מסביר מה נכלל בגדר 'עוללות'.

היכן עוד בחמשה חומשי תורה מוזכר דין זה של עוללות, ואיזה הסבר מסביר רש"י כאן, יותר ממה שפירש שם?

מתן שכרה בעידה: משגני התורה בידעיה ברורה וזכים לרכוש קנין נצחי לחיי תורה ובנוסף, יתקיימו בכל שבוע הנרות על פרסי יוקרה

לא מוותרים על היסוד!

פותחים את היום עם לימוד יומי מתוק וקבוע
של חומש עם פירוש רש"י
בסדר הלימוד היומי של רבבות אלפי ישראל
דבר יום ביומו - חק ולא יעבור!

זמני השבת			
ר"ת	ניסח	ציאה	
ירושלים	18:22	19:34	20:14
תל אביב	18:38	19:36	20:11
חיפה	18:29	19:36	20:13
באר שבע	18:40	19:36	20:13

העלון טעון גניזה

השכחה שמזכירה

אסכולות שונות נאבקות על המבנה החברתי הרצוי, אך שתיהן מתעלמות מנתון מרכזי שמשנה את כל התמונה

שהיא מאפשרת לבעלי הכוח הזרוע להשתלט על כל האחרים, אלא היא מעידה כי הוגיה וממציאה נעדרים חכמה. ואכן, בארצות הקומוניזם כל האזרחים היו שווים - מלבד המקורבים למפלגה שהיו שווים קצת יותר... מנגד, תומכי השוק החופשי טוענים כי דווקא דרכם מוליכה לשגשוג כלכלי ולרווחה חומרית. אפילו אם אנשים פועלים ממניעים אנוכיים וכל אחד חושב רק על טובתו הפרטית שלו עצמו, כל עוד התחרות ביניהם הוגנת - הציבור יוצא נשכר ומרוויח. כשם שקנאת סופרים תרבה חכמה, כך הוא הדין גם בכל תחום אחר בחיים.

אומנם, גם בשיטה כלכלית זו יש חסרונות. היא מעודדת רדיפת בצע ועושה את שורת הרווח לחזות הכל. היא יוצרת תרבות שמקיפה את האדם בפיתויים המגרים אותו לצרוך מעבר לנדרש לו. האדם נעשה למכונת צריכה: הוא עובד כדי שיהיה לו במה לקנות, וקונה כדי שיהיה לו עבור מה לעבוד.

הצד השווה לשתי השיטות הללו שהן מעמידות במרכז את האדם - את רצונותיו, את מאוויו, את רעיונותיו, ואת צרכיו החומריים. בשתיהן העולם נתפס כמגרש משחקים השייך לאדם היכול לעשות בו ככל העולה על רוחו. שתיהן מוציאות את הקב"ה מהתמונה ומתייחסות לאדם כאילו היה יחידה כלכלית ותו לא.

של מי האדמה הזאת בכלל?

ואז באה מצוות שכחה ומזכירה לאדם את מה ששכח... היא מאזכרת את האמת, שהוא עצמו רק אורח בעולם, והקרע אינה רכושו הפרטי.

אילו היה האדם בעל הבית המוחלט של אדמתו, הרי שכל מה שהיה שוכח בחלקתו - ממשיך היה להיות שלו. אך האמת היא שהאדם הוא רק בגדר חוכר שקיבל רשות שימוש בקרקע, בעוד הבעלות המוחלטת שלה הייתה ונתורה בידי בורא עולם. לפיכך קבעה התורה שהתוצרת שנשכחה בשטח עוברת לידי בעל הבית האמיתי והלה בוחר לתיתה לאביזנים.

מצות השכחה מחזירה את האדם לפרופורציה, ומזכירה לו אמתיות יסוד שהוא נוטה לשכוח: קנייניו ונכסיו שייכים בעצם להקב"ה. אפילו היצירות והיוזמה להצליח בעסקיו הם מתת הבורא הנותן לו כוח לעשות חיל. ענייני החומר הם רק אמצעי לתכליות גבוהות יותר. לפעמים דווקא מה ששכחנו, מזכיר לנו מיהו בעל הבית האמיתי של חיינו.

מחלוקת ידועה עוסקת בשאלה המהותית, האם מצוות צריכות כוונה או לא. כלומר, האם מספיקה לאדם הידיעה הכללית כי הוא ממלא אחר הוראת נותן התורה, או שעליו להיות מודע לעניינה של כל מצווה מסוימת אותה הוא מקיים, כדי שמעשיו הטובים ייחשבו כמצוות. אך, בין המצוות הרבות בפרשתנו אנחנו פוגשים אפשרות חדשה: מצווה שכל אפשרות קיומה היא רק כשאין לאדם שום כוונה לקיימה...

"כי תקצור קצירך בשדה ושכחת עומר בשדה, לא תשוב לקחתו... כי תחבוט זיתך, לא תפאר אחריו... כי תבצור כרמך, לא תעולל אחריה..." (דברים כד, יט-כא). בכל המצבים המתוארים בפסוק, קיומה של המצווה תלוי בהעדר ידיעה. שהרי, מי שזוכר כי הותר בשדה עומר, זיתים או ענבים, שוב אינו יכול לקיים מצות שכחה. אם כן, המצווה מתקיימת דווקא בעת בה האדם כלל אינו מודע לכך שהוא מקיים מצווה בזמן שהוא שוכח תבואה, ובוודאי שאינו עושה זאת בכוונה תחילה.

מתבקשת השאלה, מה טיבה של מצווה זו שכל עניינה שכחה? וכי איזה משמעות עשויה להיות לפעולה שאין האדם מקיימה אלא במצב של חוסר ידיעה?!

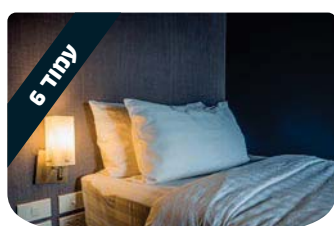
שווים ושווים יותר

כבר דורות רבים מתנהל בעולם הוויכוח מהו המודל הנכון לאורו צריכים להתנהל החברה והכלכלה, בצורה הצודקת, השוויונית והמוסרית ביותר.

הקומוניסטים טענו כי הרכוש הפרטי הוא מקור הקנאה והמדון שבין בני האדם. החזק מרושש את החלש והחלש, מבקש את עושרו של החזק. רק ביטול הקניין הפרטי יבטל את קנאת איש ברעהו, כשייווצר שוויון מלא בתנאי החיים בין בני האדם, בלי קשר למעמדם ולעסקיהם. סיסמתם הייתה: "כל אדם לוקח כפי צורכו - ונותן כפי כוחו".

הרעיון נראה היה יפה על הנייר, והוא אף סחף אחריו יהודים רבים, אך הניסיון ליישמו הטביע את העולם בנהרות של דם ובמים של עצב וכאב. לא די שהשלוש המיוחל לא בא, אלא שהמסטר הקומוניסטי אף הביא בכנפיו צורות חדשות של אכזריות ודיכוי שהעולם לא הכיר כדוגמתן.

המשנה בפרקי אבות אומרת: "שלי שלך ושלך שלי - עם הארץ". מסביר המהר"ל שמידת החכמה מיוסדת על ההכרה בקיומן של הגדרות ואבחנות. מערכת המבוססת על מחיקת האבחנה הבסיסית בין "שלי" ו"שלך", לא רק

ערכים לילדים
משל ותבונההניצוץ היהודי
החלוםהרב מאיר ויצמן
הסליחההרב דוד ברוורמן
שה אובד

מחשבות טובות

הרב דוד ברורמן

באחת משבתות אלול, פתח כ"ק הרבי בעל ה'פני מנחם' מגור זי"ע בסיפור אשר היה בימי אביו, בעל ה'אמרי אמת' זי"ע. ליל שבת קודש, תור ארוך של חסידים עוברים לברך ולהתברך מהרבי בברכת "שבת שלום". והנה, רואה בנו של הרבי את אחד החסידים מדוכדך. ניגש אליו הבן ושאל: "מה העצב הזה על פניכם, והלא שבת קודש היום?" ענה החסיד: "כמו כל החסידים כאן, רוצה אני לברך ולהתברך מהרבי, אולם מכיוון שכידוע יש כאן ציבור ענק של חסידים, ולא ניתן לעכב את הרבי, המשמשים דואגים לזרז את התור, לומר רק 'גוט שבת' ולהמשיך. אך בשל גודל המעמד נעתקות המילים מפי, ואני ממלמל בקושי את האות ג' מתוך ה'גוט שבת', וכבר מוצא אני את עצמי רחוק מהרבי. מצב זה מכאיב לי ומדכדך אותי". ענה לו בן הרבי: "תקשיב, יש לי עצה עבורך. כבר כשאתה עומד בתחילת התור, תתחיל לומר 'גוט שבת', ועד שתגיע לפני הרבי סביר להניח שתזכה לסיים את הברכה... וכידוע: 'הכל הולך אחר הסוף'".

אמר הרבי לקהל החסידים: "עומדים אנו בימים הראשונים של אלול. בפחד נורא ואיום עומדים להתייצב לדין לפני מי שאמר והיה עולם. אנו מבקשים סל מלא בקשות לשנה החדשה, ומוסיפים אנו בבקשתנו: 'למענך אלוקים חיים', כביכול לא בשבילנו אנו מבקשים אלא בשבילך! אמורים אנחנו לבקש זאת בגמגום. האם מימשנו את האמון שנתן בנו בורא עולם בראש השנה שעבר? האם באמת החיים שלנו היו 'למענך'? על כן כדאי להתחיל כבר מעכשיו לגמגם... להתנצל, להתחרט, לנסות לתקן, כדי שאולי נזכה לסיים את הגמגום עד ראש השנה, כי אם נתחיל לגמגם בראש השנה מי יודע מתי נסיים..."

העצה

מבואר בספרים הקדושים שאחת העצות המועילות ביותר לזכות בדין היא זיכוי הרבים. יסוד זה אנו מוצאים גם בפרשה: "לא תראה את שור אחיך או שיו נדחים והתעלמת מהם, השב תשיבם לאחיק" (כב, א). מלמדנו החפץ

שה אובד

למענך אלוקים חיים - עכשיו הזמן

חיים זי"ע, "דין השבת אבידה הוא אפילו אם ערכו אינו עולה יותר משוה פרוטה, והחוב הוא 'השב תשיבם' אפילו מאה פעמים. מעתה, אם שווה פרוטה כך, על כל גופו לא כל שכן. אם הוא מאבד חלק מחייו, אם הוא תועה מדרך השכל, על אחת כמה וכמה שהחוב הוא לקיים בו מצוות השבת אבידה".

השלטים

נאמר בילקוט שמעוני בעניין רוצח בשגגה שנענש לגלות אל עיר מקלט: "אמר משה, ריבונו של עולם, זה שהרג בשגגה בדרום או בצפון, מנין יהיה יודע היכן ערי מקלט שיהא

תקשיב, יש לי עצה טובה עבורך. כאשר אתה עומד בתחילת התור תתחיל...

בורח לשם? אמר לו, 'תכין לך הדרך' (דברים יט, ג), שלא יהיו טועים וימצא אותו גואל הדם. אמר לו, 'היאך?' אמר לו, 'העמד להם איטלסיות (שלטים) מכוונות לערי מקלט...' אם לרוצחים עשה שביל ודרך שיברחו וינצלו, לצדיקים על אחת כמה וכמה".

מבאר מרן הגרי"ש אלישיב זי"ע, שהתורה ציוותה להכין שלטים ושבילים כדי לסייע לרוצח בשגגה להימלט מידי גואל הדם ולהגיע במהירות אל עיר המקלט. רוצח בשגגה זה זלזל בחיי אדם, ובכל זאת מצווה התורה לסייע לו. על אחת כמה וכמה חובה עלינו לסייע ליהודי שלא הגיע למצבו של רוצח בשגגה אך מחוסר ידע טועה בשבילי החיים בלי לדעת מהי

ההשקפה הנכונה העולה בדרך ה'. חובה על כל אדם לפקוח את עיניו ולכוונו אל דרך הישר. ויותר מכך, גם אם אותו יהודי בטוח בעצמו שהוא בדרך הנכונה, אך אתה יודע שהוא טועה, עליך לגשת אליו ולומר לו: ר' יהודי, טועה אתה! גם זה בכלל הציווי של "אבידת גופו".

על פרשת דרכים

אך, ישנה מדרגה גבוהה מזו. פעמים שהאדם הולך בדרך הישר, אך יתכן שכשיגיע אל פרשת דרכים לא יידע את הדרך הנכונה לפסוע בה, ומה יעשה כדי להינצל מכך? על כך נאמר "דרשו ה' בהימצאו קראוהו בהיותו קרוב" (ישעיהו נה, ה). מהו ביאור "בהימצאו"? התשובה היא, שכביכול הקב"ה ממציא את עצמו לדרכי בני אדם לשמור את צעדם, להורותם הדרך ולהזהירם לבל יסוו מהדרך הישרה.

נצטוונו להיות דומים להקב"ה כמו שאמר חז"ל "הוי דומה לו". אם אתה רואה יהודי שמתכנן את חייו אך אינו מצליח להגיע אל מטרתו, והוא נסוג ומתייאש, אם יש ביכולתך לסייעו, סייע בעדו לעלות אל המסלול. אל תתכנס בתוך קונכייתך ותאמר "למה לי להתערב בחייו?" היה חבר טוב, היה דומה לקב"ה, וקיים מצוות השבת אבדה על ידי שאתה משיב את חברך אל הדרך הנכונה.

אם נזכה להשיב בן אובד לאבינו שבשמים, נזכה לחיות בבחינת "למענך", ואז אולי נוכל לפצות פה.

בקש עבדך

על בקשתו של דוד המלך "תעיתי כשה אובד, בקש עבדך כי מצותיך לא שכחתי" (תהלים קיט), ביאר הגאון רבי משה מרדכי אפשטיין זצוק"ל ראש ישיבת חברון, כי ישנם שני סוגי אבדות. יש אבדה שהיא אבודה מבעליה ומונחת דוממת במקום כלשהוא. אך ישנה אבדה מתבקשת, כמו השה שנאבד מן העדר, השה שיצא לחפש עשב, לא שם לב שהתרחק כברת דרך מחבריו ומהרועה. כשמגיע הרגע שרוצה השה לשוב, פועה הוא בבדידותו אך קולו לא נשמע. גם הרועה המחלל בחלילו שם לב להיעדרו, אך קול החליל לא מגיע לאוזניו של השה המרוחק. השה רוצה להימצא - והרועה רוצה למצוא, אך הם אינם מוצאים זה את זה. דוד המלך מבטא את מצבו ואומר לרועה - השי"ת: אני בבחינת שה אובד, אינני יודע את הדרך חזרה אליך הרועה, אך אתה ה' יודע הנך היכן אני, לכן "בקש עבדך", הראה לי אתה ה' את הדרך הנכונה לשוב אליך.

תרמו וקבלו שבת חוויתית במגוון מלונות*

1-800-35-35-26

יבטוף לזמן

יזי' זכרים
זכיתם להשיב מאות משפחות
לבוראם
זכיתם בשבת מרוממת
ומרגשת

לתגובות והערות-מערכת: 072-3303580 alon@arachim.org

© כל הזכויות שמורות // העלון הופק ע"י מחלקת דיגיטל ערכים בשיתוף מחלקת בוגרים
עורך ראשי: הרב משה לנדאו // עורך משנה: יהודה פרידמן // עריכה לשונית: נ. בן צבי // עיצוב גרפי: ג. קוט

לרכים

נקדת מבט

הרב משה לנדא

אין כניסה! לא יכול או לא רוצה

"אני לא יכול לעזור", אמר לי עסקן ידוע כשביקשתי שיעזור למשפחה עם ילד נכה לממש את זכויותיה במערכת החינוך. "פנית לפלוני?" הוא נקט בשם של עסקן אחר וגילגל רק את

הכדור הלאה. לא היה לי שום ספק שאם היה רוצה הוא היה יכול לעזור.

זה הזכיר לי נסיעה אחת שנסעתי עם חבר, לפני עידן תוכנות הניווט. היינו צריכים להגיע למקום שעל פניו היה מוקף ברחובות עם תמרורי אין כניסה. ניסינו מימין, ניסינו משמאל. נאדה, כלום, גורנישט. הסתובבנו חצי שעה סביב עצמנו. "מה הבעיה? בוא ניכנס כאן", אמר החבר. אמרתי לו, "אתה לא יכול. יש כאן 'אין כניסה'."

"אני לא יכול?!" הוא שאל והוסיף, "בוא נראה". הוא נכנס ואמר: "אתה רואה, הנה אני יכול."

מתברר שהביטוי 'יכול' או 'לא יכול', לא תמיד מבטא את רחשי האומר. העסקן שלא יכול, יכול גם יכול רק שהוא לא רוצה. השכן שביקשתם ממנו להחנות את הרכב טיפה 'ימינה', והוא אמר שהוא ניסה ובאמת הוא לא יכול, אפשר שהוא פשוט לא רוצה. והפקיד בבנק שסירב לתת לכם הלוואה בטענה שהבנק 'לא יכול', התכוון שהבנק גם לא רוצה.

תרבות

המציאות שהביטוי 'לא יכול' מחביא 'לא רוצה' נפוץ מאד. אבל הביטוי 'לא יכול' לפעמים רומז למשהו נוסף... עליו מספר דוקא תמרור ה'אין כניסה'. התמרור לא הופך אותנו ללא-יכולים להיכנס לרחוב, הוא רק אומר שאסור להיכנס לרחוב מהצד הזה, על פי החוק. אז מדוע אנחנו משתמשים בביטוי 'לא יכול' גם אם טכנית אנחנו כן יכולים?

התשובה היא שחוקי התנועה המוסכמים באופן די נדיר על כל צדדי המפה הפוליטית יצרו 'תרבות' שלא חוצים צומת ברמזור אדום כמו שלא נכנסים באין כניסה. טוב, לא אם אתם בני נוער על רכב חשמלי...

כשמשוהו הופך לתרבות, העשייה ההפוכה מוגדרת אצלנו כ'לא יכול'. רובנו 'לא יכולים' להסתובב עם פיג'מה ברחוב. יש שממש

'לא יכולים' להוריד את הזבל בלי עניבה ויש אנשים שאפילו 'לא יכולים' לאכול עם הידיים. נוהג שהפך לתרבות הופך אותנו ל'לא יכולים'.

תורת חיים

ההנחה הזו גם עונה על השאלה כיצד התורה מצווה אותנו שלא נהיה 'יכולים' לעשות משהו. אחרי שהתורה מצווה אותנו להשיב אבדה לבעליה, היא מסיימת, "וכן תעשה לכל אבדת אחיך... לא תוכל להתעלם" (דברים כב, ג). "לא תוכל להתעלם" כאילו שהאדם לא יכול פיזית להתעלם מאותה אבדה! זה הרי לא נכון! האדם יכול גם יכול להתעלם מאבדה שראה ברחוב. אולי הוא לא רשאי להתעלם, אבל טכנית הוא יכול להתעלם. מדוע בכל זאת, כתבה התורה "לא תוכל להתעלם"?

הדבר חוזר על עצמו באיסור אכילת מעשר שני מחוץ לירושלים. "לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך" (דברים יד, ז). על כך מביא רש"י את דברי רבי יהושע בן קרחה... "יכול אתה, אבל אינך רשאי". ופעם נוספת, "ואת היבوسی יושבי ירושלים לא יכלו בני יהודה להורישם" (יהושע טו, סג). טכנית, ודאי היו יכולים בני יהודה לגרש את היבוסים. אלא שבשל הברית שכרת איתם אברהם כשקנה מאביהם את מערת המכפלה, לא היו רשאים לגרש אותם.

אז מדוע כשהתורה מתכוונת ל'אינך רשאי' היא כותבת "לא תוכל"? כולם רוצים לנשום כדי לחיות. לכן כולם לא רוצים להפסיק לנשום. ובכל זאת לא תאמר שאתה לא רוצה להפסיק לנשום. תאמר שאתה לא 'יכול' להפסיק לנשום. אפילו שטכנית ודאי אתה יכול להפסיק לנשום.

כשמאד מאד לא רוצים, זה הופך ללא יכולים. התורה מבקשת להפוך את ה'אינך רשאי' לתרבות, לנוהג ברור שאין עליו שאלה כלל, לרצון עז כל כך, שהופך את ה'אינך רשאי' ל'איני יכול', את התורה ל'תורת חיים'. בעיניים של יהודי, איסור תורה חמור כל כך, עד שהוא לא מסוגל לעבור עליו. זה לא 'אסור'. היהודי פשוט 'לא יכול'.

המילה האחרונה

"לא יכול לישון" זו מחלה לאנשים פשוטים. כשלא יכולים לישון, קמים, יושבים ולומדים. (הרה"ק הדברי חיים מצאנז זצ"ל)

השכן שביקשתם ממנו להחנות את הרכב טיפה ימינה, והוא אמר שהוא ניסה ובאמת הוא לא יכול, אפשר שהוא פשוט לא רוצה

3

מתוך הפרשה

הרב ישי וליס

1 "ותפסו בו אביו ואימו והוציאו אותו אל זקני עירו" (דברים כא, יט).

האם אפשר לצפות מהורים שימסרו את בנם למיתה?

חז"ל כבר ענו על כך באומרו: "בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות. ולמה נאמר? דרוש וקבל שכר". התנאים

הנדרשים בהלכה לקיום הדין - כמו שההורים יהיו שווים בקול, בגובה ובמראה - הם בלתי אפשריים למימוש. המשמעות היא שהתורה לא ציפתה שמקרה כזה יתרחש בפועל.

מדוע כתבה התורה פרשה שאין לה היכנות מעשית? כדי ללמד אותנו עיקרון חינוכי חשוב: "קול אביו ואימו שווים". הצלחת החינוך תלויה באחידות המסר ההורי. כשהורים מדברים בקול אחד הילד מקבל גבולות ברורים ומסגרת יציבה. לעומת זאת, כשהמסרים סותרים, הילד עלול להתבלבל ולסטות מן הדרך. אחדות הורית היא מפתח לחינוך בריא.

2 "לא תראה את חמור אחיך או שורו נופלים בדרך והתעלמת מהם - הקם תקים עמו" (דברים כב, ד).

בפרשת משפטים לשון הפסוק שונה: "כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו וחדלת מעזוב לו-עזוב תעזוב עמו" (שמות כג, ה). מדוע בפרשה אחת מדובר על "אחיך" ובשנייה על "שונאך"?

שורש שתי המצוות - גם פריקה וגם טעינה - הוא בצער בעלי חיים, אך יש כאן גם מטרה חינוכית עמוקה יותר. כאשר האדם פוגש בו-זמנית שני בעלי חיים הזקוקים לעזרה - חמורו של אוהבו שזקוק לפריקה, וחמורו של שונאו שזקוק לטעינה - עליו להקדים את סיועו לשונא דווקא. מדוע? כדי לכופף את יצרו.

התורה מבקשת לא רק למונע סבל לבעלי החיים, אלא גם לאמן את הלב לפרק שנאה, לעורר חמלה, ולחזק את תכונת השלום וההתגברות על מידות רעות.

לך א-לי תשוקתי

אחד הפיוטים המרגשים ביותר המבטא את דביקות האדם בבוראו. הפיוט מיוחס לרבי אברהם אבן עזרא. בפיוט יש התייחסות לוויודי על חטאי האדם לפני יום מותו ועל כן בעדות המזרח נהגו לאומרו לפני תפילת ערבית של יום הכיפורים, לצאת ידי הפוסקים שיש לחזור על אמירת הוויודי אחרי סעודה המפסקת. מטעם זה יש מי שנהגו לאומרו עם אדם הנמצא על ערש דווי או בעת הלוויית הנפטרת.

לך רוחי לך כחי / ומבטחי ותקנתי

לך לבי ידם חלבי / קשה אקריב ועולתי

לך יחיד בלי שני / לך תודה יחידתי

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליס)

תורת החנך

הרב צביאלי בן צור

וישנאו אותו בו זמנית.

העניו אהוב על כולם, והמתנשא שנאו על כולם. אם הוא מתנשא דל, הוא שנאו גם על הקב"ה, שהרי 'דל גאה, הקב"ה שונא'. אם אינו דל גאה, ויש סיבה כלשהי להתנשאות, אנשים אולי יכבדו

ילד עניו אהוב על כולם. ילד רברבן שנאו על כולם. כדי שילדנו יהיה אהוב ומוערך על חבריו, הוא צריך להיות עניו אך גם בעל דימוי עצמי בריא. זו לא סתירה לענווה. זו השלמה שלה.

האורחות צדיקים כותב שהענווה ניכרת באדם בכמה דרכים

1. "אם ביזו את האדם ואינו מגיב, הוא בעל ענווה אמיתי, חוץ מתלמיד חכם שביזוהו רבים שאסור לו למחול עד שיפייסוהו"

עבודתנו קודם כל ללמוד את ילדינו שלא יבזו אחרים. אחר כך נדריכם, שאם יבזו אותם יגיבו בשקט באמירה בנוסח - "נראה לי שלא היית רוצה שיאמרו לך דבר כזה, נכון?", ותו

הדרך הבטוחה לעולם הענווה

העניו לא ישפיל דיבוריו ומעשיו

לא. נשים לב שמדובר על תגובה בוגרת שעשויה להפתיע את המעליב ואולי גם להשתיקו. ייתכן שהוא יגיב - "בכלל לא אכפת לי מה יגידו לי..." אם כאן יצליח ילדינו לסיים את הסאגה במילים "אתה בטוח?" ובאותו רגע לעזוב את המקום, הוא ניצח. ראשית - הוא ניצח את יצרו הרע. שנית, הוא עמד בעוצמה שקטה מול מחרפו, כך שכל המתבונן, מתפעל. שלישית - הוא סיים עם שאלה רטורית שהיא הסיום החזק ביותר בכל שיח.

2. "כשיבוא הפסד גדול, או שימותו בניו וקרוביו, ומצדיק דין הבורא ברוך הוא עליו ומקבל מאהבה, כמו שנאמר (ויקרא י, ג): 'ידום אהרן' - וזה יורה מאוד על הענווה"

ידוע הסיפור על יהודי שזרק בהמה טריפה כמו שפסוק הרב, באומרו "ברוך שזיכני לעשות רצון יוצרי". למחרת, הגיע לרב לדין תורה עם שכנו, וכשפסק הרב לטובת השכן, הוא פער את פיו והאשים את הרב בהטיית דין, שוחד ושאר ירקות. מחיר הבהמה היה גבוה עשרת מונים מהמחיר שחייבו הרב לשלם לשכנו... אך כאן הדיון היה בינו לבין קונו, וכאן בינו לבין חברו.

כשילד מפסיד הוא הופך ללוחמני, בעיקר מכיוון שהפסד שלו הוא רווח של חברו, ולכן העבודה צריכה להיות בזמני רגיעה.

כשמלמדים ילד להפסיד בכבוד, מרגילים אותו שלא כל העולם שלו, ושלחברו יש גם מעט מקום. הוויתור המגיע ממקום של בחירה הוא כלי מרכזי בהגעה לענווה.

3. "אם ישמע שהעולם משבחים אותו על חכמתו ועל מעשיו הטובים, לא ישמח בלבו על זה, אלא יחשוב שמעשיו הטובים הם מועטים נגד מה שהוא חייב לעשות, ואינם אלא כטיפה מהים"

ניתן להציג בפני הילדים את השאלה המפורסמת: משה רבינו היה העניו מכל האדם. האם הוא ידע שהוא גדול הדורות או לא? ובהנחה שהוא ידע, איך הוא יכל להישאר עניו כל כך? התשובה היא שמשה ידע את מעלתו, ודווקא לכן דרש מעצמו הרבה מאד, והבין שעם כל מה שהוא קנה יש לו עוד הרבה דרגות לטפס. הענווה גרמה לו להיחפך לאיש הגדול בהיסטוריה!

כך החינוך לענווה יגרום לילדינו להודות על מתנות השמים שקיבלו, כמו חוכמה, ויננוט אותם לרצות לעלות בדרגות מעלה מעלה.

כשפסק הרב לטובת השכן, הוא פער את פיו והאשים את הרב בהטיית דין, שוחד ושאר ירקות

הילחם או ברח

סיבות רוחניות לפחד

במעשיו לחשבון נפש ולתשובה. הפחד, אם כן, הוא שליח של רחמים.

מחקר מדעי משנת 2011 למניינם בחן אדם שלא חש פחד כלל, בעקבות פגיעה באזור האמיגדלה במוחו - אזור המופקד על תגובות רגשיות. לא עזרו עכבישים ארסיים, נחשים, או סוירים בבתי אימה - הוא לא נרתע כלל, ואף ניסה לגעת בזוחלים המסוכנים. רק התערבות החוקרים הצילה אותו.

הדבר ממחיש היטב: לפחד יש תפקיד הישרדותי קריטי. הוא משמש כחיישן פנימי להתרעה מפני סכנות. במישור הפיזיולוגי, הוא מעורר תגובת 'הילחם או ברח' - שחרור אדרנלין, האצת דופק, לחץ דם מוגבר ועוד. גם הפחד ממחלות מדברן לאורח חיים בריא וזהיר - תזונה, לבוש, והימנעות מסיכונים מיותרים. הפחד גם מרסן התנהגות מזיקה - פחד מהחוק מונע גניבה או אלימות. וכמו שאמרו חז"ל: "אלמלא מוראה של מלכות, איש את רעהו חיים בלעו" (אבות ג, ב).

לסיכום, הפחד - על אף שהוא לא נעים - הוא מנגנון אלוקי, שנועד להציל אותנו הן פיזית והן רוחנית.

יבקש רחמים להינצל מזה, כי לכך עוררוהו מן השמים בפחד זה".

שלמה המלך כותב: "ושומע לי ישכון בטח ושאנן מפחד רעה" (משלי א, לג). המצודות דוד מפרש: "בטוח יהיה שלא תבוא עליו פחד רעה". ללמדנו, כי שלווה נפש ניכרת דווקא במי שמדקדק לא לחטוא. ואכן, מעשה בעניין זה מובא בגמרא (ברכות ס, ע"א): תלמיד אחד הלך בשוק של ציון, וראהו רבי ישמעאל ברבי יוסי כשהוא מפחד. פנה אליו ואמר: 'חוטא אתה! שהרי נאמר: "פחדו בציון חטאים"' (ישעיהו לג, יד).

הפחד מהאחד - אינו פחד מאף אחד. ומי שאינו פחד מהאחד - פחד מכל אחד

אימרה ידועה אומרת: "הפחד מהאחד - אינו פחד מאף אחד. ומי שאינו פחד מהאחד - פחד מכל אחד."

החטא, לפי חז"ל, יוצר סדק בקשר שבין האדם לאלוקיו, והפחד משמש סימן לאותו ניתוק. רעיון זה בא לידי ביטוי עוצמתי בדבריו של הנביא עמוס: "אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו?" (עמוס ג, ו). השופר בא לעורר את האדם מרפיון רוחני. גם הפחד אינו רק תגובה רגשית, אלא קול פנימי עמוק כשופר נפשי, שבא לעורר את האדם להתבוננות מחודשת

תורת הנפש פסיכולוגיה יהודית

הרב דניאל נשיא

אחת התופעות המעסיקות ביותר את נפש האדם היא תופעת החרדה. לעיתים רבות, איננו מבינים מדוע אנו כה מפחדים? לשם מה נועד רגש זה מלכתחילה? כיצד הוא מגביל אותנו? ומהי משמעותו העמוקה, רוחנית ופסיכולוגית?

מן ההיבט התורני, הפחד נברא בעיקרו כאמצעי להתעוררות רוחנית. כך מלמדת הגמרא במסכת ברכות (דף נט, ע"א): "אמר רבי יהושע בן לוי - לא נבראו רעמים אלא לפשט עקמומיות שבלב", שנאמר: "והאלוקים עשה שייראו מלפניו" (קהלת י, יד). אכן, אילו לא נטע הקב"ה באדם את תכונת הפחד, היה קשה לו מאוד להתרחק מן החטא, ולכן נבראו בעולם רעמים, רעידות אדמה ותופעות טבע מסוכנות - המעוררים את ליבו של האדם.

בשם הבעל שם טוב (מובא ב"יושר דברי אמת") נאמר, כי יראה חיצונית הפוקדת את האדם נועדה לעוררו ליראה פנימית של תשובה. גם רבי צדוק הכהן מלובלין ("צדקת הצדיק", קסט) כותב: "כאשר נופל על אדם פחד - תיכף

ערכים לחיים

הרב מאיר ויצמן

הסליחה

שחרור הנפש

תחושת הכאב מוכרת לנו. העלבון חד וחודר לעצמות. והצד השני? לא מבקש סליחה. אולי ממלמל איזו "סליחה" שרק

מוסיפה אש למדורת התסכול. זה מעליב, זה מקומם, וזה משאיר אותנו עם משא כבד. משא של כאב כבוש, עלבון צורב, וטינה נוקבת. המשא הזה מרגיש כל כך כבד, כאילו מישוה הניח אותו על כתפנו, והותיר אותנו כבולים תחתיו.

אבל מה אם ילחשו לנו כי המשא הזה - למרות שנראה כאילו מישוה הניח עלינו - הוא בעצם שלנו ויש לנו את היכולת הפנימית, את העוצמה הרוחנית, להניח אותו מעצמנו?

הסוד

הגמרא (תענית, כ, ע"ב) מספרת: "שאלו תלמידיו את רבי זירא: 'במה הארכת ימים?' - שאלה שמתייחסת בדרך כלל לשכר על מעשים טובים. הוא ענה תשובה מפתיעה, שנוגעת עמוק לסוד הסליחה: 'מימי לא הקפדתי בתוך ביתי... ולא עמדתי על מדות'."

מסופר על רבי זירא, שפעם אחת פגע בו אדם וביזה אותו בפני רבים. אותו הפוגע, מתוך גסות רוח או חוסר מודעות, לא בא לבקש סליחה. רבי זירא לא כעס על כך שהאדם השני אינו ממלא את חובתו.

הוא הבין שהמחילה אינה רק מתנה לפוגע, אלא מעשה חסד עם עצמו. הוא לא חיכה שהפוגע יעשה את הצעד הראשון, אלא שחרר את עצמו מהעול של הכעס והעלבון. אריכות ימיו של רבי זירא, כפי שהוא עצמו מפרש אותה, אינה רק שכר רוחני או נס משמיים. היא גם תוצאה ישירה של אורח חיים נפשי בריא. כשאדם אינו מקפיד על עלבונות ונוטר טינה, הוא משחרר את נפשו וגופו ממתח עצום. כעס, טינה ותסכול הם רעל לגוף ולנפש. הם מעלים את רמת הלחץ, פוגעים במערכת החיסונית ועלולים להוביל למחלות פיזיות ונפשיות. הסליחה, לעומת זאת, היא תהליך של ניקוי, של שחרור אנרגיה שלילית המאפשרת לגוף ולנפש להבריא ולשגשג.

הכוח לבחור

הסליחה, בתפיסה היהודית העמוקה, היא הרבה מעבר לפעולה מוסרית

שבין אדם לחברו. היא תהליך גאולה פנימית של הנפש. הרמב"ם מדגיש בהלכות תשובה - "המבקש מחילה - צריך שיפייס את חברו". אך מה קורה כשהוא לא פייס? מה אם הוא פשוט 'נעלם מהשטח' או מתבצר באגו שלו? כאן אנו נתקלים באתגר רוחני עצום. בכל לילה, לפני השינה, אנו אומרים: "הריני מוחל וסולח לכל מי שהכעיס והקניט אותי..." האמנם? ככה, במילים בודדות ניתן לוותר בקלות על פגיעות עמוקות? האם זהו ויתור אמיתי או שמא סוג של הצהרה שאין לה אחיזה במציאות הרגשית שלנו?

דווקא מתוך השאלה הזו מתגלה העומק האמיתי של הסליחה. היא איננה תלויה בהכרח בפעולתו של הצד השני, אלא בבחירה הפנימית שלנו. אנחנו בוחרים לשחרר את עצמנו מהכבלים של הכעס והטינה, גם כשהפוגע אינו זמין לבקש סליחה, או כשהוא מבקש אותה בדרך שאינה מניחה את דעתנו.

ריפוי הנפש

אז למה בכל זאת לסלוח? כי הסליחה משחררת. היא מפרקת את הכבלים הבלתי נראים של הטינה הקושרים אותנו לעבר ולפוגע. היא מחזירה לנו שליטה עילאית על הרגש, על המקום שבו אנו בוחרים להכיל את עולמנו הפנימי. היא לא מתירה את העוול שנעשה - שהרי עוול נשאר עוול - אבל היא מרפאת את הנפש. היא מאפשרת לניצוץ האלוקי שבנו לזרוח שוב במלוא עוצמתו, ללא עכירות הנגרמת מכעס וממרירות.

בסופו של יום, הסליחה איננה מתנה לפוגע - היא המתנה היקרה ביותר שאנחנו מעניקים לעצמנו. וכמו כל מתנה טובה ונדירה, שווה להתאמץ לפתוח אותה וליהנות ממנה שיש בתוכה.

בין תחילת אמירת הסליחות על ידי עדות המזרח, לתחילת אמירת הסליחות על ידי קהילות אשכנז, כשאורית ראש השנה, יום הדין והרחמים באויר, הבה ננצל את ההזדמנות להתבוננות פנימית כנה. האם אנו מוכנים באמת לוותר על הצדק שלנו בזוגיות, בקהילה, ובעבודה, ולקבל את המתנה שנקראת סליחה - גם כשהצד השני אינו איתנו, או כשהוא לא מבין את עומק הכאב? זוהי בחירה שתשחרר אותנו ותאפשר לנו להיכנס לשנה חדשה מתוך טהרה, שלוה וברכה.

ערכים לפיתח היהודי

הרב מיכאל לסרי

אחדות

הורית

על מלחמות בתוך הבית

הסיטואציה הבאה קרתה אצלכם בבית, ואיכשהו השתרבבה אל דפי העלון. השמות בדויים, הפרטים שונו, אך הרעיון קיים. ילד אחד, נניח קוראים לו שלומי, מגיע לאבא ואומר "אבא, אני רוצה סוכריה על מקל".

אבא שומע ונענה, "מה פתאום? קודם תסדר את החפצים שהבאת איתך מקודם הביתה, תניח אותם בחדר, תאסוף את הצעצועים המפוזרים על הרצפה סביב סביב, תכין שיעורי בית, ואחר כך נדבר על סוכריה".

שלומי רואה שלא הולך לו בקלות עם אבא... ופונה למטבח, למצוא את אמא ליד עמדת הכיור באמצע שטיפת כלים. "אמא?"

אמא מסתובבת אליו, והוא ממשיך, "נכון אני ילד טוב? נכון עזרתי לך עם הכלים?"

"בוודאי", עונה אמא, ושלומי ממשיך, "אז אני רוצה סוכריה על מקל, בבקשה אמא..."

עד כאן הסיטואציה המבוססת על מציאות שמתרחשת בבתי רבים, בפרטים אלו או אחרים.

נאמר שבמקרה הזה האמא לא ידעה שהאבא לא הסכים לתת סוכריה. אבל מה קורה כשאבא ואמא נמצאים אחד ליד השני ואמא שמעה שאבא אמר מה שאמר... יש בתים, בהם הילד יכול לנצל את טוב ליבה של אימו על חשבון דעתו של האב ולבקש ממנה דברים שאבא אסר, או להוציא אישור מאביו לאחר שאימו שללה בכל תוקף.

בבתים כאלו מתנגנים שני קולות. הקואליציה ההורית שאמורה להיות מורכבת מאבא ומאמא מפורקת. ההורים אינם משלימים עם דעת הצד שכנגד, ומנהלים מלחמה.

לא לחינם נכתבה פרשת בן סורר ומורה בפרשה העוסקת במלחמה. בן סורר ומורה גדל בבית שבו שוררת מלחמה. התוצאה הישירה של המלחמה בין ההורים היא, שההורים צריכים לקחת את ילדם לבית הדין ולומר: "תראה, יש לנו כאן ילד שאינו שומע בקול אביו ובקול אימו". ואכן, ילד כזה אינו שומע לשני הקולות-גם לקול אביו וגם לקול אימו. ומדוע? כי יש שני קולות... אמור להיות רק קול אחד - 'קול אביו ואימו'...

ילד יכול להישמע לקול אחד. שני קולות? הוא פורש מהמערכת ויוצא לתרבות רעה.

אמא ואבא צריכים להיות מסונכרנים. "אתה רוצה סוכריה עם מקל? שאלת את אבא? בוא נראה מה אבא אומר". אבא אומר, "שאלת את אמא? בוא נראה מה אמא אומרת". כשהילד רואה קואליציה, הוא רואה עוצמה, הוא רואה חזק, יש לו נפש בריאה, נפש טובה. כשהוא רואה חילוקי דעות, אנחנו בבעיה. אז בואו נדבר כולם בקול אחד בבית...

הניצוץ היהודי

כל מסע רוחני מוכרח להתחיל ברגע של התעוררות. הרב אהרן אלון המסע התחיל דווקא ברגע של שינה, וליתר דיוק - בחלום שבתוך השינה.

אהרן אלון נולד וגדל בתל אביב, בבית מסורתי של עולי תימן. השבתות בבית היו עם קידוש ותפילה וחגי ישראל נשמרו כהלכתם - אבל לימודיו היו בבית ספר ממלכתי. משם - הדרך להתרחקות הייתה קצרה. כשהוא סיים תיכון ועשה צבא, הקשר היחיד שלו ליהדות התבטא בביקורים מזדמנים אצל הסבא והסבתא ומעט הסיפורים ששמע בבית.

הלילה ששינה הכול

המפנה התרחש לילה אחד כאשר חזר עם חברים מבילוי כלשהו. "זה היה יום רגיל לחלוטין. חזרתי בשעה די מאוחרת וישר הלכתי לישון. פתאום, באמצע הלילה, חלמתי חלום שטלטל אותי לחלוטין".

בחלום הוא חש שהנשמה שלו עולה למעלה, כשהיא נמשכת לעבר אור גדול. "ממש יכולתי לראות את הגוף שלי מלמעלה, שוכב במיטה", הוא מספר. "זה היה כאילו שאני מביט בעצמי במראה אבל יודע שה'אני' האמיתי שלי הוא משהו נפרד מהגוף שעליו אני מביט".

ואז הוא שמע קול שאומר לו: "אם אתה לא חוזר בתשובה, אני לוקח את הנשמה".

"הקול לא הפחיד. הוא היה שקט ורגוע, אבל חד. כאילו מישהו אומר לי: אם לא תעשה עם חייך משהו - אין להם טעם. מיד אחר כך הרגשתי את עצמי יורד למטה, כאילו אני נופל ישר לתוך הגוף כמו אבן לתוך מים. מיד אחרי החלום אני מתעורר בבהלה ומתחיל לבכות כמו ילד, כמו תינוק ממש. בחיים שלי לא חוויתי דבר כזה".

איך חוזרים בתשובה

החלום טלטל את עולמו של אהרן. הוא הבין שנתבע ממנו לעשות דבר מה, אך לא ידע מה. אפילו הביטוי 'חוזר בתשובה' לא היה נהיר לו. מה פשר הדבר? איך בדיוק חוזרים בתשובה? היכן מתחילים? דבר אחד היה ברור לו: אי אפשר להמשיך בשגרת החיים. חייבים שינוי.

יש חלומות שאחריהם האדם חוזר למסלולו והחלום עצמו מתעמעם ונחלש עד שהוא נעשה לזיכרון קלוש, אך לא החלום הזה. החלום נחרט אצלו בצורה כה עמוקה ומוחשית, עד שכל בוקר הוא מצא את עצמו מתעורר מחדש עם תחושת שליחות בוערת. איך עושים את השינוי הנדרש? מהו בעצם הסיבה בגינה ירדה נשמתו לעולם מלכתחילה?

אחרי שבועיים של תהיות והתלבטות פגש חבר שסיפר לו על סמינר 'ערכים' שיתקיים בבית

החלום

את מושג התשובה הרב אהרן אלון פגש לראשונה בנסיבות מפתיעות: חיפוש אחר פתרון לחלום הוביל אותו לסמינר 'ערכים', שם הכיר את סוד מסע הנשמה

"אם אתה לא חוזר בתשובה - אני לוקח את הנשמה"

מלון באשקלון. הוא החליט לקפוץ על ההזדמנות והגיע עם קבוצת חברים. בעצמו לא ידע למה לצפות. לא תיכנן לקבל עול מצוות ולא חשב לעשות שינויים מפליגים בחיים. רק בא לשמוע - אולי הרבנים יצליחו לשפוך אור על החלום המוזר. החברים באו אף הם להנות. חשבו לקפוץ לים, להשתכשך קצת בבריכה, ועל הדרך לשמוע כמה הרצאות קלילות. מה יש להפסיד?

מסע הנשמה

הסמינר נמשך שלושה ימים. "אני זוכר איך שבכניסה ללובי כולנו התבדחנו ואמרנו אחד לשני שבחיים לא נחזור בתשובה", הוא מספר.

אך עד מהרה גילה שההרצאות מעניינות מכפי שחשב. הן נגעו בשאלות היסודיות ביותר של החיים, כאלה שידע שביום מן הימים הוא יצטרך לתת עליהן את הדעת, רק לא ידע מתי. בשביל מה אני חי? האם לחיים יש משמעות או שאנחנו רק שורדים? האם רדיפת תענוגות מבטיחה חיי מאושרים? האם יש בורא לעולם, או שזו רק אמונה? ואם יש - מה הוא רוצה ממני?

ההרצאות הכינו את הקרקע, אבל ה"מכה בפטיש" באה בשבת אחר הצהריים, בהרצאה שעסקה במציאות הנשמה.

"אם חלילה נאלצים לקטוע את רגלו של אדם-האם הוא מפסיק להיות הוא? אם משתילים

בו לב של אדם אחר - האם זהותו העצמית משתנה?" שאל המרצה. "ואם היו עושים את אותו הדבר לכל אחד מאבריו - מחליפים לו את הכליות, הריאות, הכבד, הלב וטחול, הגפיים והדם... באיזו נקודה היינו אומרים שזה כבר לא אותו אדם?"

"גם אחרי כל השינויים הללו הוא יישאר אותו אדם", הגיב אחד השומעים.

"בדיוק! כי האדם וגופו הם שני דברים שונים. הגוף הוא הכלי, המעטפת, אבל האדם הוא החלק הרוחני, הנשמה. לכן, כאשר פעילות הגוף נפגעת, באופן קבוע או זמני, יכולת ההשפעה של האדם על העולם מצטמצמת. אבל בסופו של דבר, הנשמה היא דבר נפרד שקיומו אינו תלוי בגוף. לכן, גם אחרי שהגוף מתפרק לחלוטין, הנשמה ממשיכה להתקיים".

המרצה המשיך ותיאר את מסעה של הנשמה. איך היא יורדת מגגני מרומים בתחילת לידתה של האדם, ואיך גם במהלך חייו של האדם, בכל פעם שהוא ישן נשמתו עולה לצור מחצבתה, רושמת את פעולותיה ונותנת דין וחשבון על מעשיה.

אהרן נרעש. התיאור שיקף אחד לאחד את החוויות שעברו עליו בחלום.

אם היו מחליפים לאדם את הכליות, הריאות, הכבד, הלב, הטחול, הגפיים והדם... באיזו נקודה היינו אומרים שזה כבר לא אותו אדם?

עולם שלם של מושגים בלתי מוכרים נפתח בפניו. פתאום החלום המוזר קיבל פשר והיגיון. פתאום הוא קלט את המסר.

שעה קלה לאחר מכן התחיל הסימפוזיון, המעמד המרגש החותם את הסמינר ובו המשתתפים מספרים על חוויותיהם ועל השינוי שהם מתעתדים לעשות בחייהם.

"ברגע שבו זימנו את המשתתפים לעלות לבמה קמתי ורציתי לרוץ. החברים שלי תפסו אותי - 'מה אתה עושה? אתה מבין את מה שאתה עושה?' עניתי להם בשקט: 'כן, אני יודע'. הנחתי ציצית וכיפה - וזהו. מאז התחברתי".

המעניין הוא שגם החברים האחרים שניסו לעכב בידו, בסופו של דבר חזרו בתשובה. לאחד מהם זה לקח חצי שנה, לאחרים שנה ויותר, אבל היום רובם שומרים מצוות.

מהחלום הלכה למעשה

אחרי הסמינר אהרן התחבר לרב אצלו למד בקביעות. בהמשך, בהוראת רבו, עלה לירושלים ולמד בישיבה. כעבור זמן לא רב התחתן עם רעייתו והקים משפחה לתפארת. "בחסדי הבורא זכיתי מאז ועד היום לשבת באוהלה של תורה וללון בעומקה של הלכה", הוא אומר.

היום הוא מתגורר בעיר חרדית, מקדיש את כל עתותיו ללימוד התורה ואף מכהן כמו"צ (מורה הוראה) לענייני סת"ם. הוא ורעייתו זכו לבנים ולבנות בנים ההולכים כולם בדרך התורה. רבים באים ללמוד את שיעוריו או להתייעץ עימו בשאלות של הלכה, אך מעטים מהם מעלים בדעתם כי כל זה התחיל בעקבות חלום. אכן, בכל יום מחדש הרב אהרן אלון חי לא רק את החלום אלא גם את פתרונו.

ערכים מאחורי הקלעים

כ־180 מתנדבות
השתתפו בכנס
השנתי של
תוכנית החברות
'פעילות' מבית
תנועת 'ערכים',
שנערך באולם
'רויאל' בבני ברק.
תוכנית פעילות

מקיפה כיום כ־500
זוגות של לומדות ומתנדבות מכל קצוות
הארץ במטרה לבנות גשרים בין עולמות,
תוך מתן ליווי והדרכה לבוגרות הסמינרים
בצעדיהן הראשונים.

ברגע מיוחד, אחת מהלומדות, בעלת חזות
חילונית מובהקת, שיתפה את הקהל בקשיים
העומדים בדרכם של המתקרבין. "אתן
רואות את החזות החילונית שלי, אבל לא
מדמיינות שתוך כדי נסיעה באוטובוס אני
מאזינה להרצאה מחזקת. אתן גם לא רואות
את האתגר שבשמירת שבת כשהמשפחה
אינה שותפה לדרך. מי שמסתכל מבחוץ
רואה אדם חילוני - אבל לא יודע מה מסתתר
באדם הזה, כמה הוא רוצה להתקרב אל ה'
וכמה מניעות יש לו. אל תשפטו אדם לפי
הלבוש או המראה. אתם לא יודעים איזו אש
בוערת בתוכו".

המשיכה וסיפורה גם על עוצמת ההשפעה
שיש למתנדבות דרך הלימוד השבועי. "בכל
פעם שיש לי מצב של ספק או קושי, אני
מנסה לחשוב מה המתנדבת שלומדת איתי
הייתה אומרת או עושה במצב כזה".

מאחורי המסר הכללי התגלה גם סיפור
אישי: מסתבר שמשפחתה הייתה קשורה
לבבא סאלי זצ"ל, ובמהלך התוכנית היא
גילתה שהמתנדבת שמלווה אותה היא
צאצאית למשפחת אבוהצירא. מאז נרקם
קשר חם בין השתיים.

דבריה התקבלו במחאות כפיים, והאירו
את מהות התוכנית - ראיית הנקודה היהודית
הפנימית ולא רק המעטפת החיצונית.

שינוי חיים בחצי שעה

בתוכנית 'פעילות' כל מתנדבת מתקשרת
עם בוגרת סמינר או אישה הנמצאת בתהליך
התחזקות, כאשר משך הלימוד הטלפוני
המומלץ הוא בין רבע לחצי שעה. הנושאים

פעילות

כשיחיה בטלפון משנה חיים:
כנס מרגש של תוכנית 'פעילות'
בו מתנדבות ולומדות נפגשו
פנים אל פנים אחרי חודשים של
קשר טלפוני - בערב שבו הוסרו
מחיצות ונפתחו לבבות

אל תשפטו אדם לפי הלבוש
או המראה. אתם לא יודעים
איזו אש בוערת בתוכו

מגוונים: עבודת המידות, שלום בית, חינוך
ילדים ועוד - הכל בהתאם לעניין. "המתנדבות
אינן אמורות להחזיר בתשובה את הבוגרת,
אבל הלימוד הזה משפיע לטובה", אומרת
הגב' אלנבוגן, מנהלת תוכנית 'פעילות'.

המתנדבות מקבלות חומרי הדרכה ותכנים.
יש גם שיחה שבועית שהגב' אלנבוגן עצמה
מוסרת בקו ההדרכה הפנימי של התוכנית.
בנוסף, מאמר שבועי נשלח במייל כדי לעזור
למתנדבות להבין את עולמן של בעלות
התשובה. פעם בחודש, הצוות המקצועי
המלווה את התוכנית משתדל לעמוד בקשר
עם כל מתנדבת ולראות כיצד אפשר לסייע
ולקדם, ופעם בשנה מתקיים כנס שנתי
בהשתתפות המתנדבות והבוגרות.

"אנשים חושבים שבשביל שינוי רוחני
נדרשות פעולות דרסטיות, אך האמת היא
שדווקא הקשר האישי יכול לפעול רבות. יש
קונה עולמו בשעה אחת - ויש מי שקונה את
עולמה בחצי שעה של לימוד טלפוני שיכול
לשנות חיים של אישה ולהעלותה על מסלול
רוחני".

אמצע התהליך

"לא תמיד המתנדבות עצמן מעריכות
את גודל ההשפעה שעשויה להיות להן על
המהלך הרוחני של אישה מתחזקת", מסבירה
מנהלת תוכנית 'פעילות'. "משום כך,
חיפשנו הפעם להציג בפני הקהל משתתפת
שנמצאת באמצע התהליך ויכולה לשתף את
הציבור באתגרים העוברים עליה - דברים
שאדם שעומד מבחוץ לא מודע להם".

הרב דניאל נשיא, מנהל מחלקת הדרכה
ופיתוח ב'ערכים', הציג בכנס את האופן
בו ניתן ללמד ציבור חילוני אודות מושג
התפילה. "חז"ל מלמדים אותנו שהתפילה
היא אחת הדרכים העיקריות באמצעותן
האדם מפתח קשר פנימי לבורא עולם. אי
אפשר להפריז בחשיבותו של הקשר הזה
עבור כל יהודי - ובפרט עבור מי שנמצא
בתהליך התקרבות לעולם התורה".

בהמשך דיברה מנהלת התוכנית על כוח
ההשפעה של הקשר האישי: "קשר מחבר
את האדם בשרשראות מוצקות למקור שלו:
למשפחה, לתורה, למסורת. ב'ערכים' תמיד
אומרים שאת עיקר ההשפעה על המתחזקים
לא עושים המרצים, אלא דווקא הפעילים
והרכזים ששומרים על קשר קבוע ויוצרים
חיבור. את ההשפעה הזאת אנחנו רואים גם
אצל משתתפות 'פעילות'. החיבור גורם להן
לשוב ולבדוק, ובזכות החמימות הנפשית
ליבן נפתח לשמוע ולקבל".

"הרב אייזיק שר זצ"ל ביאר שהתורה כולה
כלולה במצוות 'ואהבת את השם אלוהיך'
'ואהבת לרעך כמוך' - לרמז שהדרך לאהבת
ה' היא באמצעות אהבת הזולת. הקשר
האנושי הוא כל כך משמעותי ומרפא את
הנפש. נשמתנו חוותה כאב עצום כאשר
נפרדה מבורא עולם, והחיבור האנושי בעולם
הזה נותן לה חוסן ותחושת חיבור שממנה
מגיעים לחיבור לתורה ולבורא יתברך. אנחנו
שומעות את זה מבוגרות סמינרים שמעריצות
את המתנדבת ולא מוותרות על הקשר".

הצטרפי ללימוד טלפוני קצר
וחד שבועי עם בוגרת ערכים

073-3328764

בטלפון 073-3328764 יש לציין: שמיני

פעילות

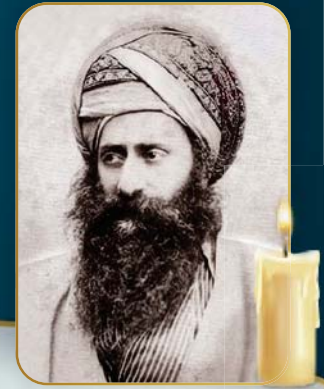
ללמוד. לדעת. להבין

בעקבות

ה"בן איש חי" זי"ע

יומא דהלולא - י"ג אלול

מתולדותיו

- נולד — תקצ"ה
- נפטר — תרס"ט
- פעילות — בגדד, עיראק
- מקום קבורה — בגדד
- חיבורים — בן איש חי, אדרת אליהו ועוד

מה מאוד נפעם השודד לגלות כי ה"בן איש חי" הוזיל מכספו הוא כדי לתת ליהודי להחזיר לאותו הגוי את חובו כדי למנוע חילול השם! הדבר עורר בו יראת כבוד כלפי ה"בן איש חי", ואין פלא כי נרתע לאחוריו ונסוג בעת שגילה כי הוא עומד לפשוט על שיירה שבה שוהה מרן.

בעמקי הבור

כדי לגדול בתורה, נזקק ר' יוסף חיים מבגדד לכוחות נפש עצומים, שידחפו אותו להקדיש את ימיו ולילותיו ללימוד התורה ולעבודת ה'. כוחות כאלו הוא השיג בעקבות סיפור שאירע עימו בקטנותו.

יוסף חיים הצעיר היה אז ילד בן שבע. יום אחד, הוא נפל לבור עמוק בחצר בית אביו. את כל כוחותיו הוא אימץ כדי לזעוק לעזרה, אך הבור היה עמוק וחצר הבית הייתה שוממה, ואיש לא נענה לקריאותיו. השעות חלפו, גרונו כבר ניחר, והוא עדיין התאמץ לצעוק בקול "הצילו!" ולקוות לעזרה... ואין. בטנו החלה להמות מרעב, והוא נחלש ונחלש. ועדיין... קולו לא הגיע לאף אוזן של מחלץ פוטנציאלי שיוכל להושיעו.

בבור האפל הבין יוסף חיים, למרות גילו הצעיר, שהיחיד שיכול לסייע לו הוא הקב"ה. אז קיבל על עצמו נדר ואמר: "ריבוננו של עולם, אם תציל אותי מתוך הבור האפל והמסוכן הזה, אקדיש את כל חיי לתורה ולעבודת השם!"

הוא אך סיים להוציא את המילים מפיו, והנה - התקבצו אותם אנשים להם ייחל כל אותן השעות סביב הבור! סוף סוף נשמעו קריאותיו וזעקותיו, ואנשים הבחינו בכך שבבור נמצא ילד מסכן ומותש.

החלו האנשים להתלבט ולהתדיין בהצעות שונות, כיצד יש לחלץ אותו מהבור המסוכן. כל עצה שעלתה, הורדה מיד מסדר היום. לבסוף, הציע מישוה לקחת חבל עבה, לכרוך את קצהו כעניבה, ולשלשלו אל הבור. יוסף חיים יקשור את העניבה מתחת לזרועותיו, וכמה נערים צעירים וחזקים ימשכו את החבל עד שיצא מן הבור.

העצה התבצעה כפי המתוכנן, והגדר לא נשכח מליבו של הילד הקט. הוא החל להתאמץ במיוחד בלימוד, בעבודת ה' ובתפילה. מאמצי גילו לעין כל כי הוא ניחן בכישרונות עילויים, וכך גדל לגאון עולם.

על אדמת המדבר

ה"בן איש חי" היה ידוע בהשתוקקותו לארץ הקודש, וחפץ בכל מאוודו לחונן את עפרה. באחת השנים עלה בידו לממש את משאלתו, והוא יצא לביקור בארץ ישראל.

את דרכו הארוכה עשה ה"בן איש חי" בשיירת גמלים שחצתה את המדבר, כשהיא מודרכת על ידי מנהיג שיירה ערבי. טרם יציאתו לדרך סיכם עימו הרב כי השיירה תשבות ביום שבת קודש ולא תמשיך במסעה.

אך, בהגיע יום שבת קודש, סירב מנהיג השיירה לקיים את התנאי שנקבע מראש. "מקום זה בו אנו מצויים כרגע הוא מקום מסוכן במיוחד ששודדי המדבר מצויים בו. לא נוכל להתעכב במקום זה", הוא הודיע לרב ולקבוצת הנוסעים היהודיים.

למרות הסכנה שריחפה מעל ראשם, החליטו היהודים להתעכב במקום. הערבי עצמו המשיך את דרכו, אך לאחר כברת דרך עצר והתחבא לראות מה יקרה. ליל שבת קודש פרש את כנפיו על היקום, ותחזיתו של מנהיג השיירה התממשה. מתוך ענני החול המדברי פרצה קבוצת שודדים אל תוך המחנה המאוכלס שהקימו היהודים, והקיפה את אוהלו של ה"בן איש חי".

ואז קרה הפלא.

ראש השודדים נכנס אל האוהל, הציץ - ונפגע! הוא סב על עקבותיו במהירות, כשליבו נרעד מהמחזה הקדוש של מרן ה"בן איש חי", והריץ אחריי את אנשיו חזרה אל המדבר.

מנהיג השיירה הערבי נרעש ונדהם. הוא רץ אל אוהלו של ה"בן איש חי", התנפל לרגליו וביקש את סליחתו על שהשאיר אותו במדבר בלא השגחה. הוא הבין שמדובר באיש קדוש אשר יש לנהוג בו כבוד.

ומנין ידע ראש השודדים על גדלותו של ה"בן איש חי"?

באחת השנים הגיע יהודי לבית המשפט כשהוא מנהל דין ודברים מול אותו השודד על חוב שהיה חייב לו. היהודי כפר בחוב וכך נגזר פסק הדין לטובתו. השודד לא התייאש, ופנה לתבוע את אותו היהודי פעם נוספת, והפעם - בבית הדין היהודי, אצל מרן ה"בן איש חי". בפעם זו הוכרח היהודי להודות כי הוא כפר בחוב מפני חסרון כיס.

רבי יוסף חיים זצוק"ל נולד בכ"ז באב תקצ"ה, לאביו רבי אליהו חיים, שהיה רב העיר בגדד שבעירק. בצעירותו למד ב'מדרש בית זילכה', והפך לתלמידו המובהק של רבי עבדאללה סומך. בגיל שבע עשרה נשא לאישה את אחות רבו. עם פטירת אביו רבי אליהו בשנת תרי"ט, התמנה ה"בן איש חי" לממלא מקומו, אולם סירב לקבל שכר כרב הקהילה, ולפרנסתו הצטרף לשותפות עם אחיו. רבי יוסף חיים התפרסם באהבתו לארץ ישראל, והקפיד לשלוח לשם תרומות. כמו כן, רכש לעצמו חלקת אדמה בארץ. בהשפעתו הוקמה ישיבת 'פורת יוסף' הקרויה על שמו, והוא אף זכה לבקר בארץ.

פסיקתו של הבן איש חי ידועה כמקורית ושונה משאר פוסקי ספרד. כשבשונה מרוב פוסקי ספרד, פעמים רבות הכריע שלא כדעת ה'שולחן ערוך' בעיקר כדי להחמיר כדעת הרמ"א. בנוסף, הוא התחשב בדעת האר"י והרש"ש.

הבן איש חי כתב חיבורים רבים אך רק חלקם הודפסו, וביניהם: 'בן איש חי', 'אדרת אליהו', 'אורח חיים', 'כתר מלכות'. נפטר בי"ג באלול תרס"ט, ונטמן בבגדד עירו.

מוסר השכל

צדיק מצריה נאמן -
לא ידי כוח מעשיו הטובים.

התכנים מלוקטים ומעובדים מתוך הספר 'זכרונם לברכה' של הרב אהרן פרלוב שליט"א

דיון מסביב לשולחן

ברכה חוזרת בגלל שינוי מקום

שאלה

שני האחים עמדו לצאת ביחד מהבית. בפיו של האחד היתה סוכריה על מקל והוא מצץ אותה בהנאה, ואילו השני קירר את עצמו ביום החם בעזרת הארטיק שהחזיק בידו.

אביהם שיצא יחד עמם מהבית, אמר לבנו: "כשאנחנו יוצאים מהבית אתה צריך לחזור ולברך שוב ברכת 'שהכל'".

"ומה איתי, האם גם אני צריך לברך שוב?" תהה אחיו כשהסוכריה בפיו.

"אתה אינך צריך לברך שוב. הברכה שבירכת מועילה לך גם לאחר שיצאת החוצה", ענה האב. מה ההבדל ביניהם? מדוע מי שאוכל סוכריה ויצא החוצה אינו צריך לברך שוב, ואילו האוכל ארטיק צריך לברך שוב?

תשובה

כל סוגי המאכלים שמברכים לאחר אכילתם 'בורא נפשות', אינם טעונים ברכה אחרונה במקום שאכלו אותם. לכן, היציאה ממקום האכילה מסיימת את האכילה שנעשתה באותו מקום, הקשורה לברכה שבירך. כיון שכך, אם אכל במקום אחד, ושינה את מקומו למקום אחר, צריך לחזור ולברך שוב קודם האכילה השנייה. זאת כיון, שהברכה שייכת למקום קביעותו הראשון שעזב, וכאשר הוא שינה קביעות זו לקביעות במקום אחר, הוא מתחייב לשוב ולברך. גם במקרה שדעתו היתה מתחילה בזמן הברכה, שילך אחר כך למקום אחר, צריך לחזור ולברך. אבל, אם השאיר במקום אכילתו את חבריו ואחר כך חזר לשם לאכול עמהם, אינו צריך לחזור ולברך (משנה ברורה כו).

דין זה הוא כאשר במקומו החדש הוא אוכל מאכלים אחרים, או אפילו את אותם מאכלים שאכל קודם, ואפילו אם מחזיק פרי בידו ותוך כדי אכילה יצא ממקומו והלך למקום אחר. בכל המקרים האלו צריך לברך שוב, כיון שכל חתיכה וחתיכה שאוכל מהפרי היא אכילה בפני עצמה, והברכה שברך על האכילה בפנים אינה פוטרת את האכילה שיאכל בחוץ (משנה ברורה קעח, לט).

מסיבה זו, מי שאוכל גלידה או ארטיק ויוצא החוצה, צריך לברך שוב מכיון שכל אכילה ואכילה היא בפני עצמה. אבל, במקרה שהאוכל נמצא כל העת בפיו, כגון שמוצץ סוכריה וכדומה, נחשב הכל לאכילה אחת ואינו צריך לברך אם כשיצא החוצה היא היתה בתוך פיו.

סיכום

היוצא ממקומו באמצע האכילה, צריך לחזור ולברך על האכילה החדשה שמכניס לפיו, כגון שאוכל ארטיק או גלידה.

אבל על אוכל שנמצא כבר בפיו, כמו סוכריה, אינו צריך לברך שוב.

נכתב על ידי הרב יעקב דהן שליט"א
מו"צ בבית ההוראה של הגאון רבי עמרם פריד שליט"א

המדור נועד לעורר את לב המעיינים ואינו נועד לפסוק הלכה. בשל ריבוי הפרטים והשוני בכל מקרה, למעשה יש לשאול מורה הוראה.

הזכוב הטרדן

שאלה

על מצחו של התלמיד יונתן נחת והתיישב זכוב. הוא סילקו בתנועת יד, אך הזכוב עשה סיבוב וחזר להטרידו. כך חזר הדבר על עצמו - הזכוב הולך ושב אל פניו של יונתן (כמעין מגנט), והלה מנסה שוב ושוב לגרשו אך לא מצליח לסלקו...

שלמה, חברו של יונתן, הבחין בצערו והציע לו: "אני ממחה בתפיסת זכובים, על ידי תנועת ידים מהירה שהתברכתי בה. האם תרצה שאתפוס את הזכוב הטרדני? יונתן השיב בחיוב.

שלמה שלח את ידו במהירות לעבר פניו של חברו, אך ברגע האחרון חמק הזכוב מידו... ניסה פעם נוספת, ושוב נמלט הזכוב החמקן, ולאחר מכן חזר להתיישב על אפו של יונתן...

"עכשו תראה שאצליח", אמר שלמה. בתנועת יד רזיזה ביותר ניסה לתפס את הזכוב, ואז ארע דבר מצער - בלא כונה העיף שלמה בידו את משקפיו של יונתן...

המשקפים נשברו, ועכשו תובע יונתן את דמיהם...

כנגדו טוען שלמה: "בסך הכל נסיתי לעשות עימך חסד, ואם כן כיצד נתן לחייב אותי על הנזק שנגרם מתוך שגגה גמורה!?!..."
עם מי הדין?

תשובה

שינוי במסכת בבא קמא (כו, ע"א): "אדם מועד לעולם", וחייב לשלם על נזקים שעשה בין בשוגג ובין באונס. גם אדם שכונתו היתה לעשות טובה וחסד לזולת, אך בפועל הזיקו - הדין הוא שחייב בנזק שגרם לחברו (יעין בנתיבות רצא, יד). וגם בענייננו, אף על פי ששלמה התכוון לטובה - לעשות חסד עם יונתן ולגרש את הזכוב מעליו, בכל זאת, מכיון שהזיק בידיו את המשקפים, עליו לשלם עבור הנזק.

אמנם, כאשר הצענו את השאלה לפני מורנו ורבנו הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, אמר רבנו: מצינו בתשובת הרא"ש (שהובאה בטור חו"מ סי' תכ"א), שאם שני אנשים (ריקים מתורה ומיראת שמים) החליטו להיאבק, ותוך כדי ההתגוששות ביניהם הפיל האחד את חברו לארץ והזיקו - המזיק נחשב ל"מזיק ברשות" ופטור מתשלום הנזק, שכן הדבר ידוע ששנים המתאבקים יחד, עיקר כוונתם שאחד מהם יפיל את חברו ויזיקו, ואי אפשר לאדם לצמצם ולכוון שיפילו בנחת באופן שלא יינזק, וכאילו שניהם התייאשו ומחלו זה לזה מתחילה על מקרה של נזק.

בדומה לכך ניתן לטעון במקרה שלפנינו: יונתן הרי ראה ששלמה מנסה לתפוס ולהלום בעצמה בזכוב שנמצא על פניו, סמוך ממש למשקפיו, וממילא קימת טענה על יונתן: הרי אתה עצמך הזמנת אותו לחבוט בידו בזכוב הכל כך קרוב למשקפיו - אם כן מדוע לא הסרת את המשקפים?! והואיל ושלמה קבל רשות מיונתן להניף ידו במהירות סמוך לפניו, הרי שנחשב הדבר כאלו יונתן קבל עליו את הסיכון על מקרה של חבטה במשקפיו, ושלמה נחשב ל"מזיק ברשות"...

סיכום

נראה ששלמה פטור מתשלום נזק משקפיו של יונתן.

נכתב ע"י הרב ארז חזני שליט"א

וארטים לפרשת השבוע

כא י. כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלוֹקֶיךָ בידך ושביִת שְׂבִיּוֹ. יש להקשות מה הטעם פתח באויבֶיךָ שהוא לשון רבים וסיים בלשון יחיד ונתנו ולא כתב ונתנו, וכן ושביִת שְׂבִיּוֹ יחיד ויחיד ויחיד ושביִת שְׂבִיּוֹ? וי"ל דמצינו ביומא סט. שאנשי כנה"ג הרגו את היצה"ר והצליחו רק לסמאן את העין וזה השפיע על ביטולו על ז' קרובים. ולפי"ז י"ל דזה רמזה התורה כי תצא למלחמה על אויבך שזה שניים יצרא דע"ז ויצרא דעריות. ונתנו ה' אלוֹקֶיךָ בידך רק אחד מהם והוא יצה"ר דע"ז, ואילו מהשני רק ושביִת שְׂבִיּוֹ והיינו דלא נתנו ה' אלוֹקֶיךָ בידך לגמרי אלא רק סימו לו את העניינים. וזה מרומז ברש"י לא דיברה תורה אלא כנגד יצה"ר. חיד"א

כא י. כי תצא למלחמה על אויבך. הטעם שהוא בלשון יחיד, תצא ולא תצאו, י"ל שאיתא בגמ' שדורו של אחאב אי שאלה היו צדיקים נצחו במלחמה כיוון שהיו באחדות, וזמ"ש כי תצא באחדות, ונתנו ה' בידך.

כא יא. וראית בשביה אשת יפת תואר וחשקת בה ולקחת לך לאישה. איתא בסנהדרין אמר חושי הארכי לדוד המלך מ"ט קסביבת יפת תואר: א"ל יפת תואר רחמנא שרייה. א"ל לא דרשת סמוכין, דסמך ליה ליפת תואר בן סורר וכל הנושא יפת תואר הוי"ל בן סורר. ולפי זה מובן מדוע במעשה דתן שבע אצל דוד לא הגיעה הציצית וטפחה על פניו כמו שהיה בסיפור במנחות מד על אדם הזכיר בציצית ונסע לעבור עבירה בארבע מאות זהובים ואז באה הציצית וטפחה על פניו שפירוש, ד"ל דכיון דדוד נסיב יפת תואר שמע מינה דלא מצינן דרשי סמוכין וכמו שמבאר בסנהדרין, וא"כ אסור לו ללבוש ציצית בסדין של פישתן משום דהוו כלאים וכמבאר במנחות דף מ', ולכן הציציות לא טפחו על פניו כי לא היתה לו ציצית. חת"ס.

כא יא. וראית בשביה אשת יפת תואר. וברש"י לא דיברה תורה אלא כנגד יצה"ר, ווארט חסידי אומר ע"פ יבמות סג'. שרב אמר לתלמידיו שאשה מצילה משני דברים, א. מגדלת הבנים לתורה. ב. מצילה מן החטא. ויפת תואר הרי לא מגדלת הבנים לתורה, כי הרי בנה ייצא בן סורר, א"כ לא דיברה תורה אלא כנגד יצה"ר.

כא טו. כי תהיינה לאיש שתי נשים האחת אהובה ואחת שנאה. איתא בקידושין סח. וכי יש אהובה ושנואה לפני המקום. היינו וכי אהבתו ושנאתו של בעל חשובה לפני ה'; אלא אהובה, אהובה בנישואיה, ושנואה, שנואה בנישואיה. ושנואה היינו שנשא חיבי לאווין. ולפי"ז אתי שפיר גם הפסוק בפרשת ויצא, דאיתא שם ותהר עוד ותלד בן ותאמר כי שמע ה' כי שנואה אנכי ותקרא שם שמעון. ויש להקשות אמאי בראובן לא אמר כי שנואה אנכי, שהרי כבר אז היתה שנואה? ולפי הנ"ל יש לומר ששנואה היינו חיבי לאווין כמבואר בפרשתנו, ולא נהייתה חיבי לאווין, היינו אחות אשה, רק בלידת שמעון, כי על ראובן נתעברה מטפיה ראשונה דכתיב בכורי אשה כוחי וראשית אוני וא"י עדיין לא נשא את רחל ולא הייתה שנואה דהיינו חיבי לאווין. משא"כ בלידת שמעון כבר נהייתה שנואה כי יעקב נשא את רחל מיד בגמ' השבע ברכות של לאה.

כא טו טז. כי תהיינה לאיש שתי נשים וגו' וילדו לו בנים האהובה והשנואה וגו' והיה הבן הבכור לשנואה. בני להקשות דבתחילה הפסוק מבואר שהאהובה ילדה ראשונה כי כתוב וילדו לו בנים האהובה והשנואה, משמע קודם האהובה. ואילו בהמשך כתוב והיה הבן הבכור לשנואה? ואומרים ע"כ בשם הגאון, דהאהובה ילדה קודם כי ילדה בחודש שבועי, והשנואה ילדה בתשיעי וילדה אחרי האהובה, אבל מכיוון שהתעברה קודם לאהובה לכך הולכים אחרי העיבור והבכור הוא לשנואה. וכבר צווחו ע"כ רבים ובחם השואל ומשיב, החכמת שלמה ועוד רבים, שהרי לדינא הולכים אחר הלידה ולא אחר העיבור. והגדיל לעשות הנצי"ב בהעמק דבר שכתב שהוא לא מאמין לשמועה שיצאה ושקר העידו בשם הגר"א. וליישב דברי הגר"א מובא בעלון הנפלא 'איחוד וחידי' שביאר דברים כן: הנה בסנהדרין נ': איתא דבן נח חידב על העוברים, משום דלגבינו עובר חשיב נפש. מאידך גיסא בישראל הוא בטל לגבי אמו ולא חשיב נפש. ולפי"ז י"ל שבבן נח הבכור הוא כבר משנעשה עובר, והרי השנואה היא יפת תואר (וחי"ל כאן והובא ברש"י יא) שהיה בן נח, ולכן בנה שהתעברה ממנו מקודם הוא בכור, ומה שבלידה תלך מילתא הוא רק בישראל. ולכן וילדו לו בנים קודם האהובה, אבל והיה הבן הבכור הוא לשנואה. (יש להאיר כאן את דברי ר"י איבשיץ שהטעם בוהיה הבן הבכור לשנואה, משום שצדיקה לקח' מתאוהו לתפילתה כמו שמצינו אצל האמהות כח"י הוא משהה אצלה את זמן ההריון).

כא טז – יז. והיה ביום הנחילו את בניו את אשר יהיה לו וגו' כי את הבכור בן השנואה יכיר לתת לו פי שנים בכל אשר ימצא לו. יש לדקדק שלגבי ירושת כל האחים

כתוב לשון אשר יהיה לו ואילו לגבי בכור כתוב אשר ימצא לו. וצריך להבין למה חילק בלשון בין כל האחים לבכור? ואומר הגר"א שכלל האחים כתוב אשר יהיה, משום שהכוונה היא גם למה שגיע בעתיד. משא"כ בבכור כתוב בו אשר ימצא כי דינו לרשת פי שניים רק ממה שנמצא כבר בשעת הירושה ולא יקבל פי שניים במה שראוי להגיע לאחר מכן.

כא כא. ורגמוהו לכל אנשי עירו ובאבנים ומת וביערת הרע מקרבך וכל ישראל ישמעו ויראו. יש להקשות למה לא הוסיף כאן הנוסח ולא יזידון עוד כמו שמצינו בפרשה הקודמת בשופטים יז יג על ממרא פי הכהן? וי"ל שמצינו במנהגיהם עא. שכן סורר לא היה ולא עתיד להיות. וא"כ מובן למה לא כתוב ולא יזידון עוד כי מעולם לא זדו בזה, אז ל"ש לא יזידון עוד.

כא כב-כג. וכי יהיה לאיש חטא משפט מוות והומת ותלית אותו על עץ: לא תלין נבלתו על העץ כי קבור תקברנו ביום ההוא וגו'. יש להבין מה היא הכפילות הזאת **קבר תקברנו**. וי"ל ע"פ סנהדרין מו. שהרוגי ב"ד לא היו קוברים אותם בקברי אבותם אלא היו להם שני בתי קברות מיוחדים, אחד לנהרגים ולנחנקים, ואחד לנסקלין ולנשרפים. ורק משנתעלל הבשר היו מלקטין את העצמות וקוברין אותן במקומן, דהיינו בקברות אבותיו. ולפי"ז אתי שפיר קבור תקברנו. כי הפסוק בא לרמז לנו שיש לו קבורה אחר קבורה. פעם אחת מיד אחרי העונש ופעם שנייה משנתעלל הבשר.

כב ד. לא תראה את חמור אחיך או שורו נופלים בדרך וגו'. במשך חכמה כאן התקשה למה כאן הנוסח הוא לא תראה את חמור אחִיךָ, ואילו במשפטים הנוסח הוא כִּי תראה חמור שנאִתָּךְ, וי"ל, אומר המשך חכמה, שבמשפטים הוא ראה ב' חמורים אחד של שונא ואחד של אוהב ויש נידון מה ירים קודם, לכך כתב **כי** תראה חמור שונאך שיש לראות ולדון מה ירים קודם, אבל כאן מדובר שיש רק חמור אחד שאז אין עליו לדון אלא מיד לעזור ולכן כתב לא תראה, והיינו שלא יתבונן אלא מיד יעזור. והטעם שאצלנו לא העמיד ב' חמורים של שונא ואוהב, כי כאן אחרי חטא העגל ואחרי כל החטאים שחטאו במדבר כשכולם היו מלאים בחטא ל"ש מקרא של שונא, כי שונא מבואר בחז"ל שאני שונא אותו בגלל חטאו, וד"ז שייך דווקא אם פלוני חטא ואני צדיק כמו שהיה בזמן צאתם ממצרים (פרשת משפטים) עוד קודם חטא העגל ושאר החטאים שעברו, אבל כאן לא שייך לומר שאחד חטא והשני לא, כי כולם היו מלאים בעבירות.

כב ז. שלח תשלח וגו' למען ייטב לך והארכת ימים. ויש לעיין דהא חוקדמים ברכת אריכות ימים לברכת ייטב לך, ואילו לגליל ה טז כבידוד הורים כתוב הפוך למען יאריך ימך ולמען ייטב לך והדבר צריך טעם. וי"ל דמבואר בתרגום ויתנן כאן שפירש למען ייטב לך קאי על עולם הזה ולמען יאריך ימך קאי על עולם הבא. והנה מצינו בירושלמי ריש פאה שכידוב אב ואם הוא מצוה חמורה שבחמורות, ושילוח הקן הוא קלה שבקלות, ומצינו בזבחים קט. דדרך התורה לכתוב בדרך דלא אז וז. וא"כ בשילוח הקן שיהי מצוה קלה הוי"א שיקבל שכר רק בעוה"ז ולכן נאמר קודם למען ייטב לך בעוה"ז והתורה מוסיפה שלא רק בעוה"ז אלא ולמען יאריךון ימך גם בעוה"ב. משא"כ כבידוב אב שזה חמור הוי"א איפכא, שיקבל שכר רק בעוה"ב וקמ"ל שאף בעוה"ז. טעמא דקרא.

כב ז-ח. שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך והארכת ימים. כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תמים דמים בביתך. הטעם שנסמכה פרשת שילוח הקן ל"ויאל תשים דמים בביתך", אולי י"ל ע"פ קידושין טו: מסופר שם על אדם שאביו שלח אותו להוריד גוזלות ע"י שילוח הקן והוא עלה וירד וברידתו נשבר הסולם והוא מת. ומקשינן שם הרי כתוב למען ייטב לך והארכת ימים והוא מת מאותה מצווה, ומשינן סולם רעוע הווי, דקביע אידם ולא מסכינן בזה אניסא. וזה מה שכתבו כאן שאם אדם משלח את הקן הוא יאריך ימים, אבל כל זה הוא בתנאי שלא ישים הוא דמים בביתו, היינו שלא ישים סולם רעוע או בלא מעקה.

כג ד ג. לא יבוא ממזר בקהל ה' גם דור עשירי לא יבוא לו בקהל ה'. לא יבוא עמוני ומואבי **בקהל ה' גם דור עשירי לא יבוא להם בקהל ה' עד עולם**. רבים נתקשו כאן למה גבי עמוני ומואבי איתא עד עולם, ואילו בממזר לא כתיב עד עולם, בפרט לפי מה דאיתא בספרי שגם ממזר נאסר עד עולם גז"ש מעמוני ומואבי? וי"ל א. ע"פ מה דאיתא בקידושין עב: עתידין ממזרים להיטھر לעת"ל ודרשת הסיפרי זה על הזמן הזה. ועי"ל שגם בה"ז יש אפשרות לממזר להיטھر כדאיתא בקידושין סט יכולים ממזרים להיטרה ע"י שישא שפחה ויוולד לו וישחררו. ועי"ל דהא מבואר ביבמות עח: שבדרך כלל ממזרים מתים עד עשרה דורות, ולכן ממילא לא שייך כ"כ שיחיו יותר מכך, לכן לא תב עד עולם. טעמא דקרא.

כג ד. לא יבוא עמוני בקהל ה'. ובחז"ל עמוני ולא עמונית ולמה עמוניות מותר, כתוב כי כל הטעם שעמוני לא יבוא ע"ד אשר לא קידמו אתכם בלחם ובמים, ואין דרך אישה לקדם בלחם את האנשים, ומקשה ע"כ הגמ' היה להם לקדם אנשים לקראת אנשים ונשים לקראת נשים ומסיק כל

פרשת כי תצא תשפ"ה

כבודה בת מלך פנימה. ויש להקשות הא המואביות היו פרוצות ביותר ואפי' המלכים הפקירו גותיהם וא"כ היה להם לקדם את הנשים בלחם ומים? וי"ל דתירץ הגמ' כל כבודה בת מלך פנימה הכוונה היא לנשים היהודיות ולכן המואביות לא יכלו לקדם בלחם ובמים, כי היהודיות היו בפנים ולא ראו אותם. חכמת שלמה למהרש"ל יבמות עז.

שס. ואשר שכן עליך את בלעש לקלץ. למה כתב אשר שכן ולא נקט שלח או ביקש? ויש ליישב דבלא בשכירות יכול לומר אין שליח לד"ע דדברי הרב ודברי התלמיד, אבל בשכירות יש משמעות במחנה אפרים שלוחין יא. שיש שליח לד"ע ולי"א דברי הרב, כי ע"י השכירות הוא נהיה ממש כידו ועיני"ש.

כג ה. על דבר אשר לא קידמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים. אומר רש"י על העצה שיעצו אתכם להחטיאכם. ולכא"ו הוא תימה מדוע שינה רש"י ממה שכתוב להדיא בקרא שהטעם הוא משום שלא קידמו בלחם, ומדוע הוצרך לשנות על העצה שיעצו להחטיא אתכם? וי"ל דהנה בזהר הקשה בשביל מה הוצרכו ללחם ומים הרי היה להם באר ומן, ומתרץ שהכוונה היא שלא הקדימו לשלום. והלחם והמים מסמלים דרישת שלום. וקשה על זה הא במו"ק טו. מבואר שכל מ' שנה במדבר היו מנודים למקום, ומנודה אסור בשאלית שלום? וי"ל שמונה אותם גם בתשמיש המיטה, וע"ז אומר רש"י שהם חטאיו אסור בנות, ז"א שהם לא התייחסו לנידוי, ולכן יש עליהם תביעה שהם לא שאלו בשלוםם, ולכן רש"י שינה והוסיף שהטענה על לחם ומים שזה שיעור קיימת רק בגלל שהם רצו להחטיא אתכם. ועי"ל שמבואר בסנהדרין ק: שמי שדואג לאנשים ללחם ומים הקב"ה חס עליו ומוותר לו על כל העונשים שמגיעים לו אפי' אם עובד ע"ז, וא"כ זהו שאמר הקב"ה אם עמון ומואב יקדמו אתכם בלחם ובמים, יתכן והקב"ה היה מוחל להם. אבל כעת שלא קידמו הקב"ה מענישם, אבל לא על הלחם אלא על דבר בלעם.

כג כד. מוצא שפתוך תשמור ועשית כאשר נדרת לה' אלוֹקֶיךָ. נראה לבאר פסוק זה ע"פ כתובות עז: שמובא שם שרבי"ל נשבע שלא יצא מגן עדן ויבדקו אחריו ומצאו שמעולם לא נשבע על שקר, ולכן מוכרחים לקבל שבעות. וזה מרומז בפסוק שלפינו אם מוצא שפתוך תשמור אז תזכה ועשית כאשר נדרת, והיינו שיעזרוך מהשמים לקיים כל מה שיקבלת על עצמך כדי שתוכל להמשיך לקיים מוצא שפתוך. באר מנחם

כד ח – ט. השמר בנגע הצרעת וגו' זכור את עשה ה' אלוֹקֶיךָ למרים בדרך בצאתכם ממצרים. אומר רש"י כאן מחז"ל שאדם יזכור מה נעשה למרים כשדברה במשה ולקחה בצרעת. וי"ז אלא כמבואר בשמות ד' משה נענש בצרעת משום שדיבר לשה"י על ישראל ואמר לא יאמינו בי, וא"כ אמאי הוצרכנו להרחיק נדוד למרים ולא הבאנו ראיא משהה עצמו שלקה בצרעת בגלל שדיבר בישראל? וי"ל, אומר הפנים יפות, שמבואר בחז"ל (מנחות מא) שבעידנא דריתחא הקב"ה מעניש גם מי שלא צריך להיענש, והנה בזמן שעם ישראל היה בעבדות במצרים אז היה שעת כעס שגם שמעוני משהה כבודו נהרג על שלא מל את בנו שלא נענישים ע"כ בזמן רגיל כי זה מצוות עשה, ולכן כעס משם ראיא. אבל מרים נענשה בזמן שהקב"ה לא כעס דכתיב בדרך בצאתכם ממצרים והיינו בשעת הגאולה ולמרות זאת נענשה לכן הבאנו הראיה ממנה.

כד יט. למען יברכך. וברש"י נפלה מטבע מידו ומצאה עני ה"ה מתברך עליה. הגמ' מספרת על רבי עקיבא שהיה מחלך ברחוב ופגש ברבי טרפון שהיה עשיר מופלג מאד. הציע לו ר"ע לקנות מספר עיירות א"ל ר"ט בסדר והפקיד בידו כסף. לימים פגש ר"ט את ר"ע וא"ל היכן העיירות, לקחו ר"ע והראה לו תתי"ם ושיבות שהקים בכסף, א"ל ר"ט אוי לי ששמות כספי על קרן הצבי, א"ל ר"ע כתוב פיור נתן לאבוינים צדקתו עומדת עד, ור"ט שמח. לכאורה הסיפור הזה מאוד מאוד תמוה. איך התנא ר"ט אמר על צדקה קרן הצבי, ועוד מה חידש לו ר"ע? וי"ל שר"ט אמר חבל, הרי מצוות מדאורייתא צריכות כוונה ואני כלל לא כיוונתי לה, עתה ר"ע שפורז נתן לאבוינים, דהיינו שאם נפל סלע מידו ומצא את זה עני, צדקתו עומדת לעד, וכמו שכתוב רש"י כאן, א"כ חזינן דלא בעינן כוונה בצדקה.

כה ג. ארבעים יכנו. איתא במכות כמה טיפשאי שאר אינשי דקיימי מקמי ס"ית ולא קיימי מקמי גברא רבא, דאילו בס"י כתב' 40 יכנו ואתו רבנן ויצרו קמ"ו. וקשה הרי כבר כתוב הרבה קודם לכן בפרשת אמור בספירת העומר תספרו 50 יום ויחמכים אמרו שמונים רק 49, וא"כ למה לא הביאו ראיא משם? אומר האוסטריבאצ, שלהוריד מכה מיהודי זו גלות יותר מאשר לפחות יום.

כה יז – יח. זכור את אשר עשה לך עמלק וגו' ואתה עיף ויגע ולא ירא וגו'. אומר רש"י עיף בצמא דכתיב ויצמא שם העם למות וכתיב אחריו ויבא עמלק, לכאורה מה מעניין אותם עניין הצמא לעמלק. מתוך ע"כ דבית הלוי דהנה מבואר ברש"י בשמות יז ט שעיקר מעשה עמלק הוא בכשפים, והנה כדי לבטל מעשה כשפים בעינן מים כמבואר בסנהדרין סז: ולפי"ז מובן היטב מה שאומר רש"י כיוון שהיו עייפים בצמא לו היה להם מים לכן ויבא עמלק כי לא היה אפשרות לבטל כשפיו שראין שם מים.

מצוות ביומו תתן שכרו

בפרשתנו ישנן מצוות רבות העוסקות בענייני תיקון המידות שבין אדם לחבירו, ואחת מהן היא מצוות תשלום שכר שכיר בזמנו שנאמר ביומו תתן שכרו. ואומרים רבותינו בארשונים (מובא ברא"ה) שמצווה זו היא מצווה לקיום נפשו של הפועל כי אליה הוא נושא את נפשו להתפרנס בשביל לחיות, ואם מאחר לשלם הרי הוא כאילו נוטל ממנו נפשו וכמובאר במ"י בבבא מציעא. ובוזוהר כתב שמכיוון שהמזלזל במצווה זו הרי הוא כנוטל נפשו של הפועל ממזלזל עי"ז חלילה וחס מתמעטים ימיו של בעל הבית וכל הימים והטובות שנגזרו עליו נמחקים ממנו וגורם מיתה לעצמו ר"ל, וזה מלבד מה שעובר בזה על חמישה לאווין, ובגמ' בסוכה איתא שגם נכסי המאחר יורדים לטמיון. ומצוות אלו יש בהן הרבה הלכות ומובא בספר אהבת חסד לחפץ חיים ועי"י מה שהרחיב בזה בפתיחה לשכר שכיר, וכתב שם שמצווה זו היא גם באחד שהבטיח לילד פרס או סוכריה על איזה מלאכה או עזרה שיעשה בשבילו ולא נתן הכסף בזמנו עובר על כל החמישה לאווין, וגם מי שאין לו כסף מוכרח וחייב לקחת הלוואה בשביל לשלם החוב הזה כדי שלא יעבור על איסורים חמורים אלו ותלמידי האר"י כתבו שהמקיים מצווה זו זוכה שתשכר בגופו נפש קדושה כעין הנשמה יתירה שיש לאדם בשבת. **וכן היה אומר הח"ח**: החכם עושה מעפר לזהב, ולעומתו הטיפש עושה מזהב לעפר, והנמשל הוא שכל יהודי הברירה בידו או שמכל הפעולות הפשוטות שעושה, לעשות מהם מעשה מצוה, או לעשות אפילו את המצוות כלכלם. ולדוגמה בולטת כולם משלמים לעגלון או לנהג דמי נסיעה, והנה מי שהתבונן בזה שהוא מקיים עכשיו מצוה של ביומו תתן שכרו, קיים בשלימות מצוה מפורשת של התורה, ומי שלא התבונן אלא שילם בגלל שכך החוק שצריך לשלם, הרי זה בגד מצוה יבישה, וחבל מאד שבשביל חסרון התבוננות יפסיד לעצמו מצוות מפורשות מן התורה, ע"כ משיחותיו של הח"ח. וז"ל בספר אהבת חסד ח"יב פכ"ג בהנה"ה: מה טוב לאדם שירגיל את עצמו שבשעה שעושה מצוה שיש לה שורש מן התורה כגון שמשלם פעולת שכיר בזמנו שמקיים בזה המצוה ביומו תתן שכרו, וכל כיוצא בזה מה טוב הוא שיכין בעת הפעולה לקיים המצוה עשה שאלה נעשית המצוה בגודל השלימות וכו' ויתקדש על ידי זה, וזהו כשכותב למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי והייתם קדושים לאלקיכם, והיינו שהוא עושה אותם בעבור שהם מצוות ה'.

וידוע רבות שכל גדולי ישראל מאוד מאוד הקפידו במצוות ביומו תתן שכרו עשו מזה עניין רב, ולהפך נזהרו מאוד מאוד חלילה מלהלץ פעולת שכיר. נביא כאן כמה סיפורים בעניין זה מהספר מידות טיש. **על האר"י** הקדוש מסופר שמעולם לא היה עומד בתפילת מנחה בערביו של יום טרם פרע את שכר האומנים, וכאשר לא היה בידו לשלם היה מאחר את תפילת מנחה אף לאחר השקיעה כי היה אומר איך אשא פני בתפילה ונדיין לא קיימתי מצווה זו. **הפרי מגדים** קנה פעם חליפה חדשה מכיון שהיה לומד עד שעה מאוחרת בלילה וכל רגע היה יקר בעיניו מזה, השאיר הגאון ביד אשתו הרבנית סכום כסף לצורך תשלום שכר העבודה לחיט, ברגע שהלה יביא את הבגד המוכן. בבואו הביתה באישון לילה, והרבנית כבר עלתה על יצועה לישון, הבחין בחליפה החדשה שהיתה מונחת על השולחן. הפרי מגדים חשש, שמה היא עדיין לא שילמה לחיט את שכרו ויש בזה משום איסור דאורייתא: לא תלין פעולת שכיר וגם איסור לחיט שהכשילו, אך את זוגתו הרבנית לא רצה להעיר משנתה כדי לשאלה, מתוך דרך־ארץ. סגר, איווא, את הדלת אחריה ויצא בחשכת ליל לחפש את החיט, שבודאי ירע הוא. כשמצא את בית החיט, רעד הלה בכל איבריו מרוב התרגשות: וכי מה עושה רבינו בביתי, בשעה כה מאוחרת? הרגיעו הגאון והסביר לו את החשש שסרסם בלבן, ופניו אורו בשמעו מפי החיט הרבנית פרעה לו כבר את שכרו (ספר "ביסוד ישרים ועדה"). **אשתו** של רבי יהושע לייב דיסקין הזמינה סבל כדי להעביר משא כבד לביתה. היא שילמה לו את דמי ההובלה והסבל הלך לדרכו. המהר"ל ראה את התבילה בביתו, ולשאלתו אמרה לו הרבנית את הסכום ששילמה עבור ההובלה. הרב מצא לנכון שדרוש תשלום נבזה יותר ממה ששילמה הרבנית. הוא הזדרז מיד, הוציא את העודף ושיגר אותו לסבל באמצעות שליח. היה זה מאוחר בלילה, השליח יצא וחייש באישון לילה את ביתו של הסבל. לאחר עמל רב מצא את ביתו, ושילם לו את יתרת הסכום (ספר "עמוד אש"). **סיפורה** בתו של החפץ חיים שפעם בחורף העיר אותה אביה בחצות הלילה וביקש ממנה ללכת איתו לחיט, כדי לשלם לו את שכר פעולתו, היות והוא שכח לשלם לו בערב. בית החיט עמד בקצה העיר, הקרה היה גדול והחפץ חיים הוסיף בלכתו עם בתו: אין דבר, הכל כדאי ורק לא לעבור על לאו של תורה. (קונטרס עמוד החסד). **מעשה בבעל השדי חמד**, שנתן את נעליו לתיקון אצל הסנדלר, וכשהחזיר לו

מאמרי מוסר וסיפורים מענייני הפרשה

הסנדלר את נעליו המתוקנות, ראה שהרב מוציא שטר בן רובל אחד כאשר שכר עבודתו הגיע בסך הכל לחמש אגורות, ואמר לו שיבא למחרת לקבל את שכרו, ענה לו השדי חמד, התורה אמרה "לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר" ואם יניח לו יותר מכדי שכרו ואין מי שיפרוט לו בשעה כה מאוחרת, וכי בשביל זה צריך השכיר לסבול?

על רבי אהרן מבעלו מסופר שהיה מקפיד בעניין זה גם אצל נכרי שעבד אצלו, מספק שמא קיימת מצוה זו אצל נכרי. **החפץ חיים** שחיבר ע"כ קונטרס שלם מובא באהבת חסד והיה נאה מקיים, ולא פעם היה נראה הח"ח כשהוא משתרך לעת זקנותו בלילה גשום וקר כדי לשלם שכר שכיר בזמנו, ופעם לעת זקנותו הוצרך לסטוע למרחקים בשביל איזה עניין חשוב, והנה סמוך לזמן שהגיעו הוא ביקש מהעגלון לשוב לעקבו ולחזור לעירו כי שכן לשלם לחיט על תיקון מעילו, ולמרות שמקורביו ניסו מאוד למנוע ממנו לשוב על עקבותיו, הוא לא הסכים אלא פקד לשוב כדי שחלילה לא יאחר מצוה רבה זו של ביומו תתן שכרו ואף לא רצה לסמוך על שליח בזה. והיה אומר הח"ח אפשר לעשות מעצמך זהב וזאת כל פעם שמשלם יכווין ויאמר לקיים המצווה ביומו תתן שכרו ואז הפעולה שלו תהפוך למצווה ששכרה גדול לאין ערוך, כי יש בזה עוד מצוות כמו וחי אחיך עמך, והחזקת בו, ומרוויח ג"כ מצוות לית לא תלין וכו', ומה שצריך זה רק כוונה. ופעם ראו את החפץ חיים מסתובב ברחובה של עיר בער"ש ומחפש ושואל מפי העוברים ושבים היכן נמצא פלוני, ועד שלא מצא לא היה מרגוע לנפשו וכשנמצא האדם שאותו חיפש, החפץ חיים ממש רקד שממחה על שזכה למצואו ולקיים המצווה ביומו תתן שכרו טרם יבוא השמש ויעריב היום. וכן החזו"א מובא במעשה איש כ"ח פעמים ניכרה על פניו שמחה גדולה וכשהיה נשאל ע"כ היה עונה זכתי בס"ד לקיים המצווה הגדולה של ביומו תתן שכרו. **רבי** שאול בראך מקאשוי זצ"ל הקפיד מאוד בקיום מצווה זו וכל פעם שהיה נצרך למלאכה לא היה עושה אא"כ יש באמתחתו כסף מלא לשלם לפועל מיד בגמר יום העבודה כדי שחלילה לא יכשל באיסורי תורה, ובגלל ד"ז היה לפעמים מוציא כספים הרבה יותר ממה שהיה מוציא לו היה שוכר אנשים לעבודה מושלמת ולא היו תובעים שכרם עד סיום העבודה המושלמת, והטעם שעשה זאת כי לא רצה להפסיד המצווה של ביומו תתן שכרו. **האדמו"ר** בעל הדברי אמונה מתולדות אהרן הנהיג בביתו שחשבון הנפש שלהם יהיה בסוף כל יום שיבדקו שקיימו את מצוות ביומו תתן שכרו, **ואף** הסטיפלער נצפה לא פעם לעת זקנותו שהיה מתכת רגליו ועולה ארבע קומות ברגליו לכאובות בשביל חלילה לא לפספס איזה תשלום כמה פרוטות של מי שהקליד לו את חומר לימודו והניח על דלת ביתו ולא לקח תשלום. **על** רבי אהרן קוטלר מסופר שכשהקדים את בניין ישיבתו בקלצק ארץ יום אחד את מנהל העבודה כשהוא מתווכח עם אחד הפועלים: לשאלתו מה קרה, ענה מנהל העבודה שפשוט אין לי כסף כעת לשלם לפועל וזה היכווח שלנו. מיד החזיר רבי אהרן כסיד וכשכולו רועד אמר לו אוי אסור להלץ על פעולת שכיר ואם אין כסף אז אסור לבנות חלילה אם עי"ז יצטרכו להלץ שכר של הפועל אפי' לילה אחד. **ומסיפור** על רבי משה אריה פריינד נאב"ז העדה החרדית שפעם כתב ס"ת והיה יום שלא היה בידו לשלם את הסכום הדרוש. באותו ערב הוא התרוצץ ממקום למקום ודרש במלווים כדי לפרוע את החוב ולמרות מחילת הסופר הוא לא נח ולא שקט עד שעלה בידו להשיג את הסכום הדרוש לזה. בספר בכל נפשך מסופר על רבי נתן צבי פינקל: פעם אברכים בגבעת הפותעו לראות את רבי'ש בערב יום הכיפורים שבהיום תר אחר כתובתו של אחד מאברכי הישיבה בשכונה, התברר שרבי'ש ביקש מאותו אברך שילמד עם אחד מבניו והבטיח שיתן לו משכורת חודשית על כך תחילת לימודם היה בט' אלול וביום זה ערב יום הכיפורים הגיע זמן קיום המצוה לכן התאמץ והגיע בעצמו ביום עמוס כעבר יוה"כ"י לשלם את שכרו ולקיים מצוות ביומו תתן שכרו כהלכתה. בעל מלאכה הוזמן להתקין שלט על אחד מבניי הישיבה בשעות הצהרים הופיע רבי'ש כדי לשלם לו אמר לו בעל המלאכה שעדיין לא סיים את מלאכתו, כעבור כמה שעות הופיע שוב עם הכסף, אמר לו בעל המלאכה שלא גמר ובכלל הוא אינו מבין את הלחץ לשלם שכן כשיגמור יבא ויבקש ולמה רבינו במצבו טורח בעצמו ולא עושה זאת על ידי עושי רצונו, והכל משום שרצה לקיים מצוות ביומו תתן שכרו.

על רבי זושא מאניפולי מסופר: רבי זושא כיהן כרב בעיירה אניפולי. רבי זושא חי בדוחק רב. אשתו של הרב זושא מאניפולי בקשה ממנו פעם שיקנה לה בגד חדש. והרב זושא התאמץ ברות עד שהשיג סכום כסף הדרוש לקניית בגד, וקנה אריג, ונתן לאשתו הרבנית שתמסור לחיט לתפור לה הבגד. והנה ביום אחד ראה שפני אשתו שוב אינם כתמול שלשום. שאל ר' זושא מה קרה הלא כבר יש לך בגד, השיבה אשתו אין לי בגד! תמה הרב זושא: הרי בעצמו מסר לה

חתיכת האריג הדרושה לבגד. סיפרה לו הרבנית שהחייט כשגמר את הבגד, והביאו לה כשהוא כבר מוכן, התאנח פתאום. שאלה אותו הרבנית, על מה הוא מתאנח, וסיפר לה שהוא אירס לא מזמן את בתו, והחתן כשראה כשהמחותן שלו החיט מתעסק בתפירת בד, חשב שזהו ודאי בשביל ארוסתו, הכלה. לבסוף, כשנודע לו שהבגד בשביל אחריים, התקצף והתרגז ויש לו לחיט, מזה הרבה עגמות נפש. ומיד סיממה הרבנית לספר לבעלה לקנות לה הבגד ונתתיו במתנה לחיט בשביל בתו, הכלה הענייה. שאל אותה ר' זושא: ושכר העבודה לחיט שילמתי? לא השיבה הרבנית הלא נתתי לו במתנה את הבגד. כיצד עשית זאת אמר רבי זושא ומה עם שכר השכיר? הלא העניי הזה עבד כל השבוע בשבילך ורק בשבילך, ולא בשביל בתו, ובציפייה גדולה חיכה לגמר עבודתו, שיכול לקנות לחם לילדיו בשכרו, ועתה מה יעשה העני הזה? וכי מה הוא ארבעים אף את נתת את הבגד לבתו הכלה? לא התמהמהה הרבנית אף רגע, הלכה ולוותה את הכסף, ושילמה לחיט שכר עבודתו.

על האדמו"ר מסאטמר רבי יואליש מסופר, שביקש את הגר לביתו קודם שהתפלל מנחה, מכיוון שגר זה תיקן לו את הספסלים השבורים שבביתו, הגר ר' אברהם מן, עבד כל היום בתיקון הספסלים וטרם קיבל את שכרו לפיכך, ביקשו האדמו"ר שיבא לקבל את שכרו ביומו עוד בטרם שיפולל. **על רבי שמואל הלוי וואזנר מסופר**: שהיה לו הקדמה יתירה לכל יאחרו חלילה את תשלום שכרם של הפועלים או עובדי הישיבה. הוא עמד על כך בכל תוקף, באחרית ימיו ציין פעם לפני בני הישיבה, כי כבר 63 שנים מועת הקמת הישיבה לא יאחרו בה את המשכורות לעובדים. **מעשה בר' יחיאל דניצגר** מאלכסנדר. שמסר זוג נעלים לסנדלר על מנת לתקנם, בלילה בא הסנדלר לבית הרבי ומסר לו את נעליו המתוקנות, ובאותו זמן לא היו ברושות של הרב שני רובלים מדי תיקון הנעלים וכדי לקיים מצוות ביומו תתן שכרו הלך הרבי באישון לילה למכירו הגר רחוק מביתו לזה ממנו שני רובלים, מיהר לבית היה נזהר מאוד במצוות ביומו תתן שכרו ולא רק לפועל שביצע מלאכה עברו מיהר לשלם ביומו, אלא אף לחנוני וסוחר הקפיד לשלם שכרו ביומו דוקא ופעמים שהלך למרחקים בשעות הלילה המאוחרות לביתו של החנוני, ע"מ לשלם לו את חובו ומעולם לא יש לפני ששילק את חובו. **האדמו"ר החלקת יהושע מביאלה מסופר**: אחד מהדברים עליהם הקפיד היה על מצוות ביומו תתן שכרו, ואמר על כך לשם יחודי' מיוחד ובכל פעם שהגיע לביתו בעל מלאכה על אחר היה מקבל שכרו ביד שלא לאחר אפילו ביום אחד. היה פעם שהזמינו בעל מלאכה בכדי לפת את הגג בבית לאחר כמה פעמים שלא עמד הזפת והגשמים זלגו פנימה, במשך היום כבר הכין את הכסף וברגע שהאיש סיים את מלאכתו ניגש האדמו"ר וביקש למסור לו את כל הכסף. אולם כשהרבנית ראתה זאת אמרה שיש להמתין עוד יום או יומיים לראות שאכן בעל כשורה בכדי שלא יצטרכו לעשות זאת שוב וגם האיש עצמו הסכים לכך, אולם האדמו"ר לא יכול היה לקבל זאת וטען כי כבר עשה 'לשם יחודי' לתת לפועל את שכרו בו ביום, ולא נחה דעתו עד שנתן לו לכה"פ מחצית מן השכר. כך היה כה כאשר התגורר בתל אביב והוזמן בעל מלאכה לערוך בבית כמה תיקונים אולם לרבנית לא היה במה לשלם וסוכם כי יקבל כספו במועד אחר. בסוף היום התעניין האם שולם לפועל שכר עבודתו ומשנודע לו שלא היה במה לשלם ולא שילמו לו את המגיע לו עשה מאמצים מרובים להשיג את הסכום ושלה את בנו שימחר אל הבית מבעוד יום בכדי למסור את הכסף. גם כאשר עובד התיקון בבית המדרש לא ביקש את שכרו במועד הקבוע שלח שליחים שיאתרו אותו וישלמו את שכרו בעתו ובזמנו.

בחנות הרהיטים הצנועה במאה שערים ניצבת הרבנית אלישיב. ספרייתו של בעלה הרב הולכת וגדלה ומקום לספרים אין, יש, אפוא, צורך בעמודות חדש לספרים. המוכר נקב במחיר העמודות הכולל עמודי תמיכה ומדפים, והוסיף כי מחיר זה אינו כולל הובלה והרכבה, להם יש תעריף נפרד. ישב בעל הבית וערך חשבון, חישב את מחיר העמודות, צרך את מחיר ההובלה וההרכבה, והוא שילם לקונה. הסכום הכולל חולק לתשלומים הנה זוכה היה להספק רהיט לגדול הדור, ולא סתם רהיט כזה שישמש מקום לספריו בהם הונה הוא יונום ולילה. חלפו יומים והנה המוביל, עומד בשערי הבית, נכון לשמוע היתר להעמיד את העמודות. משסיים אסף את כללי, החץ פעם נוספת בטופס לראות אם הכל שולם, ומשמנצא שאכן כך נפנה והלך לדרכו. מה מאד התפלא המוכר בראותו את הרבנית בשערי החנות. לפי מיטב זכרונו הבורך הגיע כבר העמודון לביתו של מרן! האם העמודות אינו לשביעות רצונם? מה קרה? שאל בחשש. רק עתה שם לב כי גם הרבנית מבוהלת, כמה עלתה ההובלה וההרכבה? שאלה קצרות. הכל שולם. השיב המוכר באנוחה רוחה. שולם – אך בתשלומים. זדענו של הרב אינה נוחה מכך, הוא לא מוכן להשתמש בעמודון החדש, כל עוד לא שילמו את שכר הטרחה של הפועל ההובלה וההרכבה. אבל כן שילמתם. ניסה המוכר להתמתק. שילמנו בתשלומים, והרי ובאופן זה לא שילמנו עדין את כל פעולת הפועל. והרי התורה ציונה שלא להלץ שכר שכיר. כל עוד לא נפרע את מחיר ההובלה וההרכבה, לא יוכל הרב להשתמש בעמודון החדש. המוכר נכנע, המוכר נקב במחיר ההובלה וההרכבה והרבנית שילמה אותו במלואו על אתר.

ידיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל ערך בדרך של שו"ת

ישראל הקפדה ורגישות יתירה ונביא להלן כמה סיפורים קצרים מגדולי על גודל רגישותם לכבוד הזולת: **כאשר** בני ביתו של הרב אלישיב פנו אליו בשאלה מפני מה הוא מוותר בביתו את כל הספרים הרבים שאינם חלק מסדר לימודו השיב רבנו כי הוא חושש שמא אי מי ממחברי הספרים יזדמן לביתו וכאשר ייווכח כי הספר אותו הקדיש לו אינו נמצא בין ספריו הוא עלול להיפגע, בשל כך נגדש הבית לעיפה במאות ספרים שונים מפרי מחברי זמננו שחברנו לא היה כלל פנאי לעיין בהם. כל זאת בשל הזהירות שלא לפגוע חלילה באדם. **באירוע** נכבד שהיה אמור לנאום הפני מנחם, האיש הנכבד שנאם לפניו בכינוס מסוים נכשל בלשונו ולא היתה דרשתו שגורה בפיו כהוגן. כאשר קם הפני מנחם אחרייו לשאת את נאומו הכבוד לא אבה לגרום חלישות הדעת לקודמו פתח אפוא בכמה מילים מהוססות בעודו משפשפ בכיסו כמחפש אחר הדף שהכין בו את נאומו. בחלוף רגעיים מבישים התנצל בפני הציבור כי מבחיני עתה שאבד לו הפתק ועל כן הסתפק באמירת 'ווארט' מזכרנו ובזה סיים את הדרשה. לאחר מכן תמחו בפניו למה מנע טוב הרי דרשתו היתה אמורה לעסוק בהתחזקות והתעלות בעבודת ה' והשיב מיניה וביה אי אפשר להתעלות בעבודת ה' על חשבון הזולת. **רבי** בן ציון אבא שאל היה טורח רבות שחלילה לא יצטער שום אדם בסיבתו. עורך ספריו רבי ציון עמר סיפר שבימי מחלתו של רבי בן ציון הרופא אסר עליו להתענות. והנה ביום הסיבה סיפר תלמידו באתי לרבי בן ציון לדבר עמו על ספריו, תוך כדי שיחה הגישה הרבנית כוס שתיה לרבי בן ציון הרב סירב לקחת. תמחה הרבנית ואמרה הלא אתה חייב לשתות בפקודת הרופא, ענה הרב בודאי אך אשתה אחיכ, כי רבי בן ציון לא היה מסוגל לשתות בפני מי שצם.

שאלה: מה הסיבה שייך נמכר רק בבקבוקי זכוכית ולא בבקבוקי פלסטיק חד פעמי, המקובלים בתייה קלה, שהם זולים ונוחים יותר? **תשובה:** אחסון יין בבקבוקי פלסטיק עלול לפגוע באיכות היין ואף לקצר לו את אורך החיים, משום שהיין חייב להיות מאוחסן כשהוא אטום לגמרי. בבקבוקי זכוכית מעניקים לו איטימה מושלמת שיכולה להמשך אפילו שנים רבות. מה שאין כן בפלסטיק. הפלסטיק מטבעו חדיר יותר לחמצן. ולכן איחסון יין בבקבוקי פלסטיק חושפים אותו לחדירת חמצן מוקדמים לו את אורך החיים. בנוסף, קרני השמש חדרות דרך הפלסטיק ופוגעות ביין.

שאלה: מה השתנה בעולם ביום ט אלול תרפ"ג? **תשובה:** אז הוכרז רעיון הדף היומי ע"י גדולי ישראל, ומיני אז רבבות רבות מעמך ישראל מסיימים מידי כמה שנים את הש"ס, דבר שעד אז היה שייך רק ליחיד סגולה. ויש להוסיף שיש שחושבים שעניין זה של ידיעת הש"ס הוא לבעלי בתים בלבד, אבל צריך לדעת שעל כל אברך מוטל להתאמץ לדעת את כל הש"ס ואם זה במסגרת דף היומי בשעות הפנאי מה טוב ומה נעים ואשר מי שמתאמץ בזה.

שאלה: השבוע יג אלול זה היארציט של הבן איש חי, באיזה גיל הוא נפטר? **תשובה:** בתמונות הרבות של הבן איש חי הוא עם זקן שחור ונראה צעיר אך הבן איש חי נפטר בגיל 75. ידוע שהבן איש חי היה גאון עצום ונדיר וידיעותיו בכל ארכות התורה והלכה וסודות וידעות ברפואה מדע אסטרונומיה פיזיקה וכלכלה, הוא חיבר למעלה ממאה חיבורים ולמעלה מחמישים מחיבוריו יצאו לאור ומפורסמים בעולם כולו וכל העדות והחוגים מעיינים בספריו, הוא נקבר בבגדד אך לפי המקובלים גופתו הועלתה ע"י מלאכים להר הזיתים ואכן יש בהר הזיתים וכן בבגדד מצבת של מקום קבורתו. ורבי עובדיה יוסף כותב בהקדמה לספרו טהרת הבית שהבן איש חי חזקו בחלום הלילה להוציא את ספריו הרבים.

שאלה: מה חשוב מאוד באכילה? **תשובה:** ללעוס היטב את האוכל (קצו"ע לב ג.). הדבר יוצר הרגשת שובע ומונע מלאכול הרבה מידי. ואם לא לועס זה מהווה בעייה לעיכול שיוצרת הרבה בעיות.

שאלה: מתי זה זמן מתאים ומועיל לפרגן לבן זוג? **תשובה:** בשולחן שבת מול כל המפחפה בפרט שאוכלים איזה אוכל טוב שהכינה או שהבעל אמר איזה ווארט זה נותן לילדים הערכה וכו'.

שאלה: איך מחנכים ילד לא להעתיק במבחן? **תשובה:** כשהמלמד או ההורה אומר לילד לא אכפת לי כמה ציון תקבל העיקר שתכתוב לבד מה שאתה יודע זה הכי טוב לי בעולם ואפי' אם תלמד 30 במבחן, זה נותן תחושה טובה של פחות מתח לילד, ואז בתוצאה לפרגן על ההישגים שהגיע ילד ואז יחיה לו רצון להשתפר בזה.

שאלה: בפרשתנו חובה עניין שילוח הקן איך לרבי חיים קניבסקי היה בביתו כ"כ הרבה פעמים מצוות שילוח הקן והיה מחלק לרבים ממכריה וצאצאיו ובאי ביתו? **תשובה:** רבי חיים סבר שאפשר לקיים מצוות שילוח באותו רגע עשרות פעמים, ומעשה שהיה בכלל חזון איש שיונה בנתה קן על אחד מהמנורות של הכלל ויצא להם שיש בזה מצווה

שאלה: ידוע שאנשי מעשה היו נוהגים לבדוק את המזוזות בחודש אלול מידי שנה, מה הסגולות הגדולות שיש במזוזה שכל כך הקפידו על כשרותה? **תשובה:** בסגולת הזהירות במצוות מזוזה נאמרו דברים גדולים שהיא שומרת ומזיקין, ומצילה מכל חולי ושומרת משריפה, וידוע בשם רבי שמואל אבובב שהעיד שהיה להם סופר אחד קדוש וטהור והיתה שריפה גדולה בעיר ובכל מקום שהניח שם הסופר מזוזה, לא שלטה בו השלהבת, וכן ידוע שזו סגולה גדולה לאריכות ימים שהרי מיד אחרי הציווי של וכתבתם על מזוזות ביתך מבטיחה התורה למען יאריכון ימיכם ולכן הקפידו מאוד ונהגו בכשרות המזוזות כדי לזכות בכל הברכות והשמירות האלו.

שאלה: בתחילת שנת הלימודים ילדים רבים חווים קשיים, המעבר למלמד חדש וחברים חדשים יוצר קושי, מה הדבר החשוב להורים לדעת כדי להכין את הילד בצורה טובה ולתמוך בו? **תשובה:** הדבר החשוב ביותר זה המודעות, עצם הידיעה כי תופעה זו קיימת והיא טבעית ונורמלית, מאוד מרגיע את הנפש, כי עצם ההבנה שהשנינו הורה הוא קשה לכולם, ולא רק לילד שלנו, זה מרגיע ועוזר לילדים לפעול ולתנהל בצורה טובה מתוך סבלנות ויישוב הדעת.

שאלה: מה מצוין לנו התאריך י"ז אלול? **תשובה:** ביום הזה הוא יום המר והנמחר שבו פרצה מלחמת עולם השני' שכלתה כשליש מעם ישראל הי"ד, במלחמה זו נפטרו יותר מ-60 מיליון איש, והיא המלחמה הגדולה ביותר בהסטוריה האנושית שהובילה לאבידות בנפש יותר מבכל מלחמה אחרת, המלחמה הסתיימה בכ"ח אייר תש"ה כשגרמניה נכנעה וחתמה על חוזה כניעה ופסקה להילחם.

שאלה: עם תחילת זמן אלול בחורים רבים מגיעים לשערי הישיבה הגדולה וביחד עם ההתחלה מגיעים קשיים שכל ההתחלות קשות, אלו דברים כדאי לדעת כהדרכה להתחלת הלימוד בישיבה גדולה? **תשובה:** הדבר הכי חשוב לדעת בהתחלה שאין הזדמנות שני לרושם ראשוני והכל הולך אחר ההתחלה, ולכן כדאי מאוד להשקיע בתחילת הימים ולשדר תדמית חיובית מבחינת השטייגן ושומרת סדרי הישיבה, בנוסף בחור צריך להיות מודע לקשיים הטבעיים שקיימים בראשית הימים, שזה דבר הכי טבעי ורגיל שיש בעולם, ולא להתרגש או להיבהל מכך, ומותר להתגעגע לבית ומומלץ להתקשר הרבה להורים ולשתף אותם בקשיים, וממילא החובה עליו כחורים להיות אוזן קשבת, וכמובן חובה לבקר מידי פעם, כי רק אתם עומדים לו מול העיניים, ומחכה לשמוע ממכם פרגונים ומחמאות והבעת שמחה על השטייגן שהוא עושה, וכל בחור כדאי שיחפש אוזן קשבת אצל אחד מאנשי הצוות בישיבה או בחור מבוגר שמאיר לו פנים, וזה יעזור לו בהסתגלות הראשונה בישיבה גדולה.

שאלה: רבים מההורים לבחורים בגיל ההתבגרות מרגישים שהבחור בונה את הזהות העצמית שלו, ופעמים זה מלווה בכך שהוא מאבד את הקשר איתם, ונוצרת איזושהי אוירה קרירה כזו ביניהם, וכל שאלה הוא מרגיש שנכנסים לרשותו הפרטית וזה מעצבן אותו, מה הצעה הנכונה לעשות כדי ליצור קשר פתוח ובריא? **תשובה:** לחפש זמן שהבחור רגוע ושלו, ובצורה נינוחה וזורמת להתעניין בשלומו ולחפש שיתוף פעולה דרך צד שלישי, והדבר הכי חשוב זה לתת לילד הרגשה נוחה בלי תסכול שסומכים עליו ומאמינים בכוחותיו ובסגולות נפשו, לא להתערב לו יותר מידי, אלא לתת לו את איזור הנוחות שלו, עם הרבה אורך רוח וסבלנות וכך יבנה קשר טוב ובריא בין ההורים לבחור.

שאלה: איזה איסור יותר חמור מלרצוח מוזכר בפרשתינו? **תשובה:** בפרשתנו מובא כוח הפגיעה בכבודו של השני, באיסור החמור של מוציא שם רע, שאותו אדם שפל שמשמיץ את אשתו ורוצה להרוג אותה בכך שהוא טוען שהיא חייבת מיתה, והתורה אומרת שהעון שלו הוא "כי הוציא שם רע על בת ישראל" ורואים מזה שההשמצה של האחר חמורה יותר מהנסיון להורגו, וכמאמר הרבינו יונה שכתב כי צער הכלימה מר ממות, והוא מבחיל ביותר למותבין.

שאלה: מה הסיבה שביטוי של הרב אלישיב היה מלא בספרים שמעולם לא השתמש בהם, ומה הסיבה שהפני מנחם לא מסר דרשה שהכין לפני ציבור גדול אלא אמר איזה ווארט, ומה הטעם שרבי בן ציון אבא שאל לא שתה בתענית? **תשובה:** בפרשתנו מובא המון בעניין זהירות בכבוד הזולת ודבר זה מצוין אצל כל גדולי

שאלה: מה הדבר שהכי גורם לסילוק והשראת השכינה? **תשובה:** נאמר בפרשה כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת איביך לפניך, והיה מחנך קדוש, ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך. אמרו חז"ל מלמד שערויות מסלקות את השכינה, כתוב כאן דבר נורא שאם יש חוסר צניעות הקב"ה מסלק את השראת השכינה ממקום זה, וממילא התפילות אינן מתקבלות ולא תהיה סייעתא דשמיא בכל אשר יפנה. ובשום דבר לא מצונו שכתוב מפורש בתורה סילוק שכינה אלא בצניעות, וסילוק השכינה גורם רח"ל שאז שולט חרון אף ה' ומתרבות ר"ל הצרות והמחלות והאסונות. ולכן בשני הדברים האלה עושה היצר הרע את כל מה שביכלתו כדי להפריע וזהו תורה לזכרים להפריע להם בלימוד התורה ולנשים בצניעות שמנסה לגרום להם שילכו בלא צניעות, ומי שזוכה ללמוד נגדו בדברים הללו אשרי חלקו וכמו שאי אפשר לדמות שאר המצוות נגד ערך לימוד התורה כמו שכתוב במשנה ותי"ת כנגד כולם כך גם צניעות אצל הנשים כיון שזה הדבר החשוב ביותר. **הצניעות היא המפתח לשמירה,** כשאין צניעות אי הקב"ה רח"ל לא שומר עלינו. כמו כן אדם שמקפיד על צניעות ושומר על עינו מלהכשל בראיה אסורה זוכה שברכותיו עושות פרי. כמו"כ היא הסגולה הגדולה לילדים כשרים שמרוויא את הוריהם נחת. ובמ"ב סימן ע"ה סי"ד הביא מהזוהר בעניין הגדול לנהוג בצניעות, ומי שזנה להתנהג בצניעות זוכה לנחת מכל יוצ"ח ולסי"ד בכל אשר יפנה, אבל מי שלא נשמר כראוי רח"ל עונשו חמור מאוד כמו שמאריך שם. **שאלו פעם** את רבי חיים קניבסקי במה זכתה אמו של החזן איש לשבת שלם שצאצאים גדולי הדור (משפחות קרליץ גרינמן וקניבסקי על כל שבטיהם)? השיב ר' חיים שאינו יודע מה עשתה ולמה זכתה אך יודע הוא כי היא היתה צנועה ביותר. ואמרו חז"ל שהצניעות היא השומרת עלינו מכל רע. כאשר היא נשמרת כראוי חופפת עלינו חומת אש. היא השכינה הקדושה בכבודה ובעצמה, והיכן שד' נמצא, כל הטובות והברכות שבעולם נמצאות. (גמרא סוכה נ"א). וכן אשרי הבעל שיעודד את אשתו שהולכת בצניעות, וחלילה לא יבקש ממנה משהו שגונד את מצוות הצניעות. וברור שעניין צניעות לא נאמר רק לנשים, גם גברים צריכים לנהוג בצניעות, הן בדיבור לא לנוול את פיהם בדיבורים לא צנועים, וכן לנהוג בלבוש באופן צנוע כמו שכתוב בהלכה בזה, ובודאי להקפיד על ראייה אסורה וכו'.

שאלה: בחור עלה לישיבה קטנה או גדולה ומאוד קשה לו, האם זה סיבה לליאוש או למשבר? **תשובה:** דבר ראשון חובה להביא את דברי החזו"א שהיות וחז"ל קבעו שכל ההתחלות קשות ממילא אם לא יהיה קשה אז זה סימן שלא התחיל. ונדיר מאוד מישהו שמתחיל וקל לו. המעבר מתי"ת לישיבה או משישיבה קטנה לגדולה הוא מעבר חד וקיצוני, ומבחינת ההורים הם חייבים לתת הרבה מאוד זמן לשיחות נפש ולתת לו לקיים הרבה ידאגה בלב איש שיחנה', להשתדל לתת בו אימון, וגם בקיורים, ובעיקר לשלוח לישיבה הרבה ממתקים ונבשילים מהבית ולא לקצר בזה כדי להקל על ההתחלה שיתחיל ברגל ימין ועי"כ ימשך טוב ולתת לזמן לעשות את שלו. ויש להוסיף כמה דברים להצלחה בישיבה: בשביל להצליח צריך שהינה מההלימוד וזה מגיע ע"י שיש בהירות בלימוד והבנה טובה בסוגיות וד"ץ מגיע ע"י שחוזרים לפחות ארבע פעמים על כל סוגיה, וכן כשמסכמים בכתב זה שווה כמו עשר פעמים, וכמו"כ ראוי לכתוב את כל השיעורים ומה שיוצא עם החברותא. והדרך ללימוד בהתמדה ועוברת דרך הקבלה הידועה שברבע שעה הראשונה של הסדר לומדים בתעני"ד זה סגולה ללמוד כל הסדר בהתמדה. וברור שכל אחד צריך ללמוד לפי הסגנון שאוהב ומתחבר ואסור לנסות להיידמות לסגנון אחר ממה שאוהב כי זה לא לפי היכולת שלו. והוא לא ינהן כך בלימוד. וישיבה חדשה זה הזדמנות לפתוח דף חדש ולהתחיל בכל הכוח ולשכוח מהעבר. והכל הולך אחר הרושם הראשוני, דבר נוסף חשוב להדגיש היות והאדם הוא חברותי ויש בזה מעלה גדולה להיות בתוך חברה טובה. כדאי לאדם גם לעשות בעניין זה השתדלות, ומלבד התפילה ע"כ יש להשתדל בזה מה שיכול כגון להתנהג בנקיות ובמכובדות ולא בזלזול ורחוביות, וכמובן לנהוג בטאקט להיות רגיש לזולת, לא להידחק במקומות לא לך, לא לדבר על דברים שמבכים את השני, לא לומר לשני דברים שאתה לא היית חפץ שיאמרו לך, ובעיקר להיות רגיש לשני. וכן מאוד מאוד להיזהר לא לומר בדיחה על חשבון השני ולכבד מאוד את השני, ליצור אוירה טובה וחיובית במחיצתך שזה כולל הקשבה רבה לשני ונתינת מחמאות על דברים אמיתיים כגון שוויות או ששאל שאלה יפה באמת, או למד בהתמדה. לא חנפנות אלא לפרגן על משהו שבאמת עשה. ודבר נוסף רצוי מאוד כל בחור שעובר מתי"ת לישיבה או מייש"ק לגדולה חשוב ביותר להתנהג לחשוב על מה עושה האם אצל שלי היה עושה את זה. מלוקט גם מהחוברת עולים ומתעלים.

של שילוח הקן וסיפר רבי חיים שהמון פעמים שלחו את היונה וזכו בביצים והאם שבה לדגור ומישוה אחר שילחו וכך מספר גדול של תלמידי חכמים עשו שילוח הקן על אותו קן וסיפר רבי חיים קניבסקי שכל אותם שקיימו אז את מצוות שילוח הקן נפקדו באותה שנה בבן זכר ואצל רבי חיים נולד באותה השנה בנו רבי שלמה.

שאלה: אדם המתגבר והרגשתו הכללית נחלשת עד כדי כך שהדבר ניכר בבדיקות הדם שלו, מה עליו לעשות כדי להתחזק בלי קשר לתרופות? **תשובה:** מלבד תפילות עליו לעשות את ההשתדלות הטבעית והטוטלת על כל אדם להרבות בוויטמינים החיוניים לגוף ודי"ז אפשר לצרוד עיי"י אוכל בריא כגון ירקות חיים בקליפתם וירקות ירוקים וכדו', אכילה סדירה ובריאה, וכשצריך יוסיף ויטמינים הנצרכים לנופו הנמצאים בחנויות טבע וכדו', ועיי"כ גם המחלות והבעיות יחלפו כלא היו, ודברים אלו הם מחובת ההשתדלות.

שאלה: פרשת השבוע עוסקת ב'בן סורר', מה לעשות כדי שלא נגיע לידו כך אצל ילדינו? **תשובה:** רבי חיים קניבסקי כותב בטעמא דקרא בפרשתנו, שביט שכול האבא והאמא שם אחיד ושוורת ביניהם אהבה ואהוה אז אם הבן נהיה בן סורר זה חידוש. משא"כ בבית שאין קול אביו וקול אמו שווה וכשהאב אומר כך האם אומרת הפוך או להיפך, הילד לא נענש כיוון שאין לצפות ממנו שיגדל התפארת. ולומד זאת מהפסוק איננו שומע בקול אביו ובקול אמו משמע שיש שם שני קולות כי לא כתוב בקול אביו ואמו.

חידות

חידות שינון הפרשה: א. מה צריך להיות בבגד שיהיה חייב בציצית: ארבע כנפות. **ב.** יש לתת לו פי שנים בירושה? בכור. **ג.** מילה נרדפת לציצית, הקשורה למיתנת העלית: גדילים. **ד.** אסור לשים בביתך: דמים. **ה.** לשון הפסוק המלמד על השבת אבדה? השב תשיבם. **ו.** "לא תראה המור אחיך..." נופלים בדרך... מהם? והתעלמות. **ז.** כיצד אוכל בן סורר ומורה? זולל. **ח.** מצווה הנעשית כאשר ידם אינו רוצה לייבם? חליצה. **ט.** מי שאינו... עליו לצאת מחוץ למתנה? טהור. **י.** כך קרויה אלמנה ללא בנים? יבמה. **כ.** בו מתקיימת מצוות עוללות? כרם. **ל.** על הטמא לטבול... ערב. **מ.** אסור לתעב אותו? מצרי. **נ.** מילה נרדפת לריבית? נשך. **ס.** כיצד שותה בן סורר ומורה? סובא. **ע.** פועל שכיר יכול לאכול מהם בעת הבציר כרוננו? ענבים. **פ.** משם שלחו מואב לשכור את בלעם? פתור. **צ.** אשת יפת תואר צריכה לעשות את? ציפורניה. **ק.** אהל להניף חרמש על? קמת ריעך. **ר.** אסור לחבול (למשכן) אותם? רחיים, רכב. **ש.** מצווה המקיימת כאשר נקרה קן צפור בדרך? שלח תשלח. **ת.** ומה יש לעשות כאשר במצוות שילוח הקן? ומה לבנים? תשלח, תיחקל כן.

חידות מאת אחד מזקני הת"ח: א. אדם לא עשה כלום לא במעשה ולא במחשבה ולא בהרהור ולא במבט, והנהר על כך? **ב.** מתי אומרים "קדושה" ולא במנין? **ג.** מה פירוש "היחבר כסא הוות"? והיכן אומרים זאת בתפילה? **ד.** מתי הורס לאנשים את חלום חיייהם? **ה.** מה אדם נוהל לא מנעול, ומה תוקע ובכ"ז לא נעצר, מה פורצים ובכ"ז לא שבור? **ו.** איזה בעל חי כשהוא חי טובלים בתוך כלי עם דם? **ז.** מי חבר ואסור להיות חבר שלו? **ח.** איזה "יום טוב" הוא רק בלילה ללא יום? **ט.** איזה חלון לא רואים דרכו? **י.** היכן בפרשה מוזכר "סבא" ואין לו נכד?

תשובות: א. גוי ששבת. **ב.** קדושת ובה לציון [נשים] אומרות ללא מנין. **ג.** האם יהיה חבר שלך [של ד'] היושב על כסא רשע, נאמר בשיר של יום רביעי. **ד.** שעון מערער. **ה.** נועל נעלים, תוקע בשופר, מחקר פורח דרך. **ו.** צפור מצורע – פסוק מפורש ואת הציפור היתה יקח וטבל בדם הציפור השחוטה. **ז.** חובר חבר. **ח.** יום טוב הנה עושה בצאתו משלו מבית קודש הקדשים. **ט.** חלון הזדמנויות. **י.** בנינו זה סולל וסובא.

חידות מפרשת השבוע: מאת המרצה הנודע רבי יאיר נוסבך מרכסים שליט"א: 5 שמות של פרשת: **ב.** בעל חיים בפרשה? **ג.** מילה בפרשה שהיא שם מסכת ואונקלוס תירגם את המילה על שם מסכת אחרת?

תשובות: **א.** כי תצא (י) בדברים (כב יז) בא (כג כא) כי תבוא (כג כו). **ב.** כלב (כג יז) שור (כג ד) שיו (כב א) חמור (כב ג) ציפור (כב ג) אפרוחים (כב כו). **ג.** לא תזרע כרמך כלאים" (כב ט) אונקלוס: לא תזרע כרמך עירובין.

חידות ידע תורני: א. מי אוכל ולא מוציא? **ב.** איך יתכן אדם יציל יהודי ממות ויעבור על איסור? **ג.** מתי אדם מקיים מצווה דאורייתא רק במקום שמכירים אותו? **ד.** איזה איסור שתיה יש בכל דהו? **ה.** איזה אות אין בפרק לדוד ה' אורי וישעי? **ו.** איזה שני זכירות יש בפרשה?

תשובות: א. יתוש. גיטין טו ז. בדברים יט ג. לא תחוס עליו, והיינו לאו על מי שחש על החורג במידה. **ב.** כהן עם מום נושא כפי במקום שגילגים בממו. שויע קכח ל. דין נסך. **ה.** אות ג. ו. עמלק, וזכרת כי עבד היית במצרים.

חידון 'לדוד ה' אורי וישעי': א. מי נמצא סביבתי? **ב.** מי נפל? **ג.** מי קם? **ד.** מי עזב? **ה.** מי חזק? **ו.** מי אוסף? **ז.** מי חרב? **ח.** כמה שאלות? **י.** איזה אחר? **יא.** מה יש לקרוא בארץ חיים? **יב.** מתי ירום ראשי. **יג.** מי אמר בקשו פני?

תשובות: א. אויבי סביבותי. **ב.** צרי ואויבי לי המה כשלו ונפלו. **ג.** תקום עלי מלחמה. **ד.** כי אבי ואיתי עזבוני. **ה.** חזק ויאמץ ליבך. **ו.** וה' יאספני. **ז.** בקרוב עלי מרעים. **ח.** אחת

שאלתי. **ט.** ונחני באורח מישור. **י.** טוב ה'. **יא.** ועתה ירום ראשי. **יב.** לך אמר ליבי בקשו פני.

חידון כללי: א. איזה דבור אי אפשר לשחק איתו? **ב.** איזה אוכל לא אוכלים? **ג.** איזה ביצה לא אוכלים? **ד.** איזה פרי לא גדל באדמה? **ה.** איזה גפן מותר לנזיר? **ו.** איזה דבר בתפילה לפעמים אומרים רק חצי ממנו? **ז.** איזה רב לא צריך לקום בפניו? **חידות ילדים על כלי כתיבה: ח.** כלי כתיבה שהוא בן שתי מילים? **ט.** כלי כתיבה ששמו משמש לכלים ודברים אחרים? **י.** כלי כתיבה שהוא שם של מראה מסוים? **יא.** כלי כתיבה שמתרחצים בשמו? **יב.** כלי כתיבה שהוא שם גס שר ממשלתי במקומות מסויימים בעולם? **תשובות: א.** דבור הארץ. **ב.** חדר אוכל. **ג.** מסכת ביצה. **ד.** פרי בטן. **ה.** צמר גפן. **ו.** חצי קדיש. **ז.** חצי הלל. **ח.** רב קו. **י.** עיפרון שפיצים. **יב.** לורד ארטלין. **ט.** עט חפירה. **י.** צבע. **כה.** טוש. **כו.** לורד.

חידון משמעותיות מילים ט' משמעותיות למילה על.

על - באמצעות. על ידי. "לא יומתו אבות על בנים" רש"י: בעדות בנים. אונקלוס: על פום בנין (דברים כד טז). **על - למעלה.** "ותחנן התיבה..." על הרי אררט". (בראשית ח ד). **על - ב...** "על חרבך" רש"י: "כמו חרבך, יש יעל" שאינו אלא במקום אות אחת" (בראשית כז מ). **על - כלפי מי מדובר.** "ויקצוף פרעה על שני סריסיו" (בראשית מ ב) **על - בגלל.** "ויסורפו עוד שנות אותו על חלומותיו ועל דבריו" (בראשית מה ו). **על - עם.** "עליו על כרעיו ועל קרביו" (שמות יב ט) **על - כפול.** "הררחה לעשות רפת בקר בונה ארבע אמות על שש" (בבא בתרא פ"ו מ"ד). **על - על.** משא. "אשר לא עלה עליה עלי" (במדבר יט ב). **על - בעניין,** על איזה נושא רצית לדבר?

מדור זה יש להימנע מלקרוא בשבת: רעיונות שנשלחו השבוע ובהם פתרונות לבעיות שהובאו בשבועות קודמים: **א.** שחזור הידיסק קשיח לנו גם היה מקרה דומה שרק עד בדיקה ביקש לא פחות מ-1000 ש"ח (גם אם לא יצליח) עד שפנינו לאחד בב"ב c0544578946@gmail.com שעשה מאמצים להציל את החומר והוא לא לוקח על בדיקה אלא רק על הצלחה ואמר מראש את המחיר שיקח לאחר שראה שאפשר להציל ועלה לנו כ-1,400 זה תלוי בגודל הקובץ ובגודל הנוק. **ועוד כתבו:** היתה לי בעיה עם אונקו שבכמה מקומות אמרו לי שיעלה מאות ואף אלפי שקלים ובהיימיש רחוב חזון איש פנית אדמור מנור אמרו שיכולים לסדר 120\$ יש לשלם לב לכתוב שם ברור על האונקו לפני

שמביאים לתיקון. **ועוד כתבו:** המלצה על מישוה שמתקן בזול מתגורר בירושלים 0554007918 **ב.** לקראת תחילת הלימוד במסכת הוריות במסגרת הדף היומי, הנוג לבשר על הופעת הספר 'הוריות למסקנה', אשר בו נדפסו הסיכומים הנפלאים של 'מסקנה' על מסכת הוריות, הספר מחוכם חיים לכל החפץ ללמוד בו, לקבלת הספר באזור המרכז יש להתקשר לטלפון 0583212115 ובאזור ירושלים יש להתקשר לטלפון 0527139878 בנוסף ניתן לקבל את הספר במהדורה דיגיטלית על מיל עם המילה 'הוריות' בשורה זה יש הנושא לכתובת lemaskana1@gmail.com. **ג.** עיצה למכונת כביסה שמשאירה פסים על הבגדים: למלא בתא של האבקה 3 שקיות של מלח לימון ולהפעיל מכונה ריקה על הרתחה 90 מעלות, זה מנקה היטב את החלקים הפנימיים ופותר את הבעיה. מומלץ כל חצי שנה. **ועוד כתבו:** אצילנו הדבר השתפר אחרי שביקנו היטב את הגומי שבפתח החזית, העשבר שם כלכלך שנדבק לגומי מבפנים מעבירים סמרטוט יבש ומנגבים חזק את כל החלק. **ד.** מורה לפיתוח קול יש יהודי נחמד שמקצועי בזה מאוד [מתמצא גם במקאמים] ומוסר שיעורים גם בבני ברק וגם בירושלים שמו: אסף אהרון 0548493393

התורה חסה: בקשות עזרה וסיוע שנשלחו ע"י הקוראים, למי שיש פתרונות או רעיונות לשלוח ע"מ לסייע לציבור מתבקש לשלוח למייל שבסוף העלון והקב"ה יחזיר לו כפלים: א. נשמח לקבל מידע אודות זריקות להרזיה מכסוג "ביגובי" האם זה אפשרי בגיל הפוריות או שזה מוגז?

הגיגים המיועדים לאלו שיש להם מזה תועלת.

שאלתי ערבי מה ההבדל בין מלחמת ששת הימים לשתיים עשרה הימים, הוא ענה לי זה בי שתיים

אח שלי קפץ מכיתה ז' לשישיה קטנה, אמא שלי אומרת שהוא לא טעם מתי: ח'

עברתי בקפץ, אנרכיסט אחד קרא לעברי: אתם הדתיים... אני מכיר דתי גנב! השבתי לו: אני מכיר שמאלני ישר...

הבן מתקשר מהשיבה ומודיע שהוא רוצה להגיע לשבת געגוע כבר ברביעי משום טועמיה.

ראש הממשלה נתניהו בראיון פרישה עתידי לקראת סוף הקדנציה של בשנת תשצ"ג: אני מתחייב שמשבר הגיוס יעמוד בפני פתרון בקדנציה הבאה.

האיש הזה שמסדר את הצווארון של החליפה לאנשים הצווארון שלהם לא מסודר.

אם לא תיפול איך תקום?

אין ביצה קשה. יש ביצה שקשה לה?

אחרי סדרת האמירות הבלתי סבירות של אולמרט נבדק חשד שהוא מחובר לבניה מלאכותית.

אחי הקטן לא רצה לאכול את מה שאמא הכינה. נזפתי בו: אני אכלתי וופל לימון, אמרתי משהו?

כמה ג'יגה צריך שיהיה לבן אדם כדי שאפשר יהיה לומר שיש לו זיכרון טוב?

אחד כתב ברזומה שלו: בחור שמור בשמירת חיים.

האבא ששולח את בנו הבחור להיות חזן, ואז הופך אוטומטית לרב של המניין שצריך לחכות לו בקר"ש ושמ"ע.

לאור התייקרות מחירי החלב, מותר לבכות כבר על חלב שנשפך.

הרגע הזה שאתה תקוע בפקק ופתאום עובר לידך נוהג קורקינט, ואומר לך מתנצל אני מלא.

כעת שפחות חם המזגנים עובדים פחות אבל רק מלראות את החשבון חשמל שהגיע אני מזיע ושוב מדליק מזון.

גוי התקשר לרופא לב שלו לקבוע תור, "אני מצטערת אמרה המזכירה אין לנו תור ב3 שבועות הקרובים" אבל

אני אמות עד אז... אין בעיה, רק אם כן תדאג לפני זה לבטל את התור.

שף שרגא: השבוע אני ב"אי שפיות"

כשהאבא לומד עם בנו על 4 בנים, אחד תם ואחד רשע וכו', שאל האבא את הבן לאיזה סוג בן אתה שייך, ענה לו הבן שבוע שעבר למדנו ארבעה אבות נזיקין לא שאלתי אותך לאיזה סוג אב אתה שייך.

היכן ניתן להשיג את העלון

לקבלת העלון באופן אוטומטי יש לשלוח מייל עם המילה 'הצטרפות' לכתובת alonalon+subscribe@googlegruops.com ולאחר מכן תקבלו תודעה, יש להשיב תשובה למייל שקיבלתם, ותקבלו אישור שצורפתם.

הודעות תגובות רעיונות פתרונות למערכת העלון יש לשלוח למייל זה 1@alonalon.com ניתן להשיג בכתב גדול במייל הנ"ל.

כמו"כ ניתן להשיג את העלון בקובץ 'גיונות' וכן באוסף גיליונות: ב'כל העלונים' בשם הבית היווני. גיונות קבצי עלונים. וכן בקול הלשון מקישים על מאגר השיעורים/עברית/תנ"ך/קובץ גיליונות שלמה קולדצקי ומורידים מה שרוצים עלונים מהשבוע ומחמשים שניהם אחרונות. במחשב ניתן להוריד בדרשו בבינונו ועוד, עייש: עלון קולדצקי. או עלון לשבת.

חדש ניתן לקבל את העלון בפקס לקבלת העלון בפקס יש להתקשר למס' 023132641 ולהקיש 1 ואז להקיש קוד עלון שמספרו 1010 ואז שוב 1

כמו"כ יהיה ניתן להשיג עלונים בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר עולה סך של 30 אגורות נורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפניה בחצר ברחוב סוקולוב 23.

העלון בכניסה לתלמוד תורה כתב סופר עולה סך של 30 אגורות (עלון 12) שקל לשנה, שקל לחודש ממוצע כן בביה"מ לא יוצא), אפשר לשלם מראש לכמה שבועות קדימה, אפשר לשלם לאחר השבת, את התשלום יש לשלם בקופה הצמודה. או ב'דריס פלוס' רשת ההכוללים פרדס כץ-עלון, (שלווח 2422). אפשר לשלוח משם הודעות. **מי ששילם עבור כמה שבועות קדימה** אין לנו התחייבות לספק לו עלון במידה ויהיה חסר רח"ל או שלא יצא עלון. **הפצת העלון דרך המיל הניל ללא תשלום,** וכן התשלום הוא רק על לקחת העלון מהמקום הניל ולא על צילום העלון באופן עצמאי (וכמובן שהמפיצים שלא לוקחים את העלון מהמקום הניל ומפיצים באופן עצמאי ברור ופשוט שלא צריך לשלם). כל המפיצים הקבועים שרוצים להמשיך להפיץ את העלון נא לשלוח למייל הניל את מקום הפצתם ובע"ה נפרסם אותם. תודה ויושר כח לכולם על זיכוי הרבים.

להלן מקומות שבהם ניתן להשיג את העלון: בירושלים: בבישבת מיר אצל הגאון הצדיק רבי דוד רוטשילד שליט"א. או אצל האדמו"ר הגדול והאחרון רבי אבי פרידנר שליט"א שכבר חודש לא ראינו אותו ואמר מרגיש שזה מאוד חסר לי. עוד בירושלים בבית הכנסת 'בית מרים גיטל' מעלות דפנה, ניתן להוריד את העלון במדור עלוני שבת - עלון לשוב קולדצקי. **ניתן להדפיס את העלון במודיעין עילית** בעמדת אולבד החכמה בביהמ"ד הקהילתי מסך חכמה -רחוב משך חכמה 41 לכתוב פשוט לשבת, בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **בבית שמש:** בבית הכנסת אור אליהו אצל הרב הצדיק והטהור רבי נחום זכרש שליט"א שהסיבה שהוא מצליח זה בגלל שהוא על כל דבר לא רק מתפלל אלא מוסר נפש. ואצל הרב הצדיק אלימלך הכהן גליק, שמדפיס ומפיץ במסירות רבה את העלון בבית הכנסת בית אביי וכן מי שמגיע לקבל את העלון בביתו, הוא מביא לו במאור פנים ממש. **בביתר עילית:** בבית הכנסת שלום בר ברחוב שלום בר גבעה יב. **בהר יונה:** אצל רבינו שמחה שולמן שהוא הדמות של מסירות נפש למען מטרות נעלות, ולכן לא חכם לבד. **ברחובות** בבישבת מאור התלמוד אצל החבור הגאון שליט"א מהצדיק הגדול. **באופקים:** אצל החבור הצדיק והמופלא צבי המברסר שליט"א פאר הצדיקים של אופקים שרק פורח ונורה... **בחירש:** במתחם בית כנסיות בשבועות בצוותא. בבית הכנסת חניכי ק"ק תימן. **בפתח תקווה:** באור ישראל הגדולה והקטנה. באהל אברהם ובשירת מרים. בקהל חסידים. ביוצאי חצרון. ובבני ישיבות שפבר מגדים, עיי"י רבי יואל פינהנדלר שליט"א. **בראשון לציון:** בבישיבת עטרת שלמה. אצל הניל: **עוד בראשון לציון:** ברח' דרור 21 /נחץ פ"ס 1, מניין 'בני תורה', חידר ראשון לציון. **בלעז:** בתפארתות בחוף. ובישיבה של רבי אטינגר, בכולל של הרב פכטר, במאור שרגא באבן גבירול, ובאחיעזר עיי"י רבי יואל פינהנדלר שליט"א. **בעפולה:** ניתן להשיג את העלון בעמדת אוצר החכמה בבית הכנסת המרכזי חלל משה - גבעת המורה עפולה - בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **בעפולה עילית:** בביהמ"ד בני הישיבות רח"י רש"י או אצל האשה שזכה דורינו להתכבד בו רבי איש קולדצקי שליט"א. **עוד בעפולה עילית:** בביהמ"ד דחסידי וינוצין וכן בביהמ"ד בית ישעיה רח"י יצחק שדה. **ברעננה:** בבישיבת חייל אורייטא וכן בעלי מוהר 15 אצל החבור החכם יאיר זכאי 0533100287 ואצל משפחת זכאי בטלפון: 052-6903395. **בבית שאן:** אצל רבי משה חדש בקהילת בית שאן החדש בבית הכנסת בראשות הרב יהושע לייב שכטר שליט"א. וכן אצל רבי יהונתן בכור - בית שאן.

{ אז נדברו }

פרשת כי תצא תשפ"ה | גליון מס': 703 | לסדר: "כי ד' אליך מתהלך בקרב מחזיק..."

הצטרפות לרשימת

התפוצה במייל:

a8447168@gmail.com

--

ניתן לשלוח הערות או תגובות
על העלון למספר פקס:
077-4448588

--

זו ההזדמנות עבורך

לקחת חלק בה"ק

לעלון:

באשראי: "גדרים פלוס"

(שם קופה: עלון אז נדברו)

בטלפון:

0799-654321

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"ר)

בדואר: פולק, גאולה 15

חיפה

למענה אנושי:

052-7683095

תודה מראש!!!

והלכת בדרכיו!!! איזה דרך?? כבר ת דרך!!!

התחדש לי חידוש עצום שבשבילי זה רעידת אדמה לכל דבר!!! ובינינו... אני כמעט בטוח שגם בשבילך זו תהיה הפתעה עצומה... (אני לא מכיר מישהו שכבר ידע את זה) ובכן: החידוש 'אומר ככה':

יש מצוה שנקראת 'והלכת בדרכיו!!! וחז"ל דורשים: מה הוא רחום אף אתה רחום, מה הוא חנון אף אתה חנון... נו... מה כתוב במצוה הזו?? ש... שצריך להיות רחום וחנון כמו ה'... צריך להיות ארך אפיים ורב חסד כמו ה'... כלומר: נכון יש אנשים שלא מרחמים?? נכון יש לך נטיה לא לעשות חסד?? אז זהו שכן!!! והלכת בדרכיו... כן... תהיה רחום וחנון כמו ה'... אל תהיה אכזר ורע לך... תהיה ארך אפיים ורב חסד כמו ה'... עד כאן אמרתי טוב??

אז זהו!!! שהרמב"ם בתחילת הלכות דעות הוא די מאריך!! (ויש כלל ברזל כשהרמב"ם מאריך יותר מיד" זה אומר שהוא רוצה להגיד פה קצת יותר ממה שהיה) והרמב"ם אומר שם את המשפטים המפורסמים: שיש דעות הרבה בין בני אדם... יש אחד שכועס מאוד מהר, ויש אחד אדיש כמו קיר... יש אחד שיש לו אגו בלתי נסבל ויש אחד שפל רוח עד הקצה מהסוג של 'סליחה שאני חיי'... יש בעל תאוה שכולו הנתנות ויש טיפוס סגפן... יש פזרן ויש קמצן וכו' וכו'... ואז הרמב"ם מסיים ואומר: שהדרך הישרה היא הדרך הממוצעת!!! אל תהיה אגואיסט שחושב רק על עצמו אבל מצד שני אל תמחוק את עצמך... אל תהיה קפדן וכעסן על כל דבר הכי קטן אבל גם אל תהיה אדיש ואפאטי... אל תהיה בעל תאוונת שכל היום מדבר על הנאות... נהנית... לא נהנית... אני נהנה... לא נהנה... אבל גם אל תהיה נעבעך בשיטה וכו' וכו'... וכאן מגיעה הפצצה!!!

מסיים הרמב"ם ואומר: ומצויות אלו ללכת בדרכים האלו הבינוניים והם הדרכים הטובים והישרים שנא': 'והלכת בדרכיו'. כך למדו בפירוש מצוה זו, מה הוא נקרא רחום אף אתה היה רחום, מה הוא נקרא קדוש אף אתה היה קדוש, ועל דרך זו קראו הנביאים לקל בכל הכניין ארך אפיים ורב חסד צדיק וישר תמים וגיוור והזק להודיע שהם דרכים טובים וישרים, ולפי שהשמות האלו נקרא בהם היוצא והם הדרך הבינונית שאנו חייבים ללכת בה נקראת דרך זו דרך ה' והיא שלימד אברהם אבינו לבנינו'.

האם שמת לב מה כתוב פה??? הרמב"ם אומר: שצריך להיות ממוצע!!! ומי שנניח מגזים יותר מידי בחסד ומוחק את עצמו לגמרי... זה לא טוב... ולמה?? כי הוא עובר על 'והלכת בדרכיו'... ומה הוא רחום אף אתה היה רחום ואל תמחוק את עצמך... הרי מה פירוש רחום?? רחמים זו מידה ממוצעת, שמוטלת בין חסד לדין... שכידוע: חסד זו הטבה בלי סוף. דין זה צמצום עד הסוף... ואילו רחמים זה המיצוע... מצד אחד תרחם... אל תהיה אטום לב ותמצה את הדין עד הקצה!!! אבל באותה נשימה... גם אל תמחוק את עצמך... אל תהיה לא דין ולא חסד... אלא מאי?? תהיה רחום!!! תהיה ממוצע!!! תלך באמצע שזה דרך ה'... נו: אתה מתחיל להבין ממה אני כ"כ נרעש?? תבין: אני תמיד ידעתי שמצוות 'והלכת בדרכיו' פונה אלי ש... דין... תהיה בעל חסד... אה... אני משתדל לעשות חסד?? לא... אבל אתה יכול הרבה יותר... נכון... באמת תפסתי חיזוק והשתדלתי לעשות יותר ויותר חסד... נו... כעת זה מספיק?? ממש לא!!! כשהתורה אומרת 'והלכת בדרכיו' זה אומר שצריך לעשות חסד כמו ה'!!! ואצל ה' זה הרי חסד בלי סוף!!! בלי גבול!!! וכעת בשלב הזה מוציאים עלי את הקלצניקוב ומתחילים לירות עלי צרור סיפורים על אותם אלו שמחקו את עצמם לגמרי לגמרי בשביל השני... אלו שהפקירו את הבית שלהם בשביל השני... והנה! זה!!! ה-והלכת בדרכיו האמיתי...

אז זהו שלא!!! לא רבתיו!! כשהתורה אומרת 'והלכת בדרכיו' זה בדיוק אבל בדיוק הפוך!!!!

והלכת בדרכיו זה הציווי ללכת דווקא בדרך הממוצעת!!! וזה הולך לשתי הקצוות **בשיוויון מוחלט**... מצד אחד אל תהיה אגואיסט ואנוכי **ובאותה נשימה** אל תמחוק את עצמך, אלא מאי?? תלך בדרך הממוצעת! תכבד את השני מתוך הכרה במרחב שלך... תהיה דבוק בה' אבל תהיה פה... אל תעלם ותתנתק לגמרי... (וכאן כמובן הרמב"ם עובר לשלב ב', של כל אחד בנטיה האישית שלו, שבשביל להכניע אותה צריך לפעמים לתפוס את הקצה השני, אבל זה כבר טקטיקה, לא זו המטרה)

עד כאן החידוש!!! כעת: אני לא יודע כמה אתה מופתע מהחידוש הזה... אבל בשבילי זו הייתה רעידת אדמה... אתה יודע למה?? כי בינינו... לא נעים לי... אבל עצם המושג שנקרא 'דרך המיצוע' זה מושג ששנאו עלי... כי אני מטבעי טיפוס קיצוני... תמיד נמשכתי לעוצמות הזוויות. תמיד נצמדתי לגדר... ומטבע הדברים תמיד כשצעקו עלי ונתנו לי מוסר... מה אמרו לי?? תהיה נורמלי... אל תשתגע... אל תגזים... שמה זה אומר? תהיה ממוצע כזה... ובשבילי המילה 'ממוצע' זה במילים אחרות אל תהיה לא חכם ולא טיפש, לא רחמן ולא אכזר, תהיה חולמני כזה... בקיצור: בשביל להיות ממוצע זה קצת... קצת למות!!! ופתאום הרמב"ם מטיל עלי פצצה שהמיצוע המדובר הזה שמהלך עלי אימים... זה דרך ה'!!! אוי ואבוי... איך אני בולע את זה??

אז זהו!!! שאת הנקודה הזו צריך להבין... למה ה' מזמין את הדרך הממוצעת?? מה איכפת לה' שאני אהיה בעל חסד הזוי... או קדוש בטריון... מהסוג הזה שאומרים עלי 'אין כאלה דברים'?

והעניין הוא כך: כיום!!! כשאני אבא לילדים אני מתחיל להבין כל מיני דברים שפעם לא הבנתי... אני אתן לך כמה **ההמשך בעמוד 6 בגיליון זה.**

“

היכנון סדר קדשים!!! בידך להביא את עצמך להיות 'מעולף עליה'

השבוע התחלנו מסכת הוריות!!! הוריות היא מסכת מתוקה מדבש למי שמונה בקדשים... ממש כמו תאנה כביכורה... בעודה בכפו יבלענה... אבל מי שעדיין לא כ"כ מונה בקדשים... נא לא להיבהל!!! זו טעימה ראשונה... ויש לציין שהיא מסכת שמאוד מתאימה בסגולתה לחודש אלול כי רובה ככולה עוסקת בתורת חטאת!!! (ההזדמנות הבאה במסכת כריתות...) **עכ"פ: אני כבר הודעתי בבית שבכ"ג אלול אני יוצא למילואים!!!** או השתלמויות... איך שתקרא לזה... מה יש? **מתחילים קדשים!!!! תתכוננו... יכול להיות שאבא יהיה עסוק...**

עכ"פ יש לי סגולה בדוקה ומנוסה שאני מציע מניסיון גם לחודש אלול ובפרט לקראת הכניסה הקרקעית לקדשים: הסגולה היא לקרא בחומש את הפסוקים של פרשת ויקרא ופרשת צו עד רביעי... מדובר במאה שבעים פסוקים בערך! ולגרום את זה כל יום כל יום במשך ארבעים יום (ולאו דווקא)!!! מה העניין בזה? אז ככה: דבר ראשון: זו סגולה הכי ותיקה ביהדות... זו הסגולה שה' גילה לאברהם אבינו בברית בין הבתרים... שבאותו מעמד שה' אמר 'קחה לי עגלה משולשת וכו' כאן ה' גילה לאברהם שהקרבנות יכפרו על ישראל... ואז שאל אברהם: תינח בזמן שביהמ"ק קיים, אבל בזמן שאין ביהמ"ק קיים מה יכפר על עם ישראל? ? ענה לו ה': כבר תקנתי להם סדר קרבנות, בשעה שקורים בהם אני מכפר להם על כל עוונותיהם!! משום מה הסגולה הזו לא משווקת ולא ידועה!! נראה שלא יודעים איפה הקבר של העז משולשת בשביל לשווק אותה). אבל אני יכול להעיד שכשאני צריך ישועה אני קורא את פרשת ויקרא ופרשת צו עד הפסוק שמסכם ומשלים: זאת התורה לעולה ולמנחה וגו' שמשם דורשים חז"ל שכל העוסק בתורת עולה וחטאת כאילו הקריב וכו'...

האם הסגולה הזו תמיד עזרה לי? ? לפעמים כן... לפעמים לא... עזוב... אני מאוד יבש בלשווק סגולות, אבל ישועה אחת גדולה מאוד זכיתי להיושע באופן ישיר בזכות הסגולה הזו!!! הישועה שלי הייתה שהיות וקראתי את הפסוקים האלו הרבה מאוד פעמים... (והיה גם פעם אחת שבמשך ארבעים יום רצופים שינתי את זה... ואגב: אז קלטתי את התועלת הטקטית של שינון עקבי במשך 40 יום רצופים) כתוצאה מזה זה נכנס לי לראש ולמדתי לגרום את כל סדר קרבנות **כמעט** בעל פה!!! אני מדגיש **כמעט** בעל פה... למה רק כמעט? ? ?

כי אתה יכול לשאול כל בעל קורא והוא יספר לך שהפרשה הקשה ביותר בקריאת התורה זו פרשת ויקרא!!! ולמה? ? כי מצד אחד הפסוקים די חוזרים על עצמם אבל!!! אבל לא! יש כל מיני שינויים דקים שמאוד מבלבלים... פרשת עולה חוזרת על עצמה 3 פעמים, (עולת בקר, עולת צאן, עולת העוף) ופרשת שלמים גם חוזרת על עצמה 3 פעמים (בקר, כבש, עז) ופרשת חטאת בכלל... חוזרת על עצמה 5 פעמים (כהן משיח, העלם דבר של ציבור, נשיא, שיעיר יחיד, כשבת יחיד) ודין סמיכה 10 פעמים, ושחיטת צפון 8 פעמים, שפיכת שירים 5 אימורים 5 פעמים... וזו רשימה ממש חלקית, אז תחשוב שכל המושגים חוזרים על עצמם, אבל בשינוי לשון קלים מפסוק אחד לשני!!! **אז זהו!!!** שמהשינויים ה'קלים' האלו... משם חז"ל הוציאו לנו את כל הגופי תורה החמורים ביותר תורת כהנים... והיות וקראתי את הפסוקים כ"כ הרבה פעמים... זה פשוט איתגר אותי לשים לב לשינויים הקלים איפה כתוב ושחט **אותו** עם כינוי ואיפה כתוב ושחטו בלי כינוי... שבעולת בקר כתוב 'וקרבו וכרעיו', ובעולת צאן כתוב 'והקרבו והכרעו' (כל דיני קדשים שנתערבו זה בזה יליף משינוי זה) ולשים לב שבחטאת כהן משיח, ציבור, נשיא, ואשם תלוי, כתוב 'אחת **מכל** מצוות ה', ואילו ביחיד כתיב 'אחת ממצוות ה', זה סוג של דקויות שרק מי שפרשת ויקרא שגורה אצלו כמו תהלים יכול לשים לב להבדלים האלו!!! (כי תבין, בפרט הנקודות הזה זה פחות עניין של ת"ח... זה גם לא נובע מ'חכמה מיוחדת', זה פשוט בגלל שהדימיון בין הפרטים קוטע ומבלבל אותי ברצף את הגירסה ומאתגר אותי לשים לב להבדלים) ולכן אני מאוד ממליץ על הסגולה הזו באופן כללי, הן בגלל ימים הנוראים המשכימים לפתחנו, ובפרט!!! בעקבות זה שאנחנו פה בדף היומי עומדים כעת להתחיל זבחים ומנחות... אין קלף יותר דיני ומוחשי שאתה להופיע איתו בימי הרחמים והסליחות כמו 'סדר קרבנות'!! אתה מופיע עם התכניה לשנה הקרובה שכל כולה אשה ריח ניחוח ואתה אומר: רבש"ע, זו התכניה שלי לשנה הקרובה!! **זה מצד החלק הסגולי שבדבר...**

אבל חוץ מזה אני מדבר על הישועה המיידית שראיתי מזה... העובדה שסדר קדשים לשם שינוי משאר הסדרים, הוא סדר שמאוד צמוד למקראות שבתורה!! ומי שמונה בפסוקים מבין 'מי נגד מי', ומי שלא מונה, אז כל פעם שחז"ל מביאים דרשה זה נראה לו כמו איזה גורל הגר"א, כאילו כל פעם שולפים פסוק אחר ואומרים שהנה... זה כתוב שם...

אז מילא בנשים נזיקין... נו... אפשר להסתדר בלי שיטת זכרו... יש את הכמה פסוקים הספציפים שמדברים על פרשת שומר חנם שומר שכר, או שזה יבמות וגטין, סו"ס זה כמה פסוקים בודדים, אבל בקדשים מדובר במאות פסוקים!!!! שהגמ' בסדר קדשים הולכת לדרוש כמעט כל מילה לאורך פרשיות ויקרא ועד כמה... ושיהיה ברור: סדר קדשים האמיתי מחכה לנו בפרשת ויקרא!!! תספור את התיבות שכתובים בפרשת ויקרא צו... יש בתורת כהנים מספר דרשות כמעט כמספר התיבות, (זה לא אחד על אחד, אני רק מדבר מצד הסדר גודל של הכמות) ובסופו של דבר ידיעת התורה האמיתית זה לדעת לשבת מול הפסוק: א. אדם. ב. כי יקריב. ג. מכס. ד. קרבן לה'. ה. מ. ו. הבקר. ז. מ. ח. הבהמה. ט. מ. י. ו. מן. יא. הצאן. יב. תקריבו. יג. את קרבנכם. יש בפסוק הבודד הזה לפחות י"ג דרשות וכך כמעט בכל פסוק בויקרא... הבעיה היא שהדרשות בדרך כלל לא בנויות בחתך אורך אלא חתך רוחב!!! כמו שהזכרתי מקודם י"ב פעמים דין שחיטה, ח' מתוכם בצפון. כלומר: בשביל ללמוד דין סמיכה!! אתה צריך לאסוף את כל המקומות שכתוב בהם סמיכה, להצמיד אותם אחד לשני ולערוך השוואות, בשביל ללמוד דין 'הישג יד', אתה צריך את כל המקומות שמוזכר בתורה את הדין 'אין ידו משגת' (החל מקרבן עולה ויורד, דל, ודלי דלת זב, זבה, מצורע, נזיר) לא לחינם המדרש מכנה את סדר קדשים 'מעיו עשת שן מעולת ספירים'!! סדר קדשים נקרא עשת שן!! השינויים צמודות אחת לשניה, אבל כל שן זה שורש נפרד!! אז יכול להיות שלשן אחת יש שתי תעלות ולשן אחרת תעלה אחת, להשן הבאה שלוש תעלות... אבל כל שן היא דבר בפני עצמו... ככה בתורת כהנים כמעט כל תיבה זה שן!!! ואם בניהו בן יהוידע יודע לדרוש את כל תורת כהנים ביום הכי קצר והכי קר בשנה, המשמעות היא שהוא יבש עם ספר תורה פתוח ודרש תיבה תיבה בפרשת ויקרא!! יש כאלו שיתלהבו מבניהו בן יהוידע שהוא שבר את הקרח וטבל... אבל יש כאלו שיתלהבו מהפירוש השני של הגמ' ד-תנא ספרא דבי רב ביומא דסתנווא!!!! זה מה שעשה אותו מראשי הגיבורים אשר לדוד... סליחה על ההיסחפות... אבל סדר קדשים בפתח!! הדלת פתוחה ואתה יכול לזכות להחליט להתעניין בסדר שנראה ברגע הראשון הכי משעמם בעולם, ועלול להתגלות כסדר הכי ממכר בעולם... על זה נאמר 'מעיו עשת שן- מעולפת ספירים', מה שנקרא: אתה מתעלף עליה... משוגע עליה... אני מכיר אותך: זה משעמם מאוד למי שלא מעוניין ליצור קשר, ומי שכן... חכה חכה... אתה עוד תתעלף עליה...

בשעה טובה ומוצלחת, בסייעתא דשמיא ניתן לרכוש את הספר וימאן מתורגם לאנגלית!!! בחנויות המובחרות בארה"ב

מומלץ לחודש אלול בכלל!!!

ולפירוק המזוודות של יולי אוגוסט בפרט!!

מי שרוצה להושיט יד או במידע ותושיה לקראת הפצת הספר בארץ ישראל ניתן להתקשר- 0527683095 0548446691

ניתן להשיג את החוברת 'אני לאלול', מבצע שיקום היחסים מול החודש הנפלא ביותר בשנה.

ניתן להשיג במוקדי המכירה של גיליון זה ואצל הנציגים בישיבות הק'.

לביור הנקודה הקרובה אליך:

0527683095 0548446691

כמו כן ניתן לרכוש את החוברת החדשה שיו"ל לראשונה בער"ה דאשתקד.

העוסקת בהכנה ממוקדת בפנימיות יום ראש השנה ובהמלכת ה' (פחות חובבני, מיועד בעיקר למי שבאמת מעוניין אותו מה זה ר"ה)

יצאתי מבולבל!!! האם לפחד

מיום הדין או לא?

יש לי קושיה כללית בייחס לכל הגישה שלנו בחודש אלול באימת הדין...

אם תשים לב אנחנו כל הזמן סותרים את עצמנו... מצד אחד הגישה הכללית של חודש אלול היא בשפראך של 'נאום הגיוואלד' רבנות... המצב לא פשוט... יום הדין קרב ומי יודע... אולי יש לך יותר חובות מאשר זכויות... ואולי לא תצא זכאי בדין... ולכן עורר ישינים משינתכם- ומהרה רוץ לעזרה לפני שוכן ומעונים ברח ופחד מאסונים... ככה נושפים לנו בעורף לאורך כל חודש אלול... אלא שאז לפתע מגיע ערב ר"ה... פתאום רבינו הטור עושה לי סטופ!!! לובשים לבנים ומתעטפים לבנים ומגלחים ואוכלין ושותין ושמהים לפי שידועים ובטוחים שיעשה להם נס!!! זהו... הכל בסדר... תהיה רגוע... אנחנו בטוחים שה' יתן לנו שנה טובה... רוץ לאכול תפוח בדבש... שנה טובה ומתוקה... זהו!!! סופית...?? סיימנו??

איפה... רק סיימתי את ר"ה... רק ברכתי על המחיה מהעוגת דבש... פתאום מתחיל עשרת ימי תשובה... מה יש?? מה קרה?? אל תשאל... בינוניים תלויים ועומדים... קרע רוע גזר דיננו... אולי יחס עם עני ואביון... כולי האי ואולי... רגע... אבל בערב ר"ה היינו בטוחים שיעשה לנו נס וכבר נרגעתי... אז מה קרה פתאום שלא?? מה... הגיעו עדכונים אחרים?? אבל לא... צריך להוסיף כמה שיותר זכויות וכו'...

טוב... שוב מחממים מנועים לאורך עשרת ימי תשובה... מוסיפים זכויות ואז לפתע מגיע ט' בתשרי... יום טוב!!! מצווה לאכול ולשתות ולשמוח!!! מה קרה?? אל תשאל... מחר ה' מוחל וסולח לכל עוונותינו... אנחנו שמחים ובטוחים בה' שיכפר לנו ביום כיפור על כל העוונות!!! מה?? כן? בטוח?? בטוח שה' מכפר?? כן!!! בטח... בשביל זה עושים סעודה וכו'... אוהו ב"ה... איזו בשורה טובה... אכן בהחלט קבלתי עידוד והגעתי ליום כיפור עם כל המרץ והתקווה, ולאורך כל יום כיפור חזרתי בתשובה והתוודיתי... והנה סו"ס הגיע מנחה... ולפני פתיחת הארון יש שם תפילה מספר נהר שלום ושם כתוב: 'אוי לי כי פנה יום ויראה ורעד יבא בי בהעלותי על לבי חטאי ולא ידעתי אם אצא זכאי מבית דיך הצדק'...

רבש"ע: אני לא מבין: כבר בערב ר"ה שלחו אותי להסתפר כי אמרו לי שבטוח שיעשה לי נס... ואז בעש"ת היה לפתע הקש ביטול... לא! שום דבר עדיין לא בטוח!!! תמשיך לחזור בתשובה, והנה סו"ס הגיע ט' בתשרי ושוב אמרו לי תאכל ותשתה... העסק בשליטה... סו"ס חזר לי המוטיבציה ליום כיפור... ונכנסתי לטורבו ועבדתי כ"כ קשה לאורך כל יו"כ... והנה מגיע הרגע האחרון... רגע לפני נעילה... ובום!!! שוב מפילים אותי לקרשים... איני יודע אם אצא זכאי מבית דיך הצדק... מה קרה?? מה זה הזיגזג הזה?? ואז מגיע נעילה... ושוב!!! המ"ב אומר: יזדרז מאוד בתפילת נעילה, שהכל הולך אחר החיתום ואם לא עכשיו אימתי...

מה קורה פה??? אם הנהר שלום צודק שבמנחה של יו"כ מי יודע אם אצא זכאי, אז למה שבוע וחצי לפני

כן, הוא 'שכח' להגיד לי את זה ורק אמרו לי ש'בטוחים שיעשה להם נס'... אם זה נכון שגם בנעילה של יום כיפור המצב קשה וצריך לזעוק עם כל הכח... אז למה אתמול שלחו אותי לאכול ולשמוח?? בו בזמן שגם מחר בנעילה... עדיין אנחנו לא נהיה רגועים?? אני לא רוצה שירגיעו אותי סתם... אני רוצה שתגידו לי את האמת כמות שהיא, אבל בעקביות!!! אם המצב בקרשים, אז תגידו לי את זה מההתחלה... ואם בטוחים שיעשה להם נס, אז תגידו לי...

מה פשר הרצוא ושוב הזה?? והעניין הוא פשוט מאוד:

יש כלל ברזל:

יש אמת ויציב!! ויש-- נכון!!!

מה ההבדל בין אמת ל--נכון?? ההבדל הוא: שיש דבר שהוא אמת אבל הוא לא נכון, וכמובן ההיפך, יש דבר שהוא נכון, למרות שהוא לא אמת.

אני אתן לך שתי דוגמאות מאוד מאוד מוכרות מהשטח:

יום הבחירות!!! אני מכיר מפלגה שהיא הייתה הפתעת הבחירות... הם בנו בקושי על מנדט אחד... ובסוף הם הפתיעו וכבר ב-1.00 בצהרים ביום הבחירות הם ידעו בבירור שיש להם שתי מנדטים בטוחים בכיס!!! אבל!!! בשעה 5.00 אחה"צ פתאום הגיע הציתוק... הציתוק המוכר של נאום אגיוואלד... רבותי: המצב שלנו קטסטרופה!!! הנתונים מדאיגים... הציבור רדום... בקצב הזה אנחנו לא עוברים בכלל...

עכשיו ככה: זה היה שקר מוחלט! מי שאמר את זה ידע בוודאות את נתוני האמת שיש כבר שתי מנדטים מובטחים, נו אז למה הוא שיקר?

כי גם אם זה לא אמת!!! אבל זה מה שנכון!!!

תסכים איתי שגם אם יש לנו שני מנדטים, אף אחד לא יסרב שיהיה 3... ואם העובדה היא שאם קצת נלחץ וקצת נעורר פאניקה זה יכול לגרום שהציבור יתאמץ עוד קצת וכן נצליח להכפיל את ההפתעה ולהגיע ל-3 מנדטים... תסכים איתי שנכון כעת ליצור פאניקה?? אז הנה!!! הנה לך דבר שהוא לא אמת אבל הוא נכון!!! זה מה שנכון כעת לעשות!!!

כנ"ל ההיפך הגמור... אני וגם אתה מכירים טוב מאוד כל מיני מפלגות שמהרגע הראשון כולם הבינו שאין להם סיכוי, אבל באמצע היום לפתע הגיע צינתוק מהמועמד וכמובן היה שם את נאום הנצחון!!! רבותי... אנחנו מממנצחים!! לפי רוב המדגמים אנחנו עוברים... כל הספק הוא בין שני מנדטים לשלוש... וכאן שוב אותו דבר... זה היה שקר מוחלט, מי שאמר את זה ידע טוב מאוד ששני מנדטים בודאי שלא יהיה!!! והלוואי הלוואי שיהיה מנדט אחד... נו... אז למה הוא שיקר??

כי שוב... תסכים איתי שגם כשהמצב בטטה וקיים חשש כבד שאפילו מנדט אחד לא יגיע וכתוצאה מזה שורת אוירת נכאים ומורל נמוך, תסכים איתי

שבמצב הנוכחי אם מישהו ירים לחברה את המורל ויתן להם הרגשה שיש בשביל מה להתאמץ... זה יכול להגדיל טיפ טיפה את הסיכוי שלכה"פ נעבור את אחוז החסימה... אתה מסכים איתי שבמקרה שכזה מה שנכון כעת זה לתת נאום מוטיבציה גם אם הוא 'לא דק'...

את השתי דוגמאות האלו אתה מבין?? בטוח שמבין??

אז זהו!! שככה זה בדיוק גם בעבודת ה'... מהי האמת?? לעשות מה שנכון!!! אמת היא לא רק נתון אבסולוטי!!! הרבה פעמים האמת נקבעת לפי מה שנכון כעת לעשות... ואיך נכון כעת לגשת... וגם אם זה לא אמת אבל אם ככה נכון... אז זה אמת ויציב ו-נכון!!!

זה בדיוק הסיפור שלנו בגישה האסטרטגית שלנו ליום הדין... אליבא דאמת 'אם יש מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו... ויאמר מצאתי כופר', מספיק זכות אחת בלבד!!! יהא שמיה רבה אחד שאמרת בחיים זהו... זה מספיק בשביל 'פדעוהו מרדת שחת מצאתי כופר' ויש לו חלק לעוה"ב... אבל אני שואל אותך: בינינו. אתה בתור האינטרסנט של עצמך... האם זה נכון וחכם להרגיע את עצמך כל הזמן ולהגיד, הכל בסדר... עשיתי מצוה אחת בחיים... אני כבר עובר את אחוז החסימה בעוה"ב... זהו... תן לי להמשיך לחלום ונא לא להפריע??

לא חבל?? אם מצוה אחת בלבד שעשית בחיים יש בה כח נצחי שהיא לבד יכולה לזכות אותך בחיי נצח... אז לא היית מפרגן לעצמך 'הירבה להם תורה ומצוות'?? תסכים איתי שהדבר הנכון הוא להתעלם מהעובדה הזו שמספיק מצוה אחת... וכעת להיצמד כמה שיותר לנאום הגיוואלד... רבותי: כמה שיותר זכויות... צריך עוד ואף פעם לא מספיק??

ברור!!! אבל חכה אל תשאל... אני מכיר מישהו (כמה מישהו אחד מהם זה אני) שסוג הגישה הזו בחודש אלול משום מה פעלה אצלם את הפעולה ההפוכה... מרוב שהם הדחיקו את ה'חצי כוס המלאה' ולקחו ללב את נאום הגיוואלד... פלצות וכו'... זה הוריד להם את כל המורל והם נכנסו לאוירת נכאים... נו... תגיד לי מה נכון לעשות בכזה מקרה??

ברור שבמקרה שכזה, כאן הדבר הנכון... זו גישה הפוכה ב-180 מעלות!!! אדרבה... הטיפוס מהסוג הזה צריך להיצמד דווקא לחצי כוס המלאה... ולמסור את נאום הנצחון כבר בעיצומו של יום הבחירות מתעטפים לבנים ובטוחים שיעשה להם נס. וככה המורל עולה ומתחילים להתנע... אה... אם ככה אתה תבא ותטען: שתכל"ס, סו"ס יוצא שאנחנו חיים ברמאות עצמית?? כי כל פעם לפי העניין אנחנו משחקים את המשחק, פעם מקל ופעם גזר ותכל"ס מהי האמת האבסולוטית?

אבל לא! זה לא נכון! הטקטיקה הזו לא סותרת לאמת האבסולוטית

כי אני שואל אותך: אם הנתונים היבשים אומרים שכמעט בטוח שיהיו לנו שתי מנדטים... זו אמת?? כן!!! ואם אותם נתונים מצביעים שאם קצת נלחץ ונתאמץ נוכל להגיע לשלוש מנדטים?? האם גם זה

מגרש פתוח!!! זה חודש של בחירות ויש לך את מלא מרחב פעולה... אתה יכול בכל רגע נתון להכניס בלי סוף קולות נוספים... גם אם יציגו בפניך מדגמים ראשוניים שנייה וזה ישמע לך מאוד עגום... אז מה... ביום הבחירות שום מדגם לא רלוונטי... כי אתה בכל רגע נתון יכול לדחוף שם עוד קולות ולשנות את כל מפת הגוש... והכי הכי: זה קמפיין אישי שלך... אתה הוא זה שעומד מול עצמך... אתה הוא זה שאמור להפעיל את עצמך, ולהיות עירני וקשוב לנתוני השטח המשתנים... יכול להיות שבתחילת אלול אתה צריך בעיקר להתמקד בחיובי... במורל גבוה... ואילו לקראת ר"ה אתה יכול טיפ טיפה לחחוץ... ואז ברגע שאתה מזהה ליאות וירדה במורל, אתה יכול לשבור שמאלה... והכל נכון!!! כי שוב: זה לא שחור לבן... זו טקטיקה אישית הכי פשוטה שאתה יכול לראות אותה בכל מצי'נג... שברגע מסוים שמזהים שהציבור נמצא בקטע הטוב... מתחילים להלחץ אותם... וברגע שרואים שהחברה התעייפה פתאום מוציאים מגשי קוגלים ושיחות מוטיבציה... בקיצור: אנחנו אלופים בתמרון הנכון הזה...

כעת אתה מבין לאן אני חותר?? אני חותר להסביר לך שהפלטות של אלול זה לא איזה נתון תורני יבש!!! כי בסוף זו טקטיקה!!! ולכן כל הסתירות שהצגתי בתחילת המאמר שרגע אחד מאוד מרגיעים אותי ורגע אחד מלחצים אותי... הכל נכון... ומי יקבע מתי כך ומתי כך??

אתה!!! כי זה מצי'נג שלך!!! אלול זה גיוס המונים של זכויות לחשבון האישי שלך... אתה צריך להיות המנטור האישי שלך לעשות את השיקולים הענייניים מה מפעיל אותי יותר טוב... ובאותה מידה אין גם מה להדחיק... אין עניין בקנאות להיות בחודש אלול בשמחה כי... כי תבין... במחלקה אנקולוגית יש עניין לעשות שמח כי אנשים שם מתמודדים עם סבל ודאגות ועתיד לוט בערפל... אבל אתה לא שם... הכל פתוח... אתה יכול כעת תמיד לשנות... ולסיום: בחור אחד אמר לי הרגש מעניין: הוא טען שבכל שנה בימים הנוראים יש לו ניסיונות ופיתויים עוד יותר מכל השנה כולה... ולמה??? הוא טען לי: שה' רוצה לשכנע את עם ישראל שאפשר לעשות שינוי!!! ותוך כמה ימים ניתן לבצע מהפך מרשע לצדיק... אבל מה לעשות... שכמה שה' מנסה לשכנע אותנו... אנחנו לא משתכנעים... אנחנו מתקשים לעכל שאפשר כ"כ במהירות להתהפך לצדיק...

מה עושה הקב"ה?? הולך בדיוק בכיוון ההפוך!!

תאר לעצמך עובד ה' מופלג שכל השנה היה צדיק... ופתאום בעש"ת הוא החליט לשבור את כל הכלים ולעשות מלא מלא עבירות... אתה מאמין שאפשר בימים בודדים להפוך בבת אחת מצדיק לרשע?

בטח!!!! אז הנה... בבקשה... כמו שאתה אתה מבין מצוין... ככה תבין שבאותה מידה אתה יכול בימים האלו לעשות את הדרך חזור... ודו"ק...

זה כבר טקטיקה אישית שלי! אני יודע יותר טוב מכולם מה מפעיל אותי ומה משתק אותי... **הבנת מה באתי לשלול???**

שתבין: בגישה לחודש אלול... יש שתי גישות מוכרות!!!! לצורך העניין אשתמש בנימה 'מכלילה', יש את הליטאי המאובן!!! ויש את החסיד המדחיק!!! (וזה סתם הכללה... רשמית זה נקרא שהליטאים עסוקים בלפחד והחסידים עסוקים בלשמוח אבל למייעשה בשטח, מתברר שבשנים האחרונות זה כמעט התהפך)

עכשיו ככה: שטחית זה נראה כאילו מדובר בשתי גישות... זה לוקח את אלול למקום של פחד וזה לוקח את זה לשמחה... אבל למעשה שניהם טועים!! ולא סתם טעות... **אלא שניהם טועים את אותה טעות בדיוק!!!**

כי שניהם... גם הטיפוס המאובן וגם הטיפוס העליז... שניהם מתייחסים ליום הדין כאילו מדובר בבדיקת דם... מי שעשה בבדיקת דם מלחיצה והוא כעת מחכה לתוצאות... אין לו כעת מה לעשות!!! זה... הבדיקה כבר נעשתה... והוא כעת יושב בחיבוק ידיים ומחכה לתוצאות...

נו... מה הוא בכל זאת עושה?? אז ככה: יש אחד שנכנס ללחץ ואי אפשר לדבר איתו... ויש אחד שסוג התגובה שלו זה להדחיק... והוא מתנתק לגמרי ומשחק אותה צחוקים ובדיחות כאילו אין מחר...

אז הנה!!! יש את הליטאי שמתאבן מיום הדין!! למה אתה מאובן?? כי... כי ה' ישמור... מי יודע מה יהיה... נו... מה הבעיה... קום... רוץ תעשה כמה מצוות... תביא עוד כמה עשרות אלפי קולות של תורה ומע"ש... תכניס לחשבון עוד שעות של לימוד ואתה מסודר...?? אבל לא!!! זה לא מרגיע אותך... למה לא?? כי... כי אין שתגיד את זה... הוא מרגיש שהדין זה משהו רציני מידי בשביל שזה יהיה משהו שאפשר לשנות אותו בצ"ק. במילים אחרות: יום הדין מבחינתו זה כמו בבדיקת דם ש... שזה מה שיש... אלו הם הדגמות... וכעת לא נותר לך אלא לחכות לתוצאות!!!

וכאן מגיעה הגישה ההפוכה... עזוב אותך... הגישה שלנו באלול זה שמחה... אצלנו אין פלצות... אין פחד... רק שמחה שמחה שמחה... סליחה... מה פשר השמחה?? מאיפה אתה כ"כ בטוח שאתה מסודר?? אלא מאי?? גם ידידנו העליז מגיע בדיוק מאותה נקודת הנחה!! גם הוא מתייחס ליום הדין כמו בבדיקת דם מלחיצה שזה מה שיש... רק במקום לחכות לתוצאות בדיקת אורן ליטאי... אז הוא בחר להדחיק את זה וברח לשמחה... (ק)... שלא יצליחו להטעות אותך: מי שכל הזמן מדבר באלול צריך להיות בשמחה ובשמחה!!! הוא נמצא בפאניקה הכי גדולה... כי מה קרה... וכי אתה מאושפז בבית חולים שכל הזמן אתה צריך שישמחו אותך?? אלא מאי? כן!! מי שלא מפסיק לדבר על שמחה באלול זה רק כי הוא מרגיש באלול שהוא בבית חולים ומחכה לתוצאות סי.טי... הוא חייב כמו אויר לנשימה איזה ארגון שיבואו עם איזה אקורדיון וישירו לו סליחות... הגיע הזמן שתפסיק לנפנף עם שמחה כאילו אין מה לפחד... אתה שיא החרדתי שיש!!!!!! (.....)

אבל זה לא משנה... הצד השווה ביניהם ששניהם מתייחסים ליום הדין כמו פי די אף סגור וחתום ואין מה להזיז כאן! והצורה היחידה אין להתמודד מולו זה או פאניקה היסטרית... או הדחקה וברירה...

הההלו... הגיע הזמן שנבין ששניהם טועים בגדול... יום הדין זה לא בבדיקת דם שהתוצאות שלה סגורות... זה

אמת?? **כן!!!** ואם אותם נתונים בעצמם אומרים שאם נרדם בשמירה ונגרור רגלים אנו עלולים להפסיד ולרדת למנדט אחד... האם גם זה אמת?? כן!! נו... ואני שואל אותך: איך יכול להיות שיש פה 3 נתונים סותרים ועל שלושתם אתה אומר שזה אמת?? (הרי אם שמת לב הצגתי כעת שלוש אפשרויות סותרות: אמרתי שיש לנו שני מנדטים די בקלות! אמרתי שיש סיכוי לשלוש ואמרתי גם שאם נגרור רגלים זה ירד לאחד... ועל שלושת האפשרויות האלו גם יחד... אמרת שזה אמת!!) איך יכול להיות שעל שלוש תשובות סותרות... אמרת ש... ש... שכל התשובות נכונות??

נו... מה התשובה?? כן!!! ככה זה!!! גם האמת הכי אבסולוטית, כל עוד היא תלויה בהתנהלות הנכונה שלנו. אז פחות משנה לנו מהי האמת... מה שבעיקר מעניין אותנו זה **האם אנחנו עובדים נכון!!!** זה שיש לנו שתי מנדטים, זה אמת!!! אבל אם נרדם בשמירה ולא נעבוד נכון, זה הרי ירד לאחד... ובאותה מידה אם נתאמץ זה יעלה לשלוש... כי נכון שהאמת היא שהיה לנו רק שניים... אבל עבדנו נכון וזה עלה לשלוש...

ואם ככה, אין כזה דבר לעמוד עם שעון כמו מרובע ולשאול: רגע... מהי האמת האבסולוטית?? זו לא שאלה... אתה בהתנהלות הנכונה שלך תקבע את האמת... אם כעת בחודש אלול... אתה נמצא במצב נפשי יציב ואתה מרגיש שניתן קצת להפעיל לחץ וזה רק יתניע אותך קדימה, ורק יגרום לך להוסיף זכויות... אז קדימה... לך על נאום הגיוואלד... רבותי... פלצות... מי יודע... כל קול קובע... להוסיף עוד ועוד זכויות... למה לא... אם הלחץ מוציא ממך את המירב והמיטב אז למה לא... אה... אבל הלחץ הזה אומר שהמצב קשה וזה לא האמת... אז מה וזו לא האמת... אבל זה מה שנכון בטקטיקה האישית שלך...

ובאותה מידה!!! אם אתה דווקא שתול בבית ה' ומהדר בתיובתא ומשתדל לעשות רצון ה' ואילו כשמתחילים בנאום הגיוואלד של הפלצות זה מכניס אותך לפאניקה וזה רק מוריד לך את המורל... אז הדבר הנכון הוא לשבור ימינה ולהתמלאות בשמחה ובבטחון אמיתי בה'... ואז תראה... זה מה שיפעיל אותך עוד יותר...

אה... אבל תטען שזה לא אמיתי?? מה פירוש לא אמיתי. זה כן אמיתי!! זה הרי אמיתי שאתה בסה"כ עושה רצון ה' ואתה גם קובע עיתים לתורה ואתה מלא מצוות כרימון... (הנתון הבסיסי הזה הוא אמת... אם זה לא האמת... אם גם את המינימום אתה לא עושה אז לא אמרתי כלום... אגב: מי שבאמת לא עושה כלום... גם לא מפחד מיום הדין... זה לא מדגדג לו...) רק מה? כעת אנחנו רוצים להפעיל טורבו כדי 'שירבו זכויותינו'? טוב... אז חשבנו שלהפעיל עליך לחץ... זה מה שיעשה לך את זה... אז זהו!!! שאתה כעת מגיע מול נתוני השטח וטוען שאצלך דווקא האוירה הטובה היא זו שמעוררת את הדופימין ומפעילה אותך... בשמחה. העיקר להיכנס לטורבו!!!!

בקיצור: הגיע הזמן שנקלוט שכל הנושא של כן פלצות לא פלצות... **בסופו של יום זה מגרש אישי שלי!!** יש פה דינמיקה אישית שאני קובע אותה לפי העניין... היות ואני מפרגן לעצמי הכי הרבה זכויות ליום הדין ובשביל זה אני צריך ליצור איזושהי מערכת הפעלה כדי להיכנס לטורבו... ומכאן ואילך

סוף סוף הגיע התאריך י"ד אלול!!! אבא ואמא נשמו לרווחה...

אבא ונכנס לבית... חיך חיוך גדול לאמא... נאנח אנחת רווחה ממושכת ולבסוף הוא הפטיר: ברוך ה'!!! זה מאחורינו!!! אמא גם היא נאנחה בהקלה ואמרה: ברוך ה'... כעת סוף סוף אני פנויה רגשית להתחיל להכין את הסימנים לראש השנה ואת הקישוטים לחג הסוכות... אבא לא נשאר חייב... אני הרגע!!! הרגע מתחיל לבנות סוכה... כי הנה... בדיוק עכשיו חל שלוש יום קודם החג... אפילו לפי בית שמאי אפשר לבנות סוכה...

יענקי לא טיפש... הוא אמנם בסה"כ בן שבע אבל יש לו מספיק חיישנים להקשיב לשיחות של מבוגרים... והוא הבין שהתרחש פה היום איזה משהו... קרה היום איזה משהו דרמטי שהרגיע את אבא ואת אמא... האמת היא שרק כעת אני משחזר במבט לאחור שבימים האחרונים, אמא הייתה די דרוכה והיה לה קצת פחות סבלנות אלי... וכנראה שעכשיו זה נגמר... מעכשיו יהיה לה כבר יותר סבלנות אלי... השאלה היא מה... מה קרה היום... אנחנו סתם באמצע חודש אלול... היום י"ד באלול... מה יכול להיות... מה יש בתאריך הזה.

יענקי לא ויתר... הוא ניגש לאמא: מה קרה היום?? בהתחלה אמא התחמקה... לא משנה... סתם 'כל מיני דברים של מבוגרים'... לא קשור אליך... אבל יענקי התעקש... דווקא דברים של מבוגרים הכי מסקרנים אותו... בארוחת ערב הוא עוד קצת לחץ על אבא ואמא, ואמא הסתכלה על אבא ואבא הסתכל על אמא... ואז אבא שאל: נו... מה את אומרת... להגיד לזו?? כן... תגיד לו... מה כבר יכול להיות...

אז ככה, יענקי, הסיפור הוא כך!! אתה כבר יודע שאנחנו גרים בדירה שכורה!!! הבית הזה שאנחנו גרים בו לא שייך לנו... הוא שייך לר' קלמן הגביר שהוא משכיר לנו את הבית הזה, שאגב, לייתר דיוק!! גם ר' קלמן עצמו הוא לא באמת בעל הבית... כי סו"ס כאן זו נחלת יששכר!! ור' קלמן הוא בכלל משבט דן... והוא עצמו מתגורר בבני ברק- בגוש דן... אבל היות והוא מאוד השתוקק להתגורר בעיר התורה אלון בצעננים בנחלת יששכר, ולכן הוא קנה כאן שדה מקנה!!! הוא קנה אותה לפני שש שנים ובעוד שבע עשרה שנים היא אמורה לחזור לבעלים ביובל... (והוא באמת שילם עליה באופן יחסי לפי השנים, כשהוא קנה את המגרש הזה מיהודי מישישכר, זה היה 23 שנים לפני היובל והיות והמחירון בשעתו היה 20,000 שקל לשנה, אז הוא שילם עשרים אלף שקל כפול 23 שנים- שזה יוצא 460,000 שקל) והיות והוא רוצה להחזיר לעצמו חלק מההוצאה לכן הוא בנה כאן כמה בתים והוא משכיר אותם לכל מי שמשלם... ואנחנו השוכרים שלו... עד כאן ברור- יענקי??

כן... את זה אני כבר יודע- אמר יענקי, אני יודע שקלמן מידי פעם מגיע לבדיקה שגריתית מה מוטל עליו לתקן... אם זה הדלת או התריס שנשבר כי כל מה שבמחבור מוטל על בעה"ב לתקן ומה שתלוש על השוכר...

אז זהו!!! שהשכירות שסיכמנו איתו מראש היא היא בלתי מוגבלת!!! כלומר: לא סיכמנו איתו על שכירות עד תאריך מסוים... ובכזה אופן קי"ל המשכיר בית לחבירו סתם אינו יכול להוציא עד שיודיע לו שלוש יום מקודם... ממילא כל פעם שר' קלמן נוקש בדלת, הלב שלנו קצת... קצת מחסיר פעימה... כי מי יודע... אולי הוא הולך להודיע לנו חגיגת שהוא רוצה לסיים את השכירות ותוך שלוש יום אנחנו אמורים להתקפל ולחפש דירה אחרת... **אבל!!!!!! כל זה נכון כל עוד מדובר בעונת הקיץ...** בימי הקיץ קלמן יכול לנחות פה ללא הודעה מוקדמת ולהנחית עלינו מהלומה... שוכרים יקרים... תפנו לי את הדירה תוך חודש ימים... **אבל בימות הגשמים? ! ? סטופ!!!** בעונת החורף שוק הנדל"ן והשכירות צונח והוא מאוד מנומנם ולכן חז"ל תקנו בתור 'הגנה לצרכן', שהמשכיר לא יכול להודיע לנו בחורף לפנות את הדירה כי בחורף לא בטוח שנמצא דירה חלופית ואז חלילה נשאר ברחוב בקור ובגשם... ולכן בימות החורף יש לנו הגנה הלכתית!!! **אז זהו!!! שבעונת הגשמים מתחילה בדיק ביום טוב ראשון של חג הסוכות!!!** ואם ככה, יוצא התאריך האחרון שקלמן יכול להגיד לנו לפנות את הדירה זה שלוש יום לפני!! (שהרי צריך להודיע ל' יום לפני, ואם בימות הגשמים הוא לא יכול להוציא אותנו, אז הוא צריך להקדים ל' יום לימות הגשמים) ואז יוצא שיום י"ד באלול זה שלוש יום לפני שמתחילה עונת הגשמים! וזה מאוד קשוח!!! חז"ל מאוד הקפידו על התאריך הזה...

אם המשכיר נרדם בשמירה, ובמקום לגשת ביום י"ג באלול הוא איחר ביום אחד וניגש להודיע לשוכר ביום י"ד באלול... זהו!! זה אומר שיש פחות משלושים יום קודם החג... זהו... מכאן ואילך הוא כבר לא יכול להוציא אותי מהדירה... (אמנם גם ב"ד נדיין יש חשש קל, כי אם בעוד שבועיים, כשיגיע ר"ה יעברו את השנה, אז יוצא שעדיין י"ד הוא 31 יום לפני ס"ו בתשרי והוא הספיק להגיע לפני השלושים יום, ולכן אבא ואמא לא נרגעו לגמרי עד ס"ו משש) עכ"פ כעת הגיע ס"ו באלול וכעת לכל השיטות הוא כבר לא יכול להוציא אותנו בחצי שנה הקרובה!!! הפעם הבאה שהוא יכול לנקוש פה בדלת ולהפיל לנו את הלב זה רק במוצאי פסח... הבנתי יענקי?? הבנת למה אני ואמא נאנחים כעת אנחת רווחה?? כי מכאן ואילך יש לנו שקט חצי שנה קדימה עד מוצאי פסח!!!

יענקי היה מאוד מופתע... זו הפעם הראשונה שאבא ואמא משתפים אותו בכל מיני דאגות של 'מבוגרים'!! יענקי פתאום התחיל להבין שיש לאבא ואמא עוד כמה דברים על הראש חוץ מהמריבות שלו עם רחלי...

למחרת בבוקר התברר עד כמה היינו ברי מזל... כי ר' קלמן כן ניגש לכמה וכמה מהשוכרים שלו בכמה בתים אחרים כאן באזור והודיע להם להתארגן לקראת פינוי... לא כ"כ בגלל שהוא היה צריך את הדירות אלא בגלל שהם היו אנשים פחות סימפטיים... חשודים על המעשרות ועל טומאת מת... וזה הילך אימים על אנשי העיר שברובם חברים אוכלין חולין בטוהרה... ולאבא שלנו הוא לא ניגש כי הוא מגדולי החברים...

---טוב... עכ"פ אבא כבר הודיע שכעת הוא יותר פנוי נפשית... וממילא יש לי מקום להכניס עוד שעה לימוד מידי לילה... ולכן מהיום אני מתחיל לקום לא בשתים בלילה אלא באחד ואכן אבא מידי יום קם באישון לילה לעסוק בתורה עם החברותא משבט יששכר... **חלף שבוע!!! ואבא חוזר עם ידיעה מרעישת...**

חברותא שלי לקח אותי לפינה ואמר לי שהמשפחה המורחבת שלנו כעת מתארגנים בגיוס כספים נרחב כדי לפדות את השדה מקנה של המשכיר שלנו- ר' קלמן... כן... להזכירך... ר' קלמן- עם כל הכבוד שלו בתור משכיר שלנו... סו"ס גם הוא בעצמו מבחינה מסוימת שוכר... סו"ס זה שדה מקנה שהוא קנה מת"ח משבט יששכר שחשקה נפשו בתורה והוא החליט למכור את השדה מקנה שלו כדי לעסוק בתורה... אבל סו"ס זה לא מהלך אידיאלי!!! יש עניין שאיש בנחלתו ידבוק בני ישראל ובני המשפחה המורחבת מצווים לגאול את השדה אחוזה מפולשים זרים... אז עכשיו- סיפר לי בשקט ר' ישבאב- שהמשפחה מתארגנת להופיע ביום בהיר מול ר' קלמן ולעשות לו בדיק מה שאנחנו פחדנו שהוא יעשה לנו!! להודיע לו שאנחנו מעוניינים לפדות את השדה!! אמא נבהלה... נו... זה אומר שהקרקע נשמטת גם מתחת הרגלים שלנו...

נכון, ענה אבא... ברגע שהשדה עוברת לבעלות אחרת... אי אפשר לדעת מה יהיו התכניות שלהם... אבל זה לא משנה... מה שיהיה ומה שלא יהיה, גם הם מחויבים לתקנת חכמים שאותנו אי אפשר להוציא מכאן עד מוצאי פסח הקרוב... מה שכן- אמר אבא ברוגע... זה שהם רוצים כעת להוציא אותנו... הם בונים בין הייתר על השכירות שלנו... כלומר: הם מחשבים את השכירות שאנחנו נעלה להם כל חודש כחלק מהוצאות הפדיה שלהם... וחוף מזה החברותא שלי משבט יששכר לא יתן להם לשחרר אותי כ"כ מהר...

למה אתם לא מתגייסים לצבא? השאלה הנדושה

בפרשת השבוע כתוב: כי תצא מחנה על אויבך ונשמרת מכל דבר רע... כידוע: חז"ל דורשים על זה: שלא יהרהר אדם ביום כדי שלא יבא לידי טומאה בלילה... אבל לכאורה זה תמוה: לכאורה ע"פ פשוטו של מקרא הציווי 'ונשמרת מכל דבר רע' הוא ציווי מאוד מאוד כוללני... תוהר מכל הדברים הרעים... זה כמו בחור שהולך ליישיבה ואמא שלו מזהירה אותו: תשמור על עצמך... ממה? מהכל!! מכל דבר לא טוב...?? אז באמת יש שם בספרי שהיא שופכת אור ונותנת רקע (ועפ"ז אפשר להבין את הדרשה הראשונה) דורשים חז"ל: מה זה 'ונשמרת מכל דבר רע'?? עם ישראל כעת הולכים להשמיד את כל ז' עממין... לא תחיה כל נשמה!!! למה?? כי בכל אלה נטמאו הגוים אשר אני משלח מפניכם ותטמא הארץ ואפקוד עוונה עליה ותקיא הארץ את יושביה!!! כלומר: הגוים האלו שאתם כעת צריכים להשמיד אותם... לא סתם אני מצווה אתכם לבלות אותם... הם עשו 'כך וכך' דברים שמאוד מאוד הכעיסו אותי ולכן מגיע להם ביושר שתבואו אתם ותשמידו אותם מעל פני האדמה....

אבל!!! כאן מגיע הקב"ה ומבקש מאיתנו:

אנא מכם!!! שלכל הפחות אתם לא תעשו מה שהם עושים!!!!

ונשמרת מכל דבר רע- תשמור על עצמך מכל הדברים הרעים הספציפיים שהתורה ממקדת אותם שז' אומות עשו ועל זה ה' שילח אותם! כי אם גם אתם ח"ו תעשו את מה שהם עשו... אז לא יהיה שום תירוץ למה לתת לכם ולדחות אותם...

וזה אזהרה שמוזכרת כמה פעמים בתורה: אל תטמאו בכל אלה כי בכל אלה נטמאו הגוים, ותקיא הארץ... ולא תקיא אתכם הארץ כאשר קאה את הגוי אשר לפניכם...

ואי לכך ובהתאם לזאת: לכל אלו שעדיין שואלים למה אנחנו לא מתגייסים לצבא?? **התשובה היא:** שכמו שכולם מבינים שצריך צבא הגנה לישראל!! ככה לעצמנו יש גם צבא הקאה לישראל... אנחנו פה בשביל לעמוד על המשמר ולייצג את העם שלא עושים את התועבות שבשבילים ה' שילח את הגוים מפנינו. אנחנו פה בשביל לשמש כקלף המיקוח למה בכלל מגיע לנו ארץ ישראל יותר מהפלסטינאי שטוען שארץ ישראל שייכת לו...

ה' יתברך מזהיר אותנו: שהיות והוא משתוקק לתת לנו את הארץ... שכביכול לא נבדק אותו במעשים שיגרמו לשאר האומות לעמוד ולשאול 'מה נשתנו אלו מאלו', אנחנו פה לא בשביל לעורר קטרוג, אבל בייחס לאחיו התועים שמקנטרים אותנו, השאלה הזו צפה במלא עוצמתה... במה נשתנו אלו מאלו...

בשביל שהצבא לא יהפוך להיות צבא הקאה לישראל... בשביל זה אנחנו פה!!! אנחנו מייצגים את אחרון אחינו התועים... אנחנו עומדים על המשמר של 'ונשמרת מכל דבר רע!!! אנחנו ספונים ושתולים ב-והיה מחניך קדוש', מה לעשות... לא זכינו להיות עד כדי כך קדושים, שאנחנו מסוגלים לצאת למלחמה והמחנה המלחמה בעצמו יהיה קדוש בקדושת עזרה, וכולם שם ישמרו אפילו ממשכות זרות... לא!! אנחנו לא שם!!! די לנו שאנחנו יורקים דם ומטפסים על קירות חלקים בשביל שלא יראה בנו ערוות דבר... ובוהו!!! בזה אנחנו נותנים לקב"ה את הקלף הכ"כ איסטרטגי ונחשק שהנה!!! אלו הם בני אהובי, שמוכנים לשמוע בקולי... מוכנים לעשות מה שאני אומר ולא מחליטים במקומי מה הם היו רוצים שאני ארצה... ויום יבא 'וילכו אליך שחוח בני מעניך והשתחוו על כפות רגליך כל מנאציך', ויהי רצון שאותם מנאציך לא יהיו מבני בריתך...

ה' רוצה שתגיע לזה שלב אחרי שלב לפי הדרך... ה' לא מוותר על התהליך!! ה' ברא אותך עם תכונות... עם טבעים... וה' רוצה שתגיע לזה מהמקום שלך!! אל תשאיר את עצמך על קולב ותבא אליו... ה' לא מחפש ממך ביצועים מרהיבי עין... אל תעשה לי ביצוע של מתמיד, כי אני רוצה שת--גיע לשם!! אל תעשה לי ביצוע של פרומער בזמן שהיראת שמים שלך לא אווזת שם... ה' לא רוצה לפתוח את החלון של כסא הכבוד ולראות אותך מופיע לו שם בהפתעה... (זה בסדר... אם ה' מאוד ירצה הוא יכול בכל רגע נתון לטול את נשמתך ולהביא אותך לשם בשניות)... הוא רוצה אותך מגיע לשם צעד אחד צעד!!!! מי יעלה בהר ה'...

אתן לך דוגמא מוכרת: אני גר בפריפריה... ויצא לי לדבר עם אברך שעבר לגור בחיפה לאחר שגר באחת הערים המאוד מאוד חרדיות... הוא תינה בפני את צערו וסיפר לי: כשהייתי גר שם!! היה ברור לי שאני צריך לעשר אחרי החנות, היה לי גם ברור שאני לא מטלטל בשבת כי זו הייתה האווירה הרצינית והתובענית שם... ואילו עכשיו, הגעתי לגור כאן... כולם רגועים... אין לך לחץ חברתי תורני, חזרתי לטלטל בשבת, הפסקתי לעשר אחרי החנות, אמנם בדיוק לאחרונה דווקא הפסקתי לטלטל כי למדתי את הסוגיה ושמתתי גם שיעור בנושא... שמעתי... סברתי וקבלתי ואז גמלה בלבי החלטה שכן הראוי לי להחמיר בזה... אבל זה כבר לא הגיע אלי בכזו טבעיות כמו שהייתי גר שם... כנ"ל בתרומ"מ, לאחרונה אני בשלבי התבשלות שאולי אני חוזר להחמיר בזה כי הבנתי שככה נכון... אבל זה לא מובן מאליו כמו שהייתי גר שם... ואותו אברך מרגיש כאב לב... אני מרגיש שירדתי ברוחניות מאז שעזבתי את אותה עיר חרדית... **אמרת: לו: אתה אפילו לא שמעת מה אמרת פה!!!** אמרתי לי: אני חוזר כעת על מה שאמרת, ותגיד לי אם אמרתי נכון... אמרת לי כעת שאתה מצד עצמך לא אווז במדרגה שלא לטלטל בשבת, וגם לא לעשר אחרי החנות (מדובר בשתי חומרות שבעל נפש ראוי להחמיר ומי שלא אל... רק מה? פעם הייתי גר בעיר כזו ששם!!! היות וכולם עושים את זה... אז גם מי שלא אווז שם מקפיד להחמיר בזה... **במילים אחרות: בל מה אמרת פה??** שבעיר הזו, היות וכככולם בשכבת גיל חמישים... ולכן גם הילדים בגיל שמונה נאלצים להתנהג כמו אנשים בני חמישים... ואז במקום לראות ילדים משחקים בכדור, לא! הם מחפשים כל היום הלוואות ורצים אחרי מבצעים כמו אנשים בני חמישים... כן? אתה רוצה שילדים בגיל שמונה יתנהגו כמו זקנים בני שלושים? יש עניין כזה?

לא!! אין עניין!!! אין לי שום עניין שילד בגיל 8 יתנהג בבגרות של בחור בן עשרים!! ובאותה מידה אין לי שום עניין שאברך בן 20 ידרוש מעצמו רף תורני שאברך בן חמישים הגיע אליו בצעד אחר צעד... אני שואל אותך: איך יכול להיות שישנם ערים בארץ שכל הגילאים!! כככולם אווזים באותו רף תורני!! כולם מחמירים את אותה חומרה... מה... לא נראה לך שאמור להיות אצלם פערי גילאים תורניים? אז זהו!!!

ה' לא מוותר על הדרך!!! אם אתה כעת אווז בשלב כזה, שלפי הרמה הרוחנית שלך אתה עדיין מטלטל בשבת... ה' רוצה אותך ככה!! ה' כמובן רוצה שתגדל!!! שתתקדם, שתעשה שטייגן, ויום אחד תגיע למדרגה שתרגיש שאתה אווז שם!! אבל אין לה' שום עניין לקחת אברך צעיר ולהוציא ממנו באמצעות לחץ חברתי רף תורני שהוא לא אווז ב... **מישהו מסכים עם הנוסחה הזו או לא??**

אם אתה מסכים אית... אז הנה... זה מצטרף לסדרת המאמרים שהלאתי אותך בשנה האחרונה בסוגיה של "נכוחות אישיות": ה' לא מחפש את הביצועים שלך... אתה פה לא על תקן של ביצועים... ה' לא רוצה לפתוח חלון ויכנס לו שם ר' חיים... ה' רוצה אותך!! וה' לא מוותר על התהליך... הוא רוצה אותך צעד אחר צעד איך שאתה!! לפי הקצב שלך... הוא רוצה שתגיע לכל הישג רוחני בצעד אישי שלך, ואין לה' שום עניין שתדפוק לו הופעה שלא קשורה למה שאתה באמת...

--- ואם עד עכשיו היה לך סבלנות לקרא... אז כעת בא נדבר על חודש אלול... הסיבה שיש לנו כזו תעוקה ופאניקה בחודש אלול... זה בגלל שבאיזשהו מקום תקוע לנו בראש שה' מצפה מאיתנו שנדפוק לו הופעה!! ו... ויש לי כבר ניסיון בעבר... כל פעם שפיתחו בי ציפיות מוגזמות ונדרש ממני לדפוק הופעה מרשימה... (אם זה ראיין, או הצגה, או כל מיני מקום שהייתי חייב להרשים) לילה לפני כן חטפתי חום!! התעוקה הזו שמצפים ממני לאיזה משהו שאני לא יודע אם אני יכול לספק אותו זה מתכון בדוק ללחצים בחזה... **אז זהו שלא!!** לא!! חבל... למה... למה לסבול בכח... למה להציק לקב"ה ולדחוף לו בכח כל מיני ביצועים??? תבין את הרבש"ע... ה' לא מחפש בר"ה טקס ממלכתי!! זה לא אירוע שצריך לעמוד מעונבים ולשרי במקהלה ולדפוק הופעה מספר 1!! ה' ביום הזה רוצה אותך... הבן שלו!! ה' מצפה ממך ביום הראשון של השנה אותו סגנון של דרישה של... מה שאתה ציפית מהילד שלך ביום הראשון של תחילת הלימודים... כמו שאתה לא מצפה שהילד שלך יעשה לך הופעות מרשימות, ולא ביצועים מרהיבי עין, אתה בסה"כ רוצה אותו מתחיל בריצות ומסכים לגדול בשנה!! אתה רוצה אותו עושה את **הצעד האחד הנוסף** שנדרש ממנו בשלב הזה של הצמיחה!! אתה בסה"כ רוצה שהוא קצת יותר ישים לב שיש עוד ילדים בבית חוץ ממנו ויתחשב בהם- קרי חסד...

בסה"כ שילמד עוד חצי שעה יותר כיאה לילד שגדל בשנה, בסה"כ ביקשת ממנו שיצטרף איתך לשחרית בשבת כי הוא כבר בן תשע... ציפית ממנו שישיש דפוס התנהגות מסוימת ששנה שעברה הלמה אותו והשנה זה לא הולם את הגיל והרמה שלו, (ומאידך יש דפוס התנהגות שעדיין מתאימה לשלב שלו)... זה בדיוק הסיפור שלי ושליך עם הרבש"ע... וזה למייעשה העומק של הקבלה הקטנה!! אי לכך ובהתאם לזאת: אם עד עכשיו אמרתי שלא צריך להיות לחוצים בימים הנוראים... כעת יש פה עוד קנייטש!! זה לא רק שלא צריך להיות לחוצים... אלא מבחינה מסוימת: איך תדע שעלית על הגל הנכון והבנת מה ה' רוצה ממך בימים הנוראים?? ברגע שזה יתיישב אצלך בלב ותרגיש לא לחוץ מזה!! אבל כל זמן שאתה לחוץ... לא רק שזה לא בריא, אלא זו הוכחה מינייה וביה... שעדיין לא קלטת את הנקודה... אתה עדיין חושב שאתה באמצע לדפוק הופעה אצל הדוד בורא עולם... לא!! כשתרגיש רגוע ותבין שה' רוצה ממך עוד שלב אחד נוסף בגדילה...

כמידי שבת לאחר הסעודה, אני מבקש מהילד שלי שיוויד מהשלחן... (זה עקרוני, לחנך אותו להוויט יד) אז בהתחלה הוא 'לא שומע', ואז בפעם השלישית הוא עושה פרוץ עייף... אין לי כח... ואז בפעם הרביעית אני פוצח בטון נלהב (לצורך העניין): בא נראה מי מוריד מהשלחן הכי מהר... ואז!!! לפתע נחה עליו הרוח והוא מגיח בסערה... אלא שאז!! מאוד חשוב לו להוריד את ככלל הבקבוקים בנגלה אחת!!! כן... 5 בקבוקים בשתי ידיים... ואתה מבין לבד איך זה נראה... ואז אני נאנח לעצמי... כפרה עליך... מה כבר בקשתי... שתוריד מהשלחן!! אתה לא יכול להוריד נורמלי?? וכנ"ל בכל דבר... הילד שלי רב עם אחותו... ואז אני גוער בו: זה לא יפה... תתייחס יפה לאחותך... אז פעם אחת הוא לא שומע וממשיך לריב... ואז לפתע הוא שובר ימינה עד הקצה ומתחיל נורא נורא לעזור לה... דא עקא שהוא עוזר לה קצת בכח... וזה מסתיים רק במריבות... בקיצור: האויבער חכם... ואם זה שביקשתי ממנו כמה פעמים שיגיד ד"ת על השלחן... אין קול ואין עונה, ואז!!! יום אחד נדבה אותו רוחו ומאז הוא הביא ערימה של ספרים... ועושה לנו יום שכולו תורה... וכמובן שכולם צריכים לשתוק ולהקשיב, ואני לא יכול להגיד לו מילה כי מה לעשות שאני זוכר שבדיוק את אותו דבר אני עשיתי!!! ואז!!! אני מנסה להיכנס לנעליים של אבא שלי... רגע... מה אבא שלי **היה רוצה** להגיד לי ותכל"ס לא אמר לי? נו... מה??? דחילאק... ביקשתי ממך בסה"כ שתגיד ד"ת על השלחן! בקשתי מוצר מסוים תעשה מה שבקשתי ממך, לא פחות, לא יותר, תגיד וורט יפה ותמשיך משם לקפוץ בטרמפולינה... למה תמיד אתה חייב להיות אויבער חוכם ולעשות לי פה ביצועים מרהיבי עין? לא!! לא ביקשתי ממך את זה!! לא מחפש את זה ואני לא צריך את זה... אני לא צריך שתשרים אותי!!!

--- **עכשיו: איפה באמת הטעות של הילד שלי??** (מדובר בטעות עמוקה שאני לא מצפה ממנו שהוא יבין אותה... כי הלוואי ואני בעצמי אבין אותה בייחס לאבי שבשמים) **העניין הוא כך:** אני מתפלל ומייחל שהילד שלי **יגדל** לתורה לחופה וכו'... אבל אני לא רוצה אותו **כעת גדול!!** ושבו: אני חוזר: אני רוצה שהילד שלי **יגדל!!** אבל אני לא רוצה אותו **כעת- גדול!!** לא מחפש את זה... אני מאוד מתפלל ומייחל שהילד שלי יגדל מתמיד שלומד 18 שעות ביממה... אבל האם אני רוצה שהיום הוא ילמד 18 שעות? **לא!! לא רבתי!!** וגם אם הוא ירצה וישתוקק ללמוד כעת 18 שעות ביממה... אני לא רוצה!

רגע רגע... אני רוצה לעצור רגע ולשאול: אבא יקר: אתה מסכים איתי בקביעה הזו או שלא?? חשוב לי שנהיה מתואמים... לו יצויר שיש אפשרות שהילד שלך בן השמונה פתאום ילמד כעת כמו שר' חיים למד בגיל 90... אתה מעוניין בזה? (אז שאלתי משהו והוא ענה לי בדיפלומטיה... שהוא לא רוצה שהילד לו ילמד כי א"ח"כ הוא יקרוס... אמרתי לו: לא!! עזוב, לא יקרוס!! לו יצויר שהוא פתאום יעשה קפיצה לגיל של ר' חיים? אתה מעוניין בקפיצת הדרך הזו?)

אני לא אווז!! **אתה יודע למה לא??** מאותה סיבה שכשחיוכתי לילדים והתפללתי שה' יזכה אותי בילדים... יום אחד נגשתי לאשתו בדרמה ואמרתי לה: תקשיבי!!! חלמתי חלום... שה' החליט לחסוך לנו בחיים... ובמקום שנצטרך לגדל תינוק ולרוץ אחרינו עם הכפית... ולהתקשקש איתו עם גיל הטיפש עשרה וכו'... חלמתי שיום אחד ה' נגלה אלי... תוק תוק, ההלל... תפתח את החלון... אני רוצה להכניס לך מתנה דרך החלון... ואז אני פותח את החלון!!! ובום!!! פתאום יורד לנו מהשמים בחור בן 18 ונכנס לנו דרך החלון... מי זה?? הילד שלנו!!! רק מה?? ה' ברחמי החליט לחסוך לנו את הדרך הארוכה... במקום שנצטרך לגדל אותו ולסחוב אותו במשך 18 שנים ולירוק עליו דם... ה' החליט לעשות לנו כמו בבריאת העולם... לצביונם נבראו, בקומתם נבראו, לדעתם נבראו... והנה הוא!! בחור כארזים, בן 18 לחופה, קדימה, ישר לשידוכים... ישר מהאריזה...

שאלתי את אשתי: את רוצה ילד כזה?? לפתוח? לפתוח את החלון? אשתי נבהלה: לא!!!! לא רוצה!!! אל תפתח את החלון... מוותרת... אמרתי לה: נכון... את צודקת!! גם אני לא!! אה... אבל הוא יהיה בחור הכי טוב בעולם... בלי ריטלין... בלי בעיות... אנחנו נוכל לחסוך צער גדול בנים... עגמת נפש... כ"כ הרבה דאגות... אולי נישן על זה לילה... אולי אל מפספסת פה הצעה מאוד קורצת **והתשובה הייתה חד משמעית: לא!! ואני גם ויתרתי בלב שלם!!** ולמה לא? נו... באמת למה לא? כעת תעצום את העיניים ותנסה לברור את המילים ולהסביר באמת למה לא... מה יכול להיות יותר נפלא מזה?

התשובה היא: אחת ויחידה: אני רוצה שהילד שלי --גדל ויהיה בחור כארזים כליל המיידות... אבל אני לא מוותר על **ה ד ר כ**!!!! אני רוצה אותו תינוק!! עם כל התינוקות שבזה... ואח"כ הוא טיפה יגדל... ואז יהיה לו חלאקה, ואז הוא ישחק במכונות ואח"כ בכדור ובמשחקי קופסא... ואז הוא עוד יגדל ויקפוץ בשוליות ויעשה מחנה... וכל שטות ומעשה קונדס בעיתו ובזמנו!! ואני לא מוכן לוותר על המהלך הזה הזה!! ושבו: זה לא סתירה שאני רוצה שהוא ---גדל ויפרח!!! אבל אני לא רוצה אותו גדול בקפיצת הדרך נוחת עלי דרך החלון!!! הבנת?? אני רוצה שיום יצעד את כל הדרך שלב אחרי שלב ויגדל!! האם מישהו חולק על הקביעה הכ"כ פשוטה הזו? אני לא מצפה מבחור שיבין את זה... הוא לא כשיר... אבל אין זוג נשוי שלא מבין את זה... (אגב: אני קצת בלחץ... כי מאז הנייה המלאכותית... יכול להיות שלא כולם יבינו למה לא... למבינים בלבד מה הקשר בין זה לבניה)... ומעתה!!! כשאני מבקש מהילד שלי שילמד... הוא מצידו מבין את זה כמו בחור ישיבה, הוא מבין שאני מאוד רוצה שהוא יהיה גדול בתורה ויהיה כמו ר' חיים, ואז הוא מחליט לדפוק לי הופעה של ר' חיים... לדפוק לי ביצוע של חסד הזוי שמנותק לגמרי מהאישיות שלו... לו תסביר לו שאני לא רוצה אותו גדול!! אני לא צריך אותו כעת ר' חיים... אני רוצה שהוא ---גדל!! ובשביל שהוא ---גדל בתורה... בשביל זה אני רוצה שהוא לימד איתי כעת עשרים דקות ואח"כ שילך לשחק ולקפוץ ולהשתובב... כי אני רוצה שהגדלות

שלו תגיע לפי הדרך... לפי התהליך... אז הנה!! זה בדיוק הפשט: **ב'והלכת בדרכיו!!!** ה' רוצה אותנו שנהיה דומים לו!! שנהיה כמוהו!!! (אגב: עצם זה להיות כמו ה' זה נלמד בכלל מפסוק אחר, מ-ואנוהו-היה כמוהו) ה' מראה לנו יעד... אתה רואה לאן צריך לחתור?? לאן אפשר להגיע?? אז הנה!! לשם!!! לשם תחתור!! **אבל!!!** אחרי שה' מצוה אותנו להיות כמוהו, ה' מגיע ונדגיש לנו... **והלכת בדרכיו... ה' לא מוותר על הכבדת ד ר כ !!!**

לודמיר

מקושרים לצדיק מאז ועד היום

להפצת משנתו ותורתו הבהירה של
הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע
סיפורים ותולדותיו, ותולדות זרעו אחריו

| גליון 247 |

פרשת כי תצא תשפ"ה

שבוע של חיים

מתורתו של רבינו ותלמידיו הק'

פרשת כי תצא

שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך (כב, ז). בפניו של הרה"ק ר' מרדכי לעכוויטשער זצ"ל תלמידו של הרה"ק רבי שלמה קארלינער זצ"ל, לא נראה מעולם שום סימן שמחה, כי היה לבו נשבר בקרבו תמיד. פ"א בא לבית רבו הרה"ק, והכיר בו רבו איזה שמחה בפניו. ושאל אותו: מה יום מיומיום? השיב לו כי הלך בדרך והקרה ה' לפניו מצות שילוח הקן ומזה שמח לבו, כי בלתי אפשרי לקיים מצוה זאת רק לעתים רחוקות. א"ל רבו הרה"ק ר' שלמה קארלינער זצ"ל בלשון תמימה: וכי זאת אצלך דבר חדש? הן אפשר לקיים מצוה זאת בכל יום, כי אמרו ז"ל בגמ' (פסחים ג, ב) לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אפילו שלא לשמה, כי מתוך שלא לשמה בא לשמה. נמצא, כי עבודת שלא לשמה היא בחינת 'אם' שמזה נולד לשמה. והן אף אם בתחילת עבודה שבכל יום עולה על רוחו מחשבת שלא לשמה, צריך לדחות מחשבה זו מאתו, והיא כדוגמת מצות שילוח הקן בבחינת 'שלח תשלח את האם', ואחר כך כשחוזר לעבודתו לשמה הוא מקיים בחינת 'ואת הבנים תקח לך'.

(פאר ישראל - ביהוש)

ויתד תהיה לך על אונך (כג, יד). 'ויתד' היינו אמונה, כמו שכתוב (ישעיה כב, ג וברש"י) 'יתד נאמן'. 'על אונך' - שתשמע מצדיקים ענין שאין השכל יכול להבחין. (שם"ה סעיפים, להרה"ק רבי אשר הזקן מסטאלין זי"ע)

זכור את אשר עשה לך עמלק וגו' ואתה עיף וגו' תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח (כה, יז-יט). בשם אדמו"ר מקאברין זי"ל: "מתחת השמים" - היינו שתולה הכל בטבעיות ומכחיש בהשגחה, זו הבחינה נקראת 'תחת השמים'. לכן תראה תמיד למחות זו הבחינה, רק תמיד תראה להאמין שהכל בהשגחה, וכשתעשה כן 'לא תשכח' יראתך ואהבתך תמיד להשם יתברך.

(אמרות משה)

קדושת הקדוש

אמרים מובחרים, יקרים ומאירים, מתוך הספר 'קדושת הקדוש' הנמצא בשלבי עריכה

האדם אינו יכול בעצמו כלום

על מי מנוחות ינהלני (תהלים כג, ב), אפילו אויף שטילע וואסער דארפסטו מיר אויך פירען [-על מים שקטים צריך גם כן שתנהיגני], ואיני יכול בעצמי כלום.

(שמע שלמה השלם והמפואר, ענינים, אות י')

עיטורי קדוש

כל מקרה מאת ה'

דרך בני אדם, שכאשר קורה עמם מאורע יוצא דופן, הם נזכרים שה' מנהיג את העולם, אבל בחיי היום יום, כשהכול זורם ורוגע, אין הם תמיד זוכרים שהשי"ת מנהיג את העולם. על כך בא רבינו ואומר, שבכל עת צריכים לזכור ולדעת שה' מנהיג אותנו, ואנו בעצמנו איננו יכולים לעשות מאומה. ובוזה מבאר רבינו את הפסוק בתהילים **"על מי מנוחות"** - על מים שקטים ורגועים, גם אז **"ינהלני"** - אני צריך גם כן שתנהיג אותי ואיני יכול בעצמי כלום.

מאמר דומה לזה מובא בספר 'תורת אבות' (עמוד קמט) בשם תלמיד רבינו הקדוש ה"ה הרה"ק ר' מרדכי מלעכאוויטש זצ"ל, שהיה מרגל בפומיה לומר בשם רבותיו הק': **"בלי הקב"ה - אי אפשר לעבור אפילו את מפתן הבית, ועם הקב"ה - אפשר גם לקרוע את היס"**. כיוצא בזה מובא בספה"ק 'אמרי פנחס' (השלם, שער או"א אות מ') בשם הרב ז"ל [מוהר"ר רפאל ז"ל]: **"בעז באהא ניע דא פאראהא"**, פירוש: בלי עזר השי"ת אי אפשר לעשות שום דבר, אפילו לילך עד מפתן הבית. עוד בדומה לזה מובא בספר 'גני צדיקים' (עמוד קכב) - בשם הרה"ק מחמעלניק זצ"ל: **"כל העולם אומרים - השי"ת מנהיג את העולם, רק מתחילה עושה האדם כל מה שביכולתו, ואחר כך כשרואה שאין לאל ידו, אומר השם יתברך מנהיג את העולם. ואני אומר תיכף, השם יתברך מנהיג את העולם"**. וכך גם מובא בספר 'אמרי פנחס' (השלם, פרשיות אות קכ) - רבי שלמה ז"ל אמר בשם הבעש"ט: **"שאפילו הקערה עם המאכל עומדין על השלחן, אם אין השי"ת**

האמונה בהשגחה פרטית

דבר זה הוא יסוד האמונה בהשגחה פרטית, אשר כל פעולה שהאדם עושה ולו הקטנה ביותר, וכן כל מקרה שקורה, הכול הוא בהשגחתו של הקב"ה. כפי המבואר בספה"ק 'מאור עינים' (פרשת ויגש): **"צריך להאמין באמונה שלימה, כי כל כוחותיו וחיותו הוא הבורא ב"ה ... וכשאתה מנענע איזה אבר מי הוא המנענע אותו כי אם הבורא ב"ה"**. ושם (פרשת שמות) מביא זאת בשם הבעש"ט: **"עיקר הדעת לידע שכל כוחותיו וחיותו הוא הבורא ב"ה, שהוא תקיף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם והוא ית' מנענע כל הכוחות שלו"**, ע"כ. וכבר אמרו חז"ל (חולין ז, ב): **"אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה"**.

על הציון של הקדוש הזה, הוא ממש כמו שעומדים לפניו בחיים חיותו. (רבי אשר מסטאלין)

לבירור אודות שבתות
בהכנסת אורחים בלודמיר

פנו למשרדי הכנסת אורחים לודמיר 04-30-10-900 או במייל A02301122@gmail.com

טענו ביין והודה לו בחיטים

"הסר נא דאגה מליבך סע לביתך, ואני כבר אדאג לשלוח לו סוחר..." חזר חיים לביתו, והיה למחרת כששוב ניצב בחנותו יואה, הודיע לו את דבר הצדיק, כי הוא זה אשר ידאג לשלוח סוחר שיקנה את משקאותיו. שמע כן יואה וישמח שמחה גדולה, וחשב כי בוודאי ישלח הרבי אליו אחד מחסידיו שיקנה את היי"ש.

לאחר ימים אחדים, סערה גדולה פוקדת את האזור, גשמים עזים החלו יורדים, מלווים בסופות רעמים וברקים מאירים, שהרעידו את העיירה כולה. והנה באישון לילה פגע ברק במחסן החביות של יואה, ונשרפו החביות וכל תכולתם. הבין יואה שאין זה מקרה בעלמא, אלא יד הצדיק איש המופת בדבר, ויסע מיד לאוסטילא אל הרבי. פתח יואה ואמר לפני הרבי בקול נשבר: "בטוח הנני שכבוד הרבי שלח לי ברק ששרף את כל החביות, אבל יאמר לי כבודו מה חטאתי כנגדו אשר ענש אותי כל כך?!" הרזה הרבי הקדוש מעט ולאחר מכן פתח ואמר: "אמור לי יואה, האם הינך מנהל עסקים נוספים מלבד ייצור היי"ש?"

"בוודאי!" ענה יואה בחיוב בקולו הגס והעב. "לפני תקופה מעביר הייתי אל העיר דנציג שקי חטים רבים, וזה כבר כמה שנים שאני עוסק בכך, והייתי מרוויח רווח מכובד מאוד, אולם מה אעשה ולצער, לאחרונה ירד שם המקח, ויותר כבר אין ברכה בעסק החטים שם..."

"הקשב נא היטב לדבריי", פנה הצדיק אל הגוי, "אברך אותך בהצלחה מרובה במכר החטים, כפי הסכום המדויק אשר הפסדת בשריפת חביות היי"ש, ובלבד שתמשיך ותעסוק בעסק החטים ולא תשלח ידך בייצור היי"ש, וכן לא תבוא בכפירה על שום יהודי לקנות ממך משקאות כלשהם, ובעבור כך מבטיח אני לך שתראה ברכה בעסק החטים!"

הנהן הערל נמרצות בראשו, והבטיח בכל פיו לקיים את דברי הרבי. לא ארכו הימים וכל דברי הצדיק התקיימו במלואן, והגוי החל לראות ברכה ורווח בעסק התבואה, ומני אותו היום חדל ממעשיו להציק לחיים המוחז, והמשיך בית המזיגה להתנהל ברוגע ובבטחה.

מבט על בית החיים באוסטילא, מקום ציון קדשו של הרה"ק רבי יוסף מאוסטילא זי"ע

פועל ישועות בקרב הארץ, יצא ונודע שמו של הרה"ק רבי יוסף מאוסטילא, בכור בניו של הרה"ק רבי מרדכי מנעשכין. כדרכו הקדושה של אביו, היה מחולל אותות ומופתים להמוני ישראל ומושיעים מכל צרותיהם ומצוקתם, בדרך שמעל לגדרי הטבע, והייתה סביבת קדשו נסערה ונרעשה עד מאוד אודות הישועות הגדולות שנושעו ישראל בצל קדשו.

אוהבן של ישראל באמת ואמונה היה רבי יוסף, וכמסופר, אשר בעת שכינה ברבנות העיר רובישוב, ראו ראה את גודל סבלם של החולים העניים ששכבו בביתם ללא טיפול ואין ארוכה ומרפא למכתם ואנקתם, קם רבינו למרות שכבר היה שבע ימים ושנים, ויצא עם הגבאי לחזר ולסובב על הבתים והפתחים, לאסוף כספים בכדי לבנות בעיר בית רפואה ראוי וטוב. והיה כשנתקבץ סכום הגון, נבנה בעיר בית גדול בן ששה חדרים, חציו לאנשים וחציו לנשים, בסכום של שלושים אלף זהובים.

מתוך אהבתו הגדולה של רבינו לכל בר ישראל, ודאגתו כל הימים לשלומם וטובתם - היה נותן מברכות פיו ואוצר ישועותיו גם לערלים, לפי הצורך והזמן, ובמקום שהייתה צומחת מכך טובה לישראל. כך יצא שמו הטהור גם בקרב הגויים, ונתקדש שם ה' וראו כי שמו נקרא על הארץ.

שנים רבות ניהל חיים המוחז את בית פונדקו על מי מנוחות. מתוך מומחיות וידע רב שנים מכין היה משקאות חריפים וערבים לגרונם של הגויים הסובאים, ואלו באים היו לבית המזיגה מדי יום ללגום לשכרה ולסבאה עד איבוד דעתם וחושם, והיה חיים משתכר מהם בדמים נאים, ותהי לו פרנסה וכלכלה ברווח.

עד שיום אחד קפץ עליו רוגזו של יואה בעליו של בית המזיגה. והוא הודיע נחרצות ובקול מאיים כי מעתה יהיה על חיים לרכוש ממנו את יין השכר אשר הוא עצמו מייצר, ואם לאו, לא יורשה לו מעתה לשכור את המקום.

איכותו וטעמו של המשקה אותו מייצר חיים עלה על זה שמייצר יואה הגוי עשרת מונים ויותר. הלא בידיו של חיים מוגיטין רב שנים וסודות מקצוע שמורים, ואילו זה הגוי רק עתה החל במלאכתו, מה גם שאינו משקיע חומרי גלם איכותיים ומחשבה רבה באומנתו. כל טועמי משקאותיו היו מפטירים לעומתו בבזבז אנג ארשת פנים חמוצה. היתה קנאתו של יואה הולכת ובוטרת בקרבו, ולפיכך החליט להשית על חיים המוחז את גזרתו אשר גזר עליו, באמרו: "מהיום מוכרח הינך לקנות ממני את המשקאות במחיר גבוה ומופקע, או לחילופין שתשלח אלי סוחר שיקנה אותם ממני".

קם חיים ושם פעמיו במהירות אל ביתו של הרה"ק רבי יוסף מאוסטילא פועל הישועות, וגולל לפניו את צערו וצרתו. האזין הצדיק בקשב רב ובחמלה גדולה, ויאמר לחסיד:

יְהוָה רַבְּנוּ שְׁלָמָה // חידת השבוע

חידה: מדוע שמח הרה"ק ר' מרדכי מלכוויטש?

הפתרון לחידה מופיע בעלון זה.

כדי לענות על החידה יש לחיג לקו לודמיר 02-3011122,

להכנס לשלוחות הילדים - שלוחה מספר 0,

ולפעל לפי ההוראות. הזוכה יקבל זכוי לרכישת מתנה בסך 50 ש"ח.

את התשובה יש להקליט עד ליום ראשון פרשת כי תבוא

הזוכה לפרשת ראה: שלמה הירשמן, ביתר עלית

אוצרות ומשגים

רבי יוסף מאוסטילא

החנה התקיימה באוסטילא האוקראינית, בשלהי שנת תפ"א, ובה השתתפו כמעט כל צדיקי החסידות ואלפים מחסידיהם ותלמידיהם. לפי המתאר, בחתנה השתתפו רבבות איש, עד שהרבים מרודלה עד אוסטילא היו מלאות ברבבות יהודים.

בשנת תק"ץ, לפני מאה תשעים וחמש שנה, נסע רבי יוסף לעיר אוסטרא ללקראת נשואי בנו רבי ברוך, שם הסתלק, ונטמן בבית החיים בעיר סמוך למקום קבורת המהר"ש"א ועוד צדיקי עליון. לרבי יוסף הייתה צאצא מוכנה בביתו איך שיתנהגו עמו לאחר הסתלקותו, ורצה בבר ענותנותו שיעשו לו מנהגים רבים שלא בכבוד, אבל השי"ת סבב שהרבי יסתלק באוסטילא, ואנשי העיר לא ידעו מזה כלל וכבוד גדול עשו לו במוותו, ובנו לו מצבה מכובדת. וזוהי תגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

רבי יוסף מאוסטילא, היה בנו בכורו של הרבי הקדוש רבי מרדכי, מִפְּסֵד חֲצֵר נִשְׁכִּי. מתחלה היה שם משפחתו שפירא, כשל אביו, אף לִיָּמִים הִחְלִיפוּ לִ"קִצְנִיִּלְבֹּגֶן", כְּשֶׁם סִבּוּ הַמַּהֲרִ"ם מִפְּאֻדָּה.

מלבד היותו תלמידו של אביו, נסע גם אל רבי ברוך מנע'בוז, והיה מקרב לחוזה הקדוש מלובלין. רבי יוסף שמש קרב בכמה ערים, ביניהם בעיר לודמיר, היכן שטמון רבנו שלמה מקארלין, ובסוף ימיו בעיר אוסטילא. הרבי הנהיג אלפים רבים מישראל ונודע כבעל מופת עצום.

החיתנה הגדולה באוסטילא היא שם משג ידוע ביותר בעולם החסידות לדורי דורות. שם נבגה שמחת נשואי בת רבי יוסף מאוסטילא, מרת בלומה, עם החתן רבי שמואל חיאל מבוטושין, נכדם של רבי יצחק מראדוויל ורבי אברהם יהושע העשיל מאפסא.

החיים בלודמיר

החיים בלודמיר בעבר ובהווה

יום זיכרון יהודי לודמיר הי"ד

מראה התקבוצת יהודי לודמיר הי"ד בכנס מחאה בפתח בית הכנסת הגדול העתיק בעיר נראה נואם רב העיר רבי משה מורגנשטרן הי"ד

ביום י"ט אלול שנת תש"ב, הוצאו מאות ואלפי בני העיר לודמיר אל הבורות אשר נחפרו בשדות אשר בקצה העיר, ובתוך כשבוע ימים נהרגו על קידוש ה' כשמונה עשר אלף יהודים אנשים נשים

וטף (מלבד ארבעת אלפים נוספים שנספו קודם לכן), ארץ אל תכסי דמם. בהכנסת אורחים לודמיר יעלו את זכרם הטוב של בני לודמיר היקרים, אשר כפי עדות אדמו"ר הריי"צ מליובאוויטש היו עולים בהמוניהם לציון קדשו של רבינו שלמה ביום ההילולא, ובעז"ה ביום י"ט אלול הבעל"ט למדו פרקי משניות לעילוי בשמותם של הנספים ויודלקו גרות בשמה. בנוסף, הוקם אתר זיכרון מיוחד בחצר 'בית רבינו', לזכרם של יהודי העיר לודמיר לדורותיהם, ובמקום הוצבו מצבות עתיקות, חלקן שבורות למחצה, אשר אותרו במהלך תנופת הבנייה והפיתוח של 'הכנסת אורחים לודמיר', כאשר גויי העיר השיבו מצבות רבות שהיו נתונות תחת ידיהם שנים רבות.

חדש על המדף!

ספרי נח רובין

סדרת יועץ הכתר:

STUDIO
חובטר
סטודיו רובין. כל ציור סיפור

072-243-5666

למשלוח
עד הבית:

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דרוש עובד

אם אתם חושבים שאתם חרוצים
ויש לכם סבלנות וידיים טובות
אז זו המשרה שלכם!

לדפוס ספיד בירושלים

דרוש עובד צעיר ונמרץ

לשעות אחה"צ-ערב

לעבודות גימור

קו"ח למייל: s025004569@gmail.com

או לפקס: 073-3319587